212
Edebiyat

ORBİTOR ~ GÖZ KAMAŞTIRICI • Mircea Cărtăres

Orbitor

Göz Kamaştırıcı

~ CİLT 1 ~

MIRCEA CĂRTĂRESCU

Romence'den Çeviren: Sunia İliaz Acmambet

AYRINTI

MİRCEA CĂRTĂRESCU

1 Haziran 1956 tarihinde Romanya'nın Bükreş kentinde doğdu. 1980 yılında, Bükreş Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Rumen Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1980-1989 yılları arasında Rumen dili öğretmeni olarak çalıştı, sonra Yazarlar Birliğin'e katıldı ve Critice dergisi editörü olarak çalıştı. 1991 yılında Bükreş Üniversitesi Rumen Edebiyat Tarihi Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak kabul edildi. 1994-1995 yılları arasında Amsterdam Üniversitesi'nde misafir öğretim görevliliği yapan Cărtărescu, halen Bükreş Üniveritesi'ndeki görevini Edebiyat Tarihi doçenti olarak sürdürüyor.

Cărtărescu'nun yazarlık kariyeri 1980 yılında yayımlanan *Faruri, vitrine, fotografii* kitabıyla başladı. Şiir, roman ve deneme türünde eserler veren, hemen her kitabıyla ülkesi Romanya'nın önemli edebiyat ödüllerini kazanan Cărtărescu, Nobel Edebiyat Ödülü'ne de aday gösterildi. Çevrildiği ülkelerde de büyük ses getiren yazarın en önemli romanları şunlar; *Visul* (1989), *Le rêve* (1992), *Nostalgia* (1993), *Travesti* (1994) ve *Orbitor*-3 cilt (1996-2007).

Ayrıntı: 818
Edebiyat Dizisi: 212

Orbitor - Göz Kamaştırıcı
Kelebeğin Sol Kanadı - Cilt 1
Mircea Cărtărescu

Kitabın Özgün Adı
Orbitor - Aripa Stanga

Romence'den Çeviren
Sunia İliaz Acmambet

Dizi Editörü
A. Ömer Türkeş

Yayıma Hazırlayan
Ahmet Büke

Son Okuma
Tayfun Koç

Orbitor. Aripa Stanga© 1996 by
Mircea Cartarescu/Paul Zsolnay Verlag, Wien

INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN Bu kitap Romen Kültür Merkezi (Institutul Cultural Român)'nin çeviri destek programı TPS (Translation and Publication Support Programme)'in desteği ile yayımlanmıştır.

Türkçe yayım hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir

Kapak Fotoğrafı
N: Qin / E+ / Getty Images Turkey
Garry DeLong / Science Source / Getty Images Turkey

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *İstanbul, 2014*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-975-539-950-8
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Mircea Cărtărescu

Orbitor

Göz Kamaştırıcı

Kelebeğin Sol Kanadı - Cilt 1

EDEBİYAT DİZİSİ
SON ÇIKAN KİTAPLAR

HAVAALANI BALIKLARI
Angelika Overath

DAYICAN NAPOLYON
İyrec-i Pézéşkzâd

HARMATTAN
Gavin Weston

BİR SON DUYGUSU
Julian Barnes

HEZEYAN
Laura Restrepo

O ASLA GERİ GELMEYECEK
Hans Koppel

YARASALAR
Marcel Beyer

KAYBOLAN
Hans-Ulrich Treichel

BİR KÜÇÜK İMPARATORLUK
Christian Kracht

HAYAT DÜZEYLERİ
Julian Barnes

GÖZYAŞININ KİMYASI
Peter Carey

VÎS İLE RÂMÎN
Fahreddin Es'ad-i Gorgânî

ANATHEM
Neal Stephenson

BEYAZ DÜNYA
Andrew McGahan

MUTSUZLUK ZAMANLARINDA MUTLULUK
Wilhelm Genazino

KIRIK KÖŞELİ İLKBAHAR
Mario Benedetti

GECELERİ DAİRELER ÇİZEREK YÜRÜRÜZ
Daniel Alarcon

BİR BUĞDAY TANESİ
Ngũgĩ wa Thiong'o

PARROT İLE OLIVER AMERİKA'DA
Peter Carey

İSTİSNA
Christian Jungersen

KALTENBURG
Marcel Beyer

Mircea Cărtărescu

Orbitor

Göz Kamaştırıcı

Kelebeğin Sol Kanadı - Cilt 1

"Çünkü bilgimiz de peygamberliğimiz de sınırlıdır;
ne var ki, yetkin olan geldiğinde *sınırlı* olan ortadan kalkacaktır.
Çocukken çocuk gibi konuşur, çocuk gibi anlar, çocuk gibi düşünürdüm;
yetişkin biri olunca çocukça davranışları bıraktım.
Şimdi her şeyi aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz; şimdi bilgim sınırlıdır ama o zaman bilindiğim gibi tam bileceğim."

Korintliler, I, 13, 9-12

Birinci Bölüm

Karşıdaki apartman inşa edilmeden önce ve her şey iç içe girip soluksuz kalana kadar, Bükreş'i geceler boyunca Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki üçlü panoramik penceremden seyrediyordum. Pencere genelde odanın içindeki yoksul mobilyaları yansıtıyordu: Sarımsı ahşaptan yapılmış bir yatak odası takımı, aynalı bir tuvalet masası ve masanın üzerine yerleştirilmiş, toprak saksı içinde bir kaç bitki; aloe ve kuşkonmaz çiçeği. Teki uzun zaman önce kırılmış yeşilimtırak camdan abajurları olan bir avize. Odanın sarı alanı, kocaman pencere içine gömülerek daha da sarı oluyordu ve ben, algın ve hastalıklı bir genç, üzerimde yırtık pırtık ve üst tarafı bol bir çeşit yelekle tüm öğleden sonraları, pencerenin saydam aynasında-

ki yansımamın gözlerinin içine bakarak, sanki hipnotize edilmiş gibi yatağımın sandığı üzerinde oturuyordum. Ayaklarımı, kışları bana, acı ve zevk karışımı bir bilinçaltı, sapkın bir duygu veren, tabanlarımı yakan, camın altındaki kaloriferin üzerinde tutuyordum. Sarı camda, avizenin hayaletinin üçlü çiçeği altında, bir jilet gibi ince ve altında morlukları olan gözlerimi görüyordum. Bıyığımın birkaç teli, aslında bütün yüzümün asimetrisi olan ağzımın asimetrisini daha da belirginleştiriyordu. Eğer benim bir fotoğrafımın yüzünün sol tarafını örtersen, açık ve gönüllü, neredeyse güzel yüz hatları olan bir gencin görüntüsü ortaya çıkar. Fakat diğer yarısı şaşırtıyor ve korkutuyordu: burada göz ölüydü ve ağız trajik, ümitsizlik ise bir egzama gibi yüzümün bütün tenine yayılıyordu.

Ancak odadaki ışığı kapattığım zaman kendimi gerçek ben olarak hissediyordum. Birdenbire, beş kat altta bulunan yoldan gürleyerek geçen tramvayların mavi ve fosforlu yeşil çizgileri duvarlarda dönmeye başlıyordu; aniden trafiğin korkunç gürültüsünün ve hayatımın sonsuz yalnızlığının ve mutsuzluğunun farkına varıyordum. Elektrik anahtarı giysi dolabın arkasındaydı ve ışığı kapattığımda, oda sönük bir akvaryuma dönüşüyordu. Yaşlı bir balık gibi çürük, kayalar arasındaki deniz atıkları gibi kokan mobilyalar arasında kendime yer yapıyor, tabanlarımın altındaki sert jüt halının üzerinden sandığa kadar ilerliyordum; tekrardan üzerine oturuyor, ayaklarımı kalorifere uzatıyordum ve fantastik Bükreş, ayın maviye dönüştürdüğü camın ardında birden beliriveriyordu. Geceyi yansıtan, camsı, sonsuz, bitmez tükenmez bir parlaklığı olan üç parçalı bir tablo gibiydi. Altta, kışları, geceden dalga dalga öfkeli veya sakin, çizgi filmlerdeki gibi seyrek veya bir kürk gibi gür karlar çıkaran pembe ampulleri ve tramvay kablolarını tutan, haç benzeri metal elektrik direkli yolun bir kısmını görüyordum. Yaz gecelerinde ise, sonu olmayan direk hattındaki her bir direğe çivilenmiş, başlarında dikenli taçlı çarmıha gerilmişleri hayal ederek eğleniyordum. Bir deri bir kemik ve

uzun saçlı, kalçaları etrafında ıslak peştamallı adamlar, yaşlı gözleriyle taşlı yoldaki arabaların akışını izlerlerdi. Kim bilir hangi nedenden dolayı gecenin o saatine kadar kalmış iki-üç çocuk yolculuklarına ara vererek, üçgen yüzlerini aya doğru kaldırıp en yakınlarındaki temsili İsa'ya bakarlardı.

Karşıda ekmekçi, tütün satan, küçük bir dükkân ve birkaç avlu bulunuyordu. Soda dolum merkezi. Bir market. Belki de o yeri o kadar sık rüyamda görmemin nedeni bir ekmek almak için ilk defa yolu karşıdan karşıya tek başıma geçmiş olmamdır. Benim rüyalarımda orası artık, içinde beyaz önlük giymiş yaşlı bir kadının şekilli ve sıçan kokulu ekmekleri evirip çevirdiği, sürekli karanlık, pis bir kümes değil. Orası artık gizemli, yüksek, çıkılması zor basamakların götürdüğü bir yer. Yalıtılmamış iki tele bağlanmış loş ampul, mistik bir anlam kazanıyor ve şimdi kadın, dev gibi ekmek kasaları arasında genç ve güzel. Kadın da bir kule kadar uzun. O hayali ışığın altında paralarımı sayıyorum, avucumun içinde parlatıyorum; fakat bir türlü saymayı beceremiyorum ve ağlamaya başlıyorum. Çünkü bir ekmek almaya yetip yetmeyeceğini bilmiyorum. Az ileride, yolun yukarısında, içinde hiçbir şey yetişmeyen, aslında çöp dolu bir meydanı andıran, sanki harabeye dönmüş bir avlusu olan biçare ve tembel bir emekli, *Köpek* abi oturuyor. Yaşlı adam ve karısı, üstü katranlı bir kartonla kaplanmış bir kulübeye sürekli girip çıkıyorlar, bir deri bir kemik kalmış ve aslında lakaplarının da geldiği bir köpeğe çarpıyorlar, şaşkın şaşkın oradan oraya yürüyorlar. Biraz ileride, Dinamo tarafında aslında sadece bir köşesini görebildiğim market bulunuyor. Devlet Sirki tarafında açık büfeli restoran ve gazete bayinin bulunduğu apartman yükseliyor. Benim rüyalarımda, oradan itibaren, yeraltı dünyası başlıyor. Elimde tel bir sepet ile şerbet ve reçeller, peçete ve (bazen içlerinde yeşil veya turuncu renkte metalden yapılmış küçük arabaların bulunduğu, en azından çocuklar arasında böyle konuşuluyordu) plastik poşetli toz şekerlerin bulunduğu raflar arasında dolaşıyorum, ondan sonra

menteşeli bir kapıdan marketin başka bir alanına, hiçbir zaman var olmayan bir alana geçiyordum ve kendimi, hâlâ elimde kutu ve kavanozlarla dolu sepetle birlikte dışarıda, yıldızların altında buluyordum. Apartmanın arka tarafında, üst üste yığılmış, kırık tahta kasaların arasındaydım ve karşımda, bazen peynir satılan, beyaz renge boyanmış teneke bir kapı bulunuyordu. Fakat şimdi, gerçekte olduğu gibi tek bir kapı yoktu, tüm apartman boyunca dizilmiş, yaklaşık olarak on tane kapı vardı ve aralarında yarı bodrum katında bulunan birtakım odaların güçlü aydınlatılmış pencereleri. Camdan, her bir odanın içinde, çok uzun ayaklar üzerinde duran tuhaf yataklar görüyordum ve yatakların içinde, küçük göğüsleri açık, saçları yastıkların üzerine dağılmış birçok genç kız uyuyordu. Rüyalarımdan birinde, bana en yakın kapıyı açtım, kıvırcık saçlı ve uysal bebek-kızlardan birinin beni beklediği, derine götüren spiral bir merdivenden, elektrikle aydınlatılmış küçük bir oyuk içine indim. Bu rüyayı gördüğümde erkek olmuş olmama rağmen, Silvia'ya sahip olamadım ve bütün o uyarılmış halim, söz ve jestlerden ibaret keçe gibi sık, birtakım filumların arapsaçında dağıldı. Onunla el ele çıktık, karla kaplı yolun karşısına geçtik, eczanenin ve Hora Restoran'ın vitrinlerinin ışıkları altında mavi saçlarına baktım, sonra da birlikte, yüz hatlarımızı silen karın altında tramvayı bekledik ve duvarları olmayan, yalnızca şaseden ibaret olan ve üstünde birkaç tane ahşap sandalye bulunan tramvay geldi, Silvia bindi ve daha sonra, başka rüyalarımda öğrendiğim şehrin bir bölgesinde kayboldu.

Binaların bulunduğu bu ilk sıranın arkasında, yıldızlarla örtülü başka binalar görünüyordu. Kırmızı tuğlalı kocaman bir villa, küçük bir şatoya benzeyen pembe bir ev, dairesel pencereleri ve dikdörtgen camları olan, merdiven kovalarında Jugendstil süsleri ve üstlerinde, grotesk kuleleri bulunan, iki savaş arası dönemden kalmış, sarmaşık ile örülü alçak apartmanlar. Hepsi de yıldızlara doğru gittikçe daha karanlık olan gökyüzünü süpüren, kavak ve gürgen ağaçlarının şimdi siyah

olan yaprakları arasında kaybolmuştu. Aydınlık pencerelerde, içinden bölük pörçük bir şeyler yakaladığım bir hayat sürüyordu sürekli: ütü yapan bir kadın, üçüncü katta, beyaz gömlek giymiş bir adam odasının içinde dönüp duruyordu, iki kadın koltuklarında oturmuş sonsuza kadar laflıyorlardı. Yalnızca üç ya da dört pencere ilgi çekiciydi. Erotik ateşli gecelerde, o göğüslerin ve kalçaların ve üçgen kasıkların açıldığı o sahneleri, kadınları yatağa deviren veya pencerenin yanına götürüp orada arkalarına geçerek sahip olan erkekleri sonunda yakalama ümidiyle, tüm ışıklar kapanıp seyredecek hiçbir şey kalmayana kadar, karanlık içinde camda bekliyordum. Çoğu zaman pencereler perde veya storlarla kapatılıyordu ve o zaman, gözlerimi zorlayarak, her yerde kalça ve baldırlar görerek, başım dönüp pijamamın içindeki organım can sıkıcı bir şekilde ıslanana kadar, açıkta kalan ışık çizgisine şimşekler gibi çakan soyut ve bölük pörçük hareketleri yorumlamaya çalışıyordum. Ancak o zaman yatıyordum, o yabancı odalara girdiğimi rüyamda görmek için ve derinlerindeki karmaşık erotik manevralara katılmak için...

Şehir, binaların bulunduğu bu ikinci sıradan sonra, pencerenin yarısını kaplayan, gittikçe daha kıyılmış, daha karışık, daha belirsiz, daha rastgele bitki örtüsü ve mimari karışımı ile fırlak tepeli kavaklar ve bulutların arasında yaylanan kubbelerle ufka kadar uzanıyordu. Çok uzakta Victoria Alışveriş Merkezi'nin zikzak siluetini, merkezdeki çok yüksek, onlarca senelik eski ve birtakım zigguratlar gibi inşa edilmiş, farklı ritimlerde yanıp sönen kırmızı, yeşil ve mavi flüoresan reklamlarla dolu birkaç apartmanı (daha çocukluğumda annem, fırtınadan sonraki gökyüzlerinde göstermişti) ve daha da uzakta, ufukta gittikçe artan, eski altınlara benzer bir çizgi meydana getiren yıldızların yoğunluğunu ayırt ediyordum yalnızca. Yıldızlardan oluşan bir yüzük içine, bir taş gibi tutturulmuş gece, Bükreş'i, pencerelerimi dolduruyor, içeriye dökülüyor ve bedenim ile beynimin içine öyle derin nüfuz ediyordu ki, genç bir

çocukken bile, omurga ve arşitravlarla[1] desteklenen, heykeller ve saplantılarla canlandırılan, besinleri bağırsak ve termik santraller aracılığıyla hazmeden, ikimizden bir tek beden meydana getirebilecek, et, taş, serebrospinal sıvı[2], çelik köşebent ve idrardan oluşan bir karışım hayal ediyordum. Gerçekten, geceleri ayaklarım kalorifere uzanmış, yatağımın sandığı üzerinde otururak şehri süzen tek ben değildim, aynı zamanda o da beni gözetliyordu, o da beni rüyalarında görüyordu, o da tahrik oluyordu; çünkü o, ışık açıkken bana pencereden bakan, benim sarımtırak hayaletimin vekilinden başka bir şey değildi. Bu görüntüyü kaybettiğimde yirmi yaşımı aşmıştım. Karşıdaki apartmanın temelleri o zaman atıldı, yolun genişletilmesine, asfalt dökülmesine, ekmekçinin, soda dolum merkezinin ve dükkânların yıkılmasına ve yolun karşı tarafına, bizimkisinden daha yüksek apartmanlardan oluşan bir duvarın inşa edilmesine o zaman karar verildi. Dondurucu bir kış geçiriyorduk ve gökyüzü yoğun bir kar yağışı ardından, beyaz ve berraktı. Arada bir camdan bakıyordum. Sarı bir ekskavatör, kendisini bana hiçbir zaman çıplak göstermeyen şehvetli bir kadının yaşadığı binayı dişli kepçesiyle vurarak yıkıyordu. Odaların içi boştu ve bu boşluk kardan dolayı daha da hazin olan harabenin içinde tam görünüyordu. Bükreş'in bir böbreği eziliyordu, bir bezi, belki de hayati önem taşıyan bir bezi sökülüyordu. Belki de şehrin kabuğu altında, bir yaranın kabuğu altındaki gibi yeraltı kanalları bulunuyordu ve belki de son derece şehvani ve (bir kapristen?) kendini hiçbir şekilde bana çıplak göstermeyen bu kadın, bu yeraltı hayatının bir merkezi, bir kraliçesiydi. Şimdi dolgu alçı gibi ufalıyordu. Kısa süre içinde yolun karşı tarafı, sararmış kalıntıları, eksik noktaları, metalik bir çürüklükte boşlukları olan, harabe bir ağız gibi görünüyordu. Kocaman, ince ve ıslak cam üçlüsünü açıp yeni tıraş edilmiş başımı en-

1. Arşitrav: Sütun baş tabanı. Klasik mimaride sütunların başını örten saçaklığın en alçak parçasını tanımlamak için kullanılan terim. (ç.n.)
2. Beyin ve omuriliği saran sıvı. (ç.n.)

semle kulaklarımın üşümesi için ve odadan dışarı doğru hücum eden buharları görmek için dışarı çıkarttığım anda, kar o kadar güzel kokuyordu; fakat onun temiz ve telde donmuş çamaşırların saldığı gibi taze güzel aromasının ötesinde, yıkımın kötü kokusunu da düşünebiliyordum. Ve beyin, yarımkürelerin eski koku soğancığından geliştiği doğruysa, belki de metafizik pis kokular, berbat nefesler, zamanın koltukaltlarının kokusu, bir vecd halinin yaklaşmasının bulaşık bezi ekşiliği, deliliğin tere ruhu bizim en derin düşüncelerimizdir.

İlkbahara doğru temelleri kazıp bitirmişlerdi; uyuz böceğinin kanallarına benzer kanallar kilin içinde uzanıyorlardı. Pembe ve siyah kablolar insan boyundan daha uzun ahşap makaralardan çözülüyorlardı ve beton iskelet, Bükreş'i şerit şerit karartarak, şehrin hışırtılı bitki örtüsünü boğarak, alınlıklarını, gorgonlarını[3], kubbelerini, üst üste binmiş terasları kapatarak yükseliyordu. Düzensiz ve güvensiz kontrplak ve dövme demir kalıplar, işçilerin çıktıkları iskeleler, duman dalgaları çıkaran asfalt dökme makineleri, yığın şeklinde istiflenmiş ve paslanmış metalik çarmıhların yerini alacak yeni beton direkler, hepsi, beni Bükreş'ten, kendimden -ayrıca perdeyi çekip, sandığın üzerine oturmuş halde ve tabanlarım kaloriferin üstündeyken, şehrin geniş gökyüzlerini seyrettiğim on beş senemden- ayırmak için düzenlenen bir komplonun görünürdeki yüzleri gibiydiler. Bir duvar örülüyordu, aklımdaki bir alan kapanıyordu, tüm pencerelerin içinde yansıyan her bir küp, her bir dikdörtgen, siyah yeşil, sarı yeşil ve tırnak kadar ince ayın içinde kendimden tasarladığım her şeye erişimim engellenecekti artık. Yedi veya sekiz yaşlarımda, annem ve babam öğleden sonraları beni zorla yatırıyorlardı. O zamanlar giysi dolabı yatakla paraleldi ve dakikalarca dolabın sarı parlaklığı içinde kendime bakıyordum: çarşafın altında terleyen ve bir saniye bile uyuyamayan karanlık gözlü bir ço-

3. Yunan mitolojisinde keskin dişli, saç yerine başlarında canlı yılanlar olan, dişi canavarlar. (ç.n.)

cuk. Pencereden seken güneşin mor lekeleri gözlerimi kamaştırdığında, yatağın duvara yapışık tahtasını kaplayan kumaşın desenine ve üzerindeki her bir kiremit renkli çiçek ve yaprağa bakmak için yüzümü duvara çeviriyordum. Çiçekli labirentin içinde, rüyalarıma uzaması gereken masallar kurduğum sert simetriler, beklenmedik gruplar, hayvan başları ve erkek siluetleri seçiyordum. Fakat uyku hiçbir zaman gelmiyordu, çok aydınlıktı ve tam da Ekim ayının beyaz ışığı beni ateşle oynamaya itiyordu: Annemin ve babamın odasından bir ses gelip gelmediğini dinliyordum ve ondan sonra yataktan yavaşça kalkıp parmak uçlarımda pencereye doğru ilerliyordum. Bu defa şehrin görüntüsü tozlu ve uzaktı. Yol genişçe sola kıvrılıyordu, öyle ki bizimle aynı sırada olan Lizeanu ve Obor tarafındaki apartmanları görebiliyordum. Çok uzaklarda Foişorul de Foc Kulesi fark edilebiliyordu ve onun arka kısmında, paraboloit bacalarından donmuş bir duman yayan termik santral seçiliyordu. Kavaklar dik ve ojiv[4] şeklinde görünüyorlardı; fakat en yakındakiler yüklü kalıtımsal özelliklerini ele veriyorlardı: Titreyen yapraklarla dolu, yukarı doğru fırlamış dallar düz değillerdi, tam tersine yeni çözülmüş örgülü saç kuyrukları gibi kıvrımlıydılar. Alnımı cama yapıştırıp uykusuzluktan uyuşuk bir şekilde saatin beşe gelmesini bekliyordum fakat zaman akmıyor gibiydi ve babamın siyah ve "kuzgun tüyü" gibi esmer kalın telli saçlarını geriye doğru tutması için başında bir fes gibi düğümlenmiş bir kadın çorabıyla aniden kapıdan giren korkunç görüntüsü sürekli aklımdaydı. Bir keresinde, zorunlu uykumdan çalınan böyle dakikalarda, dünyadaki en güzel manzaranın tadına vardım. Aniden kararan gökyüzünde şimşeklerin dallandığı, ani bir sağanak yağmurun bastırdığı, paralel, hızla akan suların etrafa tembelce sıçrayan narin damlaların oluşturduğu buharlarla çevrildiği bir yaz fırtınası sonrasıydı. Gökyüzü o kadar karar-

4. Gotik mimaride, sivri bir ucun altında kesişen iki yaydan oluşan kemeri temsil etmektedir. (ç.n.)

mıştı ki odanın içi mi, dışarısı mı daha karanlıktı, söyleyemiyordum. Yağmur dindiğinde siyah gökyüzü ile ıslak ve kül rengi şehir arası aniden aydınlandı. İki tane avuç, yüzeylerin üzerine konup, onları çiğdem ve limon sarısıyla boyayarak fakat özellikle havayı altınla kaplayıp camdan bir prizma parıltısı vererek, sonsuz bir naziklik içinde sarı, taze, saydam ışığı koruyor gibiydi. Bulutlar yavaşça dağıldı ve aynı seyreltilmiş altının başka ışınları, diyagonal bir şekilde düşerek, daha önce var olan ışıkla karışıp onu daha yoğun, daha berrak, daha serin yaptılar. Cıvadanmış gibi Mitropoli Kilisesi'nin kuleleriyle, tuz ateşi gibi yanan bütün camlarıyla, gökkuşağı tarafından kuşatılmış, tepeler üzerine yayılmış Bükreş, denizliğine köprücük kemiklerimle zor yetişebildiğim üçlü pencereme çizilmiş bir mihrap arkası resmiydi.

Tezhibim şimdi kazınacaktı ve onun üst kısmına eşit ve sıkıştırılmış harflerle emir verici ve bir perde gibi ağır bir metin yazılacaktı. Ve bugün, hayat yayımın yarısındayken, ayın üzerine ve kendi tenime dövülmüş olanlar ve gözlerimin köşesine iğnenin ucuyla yazılmış olanlar dahil bütün kitapları okumuşken, yeterince görüp yeterince sahip olmuşken, bütün duygularımı sistematik bir şekilde altüst etmişken, sevmiş ve nefret etmişken, ölümsüz bakır abideleri yükseltmişken, uzun bir zaman onun yaşlı ışıktan derisi içinde kanallar açan bir uyuz böceğinden başka bir şey olmadığımı anlamadan küçük Tanrı'yı beklemekten ağaç olmuşken, melekler beynime spiroketler[5] gibi yerleşmişken, dünyanın tüm tatlılığı beni mest etmişken ve Nisan ve Mayıs ve Haziran gitmişken; bugün tenim, yüzüğümün altında binlerce İncil sayfası katmanı şeklinde pul pul dökülürken, canlı ve absürt olan düşüncelerime düzensizlik vermeye ve notilusun[6] sığmadığı her bölmeyi kapatıp, hayatını

5. Spiral şekilli, bükülebilir vücuda sahip bakterilerdir. Bazıları insanlar için patojen olabilir. (ç.n.)

6. Kafadan bacaklılar (Cephalopoda) sınıfına dahil familyalardan Nautilidae'nin üyesi olan deniz canlılarının, Türkçe'ye Latince'deki nautilus sözcüğünden geçmiş ortak adı. (ç.n.)

özetleyen sedef sarmal üzerinde daha büyük bir bölmeye taşındığı gibi, hayatımı ikiye koparan karşıdaki apartmanın ıslak çamaşırlarla dolu balkonlarından ve pencerelerinden oluşan runik yazıları okumaya çalışıyorum. Fakat bu metin insani değil ve onu artık çözemiyorum. Bazen diğer tarafta kalan doğum, çocukluk ve ergenlik yıllarım, uzun ve esrarengiz eskimiş kıyafetler içinde, biçim değiştirmiş ve göz yanılsaması halinde deforme olmuş, içlerinden, ara sıra geri döndüğüm küçük odama kadar ulaştığım, sayısız kırınım ortamlarınca parçalanmış şekilde, dev gibi duvarın gözeneklerinden beliriyor. Sedef üzerinde sedef üzerinde sedef, mavimtırak üzerinde mavimtırak üzerinde mavimtırak, yaşadığım her yaş ve her ev (eğer her şey hiçbir şeyin halüsinasyonu olmamışsa) bir öncekileri deforme eden, onlarla karışan, şeritlerini daha dar ve heterojen yapan bir filtredir. Çünkü geçmişi eski şeyler hakkında yazarak değil, seninle ve onun arasındaki puslu havayı yazarak betimliyorsun. Şimdiki beynimin, gittikçe daha küçük olan, kemik ve kıkırdaklardan ve zarlardan oluşan kafaların içindeki beyinleri sarma şeklini kastediyorum ve şimdiki aklımla bir an önceki ve on sene önceki aklım arasındaki tansiyonu ile anlaşmazlığı. Aralarındaki etkileşimi, birbirlerinin diğerinin zihinsel tasvirleri ile heyecanları içindeki karışımı. Hatıralar içinde ne kadar da ölü sevicilik mevcut! Harabe ve çürümelere karşı ne kadar çekicilik! Sıvılaşmış organlar içinde ne kadar adli tıp doktoru incelemeleri! Kendimi bir o kadarını tükettiğim önceki hayatlarımmış gibi değişik yaşlarda düşündüğümde, uzun ve kesintisiz bir ölüler dizisinden, birbirinin içinde ölen bedenlerden oluşan bir tünelden bahsediyor gibiyim. Bir an önce burada, kahve fincanının koyu renkli cilasında yansıyarak "birbirinin içinde ölen" kelimelerini yazan taburenin üzerine yıkıldı, derisi çatladı, yüz kemikleri belirginleşti, gözleri siyah bir kanla dolarak aktı. Bir an sonra "yazacak olan" yazacak olan, o da diğerinin tozu üzerine yıkılacak. Ölü kemiklerin bulunduğu bu yere nasıl girebilirsin? Ve niye bunu yapacaksın?

Ve hangi sargı bezinden maske ve hangi cerrahi eldiven seni hatıraların salgıladığı enfeksiyondan kurtarabilir?

Seneler önce mısralar okurken veya müzik dinlerken, vecd halini hissettiğim oluyordu; beynimin ani ve yoğun bir şekilde kanla dolduğunu, orada buharlaşan ve deriyi kabartan bir sıvının ansızın biriktiğini, orada bir kanatçığın ansızın açıldığını, fakat dışa doğru değil, beyinle çevrili, salt mutlulukla dolu, derin ve çekilmez bir şeye doğru açılan bir kanatçığı hissettiğim oluyordu. Şiir veya müzikle (veya tek bir düşünce veya aklıma gelen bir görüntü ile veya –eskiden, tramvay raylarının yanlarındaki ilkbaharın su birikintilerinin içine basarak liseden yalnız dönerken– bir vitrinin bir parıltısı, bir kadının parfümü ile) oraya girme iznim vardı, oraya, yasak bölmeye girme izni alıyordum. Epitalamusa[7] giriyordum, bademciklerin içinde irinleniyordum, beynimin merkezindeki altın yüzüğün abstre uzantısı içine kıvrılıyordum. İfşa, orgazmla tek ortak noktası epileptik sertlikten başka bir şeyi olmayan fakat hafifleme, sevgi, boyun eğme, teslimiyet, hayranlık ifade eden sessiz bir sevinç çığlığı gibiydi. Bütün bunlar delmeler, varlığımızın derinliklerinin derinliklerindeki canlı ışık tankına doğru kopmalar, düşüncenin iç sınırını yıldızlı bir gökyüzüne benzeterek delik deşik eden kopma noktalarıydı. Çünkü hepimizin kafatası içinde yıldızlı semalar ve üzerinde ahlaki vicdanımız var. Fakat çoğu zaman, içe doğru yaşanan bu boşalma mükemmelliğe ulaşmıyordu; ardında, beni sonradan gün boyunca takip eden, pişmanlık ve nostalji bırakarak, bir an içinde sönen titrek görüntüler çıkarttığı bekleme odalarında ve bekleme odalarının bekleme odalarında yoluna son veriyordu. Aydınlanmayı üreten makineler olan bu mısralar beni zaaflı yapıyorlardı, onları uyuşturucu gibi kullanıyordum ve onlar olmadan yaşamam imkânsızdı. Bir süredir kendimi, o kadar zarif, büyüleyici ve agresif mısralar arasına bazen hiçbir ihtiyaç olmadan anlamsız, sanki başkası

7. Beynin, hipofizi ve arka komisüri içine alan bölgesi. (ç.n.)

tarafından bana dikte edilmiş ve tekrardan okuduğumda beni gerçekleşmiş bir kehanet gibi dehşete düşüren birer pasaj ekleyerek bulduğum şiirler bile yazmaya başlamıştım. O şiirlerde, iki bira arasındaki bir sohbette aniden bir çocuğunki kadar ince, kısırlaştırılmış, melek bir sesle yabancı dilde konuşmaya başlamışım gibi annemden, Tanrı'dan ve çocukluğumdan bahsediyordum. Şiirlerimde apartmanlardan daha uzun olan, kamyonları ve tramvayları devirerek, devasa ayak tabanlarıyla tenekeden yapılmış bakkalları ezerek, geçenleri ucuz pamuklu kadifeden eteğiyle süpürerek Ştefan cel Mare yolunda yürüyen annem vardı. Odamın üçlü penceresinin önünde duruyordu ve çömelip içeri bakıyordu. Cam tümüyle onun büyük mavi gözüyle ve içimi dehşetle dolduran çatık kaşıyla kaplanıyordu. Sonra doğrulup tel gibi sert ve flüoresan saçlarıyla kan dolu gökyüzündeki kargo uçaklarını ve yapay uyduları devirerek Batı'ya doğru ilerliyordu... Annemin bu efsaneleştirilmesi de neydi? Hiçbir zaman, hiçbir şey beni ona yakınlaştırmamış, ona karşı ilgimi uyandırmamıştı. Çamaşırlarımı yıkayan, bana patates kızartan, dersleri asmak istediğimde bile beni üniversiteye gönderen kadındı o. O annemdi, benim her zaman yabancı olduğum evimizde, hayatını sade, işle dolu geçiren nötr görünen, nötr olan bir varlık. Ailemizdeki bu duygusal kusurluluk acaba neleri saklıyordu? Babam sürekli yollardaydı ve eve geldiğinde yüzü kızarmış, ter kokan ve at kuyruğundaki teller gibi kalın saçlarını gözleri kaçık kadın çorabından fesinin içine bastıran biriydi. Annem masanın başında ona yemek hazırlayan kadındı ve ikisi de geleneksel müzik ses sanatçıları veya revü aktörleri arasından kendilerine birer "kırık" seçerek, bu konu üzerinde sonsuza kadar birbirine takılarak televizyon seyrederlerdi. Ben sürekli acele acele yemek yiyip penceremden Bükreş'in çok yönlü telaşını seyretmek için veya kareli defterlere uzun mısralar yazmak için veya ergen olmanın utancını ve alçaklığını tahammül edemezmişim gibi yorganımı kafama kadar çekip altına kıv-

rılmak için yol tarafındaki (çünkü diğer iki oda arka tarafa, Dâmboviţa değirmeninin kırmızı tuğladan yapılmış melankolik binasına bakıyordu) kendi odama çekilmiş biriydim... Her biri kendi kimyasal izi peşine düşmüş, antenlerini nadiren birbirine değdirip sonra da yoluna devam eden ailemizin üç tane böcek fertleri gibiydik. "Okulda daha neler yaptın?" "Hiç..." "Senin Dinamo kendi sahasında bile yeniliyor." "Ama Poli de aşağı değil!" Ve geri, kabuğun içine, tekrardan hiçbir yerden gelen mısralar yazmak için:

anne, rüya görme gücünü bana sen verdin.
geceler boyunca seninle göz göze bakışıp dururum
ve seninle el ele, anlamaya başladığıma inanırım.
ve tekrardan yalnızca senin kalbin ikimiz için de çarpar
ve karideslerin derisi gibi saydam kafataslarımız arasında
fantastik bir göbek bağı filizlenir
ve hipnoz, havaya kalkma, telepati ve aşk
kucaklarımızda rengârenk çiçekler olurlar sadece.
bulutlar, uzakta, gün doğuşunda kıvılcım saçarken
birlikte
yalnızca iki figürden ibaret bir kâğıt oyununu sonsuza kadar
oynarız:
hayat, ölüm.

Kendimi, annemin bordo, suni derisinin pulları neredeyse aşınmış bir tür kol çantası olan genç kız dönemlerinden kalma eski çantası içinde barındırılan aile arşivlerini karıştırıyor buldum. İçi ara ara lekelenmiş bir çeşit ipek astarla kaplıydı. Çantanın cebinde iki tane kol saati buldum. O kadar eskilerdi ki kadranları üzerinde bir çeşit siyah tuz birikmişti ve kapaklarının arkası pastan dolayı yeşillenmişti. Kayışları çoktan yok olmuştu. Yanlarında, daha çocukluğumdan oynadığım birkaç tane çengelli iğne, eski bir radyonun lambası, başka ıvır zıvırlar bulunuyordu. Sararmış bir kâğıt içinde, lastikle bağlı sarı-gri tonlarında iki tane saç örgüsü; annemin bana anlattığı gibi, beni elbiselerle ve önlüklerle giydirdikleri ve tüm komşu-

ların bana bir kız gibi seslendikleri "Mircica" döneminden kalma kendi saç örgülerim. Saç yumuşacıktı ve her zaman beni ürpertmişti çünkü üç yaşındaki çocuk benimle paralel yaşıyormuş ve her an kapıdan girebilecekmiş gibi gerçek duruyordu. Çantanın dibinde belgeler ve makbuzlar, kira sözleşmeleri, pullu ve mühürlü garanti belgeleri; fakat aynı zamanda acı kokan eski sarı ilaçlar da, yırtık ve oyma köşeli, arkalarına sabit kalemle acemice ve eğri yazılmış tarihleri ve kısa metinleri olan solmuş fotoğraflar da, tedavülden çıkmış demir paralar da, vaftizden kalma küçük bir hac da, bir düğünden kalma beyaz bir çiçek de bulunuyordu... Ne aradığımı bilmeden çantanın içini komple yatağın üzerine döküyor ve karıştırıyordum. Kâğıt içine sarılmış, banyosu yapılmış bir film buluyordum; açıp, değişmez olarak siyah yüzlü ve beyaz saçlı, beyaz takım elbiseli ve siyah gömlekli, beyaz çiçekli siyah elbiseli ve siyah çiçekli beyaz elbiseli insanları içeren, bazen uzunluğuna, bazen enine çekilmiş film karelerindeki aile sahnelerine bakıyordum. "Küçüklüğümün" o kadar iyi bilinen üç fotoğrafını buluyordum: Silistra Sokağı'nda, avlunun içinde, üzerimde örgü kıyafet, ayaklarımda minik botlar, başımın tepesinde saç lüleleri ve bir küçük kuyruk, bir elimi ucunda bir küre bulunan bir direk üzerine yaslamış, diğer elimi ise gözlerime doğru götürürken çekilmiş bir fotoğraf çünkü bir buçuk yaşındaydım ve mırıldanıyordum; penceresinde sardunyası olan bir tane mahalle evi duvarı da gözüküyordu, avlu ise arnavutkaldırımıyla döşenmişti. Ondan sonra sepetli bir motosiklet üzerindeki fotoğrafım: Bir panayırda (ben tombik ve korkmuş, üzerimde kısa kollu bir bluz), benden fazla uzun olmayan, postu yolunmuş, doldurulmuş bir ayının yanında. Bu sonuncusu hakkında, hiç kimse benim olduğumdan emin değildi. Çok güzel bir şekilde kuzenim olan, Sica ablanın oğlu Marian da olabilirdi. Epeyce küçük olan görüntü, kirli koyu kahverengiye dönerek aşınmıştı. Belgeler, askerlik terhis belgeleri ve minesi çatlamış rozetler arasına, eski zamanlardan kalmış üç tane

resim daha karışıyordu. Benimkilerin nikâhında çekilmiş ve yeni evlilerin aslında nasıl göründüklerini söylemeyi zorlaştıran rötuşlu, tipik bir fotoğraf: Damat, geriye doğru yapıştırılmış, çini mürekkebi lekesi gibi siyah saçlı, sanki bir idam mangası karşısındaymış gibi cesaretlendirilmiş bir yüz ifadeli ve arka planda çizilmişe benzeyen siyah bir takım elbiseli; gelinlik içindeki gelin ise tanınamaz bir yüze sahip (eski filmlerde oynayan her kimse olabilirdi); yanlarında da devasa nikâh mumlarını tutan, bacakları fil hastalığına yakalanmış, normalden öte şişman olan bir kadın sağdıç ile Groucho Marx tarzında bir bıyığı olan, kel bir erkek sağdıç bulunuyor. İkinci fotoğraf aslında kronolojik sıralamaya göre ilk olandır. Annemin ve babamın, tanışmış oldukları kaplıcalı tatil köyünde. Burada annem güzeldi: elmacık kemikleri yüksek, kestane rengi saçları kıvırcık, gözleri parlak; şehre gelen ve geleceğe dair planları olmayan bir işçi. Babam ise neredeyse bir çocuk, ancak yirmi yaşında ve bana benziyor. Eşofman giymiş, ayaklarında ise asker botu var. Bir köprünün korkuluğuna yaslanmışlar, çıplak kafalarının üzerine yavaşça kar yağıyor. Köprüden, başlarında bere olan iki kişi daha geçiyor. Sene 1955 ve kış, öncekisinden çok daha yumuşak. Bir zamanlar imalatçı olan veya belki eski rejimde de yine fotoğrafçı olan kim bilir hangi seyyar fotoğrafçı, titreyerek köprünün üstünde fotoğraflarını çekecek müşteri beklemişti ve o zamanlar daha yeni yeni birbirlerinin olan benimkiler, utangaçlıktan gençliklerinin hüzünlü ihtişamlarında kendilerini ölümsüzleştirmişlerdi. Son fotoğraf çok dikkatlice ikiye kesilmişti fakat makasla değil, üst üste katlamalarla. İlk çatlayan üzerindeki tabaka olmuş ve sonra da gözenekli kâğıt nispi bir doğrulukla yırtılmasına izin vermiş. Kalan, beni yaklaşık olarak iki yaşındayken ve meşhur sarışın saç örgülerim varken kucağında tutan babamın görüntüsüdür. Ama ona rağmen üzerimde elbise yok, çiçekli bir kumaştan askılı bir pantolon var. Köşeli yanaklı ve keskin gözlü babam objektife gülümseyerek bakıyor, ben ise solumda

olan ve fotoğrafın eksik tarafında bulunması gereken birisine gülüyorum. Orada yalnızca çıplak bir kadın dirseği gözüküyor.

Başka vesilelerle de karıştırdığım fakat şimdiki ilgiyi göstermediğim çantanın içi, saatlerden dolayı eski sarı bakır ve bakır asetatı kokuyordu. Çantanın kırıntılarla dolu plileri arasında iyice saklanmış olduğu için en son ulaştığım şey, hiçbir zaman takamadığı ve burada hakkında konuşulmaması gereken utanç verici bir nesne gibi saklanmış olan, annemin diş proteziydi. İlk defa karşıma çıktığında, daha önce çocukluğumun derinliklerinde bir kere daha başıma gelen bulantı ve rahatsızlık duygularını yaşadım. "Cüretlilerin Kulübü" kitap koleksiyonuna ait bir broşür, ekmek veya babama sigara almak için yolu tek başıma karşıdan karşıya geçtiğim ilk senedeydi. Sessiz yaz gecelerinde, şimdi yok olmuş birtakım binaların karşısına ulaşıyordum, tütün satılan yerlere giriyordum ve dergilerle ve almanaklarla çevrili şişko ve süslü, pembe saçlı bayan satıcıya korkmuş bir şekilde bakıyordum. Dışarısı karanlıktı ve ışık sadece burada, vitrinli odacıkta, güçlü ve donuktu. Cam tezgâh içinden çeşitli sigara ve pipo tütünü paketlerine, tabanca şeklindeki teneke çakmaklara, kurşundan balıklara benzeyen çakılara bakıyordum... Onların yanında, kibritlerin ve başka ıvır zıvırların yanında, bana göre en güzel nesne, üstlerinde gök mavisi ve altın renginde birtakım tropikal kelebeklerin fotoğrafları bulunan ve aynı hizada çini mürekkeple bir şey yazılmış bir etiketi olan cilalı karton kutucuklardı. Kelime uzun ve büyüleyiciydi: prezervatif. İçinde acaba ne olabilirdi? Çoğu zaman odamın sessizliğinde oturup, içinden kauçuk perinin çıktığı teneke defneyi sürekli parmaklarımın arasında tıngırdatarak, kelebekli kutuların içinde nasıl tuhaf ve egzotik bir oyuncak olduğunu soruyordum kendi kendime. Bazen bedeni küçük bir yaydan, kanatları "nikâh" şekerlerinin sarıldığı o benekli folyolardan bir kelebek bile olabileceğini hayal ediyordum. Veya jelatin etinde bir balığın donup kaldığı, şeffaf, kokulu bir silgi. Bazen annem

ve babamla film seyrettiğimiz Volga Sineması'na doğru giderken, onlardan bana bir prezervatif satın almalarını rica edeyim diye planlar yapıyordum kendi kendime. Fiyatı sadece üç leyi[1] idi. Sonunda ben de bu miktarı tamamlamak için evin içinden beş, on ve on beş kuruşluk madeni paraları toplayabilirdim. Paraları biriktirmeye başlamıştım ve pembe saçlı bayan satıcının bana anne ruhuyla gülümseyip istediğim kutucuğu (hangisini isteyeceğimi de biliyordum: kelebeğin, koyu yeşil bir fon üzerinde ışıldadığı, vitrindeki kutu) avucumun içine nasıl bıraktığını hayal ediyordum... Bir akşamüzeri, sinemaya doğru giderken, Çin kutucuklarını başka bir tütün dükkânının vitrininde gördüm ve yukarı, babama doğru bakarak "Baba, nedir bir prezervatif?" sorusunu sormaya cesaret ettim. Bunun sonucu babamın yüzü karardı ve sert bir şekilde bana cevap verdi: "Soracak başka bir şey bulamadın mı?" Ondan sonra aralarında hızlı adımlarla yürüdüğüm annem ve babam birkaç dakika boyunca birbirlerine arada bir bakışarak sustular. Babamın ses tonundan o kilitli kapıların birinin önüne, anne ve babanın seni sevseler bile seni hiçbir zaman içeri almadıkları o bölgelerden birine denk geldiğimi biliyordum. Onların, yetişkin gizemli hayatlarının nefesini, çocukların doğumuyla ve bacak arasındaki küçük ve büzüşük o organlarla ilgili anlaşılması zor olan o yasakları, annemin çığlıklar kopardığı ve benim dikenli ve hissiz adamın beline vurarak onu kurtarmaya atladığım babamın annemi yatak odasındaki yatakta yuvarlayışını hissetmiştim. Bu talihsiz sorudan sonra, içinde annemin diş protezinin bulunduğu sararmış paketi açtığımda, tekrardan karşıma çıkan, bir çeşit kendimden tiksinme duygusuna kapılmıştım. Kirli beyaz, araları biraz mavi, alelade bir plastikten yapılmış ve yapay bir dişetine saplanmış üst, ön dişlerdi. Dişetinin kırmızısı, gerçek ağız mukozasının taşıyabileceği bir kırmızı değildi, plastiği, eritilip tekrardan kullanılmış başka eski protezlerden elde edilmiş gibi özel bir renk tonundaydı:

1. Romen para birimi. (ç.n.)

baskın olan kırmızıya ancak çalan göğem, morumsu renkteydi. Oradan buradan kafasını çıkarmış birkaç tel ucu, ellerimde döndürdüğüm nesneye karşı hissettiğim cezbedici ikraha katkıda bulunuyorlardı. Annemin, çürüklere ve iç yıkımlara, bir şey çiğnerken, sonucunda dilimin üzerinde bazen bir tarafı bir ayna gibi parlak, diğer tarafı ise delikli ve pürüzlü bir azı dişinin parçası olduğunu hissettiğim kırılmalara meyilli, kötü diş yapısı bana da geçmişti. Başladığı zaman evin içinde sandalyeleri devirerek ve perdeleri yerinden çekerek koştuğum, tahammül edilemez diş ağrıları da çekmiştim. O dişetinin çirkin yayına bakarken, düşüncelerimi altüst eden şeyin dişlerimin tahmin edilir nitelikteki acıklı geleceğinin değil, onların rengi olduğunu hissediyordum. İçinde kesin, bir zamanlar gördüğüm, bildiğim ve şimdi bulamadığım bir nesneye gönderme yapan bir şey vardı. Birkaç gün boyunca her tarafı cebimde annemin dişetleri ve dişleriyle dolaştım. "Cantemir" lisesinin etrafındaki rotalarımda saplantılı bir şekilde dönüp duruyordum: Toamnei Sokağı, Profetului Sokağı, beş numaralı tramvayın uğultusu eşliğinde Galaţi Sokağı'ndan iniyordum, Lizeanu Sokağı'ndaki harabeler arasında başıboş dolaşıyordum. Alacakaranlık vaktiydi, kaldırımlardaki yumuşak kar, pembeyi ürkekçe kabul ediyordu, pencerelerde ihtiyar birer kadın, kasıla kasıla bir çocuk emziği emiyordu, bir kedide Gina'nın gelecekteki gözleri vardı, bir kadın durup etrafa bakıyor ve sonra eteğinin ve montunun içinden iç çamaşırını yukarı doğru çekiyordu. Marketler ve çocuk arabaları arasında dolaşıp alacakaranlığın tam da dişetiyle aynı renge geleceği ânı bekliyordum ve birden o an geldi. Çevresi, direklerinde renkli küreleri olan avlular ve girişin üzerinde dikey, mat bir cam şeridi bulunan, sarı ve bir jilet kadar ince, neredeyse canlı bir apartmanla sınırlandırılmış, rüyalardaki gibi küçük bir meydanın başladığı Domniţa Ruxandra Sokağı'ndaydım. Cam şimdi alacakaranlıkta yanıyordu ve onun alevinde, gece gibi karanlık ve sıcak, dövme demirden Art Nouveau tarzı saplar

kıvrılıyordu. Kar, minik meydanı, yerden, sanki toprağın altından gelen, akşamüzerinin marazi pembesi içinde çabucak eriyen beyaz bir ışıkla olağandışı kılıyordu. Asfaltın içine saplanmış kopuk bir bıçak ağzına benzeyen suskun apartman bir huzursuzluk ve bayılma hissi veriyordu. Minik meydanın ortasında mutsuz bir kahraman gibi durdum, yıpranmış, gözenekli kâğıdı cebimden çıkardım, çirkin nesnenin üzerinden çektim. Diş protezini başımın üzerine kaldırdım ve dişetleri akşamüzerinin aynı olan rengi içinde eriyerek kaybolurken, dişler, tuz alevi gibi sarı renkte ışıldamaya başladılar. "Ah, anne" diye fısıldadım o sessizliğin deliliği içinde. Birkaç dakika boyunca, gittikçe daha da kararan ışığın altında, alacakaranlık damarların kanı gibi kıpkırmızı olup da diş protezi, kauçuk dişetlerinin yayını hafif flüoresan bir gaz dolduruyormuş gibi bir çeşit iç ışık elde edene kadar proteze bakakaldım. Ve onların etrafında bir hayalet gibi annem oluştu. İlk önce, su pirelerin derisi gibi şeffaf, narin, yumuşacık, yeşilimsi bir röntgen gibi iskeleti. Burun deliklerinin küçük lekeleri ve gözlerinin büyük lekelerini içeren kafatası, göğüs kafesi, iliak kemiklerin[2] saydam kelebeği, kolların, bacakların ve parmakların jelatinli tüpleri. Bütün bunların üzerine hafif bir kar gibi, egzotik balıkların duvaklarına benzeyen gençlik fotoğraflarındaki gibi güzel, sıvı saçları akşamın içinde çözülmüş, sarkık göğüslü büyük çıplak kadın olan annemin hayali eti oluştu. Göğem renkteki apartmana doğru bakıyordu ve ben, bir şey demesine veya şarkı söylemesine engel olurmuşçasına elimi dudakları üzerinde tutuyordum. Başımın tepesi meme uçlarına ancak geliyordu. Çöken karanlıkta ikimiz, hiç kimse için donmuş esrarengiz bir heykel oluşturuyorduk. Kendimi tekrardan elimde protezle, bir şeyden yoksun edilmiş gibi, çok önemli ve ciddi bir şeye çok yakınlaşmış hissiyle buldum. Onu tekrardan kendi kâğıdına sardım ve sessizliği başımı döndüren meydanın içinde bir süre, öylece, şaşkın kaldım. Ve aniden kar

2. Kalça kemiğinin bir bölümü. (ç.n.)

yağmaya başladı. Kar taneleri direkten yalnız sarkan meydandaki tek ampulün tatlı ışığı altında acele acele üşüşüyorlardı, sonra daha yavaş; kürenin girişindeki loş ışıkta beyazımsı, ortalarda neredeyse siyah ve toprak tarafında tekrardan beyazımsı renklerde. Etraftaki iki üç tüccar evinin pencereleri aydınlanırken, kar tanelerinin görünmez dokunuşunu dudaklarımda ve kirpiklerimde hissediyordum. Kar tanelerinin ıslak buzlarının kestiği renksiz havanın içinden, şimdi puslu gökyüzüne doğru uzanan siyah bir buz parçasına benzeyen apartmana doğru yöneldim. İki tane gaz sayacının iki kuruntu hayvan gibi korudukları yan bir dış kapıdan girdim. Yarı bodrum katına götüren birkaç basamağı indim. Yeşile boyanmış tüm koridoru, bir mumdan daha güçlü olmayan tek bir tane sarı ampul aydınlatıyordu. Ani dönüşler yapan koridor boyunca, tavanın yanında ara ara kırmızı macun ve kenevirle sarılmış demir bir boru uzanıyordu. Sağda ve solda karton gibi ince gözüken kapıları olan odacıklar sıralanıyordu. Adımlarımın sesiyle, yalnızca iç çamaşırı ve atlet giymiş erkekli, kırık fincanlardan kahve içen sabahlık giymiş kadınlı, başındaki şalını çıkarıp tabanlarına kadar uzun iki beyaz saç örgüsü görünecek şekilde sandalyenin sırtına asmış ihtiyar kadınlı dar ve sıcak alanların boy gösterdiği birtakım kapılar açılıyordu... Giriş katına ve diğer katlara götüren döner merdivenin ayağına geldim. Merdivenleri çıktım. Her bir sahanlık kederin başka bir rengini taşıyordu. Morg kapıları gibi siyah kapılar, dairelerin numaralarını gösteren, gereğinden çok daha büyük mineli tabelalar, metalik kokan pirinç kapı dürbünleri. Solmuş çalılar ve jütten küçük halıların ufuneti. Son katta artık hiçbir kapı yoktu. Loş bir ampul altındaki yeşilimsi zarlı çıplak duvarlar vardı sadece. Birkaç metal basamağı olan küçük bir merdiven, apartmanın teras çıkışına götürüyordu. Miniskül ve hızlı kar taneleri içeri düşüyorlar ve mozaik zeminde eriyorlardı. Terasa çıktım ve donup kaldım. Önümde bir melankoli ülkesi uzanıyordu. Artık küçük meydandaki sarı apartmanın

üzerinde bulunmuş olmam imkânsızdı. Sonunda korkunç birtakım memeler gibi bakır kubbelerle çevrili, merkezdeki eski apartmanlardan birini tanıdığım, devasa bir yapının ucundaydım. Gözümün alabildiği kadar bir alanda Bükreş, kanla doldurulmuş cam bir maket gibi önümde fantastik çatılarıyla uzanıyordu: Kocaman yumurtalar, kale burçları, Mitropoli Kilisesi'nin kuleleri, C.E.C. binasının kristal karnı, Negoiu Oteli'nin ve ASE binasının ucundaki bilyeler, Rus Kilisesi'nin büküк mantarları, poliomyelitli[3] bir çocuğun demir protez içindeki bacağı gibi Telefon Sarayı'nın[4] çanak antenlerle sabitlenmiş aysbergi, Foişorul de Foc Kulesi'nin fallusu. Her yer, gorgonları ve atlas heykellerini ve cherub meleklerini ve Tarımı ve Endüstriyi ve tüm Erdemleri ve Seneca'yı ve Kogălniceanu'yu ve Bălcescu'yu ve Vasile Lascăr'uyu temsil eden bir heykel topluluğuyla tıkış tıkıştı. Her şey kireç taşı ve alçı ve tunçla büzülmüş, karla kaplanmış bir evrendi. Taştan bir kadının mutsuz yüzüne o kadar yakındım. Benim boyumun beş katı kadar kanatlı bir kadın. Bükreş'in bir çeyreği onun taş tüyleriyle tıkanmıştı. Kubbelerde, ay üzerinde yaşayan bir yaratığın yumurtaları gibi pullar vardı. Bu manzaranın bütün florası, faunası ve şeytan ve cinlerin varlığını araştıran bilimi, alçak beyazımsı gökyüzünde donmuş bir şekilde, kırmızımsı parıltılı siyah bir renkte ışıldıyorlardı. Yaslanmış olduğum heykelin yüzünde annemi gördüm. Bulunduğum çatının kireç taşından taçlarla çevrili yumurtalarından biri, kış gecesinin ıssız troleybüslerin kat ettiği sessizliğinde boş sesli bir gürültüyle çatladığında ve bir köpek büyüklüğünde şeffaf bir fetüs, ıslak ve gözsüz kafasını titreterek dışarı doğru sürüklendiğinde, annemin heykelinin şahdamarı atmaya başladığında, terasa çıkarken geçmiş olduğum açıklığa doğru koşmaya başladım. Kendimi ansızın tanıdık bir sahanlıkta bu-

3. Çocuk felci. (ç.n.)
4. Romencesi "Palatul Telefoanelor": Bükreş'in merkezinde bulunan, inşası 1934 yılında biten, Bükreş'in simge binalarından biridir. (ç.n.)

lana kadar, yaklaşık olarak on kat indim. Birkaç saat önce yola çıktığım, anne ve babamın Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki apartmanlarının o kadar huzur verici kapısının önündeydim. Kapıyı babam açtı. Ayakkabılarımı, kardan ıslanmış beremi ve kabanımı çıkardım ve her zamanki gibi ön cephedeki odama sığındım. Cebimdeki küçük paketi çıkardım ve yerine, belgelerle dolu çantanın dibine koydum. Çantayı tekrardan dolaptaki giysilerin arkasına sakladım. Aynalı tuvalet masasının önünde çırılçıplak soyundum. Ne kadar da garip bir hayvandım! Gözlerinin, hâlâ yansıttığı heykellerin ve kubbelerin terörüyle şekli değişmiş, yılanın kafası gibi ne kadar da üçgen bir kafa! Derimin içindeki mavimsi damar ağı içinde, neredeyse görünür kalpli, ne kadar da dar bir göğüs kafesi! Baldırlarım arasında, o kadar acı verici gecelerdeki ereksiyonlardan kızarmış cinsiyetim, çocukluğun pembesinden koyu bir kahverengiye dönüşmüştü. Kıllarım, baldırlarımda sıklaşıyordu. Aynaya sırtımı döndüm ve kendime omzumun üzerinden baktım. Omurlarım, sırtımın derisi içinden beyazımsı birtakım tepecik gibi duruyordu. Sırtım, görebildiğim kadar, kürek kemiklerimin üçgenlerini o kadar görünür bir şeklide taşıyordu ki üst üste yerleştirilmiş ince iki tane tahtaya benziyorlardı. Kalçalarım neredeyse bir kızın kalçaları gibi yuvarlak ve ağırdı ve aralarındaki alan, çini mürekkeple çizilmiş kalın bir çizgi gibi, kıllarla karartılmıştı. Apaçıktı ki bir hayvandım, organik malzemeden yapılmış hassas bir makineydim. O derilerle etlerin hareket etmesini nasıl sağladığımı anlamıyordum. Parmaklarıma bakıyordum ve ruhumun bütün gücüyle konsantre olup onlara emrediyordum: "Hareket edin!" Masanın üzerindeki bir bardağı kaydırmaya çalışıyormuşum gibi, hiçbir şey olmuyordu. Ayaklarımın birini diğerinin önüne nasıl da koymayı başarıyordum? Pankreasım ve hipofiz bezlerim sıvılarını nasıl salgılayabiliyorlar? Spermler testislerimde, sesler kokleamda[5] nasıl oluşuyor? Avuçlarımla bütün vücudumu elliyordum ve

5. İç kulağın işitsel kısmı. (ç.n.)

kemik, kıkırdak ve deriden oluşan o parçanın niye başka herhangi bir varlık değil de tam da ben olduğumu anlayamıyordum. Dilimi sonuna kadar çıkartıyordum, tuhaf hareketler yapıyordum, katatonik pozisyonlarda oturuyordum, kendimi dışarıdan, bir metre mesafeden gördüğümü hayal etmeye çalışıyordum. Ya da insan değil de böcek veya bitki olarak doğmuş olsaydım, hayatımın farkına varmadan yaşamış olsaydım nasıl olurdu diye kendi kendime soruyordum... Yorulduktan sonra pijamalarımı giydim ve yola nasıl kar yağdığını seyretmek için camın önündeki sandığın üzerine oturdum. Kaloriferin sivri dilimleri tabanlarımı yakıyordu.

Yalnız ve hayal kırıklıklarına uğramış hayatımın havası haline gelen böyle gecelerden sonra, karmakarışık üçlü bir imparatorluk içinde geziyormuşum gibi gerçek-halüsinasyon-rüya sürekliliği içinde köstebek gezilerimden sonra, kendimi yatağımın içine atıyordum ve sandığımın yanında yerde bulunan istifin içinden rastgele bir kitap alıyordum. Neredeyse bütün gece okuyordum. Kitaplar, sanki duru ve yine de anlaşılmaz, eksik bir puzzle'ın parçalarıymış gibi, kitapların benim aklımla olan sınırında bir çeşit süper bir kitap gibi gizemli bir şekilde tam zamanında geliyorlardı. Gece içinde derin okumalara dalıyordum, sessizlik gittikçe daha kuvvetli bir şekilde uğulduyor, bazen bir böcek sıcak ampule değip vızıldayarak abajurun içinde dönüyordu. Bir kamyon camları titretiyordu. Gözlerimi git-

tikçe daha sık kırpıyordum, sağ gözkapağımla daha hızlı, sol gözkapağımla daha çekimser. Uyumak için gözümü elimle kapatmam gerektiği akşamları hatırlıyordum. Diğer tarafı somurtkan ve ürperticiyken, yüzümün yalnızca yarısıyla gülebildiğim günlerdi. Şimdi gözlerimi hızlı hızlı kırparken, ağzımın çevresindeki kaslar bile rahatsız edici bir şekilde seğiriyorlar ve yorgun olduğum zamanlarda sol yanağımın gözeneklerinden soğuk bir ter fışkırıyor. Sağ gözümle oda aydınlık görünüyordu ve renkler sakin bir şekilde yan yana ışıldıyorlardı. Sol gözüm ama, içinde yumuşak hacimlerin sualtı hayvanların derisi gibi sallanan ilginç, yeşil bir mağara görüyordu. Gecenin sonuna doğru kitapların anlamı tamamen uçup gidiyordu ve elimde onların gözenekli sayfalarıyla, anlaşılması imkânsız esrarlı işaretleriyle, dünyadaki en uyarıcı parfüm olan tozlu kâğıt parfümüyle kalıyordum. Beynimin yarım küreleri, kemik skrotumlarında[1] zevkten kasılıyorlardı. Kitapları, yarı uyumuş bir şekilde, sapık bir tutkuyla gizlice gözetliyordum, yumuşak dokuların iplerine bakmak için sayfaların köşelerini koparıyordum, kitap sırtındaki buruş buruş yarığı çekiyordum veya yarımşar saat boyunca sayfanın devasa ovası üzerindeki orada, Dostoyevski'nin *Öteki*'si veya *Herkes İçin Fizik* içinde yaşayan bir böceğin yürüyüşünü seyrediyordum. Siyah bedenli minicik böceğin, uçlarında karanlık birer lekesi bulunan saydam altı bacağı vardı. Yalnızca konsantre olarak, yine saydam olan ve durmadan hareket eden antenlerini de fark edebiliyordun. Goliadkin'in aklındaki karmaşık zihinsel süreçleri veya onun deliliklerinin kodlanmış olduğu, kendinden daha büyük olan siyah harflere hiçbir önem vermeden, kalitesiz sayfanın tepelerini ve derelerini sabırla kat ediyordu; sayfaların arasına dalıyor, tekrardan sarı ve parlak ışığın altına çıkıyordu. Kuvvetli küçük pençelerle kitabına, doğduğu evrene iyice demir atıyordu; istediğin kadar güçlü üfleyebiliyordun ama onu dışarı atamazdın. Kasırgaya karşı gel-

1. Erbezlerinin (testislerin) içinde bulunduğu penisin altında bulunan penisle birleşik kese. (ç.n.)

mek için bir an için duruyordu sadece, karnını sayfanın sert hasırına yapıştırıyor ve sonradan eşit ve güvenli adımlarla yoluna devam ediyordu. Hiç kimse onu kendini bulduğu ve bir sayfanın kökünde, kurumuş bir kabuğa dönüşerek öleceği ülkesinden çıkaramazdı. Bazen belki, örgünün ipliğinden beyaz veya siyah parçacıkları kemiriyordu. Yumurtlama borusunu Goliadkin'in *i*'sine dikiyordu ve oraya içlerinde küçük birer embriyo bulunan silindir şeklinde küçücük tüpler bırakıyordu. Onun dünyası olan bu dünyanın bir anlam taşıdığını, okunabileceğini bilmiyordu. O bu dünyayı yaşıyordu ve bu, yeterliydi. Belki de bir milyar güneş kadar olan Golidakin'in gözü ona yaklaşıyordu, belki de ben bu böceğin Tanrı'sıydım; fakat onun sinir düğümleri onu ancak hayatta tutabiliyordu. Onu yaratmamış olan ve onu öldüremeyecek olan, sonsuza kadar bilinmeyecek ve anlaşılamaz bir Tanrı'ydım.

Ve aniden ben de kendimi gözetleniyor hissediyordum. Tümüyle irkiliyordum ve ayağa fırlayıp camın yanına gidiyordum. Şehrin üzerine dağılmış yıldızları seyrediyordum. Başka bir gece içinde derinleşmiş biri, benim dünyamı ellerinde tutuyordu ve karışık yollarda ilerleyişimi eğlenerek seyrediyordu. Ağzından fışkıran birtakım siyah alev ateşleri gibi yalnızlık ve mutsuzluk saçıyordu. Fakat ben, yağlı iç organlarımı sayfanın üzerine yayarak hayata tutunuyordum. Acaba hangi kitabın içindeydim? Ve onu anlayabilmek için nasıl bir akla sahip olmam gerekiyordu? Ve eğer anlayabilseydim acaba iki paralık ahlaksız bir broşür veya tren seferlerinin yazılı olduğu bir kitapçık veya bir boyama kitabının içinde yaşadığımı anladığım için hayal kırıklığına uğramaz mıydım? Veya adi anonim bir mektup içinde? Veya bir tane tuvalet kâğıdı rulosu içinde?

Kitabı bir anlamda benimle aynı olan, bedeni benimki gibi organlarla, protoplazması[2] içinde saniyede aynı bir milyar kimyasal manevraların yaşandığı hücrelerle dolu olan minicik varlı-

2. Yapı bakımından çekirdek ve sitoplazmadan oluşan, yarı sıvı, saydam ve canlı gözenin metabolizma olaylarının oluştuğu yer. (ç.n.)

ğın üzerine örtüyordum ve ışığı, tam da şafak vakti camları beyazlatmaya başladığı anda kapatıyordum. Çarşafın altına kıvrılıyordum ve yalnızca nefes alacak kadar bir delik bırakarak başımın üstüne kadar çekiyordum. Annem de öyle yatıyordu, fetüs pozisyonunda mumyalanmış. Ben de kendimi bildim bileli öyle yatıyorum. Fakat uyumaktan korkuyordum her zaman. Bu kadar saat boyunca nerede olacaktım? Belki de dönüşü olmayan yerlere varacaktım veya korkunç bir yaratığa dönüşmüş şekilde geri gelecektim. Süreklilikten kopuşum damar ağlarımın içinde asit bir kasıntıya neden oluyordu. Her gece içimde bulunan fakat ben olmayan korkunç bir cengel içinde erimek dayanılmaz gibi geliyordu bana. Hayal gücünün katakomplarına[3] ine ine, derinlerini delip korkunç, kan ve sperme bulaşmış prototiplerin, açlığın ve susamanın, içgüdülerin, kusmanın geri akımının ürpertici idolleri içinde kendimi bulsaydım ne yapacaktım? Ve bu alanı da delseydim ve böbrekler ve omurlara sarılmış, saçların ve tırnakların büyüdüğü hücreler tarafından boğulmuş, bağırsakların peristaltik hareketleri tarafından yavaşça ulaşılmış bir şekilde somatiğin[4] içine gömülseydim? Her şey olabilirdi, uyanmanın mekanizması bozulabilirdi; ta ki hareket edemediğimi anlayana kadar, yeni ve hayat dolu bir şekilde gözlerimi güneşle dolmuş o odanın içinde açtığım o ilkbahar sabahı gibi. Tümüyle felç olmuştum. Kalkmaya çalışıyordum fakat parmaklarıma hareket etmesini emrettiğimde o zamanki gibi oluyordu. Bilmiyordum, bu hareketin nasıl yapıldığını artık bilmiyordum. Bütün dünya çarşafımın birkaç kırışıklığına, çiçekli bir parça kumaşa ve bir ayna parıltısına indirgenmişti. Her şey yaklaşık olarak bir dakika sürdü, ondan sonra ise nasıl ve hangi anda olduğunu bilmeden kendi bedenime tekrardan sahip olabildim ve hipnagojik[5] isyan son buldu.

3. İlk Hıristiyanların kayaları oyarak veya yer altını kazarak uzun dehlizler biçiminde yaptıkları, ölülerini gömdükleri veya tapınak olarak kullandıkları mezarlık. (ç.n.)

4. Organizmaların üreme hücreleri dışındaki bölümleri ile ilgili. (ç.n.)

5. Uyku eşiğinde, genellikle görüntü biçiminde, çok kere motifler, biçimler ve renkler halinde beliren halüsinasyon yaşantılarıdır. (ç.n.)

Sonunda, tüylü rüyalı bir koza içine sarılmış bir şekilde uykuya dalıyordum yine de. Şekerin suda eridiği gibi rüyalarda eriyordum, unutulmanın dişli çubuğunda bir imleç gibi kayıyordum. Bazen o kadar şiddetli ürperiyordum ki içimdeki her şey sallanıyordu sanki. Başka zamanlar, sonsuz bir kuyuya düşen eski bir asansör gibi hızlı bir şekilde aşağıya doğru kayıyordum. Yanakları parçalanmış, gözleri çukurlarından fırlamış, beyinleri ortalıkta olan korkunç suratlar ve maskeler beliriyordu bir an için ve sonradan can çekişen birer hayvanın gürlemesi içinde kayboluyorlardı. Çekingen bir ses, kulağıma çok yakın bir yerden adımı fısıldıyordu. Yavaşça, kelimeler ve görüntülerden oluşan bir köpük, retinalarımın ekranını istila

ediyordu ve biri, rasgele lekelerden, benim yatağın çiçekli döşemesinde ve banyonun mozaik zemininde bulduğum gibi, masallar ve manzaralar kuruyordu. Dibinde kalın bir altın yüzüğü bulunan bir el falcısının parmağı, rüyamın ayasında dolaşıyordu; yorumlar yapıyor ve kehanetlerde bulunuyordu, karmakarışık kırışıklıklarda duraksıyor ve birden tırnağıyla, camı içinden damarcıkların ve arterlerin dallarının kendilerine yollar çizdiği duru deriden oluşan bir tepeciği yuvarlak içine alıyordu. Ekşi bir sayıklama, renkli iplerden oluşan bir kıyma, yığınlar şeklinde evsel atıklar... ve beklenmedik bir şekilde muazzam Altdorfer manzaraları, gemili okyanuslar, amber canavarlı mavi dağlar, her bir düğmenin ve bayrakların üzerindeki her bir zambağın ve askerlerin yüzlerindeki her bir benin göz kamaştırıcı bir büyütecin altındaymış gibi görünen savaşlar. Desiderio Monsù'nun sarmal şeklinde sütunları ve yuvarlak pencereleri olan karmaşık mermer kaleler gibi kaleler. Piranesi'nin hapishaneleri gibi hapishaneler. Etraflarında yavaş bir şekilde, çatıların altlarındaki maskaronların[1] yanlarından geçerek, üzerlerinde HARDMUTH yazılı yanan pencerelerle birbirimizi izleyerek uçtuğum, sert, yalnız, insansız inşaatların üzerine çökmüş alacakaranlıklar. Kan gibi pıhtılaşmış gecede, mermerin kendisi, geometrisi kırmızı çizgilerle kabartılmış bir şekilde koyu bir kahverengiye dönüşüyor. Bu tür akşam çizgileri ve şeritleri, balkonları tutan devasa sütün başlıklarının akantüs yapraklarının, gorgonların saçlarındaki yılanların, sakat, gerçek atlasların meme uçlarının ve kasık kıllarının kenarlarını çiziyor. Bir pire gibi ufak, devasa revakların altından geçiyor; tatlı, mozaikli zeminli odalara, yıldızlara kadar uzanan kubbelerin altına giriyor; dolambaçlı desenli duvar kâğıtları olan odalardan oluşan labirentlerde yolunu şaşırıyor; afaziye, anlamsızlığa, sayıklamaya ve devinime yeniden dalmak için kristal kapılardan çıkıyor. Berrak su birikintileri olan

1. Modern dönem öncesinde Batı Avrupa'da bezeme amacıyla kullanılan insan ya da hayvan başı biçiminde üç boyutlu öğe. (ç.n.)

cengeller, sonsuz kaleler gibi görünen bataklıklar: O zamanki rüyamın kartografisi. Ve rüyamdaki hayatımda başka rüyaları hatırlıyordum. Biliyordum: Küp oyuncaklardanmış gibi görünen bu pembe inşaata daha önce bir kez daha gelmiştim. Daha önce de avucumda, bir kuvars küre kadar ağır, yalnızca karnındaki zümrüt rengi zehir torbası çarpan, tamamen yayılmış, tümüyle şeffaf bir örümcek tutmuştum. Bu imkânsız Venedik limanında daha önce de gözlerimi alan tanın alevi altında gözlerimi sıkıca yummuştum. Rüyalarım arasında kanallar bulunuyordu. Bu kanallar Bükreş'in bütün inşaatlarının birbirleriyle bağlantılı olduğu gibi, birbirine yıllar veya aylar veya tek bir gece uzaklıkta olan hayatımın her gününün tüm diğerleriyle görünmez bir şekilde ipliksi borularla bağlı oldukları gibi birbirleriyle bağlantılıydılar. Fakat tüm katakomplar, borular, kablolar, teller ve kanallar aynı derecede önemli değillerdi. Rüyalarımın ana arterleri çok yukarıda olan birinin onları birtakım çok renkli dövmeler olarak algılayabileceği, çok aşağıda olan birinin ise kendi bedeninde dövme yaptırmanın sadist işkencesi gibi hissedeceği takımyıldızları ve uyarı izleri oluşturarak ani bir hareketle gerçek otobanlara giriyorlardı. Bazen gecenin ortasında bir elim komple ölmüş, yılan derisi gibi soğuk ve tuhaf bir ağırlıkta uyanıyordum, yalnıza diğer elimle hareket ettirebildiğim yumuşak bir nesne. Aklımda onu siyaha yakın morarmış şekilde görüyordum ve bedenimin parçası olarak hissedebileceğim absürt bir ümitle bir anakondanın mozaikli sırtını ovalıyormuşum gibi manasızca ve dehşet içinde deviniyordum. Bıraktığım anda tekrardan yastığın üzerine dökülüyordu ve yalnızca soğuk derimin üzerindeki gelgit hareketler yoğunlaştığında, cansız et iğnelenmeye başlıyordu; ben tekrardan uyuşuk eldivenin içine sokuluyordum. Sinir, damar, lenfatik kanallar[2] ve zihinsel enerji dolu tüplerden oluşan danteli yeniden canlanıyordu ve kısa zamanda vücut şemam tekrardan bir bütün oluyordu.

2. Lenf damarları. (ç.n.)

Rüyalar da beni geçmişe sürüklüyordu. Yaklaşık olarak iki sene boyunca, karşıdaki apartman inşa edilmeden önce baş döndürücü yükseklikteki zirvelere tırmandığımı görmüştüm rüyalarımda. Genelde bir gökdelen gibi ince siyah kayanın içinde insanların oturduğu alanlar ve merdivenler bulunuyordu fakat ben, daha da yükseğe, sis içinde kaybolmuş doruğa ulaşana kadar onların üzerinden çıkmayı, bir taştan diğerine asılmayı tercih ediyordum. Fakat şimdi zirveler ve kuleler kaybolmuşlardı ve rüya beni heyecandan ıslanmış batık alanlar, bildiğim fakat nereden bildiğimi ya da daha önce oralara ne zaman ayak bastığımı, şimdiki isterik ağlamama, bayılmama ve o odalar içinde yaşamanın verdiği insanlık dışı tedirginliğe yol açacak kadar başımdan nelerin geçtiğini bilmediğim bina ve odalar içinde gezdiriyordu. Soluduğum fakat ilerlememe karşı koyan berrak ve soğuk bir suyun altında kalmış yapılar görüyordum rüyamda. Sönük ışıkta sıvı deniz akıntıları içinde saçlarımı sallayarak binlerce metre derinde, suyun dibinde bulunan kocaman harabelere, sarı ve mavi duvarlara doğru ilerliyordum. Kırmızı yengeçler kumun üzerinde sürünüyorlardı ve bir balık bir pencerenin önünden hızlıca geçiyordu. Cepheler çürümüştü ve yıkılmışlardı. Şişik ve istiridyelerle süslenmiş kapılardan bulanık suyla dolu odalara giriyordum. Bu odalar ne kadar da yüksektiler! Melankoli ve ruhsal çöküntü onları ne kadar da yemişti! Oyalı örtüler servis masasının üzerinde yüzüyorlardı, vitrindeki kırmızı kristal bardakta bir deniz zambağı çıkmıştı, krillerin asalakça yaşadıkları halının aşınmış çamurundan mercanlar yükseliyordu. Bir ahtapot klozetin içine yuva yapmıştı ve küvetin içinde parlak bir toz dönüyordu. Nerede olduğumu, fildişinden tuşları ve sihirli gözü olan büyük radyoyu, tanınmayacak hale gelene kadar yıpranmış dikiş makinesini, çerçevesi yanıp sönen milyonlarca kurtla bir çiçek gibi açan iki yün kedili tabloyu nereden bildiğimi anlamaya çalışarak her odayı inceliyordum. Akıntının devirdiği ve salladığı sandalyeler bile tanıdık geliyorlardı. Evet, bir gece, havaya

doğru yan kalkmış ayakları arasında oturmuştum, ilkbaharın sarı akşamlarında orada sallanmıştım. Gerçek hayatta hiç kimsenin yaşayamayacağı, bir yabani hayvan gibi kemiklerini koparan bir yalnızlık iç organlarımı parçalıyordu. Mutfakta, yaşlı soğutucunun ayaklarının ucuna serilmiş, girdapların salladığı büyük cesedi gördüğümde rüya sona eriyordu. Tuzun etkisiyle kangren olmuş kadın, mozaikli çimentodan yapılmış bütün zemini dolduruyordu. Etekleri çözülmüştü ve bir çeşit sulu hamur, kahverengi jöle gibi bir deniz çamlığıyla karışmışlardı. Ocak, kalçalarından birine süs olmuştu, saçı ise kurdelelerden yapılmış kelebekli tülle karışmıştı. Bezlere sarılmış kocaman, çürümüş heykel en fazla dört-beş metre uzunluğundaydı. Düşüncelere dalmış, kim olduğunu hatırlayamayan bir amnezi hastası gibi hayal kırıklığına uğramış uyanıyordum. Aklımın büyük ve ölmüş alanlarını tekrardan yaşamaya çalışıyordum. Orada, hipokampus[3] ve amigdala[4] arasında, talamusumun[5] kültürel ortamında birkaç dekor binası yükselmişti. Üzerlerinde korteksin engin kuzey ışığı vardı. Hatırlayalım: doğumumdan iki yaşıma kadar, Colentina semtindeki unutulmuş bir sokak olan Silistra'da; iki üç yaşından sonra Floreasca semtinde, bir terminalin yanında bulunan bir apartmanda; üç yaşımdan beş yaşıma kadar, villada, yine Floreasca semtinde fakat İtalyan bir bestecinin ismini taşıyan güzel ve sessiz bir sokakta. Sonra, karakol binasına yapışık olan, Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki büyük apartmanda. Aklımın, gittikçe büyüyen birtakım kafataslarından oluşan bir dizi gibi üst üste inşa ettiği ve geride, kanayan dişetime ulaşana kadar bir takım azı dişler gibi çürümeye terkedilmiş kabuğumun unutulmuş

3. Beyinde belleğin ana merkezi. (ç.n.)
4. Beyinde duygusal hafıza ve duygusal tepkilerin oluşmasındaki birincil role sahip bölge. (ç.n.)
5. Ara beynin bir parçasıdır. Koku duyusu hariç, tüm sistemlerden gelen uyarılar için bir kapı olarak kabul edilir. Ayrıca amaca yönelik bilinçli davranışlardan sorumludur. Vücuda gelen çeşitli uyaranlara bir çeşit filtre görevi yapar. Bu sayede konsantrasyon sağlanabilir. (ç.n.)

bölmeleri bunlardı. Orada oturmuş olduğumu biliyordum, birkaç görüntüyü hâlâ saklıyordum fakat hiçbir duygu, hiçbir heyecan, gerçek olan hiçbir şey yoktu. O üç-dört bina, annemin protezindeki damarın ve arterin tellerinden beslenmeyen ve sinirleri olmayan eğri dişlere benziyordu. Sıradan ve aptal bir plastik. Kapıların, duvarların içine yalnızca oyulduğunu, iç tarafların birtakım lokma büyüklüğündeki pralin çikolatası içi gibi masif ve dolu olduğunu, yani her şeyin kaba bir kalabalık taklidi olduğunu tahmin ediyordum. Fakat bu yapıların etrafında gittikçe büyüyen bir inatla dolaşıyordum çünkü bu arayışın tek ipuçları onlardı. Beynimin hayvanını, zaman içindeki tuhaf balesinde, art arda olan binaların, kalkerli salyalarından oluşan dolgusuna saklandığı kafataslarının kabartmalarına dokunarak yeniden oluşturmaya çalışıyordum. Sabırlı bir şekilde aklın eti, oda ve çatılar, manzaralar ve olaylar inşa etmişti. Büyüdükçe, meydanlardaki kurumuş ve boş, sarı köpek kafatasları gibi veya oyuncak bebeklerin plastik kafalarının içi gibi temiz bırakarak terk etmişti onları.

Alışkanlıklarıma aykırı bir şekilde, yemeğimi yedikten sonra, geçmişte yaşadığı olaylardan bazılarını zevkle hatırlayan annemle konuşarak yemek masasının başında daha fazla vakit geçirmeye başlamıştım. Örtüsünde kesik çizgileri olan, kirli, kırık tabaklarla, bizde gittiğim tüm yerlerden nedeni bilinmeden daha büyük olan ve orağa benzeyen demirleri garip bir şekilde kıvrılmış çatal ve kaşıklarla dolu olan masada: bükülmüş kaşıklar, dişleri eğri olan çatallar, başkalarının kaşıkları kadar tatlı kaşıkları ve devasa bir kepçe bulunan masada, (kavakların polen tüyleriyle dolu uçlarının ve Dâmboviţa değirmeninin mazgallarının yükseldiği) yaz gökyüzünde benim yüzüm gibi ince yüzü ve yumuşak derisiyle öne çıkan an-

nem, içine dönük bir şekilde, sesi guguk kuşlarının şarkıları ve yazın güzel kokusuyla karışmış bir şekilde daha çok kendisi için konuşuyordu. Annem ebedi hikâyelerini, neredeyse her gece rüyasında gördüğü "anneciğim ve babacığım" ile, Tântava'daki çürümüş eski evi ile, ortodoksluğun mistik tütsüsüne sarılmış bir şekilde ve İncil hakkında hiçbir şey bilmeden İsa ve Meryem Ana ve büyük meleklerden bahsederek, Hirodes'in ve müneccimlerin kimin olduklarını bilmeden Noel şarkılarını birtakım renkli hikâyeler gibi söyleyen Hristiyan olmayan eski bir korku içinde yaşayan Romenleşmiş Bulgar akrabalarının tüm ritüelleri ile köyde geçirdiği çocukluğunu anlatırken bir eşekarısını balın içine batırıyordum ve orada, yanakları arasında kalmış hava kabarcığıyla nasıl ağır ağır çırpındığını seyrediyorum. Annem ve başka kızlar, çocukluklarında, Argeş Nehri üzerinde, bugün bile ölmüşlerin ruhları için yanan mumlu simitler koyup yolladıkları "*caloian*[1]"lar itmişlerdi. Köylülerin, onlara zulüm eden Tanrı'dan intikam almak için, kuraklık zamanında ikonaları ve belli yerlere konulmuş büyük haçları önce kırbaçlayıp sonra baltayla kırmalarına da şahitlik etmişti. Kendilerini bildi bileli kucağında Bebek İsa ile Meryem Ana'ya dua etmiş olan insanların şimdi birtakım sersemler gibi, "Bize yağmur ver! Bize yağmur ver" diye bağırarak aynı Meryem Ana'ya nasıl tükürdüklerini ve onu tokatladıklarını görmüştü. Köyün kenarına götürülüp testi ve çanaklardaki suyla ıslatılan, kadın kalçaları olan, memeleri şişmeye başlamış olan ve henüz kılları çıkmamış ayıplarını bodur mürveri yapraklarıyla örten, esmerliklerinde çıplak bir şekilde dans ederek yağmuru çağıran Çingene kız çocuklarını da görmüştü. Danstan sonra kızlar, onları ormana götürüp yağmur yağması için sırasıyla ırzlarına geçen Çingene ayı oynatıcısına ve Çingene kemancıya teslim edili-

1. Kilden yapılmış, çiçeklerle süslenmiş insan şekli taşıyan ve kuraklık dönemlerinde yağmuru çağırmak için toprağın içine gömülen veya suyun içine atılan bir ritüel nesnesi. (ç.n.)

yorlardı. Çingeneler, kızları, ince kemiklerini ahududu çalılıkları arasında ezen ayıya da verdiklerine yemin ediyorlardı. Bir çocuk olan annem hiçbir şeyden papazdan korktuğu kadar korkmuyordu çünkü papaz annelerinin ayaklarında sallanırken veya beşiklerinde ağlayan köydeki bütün uşakların "öcüsü", "papaz dilini kesecek" idi ve burada akıllarının değil de bebekliklerinde papaz tarafından acımasızca ayak tabanlarından tutulup, burunları ve ağızları kapatılıp üç kez buz gibi soğuk suya batırılan çıplak bedenlerinin bir hatırası vardı. Geceleri papaz, sakallı ve suratı asık bir şekilde, mistik kıyafetleri içerisinde, samanla dolu yastıklarının üzerinde uyuyakalmış çocukların rüyalarında dolaşıyordu. Annem kıyamet gibi geçen, karın pencerelere kadar yükseldiği kışları ve bir gece, tam da akşam çöktükten sonra, üzerinde yalnızca bir gömlekle onu saçından tutup dışarı –en fazla beş altı yaşındayken– kar yığınları arasına atmış olan babasının, gözünün hiçbir şeyi görmediği sinir anlarını hatırlıyordu. Korkudan ödü patlamış kızcağız, ahırda, ineğin karnına yapışık bir şekilde, saman ve hayvan gübresiyle örtülü uyumak zorunda kalmıştı.

Tântava'ya ilk gittiğimde annemin o yaşlarındaydım. Yollar karla kaplıydı. Köyün ortasında, meyhaneden havaya rakı kokusu yayılıyordu. Kahverengi kabanlar giymiş olan köylüler, karı ara ara lekeliyorlardı. Yanlarına yaklaştığın zaman duman ve sarımsak kokuyorlardı. Kendi çizgimizi takip ediyorduk ve bayağı yürüdükten sonra dedemin evinin önüne ulaşıyorduk. Kireçle boyanmış kapıyı açıp avluya giriyorduk ve iki ayva ağacının ortasında duruyorduk. Bir şeytan gibi siyah olan köpek, zincirinde, kemikleri sayılacak kadar zayıflığıyla aşağı yukarı koşarak deli gibi dişlerini titretiyordu. Kendini bu kadar yırttığı için her eğlenceden sonra, bir avuç mısır unundan yapılmış bulamaç kabuğu kazanıyordu. Dedem, ihtiyar ve gür, sakalında beyaz dikenlerle, neredeyse sıfıra vurdurulmuş ve sadece ortasında biraz daha koyu bir saç çizgisi olan kafasındaki beyaz saçlarıyla hiçbir sevinç belirtisi göstermeden, kapının eşi-

ğine çıkıyordu. Ev, alacakaranlığın alevlerinde bir yumurta kabuğu gibi beyaz ışık saçıyordu. Penceresi dörde bölünmüş, gözenekli ve kıpkırmızı kapıdan taraçaya çıkıyor ve sonra da ilk odaya giriyorduk. Diğer odayla bağlantıyı kuran, duvarında Arnavut bacaları bulunan, yeri toprak ve kireçle boyanmış bir fırını olan ilk odayı geçip gündüzleri oturma odası olarak kullanılan koyun derisi kokan odaya geçiyorduk. Tek ışık, armut ağacının dallarının çarptığı pencereden süzülen ve üst tarafta bir yerde kirişlerin yanına eğik bir şekilde asılmış olan aynada yansıyan (bir saat sonra sarıya dönüşecek olan) koyu kırmızı alevdi. Duvarlarda, ucuz kâğıttan yapılmış, göze çarpan, siyah çerçeveli ikonalar vardı: Safra kesesi gibi yeşil bir dragonu öldüren Aziz George; mızrağında bir bayrak sarılı olan ve Orta Çağ zırhı giymiş olan Mikail melek; bol, sarı, mavi kıyafetler giymiş ve elinde kırmızı harflerle bir şeyler yazılı bir kitabı elinde tutan Tanrı'nın ta kendisi. O günden sonra, o spektral ve benekli dünyanın canlılarına, meleklerin kanatlarına, Meryem Ana'nın kaşları arasındaki garip, melankolik Omega'ya, kutsal, esmer yüzü, beyaz lüleleri ve sakalları olan sert Tanrı'ya yakından bakmak için sayısızca kez yünden yapılmış sert yatak örtülerin üzerine çıkmıştım... Sonrasında, annem ve kız kardeşleri tarafından gençliğinde dikilmiş aynı duvar peşkirlerinin altındaki ezilmiş pembe renkli cam çerçeveleri olan tabloların camlarının içinde başka sahnelerin ışıldadığı diğer duvara geçiyordum. Bereleri ve başörtüleri altında donup kalmış köylü erkekler ve kadınların bulunduğu, iki düğünü gösteren, neredeyse silik, kahverengi, sarı, gri, kestane renklerinde fotoğraflardı. Düğünler annemin ve Sica ablanındı. Aynı fotoğraflar bizim gri çantamızda da bulunduğu için biliyordum onları. Diğer bir sahnede kendisinden uzun bir çakmaklı tüfeği ile bir süngüsü bulunan bir asker vardı. Şimdi, bir yüksük kadar küçük olan kil kupalara rakı döken dedem Badislav Dumitru idi. Büyükler yuvarlak masanın etrafına, üç ayaklı sandalyelere oturup ziyafet çekerken ben yatakta zıplıyordum.

Neredeyse zifiri karanlığa dönüşmüş akşam, karabiberle kaynatılmış rakının kokusu, koyun postu kokusu, dedemin sönük ve hırıltılı sesinin başka zamanlardan ve başka dünyalardan geliyormuş gibi duyulan monoton konuşmaları, tümü, garip ve aynı zamanda muhteşemdi ve yuvarlak aynası olan camdan yapılmış gaz lambası duvarda yandığında doğaüstü bir şekilde büyüdüler. *Son Akşam Yemeği*'ndeki gibi ciddi, saydam balmumumdan canlılar, parıltı ve karanlık, yalnızca köyde çöken bir sessizlik, beni sakinleştirmişlerdi, eski radyonun ve dedemin ihtiyar gözlüklerinin bir çeşit tozlu, ölü doğa meydana getirdikleri kare masanın yanında, gözlerim büyümüş bir şekilde beni dona bırakmışlardı. Fırın işleriyle ilgilenmiş olan annemin kız kardeşi mısır unundan yapılmış bulamaçla içeri girdi, yuvarlak bir masanın üzerine döktü, ardından da kızartılmış piliç dolu kil kâseler ile beyazımsı sarımsak sosuyla dolu, çiçekli daha küçük bir kâseyi getirdi. Başka bir yüzyıldan gelen bir sessizlik, aziz ve kanatlı yüzler tarafından korunan, akrabalardan oluşan küçük bir dünya, toprak ve kutsallık kokusu, şimdi dünyanın merkezinin merkezi olan odayı doldurmuşlardı. Kazıklar üzerindeki sert yataklarda kafa kafaya, eski gocuklarla örtünmüş bir şekilde, karın avluya nasıl yağdığını rüyalarımızın ince duvarlarından duyarak derin bir uykuya dalıyorduk. Eski yünden ve hışırtılı samanlardan yapılmış, bir karında kıvrılmış bir fetüs gibi, onlarca ve yüzlerce pirenin ısırığı altında, başımı dinlendirdiğim dedemin beyaz saçlı başının yanında, onun rüyalarını görüyordum. Bir kukumav tarafından korkmuş bir şekilde uyandırılıp gözlerimi karanlığın içinde açtığımda, dikenli kafatasının etrafında net, mavi, çekingen, dalgalanan, saf bir ışık halesi görüyordum; kafatasının hemen devamında ocak gözlerinin alevleri gibi yoğun, sonrasında ise bir avuç büyüklüğünde, sıvı bir elmastan oluşan dairesel mükemmel bir kenarın net bir şekilde hatlarını çizdiği, ihtiyar kafanın dinleneceği, ışınlardan oluşan geniş ve mucizevi bir tepsi gibi seyreltilmiş ve sarı olan bir ayla. Uykumda,

ortaya çıkan o ışığın içinde kendi kafamın nasıl saydamlaştığını ve zarlarına sarılmış beynimin kırışık yarımkürelerin daha şekillenmemiş birtakım ceviz içleri gibi göründüklerini hissediyorum. Asfaltın altında filizlenmiş olan bitkilere benzeyen ince zarın altındaki nöronlar, kafatasımın kubbesi altında her biri cenaze törenini bildiren ritmik sesleri çalan çanlarıyla yüzlerce kilise kulesinin yükselmesine yol açıyor, sedef rengindeki zar yüzlerce yerinden patlıyor, nöronal çanlar saplarındaki deniz zambakları gibi hepsi birden sallanıp dedemin halesinin solar rüzgârında bükülüyor ve harikulade bir şekilde açılana kadar onu ara ara şişiriyorlardı. O zaman çılgına dönmüş bir İskit'e[2] biniyordum.

2. Koşuda dördüncü gelen at. (ç.n.)

Kabarık yeleleri olan, toynakları deri şeritlerine sarılı atların çektikleri, çıngıraksız kızaklardan oluşan konvoy, genciyle, ihtiyarıyla, bebeğiyle, kadınıyla, buğdayıyla, domuz yağına batırılmış domuz eti parçalarıyla, kıyafetleriyle, ikonalar ve sıradan bir köylü gibi giyinmiş olan ve önünde koşum takımları içinde nazik bir şekilde çırpınan kısrağın parlak kahverengi sağrısını arada bir kırbaçlayan papazın önlükleriyle birlikte Badislavların tüm aşiretini kurtuluşa götürüyordu. Kısrak da sağrıları arasındaki zift gibi karanlık karnını göstererek altın renkli sert kuyruğuyla onu şaplatıyordu. Önümüzde, atların göğüslerine kadar karla kaplı olan Tuna Nehri'ne ve kurtuluşa götüren tarlalardan başka hiçbir şey görünmüyordu.

Sağımızda ve solumuzda dalları havada koyu kahverengi bir mürekkeple çizilmiş gibi soğuk havanın içinde dona kalmış, genç ve seyrek korular arkada kalıyorlardı. Siyah yapraklara benzeyen kargalar dallardaki karı silkerek bir ağaçtan diğerine göçüyorlardı. Eritilmiş altından oluşan güneş, kızakların arkasındaki saydam gölgeleri itiyordu ve kar dalgaları üzerine, dikey olanlar ile aynı kökten çıkmış fakat sanki biraz daha uzun ve daha zengin dallı ince ağaçlar çiziyordu. Yedi kızağın içine, dar sokakları ve evleri, kurtların ve tilkilerin tatlarına baktığı leşlerle dolu, kömürleşmiş ve tüten köyün kalıntıları sıkışmıştı. O korkunç senede felaketleri ne Türkler ne alevleri besleyen rüzgâr ne de hükümdarlığın Arnavutları olmuştu. Boynunda gerdanlığı ve Bulgar çirkin yüzleri etrafında örtüleri bulunan, keçi gibi berrak gözlerinde ümitsizlik ve umursamazlık olan kadınlara sorduğun anda gözlerini çatıp haç çıkarırlardı fakat hiçbir cevap vermezlerdi çünkü tümü unutmak istiyorlardı. Kızakların dibinde, gocukları arasında çocuklar veya kalça kemikleri delicesine titreyen siyah renkli birer köpek saklanıyordu. Rodop Dağları'nın bir vadisi içindeki, etrafı bazalt kayalıklarla sarılı, taşın içinden geçen tek bir dar geçidi bulunan, gözün alabildiği kadar çiçekli meralar ve verimli sebze bahçelerine bakan dünyadan uzak mezrayı hatırlıyorlardı yalnızca. Köy karmaşık akrabalık ilişkilerinden oluşuyordu. Herkes kuzen ve bacanaktı, hepsi mezranın ortasındaki kulesiz kilisenin etrafında Tanrı korkusuyla yaşıyorlardı. Yazları domates fideleri ve dolmalık biber sıraları üzerine eğilmiş bir şekilde çalışıyorlar, küçük erkek çocuklar ise inekleri otlamaya götürüyorlardı ve orada karahindiba saplarından sonsuz zincirler yapıp, güzelce temizlenmiş ve süslenmiş tokmaklı sopalarla savaşıyorlardı. Üzerlerindeki gökyüzü, vadinin üstünde açmış saydam-mavi taçyaprakları olan bir çiçek gibi maviydi.

Evlerin yanında, titrek kiril harflerle yazılı bazıları dik, bazıları zamanın büktüğü haç şeklinde mezar taşları ile dolu mezarlık bulunuyordu. Taştan, çok eski olan mezar taşlarından

birtakımı, yosunlarla o kadar doluydu ve likenlerin saldırısına o kadar uğramışlardı ki çiğdem ve yılan yastığıyla çevrilmiş, kara toprağın üzerine fırlatılmış şekilsiz birtakım süngerlere benziyorlardı. Dumanlı kilisenin içinde, papaz her birinin ismini anabildiği kadar sık anıyordu ve sığır donyağından yapılmış olan mumlar bir kazanın altı gibi basık tavanı dumana boğarak durmadan yanıyordu. Simit ve hayır için yapılan haşlanmış buğday ve şekerli özel aş, sütlaç ve kuru erik, gerekli olan yere ulaşmaları için Bârzava Deresi'nin suyu üzerinden mumlarla dolu ahşap teknelerle gönderilen ölülerin rızkını temsil ediyordu. Ölünün yanında geçirilen gecede, Tanrı'yla birlikte uyuyakalan köyün ihtiyarlarının kulağına onları diğer dünyada gidecekleri yerde bekleyen olaylar ağır şarkılar eşliğinde dile getiriliyordu: Kara suları geçebilmeleri için susamuru ile, sık ormanın içinde bir yol bulabilmeleri için kurt ile, her birinin Meryem Ana ve Bebek İsa'nın etrafında bir takım çocuklar gibi toplanmış bir şekilde kendi annesi ve babası ile kucaklaşacağı, sülalelerinin evine götüren yolu bilen sarı gelincik ile nasıl kardeş olmaları gerektiği anlatılıyordu.

Fakat o sene haşhaş senesi oldu. Daha kış günlerinden, Badislavgiller nasırlı ellerindeki, o zamanlar daha ne olduklarını bilmedikleri, Balkanları hırsızlık yaparak ve salyangoz kabuğunda fal bakarak geçen bir Çingene çetesi tarafından getirilmiş olan küçük ve gri renkli haşhaş tohumlarına bakmışlardı. Çingeneler ayılarını bitten ayıklarken rüyalara daldıran, bebekleri susturup bütün gece deliksiz uyumalarına sebep olan, kadınların gözbebeklerini büyütüp ilişkiye girmeleri için onları tetikleyen şahane çiçekten bahsediyorlardı. Çekirdekler bal ile yoğrulmuş aromalı pastalar için iyiydiler, kapsüllerden ise insanı cennete götürüp daha sağ iken, bulutlardaki meleklerle tanıştıran azizlerin sütünü sağıyordun. Tohumlar için, dolu küçük bir çuval için, Çingeneler çam sakızı kokan ve yalnızca bazı köylülerin becerebildikleri gibi kıvrılmış koyun bağırsağından telleri olan dört tane güzel keman istediler. Sonra da

Çingene çetesi beklenmedik bir şekilde, sanki yerle bir olmuş gibi kayboldu.

Geride Badislavgillerin kara ve verimli bir toprak parçasına kabak ve salata sıraları arasına ektikleri kâğıt gibi hafif olan haşhaş çekirdekleri kaldı. Yazın ortasında, kireç ile serpilmiş sönük yeşil yaprakları olan saplar üzerinde, asılarak idam edilmiş adamların dillerine benzeyen siyah çizgili mor taç yapraklı çiçekler açtı. Taç yapraklar dökülüp toprakla bir olduklarında kuşların zehirli tarlanın üzerinden uçmadıkları ve böcekler ile çekirgelerin renksiz sapların arasından geçmedikleri tatlı bir koku yayan süt dolu kapsüller kaldı. Kısa zamanda kapsüller bir bebek kafası kadar büyüdüler ve içlerindeki çekirdekler sallandıklarında zil gibi çalmaya başladılar. Kadınlar, memelerine kadar gelen ekinler arasına orakla girip kapsülleri kocalarının organlarının meyvesine benzettikleri için gülmekten bayılarak bir gün boyunca kestiler. Evlerinin taraçalarına sepetle taşıdılar ve orada, hâlâ gülerek, akşamüzeri sütlerini sıktılar ve "Çingene tohumunu", sonunda öyle adlandırmışlardı çünkü, tepsiler içine serdiler. Birkaç gün içinde süt mayalanmıştı, önce peynir gibi sonra da taş gibi sertleşmişti. Beyazmavimsi köpüklü bir tebeşire, yine kadınların ezme kaplarına koyup toz gibi ezdikleri bir kabuğa benziyordu. Reçel, bal ve portakal kabukları arasına büyülü tozu da ekledikleri simit ve Türk börekleri yaptılar. Şarabın ve armut rakısının içine, mısır unundan yapılmış bulamaçlı sütün içine ve kendilerinin çevirdikleri mısır sigaralarının içine kattılar. Bütün köy sanki kışın ortasıymış gibi eşsiz bir ziyafette toplandı; haşhaş buharları akıllarını karıştırıp tümü, genciyle, ihtiyarıyla garip bir sanrının içine düşene kadar eğlenip fıkralar anlattılar. Çünkü kadın memeleri fakat erkek ayıbı olan, saçları binlerce örgü şeklinde örülmüş olan ışık içinde çıplak bir melek gördüler. Ve o melek onlara, "Günahsızsınız. Dedeniz Adem ve neneniz Havva gibi olun; çünkü günahlarınız affedildi" dedi. Ve tümü, genç kızlar ve erkekler, evli erkekler ve kadınlar yeleklerini ve gömlekleri-

ni çıkardılar ve rastgele, köpekler ve çocuklar arasında, anne ile oğlu, baba ile kızı, erkek kardeş ile kız kardeş, gözbebekleri gözlerinin irisleri kadar olmuş, yanaklarından berrak ve donmuş ter damlaları akar şekilde birleştiler ve sonbahar kendini önce üzüm suyu gibi hafif, sonra ise şarap gibi sert gösterene kadar böyle devam ettiler. Vadinin içinde köy yavaşça yıkılırken ve inekler açlıktan bağırırken tepelerin üzerine alev ve pas serildi. Tek dertleri sobadaki odunların yanması olan erkekler, Çingene tohumu ile karıştırılmış sert tütünü içerek kanepelerinde tembel tembel yatıyorlardı. Kadınlar bebeklerini leğenlerde ağlayarak unutuyorlardı ve meme uçları bile boyanmış bir şekilde, henüz ağırlığını hissetmedikleri birer yiğit bulmak için köye gidiyorlardı. Ortalarında arkasında haç işaretini taşıyan karnı doymuş böcekleri bulunan örümcek ağı çemberleri ile dolu birer ambarda onları bulduklarında, bakire olarak evlenmiş ve kocalarının karşısında bakışlarını yerden kaldırmaya cesaret edemeyen kadınlar, şimdi kalın bacaklarını ve aralarındaki kıllı yükseltiyi gözler önüne sererek eteklerini yukarı doğru kaldırıyorlardı ve oracıkta, buğday dolu çuvalların üzerinde, yağlanmış dizgin kokusu eşliğinde erkeklerin üzerlerine çıkmalarına izin veriyorlardı.

Uçlarında küçük yavrular bulunan ince örümcek ağları, altın havayı doldurmuşlardı, asmanın dalları, bahçedeki sebze destekleri arasından kendilerine dolambaçlı yollar çizip yaşlı mezarlığın sonbaharın son günlerinde bir karakurbağa gibi güneşlendiği köyün kenarına doğru yönlendiriliyorlardı. Orada, sayıları çok fazla olan haç şeklinde mezar taşların kolları onları durduruyorlardı ve bu yüzden kısa zamanda mezarlığın tümü ipekten örülmüş bir dantelle kaplanmıştı. Çamdan yapılmış dar evlerindeki toprağın altındaki ölüler, açtılar. Kırk günden beri ihtiyar papazın sağlam olmayan bir teknedeki bir denizci gibi oturup ikonalar arasında ağladığı kilisede anılmamışlardı. Yine o kadar günden beri hayattaki akrabalarından ne simitler ne hayır için yapılan haşlanmış buğday ve şekerli

özel aşları ne de sütlaç gelmişti. İkinci kez açlıktan ve unutularak öleceklerinden korkan ölüler toprağın altında tehdit edici bir uğultu çıkararak hareket etmeye başladılar. Kafatasları üzerindeki tabutların elmastan yapılmış kutucuklar gibi parladıkları bitki kökleri ile dolu bir kovuğa tıkıştırılmış toprağın altındaki köyün sakinleri, sağlam dişlerini titreterek, mayısböceği yumurtalarıyla dolu süngersi tahtaları koparmaya, köstebek bacakları gibi elleriyle aralarında tüneller kazmaya, ikişer, üçer ve sonunda tümü bir arada birbirine danışmaya başladılar. Uzun süren bir orucun sonunda zayıflamış fakat sadece onların bildiği bir öfke tarafından canlandırılmış olan üç yüz ölü, kafataslarının morarmış mantarlarını birbirlerine tokuşturuyorlardı, kararmış kıyafetlerini çıtırdatıyorlardı, uzun ve yabani konuşmalar yapıyorlardı ve kurt dolu boş göz çukurlarını birbirlerine açıyorlardı. Kışın başında, Mina, Ermoghen ve Eugraf azizlerin bayramında, güneşin battığı sırada, çürük, kuru ve sırıtan bir ordu, beyaz dünyaya doğru kendine yol yaptı. Ordu, kemikleri sığırlarınki gibi sarı olan, kemiklerinin sayısını şaşırıp birkaç parmağını veya çenesini eski tabutlarında unutan ihtiyar ölülerden, hâlâ büyük gömleklerine sarılmış, yüzlerinde ve bedenlerinde hâlâ pastırma gibi kuru etleri duran genç erkek ölülerden, doğurmaktan kalça kemiklerinin kelebeği genişlemiş ve kaburgalarının kafesi dövülmemiş kenevire benzeyen saçlarına sarılmış kadın ölülerden, birkaç senelik, zarif leşleri için büyük gelen kafaları altında ezilmiş küçük ölü çocuklardan, kokuşmuş, büyük öfkenin etkisiyle onlar da uyandırılmış ve orduya kenardan eşlik eden köpek ve kedi leşlerinden oluşuyordu. Zehirli koku, üzerlerinde bir duman gibi yuvarlanıp ilk yıldızlara kadar çıkıyordu. Evlerin arasına vardıklarında her biri akrabalarına gitti ve korkunç katliam, avluların içindeki ümitsiz köpeklerin havlamaları eşliğinde başladı. Hortlaklar, rüya gördüklerini sandıkları kadınların gözleri altında beşiklerindeki çocukları alıp iştahla taze etlerinden ısırdıkları, toprak zemine ince bir kan bulaştır-

dıkları taraçalara, odalara saldırıyorlardı. Kadınlara asılıyorlardı, kanepelerin üstünde üzerlerine çıkıyorlardı ve o kadar uzun zaman sonra ilk kez sertleşmiş olan siyah, şehvete düşmüş kurtları ile içlerine giriyorlardı. Erkekleri ambarlarda sıkıştırıyorlardı, ümitsiz yaba saldırılarından ustalıkla korunuyorlardı ve en sonunda onları korkudan dikleşmiş saçlarından tutuyorlardı, çekirgelermiş gibi olan kollarını ve bacaklarını çekip çıkarıyorlardı ve dişleriyle kemiğe kadar enselerini kemiriyorlardı. Korkudan, birçok köylü önce karılarını ve çocuklarını sonra da parlak gözlerle ve tüm eklemlerinden titreyerek avludaki köpeğin boynunu koparıp siyah kanını içerek hortlakların tarafına geçti. O gece, sokaklardaki koyu kırmızı su birikintilerin içinde eriyen büyük ve yumuşak taneli kar yağmaya başladı. Cesetler, hayatta olan insanları arayarak boşuna ev ev dolaşıyorlardı. Onları yataklarının altında ve fırınlarının arkasında bulmuşlardı, bağırışlarına aldırmadan oradan çekip çıkarmışlardı ve kazıktan geçirerek, derilerini soyarak, Hıristiyanların şehitleri yapmışlardı; fakat gecenin ortasında köyde hiç kimse hayatta kalmamış gibiydi. O zaman evleri yaktılar ve ahşaptan yapılmış elli köy evi birden yanmaya ve ikonalardaki dragonlarınkine benzeyen kırmızı diller çıkarmaya başladılar. Sadece köyün ortasındaki küçük kilise, üzerinde karın bir gümüş kenarı gibi tutmaya başladığı kiremitten yapılmış düz çatısıyla karanlık ve sessiz kalmıştı. Pazarları, tüm köyün alay etmek için toplandığı kilisenin önündeki avluda, bütün dar sokaklardan akan küme küme ölü toplanmıştı. Çünkü eski duvarların bütün çatlaklarından, toprak altındaki sülalenin iştahını açan, hayatta ve sağlam olan insanın tatlı kokusu yayılıyordu. Köyün hayatta kalan küçük bir bölümü, birden, mor haşhaşın sarhoşluğundan uyanarak, dizlerinin üzerine çökmüş, gözlerini yummuş ve ellerini birleştirmiş bir şekilde Meryem Ana'ya dua etmek için o kutsal yerde toplanmıştı. Bu sırada, büyülü çiçeğin güçleriyle orospuluk yapmamış tek kişi olan papaz, ümitlerini bağlamış olduğu

silahlarını hazırlıyordu. Büyük bayramlarda giydiği papaz kıyafetlerini giymiş, boynuna, ucunda tüm göğsünü kaplayarak eski ve yamuk incilerle süslü abanoz haçın asılı durduğu gümüş kolyeyi takmıştı. Önüne, duvarlardan indirdiği, mucizeler gerçekleştirmiş tüm ikonaları sermişti. Entarisinin ön geniş cebine, kilisenin paha biçilmez hazinesini oluşturan Aziz Şehit Nicon'un iki yüz öğrencisinden birisinin dişinin bulunduğu cam kutucuğu koymuştu. Sağ elinde tütsülü buhurdanlığı, sol elinde ise, Hazreti İsa'nın şeytanlara teslim olmuş bir bedenin içindeki iblisleri bir domuz sürüsünün içine kovduğu sayfaya açık olan Kutsal Kitap'ı tutuyordu. Sayıları yaklaşık olarak 40 olan Batislavların her birinin göğsünde, kutsal ikonalar asılıydı ve alınlarında kutsal yağdan bir damla sürülmüştü.

Ateşlerin ışığıyla fantastik bir şekilde canlanmış olan kemiklerden ve bezlerden oluşan ordu birbirine danışıyordu. En eski ve en temiz iskeletler rahibelerinkine benzer uzun bacaklarını kar taneleri arasında sallıyorlardı. İçerideki dindar uğultu ve tütsülü koku işlerine yaramıyordu. Fakat bununla birlikte kale yıkılıp ele geçirilmeliydi ve içeridekiler son kişiye kadar kurban edilmeliydi. Ve bu, horozlar ötmeden önce yapılmalıydı. Tutmaya başlayan ıslak ve billur kar, eski çarıklarından çıkan taşlaşmış tırnaklı parmakların ve zıngırdayan bacakların önünden çekiliyordu. Kilisenin dış kapısı demirle çivilenmişti, kalın ve çatlamış kürkünde ise çakmaklı tüfek ve arkebüz izleri, kan lekeleri, oyulmuş kiril harfler, kim bilir hangi eski papazın kötü bir şekilde üstünü kazıdığı dine küfür içeren sözler taşıyordu. Yalnızca bir hafta önce toprağa verilmiş olan Liubiţa nenenin beyaz ve şişko kurtlarla dolu cesedi dış kapıya yanaştı ve mor parmaklarıyla kapıyı yokladı. Gözsüz kafasını salladı ve geriye doğru çekildi. Ateşe verilmeliydi çünkü kalın mertekler, şato duvarları gibi güçlüydü. Hortlaklar bir araya gelip dudaksız ağızlarından, bir av köpeği gibi sarkan siyah dilleriyle zehir gibi yeşil alevi hepsi bir anda çıkardılar. Alev, yaşı olmayan odun parçasına çarptı ve neredeyse aynı anda sönen

yalnızca birkaç tane yonga ateşlendi. Tekrar üflediler fakat katranlı meşe bu kez de tutuşmadı. O zaman iskeletler tek başlarına yenemeyeceklerini anladılar. En eski ölünün bir meşaleyle karın üzerine çizdiği ateş çemberinin etrafında bir kuyunun iç çeperi gibi toplanıp birbirlerine danışmaya başladılar. Çemberin içindeki toprağın, derin ve yeşil bir su gibi nasıl saydamlaştığına ve gittikçe daha kızıl, daha ela, daha kahverengi, zift gibi siyah bu suyun sanki birtakım noktaların ve ışıkların yanmaya başladıkları toprağın dibine kadar nasıl indiklerine siyah ve boş göz yuvalarıyla bakıyorlardı. Bakımsız, zıplayan, kızıl yüzlerce leke karanlıktan belirip ışık halata tırmanmaya başladılar. Yakında, ince derili yarasa kanatları, kamçı gibi kuyruklar, eğri gagalar, kambur göğüsler, boğa, koç, teke, muflon[1], boynuzlu engerek ve dragon boynuzları, doğum yapan bir kadının ve taşakları koparılan bir erkeğin çığlıklarına benzer bir çığlık çamurundan ortaya çıktılar. Gittikçe daha hızlı koşuyorlardı, bitler gibi kancalar ve vantuzlarla ışık tellerine tutunuyorlardı, pullu kalça kemiklerinden yukarı doğru zıplıyorlardı, karınları üzerinde bulunan köşeli ağızlarıyla kahkahalar atıyorlardı, popolarının yanaklarındaki şaşı, kafayı yemiş yüzleriyle geğiriyorlardı. Sihirli çemberin içinden gökyüzünü kanat ve çığlıklarla, yeryüzünü zehirli damla ve spermlerle, Tanrı'nın varlığını dehşetle dolduran kötülükten oluşan olağanüstü bir sarılma gibi ortaya çıkmaya başlayan iblislerdiler. Çekirge-iblisler kilisenin çatısına saldırdılar, kuyruklarındaki testereleri kiremitlerin aralarına sapladılar ve içeriye, hemen, bir anda yüz bacaklı zehirli örümceklerin çıktığı uzun yumurtalar bıraktılar. Fakat altın iple dikilmiş özel kıyafetleri içindeki papaz, üzerlerine kutsal su serperek onları taşa dönüştürüyordu. Sürüngen iblisler toprağın altından çukurlar kazdılar ve beklenmedik bir şekilde kendilerini dizleri üzerine çökmüşlerin arasında gösterdiler. Fakat buhurdanlığın içindeki tütsü geniş burun deliklerine giriyordu ve yılan kafalarını bin bir parçaya

1. Yabani koyun. (ç.n.)

kırıyordu. Yarasa-iblisler taş parçaları kapıp onlarla birlikte çatının üzerinde dolaştılar ve sonra da aşağıya doğru bıraktılar. Fakat dualarının meleksi titreşimi onlara ulaştığı anda taşlar havada kalıyorlardı ve devasa birtakım tomurcuklar gibi etli taç yaprakları ortaya çıkararak görünmedik bir güzellikte açıyorlardı ve bu yüzden kilisenin üzerindeki gökyüzü çok renkli çiçeklerle doldu. Öfkeden çıldırmış iblisler, birden duvarlara saldırdılar, kurtlardan oluşmuşa benzeyen yumağın, deli sarılmaların, üst kanatların ve antenlerin çıtırtısı altındaki kutsal mekândan hiçbir şey görünmeyecek şekilde, her şeyi kemirerek ve pençeleriyle kazarak çatıya kadar tırmandılar.

O zaman ağır kapı yerinden fırladı ve beyaz gömlekler giymiş ve taşıdıkları mumlardan dolayı yüzleri ve elleri saydamkırmızı görünen kırk köylü, önlerinde, ikonalardaki Tanrı gibi kaşlarını çatmış ve kararlı olan, sakalı beline kadar gelen papazla birlikte birbirlerine sıkı bir şekilde sarılmış olarak dışarı çıktılar. Entarisinin geniş kollarından çıkan güçlü ellerindeki bir arşınlık haç, tümünün göğüslerindeki haçlara benzer şekilde altın gibi parlıyordu. Fakat şimdi küçük bir kızın alnına bağlı, milyonlarca ateş içeren elmas tanesi olan cam kutucuğun içindeki aziz şehidin dişi daha da fazla parlıyordu. Işık vadiye yayılıyordu, kristal gibi şeffaf bir hal alan etraftaki kayalıklara çarpıyordu ve sürekli artan bir güçle bulutları delerek, yıldızları uzaklaştırarak ve Teslis'in sonsuz bir mülayimlikte olan büyüklüğünü ortaya çıkararak tek bir sütün şeklinde gökyüzüne yükseliyordu. Ve ışıktan oluşan geçitten, yay ve okluk taşıyan, ellerinde uzun mızraklar olan, altın tel saçları havada uçuşan melekler yağmaya başladı. Badislavların göğüslerinden bir zafer çığlığı çıktı.

Ayak tabanlarıyla toprağa değen fikir ve kristalden meydana getirilmiş şeffaf melekler toprağın gücüyle kudas ayininden geçtiler. Ayak tabanlarında, şeffaf etleri içinden, karideslerdeki gibi belli olan ışık bedenleri içinde, damarlı ve atardamarlı sistemler oluşturarak çabucak yayılan, kandan oluşan ince çizgi-

ler filizlendi. Bakırlanmış gibi bir kan, dudaklarını ve yanaklarını renklendirdi ve kuğularınkine benzer ulu kanatları, üçgenli ve güçlü kaslarla göğüslerin karinalarına kenetlendiler. Altın yapraklardan oluşan zırhlar giymiş kanatlı yiğitler bir falanj[2] oluşturdular ve mızraklarıyla ileri, ölülerin küstah çetesine saldırdılar. Birkaç saniye içinde korkunç yeraltı sülaleden, eski bir ağda gibi sararmış kaval kemikleri, omurgalar, çeneler, kafatasları ve iliak kemiklerden oluşan ve içinden hâlâ gökyüzüne doğru zehir yayan bir yığın kaldı. İblisler kiliseyi salya ve dışkıyla kirleterek kalın bir çamur gibi üzerinden aşağıya doğru aktılar ve delirmiş bir kurt sürüsü gibi meleklerden oluşan falanja saldırdılar. Melekler her birini tek tek bildikleri için, onlar, büyük ayaklanmada, diğerleri sonsuz lanetin kanlı spiraline sarılmış bir şekilde kutsallık-dışına, insanlık-dışına, hayvanlık-dışına düştükleri sırada Tanrı'yla birlikte kalanlar, zafer kazanan Sadakatlilerdi. Her birinin derinliklerinde, pullarının, pençelerin ve dragon kanatlarının arkasında, hala gözü yaşlı bir melek bekliyordu.

Ve savaş, üzerine gümüş kar tanelerinin yağmaya devam ettiği vadiyi yerinden oynatarak kızıştı. İkonaların ve haçların koruduğu, tütsü buharların içindeki köylüler kılları kalkmış çeneleriyle, etleri ürpermiş, birbirlerine yapışık bir şekilde, yuvarlak gözleriyle kenetlenmeyi izliyorlardı. Melekler hayaletleri çelik, cam ve ışık oklarla vuruyorlardı, siyah kanlarını karın üzerine akıtarak iki tarafı keskin olan kılıçlarla doğruyorlardı, uçarak yükseliyorlardı ve geniş elleriyle kanatlı iblisleri boğuyorlardı. Dragonlar ve hortlaklar, insan kafaları olan danaburunlar, sinek kafaları olan insanlar, ağızlarını, gagalarını açıyorlardı ve gökyüzünün askerlerine doğru kırmızı alevler fışkırıyorlardı. Arada bir, cennet kuşunkine benzer kanatları bin bir renkte yanan melekler, bir köy evinin üzerine veya yapraksız bir asmanın üzerine düşüyorlardı. Üç dört iblis, şişko ve sivri dişli birtakım köpekler gibi dişlerini takırda-

2. Mızraklı Makedon alayı. (ç.n.)

tarak, bağırsaklarının kötü kokusuyla meleklerin midelerini bulandırarak, onları, bacakları arasındaki inanılmaz tulumbalarıyla sidikle ıslatarak, yıkıcı küfürler meleklerin beyinlerini dayanılmaz ağrılara maruz bıraktığı için ağızlarından çıkan ateşten daha zehirli olan öldürücü küfürlerle örterek, gökyüzünün habercilerine saldırıyorlardı. Canavarlar dalga dalga falanjın dikenli dikdörtgenine hücum ediyorlar, onu aşındırıyorlardı, askerlerini oradan koparıp karanlığın içinde sürüklüyorlardı. Her bir saldırıdan sonra karın içinde çırpınan, yere düşmüş iblisler de kalıyordu.

Bu durum karın durup meleklerin şarkı söylemeye başladıkları güneşin doğuşuna kadar sürdü. Yağlanmış kılıçlarını ve sancakları parçalanmış mızraklarını attılar, şeffaf zırhlarını çıkardılar ve omuzlarının üzerine bellerine kadar gelen altın saçlarının bukleleri düşen, beyaz ve uzun kıyafetler içinde kaldılar. Melekler, mavi gözlerini gökyüzüne doğrultmuş bir şekilde, yanak yanağa şarkı söylüyorlardı. Bitki ve karanfil sapları gibi nazik ve körpe kız seslerini Tanrı'ya doğru yükseltiyorlardı. İlahilerin kristal oyalarını soğuk ve sert havanın içinde yukarı doğru gönderiyorlardı. İnsanlar, ikonalarını göğüslerine bastırarak çocuklar gibi ağlıyorlardı. Kemik yığını titremeye, iskeletler tekrardan oluşmaya, kafatasları bedenlerini aramaya, uyluklar kalça kemiklerine yapışmaya ve dünyevi olmayan şarkıların mayasıyla kabarmış gibi yeni ve körpe, deriyle kaplanmış bir et tekrardan soğuk kemiklerin üzerine oturdu, öyle ki kısa zamanda ölüler, çıplak ve gençleşmiş bir şekilde, tümü otuz yaşında olarak ayağa kalktılar. Akrabalarına son bir elveda işareti yaparak çıplak erkeklerden ve kadınlardan oluşan grup, yavaşça mezarlığa doğru ilerlemeye başladı. Aralarından biri toprağın içine ateşten kocaman bir çember çizmek için kısa bir zaman daha kilisenin önünde kaldı. Daha meleklerin ilahilerinin başlangıcından itibaren taşa dönüşmüş iblisler, içindeki toprağın saydamlaştığı büyük kuyuya atladılar. Işığın su borularına

tutunarak, yarık karınlarından çıkan metrelerce bağırsakları sürükleyerek, arkalarında kusmuk ve kan selleri bırakarak, gitgide küçülerek ve karanlıkta kaybolarak, kafaları aşağıya dönük atlıyorlardı.

Badislavların üzerindeki gökyüzünü yeni bir zafer çığlığı kapladı. Haberciler ilahilerine devam ederek her biri bir köylüyü kucaklayıp cesaretlendirerek, yüzlerini avuçlarının arasına alarak ve alınlarına nar dudaklarının tuğrasını koyarak aralarına dağıldılar. Dudakların değdiği her alın kemiği, üzerinde ateş yakılan bir buz gibi parlak oluyordu ve bu süreç bütün kafatası saydam ve ışıltılı bir hal alıp içinden beynin kıvrımları ile gül rengindeki lopları görünene kadar devam ediyordu. Tek bir çocuğun, saçları en kıvırcık olanın, gözleri büyük ve mavi olan çocuğun kafatasının içinde, körpe beyin yerine, cimri pençelerini bedeninin yanında taşıyan devasa bir örümcek saklandığı ortaya çıktı. Görünüm tek bir saniye sürdü çünkü hemen sonra süte benzeyen bir buhar, kafataslarının kemiklerini ve alınların çizgili sedef derilerini tekrardan matlaştırdı. Kilise cemaatinin bir üyesi olan büyük memeli bir kadını kucaklayan bir melek, sanki görünmeyen bir direğe yaslanmış ışık gömleği, kalsedon[3] tırnaklı bacaklarını açığa çıkararak, eteğine doğru yukarıya katlanırken, kıyafetinin eteğinin, yukarı doğru dik bir şekle gelene kadar dile getirilemez bir acı ve tatlılıkla yavaşça kalkarak sertleştiğini gördü. Şükür şarkısı boğazında kaldı ve yerine, bir genç kurdun sesine benzeyen boğuk bir ses ağzından dışarı doğru sürüklendi. Dünyanın oluşturulduğu günden beri berrak olan gözleri, gözyaşlarıyla bulanıklaştı ve çıldırmış olan melek, ilahi yüzünü bozarak, zehirli dikenleri olan kuyruğundan tuttuğu son iblisin izlerinden aniden ateş kuyusuna atladı. Cehenneme götüren patikadan uzaklaştıkça derisi irin ve fistül ile, bacakları uyuz ile, gözleri glokom[4] ile, sırtı pul ile, aklı kadın beli ve

3. Bir tür kuvars minerali. (ç.n.)
4. Göz tansiyonu. (ç.n.)

memeleri ile kaplanıyordu. Fakat diğer melekler, düşmüş olan ortakları için hiçbir üzüntü göstermeden, tekrardan ilahi söylemeye başladılar ve sağlam birkaç kanat çırpmasıyla topraktan uzaklaşıp onurlu bir şekilde aziz şehidin dişinin kalın ışını üzerinden birtakım insanlar, kuş sürüsü gibi gökyüzüne çıkmaya başladılar. Kanları, lenfleri, melankolileri ve safra keseleri aklın ışığı kadar temiz ve berrak kalana kadar bir jet motoru gibi ayak tabanlarından fışkırdılar. Yıldızların yanına yaklaştıklarında gökyüzü açıldı ve köylüler tekrardan meleklerin altından bir havanın içine dalıyorlarmış gibi daldıkları Tanrı'nın bağışlayıcı, göz kamaştırıcı yüzünü gördüler.

Şimdi ise kızaklar yolları olmayan tarlanın geniş ve güneşli tepsisini yarıyorlardı. Atlar kızgın burun deliklerinden buhar ve sesler çıkararak soluyorlardı. Öfkeli geceden sonra tamamen saçları ağarmış birer kadın, ağzı kapalı, diliyle haç çıkararak korkmuş bir şekilde geriye doğru bakıyordu; fakat yalnızca, geniş alanların ve zamanın başlangıç noktası olan vadideki köyü bir ok gibi işaret eden, daralarak uzanan atlı kızağın izleri görünüyordu. Gün boyunca ilerliyorlardı ve akşamüzeri, kar koyu bir pembeye döndüğü zaman, papaz elini kaldırıyordu ve daire şeklinde toplanıp kızaklardan küçük bir kamp oluşturuyorlardı. Ortadaki ateş, kilisenin bir ressamı gibi, bir atın sinirli kestaneciğini, mastı çiçekli bir kürk yeleğini, yorgun gözlü geniş bir yüzü, çatlamış derisi içindeki bir matarayı ve kampa birkaç adım uzaklıkta olan bir kurdun boynundaki dik kürkünü kobalt mavisi, safran ve altınla süsleyerek binlerce fırçasını yukarı doğru yükseltiyordu. Sabahleyin, iyi bir şekilde korunmuş bir uykudan sonra, güneşin kırmızı, erimiş bilyesi altında atlar tekrardan arabaya koşuluyordu ve koşu tekrardan başlıyordu. Geceleri hiçbir erkek kadınına dokunmuyordu ve evleri, kilisesi ve etrafta sebze bahçeleri olan bir yere yerleşene kadar bunu yapmayacaklardı.

Birkaç gecedir gökyüzündeki yıldızlar çoğalmıştı ve semaya asılı olan karanlık gittikçe derinleşiyordu, yıldız salkımları

ve dallanmalarıyla daha mavi oluyordu. Günler ısınmaya başlamıştı, kar gün geçtikçe yumuşuyordu, ormanların dallarından damlacıklı buz saçakları yağıyordu ve atların toynakları etrafa su ve kardan oluşan bir uyuşukluk hali sıçratıyordu. Işık, kül renginden parlak bir sarıya dönüştü ve erken ilkbahar, ortasında kızakların karanlık solucanı bulunan büyük beyaz gök kubbeyi doldurarak altüst edici kokusuyla kendini gösterdi. Sabahlardan birinde bütün ufku kaplayan mavimsi bir çizgi kendini seyahat edenlere gösterdi. Yanına yaklaştıkça çizgi ufukta dolambaçlı yollar çizen bir yılana dönüşerek genişliyordu, ta ki yol inmeye başlayıp ağaçları dallarının kırbaçladığı, kargaların kanat çırpmalarının kestiği mucizevi görüntü kendini iyice göstermeye başlayana kadar. Muhteşem Tuna Nehri'ydi. O kadar genişti ki erguvani bir sis içindeki nehrin diğer kenarındaki ağaçlar, fakir birtakım yosunlar gibi zorlukla ayırt edilebiliyorlardı. Sıcak esintinin parlattığı kalın, yeşil cam kabuğu uzanabildiği kadar alttaki suların istila edici öfkesini saklıyordu ve göz kamaştırıcı bir ayna gibi gökyüzündeki yörüngesindeki güneşi yansıtıyordu. Kızaklarından inip devasa buza bir an önce ulaşabilmek için domuz derisinden yapılmış çarıklarıyla karın içinde koşmaya başlayan çocuklar neşeli bir şekilde, "Dunav! Dunav!"[5] diye çığlıklar atmaya başlamışlardı. Fakat papaz yüksek sesle onlara seslendi ve küçük adamlar atların sıcak karınlarını okşayarak döndüler. Çünkü derinliklerinin üzerinden geçmeden önce nehir yumuşatılmalıydı. Buzun öfkeli kırılışı altında yok olup gitmemeleri için bir kurban verilmeliydi. Tanrı'nın kulu, çocukluğunda, poyrazdan yüce dişi ve bir azizin bedeninden arda kalan başka parça ve özel eşyaları getirdiklerinde, o zamanki papazın Tuna'nın buzu içinde bir delik açtığını ve arada bir tam da buzun üzerinde, deliğin yanında açık bir şekilde duran Kutsal Kitap'ın üzerine eğilerek dualar söyleyip kutsal suyu etrafa saçtıktan sonra kaderin seçtiği kız çocuğunu omuzlarından tutup gözlerinden

5. Tuna.

öptüğünü ve buz tutmuş suyun içine bıraktığını hatırlıyordu. O günden itibaren uzun bir süre geçmişti ve zamanlar biraz yumuşamıştı. Yaşlılar, Yaradılışın tüm güçlerinin, bunlar aydınlık güçler olsun veya kötü güçler olsun, insanın bedenini değil de, ruhunu istediklerine göre ve insanın gölgesinin ruhtan başka bir şeyi ifade etmediğine göre, yalnızca gölgenin kurban edilmesinin yeterli olacağına inanmaya başlamışlardı. Bu yüzden bir ev yapıldığında, bir su geçildiğinde, bir köprü inşa edildiğinde, o yerin hiç dinlenmeyen güçlerine, eskisinden farklı olarak et ve kandan oluşan kurbanların yerine, yalnızca canlı insanların gölgeleri kurban olarak bahşediliyordu. Sonrasında bürümcük bir peşkir ile silinmiş bardaklar gibi daha temiz, daha berrak ve daha parlak salıverilmeleri için, bulutların yuttuğu yıldızların altında geçirmiş oldukları toplu bir nöbet gecesinden sonra, kendini bir alev demeti gibi gösteren sabahı beklemek zorunda kaldılar. Yüzlerini karla ovalayan köylülerin gözleri kuşlarınki gibi kırmızı ve yuvarlak bir şekilde parlıyorlardı. Ve geniş kollu beyaz gömlekleri içinde, havaya kanıp Tuna'ya daha ilkbahar gelmeden önce dönen kocaman, su kuşları sürüsüne benziyorlardı. Bu kez kader Babuc dedenin, yani benim dedemin dedesi olacak olan bir oğlanı seçti. Herhangi bir çocuk gibi değildi, bir sokak çocuğuydu. On ilkbahar önce, bir grup kız, etraftaki ormanlık alandan safran çiçeği ve menekşeler toplamak için köyden çıkmıştı. Çiçeklerden taçlar yapıyorlardı ve sert havayı baş döndürücü bir kokuyla lekeleyen kabukları yeşillenmiş ağaçlar arasında oynuyorlardı. O kokuyu ise yıllar sonra belli bayramlarda, genç erkeklerin onları kadın yapmak için dağın tepesine götürdüklerinde şaşırmış bir şekilde hatırlayacakları taze kabuk, erkek kokuyordu. Boş dalların yardığı gökyüzünün altında, baygın gözlerle kara ve garip bir özleme kapılmış kızlar, daha çok itici bir şekilde kokarak, küçük çiçeklerin mor ve sarı damlalarıyla sulanmış daha yeni filizlenmiş çimlerin üzerine ayak parmaklarının izlerini bırakıyorlardı. Bir yerde ormanlık alan seyrek-

leşiyordu, ağaçlar, birtakım kahverengi çubuk demetleri gibi buruşmuştu ve safran çiçekleri bilindik renklerini saçmıyorlardı etrafa, tam tersine zift gibi siyah, kısa çimenlerin üzerine serilmiş siyah noktalardan oluşan geniş bir lekeydiler. Büyük su damlaları taşıyan kardan oluşan kocaman bir bere, çubukların kökünde biraz daha oyalanmıştı ve elmas gibi parlıyordu. Meltemin ısıttığı saçlarıyla kızlar garip kayrana doğru yöneldiler ve daha uzaktan, siyah lekeli çim kürkü üzerinde pembe, hareket etmeyen, kiliselerin duvarlarında çizilmiş azizlerinki gibi ışınlardan oluşan bir aylası olan bir bebek gördüler. Tırnak kadar ince, güneşin altında yanan kristalden, daire şeklinde bir kabukla çevrili, çıplak, tombul, uyuyan ve uykusunda parmaklarını kıpırdatan bir bebekti. Kızlar sanrının etrafında başlarını eğdiler. Kıvırcık saçları, yavaşça çıtırdayarak, uyuyan bebeği daha yakından görebilmek için büyük bir dikkatle kaldırdıkları şeffaf yumurtaya yapışıyordu. İrkildiler; çünkü yalnızca üç aylık bir iribaşın olabileceği kadar güzel olan bebekte tuhaf bir şeyler söz konusuydu: kaşları ve kirpikleri, körpe ve somurtmuş bir ağzı, mercimek tanelerine benzeyen sönük memeleri ve büklüm büklüm bacakları arasında buruşuk penisi olan fetüs, mucizeyi tamamlayacak göbeğin izini bile taşımıyordu. Köye götürüp sertleşmiş gözyaşlarından oluşan kutucuğundan çıkarmaya çalıştılar fakat tüm hünerlerine başvuran ne nalbant ne oduncu ne de papaz bebeğin uyanıp elleri titreyerek açlıktan ağlamaya başlamış olduğu kabarcığı delmeyi başardı. O zaman devasa bir ıhlamur ağacının kovuğunda yaşayan, geceleri, bir yirmilik gibi yuvarlak olan kocaman ayı, başının ucunda bir su testisi gibi tutarak kendini gösteren, zamanın unuttuğu bir yaşlı kadını, köyün büyücüsünü çağırdılar. Yaşlı kadın bebeğin içinde bulunduğu yumurtayı alıp eteklerinin altından karnının üzerine koydu ve hamile olan bir kadın gibi karnını tutarak, fırının üzerine uzandı. Sabahleyin, ona şaşkın bir şekilde bakan köyün yaşlılarının gözleri önünde doğum sancıları başladı. Çığlıklar attı ve ağzında köpüklerle ve gözleri

salyangozlarınki gibi dışarı çıkmış bir şekilde, sahte karnı yumuşayıp tamamen yassılaşana kadar çırpındı. Bitki ve kök kokan yaşlı kadının kıyafetleri altında bir şey kıpırdamaya başladı. Ebe, bebeğin sarılı olduğu gevşek zarı sosis bıçağıyla yardı ve onu oradan çıkardı. Erkek bebek kaka yapmıştı ve bir kedi gibi miyavlıyordu. Bebeği yıkadılar, sardılar ve bebeğin bakımını üstlenen ve bir bebeği daha olan bir kadının göğsüne koydular. Güneşin doğuşuyla birlikte bebeği vaftiz kurnası içine üç kez sokarak ve şeytandan uzaklaştırarak vaftiz ettiler. Sonrasında bebek, köyün diğer çocuklarıyla birlikte büyüdü ve haşhaş senesinde meydana gelen felaketlerden sonra, kaderin onu donmuş Tuna Nehri üzerine gölgesini sermesi için seçtiği güne kadar, göbeğinin eksik olması dışında diğerlerinden hiçbir farkı olmadı.

Gölgeleri çalınanlarla ilgili tüylerini diken diken yapan hikâyeler söyleniyordu. Bir seneden daha az bir süre içinde ayakları üzerinde kuruyorlardı, başları ve yanaklarının altı yaralarla doluyordu, beyaz renkli, siyah noktalı canlı kurtlar derilerini çatlatıyordu ve üzerlerinde geziyorlardı ve öldüklerinde bağırsakları bir yılan gibi karınlarından çıkıyordu ve toprağın içine açılmış deliklerde kayboluyorlardı. Ruhlar, çürümüş leşlerini, güneşin altında biraz daha dolaşmaları için geride bırakarak, daha gölge sabitleştiği anda cehenneme gidiyorlardı. Şeytanlar ruhu sivri bir kayanın içine kazınmış bir çukurda karşılıyorlardı, büyük alevlerle yanan döşemenin üstüne, kızıştırılmış bir demire kafası aşağıya doğru asıyorlardı ve kırmızı havanın içinde, ateşten daha yakıcı olan kükürt kokusu içinde, kükürtten daha yıkıcı olan çığlıklar arasında, çığlıklardan daha sağır edici bir dehşet içinde, dilini kesiyorlardı, taşaklarını koparıyorlardı, gözlerini çatlatıyorlardı, etini sıyırıyorlardı ve uzun tırnaklarla karaciğerini, kalbini ve böbreklerini çiziyorlardı, poposunun deliğine kızıştırılmış mızrak uçları sokuyorlardı ve tüm bunlar, durmadan, sonsuzluğun her anında, sürekli devam ediyordu.

Papazın altın iple dikilmiş önlüğü, sabahın ışınları olmayan, şeffaf koyu kırmızı güneşin altında yanmaya devam eden bir köz gibi yavaşça yanıyordu. Dört çocuk, Hz. Musa ile Mısır'dan kaçanların Kızıl Deniz'in su duvarları arasından geçtikleri sayfası açık, kararmış gümüşle kaplı, demir gibi sert deri kapaklı, büyük Kutsal Kitap'ı tutuyorlardı. Papaz siyah ve kırmızı harfleri makamla ve etrafı tütsüleyerek okudu, sonra da köylülere, seçilmiş çocuk olan Vasili'yi soymaları için bir işaret yaptı. Atların derisinden çıkan buharlara benzer buharlar çıkaran dondurucu havaya rağmen çocuk sakindi, titremiyordu, üzerinde pirinç bir haçın parladığı ürpermiş göğsünü avuçlarıyla ovalamıyordu. Yalnızca belinin etrafında bir bez tutuyordu. Arkasında onu biraz uzaktan takip eden köylülerin eşliğinde karın üzerine çıplak ayaklarıyla basarak nehrin dik kenarına yavaşça yaklaştı. Gaklayan kargalarla dolu siyah çubukların etrafından dolaştı ve bir saatin ibreleri gibi uzun ve uçlu olan gölgesi aniden buzun üzerine döküldü. Papaz, donmuş büyük ilaha kurbanı kabul edip diğer tarafa sağlıkla geçmelerine izin vermesi için yalvarırken, köylüler dizlerinin üzerine çöküp alınlarından göbeklerine kadar büyük haçlar çıkarıyorlardı. Çocuk kollarını iki yana uzattı ve nehir batıdan doğuya aktığı için suyun kenarına yakın bir yere düşen gölgesi de aynısını yaptı. Şimdi, suyun aynasında uzun ve siyah-kırmızı bir haç uzanıyordu. Badislavlar durmadan, "Gölgeyi kabul et, gölgeyi kabul et" diye mırıldanıyorlardı ve birden, herkesin bakışları altında, haçın hayaleti kendini yemeye, güneşte kuruyan birtakım ıslak lekeler gibi kurumaya başladı. Uzun kiriş, kolların çıtası gibi incelmişti, bin bir parça olmuşlardı, art arda nehir tarafından emilmişlerdi. Rengi solmuş, kollarındaki ve bacaklarındaki ince altın tüyleri kalkmış olan Vasili birkaç dakika içinde gölgesiz kaldı. Diğerleri neşe çığlıkları ve bağırışları eşliğinde onu kucakladılar ve çabucak kıyafetlerini giydirip omuzlarının üzerini koyun derisinden yapılmış kabarık bir gocukla örttüler. Çocuk kızağa çıktı, üze-

rine yün bir battaniye örttü ve ebediyete kadar kaybetmiş olduğu gölgesinin arkasından uzun bir süre ağladı.

Atlar şimdi cam gibi şeffaf olan buzun üzerine hafif ve dik basıyorlardı ve Badislavlar şaşkın şaşkın etrafa bakıyorlardı. Buzun kalın kabuğunda bu kadar donmuş güzelliklerin var olacağını hiçbir zaman hayal etmemişlerdi. Fakat Tanrı'nın bahçesi insanın aklından büyüktür ve içindeki mucizeler çoktur. Kızaklar büyüleyici manzaranın içinde sessizlik ve soğuk içinde ilerliyorlardı. Çünkü bir arşın derinlikte her yerde kanatları açık kelebekler vardı. Solucanlarınkine benzer nazik ve tüylü, kırmızı veya sönük sarı veya siyah bedenleri yirmi adımdan daha uzundular ve açılmış kanatların kenarları arasında bazen kırkar adım bile sayabiliyordun. Bedenlerinin sağında ve solunda üçer tane olan ince bacakları, yana doğru açılmışlardı ve çiçeklerin buğusundan (fakat bu kadar güzel sinekler için o kadar büyük çiçekler nerede bulunurdu?) içmeleri gereken hortumları büyük, kırmızı gözlü kafalarının altında bir saat yayı gibi kıvrılmış duruyordu. Kanatlarına gelince, mas mavilikleri ile, koyu kırmızılarının sancılı kadifesi ile, çürümüş kiraz, fıstık, portakal renklerinin tonları ve neredeyse tadı ile, İran halısı göz kapaklarının parmakları arasındaki dokunuşları ile, çiçek gibi ve hayat dolu şekilleri ile, kırlangıç kuyrukları ile, tavus kuşu, sansar, eşekarısı, gelincik gözleri ile, kanatları, tonları ve yansımaları açısından, eğirmeyen ve dokumayan fakat Matta'dan sonra tüm görkemi içindeki Solomon'dan bile daha ihtişamlı giyinmiş olan tarla zambaklarını bile geçiyorlardı. Nehrin göz alabildiği kadar tüm alanında, her yerde, birbirlerine bir adım uzaklıkta kanatlarını uzatmış renkli kelebekler baş döndürücü bir döşeme oluşturuyorlardı. Uzakta olanlar mavimsi bir sis içinden gözüküyorlarmış gibi küçük ve silik görünüyorlardı; fakat kızakların üzerlerinden geçtiği kelebek, büyüleyici bir hayvana, yaşlıların bir araya geldiklerinde bahsettikleri suları koruyan kadın görünümündeki yaratığa, görünmemiş bir marala, devekuşuna,

şahmerana, süt gibi beyaz olan tek boynuzlu ata benziyordu. Donakalmış kanatlarına vuran kubbenin haçına yakın ateşli bir şekilde parlayan güneş, söz konusu renkleri atların ağızlarına ve karınlarına ve kızaklarda bulunanların yüzlerine yansıtıyordu ve onları evdeki ikonaların ebedi kırmızısından daha güzel olan, özel ve pahalı renkler olan mavi, altın, kırmızı ve safran renkleriyle boyuyordu.

Konvoy dinlenmek için ve öğlen yemeğini yemek için tam da Tuna Nehri'nin ortasında durdu. Közlenmiş sebze yemeği ile yeşil erik ispirtosunu çıkarıp gruplar şeklinde yeşilimsi camın üstünde, birer yün battaniyenin üzerine oturdular. Domuz parçalarını, o kadar zamandır bıkmış oldukları domuz kıkırdakları gibi tencerelerde, kendi iç yağlarında bıraktılar. Altlarında, buzun altında, yalnızca birkaç adım derinlikte, devasa bir kelebeğin sırtı, bir yunusun deniz dalgaları arasındaki ensesi gibi gözüküyordu. "Kelebek eti nasıldır acaba?" diye konuşurken buldu kendini sümükleri bir mum gibi üstdudağı üzerinde akan bir çocuk ve aniden canlanmış köylüler fikirlerini söylemeye başladılar: Birileri kaz göğsüne, başkaları sümüklü böceğin sümüklü bacağına, bazıları kaynatılmış yengeçlerin kabuğundaki taze ve yumuşak kaslarına benzediğini söylüyorlardı. Sonunda papazın sakin olmaları yönündeki sözlerine rağmen, kara erik rakısıyla ısınmış birkaç köylü, ellerine çapalar ve uçları ateşte kızıştırılmış kazıklar alıp buzu kırmaya başladılar. Kanatlı kağnıyı tümüyle gün yüzüne çıkarmak için etrafta birkaç ateş de yaktılar. Tümü, üst üste kelebeğin halkalı karnındaki kadifemsi kürkü yoklayıp kanatları üzerinden sazanınkine benzer pulları avuçlarına toplayana kadar saatlerce uğraştılar. Ve aniden, bir titreme kelebeğin tomurcuklu antenlerini canlandırdığında ve ince bacakları çarpmaya başladığında, köylüler bir fıçı kadar büyük olan kafasını baltayla kestiler ve ileriye doğru yuvarladılar. Mavimsi ve kalın bir kan, cellatların üzerine sıçradı. Sonra da sırtından iri dilimler kesmeye başladılar. Eti jöle gibi parlaktı ve titriyordu fakat biraz

daha pıhtılaşmıştı ve tatlı bir kokusu vardı. Hiçbir kemiği yoktu fakat deri ve sedef renginde ipler parlak bir balık ağı gibi eti bir arada tutuyordu. Güveçlerin içine, sacayakların üzerine kaynamaya koydular. Şeytanın işi olduğunu tahmin eden papaz dışında tümü büyük iştahla yediler. Fakat hiçbir şey olmadı: köylüler o kadar lezzetten parmaklarını yalıyorlardı. Bacakların kabuğunu kırarak, daha da lezzetli olan birtakım ilikler buldular. Boşuna parçaladıkları başında itici bir şekilde küf kokan beyninden başka bir şey bulamadılar. Karınlarını böylece doyurmuş ve son derece neşeli olan köylüler, budama bıçağıyla yelkenler gibi binlerce renge boyanmış kanatlardan parçalar kesmeye başladılar ve kadınlarını çağırıp yırtık pırtık keçelerle kalçalarını örttüler. Biraz aklı başında olan kadınlar kocalarını yalnızca Çingenelerin bu kadar renkli kıyafetler giyebileceklerini söyleyerek yanlarından uzaklaşırken erkekler, "Çariçenin bile böyle eteği yok" diyorlardı. Sonunda, kızaklarında örtündükleri battaniyeler yaptılar ve tekrardan yola çıktılar. Arkalarında kanatlarının sinirleri birtakım değnekler gibi yana açılmış, kesilmiş bacakları su birikintileri ve saman külleri arasında etrafa saçılmış, dilimlenmiş devasa kelebek kalıyordu.

Văleat 1845, Vasili ve yakınları Muntenia bölgesinin karlı yollarından ilerliyorlardı. Kır, gözleri alabildiği kadar etraflarında düz bir şekilde uzanıyordu ve dünyanın diğer ucuna kadar uzanıyor gibi duruyordu. Arada bir samanla örtülü kerpiç evleri olan köylerden kaymak gibi beyaz gökyüzüne doğru dumanlar yükseliyordu. Akılları dolandırıcılıkta olan köylüler kötü niyetli ve atik, kızaklardaki bahçıvanlardan daha zayıf ve daha esmerlerdi. Kadınlar ise, tam tersine, daha güzellerdi; şehir kadınları gibi boyanmışlardı ve özel bir bitkiyi kaynatarak gözlerini daha ıslak ve daha parlak yapmayı biliyorlardı. Herhangi bir köyün ortasında durarak yolculuğuna ara veren, havlayan köpeklerle ve sivri uçlu bereler takmış çocuklarla çevrilmiş konvoy, dağılıyordu, koşum takımları çıkartılmış at-

lar bakır mahmudiyelerle[6] ödenen yerlilerin ahırlarında barındırılıyordu ve yüzün yarısı olan Bulgarlar, kurşun ile kaplı kuleleri olan, kendi kiliselerinden daha büyük fakat daha sade boyanmış ve süslenmiş kiliseye gidip dualarını yaptıktan sonra kaynatılmış rakının içildiği, yünün eğrildiği, şakalar söyleyen durumu iyi bir köylünün odalarına buyur ediliyorlardı. Diğerlerinden ayrı duran iki papaz birbirleriyle Tanrı'ya seslendikleri Slav dilinde anlaşmaya çalışarak bardakları üst üste boşaltıyorlardı ve en sonunda, sohbetlerini, ilahiler ve vokaller söyleyerek noktalıyorlardı. Diğerleri işaretlerle konuşarak ve rakı içerek, gülerek fakat neden güldüklerini pek bilmeden ve birbirlerinin garipliklerine şaşırarak Ulahlarla karışıyorlardı. Güçlü ve acemi olan Bulgar yiğitlerin ağızları, birleşik kaşları, kırmızı-mor kalın yanakları olan ve Paskalya yumurtaları gibi ustalıkla boyanmış yerli kızların arkasından sulanıyordu. Sabaha karşı çoğu kez cesaretli bir bakış yüzünden bıçaklar meydana çıkarılıyordu fakat aklı başında olan insanlar, erkekleri ayırıyordu ve yatıştırıyordu. Ondan sonra Badislavlılar birer taraçada, yün battaniyelerinin üzerlerinde yatıyorlardı ve kelebek kanatlarıyla örtünmüş, duvara eritilmiş altın lekesi yansıtan mumum koruması altında derin bir uykuya dalıyorlardı. Geceyle sabahın birbirlerini kovaladıkları ve büyük, sönük bir ışığın kırların üzerini kapladığı vakitte tekrardan yola çıkıyorlardı. Üç gün ve üç geceden sonra yeri buldular.

Akşamüzeriydi ve tekrardan kar yağmaya başlamıştı. Kırbaçlar bezgin bezgin duyuluyorlardı ve atlar kızışmış burun deliklerinden derin derin soluyorlardı. Düşüncelere dalmış papaz akik taşından yapılmış tespihini çekiyordu. Bir tanesi güdük olan küllı parmak uçlarıyla yoklanan vişne rengindeki taşlar, titreyen tatlı bir sesle birbirlerine çarpıyorlardı. Gençliğinde, sakalları yeni çıkmış bir rahipken, temizlik ve günaha uymama yeminini bozarak ilk kez bir kadının meme uçlarına dokunduğunda sağ elinin işaretparmağı kurumuştu ve birkaç saniyede

6. II. Mahmut zamanında basılmış sikke. (ç.n.)

düşmüştü. Şimdi güdük parmak kaşınmaya başlamıştı ve akik taneleri bir zamanlar memenin yaramaz böğürtleninin yaptığı gibi onu altüst ediyorlardı. Korkmuş bir şekilde şeytanı uzaklaştıracak olan dualar söylemeye başlamışken harabeyi gördü. Kan rengi kırda ihtiyar bir kadının ağzındaki son diş parçası gibi sönük yanıyordu. Durdular. Biri neredeyse tam, biri yarım olan ve köşede, karla kaplı bir taş yığınının ortasında buluşan terkedilmiş duvarların önünde kızaklarından indiler. İç taraflarında, sakalları ayrık, altın aylaları ve mavi kıvrımlı geniş giysileri olan, esmer yüzlü ve yorgun bakışlı azizler, dini kurallara göre boyanmıştı. Bir zamanlar orada güzel ve ünlü bir kilisenin olduğu ortadaydı. İki duvarda da her biri karışık harfli parşömen ruloları açan kırktan fazla azizin resmi çizilmişti. Her birinin kendi kutusu vardı ve diğerlerinden kırmızı renkli kalın bir çizgi ile ayrıştırılmıştı. Ve garip bir tesadüf olarak, birinin sol elindeki başparmağı, tıpkı papazınki gibi güdüktü. Daha önceleri bu tarz bir resimde hiç böyle bir şeye rastlanmamıştı çünkü azizlerin mükemmelliklerini kötüleyecek eksik kolları veya bacakları olamazdı. Zayıf tabii ki olabilirlerdi çünkü bu, ruhun etin karşısındaki kazandığı savaşa işaret ediyordu; fakat çolpa, sakat, kör olmaları imkânsızdı. Ürpermiş papaz, herkesin bakışları altında, fenerlerin ışığında, elini uzattı ve azizin elinin üzerine koydu. O an tümü depremi hissetti ve dizlerinin üzerine çöktüler. Toprağın mı, kendi iç ruhlarının mı, yoksa ikisinin de mi seğirdiğini hiçbir zaman anlamayacaklardı. Tek bildiğim odur ki dualarn derin okunuşları arasında gökyüzünden ateş tanelerinin düşüp her birinin başının üzerine konduğu ve erkeklerin, kadınların ve çocukların toprağın içinden ayakta kalan duvarların üzerine eklenerek parlak gökyüzü parçaları büyütülürken, gökyüzü tonozları, aydınlanmış kafaların üzerinde yaylanırken ve semadan bir kule gökyüzüne doğru yükselirken büyük gözlerle, bağırarak ve gülerek ve kahkahalarla ağlayarak, değişik dillerde kâhinlik yapmaya başladıklarıydı. Yavaş yavaş duvarlar birleşmeye başladı. Önce sütlü-saydam

rengini aldılar, sonra da kılağı gibi mat oldular ve en sonunda yeni kilisenin içinde onlar da temizlenip yeni duvarlardan hiçbir farkı kalmayan harabe duvarlarının üzerindekiler ile neredeyse aynı olan muhteşem resimlerle kaplandılar. Muhteşem yapıya, çiçek ve filiz motifleri taşıyan ahşaba oyulmuş kilise sandalyeleri, ikonalarla kazınmış bir ikonostaz[7] ve pahalı eşyalarla süslenmiş bir kilise mihrabı eklendi. Bu sürede, papazın güdük kalmış parmağının yerine bir parmağın kristal görüntüsü büyüdü. İçinde kemikler oluşmuştu, ucunda şeffaf tırnak büyüdü, damarlar oluştu ve beyaz tüyleri olan deri, parmağı tümüyle kapladı. Papaz, duvara çizilmiş olan avuçtan avucunu uzaklaştırdığında, azize de unutulmuş olan parmağının eklendiğini gördü.

İlk önce son derece şaşırtıcı bir şekilde yumuşak olan kilin içine kulübeler yaptılar ve ilkbahara doğru çobanları etrafına toplanan koyunlar gibi, büyük kilisenin çevresine toplanmış, taraçaları ve iki odaları olan köy evleri inşa ederek orada, Argeş ile Sabar arasında Tântava köyünü kurdular. Etraftaki toprakları uzun parseller halinde kazdılar ve sebze ektiler öyle ki yazın, küçük köy, Rodop vadisinde bulunan yerleşimleri gibi yeşillikler ve domates fideleri arasında neşeli bir köydü. Muntenia bölgesine taşınan ve çeyrek yüzyıl sonra bu bölgenin yerleşikleri haline gelen ilk Badislavlar, bir saniye bile, aslında kendileri için evler inşa etmediklerini, bir torunlarının sağ parietal lobundaki[8] gri renkli bir parçadan başka hiçbir toprak parçasını işlemediklerini, ekmediklerini ve dünyadaki bütün varoluşlarının ve uğraşlarının onları rüyasında gören aklın anatomi fragmanı gibi geçici ve hayali olduğunu anlamadan, orada yaşayacaklardı, çoğalacaklardı. Dillerini unutup çevrelerindekilerin dillerini öğreneceklerdi,

7. Ortodoks kiliselerinde mihrabı kilisenin geri kalan kısmından ayıran, ikonalarla süslenmiş duvar. (ç.n.)

8. Çeşitli duyu organlarından gelen bilgileri birleştirmede önemli rol oynayan ana beyin lobu. Ayrıca nesnelerin kullanılması ve bazı mekansal görüş işlemelerinde rol alır. (ç.n.)

topraklarını genişleteceklerdi; eski inanışları dediği gibi Tanrı'nın kardeşi olan, Şeytan'a tapma yeri olan ve kısa zamanda köyün ortasında yeşeren meyhanede akıllarını içeceklerdi; birer kadın için domates destekleriyle birbirlerini öldüreceklerdi; ölmek üzere olan ihtiyarların başında ışıksız ölmesinler diye mumla bekleyeceklerdi, gökyüzünde yağmur bulutlarını arayacaklardı.

Geçmiş her şeydir, gelecek hiçbir şeydir, zamanın başka anlamı yoktur. Kozmosun multipl sklerozunun[1] bir parçacık kireçtaşı üzerinde yaşıyoruz. Küçük ve yoğun bir hayvan, kuarklardan bir milyar kez daha küçük, güneşin merkezinden milyarların bir milyarı kadar kez daha ateşli tek bir partikül, aklımızın algılamaya izin verildiği anda ona izin verildiği süre içinde algıladığı, uzay kabarcıkları, sicimler, galaksilerin sisli dışkılamasını, yeryüzünün politik haritasını, tramvayda konuşup oturduğun kişinin ağız kokusunu, Habur Irmağı'nın bir kenarındaki Zülkifl'in[2] sanrısını, bir gece önce soyup da sahip

1. Beyni ve omuriliği tutan özbağışıklık hastalığıdır. Kısaca MS olarak anılır. (ç.n.)
2. Kur'ân'da adı geçen peygamberlerden birisidir. (ç.n.)

olduğun kadının sol kaşının altındaki çillerinden birinin içindeki her bir melanin molekülünü, Artaxerxes'in[3] on bin ölümsüzünden birinin kulağındaki kiri, Kafkas dağlarında uyuyakalmış bir porsuğun soğan iliğindeki katekolaminerjik nöron grubunu[4] içeren bütün resmi tek bir gücün nefesinde birleştirerek içine alıyordu. Özellikle de aklımızın hiçbir zaman görmediği ve anlayamayacağı şeyi içine alıyordu; çünkü bir anlamda o nokta asıl kendi aklımızdı, bir kılıcın kendi kendini kesecek kadar keskin olması gibi, kendi kendini düşünen düşünceydi. Hiçbir çatlağı, metafizik, homojen ve lifsiz eti, en başta, neredeyse fark edilmeyen geleceğe dair filamentler[5] hariç, iç farkları olmayan, mutlak geçmişti. Simetri ne zaman ve niye bozuldu? Başlangıcın yabancılaşmalarını kim ve nasıl kurdu? Bütün'ün çatlamasının ilk sesine kim katlanabildi? Yabancılaşma, uzaklaşma ve soğuma olan gelecek, ilk yerküreyi binlerce parçaya böldü, varoluşun bütünlüğünün bedeninde çekirdeği maddeden uzaklaştırarak ve aralarında fotonlu, lıkırdayan bir kan akmasına yol açarak, gittikçe daha da fazla genişleyen çirkin yaralar açtı. İrinli bir gece her zerreyi kapladı, siyah ve ümitsiz bir şizofreni. Bir zamanlar, o kadar basit ve mükemmel olan kozmosa organlar ve sistemler eklendi ve bugün bir buhar makinesi gibi grotesk ve cezbedici, ölüm çizgisine geçirilen bir müze sergi parçası, cam bir çamın altında çubuklarını ve manivelalarını ispatlayıcı bir şekilde döndürüyor. Ve aklımızın çanı bile kozmik keder içine dahil edilmiştir; bir incinin, etrafındaki midyenin işkence görmüş etini sergilediği gibi bütünü yansıtan bir iç organdır.

Tüm bunlara rağmen, evren, olup biten her şey değildir, bundan çok daha fazlasıdır. Çünkü bizim inceleme organlarımız, her yaşayan canlının parçaları –gözler, bileşik gözler, fo-

3. Bir Pers imparatoru. (ç.n.)
4. Merkezi sinir sisteminde bulunan; dopamin ve norepinefrin nörotransmitterlerinden birini içeren nöronlar. (ç.n.)
5. Güneşin ipliksi lekeleri. (ç.n.)

toğraf çekme makinesine benzer gözler, kemoreseptör[6] pilli antenler, balıkların yanal çizgisi, titreyen salyangozumsu kulak, burun deliklerindeki yeşilimsi hücreler, tat alıcıları, örümceğin titreşimleri hissettiği organları, kenenin karbondioksiti hissettiği organlar, derideki dokunsal reseptörler, uyuz böceğin ağız organlarındaki her bir kas lifine sarılan reseptörler, soğuğa ve sıcağa tepki veren reseptörler, denge organındaki oolit kayacıkları tarafından uyarlanan reseptörler ve maddenin titreşimlerini üst üste yutan diğer yüz bin duyumuz –tüm bu vulvalar, vantuzlar yıldız simetrisine yapışırsa, yine de yalnızca düşüncenin süper algılama organıyla algılanabilen, kendi içlerinde sarılı ve daha üst bir düzeyde, geçmişten geleceğe, bütünden her şeye var olan akıntıyı iptal eden süper-simetriler mevcut. Kozmosun kendisi galaksilerin ve kuarkların manzarasının üstündeki bir katmanda, temeli hafıza olan süper bir akılda kendi içinde yansıyor. Zaman kavramını içine alan, stoklayan ve yok eden evrensel bir hafıza söz konusu. Akasya[7] söz konusu, Akasya ise evrenin kurtarıcısıdır ve Akasya dışında başka hiçbir bağışlanma ümidi yoktur. O, Bütün'ün tarihini, olan, olmuş olan ve olacak olan ile birlikte içeren Bütün'ün alnındaki gözdür. Akasya'da ölüm yok, doğum da yok, her şey eş düzlemli ve her şey hayali. Dünyanın tüm olayları, maddenin her bir partikülü ve enerjinin her bir kuantumu orada, Hatırada, sonsuz bir ışık içinde mevcut. Ve düşüncemiz (Akasya'yı ekstatik[8] ve ayrıcalıklı anlarda algıladığımız düşünce) neokorteksimize[9] belki bir yedinci katmanı ekleyerek veya kendisine başka bir tuhaf organik temel kurarak, bir zamanlar örtülü bir canlının beynindeki bilincin kendi üzerine dönerek

6. Kimyasal enerji değişikliklerini alan almaçlar, kemosensör. Dildeki lezzet tomurcukları, burundaki koku almaçları gibi. (ç.n.)
7. Akasha; bir çeşit evrensel hafıza. Var olan her şeyin Akasha içinde bir kopyası kaydedilmektedir. (ç.n.)
8. Aşırı mutluluk verici, memnun edici. (ç.n.)
9. Neokorteks, diğer adlarıyla neopalyum ya da izokorteks, memeli beyninin bir parçasıdır. (ç.n.)

bilince dönüştüğü gibi aniden kendi üzerine dönmeyi başarırsa, belki, melekler gibi, dünyanın Hafızasının Hafızasını ve Hafızanın Hafızasının Hafızasını ve sonsuza kadar böyle devam ederek bulmayı başarırız. Ve böylece ön-bilim haline dönüşen bilinç tekrardan kendi içinde yansırsa, mutlak-bilim haline dönüşerek sonsuz sayıda taçyaprakları olan gülün merkezini, hayali, hızlı bir şekilde kozmos, mekân ve zaman, beden ve yüzler şeklinde yoğurarak sonsuz sayıda eklemli bacaklarıyla dokuyan büyüleyici örümceği görmek için bu hafıza çarpışmasının üzerine çıkmayı başarır.

Dünyanın önemsiz bir organı olmamıza rağmen, biz kendimiz, bir anlamda dünyanın tümünü temsil ediyoruz. Bütün, her yerde aynı zamanda ve her an mevcut; çünkü dünyayı betimlemeye başlayan ilk mekik, bir çubuğun hızlı bir şekilde dönerek yoğun ve donmuş bir daireyi betimlediği gibi, katot tüpünün ışığının gerçekleştirdiği tarayışında televizyona yansıyan bir görüntüyü oluşturduğu gibi, bir canlının tüm fragmanları için yukarıdan aşağıya kadar, holonlardan holonarhiye[10] kadar, aeonlardan[11] pleromaya[12] kadar aynı dokuyu bastı. Hayal edilebilen veya hayalin ötesindeki her nesne, iki kutup şeklinde yapılandırılmış ebedi bir homojenlik örneği gibidir; her şey mıknatıslara benzemektedir, kutupları birbirlerine ters bir şekilde yönlendirilmiş çift yapılar şeklinde. Her nesnenin içinde, her yerde, hayvani bir kutup ve bitkisel bir kutup kendini göstermektedir. İlki mekânın, aklın, arayışın ve hareketindir, diğeri ise zamanın, ruhun, hareketsiz pasifliğin-

10. Holonlar bir holonarhinin basit bileşenleridir. Kendi kendini organize eden bütün sistemler holonlardan oluşmaktadır, her bir holon ise bir alt aşamadaki başka holonlardan oluşmaktadır. Mesela holonlar dokulardan oluşan bir organizmanın hücrelerini temsil edebilir. Ve böylece dokular organları meydana getiren holonlar oluyor. Organlar ise hayvanın vücudunun meydana geldiği holonları temsil ediyor. Bu, holonarhi oluyor. (ç.n.)

11. Gnostiklerin felsefesine göre, doğaüstü bir güç tarafından yayılan ve evrenin içindeki değişik oluşumlar üzerinde etkileri olan ilahi güçler. (ç.n.)

12. Gnostisizme ait bir terim. Başlangıçta var olan ilksel Tanrısal bütünlük, var olan düşünülebilen veya düşünülemeyen her şey. (ç.n.)

dir. Evet, güneşli ve gölgeli yokuşun amblemindeki erkek ve kadın, sülf ve cıva, yin ve yang. Bir ağacın, dalları havadaki kökleri, kökleri ise toprağın içindeki dalları olarak, havada ve toprakta yaşadığı gibi biz de iki ortamda yaşıyoruz.

Bedenimizin iki yönlü simetrisi; çünkü iki kolumuz, iki bacağımız, iki yarımküre, iki göz, iki akciğer, iki böbrek, iki eşeysel bezimiz var, bir anlamda daha yüksek ve daha gerçek olan, aşağı-yukarı olan ince simetrimizi gölgeliyor. Çünkü diyafram, bedenimizi, iki krallık arasındaki bir duvar gibi, zıt kutupları olan iki bölgeye bölüyor. Diyaframın üzerinde hava ve ateş simgeleri, altta ise su ve toprak simgeleri hâkim. Kollarının bacaklara, pelvisin kürek kemiğine tekabül ettiği gözle görülür ve kolayca fark edilebilir. Fakat garip uyuşmalar göğüs boşluğundaki organlar ile karındaki organlar arasındaki bağlantıyı kuruyor. Morfolojik açıdan her ne kadar da farklı görünseler de herhangi bir embriyolojik araştırma, kalbin karaciğere, akciğerlerin bağırsaklara ve böbreklere denk geldiğini ortaya koyabilir. İnsan, Aziz Andreas'ın hayali çarmıhına gerilirse, (bir larva, gelişimi daha bitmemiş bir canlı simetrisi olan) bütün büyüleyici simetrisini ortaya koyar; en fantastik, tuhaf ve baş döndürücü farkı fakat aynı zamanda uyuşmayı, bedenimizin uçlarındaki organlarında, kollarla bacaklar arasında buluruz. Başımız, cinsel organlarımıza denk gelmektedir ve hayvani düzenlemenin bütün gizemi burada yoğunlaşmaktadır. Zıt kutuplaşmanın zıt bir işleve itmiş olduğu ve morfolojik olarak farklılaşmaya ittiği beynin yarımküreleri, testisler ve yumurtalıklar aynı organlardır. Beyin, onu bir ilişki, uzaysal, iç ve dış araştırma organı şeklinde biçimlendiren hayvani kutba yönelmiştir, eşeysel bezler ise zamanın doğurgan maddesine demir atmıştır. Ve ikisi de var oluşun farklı planlarında ölümsüzlük içinde yaşayıp yıkanıyorlar. Aklın orgazmı ve doğurganlığın uslamlaması içinde, beyninin sperminde ve yumurtalıkların hafızasında iki farklı görünüş şeklinde, melek ve şeytan olarak, kadın ve erkek olarak, içinde yaşadığımız kanlı mücevher olan, korkunç kozmos karşımıza çıkıyor.

Mekân cennettir, zaman cehennemdir. Ve iki kutupluluğun amblemindeki gibi, gölgenin merkezinde ışığın ve ışığın içinde gölgenin çekirdeğinin bulunması ne kadar garip. Çünkü başka türlü, aklın merkezindeki, cennetteki bir zehirli kuyu olan hafıza nedir? İşlenmiş mermer iç çeperleriyle, safra kesesi gibi yeşil, sallanan suyuyla ve ona bekçilik yapan yarasa kanatlı dragonla. Ve aşk nedir? Cinsel cehennemdeki berrak ve soğuk su, ateşten ve yürek parçalayan çığlıktan midyenin içindeki kül renkli inci. Hafıza, zamanı olmayan krallığın zamanı. Aşk, mekânsız alanın mekânı. Var oluşumuzun büyük simetrisi üzerinde birleşmiş ve onu tek bir büyük duygu şeklinde, nostalji şeklinde iptal eden, zıt fakat aynı zamanda o kadar benzeyen çekirdekleri.

Nostaljik hayvanlarız, ebeveynimiz bir zambağın kupasına tükürüp de biz orada, salya ve parfümden oluşmuşuz gibi, geometrik olarak düzenlenmiş sefilliğiz. Fakat hafızamız, Akasya'dan farklı olarak yalnızca geçmişin boyutunu tanıdığı için, nostaljimiz istiareyi gerçeklik olarak gören ve yarım olan bir gerçeğin etrafına sarılan sakat, kısmen olan bir duygudur. Geçmişin hafızası hepimizde mevcut fakat aramızdan kaçımız geleceği hatırlayabiliyoruz? Ve yine de geçmişle gelecek arasında, iki kanadı arasında duran kelebeğin solucanı bedeni gibi duruyoruz. Sinir filamentlerimizi kenarlara kadar gönderdiğimiz için birini uçmak için kullanabiliriz, diğeri ise onun tarafındaki gözümüz eksikmiş gibi bize yabancıdır. Fakat tek bir kanatla nasıl uçabiliriz? Simetrinin peygamberleri, aydınlatılmışları, kâfirleri ne olacağımızı ve ne olmamız gerekeni öngörüyorlar. Fakat onların *per speculum in aenigmate* gördüklerini hepimiz çok berrak, en azından geçmişimizi gördüğümüz berraklıkla göreceğiz. O zaman bize eziyet çektiren nostaljimiz de tam olacaktır, zaman kaybolacaktır, hafıza ile aşk, beyin ile cinsel organlarımız bir bütün olacaktır ve biz melekler gibi olacağızdır.

Beyin-omurilik bedenimiz, bize, astral bir canlının larvaları olduğumuzu ispatlıyor. Bedenimiz bir kökü temsil eden omuriliği ile ve birtakım etli kotiledonlara[13] benzeyen kafatasındaki iki yarımküresiyle, filizlendikten hemen sonraki ilk aşamalarındaki bir bitkiye tam benziyor. Et, ekilmiş olan ve kaynaklarını tüketecek olan toprağı temsil etmektedir, beyin de tüketilecektir ve boş bir meyvenin içindeki ceviz içi gibi kırışacaktır ve ortalarından, ruhumuzun, canımızın kanatları olan ve bu dünyanın serasını, bir gök cisminin şanıyla giyinmiş bir şekilde yeni bir gökyüzünün altında, yeni bir toprağa ekilmek için terk edecek, taze ve ışık dolu iki küçük yaprak ortaya çıkacaktır.

Ve zamanın çekirdeğinden ortaya çıkan acı verici aşk, kendisi büyük ve gerçek nostaljinin larvası olan her günlük nostaljimiz, kaderimizin ve geleceğimizin ne olacağını hissettiği şeyi geçmişe yansıtmaktadır: Derin bir şekilde zamanın bodrumlarında, mahzenlerinde, zindanlarında ve mağaralarında belki de köprünün metafizik ışıklıklarının seyreltilmiş havasında bulunan şeyi aramaktadır. Bunu hissedecek bir organının olmadığını bile bile bulunulması gereken bir şeyi, keşfedilmesi gereken bir çıkışı çılgınca aramaktadır. Her zaman ters yönde arıyoruz fakat yanlış aramalar yaptıkça, daha büyük bir sevinç ve kararlığı daha çok hissediyoruz çünkü taban tabana zıt, aynı çizgide anlamına gelmektedir ve bunun kendisi zaten güçlü bir bağlantıdır. Hedefimizi aynada, kuruntuda görüyoruz fakat bununla onun, gerçekte bir yerde var olduğunu biliyoruz. Geleceği öngörememiz birtakım hastaların bedensel agnozisine benziyor: onlar için dünyanın sağ (veya sol) tarafı bedenin söz konusu tarafında bütünüyle kaybolmuştur. Orada onlar için hiçbir şey bile yoktur, gürültü kavramının veya sezgisinin yokluğunda doğumdan sağır olanların mutlak sessizliği gibidir. İstiareler, dönüşler, tahmin etmeler, daha kaba veya daha

13. Bir tohumun embriyonunda bulunan tohum yaprağı. Çimyaprağı olarak da bilinir. (ç.n.)

becerikli hileler, inkâr yoluyla tanımlamalar, tümü denenebilir; fakat hissetmeyen, bir gerçeklik bölgesinin varlığının yok olduğu biri için, nasıl olduğunu, onun hiçbir zaman göremeyeceği şeyi neye benzediğini kendine sormaktan çabucak yoruluyor. İstiare şeklindeki tahminler onun için basit kültürel oyunlar, derin bir tanımlama ihtiyacından çok, estetik değerli sembollerdir. Nostalji olmazsa biz de en çok bu tür cam boncuklardan oyunlarla yetiniriz. Eğer pasiflik bize acı vermezse. Eğer aramadığımız sürece ve cevap bulamayacağımızı çok iyi bildiğimiz sorularla kendimize işkence vermediğimiz sürece bir köpek gibi acı çekmezsek; çünkü cevap tek bir kelime veya tek bir cümle olmayacaktır, cevap bedensel yapımızın ve varlığımızın çekirdeğinin gerçek ve dramatik bir değişimi olacaktır. Doğumdan kör olan biri gibi değiliz, görme yeteneğini çocukluğunda kaybetmiş ve bazen rüyasında imkânsız şeyler gören bir görme engellisi gibiyiz: Yalnızca birtakım gelip geçici duygular, şüphe dolu bir sezi gibi hatırladığı görüntüler ve renkler, kenarlar ve gölgeler, dudaklar, gözler, bir el. Bir gün tekrardan görebileceği ve sadece gözleriyle değil, bedeninin bütün derisiyle ve sadece bununla değil aynı zamanda bütün iç organlarıyla, damarları ve arterleriyle, nefes borusu ve yemek borusuyla, pelvisin kemikleriyle ve endokrin bezleriyle, kanı ve salyasıyla, terindeki misk kokusuyla da... Ve sadece bedeni ile değil, etraftaki köpekler, akasyalar, apartmanlar, arabalar ve dükkânlar ile, mevsimler ve takımyıldızlar ile... Bir gün, onun dışında yalnızca var olmamanın var olduğu bütünün, büyük, berrak ve temiz gözü ile görebileceğini rüyasında gören bir görme engellisi gibiyiz.

Sefillik ve görkem, bedenimizin şeklini aynı zamanda kutsal vücut yağı da olabilen bir mukoza gibi kaplıyor. Birtakım solucanlar, merkezde beslenmenin, sınırlarda ilişki ve üremenin bulunduğu çift simetrili borular olduğumuz için sefillik; bir beyin ile bir cinsel organı arasında dışkı dolu bir bağırsak; o kadar üzerinde durduğumuz düşünce, ışık yaratan derin su

balıklarının gücünden, elektrik şokları üreten yılanbalığının gücünden daha az şaşırtıcı bir olay değildir. Belki de ilahiyi hissedecek bir organımız mevcut; fakat terliksi hayvanların ışığı hissedip de onun aracılığıyla göremedikleri kırmızı bir lekeleri olduğu gibi, ilkel bir organ, "artı" veya "eksi", "var" ya da "yok" şeklindeki bir tepkiye indirgenmiş bir organ. İçimizden neyi kurtarabiliriz? Ruhumuzu? Yıldız vücudumuzu? Bilincimizi? Basit bir tümör hepsini iptal ediyor, epileptik bir çekirdek hafızayı altüst ediyor, bir kadının kalçalarının görüntüsü seni düşünemeyecek duruma getiriyor, bir adaletsizlik en saf paranoyak delire itiyor, bir rüya enseni ve başının tepesindeki saç tellerini donduruyor. Bir milyarın milyarının yumuşak şeylerinin (organcıklardan bileşmiş, hücrelerden bileşmiş, dokulardan bileşmiş, sistemler ve aparatlar: Ribozomlar[14], lizozomlar[15], mitokondriler[16], Golgi cisimcikleri[17], kuarklardan bileşmiş nükleer partiküllerden bileşmiş atomlardan evham verici bir stereometrilikteki[18] moleküllerden bileşmiş nükleik asitten bileşmiş DNA ve RNA zincirlerinden bileşmiş kromozom çekirdekleri) ahengi içinde dünyaların yapısal toprağının bir fotoğraf filmi gibi banyo edildiği parlak sıvıdan, berrak düşünceden oluşan bir damlaya ancak yer veriyor ve bunu yalnızca kendi bilincine sahip olan ve birbirlerinin karnında kıvrılmış bir şekilde meydana gelen, onlara tanınan zaman kadar yaşayan ve sonra da toprağın kaynayan yığını içine tekrardan emilen milyarlarca solucandan biri için yapıyor. Her şey evren kadar büyük bir plajdaki bir kum tane-

14. Ribozomal RNA (rRNA) ve proteinlerden oluşmuştur ve hücrenin protein sentez yerlerine verilen addır. Virüsler hariç tüm hücrelerde bulunur. (ç.n.)
15. Ökaryotik hücrelerin sitoplazmasında bulunan, zarla çevrili, genellikle küçük, yuvarlak ve çapları 0,2-0,8 mikron arasında değişen yapılardır. İçerikleri asidiktir ve çeşitli sindirici enzimler içerirler. (ç.n.)
16. Hücre içerisinde bulunan kendi içinde özelleşmiş yapılardan biridir. Yunanca mitos (iplik) ve khondrion (tane) sözcüklerinden türetilmiştir. (ç.n.)
17. Hücre içerisinde bulunan kendi içinde özelleşmiş yapılardan biridir. Hücre zarı yapımında zar fabrikası gibi çalışır. Gerektiği zaman yağları depolar. (ç.n.)
18. Stereometri: Katıların hacim ve boyutlarını ölçme bilimi. (ç.n.)

si üzerinde gerçekleşiyor. Kurtuluş için nerede yer var? Ve niye tam da sen, atomik bir çamur olan sen, sonsuz hayata sahip olacaksın ki?

Dünyaların simetrisi baş döndürücü benzeşmeler şeklinde bedenimizin simetrisinden koptuğu için, şükür! İnsan embriyosu kısaltılmış bir şekilde canlı dünyanın filojenezini[19] baştan alıyor. Yarısaydam bir şekilde ve bükülmüş sırtımızla rahmin kaslı havuzunda yüzerek, mesanenin ve rektumun sıcaklığını hissederek kanamış vulvayı koparıp mekonyuma[20] bulaşmış bir şekilde hayatımızın bir sonraki doğuşuna kadar uzanacağı "yeni bir toprak ve yeni bir gökyüzü" olan yeni çevrenin içine kafamız önde çıkına kadar sırayla selentere[21] ve solucana, sallanan solungaçlı balıklara ve amfibilere, böcekçil memelilere dönüşerek embriyo katmerlerimizi gittikçe daha karmaşık bir şekilde sarıyoruz. Zamanı uzayın bir panoramasını gördüğümüz gibi görebilsek, hayatımızın ta kendisi zamandan oluşan, en küçük ayrıntılara kadar bizimle aynı yapıya sahip ve organları bütün canlıların sonsuz nesillerinden ibaret devasa canlıyla rahatsız edici benzeşmeleri olan bir insanmış gibi, hayatımızın aşamaları ile etimizin bedensel yapısı arasında aynı derecede sihirli bir ilişki söz konusu. Bir anlamda doğarak, oynayarak, âşık olarak, olgunlaşarak, akılcı düşünerek ve ölerek, hayatlarımızın eşeysel bezlerini, omurlarını, büzgenlerini[22], bağırsaklarını, diyaframlarını, akciğerlerini, kalbini, şahdamarlarını, çene kemiklerini, beynini ve zamansal kafatasını yaşayıp soluyoruz.

Ve eğer bütün hayatımız bedenimizin zamana yansıtılmış gölgesinden başka bir şey değilse, belki de bir süper gölgemiz de var, nesnenin kendisinden bile daha gerçek ve karmaşık bir yansıtım, parazit yengecin maddesini ev sahibi yengecin bedenine yaydığı gibi, içimizde yaşayan bir gölge, fakat yine de

19. Soyoluş. (ç.n.)
20. Yeni doğanın ilk dışkısı. (ç.n.)
21. Mercan ve denizanası gibi torba vücutlu hayvan. (ç.n.)
22. Mesane, anüs ve midenin pilor bölgesi gibi kasılarak vücuttaki herhangi bir deliği açan veya kapayan çember biçimindeki kasların genel adı. (ç.n.)

farklı bir gölge, çünkü burada, parazit, ev sahibinden çok daha üstündür. Etimizin pis çamuruyla özdeş bir şekilde örtüşen spritüel maddeden oluşan, elmas damarlar ve yeşim taşı arterler, inci kılcal damarlar ve porfir[23] kanallar, turkuaz boşluklar ve opal lenf damarları içinden yeşim taşı böbreklere, kuvars derilere, zirkonyum kalbe, berilyum beyine ve safir testislere giden gazlı kristal olan iç meleğimizin, iç gölgemizin, ilahi bedenimizin kendi paradoksal anatomisi vardır. Omurgamız boyunca yedi çakra ve iç organlarımızda yedi pleksus[24] vardır. Üçü diyaframın altında, zamanın ve cinselliğin, bitkisel hayatın kutbundadır. Gökyüzü ile yeryüzü arasındaki amfibiler olduğumuz için ruhu maddeden ayıran diyafram iki âlemin sınırıdır. O yeryüzüdür: Onun altında köstebekler arasında yoklayıp duran kör kökler bulunmaktadır, üstünde ise yıldızlara doğru yöneltilen hediyeli taç vardır. Diyaframın altında kutsal kemiğin etrafına bir yılan gibi sarılmış ve bacaklar arasındaki yılanı sayısı dört olan yağlı ışık taçyapraklarıyla sinirlendiren Muladhara var. Biraz yukarıda, bel bölgesinde çok renkli altı tane taç yaprağı olan, böbreklerin ve idrar yollarının, Leydig hücrelerinin ve rektumun kraliçesi, çatışmanın ve diriliğin yeri olan Svadisthana bulunmaktadır. Manipura'nın on tane taç yaprağı vardır ve karın boşluğunu aydınlatmaktadır. O, bağırsaklarımızın anakondasını, pankreasın ve dalağın solgun dillerini, safra kesesiyle birlikte karaciğeri yatıştırmaktadır. Diyaframın üstünde başka üç çakra bulunmaktadır: hayvanlar âleminin, mekânın ve beynin çakraları. Kürek kemiklerinin bıçakları arasında duyguların merkezi olan, iç adalarımızı kanla yıkayan, timüs bezini besleyen Anhata bulunmaktadır. Çocukluk bezi olan Visuddha on altı şeffaf taç yaprağı ile boyun omurlarını aydınlatıyor, nefes ritmine yardım ediyor, akciğerleri ile tiroidi koruyor ve aklın donmuş gözlerini açıyor. Kaşlar arasındaki üçgende üç ateşli Ajna iş-

23. Yer kabuğunun yapı gereci olan bir veya birkaç mineralden oluşan kütle. (ç.n.)
24. Sinir veya damar ağı. (ç.n.)

lenmiştir çünkü orada, hipofiz bezinde, sinirsel sistemin kraliçesi aynı zamanda ruhun da merkezidir. Bu simetrinin dışında ise, zaman-mekânın, cinsel-beyin dışında ve yine de mekân ile beyin arasındaki tarafta, başın tepesinde taç ve yuvarlak göz, Aleflerin Alefi olan, bir elmas dünyasının elması, Sahasrara parlamaktadır.

Testislerimizle hatırlamalıyız ve beynimizle sevmeliyiz; fakat öyle değil. Sapık ruh organik madde tabutuna ters bir şekilde yerleşmiş gibi hafıza aklın merkezindedir, aşk ise bacaklar arasında bulunmaktadır. Belki bir zamanlar, daha doğrusu kesin olarak bir zamanlar, diyaframın duvarına, Ştefan cel Mare Sokağı'nda inşa edilen apartmanın duvarlarına, olgunluğun yağlı duvarlarına daha değmeden önce, söz konusu yedi çakra ve pleksuslar gerçekten aynı organla düşünüp sevecek şekilde ve ters yöndekiyle boşalıp hatırlayacak şekilde birbirlerinin yerini almıştır. Ve sonra, tıpkı sekizinci ayda fetüsün rahim içinde baş aşağı döndüğü gibi, çakra, pleksuslar ve ışınlardan oluşan çiftimiz bizi o kadar paradoksal, o kadar büyüleyici hale getiren bir takla atmıştır. Ve belki de doğumu hissederek dönen fetüs tam da odur. Çünkü hepimiz kadınız, onların, kristalli varlıkların, başka bir dünyada, yeni semalar altında, kabuklular gibi yarısaydam bir şekilde ve yedi kalbi, yedi beyin veya yedi cinsel organ gibi alfa ritminde çarparak ortaya çıkması için paramparça olacak ve çürüyecek rahimleriz.

Hafıza, kafatasının altında, pia materin[25] ve şişmiş dilli ve orangutan bacaklı homunkulusun[26] duyusal ve hareket uyarıcı bölgeler üzerinde yayıldığı neokorteksin[27] altında, aklın merkezinde bulunmaktadır. Beynin merkezinde, limbik sisteme[28],

25. Merkezi sinir sistemi zarlarının en incesi. (ç.n.)
26. İnanışa göre simyacılar tarafından cinsel birleşme olmaksızın, sperm, kan ve gizli ilimlerle yapay olarak üretilen küçük insan. Aynı zamanda homunkulus simyacılar için metaforik anlamda, güneşle ayın oğludur. (ç.n.)
27. Memeli beyninin bir parçası. (ç.n.)
28. Koku, psişik dünya, hafıza ve öğrenme ile ilgili bazı olayları idare eden merkezleri barındıran sistem. (ç.n.)

forniks[29] ve hipokampusa[30], mememsi bedenler ve bademciğe sarılmış olan hafıza, talamusun ve hipotalamusun[31] çizgili sularında yüzüyor, orada, nöronal yapılarını şekillendiriyor, aklın mermerini flüoresan sıvılarla ıslatıyor. Örümcek ağı gibi hafif, kendi aralarında Möbius'un şeritleri[32] gibi bükük, renksiz bir gülün içine toplanmış taç yapraklara benzer ağlar kuruyor. Escher'in elleri birbirlerini saniyede bir milyar kez çiziyormuş gibi, gerçeklikten sanala ve tekrardan gerçekliğe akıyor. Fakat bu kıvılcımlı ve yorulmayan mekiği biraz daha gerçek, onun için yıldızlı bir gökyüzü olan homunkulustan daha mı az korkutucu bir şekilde kuruyor? Acaba hayatımızın zaman ve hayal bedeni, spermin mide bulandırıcı bir şekilde yumurtaya yapışıp beyni güneşin beyniyle karışması için zamklar içinde ilerlediği andan itibaren, anlaşılması imkânsız hayvan spermi olan öz ölümümüzün büyük küresine mide bulandırıcı bir şekilde yapışan (kimin bilgisinin yarısını taşıyan) kafamız bin bir parça olup, beynimiz ölümün mukozası içinde göç edip, ölümün aklıyla birleşip her şey yeniden doğum olarak adlandırılan metafizik devasa bir patlama içinde kaybolana kadar, retinaların arkasındaki ekrana doğru, inanılır bir şekilde yansıtılmakta mıdır? Hayatımızın kremayerindeki[33] dişler yalnızca korkunç derecede farklı boylarda değil aynı za-

29. Beyin tavanı. (ç.n.)
30. Beynin hafıza ve yön bulmada önemli rolü olan bölgesi. (ç.n.)
31. Beyinde talamusun altında bulunan ve üçüncü ventrikülün tabanını oluşturan önbeyin bölgesidir. Tüm omurgalılarda bulunur. İnsanda, kabaca bir badem şeklindedir. Memelilerde beyin merkezleri arasında ilinti sağlar. Vücut sıcaklığı mekanizmasını, sempatik sinir sistemini ve hipofizin çalışmasını denetler. Susama, acıkma hislerinin merkezi olup vücut ısısını ve kan basıncını ayarlar. (ç.n.)
32. Möbius şeridi: Geometrik olarak uzunca bir şeridin bir ucunu 180 derece bükerek diğer ucu ile birleştirilmesiyle elde edilen şerittir. İlk olarak 1861'de Johann Benedict Listing tarafından tanımlanmıştır. Dört yıl sonra August Ferdinand Möbius, yayınladığı bir çalışmasında tanımını vermiş, şeridin tek yüzlü olmasını yönlendirilememesiyle açıklamıştır. (ç.n.)
33. Bir dişli çarkın yuvarlanma dairesi çapı sonsuz olursa meydana gelecek doğrusal dişliye kremayer denir. Bu doğru veya çubuk şeklindeki yapıya kuramsal olarak sonsuz adet diş sıralanabilir. (ç.n.)

manda farklı maddelerden oluşuyor, farklı renkler taşıyor, birtakım yelkenler gibi rüzgâr tarafından her yöne savruluyor ve sırası gelince bir kadın gibi kaprisli olan imleç, birinin üzerinde söz konusu diş solup, kararıp düşene kadar onu yalayarak veya ona dokunarak, ayrıntılı bir şekilde inceleyerek, onunla birleşerek ve çocuk yaparak dakikalarca veya saatlerce durmak için aniden sanki hiç yoklarmış gibi on binlerce dişi atlıyor ve yalnızca diş düştükten sonra imleç devam etmeyi düşünüyor. Ortaya yine bir homunkulus çıkıyor; duyusal-hareket ettirici olandan daha biçimsiz, daha grotesk, daha bir hayalete benzer bir homunkulus; hayatımızın, onun son ve gizli anlamının kambur, süresinden önce doğmuş fetüsüdür. Fakat süresinden önce doğmuş bu fetüsün alnında da bir elmas var ve o da onunla Tanrı'nın kokusunu alıyor. Bu şekilde devam edip milyar boyuta kadar insanların ve hayvanların ani bir şekilde kaybolup yerlerine sokaklarda ve evlerde sürünen, bir tek kabuğa yansıtılmış görüntülerin, insan, köpek, kedi, fare homunkuluslarının kaldığı bir uzay dünyasının yanında var oluyor. Böylece gerçek hayatların yerine, çocukluktaki bir davranışın on senelik bir olgunluktan daha geniş olduğu ve bu yüzden fil hastalığına yakalanmış şakak organlarının başka organlar ancak fark edilebiliyorken her tarafa sallandığı, hatıra tarafından oluşturuldukları şekliyle hayatların kaldığı, zaman içinde yayılan bir dünya da hayal edebiliriz.

Hafıza, orada, üç taç yapraklı çakranın derinliklerinde, alındaki gözde, bir insan dokuyor. Ne kadar çirkin olsa da (çünkü zaman cehennemdir ve zamanın bir yaratığı cehennemden bir şeytandır veya belki de ebedi cezalandırılmış biridir), o bizim ikizimizdir ve garip bir istek bizi birbirimize doğru, birbirimizin kucağına itiyor. Öğleden sonraları, dışarıda çocuklar bağrışırken ve aydınlık bir yazda kavakların polen tüyleri uçuşurken yatağıma uzandığımda çok saf bir heyecan içinde eriyen eski, belirsiz ve gizemli sahneler, mimikler, yüzler hatırlıyorum; o zaman, etimin içinde benimle birlikte fakat

başka bir boyutta gelişmiş olarak, içimden korkutucu fakat aynı zamanda çok sevdiğim bir karikatür gibi büyüyen onu görüyorum. Her geçen anla birlikte benden daha da uzaklaşıyor, daha yaramaz ve daha başına buyruk oluyor, gölge ve güç içinde büyüyor ve tırnaklarını, yarasa kanatlarını, alnımın siyah parlatılmış kemiğinin tek gözü olan, aynen annemin diş protezi gibi eğri dişleri olan gagasını uzatarak benim üzerime yükseliyor. Korunağı olan saydam kabuğundan çıkan hâlâ ıslak ve yumuşak bir böcek gibi içimden çıkıyor. Hafızam hayatımın metamorfozudur, larvası benim hayatım olan olgun böcektir. Aklın pupasında onu gizleyen ve çevreleyen süt uçurumunun içine cesaretli bir atlama gerçekleştirmeden, hiçbir zaman var olup olmadığımı, doymak bilmez bir rahibe, sonsuz bacaklar üzerinde duran hayalci bir örümcek veya olağanüstü güzellikteki bir kelebek olup olmadığımı bilemeyeceğim.

Hatırlıyorum, daha doğrusu uyduruyorum. Anların sersemliğini ağır ve yağlı altına dönüştürüyorum. Ve bir anlamda saydam; beynimdeki kuyu derinleştikçe daha da saydam bir altına dönüştürüyorum -ve ben, iç çeperleri üzerine eğilmiş bir iskelet olan ben, altın suyun içine yansıyan hayalci gözlerimi uzunca süzüyorum. Hayalin, hafızanın ve heyecanların, bir kalkan üzerindeki üç tane hanedan armasına ait çiçeğe benzer bir şekilde bir araya geldikleri o saydamlık, benim alanım, benim dünyam, Dünya'dır. Orada, beynimin içine inen o kıvılcımlı silindirde. Orada, yeşil renkli cam bir kavanoz içindeki, yüzü solgun ve ispirtoyla şişirilmiş bir sergi parçası gibi, gözkapakları Asyalılar gibi yarı düşmüş şekilde, mutlu ve cansız, göbek kordonu karnı etrafına dolanmış bir şekilde o yatıyor. Onu ne kadar da iyi biliyorum! Ne kadar da doğru hayal edebiliyorum! Ah, benim ikizim, rimelli gözkapaklarını aç, rujlu ve tatlı dudaklarını sık, imbik paramparça olana kadar kendini şişir ve kafatası kırıntıları, organik zamklar arasından gün yüzüne çık! Kaşların arasındaki gözle bu kitabın sedef zar sayfalarını aydınlat. Bu okunaksız kitabın, bu kitabın sayfalarını.

Annemin sol kalçasında kelebek şeklinde kocaman pembe-mor renkli bir leke vardı. Solucanı beden karnından kalçasına doğru yatay bir şekilde uzanıyordu, kanatlardan biri baldırına iniyor, diğeri ise beline doğru yükseliyordu. Bu ayrıntıyı ancak ergenlik çağımda hatırladım ve akşamları içine girdiğim dalgınlık anlarımdan birinde değil, rüyada. Şehrin merkezindeki sokaklarda heykelleri dikkatle inceleyerek saatlerce dolaştıktan sonra, bir Temmuz gecesinde, annemin, mücevher kutularının astarları gibi artistik bir şekilde buruşturulmuş, beyaz saten çarşaflı bir yatakta yattığını gördüm rüyamda. Mermer gibi büyük ve beyazdı, saydam derisi kılcal damarlarının ve ter bezlerinin görünmesine izin veri-

yordu, sol kalçasına ise renkli, ince ve sinirli bacaklarının üzerine yaslanmış tropikal bir kelebek konmuştu. Uyandığımda annemin kalçasında bir lupus eritematozus[1] lekesi olduğunu biliyordum. Zamanın derinliklerinde, kızgın öğleden sonralarında evin içinde çıplak gezerken birçok kez görmüştüm. Onu çıplak olarak biliyordum, iki ve üç yaşındaki gözlerim onu görmüştü ve aklında tutuyorlardı. Fakat sonra, apartmana taşınıp annem İran halılarında çalışmaya başladığında, kalçasındaki ve şimdi bana yasaklanmış olan kelebekle aynı renkteki meme uçlarıyla birlikte onu yalnızca beline kadar çıplak görebiliyordum. Floreasca semtindeki villaya tekrardan taşındığımızda ise içinden çıkmış olduğum bu kadın bir zamanlar krallık sürdüğüm, sonradan ise mutsuz sonlu bir dizi savaşlardan sonra parça parça benden yabancılaştırılan sivilceleri ve benleri olan ıslak derili bir bölgeymiş gibi, annemin göğüslerini bile görmek yasaklanmıştı bana. Her bir savaştan sonra yalnızca baldır, kasık kılları, koltukaltları, göğüs ve karın katmanlarını kaybetmemiştim; aynı zamanda kırılmıştım, çeliklerinde anlamsız harflerle bir şeyler yazılmış olan bıçaklarla sakat bırakılmıştım. Beş sene içerisinde geri dönülemez bir şekilde annemin bedenini kaybettim ve ondan uzaklaştım, o kadar ustalıkla uzaklaştırıldım ki sadece onu düşünmek veya hatırlamak aklıma aynı kanlı bıçaklarla lobotomi[2] uyguluyor. O yüzden, kalçasındaki kelebeği rüyamda gördüğümde berbat bir mide bulantısıyla uyandım. O âna kadar, hafızam bu görüntüyü nerede saklamıştı? En azından gerçek miydi? Aslında lekenin kendisinden çok, onu görmüş olduğumdaki hayreti

1. Sebebi bilinmeyen cilt, eklem, böbrek, kalp zarı (perikard), akciğer zarı (plevra) gibi birçok doku ve organ iltihabına bağlı çok sayıda bulgularla giden, değişik seyir gösteren ve bağışıklık sisteminin bozuk çalışması sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır. Lupus sözcüğü, latincede "kurt" anlamında olup ciltte çıkan yaraların tahrip edici özelliğini ifade eder. (ç.n.)

2. Bir beyin cerrahisi işlemidir. Beyindeki ön lobların uçlarındaki prefrontal korteks bağlantıların kesilmesi sonucu uygulanır.Ciddi yan etkileri olmasına karşın yirmi yıldan uzun bir süre boyunca psikiyatrik rahatsızlıklar için kullanılmış bir yöntemdir. (ç.n.)

hatırlıyordum. Annemi yalnızca babam yapmış gibi, acaba hiç hatırlamadığım anneannem bir kelebek mi çalmıştı? Yoksa Sabar Irmağı'nın kenarında annemle karnında çıplak güneşlenirken birtakım nazik kelebek kanatları ona dokunmuş muydu?

Yalnızca Ştefan cel Mare Sokağı'ndan geçen tramvayların tavandaki ve duvarlardaki elektrik çizgileri tarafından bölünen bir zifiri karanlık olana kadar yatağımda kaldım. Heyecanlı ve üzüntülüydüm. Gözlerimi kapattığım anda gözkapaklarımın altında al yanaklı ilham perilerinin aynı derecede paslanmış kaz tüyleri veya defne yaprağından taçlar uzattığı şanlı erkekler olan, yeşillenmiş bakırdan ve taştan oluşan o insanların düşüncesinin nasıl olduğunu anlamaya çalışarak gözlerine bakmış olduğum onlarca heykeli görüyordum. Mermer rahimleri olan bu kadınlar nasıl sevişiyorlardı? Evet, gecenin derinliklerinde, troleybüsler çekildiğinde, şanlı erkekler kaidelerinin üzerinden iniyorlardı, ilham perilerini saçlarından tutuyorlardı ve parktaki çalılıkların içine yatırıyorlardı. Parlatılmış metal penisleriyle gece şebnemlerinin ıslattığı taş cinsel organ dudaklarının arasına giriyorlardı. Atlas heykeller zakkum çiçekli balkonları kaldırımlara yıkılmasına terk ederek burunları kırık alçı gorgonlarla birleşiyorlardı. Erotik dalgınlığımdan ani bir şekilde koptum çünkü saksılarda zakkum çiçekli ve ıtırlı birinci kattaki öyle bir balkon bir yerlerde vardı; bir yerlerden annemin lupus lekesiyle çok sıkı bir bağlantı içinde gerçek dünyaya gelmişti. Protezin rengiyle aynı renkte olan leke (ah, şimdi anlıyordum!), korkunç leke. Silistra. Silistra'da balkonu atlas heykelleri üzerinde duran bir ev vardı. Annem, bakkal ile evimiz arasında paltomun içine sarılmış bir şekilde beni kucağında taşıyordu ve başımla, balkonun ağırlığı altında bükülmüş iki korkunç sakallının kirli bir sarıya boyanmış, çatlamış, kasık kemiklerinin yanından geçiyordum. Yukarıya doğru bakıyordum ve beyazımsı gökyüzüne çizilmiş bir şekilde kır saçları genç kızların saçları gibi dalga dalga düşen

ihtiyar bir kadın görüyordum. Fakat geri kalan her şey sedefsi ve sökük bir şekilde sis içinde kayboluyor gibiydi ve gerçekten geri kalan her şey rüyada eridi.

Sabahleyin kuşların keskin sesleri eşliğinde ve yazın büyük sarı ışığı altında sinirli ve dalmış bir şekilde uyandım. Çarşafları kırışmış yataktan kalktım, sönük renklerle, zeytin yeşili ve bej renge boyanmış odalardan geçtim ve annemin yağlı sandalyelerin arasında günlük ev işlerine başlamış olduğu mutfağa girdim. Sessiz bir şekilde, içine ekmek dilimleri bandırdığım sütlü kahveyi içtim. Ekmeğin içinden, çizgileriyle bir mozaiği andıran, lavabonun içindeki kirli kupaların içine fırlattığım kahverengi toplar yapıyordum. Azıcık balkona çıktım. Bir zamanlar kırmızı kiremit kıyafeti içinde parlayan Dâmboviţa değirmeni, şimdi teneke çıkıntılarla dolu çatısı, devasa duvarları, yuvarlak ve dikdörtgen pencereleri, yüz seneden daha yaşlı olan ve duvarları tutan direkleri üzerine konmuş un ve tozdan dolayı beyazlamıştı. Beyazla karışmış kiremit renginden, ortaya tanımlanamayan, bütün eski değirmenlerin, fabrikaların ve zamanla bitkilere yenik düşmüş yıkıntılar içindeki atölyelerin rengi olan üzüntülü bir renk çıkıyordu. Çünkü etrafında, karnaval renginde yapraklı, zift gibi karanlık kavaklar, sönük renkli yaşlı duvarları yalayarak ve tüyleriyle kaplayarak beline kadar uzanıyorlardı. Temmuz ayında kar gibi yağmaya başlayan kavak tüyleri değirmenin ayaklarına toplanıyordu, tuğlalar arasındaki boşluklar ve çatlaklara asılıyorlardı, çatıyı dolduran güvercinlerin ayaklarına yapışıyorlardı, bir toprak kırıntısı bulup unla matlaşmış pencerelerin kanatları arasında dallanıyorlardı. Devasa bir ceset, hâlâ işlek durumda olan bir harabe (içeriden gece gündüz elektrikli eleklerin vızıltısı duyuluyordu) aynı derecede dökük ve üzüntülü olan ortaçağ şatosu alınlıklarıyla bulutları parçalayarak apartmanımızın arka tarafını istila ediyordu. Değirmenin küçük yönetim binalarının bulunduğu, güneşin altında ıssız ve sessiz kalmış, sabahları apartmanın sekiz kapısından çıkıp ayna parçaları ve keskin

çığlıklarla aydınlattıkları gölgesinde kaybolan çocukların oyun alanından kalın bir duvarla ayrılmış geniş bir bahçesi vardı. Çok uzakta, değirmenin sol tarafında, tepesinde gece boyunca kırmızı bir yıldızın parladığı, Casa Scânteii binasının silueti ayırt edilebiliyordu. Sağında, belli bir süre boyunca, şimdi kavakların eti, sinirleri, kasları ve yeşil kemikleriyle örtünmüş Devlet Sirki görünüyordu. Sirk artık yalnızca terastan, parkın yeşillikleri üzerinde bir UFO gibi uzanmış şekilde görünebiliyordu. Apartmanın yalnızca birkaç metre ilerisine dikilmiş kavaklar bizim oturduğumuz beşinci kata kadar yükselmişlerdi. Bu yüzden uzandığımızda, güvercinler istila ettiği nazik ve yapraklarla dolu dallarını yakalayabiliyorduk. Geçen sene bir güvercin üç hafta boyunca, balkonumuzun oluğuna düşmüş bir pingpong yumurtası üzerinde kuluçkaya yatmıştı. Pijamalarım içinde, çok beyaz olan gökyüzünden daha beyaz olan, kenarları ışıkla çizilmiş bulutları seyrederek balkonda yarım saat boyunca kaldım ve tekrardan mutfağa girdiğimde kendimi korkunç bir mahzene girmiş gibi hissettim. Derin gölge içinde, ocağının yanında, yaz semasının göz kamaştırıcı sarılışını yakalayan gözbebekleri hariç tümüyle kararmış ve terlemiş annem, sandalyenin üzerinde unutulmuş bir çingeneye benziyordu. Sarı eşekarıları her yerde dolaşıyorlardı çünkü havalandırma penceresinin içine kendilerine yuva yapmışlardı ve metal çizgileri arasından sıyrılıyorlardı. Garip bir hayvan terbiyecisinin bedenine benzeyen annemin bedeninde ve akların düşmeyeceği, her zaman kestane renginde kalacak olan nazik ve seyrek saçları arasında güçlü ağız parçalarını hareket ettirerek ve kanatlarını bir vantilatör gibi döndürerek parmak kadar büyük eşekarıları dolaşıyordu. Ona dolaşmaya çıkacağımı söyledim, üzerimi giydim ve dışarıdaki göz kamaştırıcı sıcağın içine çıktım.

Kısa kollu gömleklerim her zaman omuzlarıma dar geliyordu ve o yüzden göğsümü gerçekte olandan daha derin gösteren büyük kıvrımlar yapıyorlardı. Apartmanın serinliğinden

gelmiş olduğum için koltukaltlarımdaki tüylerimden, zaten yaş olan derimin üzerine damlayan büyük tanelerle aniden terliyordum. Eğri göğüs kafesim pembe veya pırasa rengindeki gömleklerimin altında su ve şeffaf bir renk içinde yüzüyordu. Asfalt ayaklarımın altında eriyordu. Giriş kattaki mobilyacının camlarında kendime bakıyordum ve kendimi mutfak dolapları ve fikus çiçekleri arasında bıçak gibi ince yüzlü ve çekingen bir yürüyüşü olan bir çocuk olarak görüyordum. Birinin bana baktığını hissettiğim anda, sanki durmadan nasıl yürüyeceğimi unutacağımdan korkuyormuşum gibi ve her an asfaltın üzerine yıkılacakmışım gibi adımlarım karışıyordu ve bir robot gibi yürümeye başlıyordum. Obor semtine varana kadar, arabaların ön camları ve binaların pencereleri yüzünden gözlerim kamaşmış bir şekilde, apartmanların büyük virajlarını bilinçsizce kaydederek ve Melodia Sineması'nın karşısında zirveye ulaşarak yolun gölgeli tarafından yürüdüm.

Obor semtinden sonra, yukarıya doğru, Colentina semtine doğru yönelmem gerektiğini biliyordum. Şehir kenar kokusuna bürünmüştü bile. Arabaların arasından otomobil lastikleri ile denizkızları, geyikler ve çiçekli motiflerle süslenmiş masmavi veya yeşil renkli panoları olan atlar tarafından çekilen kamyonlar geçiyordu. Arkalarında sarı-yeşil, küre şeklinde tezekler bırakıyorlardı. İnsanlar da değişiyordu. Kadınların başörtüleri ve basma etekleri vardı. Ağızlarında, fabrikaların bahçelerinden poşetlerle ve hasır sepetlerle yüklü çıktıklarında birbirlerine sırıttıkları metal dişleri vardı. İbikleri yana yatmış büyük et tavuklarına benziyorlardı. Gelmek üzere olan tramvayı bekleyen Çingene grupları kaldırımları dolduruyorlardı. Turuncu ve kiremit renginde çiçekli büzgülü etekler ve erkek kıyafetleri giymiş kadınlar, siyah takım elbiseli ve şapkalı erkekler inanılmaz derecede yağlı olan dolu çuvalların üzerinde oturuyorlardı. Yine de onların varoş, içki fıçıları içindeki mayalanan meyvelerinin kokusunun, toprağın üzerine yarım daire şeklinde atılan kirli suların, yazları bakışlarını karartan

baskın bitkilerin besisuyunun karıştığı köydeki o hiçbir şeyle karıştırılamaz kokuya benzer doğal çürük kokusu hoşuma gidiyordu. Yoğun demirden, selesinin arkasındaki küçük platforma bir iple bağlanmış iki üç pet şişe gazoz taşıyan eski bisikletler üzerindeki işçiler, kirecin beyazlattığı spor ayakkabılarıyla pedal çeviriyorlardı. Yol, ağaçların yeşil labirentiyle sınırlandırılmış bir şekilde, sarı renkte doğuya doğru çıkıyordu.

Annemin mekanik dokuma tezgâhlarında çalışmış olduğu ve akşam çökmek üzereyken küçük sineklerin saldırısına uğradığı ve yandaki sabun fabrikasından gelen yağlı kötü kokunun yol açtığı kusma hissinden dolayı rahatsız olmuş bir şekilde çıktığı Suveica fabrikasını geçtim. Eve kadar ve ondan sonra gece boyunca da kulaklarında aralarında koşuşturup durduğu tezgâhların uğultusunu duyuyordu. Giriş kapısının üzerinde, kırmızı teneke harflerle, yay şeklinde, "Yaşasın Romanya Komünist Partisi" diye yazıyordu ve bir kartpostal büyüklüğünde siyah beyaz resimli bir şeref panosunda eğri, erkeksi veya çocuksu yüzleri, permalı saçları, sönük gözleri olan üretimde öncü kadınlar salakça sırıtıyorlardı. Fabrika, pazar ve evden oluşan sınırlı çevrelerinde, siyah beyaz üzerinde veya beyaz siyah üzerinde puantiyeli kumaştan yapılmış okul üniformasına benzer beyaz yakalı elbiseler, o dönemin modası gibi duruyordu.

Rahatsız olmuş bir şekilde Teiul Doamnei karşısında durdum. Beynimin burun delikleriyle Silistra Sokağı'ndaki evimin kötü kokusunu almaya başlamıştım. Fakat hangi taraftan geliyordu? Oradan taşındığımdan beri yalnızca bir kez tekrardan oraya uğradığımızı hatırlıyordum: Rüyadaymışım gibi tramvayın geçtiği bir yol, Arnavut taşlı bir meydan, tehdit edici bir şekilde öne eğilmiş puslu birtakım binaların hayaletini görüyordum. Hepsi buydu. Ve şimdi, kafam karışmış bir şekilde saatçi, anahtarcı tabelaları bulunan, harabe içindeki evlerin arasında dolaşıyordum ve birer yaşlıya soruyordum –evet, so-

kak buralarda bir yerlerdeydi, herkes biliyordu fakat artık adı Silistra değildi sanki ve hiç kimse yeni adını bilmiyordu– ve aniden, o günün rotası, kim bilir nereden gelmiş bir şekilde parlak bir görüntü gibi aklımın seyreltilmiş havasında ortaya çıkmasaydı eve dönecektim: Bir kuş kanadının veya daha doğrusu uçan bir memelinin kristal iskeleti gibiydi. Üst kol kemiği oturduğum apartmandan Bucur Obor'a kadar uzanıyordu, bir araya kaynatılmış olan döner kemik ile dirsek kemiği ise Obor'dan Teiul Doamnei'ye kadar ve oradan son derece uzun olan ve tırnaklarla biten parmaklarının kemikleri açılıyordu. Canavarın parmaklarından birinde bir çeşit masif altından yapılmış bir yüzük gördüğümde, orada, doğumumun mistik evini ve sokağını bulduğumu (çünkü her bir keşif bir hatırlamadır) anladım! Tek yapmam gereken şey yolun diğer tarafına geçip karşıdaki semtin dar sokakları arasına dalmaktı.

Fakat görünüşe göre parlak kanadın yalnızca beş parmağı yoktu. Arapsaçına dönmüştü. Tropikal güneşin altında tüccar evleri ve köylü evleri, telgraf tellerine asılı kalmış uçurtmaları ve dut yaprakları arasında öten guguk kuşları olan kenar mahallenin tümü aynı, üzüntülü sokakları arasında saatlerce dolaştım, köşeler döndüm, *Bujoreni, Zorilor, Sadova, Maior Anastasie Petru, Perişani* gibi sokak adlarının yazılı olduğu levhalar okudum. Otların içinde kalmış, kapılarının ve pencerelerinin eşikleri sökülmüş ve maviye boyanmış odaların arasında bir şeyler homurdanarak ardından kesik bir pirinç levhası taşıyan pasaklı bir çocuğun dolaştığı harabelere hipnotize edilmiş bir şekilde baktım. Terliklerle gezen yaşlı kadınları durdurup Silistra Sokağı'nın nerede olduğunu bilip bilmediklerini sordum. "A, Silistra... Sanırım iki sokak ötede. Ama kimi arıyorsun çocuğum?" O âna kadar dolaşmış olduğum sokaklara paralel düşen, uzaklardaki bir sokağa girip bulutların çizdiği gökyüzünde öne çıkan, her zamanki rüyalarımda var olan melankolik ve ıssız kuleyi gördüğümde donakaldım. Fakat gerçek dünyadaki kulenin giriş katında dalgalı teneke-

den ağır panjurları olan bir pencere vardı. Issız sokakta çok yüksek binayla karşı karşıya hareketsiz bir şekilde durduğum sırada daha önceleri oraya gitmiş olduğumdan emindim ve garip bir sihir, boyanmamış ahşap kapıyı açmaya itti beni. Taş korkuluğu olan spiral şeklindeki merdiven oradaydı. Tüm eklemlerimden titreyerek merdiveni çıkmaya başladım. Duvarların boyası yeşildi ve yağlıydı. Bir saksıda, mantarların saldırmış olduğu cansız ve bakımsız bir kaktüs duruyordu. Hâlâ korkuluğun soğukluğuna bir şekilde dayanmış küçük sahanlıktaki büyük, eski moda dürbünlü tek kapıyı çaldım. Kapıyı, tek bir cam gözünden sızan güçsüz bir ışığın içinde Anca açtı. Kir içinde kalan İran halısı kokan bir antreye girdim. Salon eski eşyalar, kırılmış porselenler ve neredeyse kararmış gümüş parçalarla doluydu. Acemi bir şekilde çizilmiş bir tablo, kuleyi ve önünde sek sek oynayan Anca'yı gözler önüne seriyordu. Tabloda (gerçekte öyle değildi) kulenin yanında zeytin yeşili bir servi yükseliyordu.

Colentina semtinin dolambaçlı yollarında o kadar dolaşmaktan hâlâ kafası karışmış bir şekilde ve terden ıslanmış gömleğimin içinde, karanlık ve sessiz dairenin serinliğinin tadına varıyordum. Anca, bir tabakta bir kaşık gül reçeli ikram etti bana ve tatlı kaşığının sapındaki filigran desenle süslenmiş spiralleri incelerken bana çocukluğundan bir şey anlattı.

Annesi bir mekanik atölyede presleme makinesinde çalışıyormuş. Pazartesi gününden cumartesi gününe kadar, günde sekiz saat aynı şeyi yapıyormuş. Devasa ve yağlı hidrolik presin karşısında, ahşabı çürümüş bir sandığın üzerinde oturarak makinenin yanakları arasına hızlı bir şekilde dikdörtgen teneke parçaları sıkıştırıyormuş. Parlak bir silindir, tenekeyi bastırarak ve büyük bir gürültüyle çekilerek korkunç bir şekilde iniyordu. Atölyenin içinde aralıksız çalışan sekiz tane pres vardı. Her birinde mavi önlük giymiş bir kadın çalışıyordu. Neredeyse tüm kadınlar sağırdı. Hepsinin parmakları yerindeydi çünkü parmakları presleme makinesinin arasında kalan kadınlar bir daha işlerine dönmemişlerdi. Anca'nın an-

nesi doğum sancılarını hissedene kadar atölyede çalışmış (kızcağız, henüz bir semenderden daha büyük olmadığı dönemlerdeki plasenta sıvısının içinden geldiği şekliyle preslerin gürültüsünü hatırlamakta hiçbir zaman zorluk çekmemişti). Hastaneye, bir öğle sonrasının mutlu ve terli bir kalabalığın içinde tramvayla gitmiş.

Anca, yüzyılın başına ait ve sonradan yıkılmış olan kırmızı tuğladan yapılmış bir atölyenin eski ek binası olan kulenin içinde büyümüş. Birkaç siyah, yağlı makinenin (lastikler, külbütörler[1], yaylar ve boyası çatlamış ve camları kalmamış bir tramvay vagonunun iskeleti) bulunduğu binalar arasındaki boş bir arazi, çöplerini ve yabani otlarını kulenin arkasına seriyordu. Kız oralarda, eski tramvayın ahşap banklarının birine oturarak ve onunla dolaşıyormuş gibi yaparak, parmakların arasından kurtulmaya çalışan, avucunda çırpınan gri ve kahverengi çekirgeler yakalayarak, katran sürülmüş makinelere (ön cebinin üzerine sarı kadifeden bir tomurcuk dikilmiş) elbiselerini sürterek oynuyordu. Akşam olup gökyüzü kırmızıya boyandığı zaman ve kulenin duvarında çok yukarıda bir yerde küçük bir cam parladığı zaman Anca, eve girmesi gerektiğini biliyordu. Yine de bazen renkli resimli buruşuk kâğıtları açarak, yakındaki fabrikanın sirenini dinleyerek veya aydınlık toprağın içine girip ay doğana kadar öylesine oradan oraya koşuşturarak meydanda kalıyordu.

"Mircea, o zamanlar o kadar garipti! Ay kocaman bir buz parçası gibi doğuyordu ve meydandaki yabani aslanağzı çiçekleri bile ayın sönük rengine bürünüyorlardı. Geri kalan her şey gölge içine gömülürken, birer arka duvar veya yarı yıkılmış bir duvar parlamaya başlıyordu. Ve bu tür gecelerde, her defasında, duvarın arkasından Herman çıkıyordu. Ondan hiç korkmuyordum çünkü kim bilir hangi cam parçasını seyretmek için, eteğim öne, bacaklarım arasına çekilmiş ve çömelmiş bir

1. Motor silindir bloğunun üst kısmında, supapların uçlarının bulunduğu kısma verilen addır. (ç.n.)

şekilde duran bana çok yavaş bir şekilde yaklaşıyordu. Babam bana seslenirken, etraftaki sessizlik içinde sesi bir meleğinki gibi güçlü ve berrak duyuluyor olmasına rağmen hiçbir zaman ilk seferinde cevaplamıyordum çünkü Herman'la biraz daha kalmayı çok istiyordum. Elimden tutmuyordu, tam tersine ben onun elini tutuyordum ve her defasında çatısında neredeyse bir oda büyüklüğünde bir deliği bulunan yakındaki harabe eve doğru ilerliyorduk. Tam da kapının eşiğinde büyümüş olan at kuyruğu otlarının içinden geçiyorduk ve gökyüzünün altındaki odanın sıvı mavisinin içine dalıyorduk. Orada, el ele, yüz yüze durmuş bir şekilde, benim ışığın altındaki mavi gözlerim gibi mavi gözleri, balıkların beyaz saydam gözlerine dönüşüyordu ve bir iğnenin ucu ile çizilmiş yüzeylerinde büstümü ve arkamda bulunan duvarın çiçekli, kavlamış duvar kâğıdını görüyordum. O zamanlar, bükük kürek kemikli ve hayatımda görmüş olduğum herhangi bir insandan daha geniş omuzlu haliyle, dik bakabilmek için başını oldukça arkaya vermesi gerekiyordu. Her şeyin yüzüyor gibi göründüğü o odada, her defasında düğmelerimi dikkatli bir şekilde açarak ve koyu renkli meme uçlarımı neredeyse o zamanlar düz olan göğsümün üzerinde çıplak bırakarak bluzumu çıkarıyor olması, bana komik ve esrarlı geliyordu ve hiçbir şekilde beni korkutmuyordu çünkü o, hiçbir defasında, göğsüme dokunmuyordu, yalnızca bana bakıyordu veya en fazlası bir saç telimi önüme çekip kaburgalarımın bittiği yere kadar indiriyordu. Buradaki hayatıma yakın olan fakat yine de dokunulmaz olan, aslında benim için doğal olan bir dünyadan bahsetmeye başlıyordu. Herman'ın tekdüze ve ciddi sesi direk oraya götüren bir tüneldi. Tünel birden genişliyordu, etli ve yumuşak birtakım dönemeçler yapıyordu ve göz kamaştırıcı bir dünya karşımıza çıkıyordu. Onlarca kırmızı ay, püskül püskül olağanüstü bir mimarisi olan, kristal şatoların, berilyum pagodaların[2], zebercet çanlarının üst üste çıktıkları yokuşlarla sınırlı geniş bir koyun, gemi

2. Budistlerin dinî yapılarına verilen isim. (ç.n.)

dolu suyunu parlatıyordu. Firkateynimizle kıyıya yaklaşıyorduk ve tam da dalgaların içinden başlayan ve heybetli bir ön cepheye doğru çıkan volüt[3] ve volüt karşıtlarıyla işlenmiş pembe mermer basamaklar üzerine ayak basıyorduk. Revakın sütunları belki de benim bedenimden elli kez daha kalındı. Üstteki ayın kırmızıya boyadığı sıra kemerlerdeki heykeller belki de kusur veya erdemi simgeliyorlardı. Küre şeklinde ve dikdörtgen sokur pencereler ayna gibi pürüzsüz ve yarısaydam olan binanın ön cephesi üzerinde sergileniyorlardı. Hiçbir mobilyası, hiçbir döşemesi, hiçbir resmi olmayan mermer şatoya giriyorduk ve en sonunda, salonlardan birinde, mermer bir taht üzerinde kafasını kazıtmış ve başının tümü harikulade dövmelerle süslü bir kız görüyorduk. Başka bir gecede, başka bir şatoda ve başka bir salonda, mermer mağaranın ortasında, tahtın yerine annemin çalıştığı atölyedeki hidrolik preslerden birini bulduk. Yanakları arasından pirinçten bir şerit çıkıyordu ve üzerinde harfler vardı. Bir kelime, daha önce hiç duymamış olduğum bir isim yazılıydı.

Herman iki üç gecede bir geliyordu ve harabe evin içinde bana en fazla bir saat boyunca bir şeyler anlatıyordu. Ayın ışığında öne çıkan bir örümcek, garip bir ritüelle şeffaf bacaklarını parlatıyordu. Monoton ve üzüntülü bir şekilde konuşan beli bükük genç, yerlerine ışığın içinde eriyen mermer tapınaklı başka ve başka manzaralar inşa etmek için kuleden, meydandan, annem ve babamdan, oyuncak bebeklerimden, komşularımın kız çocuklarından oluşan, hayatımın dokunmuş olduğu seyrek kumaşı söküyordu. Bir gece, beni, putto heykelleri[4] ile alçı çelenklerle süslü pencereleri olan villalarla dolu bir galeriden ve sonrasında içlerinde göbekli kapların yattığı oyukları olan dikdörtgen koridorlardan geçirdikten sonra, çerçevesiz ve otlarla dolu penceresinin içinden ayın

3. Ionia sütun başlıklarında bulunan spiral biçimli kıvrımlardır. (ç.n.)
4. İtalyan Ön Uyanış çağında ve Fransız rokoko sanatında kanatlı ya da kanatsız çıplak çocuk betilerine, heykellerine verilen ad. (ç.n.)

parladığı harabeler içinde kalmış bir odaya vardık. O odada Herman'ın gözlerinin içine bakıyordum. Her zamanki gibi belime kadar çıplaktım ve saçlarım omuzlarımdan meme uçlarıma kadar dökülüyordu. Arkadaşımın elinde bir tarafı geniş, kenarları dişlerle dolu, bir kerpetene benzeyen nikel bir saç kesme makinesi vardı. Yanıma yaklaştı ve diğer elinin parmaklarıyla makasla kesme işaretini yaptı. Şerit şerit, derime kadar saçlarımı kesmesine izin verdim. Saçlarım etrafa parlayarak sıçrıyordu. Sonrasında kaplumbağa kabuğu kılıfı içine kaplanan eski tarz bir ustura ile kafamı kazıtmasına izin verdim. Sonunda Herman, pişmiş bir kadının memesini okşamış olabileceği şehvetle beynimi koruyan pürüzsüz kürenin üzerinden parmaklarını geçirdi. Ondan korktuğum tek sefer o oldu. Ancak o zaman, tahta parçalarından yapılmış masanın üzerinde bana yabancı şekilleri olan birtakım aletlerin bulunduğunu fark ettim. Bazıları meydanda, yağlı mekanizmalarının ve tramvay iskeletinin etrafında bulduğum metal parçalarına benziyordu. Bazılarının ucunda uzun, rahatsız edici bir şekilde kıvrılmış iğneler vardı. Tüm gece boyunca, şafak beyazlayana kadar, Herman, kocaman bir örümceğimsi gibi büyük çabalar göstererek, mekanik ve sessiz bir şekilde çalışarak, başıma dövmeler yaptı. Herman, başımın küresine hangi fantezili anatomik resmi, başka bir bitkinin semasının haritasındaki hangi takımyıldızları, balık etli Hollandalı bir kadının kafasının ucundaki hangi kolalı danteli oymuştu? Bunu hiçbir zaman bilmeyecektim. Jiletle yapılan çiziklerin, bin bir renkli iğne batırmaların ve baskılı uzun işkence saatlerinde, yalnızca gözbebeklerimi hareket ettirerek etrafa bakıyordum ve neredeyse iki tane aynı görüntüsü olan o oyunlardaki gibi, o an içinde bulunduğum ve aslında benim bildiğim harabeler içinde kalmış odanın arasında birtakım şeylerin farklı olduğunu görebiliyordum: Bakırlaşmış kapı kolu, duvardan sökülmüş prizin şekli, koparılmış belli bir duvar kâğıdı parçası farklıydılar fakat neyin farklı olduğunu an-

layamıyordum. Belki de fark onlarda değildi, tam tersine bendeydi (kesin, kesin oradaydı, çünkü Herman'ın balık gözlerinin derinliğine baktığımda, uzak bir diyarın garip büyük kulakları olan, kafası kazınmış tuhaf prensesini gördüğümü hatırlıyorum. Kendimi güzel gördüğüm tek sefer o oldu).

Anca, sabah olunca bitik bir şekilde, kemikleri tutulmuş, o dünyanın doğduğu dünya olmadığı, meydanın farklı bir şekilde göründüğü, bulutların sabahın gökyüzünde olanaksız ilahi şekillere büründüğü, çöplerin arasında zıplayan serçelerin şekillerinin bile Anca'nın aklındaki görüntüyle örtüşüyor olmalarına rağmen öyle olmaması, çok farklı olması gerektiği duygusu içine derin kazınmış bir şekilde evine dönmüştü. Babası rengi solmuş ve uyumamış, saçları soğuk rüzgâr içinde kalkmış bir şekilde kulenin camından bakıyordu. Onu gördüğü anda bir an için donakaldı ve sonrasında pencereden kayboldu. "Spiral merdivenden koşarak indi ve bana yapıştı. Bana sarıldı ve kırmızı cam macunu ve kıtık kokusunu içime çektim. Başım donmuştu ve acıyordu. Şişmiş derim aklımda lineer ve nokta şeklinde ağrılardan oluşan ağlar çiziyordu. Başımı babamın göğsüne yasladım ve telefonu olan bir komşudan aceleyle gelen annem bizi öylece buldu. Tüm hastaneleri, ambulansları, karakolları aramıştı... Üçümüz birlikte kulenin merdivenlerini çıktık ve yukarıda, beni aynasız odama kilitlediler ve orada çok ağır bir şekilde ilerleyerek dönen sonbahar, kış, ilkbahar geçene kadar ve tekrar yaz gelene kadar kaldım. Saçlarım birtakım bitki sapları, kahverengi bir çimen gibi çıktı ve o sene o kıvırcık ve parlak kılların köpeklerdeki gibi yalnızca meme uçlarımı ve gözlerimi temiz bırakarak tüm vücudumu kaplayacağından korktuğum, koltukaltlarımda ve karnımın aşağısında da saç çalılıkları çıktı. Memelerimin kubbeleri yuvarlak bir şekil alırken ne kadar büyük bir yalnızlık yaşadım! Derim tatlı olmaya başlarken! O zamanlar ıslanmış yatağımda, iki elim bacaklarımın arasında toplanmış ve kıvrılmış bir şekilde, yastığımı gözyaşları ve salyayla ıslatarak saatlerce yatıyordum. Kafatasımdaki renkli

resme yüzü solmuş bir şekilde baktığından beri annem benden nefret etmeye başlamıştı, yanıma yalnızca bana odamın pis olduğu veya kötü koktuğum veya bilmem ne kadar zamandır yıkanmadığım için bağırmak için giriyordu. Sabahlardan birinde çarşafım üzerinde bacaklarım arasında bir kan lekesiyle ödüm kopmuş bir şekilde uyandığımda bana hiçbir şey söylemedi. Yalnızca sert dokuyu yıkamış olduğum sabunlu sulu leğeni getirdi. Annemin ani bir hareketle "Cheia" veya "Cămila" isimli ucuz sabun kokarak, zulüm görmüş çalışan bir kadın yüzüyle ve elinde bir kâse çorbayla odama girdiğinde kaburgalarımın arasında dayanılmaz bir boşluk bırakarak içimde bir şeyler eriyip akıyordu: Hiçbir şekilde kadın olmak, fabrikaya gitmek, yemek hazırlamak, yıkamak, dikmek ve geceleri bazen annemin ve babamın yaptığını gördüğüm gibi kocam tarafından yakalanıp yatağın üzerine yatırılıp üzerime çıkmasını, bana işkence yapmasını istemiyordum. Annem niye evi terk etmiyordu? Niye başını alıp uzaklara gitmiyordu? Yıllardır aynı elbiseli, daha çok bir beze benzeyen bir sutyenli, o kadar kaynatılmaktan paramparça olmuş bir külotlu, yalnızca ev ile fabrika arasında geçen o hayat nasıl bir hayattı? Arada bir, birkaç günde çözülen, başında garip birtakım sarma halinde bigudilerle döndüğü kuaföre gidiyordu. Çorabının bir gözü kaçtığında sabahtan akşama kadar baskılı elbiseler içinde bir tırtıla benzeyen, yağ katmanlarıyla dolu vücudunun zor sığdığı vitrinli bir odacıkta oturan bir hanımefendiye, çorabını onarmaya gidiyordu. Evet, annem dünyaya gelmişti ve onu mutlu eden hiçbir şey olmadan ve hiçbir ümidi olmadan yaşıyordu. O yüzden benden ne kadar nefret ettiğini gördüğümde kızmıyordum ona. Onda benim badanacı, dokumacı veya presleme makinesinde çalışan lanetlenmiş kadın geleceğimi görüyordum çünkü o zamanlar başka türlü bir hayatın da olabileceğini hayal edemiyordum. Ve belki de zaten yoktur.

Birkaç kez kapımızı rehber öğretmenimiz çaldı çünkü altıncı sınıfa başlamam gerekiyordu ve sonbaharda okula gitme-

miştim. Eylülde saçlarım bir fırçanın telleri gibi çıkmıştı ve dolayısıyla dövmem kapanmıştı. Bütün sene okula gitmedim. Doktorlar kalbimde veya kemiklerimde, hatırlamıyorum bile, bana okulu bir sene erteleme hakkını tanıyan bir şeyler buldular. Fakat o zamanlar çok okudum çünkü her şey yatakta yatmaktan veya masanın etrafında dönmekten daha iyiydi. Ve çok rüya gördüm, tüm zamanlardan daha fazla, bir defa radyoda embriyoların anne rahminde neredeyse sürekli rüya gördüklerini (acaba ne?) duymuş olduğum gibi. Ve ben, odama kilitlenmiş, çarşaflarımın altına kıvrılmış bir şekilde gölgede pişen etli bir meyveden başka bir şey değildim. Senin gelişini rüyamda gördüm, dış görünüşünü bütün ayrıntılarıyla gördüm ve o yüzden kapıyı çaldığında rahatsız olmayıp seni eski bir arkadaşım gibi, bir gün gelecek olursa Herman'ın kendisini buyurmuş olacağım gibi, içeri buyurdum. Rüyamda yalın bir semtin sessiz ve güneşli sokaklarında dolaşıyordun, varlığı hissetmek için hiç kimsenin olmadığı yerde bir şeyler var olabilecekmiş gibi, görünemez olmasaydı, gerçeklik olarak adlandırılabilecek şeyin içine dalan bir körün eli gibiydin. Küçücük pencereden nasıl yaklaştığını, garip saat mekanizmalarıyla (tramvay iskeletinin yerinde şimdi, parlak tekerlekler üzerinde, camları gökkuşağı renginde, daha yeni kırmızı ve sarıya boyanmış, açılır kapanır basamakları olan, yan taraftaki çok büyük numarası göze çarpan ve arkasında küçük bir sahanlığı bulunan yepyeni bir tramvay bulunuyordu) dolu meydanı nasıl geçtiğini, kulenin önündeki, aslında birkaç sene önce kesilmiş olan servi ağacının yanına nasıl yaklaştığını, badanacı olan komşularımızın oğlu Dănuţ'un duvara turuncu bir tebeşirle yazmış olduğu salakça şeyi nasıl okuduğunu ve içeri girip bana kadar çıkman gerektiğini nasıl hissettiğini seyrediyordum. O zaman, rüyamda, sana isminle seslendim: 'Mircea!' ve yıllar sonra duyacağını bildim.

Gül reçeli burnumun köklerinde bayıltıcı bir acı bırakmıştı. Bitirmiştim ve şimdi, tatlı kaşığımla, düşüncelere dalmış bir şekilde, şurup izlerinin içinde yüzen kalın camdan yapılmış tabağın dibini kazıyordum. Herman. Her şey ne kadar garip bir şekilde kaynamaya başlıyordu! Hayatımın diğerlerinin hayatından çok farklı bir şekilde akacağını, anlamlı bir hayat olacağını her zaman söylemiştim. Belki bana ulaşılması imkânsız olan bir anlam fakat çok yukarlardan bir yerlerden devasa bir mera üzerindeki bir resim gibi görünen bir anlam. Hiçbir şey bir rastlantı olmamalıydı. Bir zamanlar karşıma çıkan her insan ve her bir diş ağrısı ve bir ışının içinde herhangi bir zaman görünmüş olan (veya görünmemiş olan, küçük geo-

metrisiyle hayatımın sonsuz oransal kırılmalarının bir köşesini kapatmak için orada yalnızca var olan) bir toz zerresi ve en küçük acıkma veya huzursuzluk hissi bile, kendi içinde toplanıp açılan, beni bir ipekböceği kozası gibi veya benekli bir mumyanın şeritleri gibi saran bu halının birtakım motifleri ve renkli lekeleriydi. Ve mumyalanmış bir kelebek olan kendim bile kanaviçeyi kanımın yünüyle renklendiren bir motiftim. Labirentin girişinde, ıssız zindanında, cengellerde ve Ernst'te çıngıraklı yılanlarla dolu yatan Maya tapınaklarına benzer, saçlarla kaplanmış dövmeli başıyla Anca bekliyordu. Dolu, kocaman bir ay, bazen merdivenlerini aydınlatıyor. Anca'nın mavi gözleri, hayatının değişken hacmi iki tane mavi direk üzerine arka arkaya sıralanmış bir fotoğraf dizisiymiş gibi, hayatı boyunca, küçük bir kız olduğundan yaşlılığına kadar tek değişmeyecek şey olarak kalacaklardı. Fakat kendi gözlerine asılı sallanan laçka, yaşlı bir Anca hayal bile edilemez geliyordu bana çünkü onun benimkisinden farklı ayrı bir kaderi olamazdı, onun içi heykellerinki gibi dolu ve homojendi. Benim varlığımda Anca yalnızca kısa bir görüntüydü, hayatımda karşılaşmış olduğum her hangi bir canlı veya nesne gibi birkaç cevap için meydana getirilmiş otomattı. Kim bilir ne zamanlar çocukluğumda kullanmış olduğum cam şişe benim içinden içmem için ortaya çıkmıştı. Daha önce hiçbir şey değildi ve onu elimden bırakıp görme alanımdan çıktıktan sonra da hiçbir şey olmayacaktı. Sokakta görmüş olduğum ve yalnızca bir an için bana bakıp sonradan aynı ifadeyle ev gereçleri satan dükkânın vitrinine bakan bir kadın, yalnızca bir an için var olmuştu: çok alçı ve bir damla renkten üretilmiş ve tekrardan sokağın ateşli trafiğinin içinde eritilmişti. Ne yapsın Anca yaşlanınca? Torunlarına mı baksın? Fakat o an ona bakarak ve soğuk su dolu bardaktan su içerek üzerinde oturmuş olduğum sandalye hiçbir zaman bir marangoz tarafından dağlardan getirilen bir keresteden yapılmamıştı, kereste kozalaklı ağaçların bulunduğu yeşil bir ormanın yalnızlığında otuz sene yaşamış

bir çamdan kesilmemişti, çam toprağa, küflenmiş çam iğneleri ve eğrelti otları arasında düşmüş bir çekirdekten filizlenmemişti. Bir sene sonra satılmayacak, üzerinde başka insanlar oturmayacak, on sene sonra sökülmeyecek, bir çitin içindeki bir deliği kapatmak için kullanılmayacak, ağacı, orada bir erik bahçesinde, toprakla bir olmak için çivileri tamamen paslanıp diviklerin bağırsaklarından geçene kadar küf ve likenlerle dolmayacak. Sandalyenin tarihi yoktu, yalnızca bir saat için, memeleri artık büyük ve yuvarlak olan fakat özellikleri, yumuşaklığı ve sıcaklığı, iç yapısı olmayan bir kız için, yine bir saatliğine inşa edilmiş bir ev için tasarlanmıştı. Anca'ya yakınlaşıp memelerine dokunsaydım, memeleri hemen o an esnekliklerine ve güzel kokularına kavuşacaklardı fakat yine aniden hepsi kaybolacaktı. Önceden belirlenmiş bir yolda yavaş ilerliyordum ve biri, etrafımda bir varlık oluşturuyordu. Evet, emindim: hayatım inşa ediliyordu, metafizik bir sanatkâr saniye saniye milyarlarca ayrıntıyı icat ediyordu; hayat dolu ve çekici bir sahne dekorunu, belki de ötesinde homojen bir aydınlık veya tanımlanamaz şeylerin bulunduğu gökkuşağı tonlarıyla parlayan bir alanı meydana getiriyordu. Tabii ki bu devasa görünüş her an derinliğin de görünüşünü üstlenebilirdi. Herhangi bir madde numunesini alabilirdin (mesela, parmağından bir damla kan), onu mikroskobun altına koyabilirdin ve hemoglobinin kar tanesini, merkezindeki demir atomu ile etrafındaki oksijen ve hidrojen danteliyle birlikte görebilirdin; fakat araştırmanın kendisiydi bu yapıyı oluşturan ve bunu yalnızca yerel düzeyde yapıyordu: Bütün canlıların kilometre küp kanlarının hiçbir damlası artık o yapıya sahip değildi. Onun derinliği, yalnızca yüzeylerden meydana gelmişti...

Masadan kalktım. Anca da mavi elbisesini parmaklarıyla düzelterek kalktı. Elbisesinin her bir kıvrımın derinliklerinde, Anca jelatinli bir sıvı giymiş gibi entarisinin mavisinden daha koyu olan, bir akarsuya benzeyen, deniz mavisinin yansıması barınıyordu. Beni daha küçük ve duvarında kırık bir ayna bu-

lunan başka bir odaya çağırdı. Aynanın altında kabaca dikilmiş bir etamin parçasıyla örtülü çekmeceli, çam ağacından yapılmış bir masa vardı. Zeytin yeşili-kahverengi sularda yüzen aynada bir saniye için kendimize baktık: Derin yanaklı, şehvani dudaklı, sabit ve fanatik gözlü genç bir erkek ve yanında, ondan daha kısa boylu, varoş bir mahallenin mütevazi kızı. Anca çekmeceyi çekti ve içinde, bütün alanını kaplamış bir şekilde, fantastik bir aletler koleksiyonu gördüm. Aralarında bir ustura, bir saç kesme makinesi, kerpetenler, iğneler ve küçük şişeler bulunan parlak aletler içeren bir setti ve bana tamamen yabancı olan, dikiş makinesi mekiklerine, elektrikli işkence kerpetenlerine, lades kemiklerine benzeyen daha kompleks aparatlar vardı... Tümü de kendileriyle aynı şekli taşıyan beyaz lateks köpükten yapılmış bölmelerde barınıyorlardı. Nazik vidalı eklemler, böcek altçeneleri gibi kıvrılan kibar uçlar, koni şeklinde masif ve ağır kollar, tümü aynı derecede zevk ve tiksinme üretiyorlardı. Kusursuzdular fakat yaralamak için, çekip sökmek için, delmek için, kesmek için, belki de boğmak ve cerrahi işlemler yapmak için (mesela küçük bir testere, gümüş renkli bir metalden yapılmış bir mücevher, kafatasında açılacak kanatçıklar için kullanılabilirdi). Seti dikkatlice aldım ve masanın üzerine koydum. Kız eski ve kirli bir sandalyeyi tuttu ve aynanın karşısında üzerine oturdu. Omuzlarındaki askıların fiyonklarını çözdü ve büyük ve sert göğüslerinin soğukta kalkmış meme uçlarını açıkta bırakarak beline kadar çıplak kaldı. Arkasında ayakta duruyordum ve bir elimi saçlarının arasından geçirerek kahverengi dağınık saçları arasındaki Mucizeyi ilk kez gördüm: Başının sedef beyazı derisine kazınmış çok renkli bir evrendi. Parmaklarımın altında, binlerce saç teliyle sınırlandırılmış, beyazımsı köklerini uzatan parfümlü patikalar açılıyordu. Her bir patika, dışbükey bir bulmacanın birbirlerinden çok farklı harflerine benzer şekilde mavi, pembe ve sarı taş karolarla kaplanmış gibi duruyordu. Eski temelleri kaplayan sessiz, ıssız ve yalnız bir orman. Bir

saniye için, kendimi, ayaklarımın altındaki karışık mandalanın[1] haritasını çizmeye çalışan, esnek toprağına ayak basan, sert bir maddeden yapılmış, kalın, yarısaydam ağaç gövdelerini avucuma alıp çorak ormanı araştıran bir bit kadar küçük hayal ettim.

Saç kesme makinesini yerinden çıkardım. İyi yağlanmış, dişli iki bıçağın birbirinin üzerine nasıl çıktığına bakarak birkaç kez onu havada gezdirdim sonra da soğuk metali Anca'nın alnının üzerine koydum ve kafasının tepesine kadar ilk bir şeridi kestim. Kıvırcık saç telleri zarif bir şekilde, Art Nouveau, kızın eteğine düştü. Yalnızca birkaç saç teli kirpiklerine asılı kaldı onları da bir göz kırpmasıyla savurdu. Başının çıkıntılarını dikkatli bir şekilde takip ederek ve yumuşak saç tellerini yere saçarak tüm alnı bıngıldağına kadar uzanana kadar bu şekilde devam ettim. Sonrasında sol kulağı tarafında bulunan bölgeyi temizledim (ancak şimdi zarif kız küpelerini fark ettim: bir altın damlasına tutuşturulmuş üç tane yakut renginde ahududu tanesi) ve gittikçe gün yüzüne çıkan garip taş baskı sanatına elimden geldiğince bakmamaya çalışarak ensesiyle devam ettim. Ensesinin iki kası sonuna kadar aralarında, makineyle yok etmem imkânsız olan birkaç kıvırcık saç telini sakladı. Sağ kulağına doğru ilerledim ve perçeminin nazik spirali de inceltilmiş bir rulo gibi zemine düştüğünde her şey tamam oldu. Kafası, saçıyla birlikte, bir motosiklet kaskı gibi kızın beynini koruyan kafesi de uzaklaştırmışım gibi gri renkte kalmıştı. Fakat kül çölünde resimler de bulunuyordu. Dövme artık çok iyi görünüyordu. Yine de anlamını en baştan kavramak istemedim ve baş döndürücü süslemeleri gizlemek için gözkapaklarımı hafifçe sıkarak, Herman'nın teknolojik manevralarını ters yönde tekrar ederek işime devam ettim. Kafasını sabunladım ve usturayla eski ormanın son izlerini de uzaklaştırdım. Kafasını mat bir şekilde, bir fildişi topu gibi parlamaya

1. Hindistan kökenli dinlerde metafizik veya sembolik bakımdan meta veya mikro kozmosu gösteren şekillere verilen ad. (ç.n.)

başlayana kadar bir bezle sildim. Fildişi topuyla kıyaslandığında Anca'nın yüzü etli ve yere doğru sallanan yumuşak bir cinsel organ gibi duruyordu. Memeleri, ergenlik çağına gelmiş bir kızın nazik karnı, elektrik mavisi bir kaşmire sarılmış kalça kemikleri ve bacakları şimdi bir denizanasının saçakları gibi, kafasının çok renkli dışbükeyliğine asılmış bir şekilde sallanıyorlardı. Tuhaf bir nakışın ipleri gibi kesişmiş binlerce çizgiye, pistoleyle[2] çizilmiş sonsuz bir naziklikteki eğrilere, karışık ışık oyunlarıyla sergilenen bir tablonun içine toplanmış birbirinin içinden akan minik heykelciklere uzun bir süre şaşırmış bir şekilde baktım. Ortada, anlamı çözülecek bir şey yoktu ve yine de her şey çözülmek için bağırıyordu. Çizgilerin kanalları, bağlantıların çılgın sabrı, renklerin nazikliği, orada bir mesajın şifrelenmiş olduğunu, Herman'ın bir zamanlar hayatın bulunduğu ve verimli olan o küreye kayıt edilmiş bir şekilde bana cömert bir davetiye veya korkunç bir uyarı veya ikisini birden gönderdiğini hissettiriyordu. Anca'nın etrafında döndüm, bağlantılar kurmaya, bir kanat şeklindeki bu lekeyi, halk tuvaletlerinin grafittisini içeren ve bana bir yerlerden biliyormuşum gibi gelen bu görüntüyü, bir baş meleğe benzeyen çıplak ve güzel erkekli o kadar net bir şekilde çizilmiş bu harfi (güzel bir morla boyanmış, dik, büyük bir M) çok eklemli bir örümcek bacağına benzeyen o çizgi ile aklımda birleştirmeye çalıştım...Şifre eksikti ama ve onun eksikliğinde her şey bir ümitsizlik ve bir kaostu. Başka bir dünyadaki mesajı bir kahve fincanının içindeki, bir kaplumbağanın kabuğundaki, *Değişiklikler Kitabı*'ndaki bütün olan ve yarı kalmış çizgilerindeki, karışık bir rüyadaki gibi, belirsiz bir kehanetteki gibi sayısı fazla olan renklerin karanlığı içinden, çok büyük bir iffetin müstehcenliğinden, tahmin etmeye çalışıyordum. Bir frenolojist[3] gibi, inadın ve minnettarlığın şişliğini inceleyerek gözlerim

2. Kâğıt üzerine tasarım yaparken doğrusal eğri çizmek için kullanılan, ölçü işaretsiz cetvel. (ç.n.)

3. Frenoloji: Kafatasının biçimine bakarak insanın karakterini ve zihinsel yeteneğini inceleme. (ç.n.)

kapalı bir şekilde parmaklarımı Anca'nın beyninin sedef kabuğunun üzerinden gezdiriyordum, sonra da gözlerimi açıp resimlerin (sol parietal bölgede, filigranları içinde, garip, şeffaf, içinde pullu bir sanrının parladığı bir yumurtayı barındırıyorlarmış gibiydiler; kafasının arkasına doğru, asil kobralarla örülmüş, çok net bir şekilde DAN ismi okunuyordu; alnının üzerinde bir an için çömelmiş ve mavi bir sıvı şeklinde çişini yapan çıplak bir kız gördüm fakat sonra onu kaybettim; Broca bölgesinde annem ve babam bir düğün resmindeki gibi birbirlerinin yanında gülümsüyorlardı) başka ve başka emirlerine denk gelen onlarca bakış açısı deneyerek yüzünün etrafında dönüyordum! Anca arada bir, aynada bir ayrıntıyı göstererek ve sonra da omuzlarını kaldırarak çaresiz bir şekilde bakışlarımı arıyordu.

Ona ancak kafasının üzerinden ve yalnızca sağ gözümle – net gördüğüm gözümle– baktığımda bütünün ilhamı geldi. Orada, Anca'nın kafatasına, Herman (Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki apartmanımın çimento merdivenlerinde, saatlerce Felicia'dan ve kozmostan ve her gün iki şişe votka içmesi gerektiğinden bahseden boğuk fısıltılarını dinleyerek durmuş olduğum aynı Herman) Bütün'ün dövmesini yapmıştı ve Bütün benim yüzümü taşıyordu. Tam da bıngıldağın merkezine baktığımda dışbükey bir aynanın yansıttığı yüzümü gördüm. Bakışlarımı yalnızca bir santim olarak bir tarafa veya başka tarafa çevirdiğimde, resim tüm bedeninde ipliksi kökleri yakalamak için bütün kafatası içindeki alanı kapsayarak ve Anca'nın şahdamarlarına dalarak düz değil de kabartmalı bir şekildeymiş gibi perspektifler değişiyordu ve küresel görüntüyü bozuluyordu. Benim yüzümdü fakat her bir özelliği aralarında sıkı bağlantıları bulunan, sayısız küçük resimlerden çizilmişti ve bu küçük resimlerin ayrıntıları daha da ince çizgilerle resmedilmişti ve başka ölçekte resimlerden oluşuyordu. Bu sürecin sonu yoktu çünkü kıvrılışında sağ kaşımdaki bir saç telini oluşturan derin su balığın tülü, Yusuf, Meryem Ana ve İsa'nın

Mısır'a kaçışın öncesinde bir ateşin etrafında bekledikleri bir gece manzarasından oluşuyordu. Gökyüzüne dolmuş yıldızlardan birine dikkatle baktığın anda, aziz ailenin üzerinde, alevler arasında bağıran yüzlerden (biri Felicia'nın yüzüydü) oluşan bir kalabalık görüyordun. Gerdanındaki bende, bir tren kazasının hâlâ tüten kalıntıları net bir şekilde görünüyordu ve bu dumanın içindeki bir atomda bitkileri, hayvanları, etimolojisiyle birlikte ve böyle sonsuza kadar devam eden başka bir evrenin gezegenleri ve güneşleri görünüyordu. Hangi detayı incelersen, her defasında resmin geri kalan kısmını reddederek tek bir dalı seçmen gerekiyordu ve ilk detayının yalnızca bir detayına dikkatini vermeliydin, sonra da detayın detayının detayına. Resmin merkezine bu dalış onu deneyen akıl için ölümcül nitelikte olabilirdi. Bininci katmanda kendine gelmeliydin, dönmeliydin, kendi katmanının milyarlarca detayından hemen bir üst katmanın eşsiz detayını çıkarmalıydın, delirtici bir devamlılıkta daha yukarı çıkabilmek için onu başka bir milyar detay ile birleştirmeliydin. Üste çıkana, Anca'nın kafatasının ipeksi aynasında, sayısız detaydan oluşan kendi yüzümü yeniden oluşturana kadar, her halde saatler geçti. Fakat acaba aynı üst katmana çıkmış mıydım? Acaba kulede, beline kadar çıplak olan, bir aynanın karşısındaki sandalyede oturan kızın kafatasına baktığım kendi görüntüm, bilyon katmanların derinliklerinde bir yerde tekrarlanmıyor muydu? Belki de aklımın yeni bir dürtüsünü takip ederek, etrafındaki kule ve evlerle, gökyüzündeki bulutlarla, Bükreş'in fantastik panoraması ile, yeryüzünün devasa kavisi ile, galaksinin altın saati ile, bir embriyo gibi çarpan kendi içinde bükülmüş süper galaksinin köpüğü ile, Anca'nın odasındaki sahnenin bütün bunlarla birlikte başka bir evrendeki bir sineğin sırtındaki kitin telinin yalnızca bir atomunu oluşturacak şekilde ve bu başka evren daha da yüksek bir evrende çöpe atılmış bir patates kabuğunun bir atomunu oluşturacak halde ve aklımın bu işlemi de detaylara ve detayların detaylarına inme süreci gibi son-

suza kadar devam ederek hiç bu kadar yukarı yükselebilir miydim?..

Tekrardan, göğüs kemiğimin hizasındaki canlı, parlak, ince, yeşil topa "yansıdığı" şekliyle sanki kömürle çizilmiş olan ince ve mutsuz yüzüme bakıyordum. Etrafa baktım ve dünya, ışıkların ve gölgelerin uçlu bir şekilde çizildiği anlaşılması zor, kül rengi duvarları ile, yaz bulutlarının yuvarlanıp geçtikleri bir pencere ile, bir aynanın karşısında çıplak oturan bir kız ile ve kendimle, tekrardan somut, sakin bir hal almıştı. Yerde, ıslak bir şekilde, dairesel, kirli gözüken kahverengi saçlar dağılmıştı. Anca kalktı, tekrardan askılarının fiyonklarını omuzlarının üzerinde bağladı ve elimden tuttu. Yeniden salona geçtik. Birkaç saniye daha, sessiz kaldık. O, hayatının bittiğini bilmiş gibi kül renginde, bitik bir şekilde ve bundan sonra, ateş edilmiş boş bir tabancanın, beceriksiz bir sahafın deposundaki eşyaları ve ıvır zıvırların arasına karışmış bir matbaanın ilk zamanlarında basılmış değerli bir kitabın göz ardı edilmesi gibiydi; zifiri karanlık içinde görmeyerek yürüyeceğini biliyormuş gibiydi -onu birkaç sene önce görmüştüm: Erkek bir çocuğu elinden tutan ve diğer elinde bir lahananın küresi görünen biçimsiz bir poşetle Zidul Moşilor'un oralarda, karşıdan karşıya geçmek için etrafa bakan evli bir kadındı. Sakatların ve kamburların garip görüntüsüne bürünmüştü. Sağ elmacık kemiğinde kararmış bir morluk vardı. Beni Pantelimon'a götüren tramvayın camına vurdum fakat bakışlarını yakalamaya başaramadım; ben ise her karesi ayrı bir renkte çizilmiş eğri bir seksekte zıplayan kırmızı bir elbise giymiş kızı sergileyen duvardaki tabloya dikkatim dağılmış bir şekilde bakıyordum. Kule heybetli ve acemice çizilmişti. Tekrar ve tekrardan yükseltişmiş, ucu bulutlarda olan ahşap bir kulübeye benziyordu; üzerinde ise eğri, gri renkli bir bıçak gibi servi ağacı asılı duruyordu. Antrede iki kardeş gibi kucaklaştık ve dudaklarımızı yanaklarımıza değdirdik. Spiral merdiveni indim, girişteki kapıyı açtım

ve ışık ile sıcaklık aniden, beni neredeyse yere devirecek şekilde, karla karışık bir rüzgârın çarpması gibi çarptı. On adım bile gitmemiştim ve gömleğim sırılsıklamdı. Alevler arasından, yaralanan gözlerimi yummuş ve yanlış yöne gittiğimden neredeyse emin bir şekilde ilerliyordum, yolumu bulmaya çalışıyordum. Ve tam da öyle oldu çünkü belli bir süre sonra, kenarında yosunlarla kaplı bir suyolu bulunan küçük bir sokağa girdiğimde, gelirken kesik pirinç levhayla kendine bir uğraş bulmuş olan Çingene çocuğu gördüğüm, harabeler içinde kalmış evi tanıdım. Çocuk şimdi birkaç ev ötedeydi ve üzerlerinde yalnızca kirden kararmış külot ile yırtık birer atlet olan başka çocuklarla birlikte çekirdek çitliyorlardı. Sıvası tuğlalarına kadar dökülmüş, pencereleri kötü kokan, boş ağızlarının kenarlarını şekillendiren otlar arasında altın renginde parlayan bir şey gördüm. Pantolonumu paslanmış bidonlar ve yağlı borulara sürterek, çöp ve dikenler arasından evin duvarının yanına kadar ilerledim. Kurumuş ve sinek dolu insan dışkıları her tarafa saçılmıştı: Boş odaların köşelerine, otların üzerine, dikenlerin arasına... Eğri bir yarı daireye benzeyen ve güneşin tutmakta zorluk çektiğim kadar ısıtmış olduğu pirinç şeridi kaldırdım. Her bir karesi giyotinli bir presleme makinesi tarafından ezilmiş bir film şeridine benziyordu. Ortasına doğru dikdörtgenlerden oluşan dizinin koptuğunu ve yerine harflerin aldığını görünce kalbim yerinden çıktı. Bir kelime vardı, belki de Anca'nın rüyasında (veya gerçekte) görmüş olduğu kelime. Kelime PÂNCOTA idi.

Gözlerimin yaşları otuz seneyi hatırlıyor. Aklım yerinde değil. Kulaklarımda bir zamanlar annemin rahmini saran bağırsaklarının fısıltısını duyduğum gibi ümitsiz fakat aynı zamanda sakinleştirici bir şekilde yalnızlık fısıldıyor. Mesanesinin yeraltı suları olan bir mağaranın uğultusu. Bazen tramvay geçiyor veya gecenin içinde bir sokak köpeği derin havlıyor veya biri yüksek sesle konuşuyor ve bütün bu sesler derime (çünkü o zamanlar, bütün bedenim kendi kulak zarımla kaplıymışım gibi, örümceklere benzer şekilde derimle duyduğum kesindi) benim olmadığım sefil bir odadaki babamın sesinin uzak yansımasını hatırlatıyor. Tıraş olmamış, yalnızca atlet içindeki çok genç babam, kulağını annemin karnına yaslayıp

bir şeyler söylüyordu ve sabun köpüğü gibi ince olan derim, kelimelerini, su dolu küvetin içine daldığında evdeki sesleri duymuş olduğun gibi çarpıtılmış duyuyordu. Koltuk altlarındaki çalılıklardan yayılan ter kokusunu bile hissediyor gibiydim. Sonra da annemin karnının esnek duvarına ayak topuklarımı ve dirseklerimi ittiğimde parmaklarıyla nasıl yakaladığını hissediyordum. Cenin pozisyonunda, saydam durduğum gibi bedeninim bir tarafında, tavandaki iki tele asılmış olan ampulün loş ışığını kapatan, annemin kalçasındaki kelebeğin gölgesini hissediyordum. Korneamı amniyon sıvısıyla[1] bulaştırarak bazen göz kapaklarımı açıyordum ve rahmin kalın camından Dünya'yı görüyordum: Kendi sığınıklarında koklaşan, tahta yataklarında kucaklaşan, iki yıldızın birbirine nüfuz ettiği gibi nüfuz eden iki büyük hayvan. Tahta giyotine gerilmiş korkunç iki tane anatomi, iki tane teratojenik[2] sergi parçası. Annemin rahmi etten bir lens gibi sürgün edileceğim dünyanın şeklini bozuyordu. İçinden gördüğüm gibi kadının kafatası uzuyordu, ağzı korkunç keskin dişlerle doluyordu, kaburgaları derisini dürtüyorlardı, babamın omurgasından ise tavanı çizen kemik dikenler beliriyordu. Onlardan, yuvalarından, nefeslerinin ve sindirimlerinin verdikleri işkenceden, tatlı ve ıslak derime ölü hücreler içeren birtakım parmakların hayal edilemez dokunuşlarından korkuyordum.

Üç aydır kahverengi kaplı bu deftere yazıyorum. O zamandan beri çatı katından neredeyse hiç çıkmadım, markete ekmek almaya veya Rosetti Meydanı-Universitate[3] Meydanı-Batiştei sokağı civarlarında gece dolaşmalarıma çıktığımda, her seferinde eve bir şeylerin olduğu hissiyle döndüm. İnsanların da aklı yerinde değil. Defterim su dolu bir kavanozun içine atılmış, bir sabit kalem ucuna benziyor: içinden yavaş yavaş saydam, mor, çivit renkte gerçeklik dışı tüller kopuyor

1. Anne karnındaki bebeğin etrafını çeviren keseyi dolduran ve bebek için hayati olan sıvı. (ç.n.)
2. Dölüte zararlı madde ya da etken. (ç.n.)
3. Bükreş Universitesi'nin bulunduğu bölge. (ç.n.)

ve bir sigara dumanı gibi nisanın soğuk rüzgârına karışıyor. Dün sabah, göz kamaştırıcı bir aydınlıkta, uzun zaman önce fark etmiş olduğum, sarı renkli, ön cephesi içbükey olan ve ilkbaharın dağınık semasında öne çıkan iki büyük göğse benzeyen iki kubbe ile taçlandırılmış evin meme uçlu kubbelerine bakan bir grup Bükreşli, Moşilor-Bulevard kavşağına toplanmıştı. Yalnızca bir metrelik mesafeyle yanından geçen 21 numaralı tramvay, pencerelerinin çerçeveleri sönük bir maviye boyanmış güzel binayı, gerçekten asfalttan çıkan bir kadın göğsüymüş gibi hafifçe titretiyordu. Şimdi kasketli işçiler, içlerinden paratonerlerin siyah kazıkları çıkan pirinçten meme uçlu göğüsleri çevreleyen birtakım dairesel iskeleler üzerinde çatıya çıkmışlardı. Ne yaptıklarını tahmin etmek zordu. Bina daha yeni geçen yaz restore edilmişti. Binanın tepesine asılmış büyük göğsü parça parça örten pembe, köpüklü madde de ne olabilirdi? İşçiler bu maddeyi yukarıya kadar omuzlarında taşıdıkları birtakım balyalardan çıkarıyorlardı. Sonunda her şey açıklığa kavuştu: Binaya bir sutyen takıyorlardı! İki saat içinde en az beş metre yükseklikteki kubbeler, delikli ve çiçekli bir modeli olan pembe, sedef tüllerle tamamen örtünmüştü, sutyenin iki büyük kupası ise lastik bir kurdeleye tutturulmuş turkuaz renkte büyük bir broşla birleştirilmişti. Belediye bize uymuştu. Birkaç senedir binanın müstehcenliği hakkında şikâyetler almış ve durumu düzeltmek için sabırlı bir şekilde sermaye bulmayı beklemişti. İpektenmiş gibi durmasına rağmen, kubbelerin örtüsü aslında bütün kötü hava şartlarına dayanma gücü olan su geçirmez bir plastikten imal edilmişti.

Canavarların da sayısı arttı. Sakat, kambur, son derece kötü kokan serseriler, kel kafalı ve yanakları Goya'daki gibi oyuk kocakarılar, deli kadınlar ve deli erkekler, sümükleri ağızlarına giren geri zekâlılar şeklinde onları her yerde görebiliyorsun. Bărăţiei Kulesi'nin önündeki asfalta yatmış, beline kadar uzanan aklar düşmüş ve sararmış sakallı, ciddi görünüşlü fakat

açık fermuarından bir gencinkine benzer penisi ve pembe yumurtaları bir fıtık gibi sallanan muhterem yaşlı bir dilenci. Sokakları dolduran, metro istasyonlarını canlandıran başkaları ve başkaları. Bir yeraltı suyu gibi büyüyen tehdit edici bir beşeriyet.

Olağandışı görünüşünü fark etmiş olamama rağmen en başta ona pek dikkatli bakmadım. Metronun bir sandalyesini dolduruyordu ve iyice dışarı da taşıyordu. İlk önce açık pembe, büyük bir leke gibi fark ediliyordu çünkü bir pijamanınkine benzer pembe, saten, ince, çiçekli kumaştan yapılmış olan bluz ve pantolondan oluşan bir takım giymişti. Genişliği boyunu hayli geçiyordu, tıknazdı ve bir mandarin gibi kabarıktı (bedeninin çizgisinde bile obeziteye yakalanmış bir Çinlinin özelliğini taşıyordu). Elbisesinin kısa kollarından çıkan kolları anormal bir beyazlıkta, yağlı ve derisi çok inceydi. Çok beyazlamış, sert saçlı büyük kafasında çelişkili bir şeyler vardı: yapay bir şekilde yaşlanmış özellikler taşıyordu ve derisi bedeninkinden daha kabaydı sanki. Metal çerçeveli gözlükleri bu izlenime katkıda bulunuyordu. Ve yine de yüzünde ifade edilemez derecede bir naiflik ve çaresizlik okunuyordu: On yaşında bir kızın yüz ifadesi, korku ile utangaçlığın karışımı. Bazen bir panda gibi burnunu buruşturuyordu, etli ağzı ise kibar bir şaşkınlık ifadesiyle açık duruyordu. O kadar temiz ve o kadar bakımlı duruyordu (sanki uzaktan lüks sabun kokuyordu) ki bir yabancı veya Asyalı bir bebek olduğunu söylerdin. Onu metroda uyuklayan terlemiş kalabalıktan bakışlarınla sıyırdıktan sonra yalnız olmadığını anlıyordun. Yanında, ayakta duran bir kadın daha vardı. Saçları aynı derecede beyazlamıştı. Oturan olandan daha yaşlı duruyordu (fakat kaç yaş?) ve görünüşü hiç dikkat çekmiyordu: sıradan bir elbise içinde sıradan bir kadın. Yüzünde sert bir ifade var: ağzı sıkı şekilde kapalı, kaşları arasında kırışıklıklar, her halde kaderin küstüğü, mutsuz bir kadın. Diğerinki gibi gevşek olmayan, gürbüz, yağlı bir beden. İki kadının sürekli birbirlerine attıkları bakışları takip etseydin

en başta yanıldığını düşünebilirdin: ayakta olan, diğerine, sert yüzünde daha da duygusal duran bir sevgiyle bakıyordu, diğeri ise hayal edebileceğin en çocuksu gözlerle yukarı doğru bakarak utangaç küçük gülümsemelerle cevaplıyordu. Durağa yakınlaştığımızda daha yaşlı olan, diğerine ayağa kalkması için işaret etti ve oluşan çift, jestlerinin dili açısından çok daha anlaşılır fakat aynı zamanda daha gizemli oldu. Çünkü aynı saç modeline, aynı derecede sert ve yarısına ak düşmüş saçlara sahip olan iki kadın, birbirlerine değiyorlardı, bakışıyorlardı, aralarında tanımlanması çok zor olan, dokunaklı ve garip bir sevgi dolaşıyordu. Daha yaşlı olan bazen sakinleştirici, güven verici bakışlarla diğerini omuzlarından tutuyordu, şişman kolunu hafifçe sıkıyordu veya kolun üst kısmını sıvazlıyordu. İlk kadın tüm bunlara, acemice, biraz öne eğilmiş olarak ve elleri sürekli bedeninin yanında sarkar şekilde her defasında aynı küçük ve kayıp, hiçbir zaman sonuna kadar götürülmeyen bir gülümsemeyle cevaplıyordu. Kapı yana kayarak açıldığında yaşlı olan diğerini, bir çocuk gibi, adımlarını dikkatli atması için yönlendirdi ve peronun taş karolarında kalabalığın içinde kayboldular. Daha genç olan, pembe bir balon gibi geniş ve tuhaf görünerek, ağır, kalın bacaklarını elleriyle hareket ettiriyormuş gibi, doğal olmayan bir şekilde yürüyordu ve birden, Çin bir oyuncak bebek veya bir ayıcık gibi tekrardan yalnız belirdi.

Onu gördüğüm gibi tarif edemeyeceğimden korkuyorum, çekilmez derecede aydınlık bir günde, kalabalık bir otobüse binmişti. Tam önümdeki biri sandalyeden kalktı ve onun yerine, cam kenarına oturdum. Eve kadar okumak için kitabımı çıkardım. Otobüs henüz duraktan kalkmamıştı. Otobüse en son binenler arasında kırışık, uzun kollu gömlekler içinde kemikli, uzun boylu iki adam bindi. Taşralı olarak iyi gözüküyorlardı. En fazla kırk yaşındaydılar. Aralarından biri, grubun üçüncü ferdi, bir cücenin binmesine yardım etti. Ancak o zaman kapılar kapandı ve otobüs hareket etti. Bir sonraki durağa

yakınlaştığımızda yanımdaki kadın kalktı ve kollarını cücenin omuzlarında dinleterek aralarında durmadan futbol hakkında konuşan erkeklerden biri oturdu ve cüceyi, bir çocuk gibi dizlerinin üzerine aldı. Hafif ıslak olan yarısı beyazlamış saçlarına, yüzündeki kırışıklıklara ve iriliğine göre en az elli yaşında, oldukça orantılı vücutlu, zavallı bir adamdı. Boyu bir metreden fazla değildi. Siyah gözlükler takmıştı, ağzı kırmızı ve kertikliydi ve parlak, kırmızımsı yüzündeki sakalları tıraş olmamıştı. Sıvanmış ekose gömleğinden ortaya çıkan kolları da yine kırmızımsıydı, küçük ve körpe deriliydi, yalnızca parmaklarının üzerinde birkaç tüyü vardı. Rahatsız edici olan şey ise bu kişinin titriyor olmasıydı. Korkmuş bir hayvan gibi titriyordu. Hiç kimseye bakmıyordu, orada, o gencin kucağında asılıydı ve durmadan titriyordu. Teri, saçlarından yanaklarına akıyordu. Diğer ikisi veterinere götürülen bir köpek veya bir maymunmuş gibi onunla hiç ilgilenmiyorlardı. İnmem gerektiğinde yerimden kalktım ve ancak o zaman cüce, korkmuş bir şekilde, aşağıdan yukarıya kadar bana baktı. Fakat hiçbir mimik yapmadı. Genç onunla birlikte döndü ve çıkmam için bana yer yaptı.

İki üç gece önce yalnız dönerken apartmanımızın diğer kapısından geçtim. Pasaja girdim, pencerelerle kaplı sonu olmayan kare şeklindeki boşluktan yukarı doğru baktım ve ucunda bir parça yıldız toplamış, duvarlarındaki boya geniş kabuklar şeklinde kavlamış, haşere ilacı kokan apartmana girdim, tekrardan çıktım ve uyurgezer bir şekilde asfalt avluya doğru ilerledim. Kırmızı-turuncu olan tek bir kör ampul avluyu bir hayalet gibi aydınlatıyordu. Her şey bir rüya gibiydi. Üzerinde o paslı kabın bulunduğu tahtı, çukuru, çukurun üstünden geçen ve duvarla kapatılmış girişe açılan küçük köprüyü gördüm. Her şey dar, gri, boğucu, sessiz, net ve uçlu gölgeler ile gizli, efsanevi bir güç içinde gibiydi. Demir halkalar içine tutturulmuş bir yangın merdiveni, oyalı gölgesini, karakol binasının üzerine atıyordu. Bir kavağın yaprakları kireç bir duvarın arka

planında çırpınıyordu. Bir fotoğrafın içinde büyülenmiş ve dikkatli bir şekilde hareket ediyordum. Bir başı devasa kör duvara dayanan basamaklı köprüye doğru sabit bakıyordum. Sol taraftaki korkuluk, köprünün karo taşlarına üçgen şeklinde zifftten bir gölge bırakıyordu. İşte o köşeden gözleri parlayan ve dudakları ıslak Silvia kalktı. Kollarını küçük meme uçları üzerinde çapraz bir şekilde birleştirmişti; fakat memeleri kollarının hayaletsi etinden gözüküyorlardı. İnce ve çıplak bedeni, kılsız pubisi[4], tebeşir gibi beyaz berrak bacakları, gece böceklerin koşuştuğu duvarın pürüzlü arka planında resmediliyordu. Silvia'nın içinde, daha sık gelmeye başlayan misafirler olan, geceleri başımın ucunda bana dikkatli bir şekilde bakarak bekleyen ve gözlerimi açıp korkmuş bir şekilde dirseklerimin üzerine dayandığımda zamanında kaybolmayan o saydam insanlardan birini gördüm. Basamakları aşağıya kadar yavaşça indi, benim hizama gelince durdu ve o an, duvarların korkunç bir şekilde büyüdüğü, çitin diğer tarafındaki değirmenin üzerimizdeki gece gökyüzünü sıkıştırarak bir kıta kadar geniş bir şatoya dönüştüğü sırada kafam karışık bir şekilde onunla aynı boyda olduğumu, birbirimizin gözlerine, yaşımızın aynı seviyesinden, yani on yaşından baktığımızı anladım. Yapay ışığın bir hayalete benzettiği havanın içinde kahverengi gece kelebekleri kanat çırpıyorlardı ve mozaikli üçgenler oluşturarak pürüzlü kirece konuyorlardı. Silvia yüksek tahta çıktı, metal kabın üzerine oturdu ve ben uğurböceği ve değirmen unu kokusu içinde kafamı arkaya yaslamış bir şekilde gözlerinin içine ve parlak, beyazımsı bedenine bakarak ayakta kaldım. Kız gözlerime bakarak ve gülümseyerek birden asfaltın üzerine, benim ayaklarımın ucuna, elmas damlaları şeklinde sıçrayan ışıldayan, sarı bir sıvı işemeye başladı. Gizemi içinde donmuş olan kız muğlak bir güzellikte barok bir çeşmeye benziyordu.

Sokaklarda yalnızca körlerle karşılaştığım günler oluyordu. İlkini gördüğüm anda bir önseziye kapılıyordum. Ve gerçekten

4. Çatı kemiği. (ç.n.)

her taraftan akmaya başlıyorlardı. Başka zamanlar dikkatimi, yalnızca, bir tümörünü veya karınlarından çıkan bir bebek kafasını, gülümseyen bir trakeostomisini[5], boyunlarına ve köprücük kemiklerine yayılmış şarbon hastalığını veya kaba bir şekilde kesilmiş kollarını ve bacaklarını veya sosisler gibi sicimle bağlanmış çıkıklarını sergilemek için gömleklerini açmış sakat dilenciler çekiyordu. Bükreş'in tüm nüfusu sakatlanmış gibiydi. Bu tür her çıkıştan sonra Uranus üzerinde bulunan kırmızı ve ergenlik çağımdan beri bildiğim, bir gün ebedi hayalimi gerçekleştirmek için her şeyi bırakacağımı tahmin etmediğim zamanlarda etrafında dolaşmış olduğum apartmandaki çatı katıma dönüyordum: Yalnızlığın aylasıyla çevrilmiş bir şekilde, olağan hayattan farklı bir hayat yaşayacağım, bir sandalyesi, bir masası ve bir yatağı bulunan bir çatı katı. Hiç kimsenin dönmediği yere dönmeye (üç aydır durmadan yaptığım gibi), hiç kimsenin hatırlamadığını hatırlamaya, hiçbir insanın anlamayı başaramadığını anlamaya: kimim, neyim. Geçen sonbahar, aşamalı olarak taşındığım tek odalı dairemi kiraladım. Önce yalnızca yazmak için sabahları birkaç saat, sonra öğle sonrası uykusu için ve sonunda gece kâbusları ve çırpınmaları için. Kapının bulunduğu duvardan, camın bulunduğu duvara doğru derin eğilimli bir çatısı olan küçük bir oda. Garip olan şey, pencerenin oval olmasıydı –dışarısında iki aşk meleği tarafından tutulan alçı bir çelenk var– ve onun iskeletinde, pahalı bir tablonun çerçevesi gibi sürekli değişen bir gökyüzünün altında binalarla ve bitkilerle doldurulan Bükreş görünüyor. Masa tam da pencerenin önünde, ışığın altında yüzüyordu, yatak ise, karanlık köşede utangaç ve gölgelenmiş bir şekilde duruyor. Yatak benim örümcek yuvamın derinliğinin derinliğidir. Çalışma masam yatağımın yalnızca bir projeksiyonudur. Beyaz sayfaları bir küf veya bir pas gibi gittikçe daha fazla yiyen bu metin yalnız bir erkeğin çarşafını kirleten teri, spermi ve gözyaşlarıdır. Daha yeni sıyrılmış nemli bir parşö-

5. Cerrahi yollarla soluk borusuna giden bir delik açılması. (ç.n.)

men parçası gibi uzanan çarşaf, büyük, beyaz ve sararmış bölgeli deltalar, nehirler ve çölleri olan gizli hayatlarımızın bir haritası olabilir: Aşkın Ülkesi ve Vahşetin Ülkesi, Korku Lagünü, Sersemliğin Fiyordu... Dünyanın bütün dışkılarıyla kirletilmiş bölgeler, çamaşır makinesinin içine tıkıştırılmış yağlı bir paçavra gibi kafatasımın içine sıkıştırılmış korteks, yataktaki buruşuk çarşaf ve tükenmez kalemim izleriyle matlaştırılmış defter sayfaları, üç metin de, benim deliliğim içinde birbirlerine sarılıp birbiriyle iç içe geçiyorlar. Beyin zarımı yatağa sererseм, yatağı, kılcal damarlarla dolu altı tane gri, ince hamurdan oluşan bir battaniye gibi tümüyle kaplar. Parçalara bölersem ve onları iki kitap kapağı arasında yapıştırırsam, liserjik asitle[6] kirletilmiş bu metin, korku ve şehvetle terlediğim bu doku ortaya çıkar. Yataktan kalkarak çalışma masama oturuyorum. Sonra arkamdan, tozlaştırılmış beynimde tükenmezkalemle oluşturulan harflerin oyalarını rüyamın daha geniş ağında eriyen birtakım örümcek ağları gibi taşıyarak tekrardan yatağa uzanıyorum.

Kimim? Kimdim? Nasıl mümkün oldu? Dünyayı niye gördüm? Tüm bu delilik, bu sirk, bu illüzyon ne anlama geliyor? Bir kadının rahminden niye yıldızlardan oluşan bir nokta üzerine geldim? Ve niye bu deliliği anlayabiliyorum? Uykundan aniden kalkıp, "Hayır Tanrım, istemiyorum, lütfen, lütfen, Tanrım..." dediğin yakında sonsuza kadar kaybolacağın gecenin banal düşüncesi yanında ve hiçbir zaman hiçbir şey hissetmeyeceğini ve düşünemeyeceğini çok iyi bilmiş olduğun bu banal çirkinliğin yanında, beni belki de daha fazla rahatsız eden bir çirkinliği sayısızca kez yaşadım: Bir solucan veya akar veya bir tahtakurusu veya yalnızca bir bakteri olarak doğabilirdim, varlığı hissedebilirdim ve sonra da gölün dibindeki çamurun içine dalarak, peristaltik hareketlerle[7] ilerleyerek,

6. LSD 25, kuşkusuz en çok tanınan hallüsinojenik ilaçtır. (ç.n.)
7. Sindirim sistemi gibi bazı organların çeperlerinde görülen ritmik ve kuvvetli kasılıp gevşeme hareketleri. (ç.n.)

titreyen tüycüklerimi bir damla su içinde sallayarak, altçenemle bütün ömrüm için benim evrenimi oluşturacak kokuşmuş bir peynir parçası içerisinde kanallar kazarak ondan kendimle hiçbir şey almadan yok olabilirdim. Bir sokak köpeğine oral bir kandidiyaza[8] yol açan bir mantar olabilirdim veya daha kim bilir ne, herhangi bir şey olabilirdim. Yalnızca bilinçsiz değil, düşüncesiz de olabilirdim, duygusuz bile olabilirdim. Tanrım duygusuz yaşamak ne kadar da korkunç bir şey olabilir! Dünyaya gelme ilahi şansına sahip olman ve bir çam kökünün üzerinde bu dünyadan bir kav mantarından veya senin için bütün evreni oluşturan bir rektum içinde dışkılarla kirletilen bir kıl kurdundan başka bir şey olamaman. Ve burada deliliğim tutuyor, yataktan tamamen zıplıyorum ve hızlı bir şekilde bir şeyler mırıldanarak, yeter ki kendimi düşünerek duymayayım, başımı avuçlarımın içine almış bir şekilde evin içinde dolaşıyorum. Çünkü aniden berraklaşmış ve sapkın aklım aslında bu olduğumu söylüyor, gerçekten bir kıl kurdu olduğumu ve dünyanın gerçekten iğrenç bir anüs olduğunu ve hiçbir zaman karşısında buradakilerin bir lağım çukuru olduğu gerçek evrenin, gerçek bilincin, nasıl olduğunu bilemeyeceğimi söylüyor. Aklım yalnızca bir et, damar ve arter, kıkırdak ve sümük çamuru olduğumu ve kendisinin bile kendi pisliğini ancak anlayabilecek kapasitede olan iğrenç bir bilinç olduğunu söylüyor.

Şimdi bu cümleleri yazarken, alacakaranlık sayfalarda onları zorlukla görebiliyorum. İlkbaharda çok nadiren görebileceğin bir alacakaranlık. Gökyüzü birden sarardı ve apartmanların çukurlarına altın mayalarını bırakarak tehdit saçıyor. Kobraların zehrinin olabileceği gibi yeşilimsi bir sarı. Aydınlık, evlerin ve pencerelerin üzerinde, sönük derilerini ısıtarak, hatıraların altüst edici rengini vererek hâlâ ısrar ederken, gök kubbesi gittikçe daha çok kararıyor. Ben ise gittikçe kararan odada bile bir tuz direği gibi sarıyım. Ayağa kalkıp çalışma masamdan Bükreş'i, şehrimi, *alter ego*'mu seyrediyorum.

8. Bir tür deri hastalığı. (ç.n.)

Oturmaya karar verdiğim Uranus Sokağı'ndaki garip apartman bana her zaman derisinin altından damarlar ve kablolar geçen, şehrin ereksiyon halindeki kırmızımsı penisi olarak geldi. Alacakaranlıkta şeffaf görünen kafatasımla, ince ve çırpınan bedenimle, pencerenin parlaklığı tarafından kemirilmiş bir şekilde gökyüzüne doğru fırlamaya hazır bir spermim. Şehir, dallarla karışık olan hacimlerini, bulutlarla karışık olan çatılarını uzaklara kadar, InterContinental Oteli'nin göründüğü yere kadar yükseltiyor. Ama oval pencerem ergenlik çağlarımda, karşıdaki apartman inşa edilmeden önce, Ştefan cel Mare Sokağı'nda hissettiğim gibi manzaranın kenarlarının olmadığını hissetmem için çok küçük. Şu an apartmanın diğer tarafında, simetrik ve uzak bir çakranın içindeyim. Olgunum, yani salağım, yani yorgunum, hayatım tamamen bitmiş bir şekildeyim, fakat artık yapabileceğim tek şeyi yapıyorum, yani hayatımın yarısına kadar yumuşakçalar gibi dişi, diğer yarısı ise erkek olarak yaşamışım gibi, perineal duvar[9] içinden kendi kendimi dölleyecekmişim gibi, kendi hayatımın bir *voyeur*[10]'iymişim gibi perde-apartmanın içinden, bedenimin diyaframı içinden şehvetli ve ateşli bakışlar atıyorum. Stor perdelerin arkasında neler olduğunu anlamaya çalışarak, bir pencereden diğerine koşarak, yarı gölge içinde gördüklerimi yanlış yorumlayarak, bir dirseği bir göğüs, bir sandalyenin arkalığına fırlatılmış olan bir elbiseyi çıplak kalçalar, pencereye vuran siyah dalları sevgililerin yataktaki çırpınması sayarak çocukluğumun ve ergenlik çağımın *voyeur*'iyim. Artık orada olamam, hiçbir zaman orada olmayacağım, fakat yine de oraya ulaşmalıyım, anlamaya çalışmalıyım.

Ufuk çizgisindeki apartmanlar kenarları donuk bir turuncuyla kirlenmiş bir şekilde zift gibi siyah oldular. Görebildiğim tek şey penceremin ovali ve sayfanın koyu turuncusu olmasına rağmen, ışığı açmak istemiyorum. Ve tükenmezkalemim ke-

9. Tenasül uzuvları ile makat arasındaki kısım, apış arası. (ç.n.)
10. (Erotik) bir sahneyi gizlice gözetleme alışkanlığı olan bir kimse. (ç.n.)

narında aynı kirli rengin bir izi. Geride kalmış olan (belki) on beş dakikalık görüş süresi içinde pirinç levhanın üzerindeki kelimeye dönüyorum. PÂNCOTA. "Karın" diye söyledim hemen kendi kendime, güçlü ve ateşli ışığın içinden ilerleyerek fakat dikey düşen bir sokaktan dönerek. Sokağın sağında ve solunda sararmış, dış cepheleri birtakım Etrüsk mezarları gibi kıyılmış kare şeklinde binalar sıralanıyordu. Tüm camları kırık olan katlı bir çeşit vagon-evler, kırılmış birtakım klozetler, ezik bidonlar ve kâğıt yığınlarından aniden beliriyorlardı. Yaşlı Çingene yüzleri pencerelere çıkıyorlardı. Her şey bana tanıdık geliyordu ve bütün semt yalnızca bir çocuğun dizlerindeki pıhtılaşmış bir kan kabuğuymuş ve çocuk olan ben, kan damlaları fışkırana kadar kabuğu çekiyormuşum gibi, bir yara gibi acıyordu. Fakat yine de hiçbir şeyi kararlılıkla saptayamıyordum. Köşeyi kaç kez döndüğümü, safra kesesi gibi yeşil olan ve yumuşakçalarla dolu su birikintileriyle çevrili birer asker heykelinin bulunduğu, üçgen şeklinde meydanlardan kaç kez geçtiğimi bilmiyorum. Aynı yollardan kaç kez döndüğümü, manyak bir yaşlının inşa etmiş olduğu ve heykellerle dolu birtakım ojivlerin, gizemli amblemler olan kulelerle süslenmiş evin (şatonun) kaç kez karşıma çıktığını bilmiyorum... Avluda, kazıklara sabitlenmiş pembe, mavi, leylak, safran renkli cam küreler, kireç cüceleri ve domates dolu fideleri olan bahçenin manzarasını, Noel süsü gibi bir araya topluyordu. Pâncota. Bir sokak ismi olması gerektiğini ve karışık olan bu semtten başka yerde olamayacağını biliyordum. Pâncota. Karın. Harabelere bakarak -çünkü neredeyse tüm evler, çamaşır sabunu ve bulaşık suyu kokan birtakım harabelerdi- aklıma, çok net bir şekilde birkaç sene önce, rüyamda (sonrasında o kadar kez göreceğim gibi) doğduğum evi gördüğümde yazmış olduğum şiir geliyordu. Yüksek sesle kırık beton duvarlara, kaldırım karoları arasından çıkan küçücük çiçeklere, istila edici bir üzüntü gibi, üzerimde başka bir labirent semte benzer şekilde beliren bulutlara okuyordum onu:

hatırlıyorum: ter kaldırımın taşları arasından tane tane
çıkıyordu
aklımda tutuyorum: bulutların üzerine devrilmiş sokak marketini
ve annemin karnına doğru, oraya bir milyar salyangoz böceğiyle
kapıyı çalarak,
oraya, bir milyar gözeneğin içine sıkışarak koşarak ilerleyen bulutları
biliyorum: anaokullarını, kreşleri, gazyağlı yolları
anlıyorum: geceyi, endemik gerdanlı geceyi
yıldızları, kıyılmış krizantem
kıyılmış arter, gölet kümesini...

tekrardan görüyorum: seni dizlerinin üzerine çökmüş, düşük memeler, kaynayan saçlar
uzatmış olduğun beyaz kolun, yüzümü kırıştıran parmakların
devasa, korkunç, yavaşça patlayan bir bomba
sinirlerimin ağında vızıldayan kara ve büyük bir sinek.
beni hiçbir zaman doğurmayan sevgili annem!
hiçbir zaman yaşamayacak olan bu satırları sana yazıyorum.

elmas sokağını ve sıfır numaralı evi hâlâ biliyorum
babama kazak yapmak için damarlarımı ördüğün ev
senin karnına saldıran, karnını paramparça ederek
beni oradan çıkaran, oradan çıkaran
hatırlıyorum anne ve beni saçlarının yorganına saran
sıska köpekler gibi zincirlerle bağlanmış o bulutları biliyorum

süt gibi temiz ve uslu olan ben
parmaklarımın izlerini senin yüzünde bırakırken
senin erkeklerin ve jinekologların,
senin bulutların seni döllerken, beni doğururken
nasıl da çığlıklar atıyordun, ne kadar da morarmıştın.

Sokağı bulduğumda yolların bir tarafındaki pencereler alacakaranlıkta ışıldamaya başlamışlardı bile. Gazla yağlanmış bir çite çivilenmiş mavi bir tabelada "PÂNCOTA (eski Silistra)" yazıyordu. Sokağın ismini niye değiştirdiklerini bugün bile anlayamadım. Fakat rahatsız edici evlerden oluşan o tünelin içine bütün gücümle hatırlamaya, yeniden oluşturmaya,

yeniden yaşamaya çalışarak küçük adımlarla girdiğimi biliyorum. En derin uykularımda hayatımın tamamen duvarla örülmüş bu bölümünden bir şeyler görebilmiştim. Ve o zaman da net olmayan bir şekilde, gerçeklik dışı, aklımın başka katmanlarındaki farklı nesnelerle birleştirilmiş bir şekilde görüyordum. Hiçbir şeyin gerçek olmadığı veya gerçekliğin üstüne olağanüstü, zihinsel, büyülü bir dekorun, birtakım torpillenmiş diş kırıklarını kapatan bir protez gibi üst üste geldiği, kendi beynimin içinde ilerliyormuşum duygusuyla yürüyordum. Kıllı pubisleri[11] olan iki atlas heykelinin pembe kamburlarının üzerine oturtturulmuş zakkum çiçekli balkonu gördüm. Balkonda, delikleri sokaktan fark edilecek kadar diviklerin kemirmiş olduğu, çubuklardan yapılmış sallanan bir sandalye, dikdörtgen pencereli bir kapının önünde yavaşça yalpalıyordu. Taştan yapılmış bir kubbenin altında bulunan alçak girişli eski marketin önünden geçtim. Bir an için, annemin kucağında, etrafa yuvarlak ve salak gözlerle bakmam gerektiği, (yirmi sekiz sene sonra hâlâ orada bulunan) vitrindeki ateş gibi kırmızı ıtıra, kasadaki fiş için kâğıt ruloları olan ilkel hesap makinesine, yarı gölgeler içinde ancak parlayan konserveler ve makarnalar bulunan raflara parmaklarımı uzatmam gereken bodruma girdim. Kasadaki kadın burnunu kaşıyarak, dişlerini göstererek sırıtarak ve eskimiş önlüğüne sarılmış, mumyalanmış bir şekilde hâlâ oradaydı. Her tarafta kurtlu eski un veya taşlaşmış şeker dolu kese kâğıdına tutturulmuş birtakım keçe veya pamuklu astar kumaş parçaları gibi duran çok sık ağları içinde örümcekler dolaşıyordu. (Saçlarında solmuş bir kurdelesi bulunan) kadının siyah ve kurumuş elleri üzerinde, antenlerini karışık bir alfabe ile birbirlerine değdiren yağlı böcekler dolaşıyordu. Eski markette her şey çürüktü, her şey kokuyordu, her şey kaynıyordu. Üzüntüden ağarmışım gibi saçlarımda örümcek ağlarıyla çıktım ve Evi görmeden önce fark ettiğim, tahmin ettiğim, saptadığım veya kendi bakışlarımla günün sa-

11. Kadın genital bölgesinin bir kısmı. (ç.n.)

bunu içinde kazarak inşa ettiğim ana kadar nöral tünelin içinden yoluma devam ettim. O kadar eski olan ve sevdiğim, o kadar sık unutulup hatırladığım, aklımın merkezindeki o ev.

Eğri ferforje parmaklığın diğer tarafından, gerçekten U şeklindeki avluyu gördüğümde, son derece dar gibi geldi bana. Hatıralarımda, rüyalarımda ve rüyalarımdaki hatıralarımda farklıydı, genişti ve insanlarla kaynıyordu. Aslında uzunluğu altı yedi metreyi geçmiyordu. Pürüzsüz ve güneşli olan alanının yarısını, 70'li yılların, kaza yapmış ve tamir edilmiş, berbat görünen mavi bir Mercedes'i kaplıyordu. Hiçbir zaman tekrardan göremeyeceğimi düşündüğüm şeye bakarak heyecandan titriyordum. Avluyu çevreleyen yapı, katlı olan üç binanın her biri farklı devirlerde inşa edilmiş gibi düzensizdi. Madame Catana ve ihtiyar adamın yaşadığı sağ taraf, maviye boyanmış, pencereleri ahşap çerçeveler taşıyan bir çeşit köy eviydi. Dipteki ev üst katta sarı, cüzzamlı, kirli bir beyaza boyanmış ve çatıyı birtakım ahşap direklerle tutturarak, yapının sol tarafına kadar uzanan ahşap bir koridoru (gemi oradaydı ve yine orada Elvira ve Hey Nicu abi oturmuştu) bulunan bir tüccar eviydi. Direklerin arasından koyu maviye boyanmış panjurlu pencereler gözüküyordu. Panjurlar şimdi menteşelerinden sökülmüş, camlar kırılmıştı, bazıları duvarla kapatılmış, bazıları ise zamanın sararttığı gazete sayfalarıyla kaplanmıştı. Aşağıda, beyaza boyanmış duvarın içinde, lal renginde bir kapı, yazdıklarımın tümünde ve her şeyde ve uykusuz ikindi vakitlerinde ve aklımın yarattığı her şeyde kandan bir mühür gibi var olan kâbuslarımdaki koyu kırmızı kapı açılıyordu.

Tüylerim diken diken olmuş, altüst edilmiş bir şekilde ferforje dış kapıyı açtım ve avluya girdim. Hiç kimse yoktu. Parlak bulutlar gökyüzünde donakalmışlardı. Bir köşede, boş avludaki canlı tek şey, pembe bir zakkum çiçeği, etrafa güçlü bir koku saçıyordu. Koyu kırmızı kapının önünde durdum. Bir an için alnımı ona yasladım. Avlunun karo taşları üzerine bir gölge gibi aktığımı hissettim. Kapı kilitli değildi. O yüzden

araladım ve girdim. Gerçek dünyanın dışındaydım artık. Şimdi her şeyi biliyordum, hatırlıyordum. Yine koyu kırmızı olan, petrol bazlı bir sıvı kokan ve üst kata götüren merdiveni biliyordum. Her an bilincimi kaybetmeye hazır bir şekilde yavaşça yürüyordum. Heyecan hükmeden fakat o kadar büyük ki, bir mutluluğa dönüşen bir acı gibi iptal ediyordu beni. Üst kata, zamanın yıprattığı tahta parçalarından parkesi bulunan koridora ulaştım. Kırılmış iki cam arasında bulunan bir kapıyı daha açtım. O kadar iyi bildiğim, arterlerimden boşalan yeni bir adrenalin dalgasının hatırlattığı antreye girdim. Burada, küçük sineklerin uçuştuğu, ağır, yeşilimsi bir ışığın içinde üç tane kapı bulunuyordu. Bir an bile tereddüt etmedim çünkü yine koyu kırmızı olan önümdeki kapı ve küflenmiş ve kavlamış fakat hâlâ kolayca tanınabilen çiçek sepetli duvar kâğıdı vardı. Kapıyı açtım ve odaya girdim. Gözlerim parlaklıktan kamaşmış bir şekilde kapının eşiğinde kaldım.

Gözlerimi kamaştıran bir güneş odaya yayılıyordu ve dayanılmaz ışığın içinde, onun merkezinde, yatağın üzerinde oturan, kalçasında lupus lekesi[12] bulunan, saçları omuzlarının üzerine dökülmüş, bana bakıp hoş geldin dercesine gülümseyen genç ve çıplak annemi gördüm.

12. Bağışıklık sistemini etkileyen iltihabi bir hastalıktan kaynaklı ciltte görülen lekeler. (ç.n.)

İkinci Bölüm

Gagasının üzerinden sallanan boncuklarını morartan erkek hindi Marinache gücenerek tek gözle baktığı sırada, dişi tavus kuşu ile erkek tavus kuşu Maria'nın avuçlarındaki arpa tanelerini biri onları kovalıyormuş gibi yutuyorlardı. Arada bir yine tek bir gözüyle, bakışını beyaz bulutlarla kaplı yaz gökyüzüne yöneltiyordu ve o an, kırmızı ve tembel gözü bir su tanesi gibi ışıldıyordu. Üç kuş da U şeklindeki mahalle avlusundaki kuş pisliğiyle örtülü birkaç metrelik alanda zorunluluktan yaşıyorlardı. Metalik yeşil ve derin mavi örtülü tavus kuşu çifti tüm kiracıların gözdesiyken, avlunun gururu olan hindi, tam tersine kibri ve kavgacı tavrından dolayı alay konusuydu ve yuhalanıyordu. Başının ucunda tüylerden oluşan şık bir tacı

olan Pompilia, erkek Păunaş'ı sürekli takip ediyormuş gibi ve erkek tavus kuşunun mavi gözlerle dolu olan kabarık kuyruğunun kozmogonik gösterisini tekrar tekrar gözler önüne sermesini bekliyormuş gibi nazik bir şekilde mercan bacakları üzerinde yürüyordu. Kiracıların görkemli kuşların isimlerini takmakta hayal gücü sınırlıydı. Pompilia, her akşamüzeri, çantasını omzuna takarak, erkek avına çıkan komşu avluda oturan bir orospuydu; Păunaş'a gelince, neredeyse tümünün mutfağında, ocakların üzerinde, sanki körler tarafından dikilmiş, etrafında eğri harflerle, "Barış olan yeri Tanrı da sever" veya "Ormanların Păunaş'ı söyle, senin kalbin kimde" yazılı, kaval çalan çobanları veya sobanın yanında yün eğiren köylü kızları sergileyen peşkirler asılıydı. Hindinin karnı büyüktü ve Colentina Irmağı'ndan Dristor durağına kadar kör taklidi yaparak yolcuların kulaklarını aynı tatlı valslarıyla sağır eden, Çingene akordeoncu Marinache gibi kirliydi. Konjunktivitten[1] kalınlaşmış gözkapakları arasında iki tane fildişine benzer sarı çizgi görünecek şekilde gözlerini deviriyordu ve indiği durağın bulunduğu sokağın köşesini dönmeden açmıyordu.

İki tane zümrüt göz (dişi tavus kuşunun), iki tane safir göz ve iki tane yakut göz gülüp onları çağıran veya kuşlardan biri genç kızın tombul parmaklarını ısırırken ağzından bir "seni gidi" çıkan Maria'nın üzerindeydi. Perma saçları ve cesaretli gözleriyle, dekoltesiz, küçük dantel yakalı, beyaz bir bluz, dizlerine kadar gelen pileli bir elbise, kalın çoraplar ve fakir çocuk ayakkabıları, göğüsleri arasından çapraz şekilde geçip kalça kemiğinde bir kemerin tuttuğu oval, koyu kırmızı küçük çantasıyla kızın 50'li yılların filmlerinin karakterlerine benzer –ve aslında muhteşem 1955 yılındaydık– iffetli ve nezih bir görüntüsü vardı; çekirdek ve petrol bazlı bir sıvı kokan bir sinema salonunun çizgilerden dolayı sökülmüş ekranında rol alan siyah beyaz bir kız. Ve yine de yırtık pırtık sandalyeli, tıraş ol-

1. Gözün en dış tabakası ve göz kapaklarının iç yüzeyini saran zar tabakanın iltihaplanması. (ç.n.)

mamış kaba adamlı, sıçan ve ekranın yanındaki tuvaletlerden gelen kötü kokulu salonu gülümsemesi ve kararlı gözlerinin saflığıyla aydınlatan bir kız.

Tam da şehre gidiyordu. Çalışma günlerinde gece gündüz "Donca Simo" dokuma fabrikasına eşlik eden uluma, pazarları biraz kesiliyordu. Yattığı, yemek pişirdiği, yıkandığı, tümünü aynı yerde yaptığı üst kattaki küçük odasında Maria biraz daha geç kalkıyordu, yer yer kırmızı çiçeklerle işlenmiş perdesinden gökyüzüne bakıyordu ve güneş güçlü bir şekilde odasına girdiğinde doğrulup geriliyordu ve rüyalardan ve yalnızlıktan sersem bir şekilde gülüyordu. Bir süre avludaki sesleri dinliyordu: Gini'nin havlamasını, tavus kuşlarının çığlıklarını, Çingenelerin kaba laflarını, hoyratların kavgalarını ve su pompasının gıcırdamasını ve sonra da çıkmak için hazırlanıyordu. Yüzünü, koltukaltlarını ve göğüslerini leğende yıkıyordu, tek iyi bluzunu giyiyordu ve ucuz, sefil, bir makara kartonuna sarılmış, bir şeker kutusu rengindeki rujunu bir süre çantasında arıyordu. Ağzına kalp şeklini vererek dudaklarına sürüyordu, sonra da birbirlerine iyi bir şekilde sürterek ruju iyice yayıyordu. Pudrası daha da kötü durumdaydı, daha da güçlü bir şekilde kedi çişi kokuyordu fakat Maria'nın hoşuna gidiyordu çünkü birlikte çalıştığı tüm kadınlar şehre çıktıklarında yine bu o kadar popüler olan tozu sürüyorlardı ve doğalın böyle olduğunu düşünüyorlardı. Araba şeklinde olan bir şişeden biraz mis sürüyordu ve kız, kapıdan yazın görkemine adım atabiliyordu. Fakat kızın misi sürmeye kıyması için kim bilir nasıl bir randevusu olması veya filme gitmesi gerekiyordu. Evden pazar alışverişini yapmaya veya fabrikaya gitmek için çıktığında, oyuk yüzünü Maria'nın odasında gösterdiğinde pervazdaki yarı dolu mis şişesini gördüğünde burnunu buruşturan, yankesici Victorița'nın atasözüne uyuyordu: "Niye tüm saçmalıkları yüzüne sürüyorsun? Beni dinle: en iyi parfüm sabunlu sudur. Tüm o konteslerin niye parfüm sürdüklerini biliyor musun? Yıkanmadıkları için.

Kötü koktukları için. Ter kokusunu örtmek için." Victorița'nın bir yanağı sağlam ve dolgundu fakat diğeri, yanağının kemikleri ve dişleri üzerine serilmiş bir deriydi sadece. Kim bilir nasıl bir hastalık onu kurutmuştu. Ona baktığın zaman kalbim burkuluyordu. Birkaç sene dışarıda geçiriyordu, tekrardan onu tramvayda eli bir cebin içinde yakalıyorlardı ve tekrardan cezaevine götürüyorlardı. Kocası yoktu, çocukları yoktu fakat son derece neşeliydi. İnce duvardan Maria onu bütün gün hoparlör açık yarışarak Angela Moldovan'ın şarkılarını söylerken duyuyordu:

Yapracık kendime yeni yelek yaptım
Yağmur yağarsa, kar yağarsa benim yelek hazır...

O zamanlar herkeste hoparlör yoktu. Silistra Sokağı'ndaki 67 numaralı avluda yalnızca iki tane vardı. Biri sabahtan akşama kadar üst katta, dipteki evde, beresini gözlerinin üstünde tutan, şakacı ve sarhoş marangoz usta Hey Nicu abi olacak kişinin odasından –fakat şimdilik yalnızca Nicu abiydi– emekçi şarkıları bağırıp duruyordu. Diğeri Victorița'nındı ve hırsız kadın tarafından bir kibrit çöpüyle iyi ayarlanmış bir şekilde daha mütevazı çalıyordu.

Kız kapıdan çıktı mı (o zamanlar giriş katta oturuyordu) bütün ev kocaman bir papağan kafesiymiş gibi benekli ve kavgacı bir âleme denk geliyordu. Dorel, aynasını avlunun kuşlarının tel örgüsüne dayamış bir şekilde dışarıda tıraş oluyordu. Göbeğine kadar çıplaktı ve omuzları kıllıydı, eşofman altı ise kalın bacaklarını ve bir paçasına girmiş cinselliğini göstererek büklüm büklüm düşüyordu. Fakat Maria onun kıyafetine önem vermiyordu ve elektrikçi adam her defasında onu kucaklamaya ve yüzüne tıraş köpüğü bulaştırmaya çalıştığı için ondan kaçarak ve kıkırdayarak neşeli bir şekilde ona bakıp, "Günaydın Dorel" diyordu. Yüzünde tıraş köpüğü varken ağzı kan gibi kırmızı duruyordu. "Ellerini öperim Angela teyze"

diye gülümsüyordu sonrasında Maria üst katta oturan, mavi korkuluğun üzerinden sarkmış bir kadına. "Ionel ne yapıyor?" "Boş ver onu! Tüm gün altına yapıyor, ne yapsın? Altını değiştirdim mi, sanki özellikle onun için tutmuş gibi hemencecik kaka yapıyor. Sen hiç çocuk yapma." Angela'nın başında da büyük bir mecburiyet olan söz konusu bigudi sarmaları var, üzerinde ise avluya köfte kokusu saçan bir sabahlık. "Sinemaya mı gidiyorsun? Güzel bir film mi geldi?" "Hayır teyze. Şehre gidiyorum birazcık. Bu güneşe yazık değil mi?" "Git, Marioara. Ben de gidip çocuk ne yapıyor, ona bakayım."

Bit dolu yaprakları ve pembe-kurtlu çiçekleri olan çürük kasanın içindeki zakkumun amberi mutfak ve mahallenin pis sularının kokusuyla karışıyordu. Bir dizi lale sarı ve kırmızı alevlerle ilahi semanın altında yanıyordu. Ilık fakat saçlarını karıştıran bir rüzgâr esti mi, Maria çantasının içindeki eşarbını çıkarıp çenesinin altına bağlıyordu. Saç maşasıyla kıvrılmış kahverengi saç taneleri, suni ipekten yapılmış ve Sinaia görüntüleri taşıyan dokumanın altından yine de arkasında uçuşuyordu. Maria gülümsüyordu, alaca saçlı ve bir talaş parçasından bir gözü sakat kalan tornacı Gigi abi ise göğsüne mis kokusunu çekerek arkasından kalçalarına bakıyordu. "Güzel değil fakat hâlâ genç" diyordu kendi kendine. "O kadar hazırlandığına göre her halde şehirde bir yavuklusu var." Aslında Maria "*Vadi Yankılanıyor*" filminden gülünç, beyaz bir takım elbise giymiş zengin çocuğun, gençlerin neşeli bir şekilde çalıştıkları Bumbeşti-Livezeni inşaat alanına gidip "küçük hanım" –ne kadar da komik– diyerek sıradan kızlara asıldığı fakat kızların burjuva çocuğuna takmayıp bu olayı tüm âleme bildirdikleri ve zengin çocuğun önlük takmış, büyük göğüslü, iri ve gülümseyen bir kızın arkasına gelip,

Küçük Hanım, Küçük Hanım
Bu yaz biz hamamda tanışmadık mı?

dediği ama aslında bunu doğrusu bu bir operet olduğu için bir şarkı tarzında söylediği ve kızın yankılanan bir sesle, sinema salonundaki kızları ve erkekleri gülmekten öldürerek

Hangi hamam
Seni gidi aptal
Dur ben sana hamam gösteririm şimdi!

diye cevapladığı bir tiyatro sahnesini oynadıkları görüntüyü hatırladığı için gülümsüyordu. Ve sonrasında süpürgeyle ona birkaç tane vuruyordu. Gerçek burjuva çocuğu, aslında o da salonda ve gözyaşları akmaya ve komik bir şekilde mırıldanmaya başlıyor... Maria kendini tutamıyor ve yüksek sesle gülmeye başlıyor. Avlunun giriş kapısında duran iki Çingene kadın, Lina ve Săftica ağızları açık kalmış bir şekilde ona bakıyorlar. Gerçekten Çingeneler: Kabarık etekleri var ve saç örgüleri arasına sikkeler tutturulmuş. Altın sikkeler yani "*cocoşeii*" çoktan karakolun yolunu tutmuşlardı. Yalnızca bakır sikkeleri kalmıştı. Kısa boylu, esmer ve çok gençtiler; yaklaşık 15 yaşlarında fakat kocaları vardı bile, onlardan biraz daha büyük birtakım Çingeneler ve Săftica'nın eteğinin arkasında iki tane çocuk da geziniyordu. Gün boyunca çekirdek çitleyip "amcık amcık gezen" ve eve uğramayan kocaları hakkında konuşuyorlardı. Kullandıkları kelimelerin üç çeyreği[2] "amcığımı ye" ve "sokayım"'dan oluşuyordu, öyle ki aynı ve aynı saçmalıklardan nasıl sıkılmadıklarına şaşırıyordun. Maria ile alıp veremedikleri hiçbir şey yoktu fakat başkaları hakkında dedikodu yapıyorlardı. Örneğin Coca'nın adını (avlunun orospusu) hiçbir zaman anmayı unutmuyorlardı. Coca hiçbir zaman başörtüsü veya eşarp takmıyordu, onun yerine zakkûm çiçeklerinin renginde pembe bir bere takıyordu ve bu, Çingeneleri deli edecek kadar kızıştırıyordu. Fakat en azından Coca hiçbir zaman erkekleri, Maria'nınki gibi temiz ve mütevazı olan odasına getir-

2. Dörtte üçü anlamında. (ç.n.)

memişti. O sokağa çıkıyordu ve erkeklerin evine gidiyordu. Yanlarında salam ve kaynatılmış yumurta götüren kiracıların işe gittikleri vakitte, yani sabah dönüyordu. Gece gündüz avluda kavgalar ve çatışmalar oluyordu fakat Coca'nın yüzünden değil. Kavgaları genelde ev sahibinin kendisi, Madame Catana başlatıyordu. Son derece şişman, bıyıklı, kötü bakışlı, erkek bacaklarında mor ve gelişmemiş korkunç varisleri olan ev sahibi, birer kiracının önünde duruyor ve bir deli gibi bağırmaya başlıyordu: ya onu yatakta sigara içerken gördüğü ve evlerini yakacağı için ya ona selam vermediği için ya yüzünü beğenmediği için... Onun için tüm erkekler "kaba", kadınlar ise "şırfıntı", paçoz", orospuydu. Çorbasını avluda içmeyi adet edinmişti ve o zaman sessizlik olması gerekiyordu çünkü özgür gökyüzünün altında yediğinde Madame Catana evinin hesaplarını yapıyordu. Fakat avlu kirli, o kadar oynamaktan kararmış tek külotları içindeki çocuklarla dolu olduğu için kadın on defa sandalyesinden kalkıyordu ve "ana ve babalarına" küfür ederek onlara saldırıyordu. Madame Catana ne kadar köpek ise, iyi Tanrı'nın yüzünü taşıyan ve bütün gününü kapının eşiğinde, sigara içerek geçiren ihtiyar kocası o kadar iyi niyetliydi. Arkasında, aralıklı kapıdan tüm avlu sakinlerinin büyülü bir diyarın karşısında bulunuyorlarmış gibi hayranlık ve çekinerek bahsettikleri ev sahiplerinin odasındaki mucizeler gözüküyordu. Maria da bir kez mucizeler odasına uğramıştı ve o kadar güzellik karşısında şaşakalmıştı. İhtiyar Catana'nın bir zamanlar bir şey olduğu, paralı bir tüccar olduğu ortadaydı. Oda, çelenklerle süslü eski mobilyalarla, güllerle ve ahşap aşk melekleriyle doluydu. Rengârenk pelüş yatak örtüsünün üzerinde, pembe, tül bir elbise giydirilmiş, kireç kafalı büyük bir oyuncak bebek duruyordu. Pembe ve mavi süngerden bol elbiseleri olan daha küçük başka bebekler komodin ve yatak sandığı üzerinde yeşilimsi saydam bir taştan ve kireçten yapılmış Çinlilerin yanına dizilmişlerdi. Yatağın bitişik olduğu duvarda büyük bir halı örtülüydü. Onu her gördüğünde Maria'nın

nefesi kesiliyordu. Duvar halısında nilüferli, mavi bir göl ve kenarında çiçek dolu büyük bir kır vardı. Çiçeklerin ve limon otu çalılıkları ortasında İspanyol erkekler ve kadınlarıyla dolu altın renkli bir köşk yükseliyordu. Aralarından ikisi oynuyordu. Kadının kabarık etekleri vardı ve kastanyetli ellerini yukarı kaldırmıştı. Örgülü kıvırcık saçlarını bağlamış, dik duran adam çok kısa bir yelek, dizlerine kadar bir pantolon, beyaz çoraplar giymişti ve matador şapkası takmıştı. Diğerleri etrafta sandalyelere oturmuşlardı. Bazı erkekler kızlara asılıyor ve birkaçı da gitar çalıyordu... Ayaklarının arasında bir sürü güvercin dolaşıyordu. Başka duvarlarda, diviklerin kemirmiş olduğu, çiçekli çerçeveli ağır tablolar vardı. Kızın hoşuna en çok giden, gri bir kedi yavrusunu sergileyendi; fakat kıvırcık yünden yapılmış, koni şeklinde bir dağ ve kuğular olan tabloyu da seviyordu. Makrameyle dolu masanın üzerindeki vazolarda her biri farklı bir renge boyanmış bir çeşit kabarık başaklar yüzüyordu. Masa örtüsünün ipekten ağır püsküllleri vardı. Hava kahverengiydi ve evde yapılmış vişne likörü kokuyordu. Sıvadan yapılmış yüzlerce saçak, hazinelerle dolu bir mağarada bulunduğunu düşündürerek tavana asılı duruyordu. Tavana aynı zamanda krepon kâğıttan abajurları olan bir şamdan da asılıydı. Akşamları, ev sahiplerinin pencerelerinden sızan ışık, rüyadaki gibi pembeydi ve ışıldıyordu.

Fakat Catana ister istemez zilli kadınla paylaştığı odaya pek fazla önem vermiyor gibi görünüyordu. O bir hayattır mermer bir gemi gibi onu sonsuzluğa götürecek başka bir oda inşa ediyordu. Bu deliliği hakkında bütün kiracılar, şiddetli sarhoşluklarında, ihtiyar adamın üzerine bulaşık suyu döktükten sonra, bir çatlak gibi gençliğini yediğini ve ebeveynlerinden kalan mirasına ihanet ettiğini bağıran Madame'dan birtakım şeyler duymuşlardı. "Ona yeraltı mezarı lazım! Yeraltı mezarıymış, günlerimizi zor götürürken! Dămăroaia'nın kıyafetleriyle dolaşıyordun ha ve kendine yeraltı mezarı için para topluyordun! Dükkânda tartının ayarlarını bozuyordun ve sonraki dünyayı

mı düşünüyordun?! Vaaay, şeytanlar seni yakalayıp götüne kızgın yağ döktüklerinde! Kurtlar yesin seni, yeraltı mezarınla birlikte! Günahkâr! Saygı değer insanlar bu katilin hayatında ne yaptığını biliyor musunuz? Bu, onu öyle mülayim koyun gördüğünüz gibi! Ticareti Buzău'dayken, birlikte yaşadığı bir kadını öldürdü! Ateşte yaktı, küllerini topladı ve sabahları büyük bir tencereden kaşıkla yiyordu. İşte böyle! Ve yiyip bitirdikten sonra bu cüzzam karakola gitti ve oradakiler kendi suçunu kabul etmiş olmasına rağmen onu bir hafta boyunca dövdüler ve kapının eşiğinde gördüğünüz bu şerefsiz on iki sene cezaevinde yattı. Benim deli olduğumu söylüyorsunuz! Fakat bana bir sorun, bu adamın hayatım boyunca bana neler yaptıklarını sorun. Beni de mezara sokmadığına şaşırıyorum! Ve sana yeraltı mezar mı lazım? Pembe mermerden yeraltı mezar mı? Taş melekleri olan mezar mı? Saygı değer insanlar, sarhoş olsaydı daha iyi olurdu. Daha iyi tüm paraları içseydi de bir şey bilirdim bari, fakat o, kırk yıldır yeraltı mezarı için topluyor. Yirmi senedir taşçılar paralarını yiyor. Bu domuzun Bellu Mezarlığı'nda neyi olduğunu biliyor musunuz? Şato, sayın insanlar! Yeraltı mezarı değil, şato! İçinde atlı arabayla gezersin! Ve ne heykeller! Ve ne işlemeler! Ve kaç oda! Kaç tane boş mezar! Bir sülale ahiret gününe kadar orada kalabilir! Yolun kenarında biz de insanlar gibi yaşayalım diye birkaç ev yapamıyor muydun? Çocukların üstüne başına bir şeyler alamıyor muydun çünkü bir çete yaptın bana, bunu yapmaya bildin! Sen yararlarıyla, ben zorluklarıyla! Bunları yapamıyor muydun? Çatladığında yeraltı mezarı senin nereni ısıtacak? Ya yeraltı mermer mezara ya da sokağa, köpeklere, yem ol diye atarlarsa aynı şey değil mi? O zaman bir şey bilecek misin? Öldün, ölü olacaksın adam, sen öyle bil! Senden daha genç olduğum için Tanrı'ya şükür! Yarın bir gün seni soğuk ve katı bir şekilde masanın üzerine serecekler ve ne kadar güleceğim! Senin etrafında işte böyle halay çekeceğim. İiiii! Ve burnundan yakalayacağım ve sikini dışarı çıkaracağım, herkesin göz önü-

ne, bunu bil! İntiharcı! Deli! Sen öyle zannet, yeraltı mermer mezarda yatacağını! Ben ensemi gördüğümde yatarsın! Bodur mürverlerin kapladığı bir mezar köşesine gömersem şükret! Çünkü bir hayat boyunca canımı zehirledin, şerefsiz!" Kiracılar onlara bir gösteriye bakıyorlarmış gibi bakıyorlardı ve gülmekten kırılıyorlardı, yaşlı adam ise sönük gözleriyle arada bir başını sallıyordu ve nazikçe: "Evet, saygı değer insanlar, evet, onun dediği gibi. Affedin beni"; fakat onun sözleri hemen birlikte yaşadığı kadının kötü sözleriyle bastırılıyordu.

Ancak yıllar sonra Maria, kadının delilik anlarında yalan söylemediğini ve aslında tam tersine onun küt aklının Catana'nın yeraltı mezarını bir şato ile kıyasladığında gerçekleri sonuna kadar tahmin edemediğini anlayacaktı. Çünkü adam 1962 yılında, Hıristiyanlık âdetlerine uygun bir şekilde, başında papaz ve mumla vefat etmişti. Herkes arkasından ağıtlar yakmıştı ve semtte aziz ününe kavuşmuştu. Arkasında, bir tek evlerini ve muhteşem saçakları olan bir masanın üzerinde duran oymalarla işlenmiş bir kutunun içindeki 50 kuruşluk bir madeni parayı bırakmıştı. Kadın katı sözlerine rağmen, cenazeyi bütün alayı ile birlikte, en teferruatlı mahalle adetlerine kadar her şeyi yapmıştı. Pirinçleri kavlamış eğri müzik aletleri ile büyük bir davulları olan altı tane Çingene, cenaze marşları söyleyerek, oyma ahşaptan yapılmış, o kadar parlatılmaktan vitrini incelmiş, siyah tüylerle maskelenmiş atların çektiği cenaze arabasının arkasından gidiyorlardı. Birkaç tane Çingene çocuğu, renkleri zamanla hava şartlarından dolayı solmuş ağır cenaze bayrakları taşıyorlardı. Bir tanesi avlunun girişinde de asılıydı. Cenaze arabasının arka kenarından tutunarak ve ağıtlar yakarak, siyah ve kaba kıyafetler giymiş Madame Catana ve akrabaları geliyordu, arkalarında ise avlu ve sokağın tüm sakinleri çekirdek çitleyerek ve dedikodu yaparak onları takip ediyorlardı. Maria, Catana'nın öldüğünü, onu Ştefan cel Mare'deki yeni evinde ara sıra ziyaret eden Deli Leana'dan duymuştu ve o da yaşlı adamı son yolculuğunda götürülürken

görmeye ve eski komşularını da görmeye gelmişti. Zayıflamıştı bile ve hayattan bıkmıştı. Catana'yı krepon kâğıt güllerinden yapılmış çelenklerin arasından, beyaz saten kaplı tabutta görmüştü: Kapaksız tabutta bağışlayıcı Tanrı'nın ta kendisi yatıyor gibiydi. Colentina, Obor, Moşilor yolunu izlemişti konvoy, şehrin merkezinden geçmişti ve beş saat sonra Bellu Mezarlığı'nın ebedi yerlerle dolu patikalarına varmışlardı. Burada, mermer ve kararmış bronz süsleri, heykeller ve oval resimleri, parmaklıklarla kapatılmış pencereleri ve kapıları olan taş evler, farklı ihtiyaçlara ve farklı anatomiye sahip başka bir türün yaşadığı hissini veriyordu. Mutsuz serviler göğe doğru uzanıyorlardı. Cenaze arabası mezarlar ve yeraltı mezarlar arasından dolambaçlı yollardan geçerek garip bir binanın önüne ulaştı.

Akşamın çöküşünde nostalji içinde parlayan pembe bir evdi. Çünkü akşam, o ıslak kasım ayında kızgın sarı bulutların yardımıyla çabuk çömüştü. Yeraltı mezarın üçgen şeklinde, ciddi ve ortasında yuvarlak bir pencere bulunan bir alınlığı vardı. Kapı, parlatılmış iki heykelli, iki oyuğun arasındaydı. O bronz heykeller ne tür canlıları temsil ediyorlardı? Ölüm gizeminin önünde nasıl bir eğilmeydi bu? Çünkü heykeller dehşetten veya iç organlarının kıyımı sonucu korkmuş, sessiz bir şekilde bağırıyorlardı. Damakları ve ağızlarının dibine kadar azıdişleri görünüyordu ve orada renk, boğazları ve gırtlakları ettenmiş gibi, korkunç bronz kabuğunda yumuşak organları çarpan ve kanları damarlarının hortumları içinden sıçrayan ve beyinleri bütün nöronları içinde sonu olmayan o can çekişmesini hissediyormuş gibi hâlâ canlı insan bedenleri kapatılmış gibi (belki de alacakaranlığın yansımasıyla da) kırmızıya dönüyordu. Bronz heykeller korunma ve reddetme jestleriyle, parmakları açık, kaburgaları görünürde, karınları içe çekilmiş bir şekilde, kaidelerin üzerinden ümitsiz bir kopma ve sonu olmayan mezarlıktan bir kaçma denemesinde donakalmışlardı. Garip bina ancak papaz her şeyin üzerine kutsal su serptik-

ten sonra hayrete düşürme gücünü yitirdi. İnsanlar gözlerini ovalayarak aslında o iki genç erkeğin melek olduklarını, açık ağızlarının şarkılar söylediklerini ve gözlerinin gökyüzüne doğru yöneltilmiş olduğunu gördüler. Merasim uzun sürmüştü ve sıkıcı geçmişti, ondan sonra ise (çünkü hava iyice kararmıştı ve karanlığın içinde yalnızca tapınak, pembe bir kristal gibi ışık saçıyordu) tabut yeraltı mezarın merdiveninden indirildi. Çok ağır, iyi yağlanmış kararmış demir kapıdan boş bir oda ve bir bodruma götüren bir dizi taş merdiven görünüyordu. Mezarı kazanlar tabutu dikkatle omuzlarında taşıyorlardı ve arkalarından akrabalar iniyorlardı. Maria diğerlerinin girmesi için de yeterli yer olmadığını düşündü. O zaten girmek istemiyordu. Hiçbir zaman ne cenazeleri ne de papazları sevmişti. Ölümden sonraki hayata inanmıyordu veya daha doğrusu bu konuyu düşünmüyordu bile. "Sanki biri dönüp de oralarda neler olduğunu söyledi. Eğer kalbin temizse, korkulacak bir neden yok. Ne olursa, olur." Fakat yavaş yavaş etraftaki insanların sayısı azalmaya başladı, tümü iniyordu ve hâlâ yer varmış gibi duruyordu. Kısa zamanda soğuktan ve karanlıktan korkmuş bir şekilde yalnız kaldı. Etraftaki yeraltı mezarların şimdi zift gibi siyah, düzensiz mimarisi gökyüzünü bir testerenin dişleri gibi tırtıklıyordu. Birer heykel (trompetli ve açık kanatlı bire melek) ufuk çizgisinin telvesi üzerinde öne çıkıyordu. Servilere de katran sürülmüştü ve ürkütücü bir şekilde sallanıyorlardı. Maria, dehşete düşmüş bir şekilde indi.

Çok derinde, önünde, yeşil karanlığın içinden onunla birleşerek ilerleyen iki üç siluet görüyordu. Basamakların sonu yok gibi görünüyordu. Maria saatlerdir iniyordu ve merdivenin son derece uzak başına çapraz bir şekilde düşen dikdörtgen bir ışık gördüğünde nerede olduğunu neredeyse unutmuştu. Birtakım böceklerden daha uzun olmayan cenaze konvoyunun en gerisindeki birkaç insan, yavaşça yaklaşan o ışığın içinde bir an için gözüktüler ve berrak kapıdan kayboldular. Maria onları takip etti ve kendini, parlatılmış ve görkemli bir mozaiğinin

üzerinde minicik olarak ilerleyerek devasa bir salonun içinde buldu. Salon yuvarlak duruyordu fakat kenarı o kadar uzaktı ki neredeyse sedef bir sis içinde kayboluyordu. Porfirden devasa sütunlar üzerinde duran altın renginde bir kubbenin boyu kelimelerle anlatılmayacak kadar yükseğe, bu dünyanın sıradan bir insanı için, gök kubbesinden, takımyıldızların kuvars küresinden daha yükseğe uzanıyordu. Salonun etrafında, kırmızı-kahverengi sütunlarla aynı sırada, oyukların içinde, korkunç heykeller dizilmişti. Deri renginde boyanmış, çıplak erkekler ve kadınları temsil ediyorlardı. Kadınlar daha pembemsi, erkekler ise yeşil zeytin rengindeydiler, tümünün gözleri ise aynı mavidendi ve yüzlerinde dehşet ifadesi vardı. Ayak tırnaklarının kalınlığı bir insan boyu kadardı ve altın kubbenin sisinde kaybolan yüzlerde yalnızca genişlemiş gözlerinin ışıkları görünüyordu. Her bir dev, trajik bir şekilde bir sakatlığını sergiliyordu: bir kadının sol göğsü fil hastalığına yakalanmıştı ve çirkin bir çuval gibi kasık kemiklerine kadar iniyordu; başkasının başı göğüs kafesine gömülmüştü ve göğüs kemiği kuşlarınki gibi dışarı çıkıktı. En yakındaki erkeğin bir bacağı poliomyelitliydi[3], uyluğu ve baldırı yoktu, yalnızca kırışık bir deri içinde kaval kemiği ve fibulası[4] mevcuttu. Diğerinin fıtığı testisini doldurmuştu ve yere kadar sarkmasına yol açmıştı. Sakat, topal, cüce, zafiyetli, koksaljik[5], spina bifida[6] ile, korkunç derecede obez, tavşan dudaklı, ayakları ve kolları on bir parmaklı, kardiyak bir malformasyondan[7] dolayı morarmış, cüzzamlı, şarbon, sıraca, vitiligo hastalıklarına yakalanmış kavis şeklindeki uzun heykel dizisi, cenaze konvoyun, sonsuz alanı üzerinde merkezine doğru bir akarlar alayı gibi ilerlediği yuvarlak salonu, sakatlıkların yüzüğü gibi kucaklıyordu.

3. Çocuk felci. (ç.n.)
4. Baldır kemiği. (ç.n.)
5. Kalça ağrısı. (ç.n.)
6. Ayrık veya açık omurga anlamına gelir. En sık görülen doğuştan olma hastalıklardan birisidir. (ç.n.)
7. Sakatlık, oluşum bozukluğu. (ç.n.)

Maria, ağzı açık bir şekilde etrafa bakarak ve tabii ki, ikinci derecede kıymetli taştan yapılmış zeminin üzerinde (malahit? obsidyen?) tamamen dikkatlerden kaçan, geometrik veya figürlü büyük bir deseni düşleyerek, devasa renkli alanlardan geçiyordu. Muhteşem mozaik bütün anlamıyla birlikte, yalnızca çok yukarıdan, gök kubbenin yakınlarından görünebilirdi. Fakat hamarat kadının ucuz ayakkabıları daha yeni görme özelliğini kaybetmiş bir körün veya ilk kadınına dokunan bir ergenin tecrübesiz parmakları gibiydi. Tabutu taşıyanlar yavaşça salonun merkezine ulaşıyorlardı. Her adımda önlerinde başka başka perspektifler açılıyordu. Böylece kavisli duvarın içinde, oyuklar ve sütunlar arasında bronz kitabeleri ve karışık çiçek süslemeli birtakım taç kapılara benzeyen ve sonsuz galerilere götüren simetrik boşluklar görebildiler. Bir katedralin ışığı gibi tatlı ve renkli ışık, mozoleyi hiçbir yerden gelen şeffaf bir jöle gibi dolduruyordu. Solgun sessizlik içinde bir dizi çanın müziği gibi küçük ve ahenkli bir şekilde yalnızca ayakkabı tabanlarının çıkardığı tıkırtı duyulabiliyordu.

Maria adımlarını ihtiyar adamın yaslı akrabaları arasında atıyordu. Şimdi dumanlı, prizmatik cam kabuklu ve adamların sendeleyerek taşıdıkları tabuttan gözlerini alamıyordu. Ölü de ne kadar çok değişmişti! Yüz hatları neredeyse kaybolmuştu, yüzünün kalın derisi altındaki gözleri, gözbebekleri beynin yarımküreleriyle birleşmiş gibi ancak devasa iki bilye gibi fark edilebiliyorlardı; burnu ve ağzı göğsüne kadar inen bir hortum şeklinde birleşmişlerdi. Ayakları ve kolları, itici şekillerde şişen karnının ve göğüs kafesinin içine çekilmişlerdi. Kıyafetleri çatlamıştı, sakalları ve saçları bir karahindiba tüyleri gibi etrafa saçılmıştı ve beyazımsı larva, yavaşça çarparak, pasif fakat canlı bir şekilde şimdi tabutun üst kanatları içinde yatıyordu. Maria da gözleri genişlemiş ve kollarındaki tüyler diken diken olmuş bir şekilde yarısaydam kitin kabuğunu tuttu.

Salonun merkezinde, dairesel duvardan o kadar uzak bir yerde ki, heykellerin ve sütunların mavi sis içinde ufuk çizgi-

sinde gözüken bir ormandan daha görkemli olmadan ancak görünebildiği bir yerde, kapağı açık, kristal bir mezar bulunuyordu. Tabutu taşıyan adamlar, yüklerini yere bıraktılar, insanlar daire şeklinde toplandı ve papaz buhurdanlığı sallamaya ve dualarını okumaya başladı. Tümü arada bir geniş haçlar çıkarıyorlardı ve papaza birer "amin" ile cevap veriyorlardı. Dakikalar sonra, her yerden garip yankılar salonun semasında neredeyse görünür halde, sesli bir gül şeklinde birbiriyle karışarak, geri geliyorlardı. Jelatinli salgılardan dolayı ıslanmış krizalit, kristal evinin içine yerleştirildi, ufak ve okunaksız bir kitabeyle kaplı olan kapak ise mühürlendi. Ebedi evin yapıldığı madde o kadar berrak ve şeffaftı ki kuvars prizmaların, gökkuşağı renklerindeki şimşekleri olmasaydı, larvanın, zeminin üzerinde yüzdüğünü zannederdin. Genç kadın, uyuyan kişilerin gözkapakları altında kayan gözbebeklerin hareketlerine o kadar çok benzeyen, krizalitin derisi altındaki yavaş, karışık peristaltik hareketleri anlama çabasının içinde kayboldu...

Uzun zaman sonra bakışlarını devasa kozanın üzerinden ayırdıktan sonra, Maria kendini yalnız buldu. Yaslı akrabalar, cenaze bayraklarını taşıyan Çingene çocuklar, çalgıcılar ve papaz o aşındırıcı havanın içinde erimiş gibi kaybolmuşlardı. En yakın çıkışa varmaları için günler geçmeliydi. Zeminin sonsuz mozaiğinin parlaklığının içine mi emilmişlerdi. Görünmeyen bir kapağın altından daha da mı derine inmişlerdi? Maria anlayamıyordu ve anlamak da istemiyordu. Çünkü kafatasının kemik kubbesinden daha geniş olan kubbeler altında düşünmek imkânsızdı. Rüyasının merkezinde, kristalin içine kazınmış mezarın yanında donakalmış kadın, daha beyni ölmeden önce birkaç saniye içinde çürümüş gibi, bütün bedeninin aniden çöktüğünü hissetti. Dehşet, buz gibi soğuk bir ter gibi üzerinden aktı. Tam o an mağaradan, yeraltı mezarının cazibesinden ve gerçek olmayışından kopmazsa, yumurtası içinde, yanında çarpan canavara canlı bir yem şeklinde felç olmuş bir tırtıl gibi orada kalacağını bildi. Kabirden, önce

yavaşça, sonra da renkli karo taşlar üzerinde bağırarak ve çığlıklarını duymadan koşarak uzaklaşmak için hayatının çabasını gösterdi.

Saatlerce, arada bir derin bir nefes almak için durarak rasgele koştu fakat mağaranın duvarları ona hiç yanaşmıyor gibiydi veya bunu o kadar yavaş yapıyorlardı ki sütunlar ve sakat heykeller, evrenin kenarında donakalmış birtakım buzullar gibi görünüyorlardı. Ama yine de bir şekilde heykeller ve sütunlar uzaklığın mavi sisinden yavaşça çıkmaya başlamışlardı ve kadın, kısa zamanda, göğsü bulutlarla çevrili olan, ayak tabanları, parmakları arasında uzaklarda perspektiflerini kaybeden galerilere götüren kemerli girişleri bulunacak kadar büyük olan, korkunç akromegalik[8] adama yaklaştığını anladı. Böylece Maria, heykelin küçük parmağı ile yandaki parmağının arasındaki kemerli tünele girdi ve kendini tuğladan yapılmış fantastik bir viyadükte buldu. Ara ara, örümcek ağlarıyla dolu duvarlarda av yarışması ödülleri sararmış boynuzlarını uzatıyorlardı. Zaman, çiçek süsleri bulunan, ağır, bronz çerçeveli tabloları o kadar karartmıştı ki neyi temsil ettikleri anlamak imkânsızdı. Mermerden soğuk sobalar, pirinç ızgaralar, maşalar, aynı kaygan metalden yapılmış tükürük hokkaları yanında duruyordu. Galeri, örümcek ve güvelerle dolu duvarların yukarısına siyah metalden yapılmış kapların içinde duran meşalelerle aydınlatılıyordu. Sessizlik zonklayıcıydı ve ışık, aniden küçük Mircea'yı ilk kez evde tek başına bıraktığını hatırlayan Maria'nın ufukta birleşen çizgiler arasından gittikçe daha çabuk ilerleyişiyle sönüyor gibiydi. Maria hiçbir zaman doğaüstü yeraltı mezardan kurtulmayacağından korkarak koşmaya başladı, bir topuğu kırıldı ve kendisinden çok, bedeninin, algılanması neredeyse imkânsız bir değişikliği hissettiği âna kadar topallayarak koşmaya devam etti. Hava

8. Akromegali: Beyin tabanında bulunan hipofiz bezinin ön lobundan (adenohipofiz) çok fazla miktarda büyüme hormonu salgılanması nedeniyle oluşan hastalıktır. (ç.n.)

gittikçe kırmızılaşıyordu fakat bu o kadar yavaş gerçekleşiyordu ki, galerinin kat edilen her metresinde, yalnızca tek bir molekül alacakaranlığın o acıtıcı pembesine dönüşüyor gibiydi. Aynı yavaşlıkla zemin esneklik kazanıyordu ve bir zamanlar bir satranç tahtası gibi iyi belirlenmiş karo taşların renkleri birbirlerine karışmaya, duvardaki tabloların, şöminelerin ve av ödüllerinin yavaşça şekillerini kaybettikleri gibi, kenar çizgilerini kaybetmeye başlıyorlardı ve gittikçe daha pürüzsüz ve monoton olan duvarların pembe sedefleri içinde kaybolmak niyetindelerdi. Kısa zamanda Maria görüş alanının bittiği yerde gittikçe daha heybetli bir spiralin içine dönen ıslak etten bir hortum içinde ilerliyordu. Sarı bir sıvının aktığı ve yapışkan canlıların kaynadığı duvarlar, büyülü havanın içinde, gittikçe daha güçlü duyulan insan sesleri ve metal tıkırtılarıyla karışan kadifemsi sesler örerek durmadan titriyorlardı ve bu yüzden kadın, katılaşmış sesler arasından yürüdüğü hissine kapıldı. Ortadan başladığında dokuzuncu veya onuncu olan büyük dış eğrinin menzili Bükreş'inkinden daha küçük olamamasına rağmen, sürekli dönüp durmasının karaciğerinde verdiği bulanıklığı hissediyordu. Duvarlarla aynı derecede yağlı olan zeminin üstüne eğri basarak tüm salyangozu kat ettikten sonra, kadın kendini, kocaman yapıya uyum sağlayan, kemikten yapılmış düzensiz bir mağarayı dolduran devasa bir heykelin veya bir makinenin karşısında buldu. Maria'nın başının üzerinde gökyüzünde garip bir şekilde birbirine karışmış, üç tane yaz bulutuna benzer bir şekilde sarkan üç tane parçadan oluşuyordu. Jelatinli kıkırdaktan eklemleri olan kemik parçalar, kadının dehşetle hatırladığı dokuma makinelerinkine benzer duraksamayan bir uğultu içinde titriyorlardı. Garip bir şekilde bir üzengiye benzeyen ilkinin kenarları sonuncunun kenarları gibi, titreyen şeffaf zarlarla kaplı yuvarlak iki pencereye dayanmıştı, ortadaki ise, üçlü takıma derinlik ve heybet kazandırarak bir tapınağın alınlığı gibi diğer ikisi arasında yay şeklinde uzanıyordu. Kal-

ker yapının insanlık dışı boyutları altında ezik kalan Maria, salonun diğer kenarındaki pencereye yakınlaştı, kalınlığının ötesinde başka bir dünyanın ışıklarının ve gölgelerinin uçuştuğu ayın rengini taşıyan zara ulaşana kadar, kalsiyum kalıntıları ile yumruları üzerinden geçerek yukarı doğru çıktı, ayaklarının tabanları altında aynı amibik[9] canlıları ezdi. Sıcak tendona alnını dayadı, avuçlarını birtakım paravanlar gibi şakaklarına ve zara dayadı ve bulanık, şeffaf maddenin içinden bir şeyler görmeye çalıştı. Dış dünyanın çığlığı büyük bir şelaleninki gibi eziyet verici, dayanılmaz bir hal almıştı. Tanımlanamaz bir şekil, aniden bir abisten[10] çıkmış gibi yeşil, sarı, gri renklerde birden yukarı kalktığında ve etten pencereye -neyini? yüzünü mü? göğüsle kafasını mı? kuyruğundaki iğnesini mi?- yakınlaştırdığında, Maria çığlıklarını duymadan, yalnızca yaralı boğazını hissederek, iki ayakkabısını da kaybederek ve gizemli heykelin bulunduğu salonun, ıslak salyangozunu ve saatler sonra tatlı karo taşlarını, tuğladan duvarlarını, şöminelerini, pirinç tükürük hokkalarını, av ödüllerini ve kararmış tablolarını yeniden kazanan viyadüğün içinden çığlıklar atarak geri koşmaya başladı ve en sonunda heykellerin bulunduğu devasa sisli salona girdi. Tekrardan salonu bir başından diğer başına kadar, birkaç kez parlatılmış zeminin üzerine uzanarak gecelemek için ara vererek kat etti, larvanın bin bir renkli ipli bir kozayla kaplanmış olduğu merkezdeki kuvars kabrin yanından geçti ve kendini çıkışa doğru götüren sayısız 'basamakların üzerinde buldu. Bellu Mezarlığı'nın melankolik servileri arasından yayılan gün ışığını tekrardan gördüğünde, Maria haç çıkardı. Tramvayın içinde çıplak ayaklarına bakan kalabalığın gözleriyle baş etmesi gerekti. Buzeşti istasyonunda tramvayı değiştirdi ve Sirke kadar 24 numaralı tramvayla gitti. Çiçekçinin yanından yolun karşısına geçti ve bir seneden fazladır oturduğu, apart-

9. Amipsi. (ç.n.)
10. Cehennem çukuru. (ç.n.)

manın, mobilyalı koridoruna ulaştı. Daha girişten, küçük Mircea'nın çığlıklarını duydu. Beş numaralı dairesinin kapısında, kapının diğer tarafında avazı tuttuğu kadar "An-ne-cim! Ne yaparım ben an-ne-cim-siz!" diye çığlıklar atan çocuğu sakinleştirmeye çalışan bir grup komşusunu buldu. Yapabildiği kadar hızlı bir şekilde kapıya koşmuştu, kapıyı anahtarıyla açmıştı ve artık gözyaşları arasında gülen, terden sırılsıklam olan ve sarf ettiği efordan yanakları kırmızılaşmış oğlunu kucağına almıştı.

U şeklindeki avludan çıktığında Maria sonbahara adım attı. Avlunun üzerindeki sema bukle şeklinde donakalmış bulutlarıyla koyu mavi olmaya devam ediyordu. Yeşil ve pembe zakkum hâlâ evinin sol duvarı üzerine mavi gölgesini çiziyordu ve yarı Çingene olan avlunun nüfusu bir mercan resifi üzerindeki etli birtakım yumrular gibi meyane kokusu içinde terlemeye devam ediyordu. Fakat dış kapının kapanmasıyla birlikte telaş da parfüm de sanki gürültü de aniden kesildi ve Maria kendini Silistra Sokağı'nda, ölü yapraklar ve fırtına bulutları taşıyan bir gökyüzünü yansıtan su birikintileri arasından ilerlerken buldu. Evlerin ve köprülerin kenarlarını sanki silen, nemli ve soğuk bir rüzgâr esiyordu. Fakat genç kadın

üşümüyordu. Başının ve omuzlarının üzerinde boş bir çuval tutan bir kadın (çünkü kaldırımın üzerine buz gibi soğuk, kötü çisenti başlamıştı) ona garip bir şekilde baktı ve yan bir avluya girdi. Başka bir kapıda, günün üzüntüsünü ve kasvetini yansıtan yeşilimsi yükünü yere bırakarak bir camcı durmuştu.

Ela gözlü genç kızın dudaklarındaki şekerli, o ucuz ruj ne kadar da garip ve aydınlıktı! Üzerinde, sökük siyah bir duman gibi koşan gökyüzünün altında, renkli ve canlı tek şeydi. Rimelsiz iki göz ve kalp şeklinde bir ağız. Bir eşarbın altından uçuşan, maşayla kıvrılmış birkaç saç teli. Maria gülümsüyordu. Genç çalışan kadının kendine alabildiği tek elbise olan yazlık entarisinin beyaz yakası gibi iyi niyetli ve dürüst bir gülümseme. Puantiyeli ve pileli çok bilindik elbisesi. Çünkü henüz Costel'i düşünmek istemediği için, ablasını, Vasilica'yı, artık iyi görmeyen, bir gün hazırladığı pastaları üzerine (limon kokan lezzetli bir kremalı, ihtisas alanı olan "*tanti Mimi*" pastasından yapmıştı) pudra şeker yerine bulaşık tozu koyan yaşlı bir kadın olan sağdıcını düşünüyordu (ve gülümsüyordu). Vasilica güzel kokulu eşkenar dörtgenden ısırmıştı ve bulaşık tozu dişlerinin arasında gıcırdamıştı fakat bir şey demeye cesaret edememişti, ta ki yaşlı kadın da pastadan ısırıp "Vaaaay, anam, Vasilica! Yaptım yapacağımı! Pudra şekeri yerine üzerlerine bulaşık tozu koymuşum" diyene kadar ve ikisi de gülmekten yıkılmışlardı. Maria da sokağın ortasında gülmeye başladı. Yaşlı sağdıcı ne kadar da deliydi! Fakat onun tüm sülalesi öyleydi. Erkek sağdıç, Butunoiu amca, gençliğinde tüccarmış, Bucureştii Noi semtinde erkek kıyafetleri satan bir dükkânı varmış; şimdi akordeon tamir ediyordu ve Ruslara karşı köpürüyordu fakat tabii ki bunu yalnızca ailesinin yanında ve kısık sesle yapıyordu. Sağdıçlarının kızına ve torunları Aura'ya gelince, Maria ikisini de hiç çekemiyordu. Daha önce hayatında hiç bu kadar iğrenç insanlara, ikisinde de aynı olan bulanık yeşil gözlerinin bakışları kadar hain bakışlara rastlamamıştı. Diğer kadınlar gibi süslenmiş iki tane mahalle

kadını. Vasilica'nın oğlu Marian'ın gözünün altında, annesi ve Aura'ya yaptıkları ziyaretlerinin arkasından her defasında, bir çizik oluyordu. Ablasının evindeki bir fotoğraf, garip bir şekilde el ele tutuşmuş (Marian'ın sağ eli ile Aura'nın sol eli, aralarında çapraz bir şekilde birleştirilmişti), ayakta duran iki çocuğu gösteriyordu: Marian salakça gülüyordu, Aura ise beş yaşındaki bir kız için son derece kötü niyetli bir yüz ifadesiyle kaşlarını çatmıştı. Kız, diğer elinde bir daire tutuyordu ve saçlarında komik bir ponponu vardı, erkek çocuk ise göğsünde lastikten çizgili bir top tutarak dik durmuştu.

Nereden de edinmişti yerinde duramayan akrabaları? Onun gelmesinden çok daha önce Bükreş'te oturan bu insanlarla çevrelenmeye ne zaman vakit bulabilmişti? Çünkü Maria, savaş zamanında, öz köyü olan Tântava'yı terk ederek gelmişti ve Vasilica'yla birlikte, ARO apartmanının arkasında bulunan, meşhur variyete sanatçısı Mioara Mironescu'nun verandalı ve markizli beyaz evine yapışık, Verona terzisinde çırak olarak çalışmaya başlamıştı. On beş ve on yedi yaşındaki iki köylü kız, dikiş makinesinde saatlerce diktikten sonra yorgun düşmüş ve bütün gece Singer dikiş makineleri ile beyaz hasır şapkalı ve kamış bastonlu, memur, şık erkekler rüyalarında görerek üst katta, ikisi bir yatakta uyuyorlardı. Tekrardan büyük şehrin kalabalığına girmeye hazır, birbirlerine sarılmış bir şekilde, yanak yanağa uyanıyorlardı. Pazarları çalışmıyorlardı ve arabalarla faytonların geçtiği bulvarlardaki kare şeklindeki apartmanların arasında, tabelalara, mobilya ve mücevher vitrinlerine, Telekom Sarayı'nın (Telekom binası –santral memuru olmayı ne kadar da çok isterlerdi!– Amerikan filmlerinde santral memuru kadınlar, her defasında milyoner bir gence rastlıyorlardı) baş döndürücü yüksekliğine, tozlar içindeki gençlerin, Yost daktilo makinelerinde boyunlarının etraflarında tilki kürkü taşıyan ve filmlerdeki vamplara benzeyen şık kadınlara bin bir çeşit mektup ve belge yazdıkları bürolara şaşırmış ve büyülenmiş bir şekilde baka-

rak gezmeye çıkıyorlardı. Akşamları ampullerden yapılmış çelenkler açık hava restoranlarının, sinemaların ve tiyatroların girişlerini süslüyorlardı. Kızlar onların dünyasına ait olmayan ve kendileri yerlere çekirdek kabukları tüküren, bir kızla erkeğin ekranda öpüştüklerinde ıslık çalan ve sanki bir yanlışlık sonucu torna yağı kokan ağır ellerini yandaki kızların bacaklarına koyan işçilerin dolu olduğu ucuz mahalle sinemalarına gittikleri için kıskanmadıkları bu mucizelerin yanından büyük gözlerle geçiyorlardı. İki kardeş çoğu kez "deliler" yüzünden, petrol bazlı bir sıvı sürülmüş parkeyi çıtırdatarak karanlık salonun içinde yerlerini değiştirmek zorunda kalıyorlardı. Demiryollarının paslanmış raylarını ve papatya dolu kırları geçerek sanki çocuklar tarafından çizilmiş yabani hayvanlar ve yılan yutanları, örümcek-kadınlar, cüceler ve ben dolu beyaz ve çıplak memeleriyle erkeklerin karşısına çıkan utanmaz kadınları sergileyen panoramalar karşısında büyük bir kalabalığın içinde sıkışmak için kenar mahallerinin şenliklerine de gidiyorlardı. Çocuklar başlarına parlak ve krepon kâğıttan yapılmış külahlar takmışlardı ve renkli trompetler çalıyorlardı. Kız kardeşler birer külah patlamış mısır veya birer şeker kolyesi satın alıyorlardı ve o renkli günü, kendilerine ait gençliklerini, dünyanın tazeliğini yaşadıkları için bir çocuk gibi seviniyorlardı. Köyde oturanlar bu mucizelerden hangisine sahipti? Hiçbirine. Hayatları boyunca yalnızca çalışmayı biliyorlardı. Kızların Bükreşli olduklarının üzerinden bir sene bile geçmemişti ve köylüleri, "kafaları torbaları içinde olanları" aşağılamaya başlamışlardı bile ve Tântava'da evlenmiş ve hayatı boyunca ineği ve domuzuyla, bahçe işleriyle orada kalmak zorundaki ablaları Anica'ya acıyorlardı. Şenlik alanında dolaşmaktan bıktıklarında, kızlar, etraftaki dünyayla birlikte bayılana kadar dönerek, avazları çıktığı kadar bağırarak, dönme salıncaklarda vakit geçiriyorlardı. Yan bir salıncaktaki bir genç onları havada yakalıyordu ve salıncaklarını çeviriyordu, sonra da delicesine dönmeleri

için serbest bırakıp gülmekten yıkılıyor ve etraftakilerden yalnızca üst üste yığılmış renklerden bir girdap görüyordu. Akşamları, neşeli, her çeşit insanın bulunduğu ucuz bir açık hava restoranına gidiyorlardı ve rüzgârın getirdiği uzaklardaki bir akordeonun ezgisi altında cızırdayan köfteler yiyorlardı. Kol kola eve varıyorlar, spiral merdiveni kıkırdayarak çıkıyorlardı ve penceresinden ayın içeri girdiği boş fakat özel olan odalarında, demir başlıklı yatakları ile köşedeki leğenlerine tekrardan kavuşuyorlardı. Kızlar yüzlerini sinemadaki gibi garip ve solgun gösteren ay ışığının mavi havasında, uzun bir süre daha çarşaflarının altında laflıyorlardı. Maria güzel değildi fakat Vasilica'dan daha güzeldi. Ablasının yüzü bir sincabın kurnaz ve keskin yüzüne benziyordu ve her ne kadar uğraşsa da iki kız da sinemaların üzerindeki büyük posterlerde ve gazetelerin reklam sayfalarında gördükleri, 40'lı yılların idol-kadınının imajına benzeyemezdi. Maria kendi kendine, Vasilica'nın zengin âlemin müşterilerini memnun eden bir terziden daha fazlası olamayacağına karar vermişti.

Şimdi, Obor'daki dumanla boğulmuş kavşağı, zilini çalarak geçen 4 numaralı tramvayın arka camından bakıyordu. Sicimle bağlı birtakım soba boruları taşıyan bir demiryolları çalışanı, o da diğerleri tarafından sıkıştırılmış bir şekilde Maria'yı eziyordu ve yüzüne ağır sucuk kokusu üflüyordu. Tramvayın vagonu çok dolu olduğu için insanlar sürekli birbirileriyle kavga edip kırıcı sözler söylüyorlardı fakat Maria hasır sepetleri ve sarımsak örgüleri olan köylülerle dolu meyhanelere ve "aynacam" satan dükkânlara, anahtarcılara, demirci dükkânlarına, dokuma dükkânlarına dalgın bakarak onlara önem vermiyordu; kararlı bir şekilde omzuna girmiş borunun dalgalı demir kenarına katlanıyordu ve atların çektiği kamyonların ve çapraşarak bazen karanlık havanın içinde solgun kıvılcımlar sıçratarak burun buruna gelen tramvayların uğultusunda cama çarpan yağmur damlalarından ürkmüş bir şekilde bir düşünceden diğerine atlıyordu.

Bükreş'e geldiklerinde ikisinin de hâlâ bellerine kadar gelen kırmızı iple örülmüş saç örgüleri vardı. Atlı arabasıyla "Babacığım" getirmişti ve kızlarını, ağabeyi fakat sonradan Dinyester'i geçip Don kıyılarında bir yerlerde kaybolan "*nenea*"ya emanet etmişti. Ancak 51'de dönecekti. Kızlar sabahtan akşama kadar atölyede çalışıyorlardı. Sabah atölyeye girdiklerinde, parlak siyah volanlı ve pedallı Singer dikiş makineleri, kızlara, her biri kurbanları olan genç ve enerjik birer kızı teslim almaya hazır zehirli iğneli birtakım böcekler gibi geliyorlardı. Patronları, kötü bakışları ve kasları durmadan hareket eden yanakları olan sert bir kadındı. Atölyede çalışan kızlara doğal ihtiyaçlarını yapması için bile izin vermiyordu. Kalın bir tabaka şeklinde ruj sürülmüş ağzına ve rimel sürülmüş kirpiklerine rağmen onun yüzünde erkeksi bir şey kalıyordu hep. Daha tecrübeli olan çıraklar yeni gelenlere onların da daha öncekilerden duyduklarını söylüyorlardı: Madam Georgescu tam anlamıyla kadın değilmiş ve eteklerinin altında erkeklerde olan şeyden varmış. Bazıları erkek kadının, kılların, haydutlarınki gibi büyümesin diye sakalını, boynunu ve göğüslerinin arasını tıraş ettiğini söylüyorlardı. Eğer gerçekse, kalın bir pudrayla her şeyi örtüyormuş. Her ne olsa da hiçbir zaman evlenmemişti ve odasını, Rahova'da bir yerlerde, gözleri pembe bir deriyle çevrili ve bir kedinin dişlerine benzer ufak dişli, kısa boylu ve baygın, genç bir ilkokul öğretmeniyle paylaşıyormuş. Hiçbir zaman gülmediği için Madam Georgescu çırak kızları korkutuyordu ve hiçbir laf söyletmeden kendini dinletiyordu. Kardeşler, çoğunun köyden gelen kızların hiç daha önce duymamış oldukları şekilde konuşan birtakım orospucuklar olan diğer kızlarla arkadaşlık kurmamışlardı ve onlar için küçük köylü kızlara gösterdiği ilgi, Tanrı'dan bir mucizeymiş gibi gelen, her şey ve her şeyden öte, masallardaki bir peri, bir model, bir Tanrıça haline gelen muhteşem hanım Mioara Mironescu olmasaydı, kendilerini gerçekten çok bahtsız hissederlerdi ve her gece demir başlığı olan yataklarında bir-

birlerinin kucağında ağlarlardı. Meşhur sanatçıyı kim çıkarmıştı karşılarına? Niye daha onları komşu evin penceresinde yanak yanağa gülerken, oynaşırken, kaldırımdaki güvercinlere ekmek kırıntıları atarken gördüğünde, masif bir Packard'dan daha yeni inmiş sanatçı aniden durmuştu, şapkalı ve tüllü başını arkaya doğru eğerek öylece kalmıştı: sanki moda dergilerinden çıkmış, safran rengi eldivenleri içindeki elleriyle göğsünde bir buket menekşe tutan, etek ile ceket giymiş bir siluet. Güneş, tülünün nadir ipeğini yakıyordu ve saç iğnesinin büyük oniks başına parlayan büyük bir yıldız koyarak, beyaz yüzünü koyu ve pastel renklerle boyuyordu. Birkaç dakika boyunca üst katta oturan çırak kızlara büyülenmiş gibi bakmıştı sonra da gittikçe yoğunlaşan gölgenin içinde renklerini aşamalı olarak kaybederek yandaki evin karanlık boşluğuna dalmıştı. Siyah otomobil de yalnızca kaldırım taşlarının arasında büyüyen pas renginde küçük birkaç bitkinin canlandırdığı sokağı yalnız ve melankolik bir şekilde bırakarak gitmişti.

Birkaç gün sonra tanışmışlardı ve sonsuz bir hoşnutluk seli gelmişti arkasından. Sürekli yarı kapalı gözlerinin altında koyu halkaları bulunan, kollarına ve hatta bir tane ayak bileğine bile şıngırtılı pirinç bilezikler takan, yüzünü çerçeveleyen uçlu kısa bir saç kesimi olan mavi-siyah renkli saçlı kadın, bir akşam onları Şelari Sokağı'nın arkasındaki, çizgili elbiseler giymiş ve sert şapkalar takmış zencilerin sahne aldıkları "Gorgonzola" kabaresine götürmüştü. Kızları, parlak trompetlere ve saksafonlara üfleyen büyük dudaklı zencileri ve etraftaki insanları seyretmeye bırakarak kendisi bir merdivenden kırmızı kadifeden yapılmış bir perdenin arkasında kayboldu. Bir garson, kızlara yiyecek bir şeyler ve birer bardak şampanya getirdi, etraftaki insanlar ise masalarından kalkıp dans pistine sıkışıyorlardı. "Fokstrot" diye seslendi kontrbas çalan zenci ve bütün insanlar, kardeşlerin çekingenliklerine rağmen kendilerini gözyaşlarıyla gülmemekten tutamadıkları komik ve karışık bir dansa kalkıştı. Dans edenler masalarına döndükten sonra ga-

rip derecede derin bir sesle üzüntülü ve uzun bir şarkı söyleyen kırmızı bir elbise giymiş, balık etli, sarışın bir kadına sıra geldi. Şarkı, bu dünyada daha önce hiç görülmemiş, deli bir aşktan ve bakire kızın soğuk mermer mezara/ Tanrı'nın kucağına girene kadar/ sevmeye devam edeceği "parlak dişli bir adamın" genç "bakireyi" alçak ve acımasızca terk edişinden bahsediyordu.

Şampanyadan kafaları dönmüş kızlar da puroların gittikçe yoğunlaşan yeşilimsi dumanı içinde gözyaşlarını akıtıyorlardı. Vasilica ağzı açık kalmış bir şekilde davullardaki zencinin ona gülümseyip göz kırptığını fark edince, tam da elinin tersiyle gözyaşlarını siliyordu. Bir kez daha baktı. Zenci, sanki ruj sürülmüş dudakları arasındaki at dişlerini sergileyerek gittikçe daha geniş gülümsüyordu. Vasilica arkasına baktı fakat arkalarında yalnızca kahverengiye boyanmış bir sütun vardı. O andan sonra hiçbir şekilde altı caz sanatçısının bulunduğu sahneye bakmadı.

Kızlara solgun renkli ve fısıldayan bir sıvı içeren birer bardak daha getirildi. Salon yavaşça kararmaya başladı ve dolunay gibi mavi bir ışık aniden salonu parlatarak insanların kafaları üzerindeki simli yıldızlar sırayla sönerek onu kapladı. Tatlı bir keman müziği başladı ve gece çökmüş sahnenin üzerinde, cezbedici bir gösteri genç köylü kızların önünde serildi. Bir reflektör her yerden belirebilecek bir şeyi ararmış gibi çekingen bir şekilde arkadaki perdelerin kıvrımlarını taradı. Kemanlar tutkulu bir sel içinde patladı ve sonrasında sahnenin üst köşesinde yavaşça inen bir kadının ayakkabısının meydana çıkmasıyla yavaş ve tatlı fısıldadılar. Kısa zamanda, bir dantel köpüğü tarafından takip edilen, muhteşem bir şekilde çizilmiş lila çoraplı bir bacak belirdi. Çıplak ve pudra sürülmüş omuzlarını açıkta bırakan, eteği bol dantelli ve havada uçuşan beyaz tüllü, beyaz satenden bir elbise giymiş, pembe ve yeşil yanaklı, altın tozuyla parlayan rüya gibi bir kadın, gözleri, ağzı ve çenesi, sarı bir hilalin kenarına zarif bir şekilde oturmuş, evrenin tüm

âşıklarına gülümseyerek gecenin içinde yavaşça iniyordu. Ay uzun ve karışık kirpikleriyle, yavaşça gözlerini kırpıyordu, kızların daha sonra -çünkü şimdi kıvrılmış saç tellerini belinden aşağıya sarkıtan bukleli, platin bir peruk takmıştı - komşuları olduklarını anlayacakları peri ise, gecenin çöktüğü, yıldızların kapladığı ve âşıkların el ele meyhanelerde Çingene-çalgıcıların ağıtlarını dinledikleri ve sonra da heykelli meydanlarda, yanıp sönen fenerlerin altında birbirlerine sarılmak için yıldızlardan oluşan halının altına çıktıkları Bükreş hakkında bir şarkı söylemeye başladı. Tümü garip bir şekilde, sanki ferforje demirden örülmüş gibi yalnızca buklelerden ve volütlerden çizilmiş Ateneu ve Arcul de Triumf yapıları ile atlı prens Mihai Viteazu'yu sergileyen birtakım dekorlar da indi. Frak giymiş ve uçlu şapkalar takmış genç erkek siluetleri ile boyları dizlerinin üzerinde olan etekler giymiş, yuvarlak popolu ve ince belli genç kızlar, sahnenin karton binaları arasında, yarı karanlığın içinde (çünkü güçlü bir şekilde aydınlatılmış olan tek şey, hilalin kenarına uzanmış duygusal kadındı) yavaşça dans ediyorlardı.

Sanatçı, yalnızca kemanların temayı yeni bir keder ve duygusallık yoğunluğu içinde teslim almasına izin vererek şarkısının dörtlüklerinden birini bitirdiğinde, ayla birlikte yere kadar indi, kalktı ve muhteşem kalçalarını öne çıkaran yürüyüşüyle sahneyi salondan ayıran birkaç basamağı indi. Diğer kelimeleri saten eldivenli kolunu birer erkeğin omzuna koyarak, gözlerine uzun uzun bakarak, ağzını herkesin kalbi durana kadar söz konusu erkeğin ağzına yaklaştırarak ve sonra da aniden onu itip başka masadaki bir erkeğe geçerek masalara yanaşarak söyledi. Zencilerden biri (fakat Vasilica'ya gülümseyen değil) Mioara'ya yanaştı, zarif bir şekilde uzatılmış elini öptü ve müziğin son akortlarıyla koluna girerek onu sahneye kadar götürdü. Orada tekrardan hilalin kenarına oturmasına ve görünmez ipler tarafından çekilerek yıldızlı kubbenin diğer tarafına kaybolmak üzere yükselmesine izin verdi.

Packard, kızları eve o kadar sersemlemiş bir şekilde getirdi ki kızlar, kıkırdayarak ve alışık olmadıkları topukları üzerinde sallanarak şarkıcıya ancak iyi geceler diyebildiler. Merdiveni sendeleyerek çıktılar ve boyunlarındaki ucuz boncuklar, sabahleyin Maria'nın hâlâ derin uyuyan ablasından kopması için biraz uğraşmasına yol açacak kadar birbirlerine karışmış bir şekilde öylece, giyinik yattılar. "Lelică, hey, lelică!" diye silkeledi ablasını fakat Vasilica beyaz ve tombul kollarıyla diğer tarafa döndü.

Kız, siyah dikiş makinelerin iğnelerinin kirli ışıkta karışık birtakım ağız parçaları gibi parladıkları atölyeye, ilk inen oldu. Her parlak nesnenin üzerinde altın yapraklar, karışık birer filigran çiziyorlardı. Maria oturdu, ayağını pedala koydu ve yağlı iğne hareket etmeye başlayana kadar biyel koluyla volanı çevirdi. İğne ne kadar da zarifti, ne kadar da uçluydu! Uykusuz gecelerde çoğu kez ona iğnelerin batırıldığını, uzun ve hafif eğri bir iğne ucunun kalbine saplandığını hayal etmişti ve o an dizleri üzerine kalkıp bir koluyla gözlerini örtüyordu diğeriyle ise gözlerini ve ağzını kısarak uzaklaştırma hareketleri yapıyordu. Fakat vahşi iğne kalbinin üzerinde duran avucunun tam ortasından geçiyordu, yavaşça çıtırdayarak sol memesinin altına giriyordu ve onu kanatıyordu, akciğerleri iki büyük pamuk parçası gibi kırmızılaştırıyordu ve kürek kemiğinin kenarından çıkıp kızı demir yatak başlığına sabitliyordu. Orada esir alınıyor, işkence çektiriliyordu, kurtulmak için hiçbir şansı yoktu, boşta kalan kolunu, bir böcek koleksiyonu kutusuna toplu iğneyle tutturulmuş bir yusufçuk gibi güçsüz bir şekilde sallıyordu. Bu sanrı hayatına dikiş makinesinde dikmeye başladığından beri girmişti ve durmadan onu rahatsız ediyordu. Her sabah, akşam çökene kadar yanında yaşaması gerektiği siyah ve zehirli böceğe gittikçe daha büyük bir tiksinmeyle yaklaşıyordu. O sabah Maria bir gömlek yakasını aldı ve nikel pedalın altına yerleştirip iğneyi hareket ettirmeye çalıştı. Fakat pedal kilitlendi ve iğne kumaşa batmak için inmek istemedi.

Kız volanı da çevirdi fakat kısa zamanda makinenin bedenindeki mekanizmanın kilitlendiğini anladı. Genelde böyle olduğunda, hemen, dikiş makinenin zarif bedeninde bulunan çubukları, diskleri, yayları ve kalın bir vazelin tabakası sürülmüş başka tuhaf metal parçalarını karıştırmaya başlayan tamirci Titi amcayı çağırıyorlardı. Fakat bu kez Maria hâlâ bir gün öncesinin şampanyası ve gösterinin büyüsünün de etkisiyle, ilk kez dikiş makinesinin ayağındaki bölmeyi açtı. Yanında teneke yağ pompası ve bir tornavida vardı ve içerideki bir şeyleri biraz sarsarak ve yağlayarak sorunu çözeceğini ümit ediyordu. Fakat makinanın parlak siyahlıktaki küçük eğri duvarı bir klik ile açıldığında kız dona kaldı. Maria şimdi bile tramvayda, yağmur izlerinin kendilerine yol yaptığı camdan, bulvarın üzerine sıralanmış dükkânlardan bir şeyler görmeye çalışırken ve onun hayatında o kadar büyük bir yere sahip olacak olan Yunan tapınağından gözünün kenarıyla bulanık bir görüntü yakalayarak, olanları hatırladığında ürktü. Çünkü dikiş makinesinin metal bölmesi içinde iç organlar çarpıyordu. Bir kan şebnemi altında genişleyip daralan bir çeşit böbrekler, endokrin bezleri, et ve kıkırdaklar, damarlar, arterler, lenfatik kanallar, gangliyonlar[1]. İğsi miyelin kılıflar[2] şeklinde dallanan sinirler. Şeffaf bölgeler ve birtakım pıhtılara benzeyen karanlık bölgeler. Tümü görünmez bir kalbin güçlü, duyulur çarpıntıları altında titreyip hareket ediyorlardı. Maria küçük pencereyi hızla geri kapattı ve çığlıklar atarak koşar adımlarla atölyenin kapısından çıktı. O günden sonra hiçbir zaman dikiş makinesini kullanmadı ve hayatı boyunca terziliğe karşı bir korku güttü. Az sayıdaki elbiselerini o andan sonra yıllarca Vasilica dikecekti ve her defasında, prova yaptığında, önünde dizlerinin üzerine oturmuş ve ölçüler alan Vasilica, onun da bir mesleği olması için (eğer yaşıyorsa şimdi kim bilir nerede-

1. Biyolojik zar kütlesi, genel olarak sinir hücresi grupları. (ç.n.)
2. Miyelin kılıf, sinir hücresinde (nöronda) bulunur. Nöronun çevresini bir yağ tabakası şeklinde sarar. Beyaz renktedir. İmpulsların (uyarıların) daha hızlı bir şekilde iletilmesini sağlar. (ç.n.)

dir) Madam Georgescu da terziliği bıraktığı için Maria'nın gözünü çıkaracaktı.

Devam eden günlerde Mioara, kızları Cişmigiu Parkı'na tekneyle bir geziye götürdü (siyah otomobilin şoförü kollarını sıvamış bir şekilde kürek çekiyordu ve uçları kıvrık bıyığının altından kadınlara gülümsüyordu), sonrasında Cavafii Vechi Sokağı'ndaki bir dükkâna götürüp moda elbiseler ve şapkalar satın aldı, kendi elleriyle saç örgülerini çözüp onları, salonun aynalarında iki tane salak fino köpeği gibi görünmelerine yol açan, saçlarına maşayla büyük ve küçük bukleler yapan usta kuaförün ellerine teslim etti. En sonunda ise "Gorgonzola"da onlara ilk gece oturdukları masadan sahneye daha yakın olan daimi bir masa rezerve etti ve bu yüzden çırak kızlar birkaç gece üst üste, bu kez daha dikkatli bir şekilde içtikleri şampanyanın ve sahnedeki büyüleyici oyunların tadını çıkardılar. Zenci davulcu Cedric, Mioara'nın koluna girmiş bir şekilde onların masasına geldi ve sert şapkasını genç kızların önünde saygıyla kaldırdı. Kızlar sanki şeytanın kendisini görmüş gibi dillerini yutmuş, ona büyük gözlerle bakıyorlardı fakat kısa zamanda gözlerini kafasında döndüren, bir yara gibi ağzı ile gülerek bir sürü maskaralıklar yapan Cedric, kızları o kadar çok eğlendirmeyi başardı ki o geceden itibaren kızlar orkestranın ara verip gencin on beş dakikalığına masalarına uğrayabilmesini dört gözle beklediler. Şık giyinmiş, cezbedici, sol kolda altın bir bilekliği ve uçlu ayakkabıları olan Cedric, kızlara anavatanı olan New Orleans'taki Fransız Mahallesi'ndeki hayattan bahsediyordu, palmiye ağaçları ve sabır otunu, binlerce meyhanede yanıp bağıran saksafonları, Merdi Gras karnavalının alayının her ilkbaharda geçtiği Bourbon Street'i ve özellikle şehrin yakınında toplanmış zencilerin korkutucu vudu büyülerini ve papağan tüyü maskelerle süslü bir şekilde, ayın altında nasıl kanlı büyülerini yaptıklarını anlatıyordu. Vasilica'yı dansa kaldırdı ve fokstrot adımlarını ona öğretmeye çalıştı. Zenci eklemlerini, bir salak gibi dans pistinin orta-

sında gülen ve bir adım bile yapmayı cesaret edemeyen kızın etrafında bir kukla gibi oynatarak ilahice dans ediyordu. Bu sürede Mioara dudaklarında garip bir gülümsemeyle Maria'nın elini tutuyordu ve masa örtüsünün üzerinde uslu duran kızın parmaklarını, koyu kırmızı oje sürülmüş uzun tırnaklı uzun ve kuru parmaklarıyla okşuyordu. Sanatçının işaretparmağında Maria'nın biraz utanarak inatla baktığı garip bir yüzük vardı. Yüzüğün halkası metalden değildi. Kalın ve yağlı saç tellerinden yapılmış bir burguya benziyordu ve etrafında halkaları bir arada tutan gümüş bir tel sarılıydı. Mioara, mamut kılları olduğunu anlatmıştı ona. Birkaç sene önce, Franz Josef adalarına, soğuk kuzeye, gitmiş olan bir Avusturyalıyla tanışmıştı ve adam Sibirya Şamanizm'ini araştırmaya gittiği arkadaşlarıyla birlikte bir büyük buz parçası içerisindeki, ilkbahara kadar etini yedikleri mamutu bulmamış olsalarmış orada açlıktan öleceklermiş. Fantastik kış kutup gecesinde kürkünden, pis çadırlarında kazaklar, battaniyeler ve takılar örmüşlerdi. Mioara'nın yüzüğünde, Avusturyalının bir iğneyle açık kanatlı ve simetrik iki spiral şeklinde kıvrılmış antenleri olan bir kelebeğin görüntüsünü çizmiş olduğu mamutun dişinden de bir taş vardı. Daha dikkatlice baktığında garip olan şey kelebeğin sağ kanadının kesin bir çizgiyle çizilmiş olmasıydı, diğer kanadının kenarları ise yılların kararttığı noktalarca çizilmiş olmasıydı. Vasilica ile Cedric bir yerlere kaybolmuş gibi duruyordu (gece yarısını çoktan geçmişti, çiftler, yoğun gölge içinde, hiç kimse ellerinde iskambil kâğıtlarından bir yelpaze olan illüzyoniste takmadan, birbirlerine sarılmış bir şekilde masalarda oturuyorlardı) ve o yüzden Mioara, Maria'ya ancak değerek koluna girdi, masadan kaldırdı ve Sécession fenerlerinin sönük altın lekeleriyle ara ara renklendirilen Bükreş'in gecesine çıktılar. Şarkıcı, şoförün gitmesine izin verdi ve iki kadın da yalnızca dış kapının altında saklanmış bir kedi tarafından canlandırılan ıssız ve yankılı sokaklarda yürümeye başladılar.

Lipscani'ye çıktılar, sonra da Carada Sokağı'ndan Villacrosse pasajına girdiler. Macca galerisine geçtiler. Gündüzleri güneşin girmesine izin vererek galeriyi o kadar saydam yapan üstteki sarı camlı ışıklıklar, şimdi ferforje fenerlerin içine yerleştirilmiş birkaç ampulün ışınını sönük bir şekilde yansıtıyorlardı. İki kadının adımları, giriş katta kepenkleri kapatılmış dükkânları bulunan beyaz, hayalet gibi binalardan oluşan tünelin içinde güçlü bir şekilde yankılanıyordu. Ustuka, maske, gorgonlar, çelenk ve aşk meleklerinde oluşan zengin süsler, kenarlar ve çubuklar, üst katlardaki pencereleri içine alıyorlardı. Mioara aniden bir fenerin altında durdu ve Maria'ya döndü. Yapay ışığın altında şarkıcının yüzü, yeniden, sahnede, reflektörün spotu altında sahip olduğu fantastik, parlak, bu dünyadan kopmuş görüntüsünü aldı. Mor lekeler, yeşil ve ağaç kavunu sarısı çizgiler, gözleri ıslak bir şekilde ışıldayan arzulayıcı yüzünü tuhaf bir şekilde boyuyorlardı. Ruj sürülmüş dudakları şimdi neredeyse siyah, bir çiçek gibi yumuşak ve şehvani görünüyordu. Maria'nın başını avuçlarının arasına aldı, gözlerine baktı ve gülümseyerek tam orada, üst katta tek odalı bir dairesinin bulunduğunu söyledi. Eve dönüş yolunda daireyi görmek istemez miydi? Maria mutlu bir şekilde kabul etti. Siyah, parlak ve gözlerinin hizasında pirinç bir numarası olan bir dış kapıdan girdiler. Mioara öne geçti ve lezzetli bir yuvarlıkta olan poposunu zarif bir şekilde hareket ettirerek, çırak genç kız tarafından takip edilerek metal korkuluklu merdiveni çıktı. Yalnızca bir kanepesi ve üzerinde dövülmüş bakırdan bir tepsi bulunan bir masası, çok dar bir koridorun, merdivenlere ters düşen başında, kapalı ve oval camının diğer tarafında pembe bir perde asılı tek bir kapı vardı. Mioara kapıyı açtı ve Maria'nın, gördüğünde nefesinin kesildiği bir yatak odasına girdiler.

Beyaz kuşlu iğne nakışları olan perdenin arkasında yanıp sönen nikel bir mandalla kapatılmış küçük penceresi, lüks bir vapurun kabini gibiydi. Perdelerin tatlı kadifesi ve yatağın üze-

rindeki örtü, ekşi kiraz rengini alarak parfüm kokusunun altında soluyordu. Şarkıcı jöle kıvamındaki havanın içinden ilerledi ve perdeyi karşıdaki evlerin görüntüsünün üzerinden kapattı. Yarı karanlıkta bir lambanın çıtı duyuldu ve karanlık kırmızılaştı. Zambak çiçekleri sergileyen oymaları olan bir mobilyanın cevizine sabitlenmiş kristal bir kutunun içindeki küçük kahve fincanları ile Çin vazolar sıcak bir parlaklığa büründüler. Mioara, yavaşça bir gramofonun kapağını kaldırdı ve döner tablanın üzerine bir plak yerleştirdi. İğneli krom kol kırmızı-siyah diskin üzerinde Maria'nın hemen hatırladığı tango duyulmaya başlayana kadar hırıldadı:

Derin gözlerini özlediğimde
Ve gecenin rüya gibi berraklıklarından bir ışın içime çektiğimde
Küçük yıldızlar fısıldayarak beni sana doğru çağırdığında
Ve aşkın cennetine aç olduğumda...

Odada hiç sandalye yoktu ve o yüzden Mioara ayakkabılarını çıkarıp yatağın üzerine, çıplak bir kolunu başının altına koyarak enine uzandıktan sonra, Maria da yatağın kenarına oturdu. "Burası ne kadar da güzel" diye fısıldadı Maria büyülenmiş bir şekilde. Duvardaki siyah kadife bir maske enine kesilmiş gözlerinde bir nefret taşıyarak ona dikkatlice bakıyordu. Şarkıcı bir sigara yaktı ve şık bir mayolika lambasının ancak fark edilebildiği tavana bakarak, abajurun kolları ile saydam çelenkler şeklinde karışan dumanı yavaşça üfledi. Sonra da bir dirseğinin üzerine doğrularak daha önce fenerin altında yaptığı gibi, gözkapakları yarı kapalı bir şekilde uzun uzun tekrardan Maria'ya baktı. Kız, dünyada, iki kadının birbirini takip ettiği bu odadan başka bir şey bulunmadığı hissine kapıldı. Kalbi nedenini bilmeden birden ağırlaştı ve Mioara, rengi solmuş bir yılan gibi elini ona doğru uzattığında yavaşça sakındı ve kadının tutmuş olduğu avucu aniden terledi.

Şarkının sonuna kadar sessiz kaldılar. İğne tekrardan parlak ebonit üzerinde hırıldamaya başladığında şarkıcı hızlı bir şekilde kalktı ve gramofonu kapattı. Sonra da iki kadının ışıldayan gözlerle kendilerini beyaz-kahverengi gördükleri yeşilimsi karanlık içinde tuvalet masasının aynasının üzerini açtı (çünkü çiçekli bir kaşmir eşarpla örtülüydü). "Elbisemi çıkarmama yardım et" dedi Mioara ve Maria, söz dinleyen bir hizmetçi gibi sırtına yaklaştı ve sanatçı küpelerini ve dirseğinin üzerinde kırmızı izler bırakan bileziklerini çıkartırken, ensesini ve sırtını açıkta bırakarak elbisesinin agraflarını açmaya başladı. Mioara elbisesini çıkardı ve yalnızca, tümü kısa saçları gibi parlak bir siyahlıktaki kombinezon, jartiyer ve ipek çoraplarla kaldı. Çok zayıf olmasına rağmen sanatçının memeleri büyük ve yuvarlaktı, poposu ise dolgundu ve soyundukça daha kadın, daha tatlı görünüyordu. Maria, koruyucusunun kombinezonun saçakları ile jartiyerle tutturulmuş çorabın arasındaki bacaklarındaki nemli deriye çekingen bir şekilde baktı. Tântava'da nehrin kenarında görmüş olduğu tüm çıplak kızların bacakları onunki gibi ve ablasınınki gibi tüylüydü fakat Mioara'nın bacakları sedef gibiydi. Ve şarkıcı cam gibi dumanlı görünen çoraplarını sararak çıkardığında, kız, parmaklarının ucuna kadar tüm bacağın beyaz ve temiz ve tırnaklarının ojeli olduğunu gördü. "Sen de elbiseni çıkar" dedi Mioara laf arasında diğer *dessous*'larını[3] da çıkarırken. Maria'nın içinde korku ve kargaşa büyüyordu. Sanatçı niye soyunmuştu? Niye her şeyini, ama her şeyini göstermekten utanmıyordu? Onun da orasında kılları vardı. Tüm kızlarınki, tüm kadınlarınki gibi olan tek vücut parçası orasıydı. Maria hayatında bu kadar güzel bir kadın görmemişti. Odanın içinde sanki karanlık bölgeleri bile parlıyordu. Memelerinin vişne rengindeki uçları ve bacakları arasındaki siyah üçgen, şurup gibi kalın havanın içinde garip bir şekilde yanıyorlardı. Utanmış bir şekilde, ne düşüneceğini, ne hissetmesi gerektiğini ve ne yapması gerekti-

3. İç çamaşırı. (ç.n.)

ğini bilmeden, "Ama ısınmadım, o kadar sıcak değil" dedi. "Evet, ama böylece daha rahat hissedeceksin kendini." Maria çekindiği için şarkıcı kalktı, oyulmuş cevizden yapılmış küçük bir büfeye kadar birkaç adım attı ve bir şişe ile ayaklı iki kadeh çıkardı. Neredeyse siyah bir içki döktü ve bir kadehi kıza uzattı. Gramofonun plağını çevirdi ve "Zaraza" şarkısını dinlediler:

Akşamüzeri etrafında zambak taç yapraklarıyla
Parka çıktığında *señorita*
Gözlerinde tatlı tutkular ve günah ışıltıları var
Bedenin ise bir kedigil yılan gibi.

İçkinin tadı aldatıcı, tatlı ve aromalıydı ve kısa zamanda Maria'nın ruh halini değiştirerek, tedirginliğini yatıştırarak ve orada, parfüm kokan yatak odasının içinde o inanılmaz divanın yanında olmasının zevkini çoğaltarak damarlarının içine kendini hissettirmeden giren alkolün alevini kamufle ediyordu. Şişeyi almak için eğildiğinde Mioara'nın karnının yumuşak derisinde iki tane büklüm belirdi, omurgasındaki omurlar parlak deriden yapılmış birtakım adalar gibi ortaya çıktılar ve ağır kalçaları arasındaki vulvası, kısrakların kıvırcık saçlı ağlarındaki gibi siyahtı. Mioara'nın ona yaklaşıp, ona sarılıp yalnızca sinemalarda, erkeklerin sevdikleri kızlarla birlikte yaptıkları gibi ağzı ile çenesini köprücük kemiğinin içine gömerek tutkuyla boynunu öptüğünü görünce, odanın kapalı havasında çözülmeye başladığını hissetti. "Korkma küçük kız, ah, seni çok özlüyorum, çok özlüyorum" diye inliyordu, tümüyle üzerine uzanmış ve bir koluyla kalçalarını okşayan sanatçı. Kız, yalnızca ağzını öpmeye çalıştığında onu uzaklaştırdı. O an şarkıcı hızlı bir şekilde nefes alarak ayağa kalktı ve neredeyse uçları hiç olmayan küçük memelerini açarak, düğmeleri odanın içine fırlayana kadar bluzunu çekerek, buruşuk eteğini aşağıya doğru çekip bacaklarına doğru yığarak kızın üzerindeki elbiseleri sert bir şekilde uzaklaştırmaya başladı. Maria artık

kendini savunmuyordu. Tatlı ve tehlikeli bir şey vücudunu, bir zamanlar daha cesaretli çırak kızlardan birinin sevişmekten, soyunmana izin vermekten bahsederken duyduğu gibi istila ediyordu. Doğrudur, soyunma işini yapan her zaman erkekti. Seni soyduktan sonra bacaklarını açıyordu ve senin hiçbir şey olmadığı yere erkeklerin sahip olduğu şeyi sokuyorlardı. Şimdi ne olacaktı? Böyle bir şey bir kadınla da mı mümkündü? (Fakat tüm bunları Maria'nın yerine kim düşünüyordu ki çünkü o, uzun yatağın üzerine devrilmiş iki kadını uzaktan bir yerden seyrediyor gibiydi.) Kızın kalçalarını ellerinin arasında tutan Mioara arzudan kasılmış yüzüyle, bacakları arasında yuvarlanan banal ve uslu külotları içindeki kızın, kasık kemiğine bakıyordu. Yavaşça ısırdı ve sonra kıllarının çizgisi görünmeye başlayana kadar külotunu aşağıya doğru çekmeye başladı.

Terkedilmiş ve içkiden sersemlemiş olan Maria, birden sanatçının kasılmaya ve nefesinin kesilmeye başladığını hissetti. O âna kadar duyduğu tahrik olmuş soluğu yavaşladı ve birkaç saniye için odanın bir köşesinden yalnızca iğnenin plağın üzerindeki boş hışırtısı duyuldu. Sanatçının korkudan biçimini kaybetmiş yüzü, delirmiş gözlerle ve kulaklarının üzerindeki saç telleri diken diken olmuş bir şekilde ona doğru döndü. Mioara ayağa fırladı ve şimdi yanağının yakınında korkutucu bir şekilde sırıtan siyah kadife maskenin asılı olduğu duvara yapıştı. "Affet beni" diye bağırdı aniden. "Affet beni! Affet beni!" Aslında bağırmıyordu; ağzından çıkanlar dağınık yatakta genç çırak kızın yerine bir insan kadar büyük bir örümcek belirmiş gibi, ses telleri kopana kadar dışarı doğru itilen, korkudan çıldırmış kısa inlemelerdi. Korkmuş olan kız da kalktı. "Hayır" diye bağırdı tekrardan Mioara. "Gelme! Affet beni!" Bir çocuk gibi bir köşeye çömelmişti ve kolları bükük bir şekilde yüzünü koruyordu. Sonra bir yana düştü ve orada, halının üzerine uzanmış kaldı. Maria sendeleyerek yanına yaklaştı, üzerine eğildi ve onu baygınlığından uyandırmaya çalıştı. Fakat yere düşmüş kadının kasları taş gibi sertti, yüzü kül rengindeydi,

gözleri bir ölününki gibi açıktı. Yalnızca şahdamarları yumuşak bir şekilde boyun derisinin altında çarpıyordu.

Kız aniden sersemliğinden uyandı ve kendini, üzerinde yalnızca külotlarıyla, yabancı bir odanın içinde buldu. Ancak o zaman neler olup bittiğini anladı ve göğsünde anlaşılmaz bir şekilde toplanan ve düşünmenin ve farkındalığın yerini alan bir korku, tiksinme ve kendinden nefret etme hisleri onu koşmaya itti. Elbiseleri içler acısı bir durumdaydı ama yine de bir taşkınlık hissi içerisinde onları giydi ve bluzunun kopmuş düğmelerini kapatacak bir şal veya başka bir şey aramak için dolabı açtı. Fakat dolabın içinde üniformalardan başka bir şey yoktu! Her gün Bükreş'in kafelerinde veya siyah otomobilleri içinde sokaklardan geçerken gördüğün, SS subaylarının giydiği siyah üniformalardandı. Üstte, sırıtan bir kafatasını temsil eden amblemleri olan 5-6 tane yüksek şapka dizilmişti, alt tarafta ise cilalı çizmeler parlıyordu. Yalnızca çizmelerin arkasında birkaç kadın kıyafeti sıkıştırılmıştı: Bir çeşit karnaval mantoları ve maskeleri. Maria, karanlık şehrin içinde şal yerine geçebilecek bir çeşit safran rengi pelerin giydi. Halının üzerine kıvrılmış kadına bir kez daha baktı ve gramofonun iğnesini dönen plağın üzerinde hırıldamasına terk ederek dışarı çıktı.

Sesli adımlarla pasajı hızlı bir şekilde geçti ve aydınlatılmamış, korkunç sokakların derinliklerinde, soğuk bir cereyanın geldiği taraftaki yıldızların altında kayboldu. Sokak köpeklerinin havlamalarına, sarhoşların ona takılmasına, meyhanelerin, duvarların ve fenerlerin yakınında duran hafif kadınlarla karıştırılmasına maruz kalan, aklı kirli düşüncelerden oluşan bir kabartma tozu ile kokuşmuş bir şekilde çarpan kız, yaklaşık olarak bir saat sonra evine ulaştı. Vasilica hâlâ dönmemişti. Geceliğini giydi ve çarşafın altına uzandı. Uyumak için kendini zorladı fakat acı veren bir çeşit uyuşukluğa daldı. İçtiği içkinin içindeki eter tamamen buharlaşmıştı ve şimdi midesi kimyasal, çözülmüş bir koku ile ağır tartıyordu. Terledi, çarşa-

fı bir yana itti, döndü ve yuvarlandı, yattığı yer sırılsıklam oldu.

Sabaha yakın onu o uyuşukluktan uyandıran Vasilica oldu. O da sarhoştu ve bir deli gibi kıkırdıyordu. Kızlar, dışarıda serçeler cıvıldamaya başladıklarında ve yakındaki bir sokakta Oltenia bölgesinden seyyar bir satıcının sesi duyulduğunda, gittikçe aydınlanan odanın içinde parmaklarını havada gezdirerek o gecenin garip, rahatsız edici tecrübelerini birbirlerine anlattılar. Vasilica çarşafın altında gülmekten kırılarak Maria'nın kulaklarına zenci Cedric'le iki restorana gittiğini ve orada dans ettiklerini, zencinin sağa sola para attığını, yanlarında kırık buzla çevrili çok büyük yengeçler yediklerini ve alevler içinde bir içki içtiklerini fısıldadı. Zenci içkiden içip birden bir dragon gibi tavana doğru bir alev üfleyip şamdanın kuvars prizmalarını dumana boğmuştu. Sonra sokağa çıkmışlardı ve Cedric rugan ayakkabılarıyla makadamın üzerinde, "biliyor musun Marioara, papazın çanı çaldığı gibi" takırtılı sesler çıkarak yol boyunca şarkı söyleyip dans etmişti ve tek ayak üzerinde dönen zenci, birden kızın ayaklarının ucunda kolları sahnedeki gibi açık, yüzü ona dönük bir şekilde, fildişi dişleriyle ona sırıtarak dizlerinin üzerine çökmüştü ve sonrasında hemen kalkıp zıplamalarına ve İngilizce şarkılarına devam ettiğinde, kız gülmüştü. Trompet, saksafon, davulların fırça bagetleri gibi sesler çıkarıyordu, tuhaf derecede beyaz avuçlarıyla borulara vuruyordu... O yüzden kız, Piaţa Lahovari'deki tek odalı Cedric'in evine ne zaman vardıklarını anlayamamıştı bile. Ama nasıl bir oda! Duvarların üzerinde "bizde keçi oyununda taktıkları maskelere benzer fakat daha çirkin, zencilerin gerçek şeytanlarının" maskeleri tutturulmuş bir çeşit hasırlar, bir köşede ise "şeyi dizlerine kadar sarkan" koyu kırmızı bir idol vardı. Sayısız kahve fincanı ve bardak bulunan bir vitrinde koyu renkli ve çirkin bir şey gözüküyordu. Vasilica'nın o tarafa korkmuş bir şekilde baktığını gören Cedric gülmüştü, cam kapıyı açmıştı ve saçlarından tutarak, kırışmış fakat canlı ve ifadeli özellikleri olan bir avuç kadar küçük

insan kafası çıkarmıştı. "Bu kişi bir zamanlar yaşadı" diye anlatmıştı zenci, kıza "fakat şimdi onun gücü benim oldu". Gerçek bir insan kafasıydı ve Cedric kafayı parmaklarında bir top gibi döndürüyordu. Aynı vitrinde kocaman açılmış, iğne gibi sivri dişleri olan birtakım morarmış timsah yanakları vardı. Vasilica daha o odaya girmeyi kabul ettiği anda Cedric'le yatacağını biliyordu. Küçük kardeşine kıyasla o artık bakire değildi: yaşadığı köyde bir "yakışıklı"sı olmuştu ve Bükreş'e geldikten sonra neşeli ve sağlıklı bir kız gibi iki erkekle daha gitmişti. Biri Alkol Departmanı'nda memurdu, diğeri ise tıpta öğrenci fakat artık onları köydeki gibi "yakışıklı" diye adlandırmıyordu, o dönemlerde mahallede söylendiği gibi "cevizli kek" diye adlandırıyordu. Kendi zevki için Cedric gibi sevimli zenci bir "cevizli kek" ile bile bir macera yaşamaktan çekinmiyordu. Aman Tanrım, nasıl bir şey çıkmıştı! Vasilica yine kahkahalar attı ve gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Her şey o kadar komik olmuştu! Zenci bardaklara bir içki dökmüş ve şeytani bir dilde bir ayin yapmaya başlamıştı. Kıza bakmıyordu bile. Avuçlarını çarpıp bir şeyler mırıldanıyordu. Alnından ve yanaklarından terler akmaya başlamıştı. Gömleği neredeyse aniden ıslanmıştı ve ıslak kumaşın altından sınırları iyi tanımlanmış güçlü kasları ortaya çıkmıştı. Birden gömleğini çekmişti sonra da az kalsın yırtacak kadar sert bir şekilde çizgili pantolonlarını ve arena sirklerinde aslanlardan koktuğu gibi kokarak bir yabani hayvan gibi çıplak kalmıştı. Korneası safran gibi olan gözleri yuvarlak olmuştu. Ayağa fırladığı zaman Vasilica korkmuştu, ona saldıracağını zannetmişti fakat Cedric yalnızca bir dolabın kapısını açmış ve oradan yatağın üzerine fırlattığı bir "Nazi" üniforması çıkarmıştı. Vahşi bir şekilde ona bakarak üniformayı giymesini söylemişti. "Ve o dar pantolonları üzerime çektim ve demir haçlı ceketi boynuma kadar iliklediem, sonra da çizmeleri giyip şapkayı taktım. Deri kemeri sıkıca bağladım ve aynaya baktım. Yakışmıştı, biliyor musun? Ama neredeyse hepsi üzerimde biraz bol duruyorlardı

çünkü bir erkeğe göre yapılmışlardı..." Sonra da Cedric kıza kalın, yuvarlak deriden yapılmış bir kırbaç vermişti ve acımasız bir şekilde onunla sırtına vurmasını ve her türlü şekilde hitap etmesini emretmişti: pis zenci, erkek fahişe, orospu çocuğu... Gece boyunca Cedric'i dövmüştü ve şimdi elleri ağrıyordu. Bütün olanlar buydu. Cedric birkaç kez tohumlarını çarşafın üzerine dökmüştü fakat kıza hiç dokunmamıştı.

Maria kolunu kaldırmış ve duvardaki gölgesine bakıyordu. O da ablasına şarkıcıyı anlattı. Bir süre Mioara'yı o kadar korkutan şeyin ne olduğunu anlamak için kafa yormuşlardı. Kadının yalnızca kızın külotunu aşağıya çektiğinde görmüş olduğu, Maria'nın kalça kemiğindeki kırmızımsı deri kelebekten başka bir şey olamayacağına karar verdiler. Ama niye böyle olmuştu? Bu leke kadın için nasıl bir anlam taşıyordu? Kadının parmağında, fildişine oyulmuş bir kelebeğin olduğu yüzüğü hatırlardılar. Kardeşler gerçekten ne olduğunu anlamak için bir şeyler yapmaya karar verdiler fakat ertesi gün Bükreş'i büyük bombardıman vurdu ve o büyü dolu gece unutuldu.

Kardeşler, tüm geceyi barınağın içinde yerin her gümbürtüsünde ve sağır edici patlamada çığlıklar atarak ve titreyerek geçirdikten sonra, sabah semti harabeler içinde buldular. Üzerlerinde şeffaf mavilikteki gökyüzünde Amerikalılar uçaklarının renkli dumanıyla gerçek dışı bir şekilde VICTORY yazmışlardı ve harfler geride yalnızca dağınık birtakım küçük bulutlardan bir çizgi bırakarak dağılmışlardı. Sayısız evden geriye, çürük birtakım azı dişlere benzeyen, yalnızca birkaç duvar ayakta kalmıştı. Parçalanmış çatılar arasından, bir şeyler kurtarmaya çalışan, boru ve kablo parçalarıyla uğraşan birer insan beliriyordu. Dükkânların vitrinleri bin bir parça olmuştu ve sokak çocukları mankenleri soyuyorlardı. Yana

yatmış bir tramvay sokağı enine kapatmıştı ve dikey bir şekilde birinci kata kadar kalkmış bir ray, sanki gökyüzünü işaret ediyordu. Tozlu askerler kucaklarında sandalyeler, vazolar, rulo yapılmış halılarla kargaşa içinde koşuşturuyorlardı. Bir girişin üzerindeki alçıdan bir gorgon başının gözleri arasına, gölgesini bir güneş saati gibi öfkenin yanağında, kulağında ve dağınık saçlarındaki gülünç iki yılanın üzerinde bileyen mor çelikten üçgen şeklinde bir şarapnel parçası saplanmıştı.

Sokaklara yakınlaştıkça felaket daha da büyük, harabeler bombardıman yıllar önce gerçekleşmiş gibi daha da korkunç ve eski görünüyorlardı. Duvarların tuğlası sarıydı ve ufalıyordu ve evlerin yıkılmış ön duvarlarının ötesinde, kırılmamış bardaklı vitrinler ve duvarlara asılı nü bedenler arasında ölü vücutların yattığı odalar açılıyordu. Kızlar, sırtında makinesini taşıyan bir bileyiciyi geçtiler, eşya ve kıyafetlerle karışık moloz yığınları çıktılar ve gözlerinde aynı korkuyla köşede durdular. Orada, bulunduğu yerde, sokağa girmeye cesaret edemiyorlardı -ama acaba artık orada bulunuyor muydu?- Bükreş'teki hayatlarının merkezi, üst katta çırak kızların odacıklarının bulunduğu terzinin ve karşısında giriş katlarında ortopedik botlar imal eden Tovalu Kooperatifi, lüks fotoğrafçı Leon Gavrilescu ve onların yakın tanıdığı ve vitrininde, firmanın teneke levhasında olduğu gibi altın çiçek desenleriyle süslenmiş büyük ve gaddar Singer dikiş makinesi bulunan Titi amcanın da bulunduğu, çürümüş ve ağır, salakça süslerle dolu tüccar evlerinin yükseldiği sokakları. Ve tabii ki "Verona" terzisine yapışık, girişinde bir şarküterisi bulunan ve üçüncü katında hilalin kenarındaki şarkıcının yaşadığı beyaz bina.

Kızlar, korku ve önsezi onları siyama dönüştürdüğü için, çift göğüslerinde çarpan kalpleriyle ölüm sokağına girdiler. Daha önce hiç böyle bir kıyım görmemişlerdi. Kan, güneşin parladığı su birikintileri oluşturuyordu. Molozun içinden ve binaların çatlakları arasından paramparça olmuş kollar, çeneler ve kemikler çıkıyordu. Sağlam, ıslak, kıvrımları özenle çi-

zilmiş ve mavimsi damarcıkları zarın altında çarpan bir insan beyni, genişçe yarılmış bir kafatasının yanında kaldırımda açıyordu. Duvarlar tuğla yığınlarına dönüşmüşken, kapılar çerçeveleriyle ayakta kalmışlardı. Romen-Alman Petrol Şirketi'nin siyah tel örgüden yapılmış asansör kovası kalmıştı, etrafındaki bina ise bir şeker gibi erimişti. Katlar arasında kalmış, ucunda devasa tekeri, şık kutusu ve kristal kapıları ile dört kat üzerinde yükselen asansör kovası korkutucu bir kule gibi tüm sokağa hâkimdi. Belki de içerisinde, bir önceki gecenin alarmının ve elektrik kesintisinin sonsuz günlük işkencelerinin kafesi içinde yakaladıkları, kaderini kabullenmiş asansör memuru kadın, hâlâ sandalyesinde oturuyordu. Belki de sabah boyunca kafesteki bir kuş gibi çırpınıp çığlıklar atmış ve onu serbest bırakmak kimsenin umurunda olmamıştı ve o yüzden şimdi, büyük bir ihtimalle on beş metre yükseklikten, sonuçta hayatta kaldığı için mutlu bir şekilde tüccar semtinin uğradığı felaketi seyrediyordu.

Islak parmakları birbirlerine kenetlenmiş kardeşler parçalanmış vitrinlerden oluşan zeminlerin, her tarafa saçılmış ortopedik botların –bir tane şarapnel parçası birinin avuç kadar geniş olan tabanını kırmıştı ve içerisinde satenden yapılmış büzüşük bir astar üzerinde, altı fişek yatağı ve küçücük sedef kabzası olan harika bir bayan toplu tabancası görünüyordu; bir başkasının içinde küçük bir külçe altın bulunuyordu, üçüncüsünde parlak kristalden yapılmış bir satranç piyonu vardı– tüllü şapkaların ve bol bol gümüş nitrat sürülmüş buzlu cam fotoğraf levhalarının üzerinden yürüdüler. Sanki görünüşte miskin dünyanın bütün sırları birden gün yüzüne çıkmış ve şimdi bu dünya, bölümleri arasından kalın metalin içinde pistonların ve supapların hareketlerini görebildiğin, teknik bir müzedeki bir tanıtım motoru gibi, şeffaf ve tutkulu bir şekil almıştı. Birası sürekli yanında, göbekli ve tembel ve şimdi çıplak kızlar bulunan bir yığın sepya fotoğraf üzerinde kanlı bir şekilde yatan fotoğrafçı Gavrilescu'nun kurnaz, yetenekli bir

casus olduğunu kim düşünebilirdi? Eski fotoğraf atölyesinin yanından geçen Maria ve Vasilica, cam plakları harflerle ve çizik oklarla dolu Alman karargâhlarının önemsiz *à vol d'oiseau*[1] fotoğrafları üzerine basıyorlardı. Veya Titi amca: Sürekli dikiş makinelerinin yağları içinde, sürekli somurtkan ve yalnızca çarşambaları ve cumaları yiyormuş gibi çukur yanaklı bu adamın, şimdi sedef, pembe, mor ve antrasit renklerle boyanmış, leopar kürkü gibi lekeli, Chagall tarafından çizilmiş gibi, yırtık pırtık dantelli ve dikenli, otomobil lastikleri kadar büyük veya kum gibi ufak, delice kıvrılmış yumuşakça kabuğu kırıntılarını her tarafa saçılmışken, bütün dünyada sayıları yüzü geçmeyen büyük karından bacaklı kabuklular koleksiyoncularından biri olduğu ortaya çıkmıştı. Şimdi Titi amca anatomik bir karışım, berrak sıvının içinde karaciğerini, kalbini ve akciğerlerini, kalın bağırsağı ile ince bağırsağını, böbrekleri ile mesanesini sergileyen ispirtolu bir kavanozdaki rengi solmuş bir fare gibi vücudu yarılmış bir şekilde sırtüstü yatıyordu.

Sokağın solunda, ufalanmış birkaç kolona yaslanmış, mavi ve boş gökyüzü kalmıştı sadece. Konik çukurlu ve çöpleri yığılmış bir meydanın ötesinde, bir diğer sokağın, çoğu ayakta kalmış evleri görünüyordu. "Tanrım, Marioara" diye fısıldadı Vasilica, sokağın ortasında kıpırtısız kalmış bir şekilde, "hiçbir şey kalmamış... hiçbir şey..." Tüm hayatlarını sıfırdan, kim bilir hangi atölyede, kim bilir hangi patronda baştan almalıydılar. Bomba, Spitfire'yi kullanan Yanki'nin sakızını çiğneyerek ve belki de yerli bir Ginger Rogers'ı düşünerek, çalılı koltukaltları olan otuz kızın misk kokusunu –veya kim bilir Mioara Mironescu'nun zarif Chanel'ini?– birden hissetmiş gibi, başka bir durumda, ayıp siniri aracılığıyla, delikli yapılardaki supapların açılmasını ve şişene kadar kanla dolmalarını emrini vereceği kızlarla dolu bir ortamda, şimdi kuyruk takımı sarıya boyalı olan çelik ovalin havada serbest kalması için manevra koluna basmış gibi tam da terzi atölyesinin ol-

1. Kuşbakışı. (ç.n.)

duğu yere düşmüştü. Otuz kızı birden ölümün etkileyici orgazmına gömmek! İyi ki aralarından yalnızca bir iki tanesi evdeydi. Birçok Bükreşli gibi sayısı çok olan hava alarmlarına takmayıp da başka herhangi bir tepki vermeden, yalnızca ağızlarının içinde dilleriyle haç çıkararak yüzüncü kez, neşeli bir şekilde, "Tanrım, onları Ploieşti'ye götür" demekle yetinenlerdi onlar.

Şimdi birbirinden uzaklaşmış ve gözleri yaşlarla dolu kızlar şarküterinin karşısına varana kadar, bir zamanlar Verona terzisinin ön duvarı olan duvarın yanından ilerlediler. Her zaman çelik kancalarda sallanan, soyulmuş bir dananın yarısı, şimdi kaldırımın kübik taşlarıyla karışmıştı ve ikinci kez parçalanmıştı. Kanlı tembel kuzu kafaları, Titi amcanın insan gözlerindeki aynı evham verici dehşetle, gözlerini gökyüzüne doğru büyük açmışlardı. Sosisler, jelatinli ve ateşte yakılmış domuz derisi parçaları, kurumuş salamlar, nal şeklinde sucuklar Arcimboldo'nun büyük hayvanlarından birinin organları gibi her tarafa saçılmıştı. Etraflarında ise sinekler uçuşuyorlardı. Zarif bir el sicimle bağlı bir domuz yağı parçası üzerinde bir Rönesans sanatçısı tarafından çizilmiş gibi bileğinden kesilmiş bir şekilde dinleniyordu. Kesiğin içinden bir denizanasının filamentleri gibi damar ve sinir uçları çıkıyordu. Bir parmaktaki bir yüzüğün beyaz taşını ışıldatıyordu. Maria'nın kalbi durdu. Elbisesi bir tel yumağına takılarak ele doğru koştu. Havasız kaldığını hissederek ele dokunmadan eğildi. Kelebekti! Şarkıcının koyu kırmızı oje sürülü kuru parmağının üzerindeki mamut kıllarından yapılmış yüzüktü. Maria avazı tuttuğu kadar bağırdı ve Vasilica koşarak ona yaklaştı. "Abla, abla, Mioara hanımın eli!" İsteri, Vasilica'nın omuzlarından tuttuğu genç kızın hayvani bir şekilde bağırmasına yol açarak kızın içinde feverana kadar çıktı. Ablası onu oradan çekmeye, görmemesini, unutmasını sağlamaya çalışıyordu... Fakat aniden, kasların kasılmasıyla Maria'nın çırpınışları kesildi. Son derece etkilenmiş görüntüsü ile, bakışlarında deli bir şey ile soluk eli tuttu,

kaldırdı ve dudaklarına götürdü. Sonra da işaret parmağı üzerindeki yüzüğü çıkarıp göğsünün içine yavaşça koydu. Sokaktan, üzerinde geleneksel eteği ve pantolonuyla, şapkası ensesine kaymış bir şeyler arıyormuş gibi duran bir Oltean geçiyordu. Beyaz kol çantalı memur bir kadın, bir an için onlara baktı ve yoluna devam etti. Tekrardan el ele tutuşmuş kızlar, yere doğru bakarak ufalanmış tuğla ve mobilya yığınları arasında eski hayatlarından bir eser bulmaya çalışarak, harabeler içindeki evleri dolaştılar. Binanın arka kısmına, genelde çırak kızların girdiği personel girişinin karşısına vardıklarında onları dokunaklı bir görüntü karşıladı. Maria hiçbir zaman unutmayacaktı ve kavak tüyleri ile eşek arılarının saldırdığı mutfağın tenhalığında, Mircea için meyaneli patatesler kızartırken değirmenin tozlu mazgallarını gözlerinin içinde yansıtarak sayısızca kez anlatacaktı. Şimdi bile tramvayda, dışarıda aniden tembel ve dolgun kar taneleri yağmaya başladığında, Maria bombardıman sonrasındaki o sabahı hatırlardı ve duygulu gülümsedi. Tramvay bulvara girmişti ve bir duraktan diğer durağa zilini çalarak Universitate durağına ilerliyordu. Herkesin üzerinde kalın paltolar vardı. Erkeklerin başlarında, kulakları aşağıya sarkan Rus kalpaklar veya kıvırcık koyun bereler vardı. Yalnızca iki üç tanesi şapka takmıştı. Kadınlar gülerek ve şakalaşarak, mide bulandırıcı bir şekilde ruj sürülmüş dudakları arasındaki eksik olan dişlerini göstererek, ısınmak için birbirine yaklaşıyorlardı. Yalnızca Maria'nın üzerinde aynı yazlık elbise ve başında Sinaya'dan aldığı hatırası olan eşarbı vardı. Diğer kadınlar sıkı bir şekilde giyinmişler ve 55'li yılların modasının talep ettiği şekilde botlarının üzerine lastik galoş giymişlerdi. Pobede ve Warszawe markalı birkaç araba, bulvarın beyazlamış alanında ağır karafatma gövdelerini taşımaya cesaret etmişlerdi. Onların yanında Volga arabaları gerçek birer limuzin gibi duruyorlardı. "Milletler Kardeşliği" sinemasında buluşması gereken Costel'le ilgili düşüncelerini uzaklaştırarak, tramvayın hızlanıp yapraksız ve karlı ağaçlı küçük parkın orta-

sındaki bronz koltuk üzerinde hükümdarlık süren C. A. Rosetti'nin heykelinin yanından geçerken, bütün eklemlerinin çıtırdadığı sırada Maria, tekrardan geçmişine daldı.

Personel giriş kapısının yalnızca çerçevesi ayakta kalmıştı. Arkasındaki moloz yığını bir insan boyunu geçiyordu. Ve ahşap çerçevenin arasında, kapının eşiğine oturmuş, çıplak ve saçları beyazlamış başını avuçlarının arasına almış, üzerindeki köylü takım elbisesi ve ayaklarındaki Birinci Dünya Savaşı'ndan kalmış botlarıyla Babacığım duruyordu. İki kızını da tek bir gecede kaybettiğini düşünen, lakabı Babuc olan Badislav Dumitru. "Zavallı, orada kapının eşiğinin üzerine oturmuş, ağlıyordu" diye anlatacaktı annem sayısızca kez.

"Zavallı Babacığım! Onu öyle kötü ve cimri biri olarak tanıyorsun, aslında kalbi kötü değil. Yalnızca çocukluğunda çok çalıştırılıp çok zorluklar çekmiş. Küçüklüğünden annesini ve babasını kaybetmiş ve onu her şey için kırbaçla döven bir ağabeyin eline kalmış. Sonra da savaşa alınmış, yaralanmış, nişan verilmiş ve köye çavuş olarak dönmüş. Sonrasında annemle evlendi. Onu Dârvari köyünden aldı. İkisi de çok fakirmiş. Sekiz çocuk yapmışlar ve aralarından dördümüz hayatta kaldık: Anica, Vasilica, ben ve Florea dayın. Diğerleri o zamanlarda olduğu gibi tüberkülozdan öldüler. Fakat her ne kadar köylü, sıradan insanlar olsalar da annemin ve babamın her şey için birbirlerine nasıl danıştıklarını hatırlıyorum. Geceleri, ayaklarının ucunda yatarken uyanıyordum ve onları konuşarak duyuyordum: 'Maria, yarın yokuştaki alanı çapalamamız lazım. Acaba çok mu erken? Yoksa iki üç günün daha geçmesini mi bekleyelim?' Ve babacığım anneciğimin dediği her şeye kulak asıyordu ve ikisi aynı fikirde olmadan hiçbir şey yapmıyordu. Ve bir kez bile diğer tüm köylülerin yaptığı gibi ona sövmedi ve onu dövmedi. Ve gel de gör ki zavallı annem 54 yaşında öldükten sonra, tekrardan evlenmedi ve başka bir kadına bakmadı. Ama onun yerine sertleşti ve daha cimri oldu. Tanrım ne kadar da ağlamıştım bir keresinde sen kü-

çükken hasır sepetiyle bize uğradığında ve sana yiyemediğin bir yüzük kadar küçük ve taş kadar sert 25 kuruşluk bir simit verdiğinde. Sonrasında sepetinde bir sarımsak aradım ve tuzlu ve haşhaşlı büyük ve yumuşak bir simit gördüm... Küçük olanı, 1 lei için para üstü olarak vermişlerdi ona, o da sana vermişti, onu kemirecek dişlerin varmış gibi. Ve ondan ne istersen, 'Babacığım bana da bir avuç ceviz versene', 'Yok babacığım, nerden olsun?' Düğünümüzde de bir kaşık bile vermedi bize... Öyledir o ama bak iyi kötü hepimizi büyüttü ve hiçbir şeyin eksikliğini görmedik. Sen küçükken ve Tântava'daki avluda oynarken dövmedi hiç. Yalnızca bir keresinde, kediyi başına koyup yüzünü tırmaladığında sana bir tokat atmıştı, hatırlıyor musun? Yoksa yalnızca laftı her şeyi: 'Vay, benim olsaydı sopayı üzerinden ayırmazdım!' O zaman, bombardımandan sonra onu ilk kez ağlarken görmüştüm. Hiçbir ümidi kalmamıştı. Evi yıkık görünce öldüğümüzü zannetmiş. Daha gecenin yarısında bombardımandan haberdar olmuştu. O zamana kadar uçaklar daha çok Ploieşti'ye, rafinerilere gidiyorlardı. Tântava'nın, köyün, üzerinden geçiyorlardı, gümüşten birtakım kelebekler gibi görüyordun onları... Çoğu kez çocukların kırlardan topladıkları demir iplik yığınları atıyorlardı... Ama sokağın karşısında oturan komşumuz Ochişor'un oğlu Fănel'in radyosu vardı, zengindi ve sadece onun değil, başkalarının da radyoları vardı ve köylüler, felaketten böyle haberdar oldular. Neredeyse tümünün Bükreş'te akrabaları, çocukları vardı. Babacığım giyinip bizi aramak için gece yola çıkmış. Bükreş'e kadar 25 km yürümüş. Sabah altı gibi gelmiş. Biz onu yanındaki sepetiyle başı avuçları arasında bulduğumuzda iki saatten beri orada oturuyormuş. Çok şeyini affettim ben o gün için."

Kızlar ayak bileklerini büken topuklar üzerinde zıplayarak, çığlıklar atarak ona doğru koştular. Ağlamaktan kızarmış gözlerini kaldıran Babacığım, onları tanıyamadı. Önceleri önlük ve kendi elleriyle kumaşı dokuma makinesinde doku-

duktan sonra yine kendi elleriyle pamuk iplikle süslediği geleneksel gömlek giymiş, saçları iki örgü şeklinde uzanan kızları, Vasilica ve Maria, şimdi düz ve kalçalarına yapışık elbiseler giymiş ve boncuk kolye takmış, kıvırcık saçlı iki genç kıza dönüşmüşlerdi... Kızlar sevgi ve duygusallıkla istila edilmiş bir şekilde ağlayarak, dikenli sakalına sürtünürken, yaşlı adam Tanrı'ya şükrederek onlara sarıldığı anda burun deliklerinde bir parfüm kokusu aldı. Geçici ve saçma bir düşünce bir an için mutluluğunu kararttı: kızları kötü yola sapmış olmasın? Köyde, Crucea de Piatră'da yaşayan ve ara sıra eve çeşit çeşit merhemlerle boyanmış ve kolonya kokarak gelen üç kız kardeş daha vardı. Askere alınmamış olan köydeki tüm oğlanlar (çünkü savaşın sonuna kadar 187 anne cepheden oğullarının ölüm haberini alacalardı) arkalarından ıslık çalıyorlar ve kaba laflar söylüyorlardı. Fakat hayır, Anica daha on gün önce Bükreş'e gitmişti ve kızları, atölyede, dikiş makinelerinin başında çalışırken bulmuştu. Aklından geçen düşünceden utanmış olan Babacığım, kızlara daha sıkı bir şekilde sarıldı. Hasır sepetini aldı ve üçü de etraftaki felakete bakmamaya çalışarak sokaktan döndüler. Yaşlı adam derdinden kurtulmuştu ve iyice neşelenmişti. Her zamanki gibi, ölmesine birkaç gün kalana kadar, 87 yaşına kadar yürüyecek olduğu gibi yürüyordu, büyük adımlarla; kızlar ise arkada kalmamayı zor başararak sağında ve solunda koşuyorlardı. Bombardımana maruz kalmış semtten iyice çıktıklarından sonra bir adam arabasıyla tam karşılarında durdu. Bolintin'dendi ve Babacığım kim bilir nereden tanıyordu. Arabaya bindiler ve köylü, Çingene ve görgüsüzler kalabalığından oluşan Obor'un pitoresk ve tanıdık görüntüsü karşılarına açılana kadar sallanarak, daha önce hiç ayak basmadıkları sokaklardan geçtiler. Mangalda yapılmış köfte kokan mavi bir duman, bütün pazarı kaplıyordu. Moşilor ve Oborul Nou'dan atlı arabalar, otomobiller ve insanlardan oluşan denizde bir salyangoz gibi ilerleyerek kargaşa içinde geçiyorlardı. Tüccar evleri ve pasaklı kerpiç

kulübelerin neredeyse tümü, meyhanelere dönüştürülmüşlerdi. Köylülerle dolu sayısız meyhanenin arasında, düzensiz yığınlar içinde orakların, kürek saplarının, zincirlerin ve sicimlerin yattığı birtakım pis dükkânların ve atölyelerin tabelaları da görünüyordu. Emay kaplı kil kâseler satan bir Macar, bir lokantanın yaklaşık on metresini kaplıyordu ve onun ötesinde yaşlı birtakım kadınlar ahşap kaşıklar satıyorlardı. Bir Çingene çimenlerin üzerine oturmuş ve gümüş sikkelerden yüzük yapıyordu. Leş kokan birkaç sokak çocuğu, Çingene'nin bakır bir boru aracılığıyla nasıl ateşe üflediğini seyrederek etrafında daire oluşturmuşlardı.

Bir meyhaneye girdiler ve yukarıdan aşağıya domates suyu ve çekirdekleri bulaşmış çam bir masada, uzun bir bankın üzerinde sıkıştılar. Tezgâhtaki kalabalıkla yarım saat savaştıktan sonra, Babacığım iki bira ve bir bardak rakıyla döndü. Ter, kokuşmuş domuz yağı, sarımsak ve daha çok koyun –derilerine ve kıyafetlerine, sürekli ellerinde taşıdıkları hasır sepetlerine işlemiş köylülerin kokusu– kokuyordu. Yaşlı adam kendi sepetinden biraz peynir, birkaç domates ve füme sucuk çıkardı ve birkaç dilimini yan masadaki adama vererek yerine bir parça ekmek elde etti. Kızlar açlıktan ölmüşlerdi ve üçü de neredeyse hiçbir söz söylemeden yediler. Bolintin'li adam kalabalığın içinde kaybolmuştu. "Anneciğim ne yapıyor?" diye sordu uzun bir süre sonra Vasilica, Plugar ve Naţionale sigaralarının mavi dumanı içinden bakarak ve hâlâ dolu ağzıyla bir şeyler çiğneyerek, dikkati dağılmış bir şekilde etrafa dalmış olarak. Kızda gerçekten bir kemirgenin, hiç yorulmayan, sürekli hareket eden, akıllı bir sincap yüzü vardı. Hayalci Maria'nın tersine, belki de ismi Marta olmalıydı fakat Marta, Tântava'da oturanlar için gerçekten yabancı bir isimdi. "E... ne yapsın anan da? İyi..." Babuc sesi boğazından değil de yeraltından bir yerden geliyormuş gibi hırıltılı bir sesle konuşuyordu. "Gittiğimde sığırı sağıyordu ve 'Ah kalbim, ah kalbim' dedi. Çünkü bombardımanı duymuştu. Bırak şu kalbi çünkü o kadar yakınmandan

başımı alıp gitmek istiyorum, dedim ben de; ama biliyorsun ananı. 'Kızları siyah bir suyu geçerken gördüm ve Marioara'nın elleri yoktu ve Vasilica'nın kucağında bir demet dalya vardı ve işte böyle, aya karşı gülüyordu... Acaba ne demek?' Ve haç üstüne haç ve göğsüne tükürüyordu ve tekrardan ah kalbim, ah kalbim..." Üçü de güldüler çünkü titreme, basur ve sarılık gibi kalp çarpması da köyde dikkate alınmayan bir hastalıktı. Hastalık yatağa düşmek, kurumak ve bir daha kalkamamak anlamına geliyordu. Kolera, tüberküloz, tifüs ve pellegra hastalık sayılıyorlardı. Geri kalanını ayakta götürüyorlardı. Maria, 1960 yılında, 54 yaşında canını vermeden önce birkaç gece ve gündüz başında beklemiş olduğu, ismi yine Maria olan anneciğimi, her zaman hatırlayacaktı. Çocukluk evindeki ölüm yatağında, duvarlardaki baş melekler ve dizleri üzerinde açık olan kitabı ile Tanrı'nın kendisi tarafından beklenmiş olan Maria Badislav, bir aziz olmuştu. Hiçbir şeyden yakınmıyordu artık. Mavi kılcal damarlı gözleri, seyrek kaşları altındaki oyuklarında ışıldıyorlardı. Minicik ve iyi niyetli yüzü, önce Marioara'ya sonra da onun oğluna geçecekti. Yüzü ile birlikte rüyanın büyülü gücü de geçecekti. Hayatı boyunca Maria ikonaların güçlü ve alevli renklerinde rüya görmüştü. Kocasını daha hiç tanımadan rüyasında görmüştü (ve Dârvari'den bir tornacının atlı arabasıyla babasının avlusuna bir tekerin göbeğini tamir etmek için girdiği anda hemen hatırlamıştı); tüm sekiz çocuğunu daha doğmadan önce rüyasında görmüştü: altı kız ve iki oğlan ve hangisinin yaşayıp hangisinin yaşamayacağını önceden bilmişti. "Zavallı anneciğim" diyordu sürekli çocuklar aralarında, ondan her bahsettiklerinde. Evin kil gibi karanlığı içinde bir altın gibi parlayan mumla başında beklenen Maria aynı derecede saydamdı ve aynı hızla sönüyordu. Küçük Mircea da odadaydı; iki yana salladığı, ayakları yukarı kaldırılmış bir sandalyenin üzerinde araştırmacı oyununu oynuyordu. Kadranı üzerinde bir lokomotif çizilmiş ve üstte iki tane devasa zili bulunan eski saat, odanın sessizliğinde kendini

güçlü bir şekilde duyuruyordu. Kadın aniden inledi, Maria çığlıklar atmaya başladı ve Babuc da yemek ısıtmaya gittiği taraçadan hızlı bir şekilde geldi. Ellerini tuttular, artık hiç kimseye bakmayan parlak gözlere dehşetle baktılar, Babacığım hırıltılı bir şekilde "Maria, Maria..." dedi bir kez daha ve yaşlı kadın, aniden, oturur pozisyonunu aldığı şekliyle akciğerlerinden ofladı ve acıdan saydamlaşan göğüs kafesinde, gömleğinin ince ketenin içinden, üçü de Maria'nın kalbinin bir çiçek tomurcuğu gibi nasıl açıldığını, yapışkan taçyapraklarının nasıl tüm göğüs kafesini kapladığını ve en sonunda sap vazifesini taşıyan kalın bir damar üzerinde, muhteşem, parlak, kırmızı bir çiçeğin derisi ve kemikleri altında, nasıl açtığını gördüler. Ölüm belgesinde, "ölüm nedeni" bölümünde "kalbinin çatlaması" diye yazacaktı. Ta Domneşti'den gelen doktor, hayatında böyle bir şey görmemişti. "Bir çeşit film gibi, bakın, sağında üç lob ve solunda iki lob olan akciğerleri çok iyi görünüyor; bakın, köprücük kemiği, arkada kürek kemiği... ve ucuna doğru daha beyaz, ortasına doğru gri olan her bir kaburga... Ve ana atardamar üzerinde resmen şerit şerit olmuş kalbi..." Odayı doldurmuş köylüler saygıyla haç çıkarıyorlardı. Sakalında yalnıza birkaç tüyü olan papaz, ne yapacağını bilmeden kaşları çatık bir şekilde bakıyordu. Tabii ki işçilerin ve köylülerin cumhuriyetinde mucizeler imkânsızdı. Maria'yı, yağmurlu bir günde, mezarlığa toplanmış tüm köylülerle, çabuk gömdüler. Üç kız da kalpleri yerinden çıkacak gibi ağlıyorlardı, yeni tıraş olmuş, siyah giymiş Florea ve Babacığım yere bakarak susuyorlardı, çocuklar ise, Marian, küçük Mircea ve Florea ile Rădiţei'nin oğlu Doru, kalabalığın içinde bir yerde yoksul kıyafetleri üzerine şeffaf yağmurluklar giymiş, taşlarla oynuyorlardı. Anneden geride bu kadar kalacaktı: Silik bir hatıra ve siyah bir başörtüsü takmış köylü bir kadını sergileyen daha da silik bir fotoğraf. Orada, yüzünün hatları neredeyse hiç belli değildi, o kadar beyaz ve bulanıktı ki küçük Mircea fotoğrafı bir *Parti Çalışmaları* dergisi (beş altı yaşındaydı ve ailesi daha

bitmemiş ve bütün ön cephesinde iskeleler bulunan Ştefan cel Mare'deki apartmana taşınmıştı bile) içinde bulduğu zaman, başörtünün sardığı ovalin içine, eğri bir burunu ve sırıtan dişleri olan korkunç bir yüz ile bir kafatasının içindeki gözlere benzeyen gözler çizmişti. Fotoğrafın arka kısmında, sabit kalemle, savaş öncesinde köylü çocukların yanlarında sopayla duran öğretmenlerinden öğrendikleri o süslü el yazısıyla: "Annem düğünümüzde, 1955 Ağustos 4" yazıyordu.

Zaman, Obor'daki meyhanedeki telaşın içinde çabuk geçiyordu. Birkaç sene önce yalnızca deprem ve tüm laternaların çaldığı komik valstaki Titanik'in batmasının melodramatik boyutlarına ulaşmış olan Carlton apartmanının yıkılmasından bahsedildiği gibi, herkes bombardımandan bahsediyordu. Bardaklardaki sıvı yavaşça, dumandan kararmış ahşap bankların üzerinde oturanların gözlerinin beyazına da karışan, pembe bir ton alıyordu. Akşamın başında, tramvaylar meydanda zillerini çalarak birbirlerinin yanından çaprazlaşarak geçiyorlardı. Babacığım ile kızlar akşam beş gibi meyhaneden ayrıldılar ve Mihai Bravu Sokağı'ndan yayan yola çıktılar, çocukların kaldırımda top oynadıkları veya çamurların içinde bir şeyler aradıkları yalnız mahallelerin içinde dolandılar ve en sonunda, geceledikleri Rădiţei'nin evine vardılar. Florea amca Rus cephesindeydi ve porselen başlı bebeklerle dolu güzel vitrinleri olmasına rağmen, kimsenin girmediği bir dükkânı olan Rădiţa, içinde bir korkuyla, her gece ağlayarak ve gündüzleri sabahtan akşama kadar cepheden kocasının ölüm haberini bekleyerek tek başına kalmıştı. Bir süre, birlikte radyo dinlemişlerdi fakat propagandan hiçbir şey anlamamışlardı. Ülke Alman işgali altındaydı veya birtakım güzel sözlerin arkasındaki gerçek buydu. Soyunmadan, iki yatağa da sıkışarak yattılar ve ikinci gün kızların savaşın sonuna kadar kalacakları Tântava'ya döndüler.

Bir sonraki senenin mart ayında, köyün yaklaşık olarak üç yüz evi üzerine ıslak ve bilinenden daha büyük kar taneleri

yağıyordu; halk arasında adlandırıldığı gibi "kuzuların karı". İnsanlar daha hafif kıyafetlere ve şapkalara geçmelerini beklerken, tekrardan kalın giysilerini ve koyun berelerini giymeleri gerektiği için somurtkandılar. Ağaçların tomurcuklarının donup da yazın meyvesiz kalacaklarından korkuyorlardı. Maria fırında, sacayağı üzerindeki kazanı karıştırıyordu. Fırın kilden yapılmış, kocaman sarı bir armuda benziyordu, sürekli kirli olan avuç kadar bir penceresi ve ahşap bir kapısı vardı. Arkası, yazları yabani arıların siyah balla doldurdukları kamışla kaplanmıştı. Üzerinde neredeyse sürekli ıslak, tırtıl ve örümceklerle dolu çubukların dumanının çıktığı baca yükseliyordu. Ateşten yüzü yanan ve ışığın çizgilerinde dumanın desenlerini seyreden Maria, fırının içinde kendini etrafına şefkatle sarılmış bir karındaymış gibi hissediyordu. Ağzını sulandıracak derecede patates yemeği ve mısır ununda yapılmış bulamaç kokuyordu. Roşu isimli köpeğini havlarken duyduğunda, tam da bulamacı karıştırıyordu. Kendisine ait garip ve etkileyici bir hikâyesi ve ateş renginde kürkü olan bir köpekti. Bir süredir Almanlar köyden eksik olmuyorlardı. Motosikletleriyle sürekli geliyorlardı, köyün ortasındaki, ilerisinde Băcanu mezrasının başladığı küçük köprünün yanındaki meyhanede bira içmek için duruyorlardı. İnsanlar onlardan nefret de etmiyorlardı sevmiyorlardı da onlara alışmışlardı. Ancak sonraki yıllarda, Alman askerlerinin yerini Rus askerler aldıklarında köylüler onların aramaya ve haklarında güzel laflar söylemeye başladılar. Almanlar yerlilerle iyi davranmışlardı, yedikleri ve içtikleri her şeyi son kuruşuna kadar ödüyorlardı, çocuklarla oynuyorlardı ve onlara çikolata veriyorlardı. Birtakım yabani hayvanlar gibi davranan Ruslara kıyasla, Almanların mavi gözlerinin büyüsü Tântavalıları takip edecekti. Rusların hâkimiyetinde, durmadan tecavüzler ve yağmalar yaşanmıştı ve ne Almanların salak ve kötü olarak gösterildikleri filmler ne Sovyet kahramanlar hakkındaki propaganda ne de

Stalin ve Rus halkı
Bize özgürlük getirdi

gibi sloganlar veya

Bizim halkımız ebediyete kadar
Kurtarıcı Sovyet halkıyla kardeş olacaktır

mısralarını içeren ülkenin yeni ulusal marşı gibi sloganlar köylülerin fikrini değiştirmemişti ve bunu bazen sakınarak söyleseler bile sürekli dile getiriyorlardı: "Almanlar, nasıl olsa daha iyi insanlardı. Fakat Rusların sinirinden Tanrı korusun..."

Alman bir subay (Maria, isminin Klaus olduğunu hatırlıyordu), bir süre Badislavların evinde oturmuştu. Neredeyse bütün gün yatağa uzanmış ve kirişe asılı duran aba ve gocukların altında sürekli okuyarak taraçadan sonraki odada kalmıştı. Bir gün başında Babuc'un kuzu derisinden bir beresiyle çıkmıştı ve çocuklar gülmekten kırılmışlardı. Ve bu Klaus, avluya her çıktığında iki erkek köpekten biri olan Roşu ile oynamayı adet edinmişti; diğer köpek de Roşu'nun annesiydi. Ivır zıvırların durduğu barakaya kadar attığı bir sopayı getirmesini, bacağını uzatmasını ve başka başka komiklikler öğretmişti ona. Alman kendi Bavaria'sına döndüğünde, babama köpeği ona vermesi için rica etmişti. Ona borçlu olduğu için Babacığım köpeği vermişti ve Klaus motosikletin sepetinde götürmüştü. Fakat bir sene sonra Roşu, arkasında Almanca bir şeyler yazılı bir tasmaya bağlı, ayı görmüş gibi toplanmış köylüler tarafından çok da takdir edilen zarif bir kolye parçası taşıyarak eve gelmişti. Babacığımı gördüğünde mutluluktan dört köşe olmuştu: Kaburgaları görünecek kadar zayıf olmasına rağmen zıplıyordu ve inliyordu ve sert bacaklarını toprağa çarpıyordu. Bu olay köyde uzun bir süre konuşuldu.

Ve şimdi köpek Maria'nın hiç daha önce duymamış olduğu gibi, boğuk boğuk havlıyordu. Fırının kapısından çıktı ve kar

taneleri ateşin kırmızılaştırdığı yüzünü bir anda dondurdu. Avlunun giriş kapısında kim bilir hangi hastaneden çıkmış zavallı bir dilenci vardı; çünkü başı ile kolları tamamen kirli, neredeyse siyah sargı bezleriyle sarılıydı. Yalnızca gözleri görünüyordu ve onlar da hiç durmadan yağan karın altında silindiği için tam olarak görünmüyordu. Kıyafetleri arada bir köyden geçen her hangi bir dilencinin kıyafetlerinden farklı değildi. Fakat bununla birlikte, eğri silueti, kafalarında kar bereleri olan çitin tahtalarından göründüğü kadarıyla, o tarafların insanlarında olmayan veya insanlarda olmayan (Maria diliyle ağzında haç çıkardı), garip bir şey taşıyordu. Sokağın karşısındaki yıkık dökük evin üzerinde belirginleşen bedeni, köyün kilisesinde, korkutucu Ahiret Günü'nün gösterildiği sahnede çizili şeytanlardan birine benziyordu: Boynunda normalden daha çok omuru olan, bedenin orantıları komik bir şekilde değiştirilmiş, beli bükük bir adam. Ve rüzgârında titreyerek. Kız, gocuğunu göğsüne daha sıkıca bastırdı ve çiğnenmiş patikadan avluyu geçti. Bodur ayva ağaçlarının yanından geçerken dikkatsizlikten onları salladı ve buz tüylerle ve tek tek fark edilebilen pullar gibi parlayan yıldız şeklindeki minik kristallerle doldu.

Şimdi aralarında neredeyse çenelerine kadar gelen çitle karşı karşıya duruyorlardı. Maria dilencilerden kurtulduğu tanıdık kelimeleri hemen ağzından üfledi: "Yok. Nereden vereyim? Git, hadi, başkalarına git!" Fakat bandaj kıkırdamaya ve dalkavukluk yapmaya başladı: "Maria, beni tanımıyor musun?" Ve birden hayali bir trompeti tutuyormuş gibi ellerini ağzına götürdü, arkaya doğru eğildi ve görünmez pistonlar üzerinde parmaklarını hareket ettirerek pirinç enstrümanın *swing*'ini o kadar iyi taklit ederek çılgın bir soloya başladı ki, kız hemen karşısında kimin olduğunu anladı. Mumya, sarı korneası olan gözlerini kırparak, ağzıyla gümbürdeyerek ve tıslayarak, gittikçe daha hızlı, daha zor soluyarak büyük davul ve küçük davullar, fırça bagetler, tamtam ve marakaslar gibi

yaparak bir bateri gösterisiyle devam etti ve sonunda kristalin ve soğuk havanın içinde neredeyse gerçekte var olduğunu sandığın parlak büyük zillere bütün gücüyle vurarak aniden belini büküp kızın karşısında eğildi. "Deli, Cedric!" dedi Maria gülerek, "Ne arıyorsun burada? Ne bu halin?" Hiç fena görünmeyen Vasilica da inek ve sıcak tezek kokarak ahırdan kendini göstermişti. "Uf, Cedric..." Bir kurban gibi gözlerini göğe doğru yükseltti fakat aynı anda ateşli odanın misk kokusu içinde, acımasızca onu kırbaçladığı sahne geldi aklına. Arada bir bunu tekrar yapmak isterdi, birçok gecede, ıslak bir tahrik haliyle örtülüyken kendine söylediği gibi, bunu neredeyse içinde itiraf etmişti. O siyah ve zarif üniformayı giymek hoşuna gitmişti ve çizmelerini öpen, her bir kırbaç vuruşu altında kıvrılan ve inleyen erkeğin üzerinde sahip olduğu o mutlak güç, gerçekte ona ne kadar karşı geldiyse, hatırasında onu o kadar sarhoş ediyordu.

Önce taraçaya, sonra da sağ taraftaki büyük odaya girdiler. Bir köpek gibi mutlu ve aynı derecede zavallı olan Cedric, gazlı bezlerinin çıkarılmasına izin verdi ve kısa sürede geniş gülümsemesi Gorgonzola'daki gibi parladı. Kızlar rakı ve ceviz getirdiler. Zencinin gözleri, dragonlar ve asker melekler, ezilmiş cam çerçeveler içindeki sararmış fotoğraflar, bürümcük peşkirlerle dolu duvarlardaki ikonalara ilişiyordu. O sabah Anneciğim ile Babacığım Bolintin'e gitmişlerdi ve gece geç bir saatte ya da ikinci günün sabahında döneceklerdi. O zamanlar gri, iri ve güzel, oldukça yaşlı iki atlı arabaları hâlâ vardı fakat birkaç sene sonra atlar kolhoz tarafından alınacak ve uçurum kenarında vurulacaktı. Kızların ve Cedric'in laflamak için bol zamanları vardı, yani bütün gün anlatabilirlerdi. Yalnızca Maria, arada bir mısır unundan bulamacın ne durumda olduğuna veya patates yemeğinin pişip pişmediğine bakmak için fırına koşuyordu.

Toprak zeminin üzerine yuvarlak küçük masayı koydular ve taburelere oturdular. Maria bulamacı masanın ortasına

döktü ve kil kâseleri doldurdu. Pencerelerinin üzerine eşit ve hüzünlü bir karın yağdığı karanlık odanın gizemi içinde yedikleri sırada, Cedric onlara fantastik bir hikâye anlattı.

Maria derin bir kış dekoru içerisinde Universitate durağında indi. O kadar bilindik heykellerin, Mihai Viteazul, Heliade, Gheorghe Lazăr ve Spiru Haret'in devasa birtakım denizaltıların taretleri gibi yükseldikleri karın kalın katmanı altında ne bulvar ne de yan sokaklar artık belliydi. Kocaman bir alanda uzanan üniversitenin gri binası, donmuş bir denizin kıyısındaki bir bazalt falezine benziyordu. Ön yüzünde, alegorik heykellerin, Bilim, Sanat, Ziraat, Ticaret fakültelerinin aynı derecede iyi bir şekilde doğal fantastiğin eşantiyonlarını, kötü hava koşullarının grifonlar[1] ve trollar[2] ve başka sayısızca mito-

1. Baş ve kanatları kartal,gövdesi aslan biçiminde olan mitolojik yaratık. (ç.n.)
2. İskandinavya folklöründe geçen ve korkunç gözüken bir mistik, insanımsı devasa yaratık. (ç.n.)

lojik yaratık kazıyabilecekleri komik sarkıtlar temsil edebilecekleri düzensiz bir şekilde yontulmuş bir falezdi. Kargalarla dolu kara dalları olan ağaçlar binanın pencerelerine kuru bir şekilde çarpıyorlardı. Her bir çubuk zarif bir buz kabuğu giymişti.

Renkler şehirden tamamen kaybolmuştu. Kendini aşınmış bir bobinin üzerinden gösterilen siyah-beyaz bir filmin içinde hissediyordun. Yansıtıldığında, nemli bir yerde tutulmuş, bir kopyanın kopyasının kopyası olan eski selüloit, her tarafta uzun birtakım damlalar ve yağmur suları gibi görülebilen lekelerle ve çiziklerle doluydu. Canlı, etli, bir çiçek gibi renkli tek varlık, yazlık eteğini ve topuklu ayakkabılar giymiş Maria'ydı. Hafif ayak bileklerini bir kedi gibi zarif bir şekilde karın içinden çıkararak hızlıca sinemaya doğru zıplıyordu. Montlarına sarılmış ve başlarını omuzlarının arasına almış sokaktan geçen insanlar, kendi dertlerine o kadar dalmış görünüyorlardı ki, etraftaki felaketten uzak kalmış gibi, tombul kalçalarını yanlarından kıvırtarak geçen ruj sürmüş ve süslenmiş (ne yazık ki o kadar da fakir giyinmiş) genç kıza bir bakış harcamaya zaman bulamıyorlardı. Rus steplerinden gelmiş poyraz, bir taraftan o kadar sert vuruyordu ki tramvayları ve seyrek geçen otomobillerin devrilmedikleri şaşırtıcıydı. Rüzgârın her bir sert esmesinde insanlar atkılarının içinde küfrederek sırtlarını dönüyorlardı.

Bir Rus GAZ'ı[3], kaldırımın kenarında, kızın karşısında durdu. İçi kürklü bir kaban giymiş ve kaşlarının üzerine çektiği, haki, kulaklı bir bere (alnındaki amblemi kopartılmış, askeri bir bere) takmış bir genç, kabinin içinden kıza seslendi: "Maria! Maria." Cedric'in hikâyesinin yoğun ve toparlak ışığı içine dalmış kızın kalbi yerinden zıpladı fakat çocuğu hatırladığı anda gülümsedi. Mavi arazi arabasına yaklaşan Maria, çok bilindik, "Ionel, Ionel artık içme evladım..." mısralarını söyledi. "Bırak da kızlar bana gülsün, yeter ki benim sağlığım yerin-

3. Otomobil. (ç.n.)

de olsun. Nereye gidiyorsun? Biriyle mi görüşecen? Bugün ran-de-vuuuuum vaaar... Mut-luuuu ol-maak i-çiiin bir ne-deeen..." "Hayır, lan! Sinemaya gidiyorum ben de." "Ne oynuyor?" "İsmini bilmiyorum ama benim sevdiğim o çocuk, Gérard Philipe, oynuyor." Ionel alaycı bir şekilde yüzünü buruşturdu. Bu Maria da sanatçıların ismini nereden biliyordu anasını satayım? Kendisi çırak bir kızı sinemaya götürdüğünde, rasgele giriyorlardı ve filmin güzel olduğunu düşündüğünde, onlar da görsün diye başkalarına da söylüyordu. Kızla komşuydular, o da Silistra Sokağı'nda oturuyordu fakat şimdi taşınmayı düşünüyordu çünkü devletin, *Scânteia* gazetesinin arabasını kullanan bir şoförün mahallede, Çingeneler arasında artık işi olamazdı. Bir aralar tüm erkekler gibi o da Maria'ya asılmıştı fakat pek başarılı olamamıştı. Bir keresinde onu arabasıyla almış ve karşısında mermer bir şatonun olduğu, kızın nefesini kesen, daha yeni inşa edilmiş Casa Scânteia binasına götürmüştü. İçerisini, insanüstü boyutlardaki devasa merdivenlerini ve geniş koridorlarını gezdirmişti. Fakat büroların ve yazı işlerinin kırmızı levhalı sayısızca ahşap kapıları, beyaz şatonun çirkin, sararmış, memur yüzlü, ucuz takım elbiseler giymiş sakinleri gibi değersiz gelmişti ona. Gerçek, yasal oturanlar, asil ve görkemli aileler, sefil pigme kabileleri tarafından kovulmuş gibiydi. Birkaç kez kız bir pasta veya bir meyve suyunu kabul etmişti fakat hiçbir şekilde daha uzağa gitmek istememişti. Bu kadar masraf! Sahip olduğu yirmi beş yaşına göre biraz da zamanı geçmişti ve eğer acele etmezse, özellikle de pek de bir şey olmayan burunları havada gezen diğer bütün kızlar gibi evde kalacaktı. Ionel, Maria'yı kendi halinde bırakmıştı ve şimdi Çalışan Gençler Birliği'nin vazifeleriyle ilgilenen, gözlüklü ve ciddi olduğu gibi hiç de ateşli biri olacağını düşünemeyeceğin, bir apartmanın karanlığında onu öptüğünde hemencik de dilini oğlanın ağzına sokmuş olan Estera Hirsch isimli bir üniversite öğrencisiyle takılıyordu. Fakat kız ateşliydi ve adamakıllı ateşliydi! Eğer konuşuyor olabilseydi, ta

bulutların içindeki Predoleanu'daki tek odalı dairesi, neler neler söylerdi... Demir başlıklı yatağı delice sallayan Estera, iki tur arasında annesinden doğduğu gibi çıplak, meme uçlarına kadar çilli göğsüyle ve bir kısmı sürekli yatağın yanında duran Lenin'in eserleri gibi kırmızı pubisinin kıllarıyla sakin bir şekilde kalkıyordu ve Engels'in makalelerini incelemek için çalışma masasının başına oturuyordu. Ona da birtakım şeyler öğretiyordu, onu yükseltmek istiyordu, akşam lisesine yazılması için oğlana akıl veriyordu... Bu gerçek bir kızdı, böyle bir destekle o da bir şeyler olabilirdi: bir müdür, bir propagandacı, evi olan ve kapısında işyerinin arabası duran biri. Şoför olmuş bir köylü için bu büyük bir şey anlamına geliyordu. "Tamam Maria, sevenlerin çok olsun!" dedi çocuk kontağı çevirirken.

Arkasından Maria küçümser bir tavırla yüzünü buruşturdu. Ionel, Teleorman'dandı. Birleşme savaşından sonra ailesi bir parça toprak elde etmişti ve şimdi onu kolhoza teslim etmekte direniyordu. Kardeşlerinden şehre giden tek o olmuştu. Bir süre, olağan bir şekilde taşıdığı siyah deri elbisesi ve iyi bir kumaştan yapılmış şapkasıyla zorlukla tanıdığı hemşerisine rasgelene kadar, sokaklara taş döşeme, boru için hendek kazma işlerinde ve 1 Mayıs semtindeki başka kamusal işlerde çalışmıştı. Yarı Çingene yarı Sırp babası, bir keresinde köyü ateşe verip sonrasında da orakla boğazını kesmiş olan, Iliasca mezrasından Zambilă amcaydı. Birlikte, gittikçe daha az bulunan ve yerini "İki mavi göz" markalı üzüm rakısının almış olduğu, bir çavdar rakısı içtiler ve artık "Semtin Çekiç" yoldaşına dönüşmüş Zambilă amca ona daha iyi bir iş teklif etti. Barış ve sosyalizm için götürülen savaşa kendilerini adamış, burjuva sanatının saçmalıklarını, biçimciliği ve intimizmi[4] bir tarafa atmış heykeltıraşlar, başkentin bütün parklarına, sınıflar arasındaki bağlantı ile işçilerin daha iyi bir hayat için götürdükleri savaşı çok iyi anlamamış olmalarına rağmen, yaşadıkları ve eserlerini oluşturdukları toplum hakkında yine de gerçekçi-

4. İnsan ruhunun mahrem ve gizli sırlarını içtenlikle anlatma eğilimi. (ç.n.)

eleştirel bir görüş taşımış olan tüm zamanların ve yerkürenin üzerindeki kültür ve sanat dünyasının insanlarının yüzlerce ve binlerce büstünü serpiştirmişlerdi. Sayısızca Gorki, Şolohov, Lermontov (çünkü her şeyden önce bugün Doğu'daki büyük abimiz olan Rus milletinin savaşma alışkanlıkları öne çıkarılmalıydı) Neculuţilar, Vlahuţilar, Coşbucilar, pek anlamamış olmasına rağmen yine de- "Împărat şi proletar" ile "Ai noştri tineri" -"Kral ve İşçi" ile "Bizim Gençlerimiz"i yazmış olan şair Emineştiler, Shakespeareler, Voltairler, Victor Hugolar ayın altında öpüşmeye gelmiş prensipsiz çiftleri dahiliklerinin düzeylerinden azarlayarak karanlık patikalarda, bitkilerle ve likenlerle dolu kaidelerin üzerinde spektral bir şekilde doğuyorlardı. Tümünün arasında, klonlamayla çoğalıyormuş gibi, en çabuk üreyen Bălcescu idi: Bütün genç halk cumhuriyeti akarlardan oluşan bir toplumun 48'li yılların partizanının sakallarında, kaşlarında ve göz çukurlarında derinleşen gözlerin içinde yoğunlaşarak, mavi filigranların karmaşık çizgileri ve noktalarına göre hareket eden bir banknotmuş gibi, yüz lei değerindeki kâğıt paranın üzerindeki üşümüş görüntüsü her tarafa ulaşmıştı. Onları, burjuva-toprak sahipleri rejimine karşı savaşmış olan, beyaz bluz giymiş zarif bir kızın arkalarını kolladığı sırada, bir Bacovia ampulünün loş bir şekilde aydınlattığı duvarlara manifestolar yapıştırmış, derenin aşağısındaki köprüyü hayatları pahasına bir Alman mayınını kancayla vurarak havaya uçurtup kurtaran, işçilerin greve çıkmaları için fabrikanın sirenini çalan, Doftana'daki H hücrelerinde işkence çeken ve bütün Romen filmlerinde gösterilenin tersine hiçbir zaman yoldaşlarını ele vermeyen Olga Bancic, Eftimie Croitoru, Vasile Roaită, Ilie Pintilie gibi ve ne yaptıkları çok iyi bilinmeyen başkaları gibi gizli örgüt yanlıların heykelleri takip ediyordu. Devasa kaideler üzerinde bronz ve kırmızı mermer heykelleri (fakat bunlar onun vazifesi olmayacaktı) olan sosyalist ve komünist düzeninin büyük liderlerinden, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'den bahsetmeye bile gerek yok. Tabii ki

Semtten-Bir-Çekiç Zambilă amca, ona o zaman bütün bu isimleri sıralamamıştı. Yalnızca çok basit bir şekilde semtlerin parklarındaki büstleri, başlarını ve omuzlarını kirleten cüruf, is, toz ve (affedersiniz) güvercin pisliğinden periyodik olarak temizleyecek birine ihtiyacı olduğunu söylemişti. Ionel'in yapması gereken tek şey bir merdiven, su dolu bir kova ve sert bir fırça alıp granit ve beyaz taştan yapılmış heykellerin temizlik ve refah altında parlamalarını sağlamak için parkların patikalarını sistematik bir şekilde dolaşmaktı.

Genç, o günün öğleden sonrasında körkütük sarhoş olmuştu. Mahalledeki odasına bir köpek sürüsünün havlamalarına maruz kalarak hatta ısırılarak, su birikintilerinin içine düşerek, zar zor ulaştı... Sabahleyin, onunla konuşan veya taş kollarıyla kemiklerini çıtırdatarak sıkı bir şekilde ona sarılan heykelli kâbuslardan sonra ve midesi daha da çok bulanmış bir şekilde meyhanede, Zambilă amcanın elini herkesin önünde birçok kez öptüğünü hatırladıktan sonra, kırık aynada tıraş oldu ve yeni işine doğru yola çıktı. Belediyeden ona lazım olan her şeyi vermişlerdi ve arkasından ünlü adamların taş lülelerini taradığı, kör gözlerin büyük ve bombeli ovallerini süngertaşıyla parlattığı, serserilerin şehvetli granit dudaklar arasına soktukları izmaritleri topladığı günler ve haftalar takip etmişti. Kuşların, başların tepesini taçlandıran, yarısı siyah-yeşil, yarısı beyaz olan pisliklerini topladığı, yanakların devasa elmacık kemiklerinde heykelin bir kaşına kadar sık bir ağ örmüş mozaik gibi görünen bir örümceği ezdiği haftalar. İlkbahardı ve altın çanağı çalılıkları, sanki güneşe bakıyormuş gibi bakışlarını bile çevirdiği zaman, retinaları üzerine göz kamaştırıcı sarı lekeler yerleştiriyorlardı. Akşamları çember ile oynayan kızların, giriş kapılarında şişko kadınların bulunduğu fakir semtleri istila eden amber ağacının kokusu eşliğinde evine gidiyordu veya birkaç günde bir, eski ve ufalanan apartmanın teras katındaki tek odalı dairenin kapısını kapatır kapatmaz sert bir şekilde soyduğu, Estera'ya uğruyordu. Kızı yüzüstü yatağa

deviriyordu ve arkasına geçip, tel saçlarının arasındaki yüzü sırılsıklam, tahrik olmuş bir şekilde aklını kaçırmış kız, birden sapkın ve kısık sesle gittikçe yoğunlaşan inlemeleri arasında "Marx bir aşağılık herif... tekrar et... benim dediklerimi tekrar et... Gheorghiu-Dej bir aptal... ah!... aaah... Lenin... annesini becerdi... Stalin... aaah... aaaaah..." diye fısıldamaya başlayana kadar içinde gidip geliyordu. Stalin ismini her söylediğinde muhtemele bütün apartmanı uyandıran müthiş bir orgazm yaşıyordu. Ondan sonra kalçaları ve cinsel organın dudakları dahil, bir takımyıldızı gibi çillerle dolu beyaz bir ten, birkaç dakika daha yatağa uzanmış bir şekilde kalıyordu, sonrasında ise, parlak ve yumuşak penisi karnının üzerinde yatan, hava gibi hafiflemiş Ionel, bir kolunu kafasının altına koyup gözlerini kapattığı sırada, parti belgelerini tekrardan incelemeye başlıyordu. Gözkapakları altında hatta gerçekte olandan daha büyük bir keskinlikle heykeller, sadece heykeller, alt tarafında isimleri siyah harflerle yazılmış büstlerden oluşan toplumlar, birbirinin içinden çıkan, üst üste gelen, çaprazlaşan başlar ve omuzlar görüyordu... Özellikleri birbirleriyle karışıyordu: Caragiale, Eminescu'nun lülelerini taşıyordu; Olga Bancic'te, Tolstoy'un sakalı vardı; Alecsandri'nin altında, Makarenko yazıyordu... Öylece, sırtüstü uyuyakalıyordu ve kendini, evinde, Teleorman'da gördüğü rüya kırıntıları da vardı; arada bir, köprücük kemiğine ve memelerine ışık vuran, lambanın etrafında bir alev gibi yanan bir saç lülesi dışında geri kalan saçları koyu bakır renginde olan ve gecenin geç bir saatinde hâlâ çalışma masasının başında oturan Estera'yı görmek için gözlerini açıyordu.

Ionel, bir nisan akşamında, A şeklindeki merdivenine çıkmış ve Puşkin'in tütün kırıntıları gibi likenlerle süslenmiş şakaklarına illa da çarpmak isteyen karafatmalarla savaşırken, tam da büstün temelinde, kaidesiyle birleştiği yerde, zift gibi siyah bir çatlak fark etti. Tüm öğleden sonraları, taş vatandaşların yüzünü yalnızca dokunarak tanımakla geçirmişti: bir ley-

lak çalılığı içindeki beyaz bir ışıltı gördüğü anda gözlerini kısıyor ve heykeli görmemek için çaba göstererek oraya doğru ilerliyordu. Bakışlarını aşağıya doğru yöneltmiş bir şekilde merdivenine çıkıp gözleri kapalı bir biçimde küsküyle şekillendirilmiş yanakları avuçlarının içine alıyordu, ellerini kırışık alnının üzerinde gezdiriyor ve parmaklarıyla sert taş lülelerini takip ediyordu, sonrasında ise kendinden emin bir şekilde, "Aa, hepsini biliyordu, tümü onun arkadaşlarıydı, babacan bir tavırla yanaklarına veya kel kafalarına vuruyordu, bütün kadınların memelerinden daha sert olan, bir rejim karşıtı kadının memelerini ellerine alıyordu... çok kirli oldukları zaman kulaklarını çekiyordu... Hiç kimsenin geçmediği bir patikada iyi saklanmış Ghica Tei parkındaki bu Puşkin heykelinde sıra dışı bir şey vardı. Gelişigüzel bir şekilde kireçlenmiş kaideleri üzerinde iyi bir şekilde yapıştırılmış başka büstlere nazaran, ölümcül düello sırasında Dantès'e baktığı gibi şimdi Ionel'in gözlerine bakan büst, favorilerinin temizlendiği sert tahta fırçanın her hareketinde zorlukla fark edilebilecek şekilde sallanıyordu. Çatlak da siyah çini bir mürekkep izi gibi titreyerek genişliyordu. Ionel her tarafa bakıp patikanın boş olduğundan emin olduktan sonra kendi kendine, ne olursa olsun, dedi. Her bir bacağı merdivenin bir eğiminde duran, merdivenin ucundaki Ionel, gücünü topladı ve büstün sağ omzuna sabitlenmiş bir mil gibi kaydığını ve kaidenin içinde bir yanında metal çubuklardan yapılmış, basamaklı derin bir kuyunun açıldığını gördüğünde, hissettiklerinin bir mutluluk mu yoksa dehşet mi olduğunu anlayamadan genç yazarın apoletli sol omzunu güçlü bir şekilde itti.

Bir karafatma ağır bakır bir kurşun gibi dudağına çarptı. Gece çöktükçe leylak kokusu gittikçe yoğunlaşıyordu. Gökyüzünün yarısı yeniay ve birkaç ışıldayan yıldızla derin bir mavi ve bürünmüştü bile, diğer yarısında ise kanlı bulutlu sedefli bir pembe, her bir dalını kahverengi-pembe bir sisle giydirerek süslü bodur ağaçların kenarlarını çiziyordu. Hava, eski bir fo-

toğraftaki gibi sepya rengine kadar kararmıştı. Ionel bir saniye için çekingen kaldı, sonrasında ise aklına en bizar hipotezler geldi. Tüm şehrin altında dallanan, Bükreş'in mayalanmış alçaklığını -çözülmüş dışkılar, tuvalet kâğıdı yerine kullanılmış, ilk sayfalarında yer alan yöneticilerin yıldız şeklinde buruşturulmuş kâğıtlardan boka bulanmış bir şekilde gülümsedikleri gazeteler, kanlı pamuk parçaları, Vulcan'da yapılmış ve karılarına altıncı embriyoyu da ekmemeyi ümit eden saf erkeklerin güçlü aletlerin köküne birtakım acı verici yüzükler gibi sarılan, her defasında kullanıldığı sırada yırtılan gri prezervatifler, çürümüş sıçanlar, zarif bir şekilde mavi ve turuncuyla boyanmış, bağırsakları dışarı fırlamış kediler– akıntı yönünde önce Tuna'ya sonra da Karadeniz'e götüren atık sular ağına indiğin bir kanal olabilirdi. Veya gözlüklerin çerçevesine gizlenmiş gelişmiş fotoğraf makineleriyle ulusal hedeflerin fotoğraflarını çeken casusları yakalamakla ilgilenen devlet istihbaratının gizli bir deposu. İstihbarat yetkilileri, devrimin kazanımlarını koruyan, evlerinde hamarat, zarif hanımları olan ve özellikle mantıklı, ince çıkarımlarla çalışan, güler yüzlü ve enerjik erkeklerdi. Yaklaşık bir yıldır yayımlanmaya başlayan "*Enigma*" koleksiyonunun kitaplarında maceralarını okumaya başladığı binbaşı Frunză ve kaptan Lucian, Ionel için moral örnekler teşkil ediyorlardı. Veya bir Nazi deposuna bir giriş olabilirdi... fakat bu durumda heykeli yerleştirdiklerinde niye kimse onu uyarmamıştı? Ve genç aniden fantastik hazinelerin, kıymetli taşların ve altınla işlenmiş, incilerle donatılmış değerli aletlerin kovuğun içine inen cesur adamın ödülü olduğu *Büyülü Çakmaktaşı*'nın hikâyesini hatırlardı. "Bir hazine" diye fısıldadı Ionel gözleri genişlemiş bir şekilde. Bazen evleri veya bir kuyu için toprağı kazan hemşerileri, altın sikkelerle dolu, paslanmış bir kova bulmuşlardı. Veya zümrütle işlenmiş altın bir tavuk... Ionel gölgenin içinde kalmış patikanın aşağısına ve yukarısına bir kez daha baktı, sonrasında indi ve merdivenini bir mazı çalılığın içine sakladı. Bir sıçramayla kaidenin üzeri-

ne çıktı ve şimdi sonsuzluğunu lekeleyen bu etten, deriden, sinirden ve kandan oluşan bu pis ve ölümcül canlının yaptıklarına şahit olmak istemiyormuş gibi bir yana bakan Rus şairin boynuna sıkı bir şekilde sarıldı. Kuyunun iç çeperine ellerini sabitleyen genç, ayın eğri ışığı altında yalnızca ilk iki basamağın solgun bir şekilde parıldadığı, içerideki zift gibi karanlığın içine beline kadar daldı. Ionel dikkatli bir şekilde bir basamak daha indi ve ilkbahar gökyüzünün parfümünü kapatarak ve mutlak gecenin içine dalarak Puşkin'in büstünü zorlukla aralığın üstüne çekti.

Belli bir süre sonra, bulanık bir sanrı gibi olan o gecenin üstünden yaklaşık bir hafta geçtikten sonra, genç oğlan zevklerinin ortasında insanlığın hocalarına iftiralar atan kötü kalpli Musevi kıza güttüğü kızgınlıktan dolayı hâlâ görüştüğü Maria'ya (kız ise yalnızlıktan ve hayatta en çok sevdiği şey olan sinemaya gitmek için buluşuyordu) karanlığın karnındaki macerasını anlatacaktı. Metal çubukları art arda inmesi için tek ölçü olan zaman, ışıkla birlikte eriyip gittiği için kalan tek şey, korku olmuştu. Gözlerinin kör olduğu, kulaklarının uğuldadığı, kulak salyangozunun kalker taşlarının hiçliğin merkezinde deli gibi döndüğü sırada, korkunun büyük duyu organı açılıyordu. Genç oğlan, indiğini mi çıktığını mı veya sonu olmayan bir demiryolunda ekartman çubuklarına[5] tutunarak emekleyerek ilerleyip ilerlemediğini çoktan anlamıyordu. Farkında olduğu tek şey mekândaki tek nesne olan metal çubukların şeklini ve soğukluğunu avuçlarının ve parmaklarının içi ile belli aralıklarla hissedişiydi. Fakat acaba bunlar da yalnızca birtakım öznel hisler değil miydi? Acaba bir yatağa uzanmış, beynine, duyusal-motor bölgelere yansıtılan avuçlarının derisindeki sinirler ve kabarcıkları ile parmaklarının içi hissedebileceği uzunlukta, küçük, soğuk silindir hissini oluşturmuyorlar mıydı? Bedeninin tamamen çözümlendiği karanlığın içinde, pankreasın hâlâ bedenin çantasında olup olmadığını veya

5. Demiryolunda iki ray arasındaki mesafeyi ölçen çubuk. (ç.n.)

idam edilmiş birinin dili gibi dışarıda asılı durup durmadığını, iskeletinin kabuklularınki gibi dışta olup olmadığını, nöronların müstehcen bir dantel gibi gecenin sonuna kadar dağılarak, kafatasının içindeki asıl yumaklarından uzaklaşıp uzaklaşmadıklarını söylemek imkânsızdı. Korkuyu algılama organının bir tat alma kabarcığı veya bir göz küresi gibi açık bir şekli yoktu çünkü sürekli algıladığı şey tarafından yok ediliyordu. İnen genç, ne çoktan kim olduğunu ne de dünyanın hangi bölgesine doğru ilerlediğini biliyordu artık; fakat korkuyu görüyordu, dehşetin tonlarıyla, ümitsizlikle, kaygıyla, terörle, panikle çizilmiş dehşetin bir manzarası haline dönüşerek, giderek genişlediğini görüyordu... İrkilmeden meydana gelen dağlar, dona kalmışlıktan oluşmuş şehirler ve buz gibi soğuk terden büyümüş ağaçlar vardı. Dehşet heykeller büyük ve sisli meydanları dolduruyorlardı. Adrenalinden yontulmuş fosforlu-yeşil heykeller, korkunç tecavüzler, doğramalar, rezeksiyonlar, derinin soyulmasını, vücuttan parça alınmasını, ezilmeyi temsil ediyorlardı...

Artık inmiyordu, korkunun devasa kalınlığı içinde, bağırsaklardan oluşan birtakım yumaklara benzeyen ağaçların ve pençe kulelerin üstünde, o spektral dünyanın içinde bir bulut gibi havaya kalkmıştı. Sönük yeşil, donuk zehir, gittikçe yoğunlaşıyordu, taşlaşmış çığlık gittikçe daha evrensel oluyordu... Devasa ve korkunç bir gezegenin üzerinde, etrafında bazen yoğunlaşan, bazen çözülen bir sis gibi havada yüzen ümitsizlik imparatorlukları içinde kayıyordu. Yeşil akşam vaktinde camları ışıldayan devasa kulelerin uçlarındaki kubbelerde, avuçlar içinde yüzler, utangaçlığa gömülmüş kadınlar, ölümü çağıran yaşlıları temsil eden heykeller vardı... Oval bir pencerenin içinden birtakım tığların birbirine değdiklerinde çıkardıkları sese benzeyen sesler çıkaran çembalonun karşısına oturmuş, uzun ve karışık kirpikleri, mercan dudakları arasında inci dişleri, beyaz dantel korsesi, altından kertenkele derisinden yapılmış ayakkabısının ucu gözüken yüzlerce fi-

yonklu açık mavi satenden çemberli eteği olan, sözlerle ifade edilmeyecek kadar romantik bir görünüşe sahip bir kız görünüyordu. Tatlı bağa taraklarıyla tutturulmuş abanoz topuzunun altında, kıvırcık saç telleri zarif ensesinde yaraları gösteren ve derisi soyulmuş, pembe zarlar içinden sarı bir sıvı salgılayan yeni doğan bir bebeğin başı kadar büyük, çirkin bir tümör büyümemiş olsaydı, aşkın büyüleyici bir görüntüsünü temsil ediyor olabilirdi. Biraz aşağıda, korkunun içinde eriyip giden gencin, duvarları boyunca kızgın bir nefesin buharı gibi yüzdüğü, köşebentlerden ve camdan oluşan bir gara benzeyen siyah bir salonun içinde, kristal bir mezara doğru ilerleyen bir alay görünüyordu. Kenarları tozlu, siyah bir telden yapılmış bir kancanın açık tuttuğu bir vasistastan salona girdi ve birden kendini, bir satranç tahtasına benzeyen, mermer gibi filigranları olan kırmızı kareler ile şeker gibi berrak beyaz karelerden oluşan karo taşların üzerinde, diğerleriyle birlikte çırılçıplak bir şekilde ilerlerken buldu. Uzun alayın içinde bulunan her bir insan, korkunç bir sakatlıkla işaretlenmişti: Eğri dişleri arasından derisi soyulmuş, öküz dilleri dışarı çıkmış olanlar, sazan bıyıkları gibi uzun vulvalar, leylak renginde bir sıvıyla dolu, yarı saydam devasa kafatasları... Mezarın saf, gökkuşağı renklerinden oluşan ön yüzünde, aniden kendini gördüğü şekliyle, tek kendisi sağlamdı ve bir ilah gibi güzeldi, özellikle de kanatları olduğu için... geniş, rengârenk, tropikal bir kelebeğinin kanatlarıydı... Elektrik mavisi benekleri, leylek renginde kenarları, en sıcak, en kadifemsi kırmızıdan oluşan kobra başına benzeyen uçları vardı. İğne gibi uçlu altı pençenin, etine saplandığını hissettiğinde, boş mezarın parlayan aynasında hâlâ kendisine bakıyordu ve o an devasa kanatların anatomik bir anomali olarak kürek kemiklerinin arasından çıkmadığını, sırtına, kaburgalarına iyi bir şekilde demirlemiş, onun kadar uzun olan ve binlerce altıgen yüzleri şeklinde yanan, kabarık gözleriyle ona bakan, kocaman bir kelebeğinin konduğunu anladı. Spiral şeklindeki hortumun eğri bir iğne gibi açılıp başı-

nın arka kısmına saplanacağı, epidermin[6] içinde hafif bir şekilde çatırdayarak, elmas gibi sert yan kesilmiş ucu ile kafatasının katmanlarını delerek, tekrardan beynin sert zarı ve ince zarı içinde çıtırdayarak, jelatinle yağlanmış gibi oksipital lobun[7] içinde yavaşça ilerleyerek, beyninin merkezinde, fornikse[8], mememsi oluşumlara, hipokampüse ve amigdala eşit derecede uzaklıkta, limbik yüzüğün ortasında duracağı kaçınılmaz anı hayal etti. Yanık şeker pastasına benzeyen bir santimetre küp maddeyi bir vakum gibi emip yerine bir yumurta bırakacağı... Sedef gibi, hafif pembeye çalan bir rengi olan, yumuşak kabuğu çarpan, yumurtlama borusundan inen ve oraya, aksonların bedenleri ve sinapsların[9] deli labirentlerinin kar taneleri arasına sabitlenen bir yumurtaydı bu. Sonrasında boru kanamış bir şekilde aynı kolaylıkla geri çekiliyordu ve yerine sarılıyordu kelebek ise birden sönük havanın içinde, çatının açık penceresine kadar zikzak şeklinde uçuyordu. Sakat adamlar tarafından kollarında taşınan döllenmiş genç ilah, yavaşça mezarın oyuğu içine bırakılıyordu ve üzerine ağır, prizmatik bir kapak kapatılıyordu.

Bir bayılma sonucu gibi, Puşkin'in sağ, kör gözünü bir bezle sürterek ve paçavranın nasıl isle kirlendiğine bakarak, başı dönmüş bir şekilde uyanmıştı. Bir hafta boyunca omzundaki merdiveni ve bir elindeki kovasıyla leylak çalılıkları arasından beliren taştan ünlü adamların yanına yaklaşmayı cesaret edemeden, Herestrău Parkı'nda oradan oraya dolaştıktan sonra Maria'yı bira ve ızgara köfteye davet ettiği açık hava restoranının beyaz ve kırmızı kareli masasında yaptığı gibi, akşam vaktinin pembe atomlarını içine çekerek ve boş-

6. Derinin üst tabakası. (ç.n.)

7. Görme duyusuyla ilgili bilgilerin işlendiği lobdur. Hafif zarar görmesi halüsinasyonlara sebep olur. (ç.n.)

8. Yay yaparak ya da kendi üzerine katlanarak bir boşluk ya da girintiyi çevreleyen oluşumları belirten terim. (ç.n.)

9. Nöronların (sinir hücrelerinin) diğer nöronlara ya da kas veya salgı bezleri gibi nöron olmayan hücrelere mesaj iletmesine olanak tanıyan özelleşmiş bağlantı noktaları. (ç.n.)

luğa bakarak ensesini yokladı. Bir Ostrovski veya bir Şolohov gördüğü anda, köyünde, yaşlıların çocukları korkuttukları gulyabanilerden birini görüyor gibiydi. Kalbi yerinde fırlıyor ve bacakları çözülüyordu. Maria, gündüzleri geceleri rüyasında gördüklerini anlatan birine güldüğün gibi gülmüştü; fakat yıllar sonra, yaşlı Catana'nın cenazesinde, mermer yeraltı mezarın büyüklüğünde kaybolurken, Ionel'in hikâyesini çok iyi hatırlayacaktı. Aralarında, aslında eski bir efsanenin başka bir diyarda ve birtakım ayrıntıları unutmuş, başkaları eklenmiş ve başka bir anlatıcı tarafından yaşanan tekrarıymış gibi garip bir benzerlik vardı ve bu yüzden bir zamanlar, bir yerlerde nelerin yaşandığını, zamanın asabi alevi tarafından tüketilmiş sert nesnelerin, karışık-canlıların bir çekirdeğinin sonsuzluğa kadar dallanan masallarının binlerce patikasında aynı zamanda yürüyerek, şeffaf dumanı yükselttiğini anlamak için, yüzlerce bu türden seçenekleri kıyaslamak, üst üste koymak ve benzerlikleriyle farklarını bulman gerekiyor gibiydi. Maria, kaşları arasında yarı saydam bir zarla kısmen örtülü bir epifiz[10] gözü olan, tarot kartlarının figürlerine dik dik mavi bakan bir Mafalda bile olmuş olsaydı, kendi ailesinin hayatının, "Hirsch teyzenin" ve inanılmaz bir kariyer yapmak için şehre gelmiş bir köylü olan kocasının, yani Ionel'in hayatıyla ne kadar çok örtüşeceğini tahmin edemezdi. Kenarı dantelli, 70'li yılların başından kalan siyah beyaz bir fotoğraf, modern birtakım binaların ve süs çamlarının önünde gülümseyen Costel ile Ionel'i sergiliyordu. Costel'in üzerinde bir subay ceketi, fakat sivil pantolonlar vardı; tombul ve yanakları kırmızı, neredeyse tanınmayacak durumdaki Ionel ise, siyah bir ceket ile üniforma pantolonu giymişti.

GAZ hareket edip kar fırtınasının tahribatı içerisinde Universitate ile karşıdaki sütunlu devasa binaların arasındaki boş

10. Omurgalıların beyninde yer alan mercimek tanesi büyüklüğünde bir bezdir. (ç.n.)

arazide ön camın silecekleri çalışır durumda ve karla dolu arabaların arasına girdikten sonra, ilkbahar kıyafetleri giymiş Maria, Romarta Copiilor'daki kavşağı geçip orduevinin yanından bulvarın üzerinde ilerledi. Çatısının üzerindeki alçı kartallar şimdi yalnızca bükülmüş gagaları, beyaz bir kedinin patisinden çıkan pençeler gibi, kar dolu birtakım korkuluklara dönüşmüşlerdi. Bu noktadan sonra, herkese halk demokrasisini, barışı, işi, kardeşliği hatırlatan isimler taşıyan sinemalar sıralanıyordu. Bütün vitrinlerden, alnında kırmızı yıldızı olan ve makineli tüfeği suçsuz yolcuya doğrultulmuş bir Sovyet askerinin çelik gözleri sana bakıyordu. Onun arkasında taretin üzerinde aynı yıldızlı pentagonu taşıyan bir tank ve çelik odacığından yarısına kadar çıkmış bir asker. Başında siyah kask var, kulakları dışarı çıkmış, ellerinde de arkaya doğru ustaca açılan kırmızı bir bayrak taşıyor. Bayrak rüzgârda her ne kadar çok sallansa da üst sol köşede, akıllıca çapraz olarak birbirinin üzerine yatırılmış orak ve çekiç yine görünüyor. Fulcanelli gibi bir simyacı (fakat vay, Maria'nın Govola'da yaşadıkları temiz aşklarından sonra Costel'le tekrardan karşılaştığı muhteşem 1955 yılında, *Katedrallerin Gizemi*'nin esrarlı yazarı yirmi üç seneden beri ölüydü ve o yüzden ufak görüntüsü ile sarkık, uzun bıyıklarını sevgili Bükreş'in işçi sinemalarının vitrinlerinden hiç birinde sergileyemiyordu) Pentagram'ın her şeye kadir işareti altında, iki simgenin içinde, sülf[11] ile hidrarjilit[12] arasında bir *unio mystica*[13] görebilirdi. Sinemalardan yalnızca birinde veya ikisinde "aşk filmleri" de gösteriliyordu, fakat bu sinemalarda matineden başlayarak sonsuz kuyruklar oluşuyordu, çünkü genç torna operatörü ve dokumacı kadınlar gece vardiyasından çıkıp Sara Montiel'i veya Vico Torriani'yi görmek için direk, sıçan zehri kokan pis salonlara koşuyorlardı.

11. Kükürt. (ç.n.)
12. Bir mineral. (ç.n.)
13. Gizemli bir güçle gizli bir birliktelik kurulması. (ç.n.)

Maria'nın da en çok, en çok hoşuna giden şey sinemaya gitmekti. İlerlemiş bir yaşa kadar, hayatın yükünü omuzlarında taşıyan bir kadın olduğunda, Bükreş'in merkezindeki garip üçgen şeklindeki dünyasını, Ştefan cel Mare'deki apartmanına eşit derecede uzaklıkta bulunan üç sinemayla sınırlandıracaktı: Volga, Melodia ve Floreasca. Kendini güvende hissettiği bu alandan çok nadiren çıkıyordu ve o zaman şehrin içindeki yolculukları (eğer Vasilica veya sağdıçlarına gitmiyorsa) tehlikelerle dolu diyarlarda, uyku halinde dehşetlerle sonlanan yorucu maceralara dönüşüyordu. Üçgenin uçlarındaki üç sinema, sanrısal salgılarıyla evin, pazarın, bakkalın ve marketin, gazete bayisinin, komşularının bulunduğu, evrende gerçek olan tek alanı koruyormuş gibiydi... Kozmosa açılan bu bilge gözün dışında ise dünya çözülüp solgun ve dumandan şeytanlarla doluyordu. Maria sinemaya en yoğun duyguları yaşamaya, salonun karanlığında parlak damlalardan oluşan seller halinde gözyaşı dökmeye, kahkahalarla gülmeye, nefret ve aşka hazır bir şekilde, başkalarının kiliseye girdikleri gibi giriyordu. Savaş filmlerinden nefret ediyordu, yalnızca herkesin "güldüğü, şarkı söylediği ve dans ettiği" veya bir anne kalbinin acımasızca yaralandığı filmlere giriyordu. Bir film "güzel" olduğu zaman onu on kez daha veya daha da fazla büyük bir zevkle seyrediyordu. Fakat film her ne kadar çekici olsa da Maria, aslında yaşı ilerledikçe daha çok bölgesinden çıkmaktan sakınarak ama biletin semtin içindeki sinemalarda merkezdekilerden daha ucuz olduğunu bahane ederek, "bize yakın bir sinema getirmelerini" sabırlı bir şekilde bekleyecekti. Belki de merkeze çıkması için kıyafetlerinin uygun olmadığını düşünüyordu. İnsanlar ona düşman ve yabancı geliyorlardı ve bir şey daha vardı, iç bir direnme, hayatı bir yerde kesilip tekrardan sıfırdan inşa edilmiş gibi, gençliğindeki görüntüsüyle karışmasını engelleyen bir şey... Korkunç (veya ekstatik) bir gizem, acı veren bir düşüncenin etrafına, sedef renginde kendini engellemelerden oluşan katmanları

üst üste dizerek, beyninin karnında bir inci gibi yuvarlanıyormuş gibiydi.

Fakat şimdi, gençliğinin son rezervlerini tüketirken, somurtkan, Sibirya şehirlerine benzeyen şehrinde tek parlak şey olan Maria, sinema salonları karşısında ağızlarını şapırdatarak simitlerini yiyen serserilerin arasından hiçbir huzursuzluk belirtisi taşımadan zarif bir şekilde geçerek Gérard Philipe'nin oynadığı filmin gösterileceği "Uluslar Kardeşliği" sinemasına doğru ilerliyordu. Kurnaz Victoria filmi görmüştü ve Maria'nın kafasını "oğlanın yaptıkları ve kızı nasıl kurtardığını" ile ilgili o kadar yemişti ki, kız, bazen bir film bitip, girmiş olduğunda gündüz olmasına rağmen sonrasında yıldızlarla dolu gökyüzünün altına sinemanın arka kapısından çıktığında, kendisinin de kim bilir kimin (fakat her halükârda bir sürü insanın) karanlık bir salonda seyrettiği, kendi hayatı kadar uzun bir filmin içinde yaşadığını hissederek, kiminle buluşacağını şaşırmıştı: Costel'le mi yoksa Gérard'ın kendisiyle mi? Onu seyredenler de başkalarının seyrettiği bir filmin içinde yaşıyorlardı ve böyle devam ediyordu.

Costel'i gördü ve gülmeye başladı, yine yıpranmış eşofmanının ve tabanları çivili botların içindeydi ve yine kötü bir şekilde tıraş olmuştu... Aynı derecede nazik fakat hem de sert olabilen, Banat bölgesinin insanlarının siyah gözlerini taşıyordu. Ve "kuzgun tüyü" gibi siyah, at kuyruğundaki gibi kalın telli saçlarını geriye doğru taramıştı. Şimdi şaşırmış bir şekilde, her zamanki gibi elleri cebinde ("ben onu bu huyundan vazgeçtiririm"), omuzları ve başı kar dolu, gözleri her tarafta onu arıyordu. Fakat etraftakiler gibi fırtınanın ani kopması karşısında titremiyordu, tam tersine yumuşak bir sonbahar başlangıcıymış gibi eşofmanının fermuarı yarısına kadar açıktı ve içinden beyaz atleti ile hiç kılları olmayan göğsü görünüyordu; –çünkü ITB– Bükreş Ulaşım İşletmesi atölyelerinde çalışan genç çilingir, bilmese de asil bir soydan geliyordu. Her zaman yağ lekeleri olan ve Maria'nın Govora'da o kadar güldü-

ğü beresini bile almamıştı. Şimdi sıkıldığından, pantolonlarının derin ceplerinden biraz bozuk para çıkarmıştı ve yakası fırfırlı yüzyıl kostüm giymiş Gérard Philipe'nin kılıcının ucunu dev gibi sakallı bir adamın göğsüne sapladığı vitrine yaslanmış sayıyordu. Geniş bir gülümsemeyle kız direk ona doğru ilerlemişti ve koluna girmişti, Costel ise onu uzaktan fark edemediği için kendine kızmış, bozuk paraları cebine sokup kızı daha da güldüren çok resmi bir "merhaba" demişti. Bu salak Banatlılar. Govora'da, Costel, Lugoj'dan gelen bir meslek okulunun çırak grubundaydı; hepsi birdi, akılları ağır çalışıyordu ve yavaştılar ve o yüzden Muntenia bölgesinden olan kurnaz kızlar, sendika aracılığıyla bilet almış Maria ve iki kız daha, sürekli onlara takılarak eğleniyorlardı. Buluşma saatleri ayarlayıp gitmiyorlardı, onları kim bilir neyin peşinden gönderiyorlardı ve oğlanlar ikinci kez de üçüncü kez de aynı saftirik gülümsemeleriyle kazık yiyorlardı. Cumartesi geceleri (gittikleri dönemde iki cumartesi yakalamışlardı) onlarla birlikte baloya gidiyorlardı ve orada, çok başlı bir su yılanı gibi birbirine yapışık olan Banatlılar sodalarını içip komik dillerinde bir şey söylerken, kızların çoğunun yaptığı gibi kız kıza dans etmeyi tercih ediyorlardı. Yine de Maria, aslında yemekhaneleri olan, fakat başka amaçlarla da kullandıkları fukara salonda Ştefania ile kucak kucağa dönerken sac sobaya birazcık değdirdiği pullu kemerli elbisesini ilk kez giydiği, ilk balo gecesinden itibaren göz ucuyla Costel'e bakmaya başlamıştı. Ondan neredeyse dört yaş daha küçük olmasına rağmen belki de oğlan gerçekten hoşuna gittiği için ve belki de bir sevgilisini kaybeden bir kadının hayatında takip ettiği o karanlık dönemde olduğu için ona bakmıştı. Rüyasında çoğu kez mutsuz ve tatlı bir zehir gibi mahvedici bir yalnızlık hissediyordu ve öğlen yemeği ile akşam yemeği arasındaki çok uzun süreyi atlatmak için, yalnızca bıkkınlık ve nostaljiye kapılan insanların bildikleri o hilelere başvurması gerekiyordu. Demir başlıklı yatağına uzanıp içinden beş bine kadar sayıyordu, sonrasında ise gözlerini açıp

önce kül rengi, sonra karanlık pembe, sonrasında kahverengiye dönüşen penceresinin ötesindeki ışığa bakarak, kış akşamının ne kadar ilerlediğini anlamaya çalışıyordu. Bir süre daha eski sülfürik asit fabrikasının ufalanan tuğladan siluetine eşit ve sessiz bir şekilde nasıl kar yağdığına bakıyordu, sonrasında ise, akşam prematüre çöküp oda kararmışında ve yalnızca kar tanelerinin sarı bir ampulün ışığında parıldayarak düşmeye devam ettiklerinde düşünmekten kaçınamadığı şeyden kaçınarak -Ştefan ile o dönemden arkadaş olan ve sonunda evlenip, Maria'nın çok sevdiği yeğeni Marian'ı dünyaya getiren Vasilica'nın onu götürdüğü İ.O.R. fabrikalarının partisinde 2 yıl önce tanışmış olduğu üniversite öğrencisi Pavel'i, kendi değişiyle Pablo'sunu- gözlerini tekrardan kapatıp yine beş bine kadar sayıyordu. Kız, yastığının üzerindeki başı duvara dönük, işçi lojmanının kareli, ince battaniyesinin altındaki bedeni ateşli bir şekilde yavaşça sağ avucunu göğüslerinin üzerinden geçiriyordu, karnının üzerine iniyordu ve parmaklarını pubisindeki sık ve tel gibi kıllarının arasına daldırarak külotunun lastik çizgisinin altına sokuyordu. Terli, aynı zamanda tahrik olmuş ve mutsuz bir şekilde, ümitsiz, sapkın, acı çekmekten, aşağılanmaktan ve mahvolmaktan mutlu bir tahrik olma durumuyla, yuvarlak küçük silindirine dokunuyordu, dudakların ıslak kenarlarıyla devam ediyordu, işaretparmağının ucunu anüsüne kadar uzatıyordu, yani aşkın işkencesi ve cinselliğin mutsuzluğu içinde yüzerek sevdiği bir erkeğin, aşkla kaynamış ve sarhoş olmuş bir şekilde boynuna sıkı bir şekilde sarılarak, ilk kez bir sevgili gibi, bir kadın gibi hareket ettiği erkeğin, nazik ve güçlü elinin hareketlerini tekrarlıyordu. O âna kadar sahip olduğu ve beş aydan fazladır ortalıkta olmayan tek sevgilisi. O zamanlar öyleydi: gençler şehrin içinde buluşup bir otele veya sevişmek için özel odaları olan bir kadına gidiyorlardı. Birbirlerinin evine gitmek imkânsızdı çünkü neredeyse herkes iki üç kişilik odalarda kirada kalıyordu. Bir buluşmayı kaçırdığın anda diğerini artık hiç göremeyebilirdin. Bir hazi-

ran akşamında, saçma bir yanlış anlamadan dolayı (kız öyle zannetmişti) o, bir yerde, yolun kenarındaki ampullerin ışığı altında saydam-ışıklı yaprakları çiçek açmış kestane ağaçlarının altında gittikçe daha tedirgin bir şekilde yürüyerek üç saat beklediği sırada, oğlan da büyük ihtimalle hiçbir buluşmadan eksik etmediği çiçek buketiyle şehrin kim bilir hangi saati altında beklemiş, birbirini bulamamıştı Maria ile Pablito, dokumacı kız ile felsefe öğrencisi. Uzun süre sonra Maria, Pablito'nun "çok daha uygun bir parti" bulduğunu ve tenha yerlerde sevişip sonrasında yerde yatan bir sarhoşun yanından geçerek ve yarı uyumuş bir polise bir sigara uzatarak geceleri ıssız sokaklarda gezmek için buluştuğu mahalle kızıyla her zaman utandığını duymuştu.

Petrol bazlı bir sıvı sürülmüş parkesi çekirdek ve bisküvi ambalajlarıyla dolu, bir pisuar gibi kirli salona girdiler. Çoğu kullanılmaz durumdaki koltuklarda büyük burunlu, seyrek ve ütüyle yapılmış bukleli saçları olan kızların omuzlarına ellerini atmış, tümü aynı anneden ve babadan çıkmış gibi, tıraşsız, alçak alınlı, geriye doğru taranmış saçlarını şekerle yapıştırmış ve ceviz yağı sürmüş olan bir sürü genç oturuyordu. Haberlerin geçtiği sürece serseriler, kalitesiz filmin üzerinden sarı bir şekilde ayrılarak ekrana yansıdıkları şekliyle Parti'nin ve Halk Cumhuriyeti'nin zeki üst kademelerindeki insanlarına önem vermeyen sesler çıkarıp cıyakladılar, başka sıralarda oturan arkadaşlarını çağırdılar. Sürekli ellerini sıkan veya oradan oraya tarlalarda ve çelik fabrikalarında gezen ciddi insanlar arasında meydana gelen anlaşılmayan olaylar, sözlerini bir teneke hunisi içinde söylüyormuş gibi boğuk sesli bir erkek tarafından anlatılıyordu. Yarısı bir çeşit geleneksel halk müziği, yarısı senfoniden oluşan, sürekli aynı olan arka planda, harman makineleri geçiyordu, elektrikçiler yüksek gerilim direklerine çıkıyorlardı, her tarafları kömürle kirlenmiş madenciler birtakım zenciler gibi sırıtarak vardiyalarından çıkıyorlardı ve şehir kıyafetleri giymiş insanlar (fakat aralarında birkaç köylü de var-

dı) onları bir sinema salonunda alkışlıyorlardı. Costel'in sonunda ona bakmadan elinden tutmayı başarmış olduğu Maria, salak haberlerin bir an önce bitip filmin başlamasını bekliyordu. Bazen Dej'in yaşlı yüzünü tanıyordu fakat diğerleri ona tamamen yabancıydı. İsimlerden ve yüzlerden oluşan bir sel. Çinliler çıktığı anda biraz güldü. Tüm yüzlerde bulunması şart olan geniş gülümsemeleri ve eğik gözleriyle onlar da sosyalizmi inşa ediyorlardı. Ama Ruslar, tam tersine her zaman somurtkan ve kararlıydılar. Sovyet filmleri her defasında bir heykelle başlıyordu: tunçtan yapılmış bir erkek ile bir kadın. Erkeğin elinde bir çekiç, kadının elinde bir orak. Bu şekilde nereye saldırıyorlardı? Ve niye kadın erkeğin yanında o kadar kısa boylu olmalıydı? Rus kadınları iridir ve erkeklerle başa baş çalışıyorlar. Tunç Rus kadın bir balerin gibi zarifti.

Ekranın şiddetli titremesi Maria'nın gözlerini yoruyordu. Islak koyun derisi kokuyordu çünkü herkes gocukları ile paltolarını çıkarmış dizlerinin üzerinde tutuyorlardı. Şimdi ekranda askerler geçiyorlardı. Karlı alanlar üzerinde koşan tanklar görünüyordu. Bir uçaktan, açık alt kapağından bombaların düşüşü kameraya çekiliyordu. Aşağıda, sarı bir sepya içinde bulutlar, mantarlar gibi açıyorlardı. Costel yine ona bakmadan yavaşça parmaklarını okşamaya başlamıştı. Çilingir avuçlarındaki kararmış çiziklerin, tırnaklarına veya Mioara Mironescu'nun kelebekli yüzüğüne dokunduğunda, hafif bir ses çıkararak parmaklarının eklemlerinin üstünden geçtiğini hissediyordu. Yarı karanlık içinde Kirilian Etkisi doğaüstü güzelliğini ortaya çıkarıyordu: ikisinin elleri, mavi yıldızlardan oluşan bir oya, alevler, kar taneleri gibi dolgun dokumalar, dolambaçlı şimşekler ve yeşil ışın boşalmaları tarafından çevrelenmişti. Yüzüğün üzerindeki kelebek zarif bir şekilde turuncu ve koyu kırmızıya bürünmüştü. Şefkatle birbirlerine değen eller, ikisi de kirli ve mutsuz olan gölge ile ışığın savaştığı salonda tek renkli nesnelerdi.

Cedric'in hikâyesindeki renkli sis ve pullardan bir teyelleme olan *The French Quarter*, palmiyelerini ve sabır otunu rüzgârın içinde sallıyordu ve yelpazelerin fildişi tüyleriyle korunan melezleri ferforje balkonlarda güneşleniyordu. Nesiller önce, Afrika'daki zenciler, esnek ince lamellerin sarı kemiği içinde etkileyici ve renkli görüntüler çizmişlerdi: Üst üste dizilmiş timsah kafatasları, bir koçu sodomize eden bir erkek, bir çeşit devasa bir böceği iştahla yiyen ıstakoz bacaklı bir idol. İpek kıyafetler giymiş iki zenci kıza kahve fincanlarının bulunduğu tepsiyi getiren kölenin bir kiraz kadar büyük olan kulağındaki gri inci küresi, rengârenk bayraklarla dolu ahşap binalardan oluşan semti, Karayipler'de parlak çamurların için-

de kaybolması için etrafında geniş bir viraj yapan Mississippi Nehri'ni, ilkbaharın aceleci bulutlarını, sakin bir şekilde, ballı bir pasta etrafında, birkaç gün içinde başlayacak olan Mardi Gras'tan bahseden Cecilia ve Melanie'nin sonsuz boyunları üzerindeki uykulu yüzlerini içine alıyordu... Kadınların Cajun Fransızcaları, yaklaşık olarak aynı dönemde General de Gaulle'ün, Fransızlara, onları cesaretlendirmek için, vatana karşı gütmeleri gereken aşkı ve işgalci yabancı yöneticilerden nefret etme sorumluluklarını hatırlatmak için radyodan seslendiği veya bu şekilde cesaretlendirilmiş aynı Parislilerin işbirlikçi kurumlara yazdıkları bir milyon ihbar mektubunda kullandıkları Fransızca'dan çok, Roussel'in böceklerle ve saat sarkaçlarıyla dolu müzik aletinin çıkardığı santur çalgısının sesine benziyordu.

Cecilia, Prusya'dan getirilmiş mavi bir türban takmıştı. Koyu kahverengi kalın dudaklarını dikkatle boyamıştı. Yabani bir hayvanınkine benzeyen burnu, rimel uçlarıyla biten gözkapakları arasındaki altın parıltılı büyük ve hayalci gözleriyle garip bir uyuşmazlık içindeydi. Ağır bir maskara katmanı doğal olmayacak bir uzunlukta olan kirpiklerini ağırlaştırıyordu. Kölenin avucunun içindeki hafif bir üflemeyle rasgele püskürtülmüş gözkapaklarının üzerindeki altın tozu, takımyıldızlarının görüntüsünün aynısını meydana getirmek için bir şekilde bir düzene girmişti (çünkü bu paranoya ve hayal dünyasında hiçbir şey anormal değildir): Sağ gözkapağının üzerinde burçlara indirgenmiş, Kuzey Yarımküre'de bulunanlar, sol gözkapağının üzerinde ise aralarında Pompa takımyıldızı ile Güneyhaçı takımyıldızının, yalnızca Macellan Boğazı'nın karışıklığında denizcilere yol gösteren Canopus yıldızının küresinin geçtiği, canlı bir alev gibi yandıkları güneyin garip hayaletleri vardı. En fazla on üç yaşında olan küçük zenci kız güldüğünde, kusursuz dişleri arasından, bebekliğinde delinmiş olan ve kız cıvıltılı hecelerini söylerken bir Martini bardağının içindeki buz küplerinin çıkardıkları sesinin aynısını

çıkaran, mavi camdan yapılmış bir halkanın bulunduğu dilinin ucu görünüyordu.

Melanie yaşlıydı ve kalçası fil hastalığına yakalanmıştı fakat köprücük kemiği ile boynu, dekoltesinin üzerinden aynı Cecilia'nınki gibi zarif çıkıyordu. Hayatının utangaçlığını, avucun içi gibi kel başını, devekuşu tüylerinden yapılmış bir peruğun altında ustalıkla gizliyordu ve onun altında, alnının ortasında, bir kolyeye, papaz French Quarter'in elinden kabul ettiği, metabolizması ve cinselliği bulunan, berilyumdan canlı bir kristal olan Leon asılıydı. O bölgede Tanrı'nın az sayıda insanı bulunduğu için kardeş Armando, haftada iki gün vudu büyücüsü de olmak zorundaydı. Bir gün daha küçük fakat aktif bir Müslüman topluluğu için imamlık yapıyordu, bir gün Yahudi tapınağında görevliydi fakat geride kalan üç günü tamamen çarmıha gerilmiş Kurtarıcı'ya ayrılmıştı. Leon kristali büyüyordu, her sene birer prizmatik boynuz, söz konusu senenin Melanie için nasıl geçtiğine bağlı olarak daha uzun veya daha kısa, daha kalın veya daha ince, daha renkli veya daha berrak zarif iğneler ekleniyordu. Yaşlı kadın dört kocasından tek sevdiği kocası olan ikinci kocasını kaybettiğinde, kristalde çürük bir azıdişi gibi siyah ve kinli kadının kalbinden Desiré'nin hatırasını söküp attığı gibi kerpetenle söküp attığı eğri bir parça büyümüştü. Geceleri önüne yeni filizlenmiş bir buğday tabağı ile tavada yapılmış bir muz koyduktan sonra, Melanie kristalini, protezini de koyduğu su bardağın içine daldırıyordu. Hayallerinde, bir balmumu maddesinden ve kusmuk gibi pembe olan, telleri ve insanlık dışı eşit dişleri olan U şeklindeki çirkin nesne Leon'un gizli sevgilisi idi ve güçlü kristal onunla korkunç birleşmeler yaşıyordu. Sabahları zenci kadın bardaktaki suyu içiyordu. Bunu kristalin çekirdeği kendi içine nüfuz edip, kristalin, mineral taşların karanlığa ve unutulmuşluğa terk edilmiş taç yaprakları arasında, toprağın dibinde beklediği süre kadar yaşaması için yapıyordu.

Demirden çiçek süsleri olan balkonda, New Orleans'ın gökyüzünde, düşüncelere dalmış bir şekilde, rüzgârın her bir esintisiyle çözülen zengin kanatlı bir meleğin görünüşünde nasıl yansıdıklarına bakarak bambu şezlonglar üzerinde oturuyorlardı. Köle Cedric (tabii, bu yalnızca bir oyundu, Cedric yalnızca Cecilia'nın kuzeniydi ve Monsú'da wash-board çalıyordu; fakat bu tür öğleden sonraki vakitlerde, uşak kıyafetini giyip kuzeniyle büyük teyzesine böylece kahvenin kokusu ile başka bir yüzyılın kokusunu da getirerek uysal bir şekilde hizmet yapmak hoşuna gidiyordu) güneşin altında ve kahveden ısınmış iki "hanımın" büyük ve sarı ter taneleriyle nasıl terlediklerine bakarak bir süre çene çalmalarına izin veriyordu. Arada bir, mendille, parlayan yüzlerini siliyordu, fıstıklı pasta kırıntılarını eteklerinden uzaklaştırıyordu, düz ve dar sokaktan ağır ağır geçen sarı bir otomobili onlara gösteriyordu. Yolun karşısında, yine tek katlı ve başka zenci kızların çalıştığı fakat kırmızı saçlı fahişelerin de şık giyinmiş turistlerin ve komik şapkalı denizcilerin de akşam çöküşünün mucizesini görmek için çıktıkları, en fantastik şekillerde kıvrılmış aynı siyah demirden balkonları olan bir dizi ev daha bulunuyordu. Minyatür geniş fincanlarını da kâğıt gibi ince olan tabaklar üzerinde altları yukarı bakacak şekilde döndürmelerine ve sonrasında kalmış olan kahve telvesindeki harflerde ve filigranlı işaretlerde geçmişi, geleceği ve Tanrı bilir neyi öngörmek için de zaman tanıdı. Parmakları arasındaki küçük fincanlarıyla her biri, porselen bir çiçeğin çanağını, inmeye hazırlanan güneşin arkasından döndürerek taşıyan iki bitkiye benziyorlardı. Sonrasında Cedric uzun zamandır beklenen işareti yaptı ve iki zenci kadın tembel tembel şezlonglarından kalktılar. Devasa kalçalarına ellerini dayamış Melanie kendini derin bir şekilde arkaya doğru bırakarak kemiklerinin uyuşukluğunu giderdi. Her bir omurgası, sağrı kemiğinden başlayarak, abartılı bir progmatizmi olan kafatasının, üzerinde yavaş bir şekilde döndüğü boynunun ikinci omuruna kadar,

kristal bir klavikordun[1] telleri gibi tek tek ve farklı çıtırdadı. Gündüzleri oturdukları odanın karanlık mahzenine girdiler ve hızlı bir şekilde içinden geçtiler. Oymalı mobilyaların üzerine rasgele yarleştirilmiş zengin ve ağır oyaların üstünde, solgun aligator kafatasları, duvarlarda ise beyaz bir palyaçonunki gibi zarif vudu maskeleri vardı. Anlaşılması imkânsız olan desenli halılar. İnce kontrplaklardan yapılmış kapıları açıp sert bir şekilde kapattılar, gittikçe daha serin olan ve cam sürahiler ile ışıkları yan takıldığı için süt gibi beyaz görünen tabloların olduğu başka odalara girdiler. Ahşaptan yapılmış bu dikdörtgen evler düşünebildiğinden daha genişti. İki üç çocuk (kimin?) hiçbir duygu taşımayan büyük ve kahverengi gözlerle köşelere kıvrılmış duruyorlardı. Küçük zenci bir kız, kıvırcık ve isyancı saçlarına bir kurdele örüyordu. Çıktılar. Cecilia'nın kırmızı dantel şemsiyesi şimdi neredeyse vişne rengine dönüşmüştü. Pembe kaldırımda bir taksinin geçmesini beklediler. Son moda *zoot-suits*'ler[2] giymiş olan zarif zenciler, son derce uzun kirpikleriyle gözlerini ancak kırpan, yalnızca önüne bakan Cecilia'yı bakışlarıyla tarıyorlardı. Kızın hiçbir şüphesi kalmaması için o tüm öğleden sonra tedirginliğini bastırmaya çalışmış yaşlı kadın, "Daha ne kadar zamanımız var?" diye sordu. Cedric düğme iliğine köstekle tutturulmuş cep saatini çıkardı, bir yaprak gibi ince olan altın kapağını kaldırdı ve akreple kovanın yediye birkaç dakika kala gösterdiğini bile fark etti. Yolun karşısındaki vitrinde tıp aletleri görünüyordu: ancak veterinerlerin kullanabilecek büyüklükte iğneler, garip pensler, kuru fasulye tanesi şeklinde kaplar, itici kauçuk hortumlar, Eyyub'un kemerleri. Alçıdan yapılmış, eski bir heykel gibi çıplak fakat cinsiyetsiz bir mankenin üzerinde, Fransız Mahallesi'nin su aygırları gibi şişman olan kırk yaşını geçmiş kadınları için neredeyse zorunlu hale

1. Genellikle dikdörtgen biçiminde, metal telleri ve ses sayısı kadar tuşu olan klavyeli çalgı. Piyanonun atası sayılır. (ç.n.)
2. Bol ve havalı kıyafet. (ç.n.)

gelmiş olan esnek balina kemiğinden yapılmış korselerden biri vardı. Melanie gözleriyle vitrini işaret ederek parmaklarını Cedric'in omuzlarına bastırdı ve genç zenci onayladı. İkisi gittikçe daha kırmızı olan (fakat tepelerde, evlerin arasındaki havadan çok daha aydınlık, yarasaların aşağı yukarı uçtukları kirli sarı garip bir gökyüzünde) labirent gibi akşam çöküşünün içinde kalırken, yaşlı kadın yolun karşısına geçti ve Cecilia ile Cedric, şık bir şekilde ipekler içine sarılmış görüntüleriyle, üzerlerinde şemsiyelerinin pıhtılaşmış kandan yapılmış gibi ayı ile, cherub[3] melekleri ve ustuka[4] çelenklerle dolu arka duvara uzanan siyah ve uçlu gölgeleri ile music-hall resimleri içeren, kim bilir ne kadar eski olan, sayfaları beyazlamış bir dergiden kesilip çıkarılmış gibi duruyorlardı.

Cecilia o ilkbahar gecesinde gerçekleşmesi gereken görkem için gün boyunca hazırlanmıştı. Uyandığı andan itibaren, Albino bazen retinanın üzerinde birkaç an daha kalmaya devam eden rüya görüntüleri gibi gözlerinin önünde kendini göstermişti. Sağ burun deliğinin yanında büyük, ahududu renginde bir siğili ve köpeklerinki gibi sarı gözleri olan süt gibi beyaz bir zenci. Garip bir şekilde gülümseyerek kızın üzerine eğildiğinde, büyük kafası altınla yaldızlanmış kumaştan baldakenin[5] altındaki bütün alanı kaplamıştı neredeyse. Odada gözler önüne serilen tek şey, küçük zenci bir kız olan Vevé'nin yüzünün göründüğü, dumanlı bir havadan oluşan ince bir üçgendi. Albino, Cedric'in şarkı söylediği Monsú isimli caz kulübünün sahibiydi. Arka koltuğunda bir zamanlar akaju olan fakat şimdi termitlerin yediği, uçları kırmızı ve yeşil iplerle bağlı, kalın telli, kıvrılmış abanozu herkesin görebildiği kadar siyaha dö-

3. Çocuk melek resimleri. (ç.n.)

4. Alçı, sönmüş kireç, tebeşir ve beyaz mermer tozu, yumurta akı, tutkal ve su karıştırarak yapılan macun. Taş ve mermer taklidi yapımında kullanılır ve üzeri işlenir. (ç.n.)

5. Mimarlıkta bir altar ya da mezarın üzerini örten, kolonlarla taşınan, mekanı sınırlayan duvarlardan bağımsız, sundurma biçimli örtü. (ç.n.)

nüşmüş ve kirlenmiş boynunu dışarı çıkarmış devasa, şişman bir kontrbas taşıyan, garip bir yüzyıl arabası içinde yirmi seneden daha uzun bir süre önce şehre gelmişti. Yine arka koltukta bir şey daha, kaba bir hediye paketi içine sarılmış büyük bir dikdörtgen şeklinde bir şey vardı. Başka diyarlardan gelen bir zencinin bütün özelliklerini taşıyan, yün gibi saçları ve tümünde bulunan belden titremeleri olan fakat bir zamanların Fransızlarının torunlarınınki gibi beyaz tenli, ağır bir zenci kokusu fakat *à la* Humphrey Bogart smokini ve ağzında sürekli bir Havana purosu olan benzer birini görmek beyazları da –denizci ve işe yaramayanlar– zencileri de –saksafoncu ve fahişe– ondan ilk andan itibaren nefret etmeye ve onu kovmaya veya yok etmeye çalışmaya itti. Monsieur Monsú'nun (bir rastlantı sonucu, grotesk bir şekilde adlandırıldığı gibi) kiraladığı lokalin karşısındaki arabayı ateşe veren adam aynı hafta içinde bir akrep sokması sonucu ölmüştü. Birkaç ay sonra, Albino'yu, arabası yanmış demirden barok bir örgü haline dönüştükten sonra, sabahları lokali terk ettiği arka çıkışta takip eden kiralık katil yanlışlıkla semtin emniyet müdürünü vurmuştu ve sonu elektrik sandalyesi üzerinde olmuştu. Ölüm gibi acımasız, gizli tünellerinde daha yedi yaşlarından itibaren sürülerle erkek tarafından ziyaret edilen o melez kadınlardan biri olan, yatağına, sırlarını gün yüzüne çıkarmak için sokulmuş kadın, bir gece boyunca kolları arkadan bağlanmış bir şekilde sevilmesine izin vermişti ve sabahleyin en dindar kadınlardan biri gibi âşık olmuş ve altüst olmuş olarak sert bir şekilde dışarı fırlatılmıştı ve ondan sonra Monsieur Monsú'nun yatağına girmesine hiçbir zaman izin verilmemişti. Melez kadın, acımasız bir kanser hastalığına yakalanmış gibi aşktan eriyip gitmişti. Gün boyunca, siyah dantelle örtünerek, Kutsal Meryem Ana ikonası karşısında, kilisede duruyordu. Ölüm döşeğinde güller arasında sayıklıyordu: "Elmas testisleri var... Torbasının saydam derisi içinden ışıldıyor... Gecede ışıldıyor..." Melez kadın öldükten sonra Fransız Mahallesi'nin sakinleri o kadar gücü

olan ve hakkında pek konuşulmayan fakat tümünün hayallerinde canlı bir şekilde yaşayan yeni cenaze törenleri ile gelenekler getiren (nereden?) gizemli erkeği kabul ettiler. Bir genelev gibi vişne renginde ipek tüllerle kaplanmış lokali, Bourbon Street'te o zamanlar isimleri bile olmayan ve geç bir saatte, gece ikiden sonra, filigran desenle süslenmiş sigara tabakalarından burunlarıyla afyon çeken veya gökyüzünün renginde apsent içerek insanlıktan çıkan müşterilerin karşısında, ortadaki bir divan gibi yuvarlak sahnede, çıplak erkeklerin ve kadınların çılgın partinin evde devam ettirilmesi için aynı Albino'nun küçük bir dükkânından satın alınabilen aksesuarlar (bereket tanrısının erkekliğinin aynısı olmak için kılcal damarları tek tek işlenmiş fildişi falluslar, siyah kadifeden maskeler, dantel iç çamaşırları, karmaşık dizginler ve tasmalar, su aygırı derisinden kırbaçlar) kullanarak insan yılanların sarılmaları ile birleşen gösteriler için iştahı açan ilk lokal olmuştu. Zamanla rekabete yol açan ve garip bir şekilde Mardi Gras maskeleri ile vudu aksesuarları satan geleneksel dükkânların sayısının iki katına çıkan bu tür dükkânlardan oluşan bir zincir, semtte skandallara yol açtı.

Otomobilin içine zorlukla sığmış ve bir pencere gibi fantastik bir manzaraya açılan arka duvarı süsleyen tek şey olan büyük tablo, şimdi daire şeklindeki salonu dolduruyordu. Üzerinden yüzyıllar geçmiş resim, yalnızlık ve melankoli saçarak solgun bir parlaklığa bürünmüştü. Tablo, yeşil ve berrak bir denizin göz kamaştırıcı aşamalı kayboluşundan yükselen, bir ayna gibi parlayan, kusursuz bir öğlen vaktinde soyut bir güneşin altında ışıldayan, ön yüzleri sütunlar ve heykellerle dolu olan pembe mermerden yapılmış devasa şatolar sergiliyordu. Kıyıya demirlemiş, fıçılarla dolu gemiler deli bir şekilde süslenmiş binaların aynı füme camın kabuğundan yapılmış gibi duruyorlardı ve siyah safranın hayal edebileceği en dokunaklı heykellerini taşıyorlardı: nefret, coşku, kurnazlık, geri zekâlılık, aydınlanma, Hristiyanlık kurallarına uyma, hor gör-

me... Hipokampusu uyarıldığında, kafatasındaki elektrotları bir maymunda meydana geldiği gibi içten büyüyen saldırganlık. Sınırları olmayan yeşil okyanustan dikey ve narin bir şekilde yükselen deliliğin ve bilgeliğin şatoları. Ve hiçbir yerde, hiçbir insan yoktu... Sağ alt köşede siyah mürekkeple atılmış bir imza vardı: Desiderio Monsú. Spektral vizyon, tablonun çerçevesinin ötesine de uzanıyormuş gibiydi ve bazen koltukaltlarından bellerine kadar terlemiş, parmaklarında kocaman yüzüklerle guatrlı mestizolar[6], boğa taşaklı, kıllı erkeklerin üzerlerine çıkmalarına izin verdikleri, önlerinde utanmadan yalpalanan o pembe kadın popolara baktıkları lokalin, zevk ve işkencenin pavyonundan, doğaüstü hayalin uzandığı yere kadar uzanabilen manzarayla çevrelenmiş bir cennet veya cehennem mağarasından başka bir şey olmadığını sanabilirlerdi. O an, ani bir bulantı tüm iç organlarını altüst ediyordu ve yalnızca insan oldukları ve ilah veya kâbus şeytanları olmadıkları için mutsuzluktan delirmiş bir şekilde, viski, tekila veya apsent bardaklarını nefes almadan boşaltıyorlardı, ellerini uzatıp parmaklarını zenci ve kızıl kadınların bacakları arasında ıslatıyorlardı, kafaları bambu masaların üstüne devriliyordu...

On yıl boyunca Albino, French Quarter'den sayısızca sokak satın adlı: barlar, caz salonları, ıstakozların on çeşit mayonezle seksen türde hazırlandığı restoranlar, Mardi Gras'tan genelevler ve hediyelik eşya mağazaları, tütüncü dükkânları ve palmiyelerin gölgelerinin düştüğü evler... Moda dükkânları, limanda yük mavnaları ve kalçalarına kızgın demir basılmış fahişeler onun işaretini taşıyorlardı: Volütlerden oluşan bir ağ içinde ancak fark edilebilen, bir imparatorluk kançılaryasının zarafetiyle hattat sanatıyla yapılmış bir M. Sanki değerli taşlarla işlenmiş aynı görkemli M, onu Monsú'ya getirip götüren Endonezyalı şoförü tarafından, siyah Packard'ının kapısına da oyulmuştu.

---

6. Orta ve Güney Amerika'da Yerli-İber karışımı kökene dayanan kişi anlamına gelir. (ç.n.)

Bir öğleden sonra Albino, kaldırımın üzerine rüzgârla savrularak dalga dalga yağan yağmurdan siyah bir şemsiye taşıyan, kendisi ise New Orleans'ın bir anda bastıran yağmuruyla bir saniyede sırılsıklam olmuş şoförü tarafından korunarak lokalin kristalden yapılmış menteşeli kapısından girdiği anda, yakut rengi uşak kıyafetleri içindeki, zamanından önce saçları beyazlamış zenci kapıcı, selam vermeyi de eğilmeyi de unutarak efendisinin yüzüne bakakalmıştı. Bunun bedeli işinden atılmak oldu ve akşamüzeri Louisiana *swamp*[7]'ındaki aligatorlerin yemine zenginlik kattı. Fakat zavallı adam, efendisinin bir Afrikalınınki gibi basık burun deliklerinin yanındaki bir bezelye tanesi kadar büyük ve her zaman koyu kahverengi olan siğilin bir gecede bir mersin balığının kocaman yumurtasıymış gibi berrak ve parlak bir ahududu rengine dönüştüğünü görünce nasıl da bakakalmasın. Birtakım ince köklere benzeyen kırmızı ve sedef rengi damarcıklar (içinde sanki kıvrılarak duran bir embriyoya benzeyen bir şey atan), camsı tanenin içinden çıkıyorlardı, burun kemiğinin üzerinde ve elmacık kemiklerinin düz derisi altında uzanıyorlardı ve devam eden günlerde ve haftalarda da beyaz zencinin yüzünü, gözbebeklerinin içini, dişetlerini ve dil mukozasını bile örten bir kılcal damarlar ağıyla örterek yayılmaya devam etti. Alnına tutturulmuş gümüş bir çanağı olan doktor, göz küreleri içinde filamentli saplardan sarkan tüylü antenlerini hareket ettiren bir çeşit kabuklu, camsı sıvının içinde ise garip bir çiğneme aparatı gördü. Hayal gücünün ötesinde şiddetli ağrılar, garip parazitin Monsieur Monsú'nun bedenine yayılmasına eşlik ediyordu. Kör ve tetanosun verdiği spazmlar gibi spazmlara yakalanmış Fransız Mahallesi'nin bir çeyreğinin sahibi, bir ay süren bir işkenceden sonra doktorlar tarafından terk edilmişti ve şehrin seçkin kuzeyinde bulunan sarmaşıklarla örtülü evinin yatağında, yanında yalnızca Katolik Misyonu'ndan, korkmuş iki rahibe bulunarak diri diri derisi soyulan biri gibi bağırmaya

7. Bataklık. (ç.n.)

bırakılmıştı. Burun deliğinin yanındaki inci, bir üzüm tanesi kadar büyümüştü ve şeffaflığının içinde kırmızı, belirsiz ağlar yayılıyordu.

Kardeş Armando, çok iyi bilinen kabriolesiyle[8] son aşai rabbani ayinini[9] yapmak için geldiğinde, onu bu şekilde buldu. Şehirdeki hiç kimse, Albino'nun inanabileceği ilahın nasıl bir şey olduğunu söyleyemese de, rahibeler sorumluluklarını sonuna kadar götürmeyi uygun görmüşlerdi ve papazı çağırmışlardı. Çenesinde, altın kaplamalı azıdişleri arasında ve yanağının gevşek duvarı arasında hâlâ kanlı bir yumağı tutan, çok acele çağrılmış papaz, kolonyal binanın merdivenlerini koşarak çıktı. Yumağı, sahanlıkta, kıvrımında oyma ahşaptan yapılmış iç merdiveni, dört değerli ağacın özünden yapılmış lambrileri ve ayakkabısının bağcıklarını bağlayan dansçı kızı sergileyen Degas'ın bir kopyası devasa tabloyu yansıtan parlak bir tükürük hokkası içine tükürdü. Kardeş, sabahleyin, bir faniyi, hastalığını bedeninden emerek ve sonrasında kan dolu yumak şeklinde ona göstererek iyileştirdiği, bir şaman törenine katılmıştı. Fevronia rahibe onu telefona çağırdığında, akçaağaç kabuğundan olan itici maskesini tekrardan yeni takmıştı ve çenesinde tüylerden oluşan ikinci bir demeti hazırlıyordu. Gizemli bir şekilde beyaz zenciyle hiçbir zaman karşılaşmamayı başaran kardeş, şimdi aydın bir huzursuzluğa kapılmıştı. Odasının hüzünlü yarı gölgesinde, birbirinden ayrı fakat yine de kutsal yumurtalığın küresinde birleşmiş, rengarenk taç yaprakları olan muhteşem bir orkide şeklinde, sık sık gözlerinin önünde şekillendirdiği New Orleans'taki inançların oluşturduğu alan, Monsieur Monsú'nun gelişi ile birlikte büzüşmüştü, yanıklar ve mutasyonlar, metastatik[10] gerilemeler ve gelişmeler yaşamıştı. Bütün gözenekleriyle topluluğun dini fokurdamasını hisseden ona, tüm bu kayboluşlar ve cinayetler,

8. Üstü açılan araba. (ç.n.)
9. İsa'nın etini ve kanını temsilen ekmek ve şarabın kutsandığı ayin. (ç.n.)
10. Kötü huylu tümörlerin başka bölgelere yayılması. (ç.n.)

görünüşte basit statik kanunlara göre yayılmış din değiştirmeler ve ani dinden çıkmalar, farklı şeyler anlatıyorlardı. Prizmatik güçlerden oluşan alanın kenarında aniden devasa buzlu bir kıta ortaya çıkmıştı. Zülkifl'in sanrısında olduğu gibi üzerinde siyah bir alev akıtarak ve zebercete benzeyen bir metalle beline kadar örtülü olan Albino'nun hüküm sürdüğü yabancı ve küçültülemeyen kara bir aysberg.

Odaya girdiği anda papaz ilk önce kardeş rahibelerin başlarını örten, süt gibi beyaz, kolalanmış, devasa kumaş parçalarını gördü. Fevronia porselenden yapılmış bir heykel gibi güzel ve aynı derecede kırılgandı. Ela gözleri birbirlerine çok uzak ve sürekli boşluğa bakan camdan iki kabuğa benziyorlardı. Caterina daha uzun boyluydu ve silikti, gözleri ise gökyüzü mavisindeydi. Louisiana gökyüzünde öne çıkmış bir şekilde, sabır otu ağaçları ve devasa kaktüslerin arasından geldiğini gördüğün anda, kireç gibi beyaz yüzünün yalnızca bir maske olduğunu ve yüzünü çevreleyen aynı galip gökyüzünün gözlerinin aralıklarından göründüğü hissine kapılıyordun. Fakat bu kez, Monsieur Monsú öldüğü için onların gözleri karanlıktı. "Çok geç geldiniz" diye inledi Caterina, "çok geç geldiniz, papazım". Fakat papazın içinde ruhun huzursuzluğuyla birlikte güneşin doğuşuna benzeyen bir güç hissi büyüyordu. Kardeş Armando aniden içinde bir ilahın yattığını hisseti. "Çıkın" dedi sakin bir sesle, dışarı kayan ve kapıyı maun ağacı çerçevesine yapıştıran rahibelere. Kapının üzerine, ağızları yuvarlak ve dindar gözlerini gökyüzüne yöneltmiş, şarkı söyleyen melekler işlenmişti.

Uğultulu bir sessizlik merdiven kovasının tepesindeki kristal şamdanı bir saat boyunca titretti. Kapının yanındaki pelüş bir kanepeye yan yana oturmuş rahibeler, camdan, bir Japon akasya ağacının leylak rengindeki salkımlarının sarktığı yandaki evin arka duvarına bakıyorlardı. Gergin, zihinsel bir sessizlik söz konusuydu; koridorlardaki havayı buz gibi soğutan, bazen okyanusun meydana getirdikleriyle aynı, sıklık oranı saniyede sekiz devir olan, hipotalamus için deli edici ve ekiple-

ri, yelkenleri rüzgâr tarafından paramparça edilmiş süngersi birer gemiyi pruvası ile pupası yalnızca yukarı aşağı uçan martılar tarafından ziyaret edilerek başıboş bir şekilde açılmaya terk ederek, denize atlamaya sevk eden sessizlik akıntılarıydı... En sonunda rahibe Fevronia kapıyı birkaç kez boşuna çaldıktan sonra iki parmak kadar açmaya cesaret etmişti. Büyük yatak odasına baktı ve hızlı bir şekilde geri çekildi. Kendini zapt edemez bir şekilde kalça kemiklerinden titremeye başladı ve kendini gevşek bir şekilde onu kucağına alan kardeşinin üzerine bıraktı. Rahibe Fevronia hiçbir zaman o an gördüklerini anlatmamıştı; fakat onları, kaşmir baldakenli büyük yataktaki iki erkeği tekrar ve tekrar rüyalarında gördü: Monsieur Monsú sırtüstü yatıyordu, elleri göğsünün üzerinde çapraz duruyordu ve gözleri devrilmişti; onun üstünde ise, bedeni onun bedeni üzerinde, kolları onun kolları üzerinde, bacakları onun bacakları üzerinde, gözleri onun gözleri içinde, ağzı onun ağzına bastırılmış, burun deliklerinden durmadan doğaüstü bir ses çıkaran ve yarı gölgenin içinde etrafı ışından iğnelerle loş bir şekilde aydınlatan kardeş Armando duruyordu.

New Orleans'ta akşam çöküşleri, termitlerin yedikleri ahşap yapıların üzerindeki bulutları alev paçavraları şeklinde parçalayarak, şiddetli ve şeffaftır. Bulutların üstünde, güneş ışınlarından oluşan bir *deisis*[11]'te, birçok kez ruhları istila eden bir gurur ve mucize içinde, etrafı kanatlı canlılarla, inancın cherub melekleri, serafim melekleri veya alacakaranlığın yaktığı gök kubbenin tümü, alacakaranlık ışığını güneşin yuvarlak penceresinden alıyormuş gibi, devasa bir kilisenin resimlerle dolu tavanıymış gibi, anlaşılmaz alegorik sahnelerle çevrili Kutsal Üçlü'nün görüntüsü fark edilebiliyordu. Saatler ve gergin sessizlik saatlerinden sonra kardeş Armando, Albino'nun ölüm veya uyku odasından çıktıktan sonra, şehrin üzerinde nehrin suyunu kana dönüştüren bu tür bir akşamüzeri değ-

11. Özellikle Bizans ikonografisinde karşımıza çıkan, İsa, Meryem ve Vaftizci Yahya'yı beraber gösteren figür. (ç.n.)

şikliği yay şeklinde kendini göstermişti. Rahibeler yuvarlak gözlerle, gözkapakları gevşemiş ve yüzü kül rengini almış mor cübbeli adama bakarak şiddetli bir şekilde irkildiler ve ayağa fırladılar (çünkü nerede bulunduklarını ve ne beklediklerini tamamen unutmuşlardı). Yüzünün eti, yorgunluktan, neredeyse sırıtan iskeletinin görünmesine izin verecek kadar şeffaf olmuştu ve tepesindeki Katolik papaz tıraşlı kel kafatası, beyninin yavaşça çarpan kıvrımlarını gösteriyordu. Kardeş, kanepenin üzerine ve sırtını lambrilere dayayarak, kendi kendine söylermiş gibi sönük bir sesle, "Yaşayacak" dedi. "Ona on sene daha verdim." Sonra daha da yavaş devam etti: "Benim kaç sene kaybettiğimi yalnızca Tanrı bilir."

Kızlar yatak odalarına girdiklerinde papaz kalktı ve sallanarak merdivenlere doğru ilerledi. Merdivenleri indi ve kendini ıssız sokakta buldu. Cüppesi sürekli büyük ve etli süs çiçeklerine sürtünerek ve avlulardaki köpeklerin havlaması eşliğinde, Canal Street'e kadar ulaşıp ticaret semtinin yüksek, taş binaları arasından gemilerle dolu Mississippi Nehri'nin sularını görene kadar sesli kaldırımın üzerinde bir robot gibi yürüdü. Her tarafta, aralarında bazılarının bir zamanların gazlı ampullerinin henüz elektrikli ampullerle değiştirilmediği, lambalar yanmaya başlamıştı. Kardeş, omzu zencilere ve deniz kenarına gezmeye çıkmış memurlara çarparak, koyağa doğru yöneldi ve aniden karşısına, çok uzak diğer kenarında onlarca penceresinden delice ışıldayarak cüce evlerinin ancak fark edilebildiği, nehrin inanılmaz genişliği çıktı. Dirseklerini ahşap bir korkuluğa dayamış bir şekilde serin ve tuzlu havayı iştahla içine çekti. Kardeş Armando, güneye doğru acele eden suların ne kadar garip olduklarını anlayana kadar birkaç dakika geçti. Çünkü nehir yalnızca alacakaranlığın ışığı altında kan rengine bürünmemişti, nehir gerçekten kandan ibaretti. Kardeş, bir ekmek kadar büyük olan, mercek gibi alyuvarların baş döndürücü koşusunu, şeffaflıkları içinden koyu özünün belli olduğu akyuvarların amipler gibi kaymasını, büyük bir ihtimalle malaryanın

mikropları olan spiral şeklindeki bir takım kurtların dolambaçlı ilerleyişini, glikoz ve protein akıntılarının lenfin akıntılarından farklı olan flüoresanlısını takip ediyordu. Papaz, büyülenmiş ve son derece yorgun bir şekilde birden her şeyin canlı olduğunu, her şeyin yaşadığını, evrenin hiçbir şekilde yalnızca bir saat mekanizması olmadığını, insanın bir saç teli veya tırnağın sert kristalini meydana getiren bir hücre gibi rüyalarını, düşüncelerini ve illüzyonlarını, zamanını ve dilini yarattığı, insan bedeni gibi yumuşak bir yapı, derilerden oluşan bir tapınak, kıkırdaklardan bir bazilika, düz kenarları ve dayanıklı maddeleri olmayan zamklardan bir anıt mezar olduğunu hissetti. Ve her şeye rağmen evrensel bedenin en değersiz hücresi, Tanrı'nın otoriter emirlerini, hormon-melekler ve nöral vizyonlar aracılığıyla alıyordu...

Bir haftadan az sürede Monsieur Monsú, Bourbon Street'teki, ta o zamanlardan başlayan adlandırılmaya Fuck Street'teki, lokalinde kendini tekrardan gösterdi. Bedenini kaplamış denizanasının filamentleri, derisinde Uptown'daki binaların taşını süsleyen Art Nouveau tarzı saplar ve çiçekler, neredeyse görünmez filigranlar bırakarak çekilmişti. Onun yerine, burun deliğinin yanındaki siğil, bazen balık yumurtası içerisinde yüzen, bazen sanal bir kuyruğunu sallayan bir balık embriyosu gibi görünerek ve ebediyete kadar berrak ve ahududu renginde kalmıştı. Fakat geceleri Packard'ı onu artık şehrin kenarına, kardeş Armando'nun kenarları belli olmayan *swamp*'ın ortasındaki göl kulübesine götürüyordu. Krom jantlı tekerlekleri ve direksiyonun karşısındaki yerinde taşlaşmış şoförü olan büyük limuzin, üzerindeki yıldız yığınını, yapışkan taneli ve insan diline benzeyen dilli bitkilerin arasından yansıtarak, gece boyunca, camları bir şeker gibi pembeye dönüşüp, gri-sarı kenarlı gündüz Louisiana'nın üzerine yerleşene kadar, su gözlerinin ortasında yatıyordu. Kulübenin içindeki ışık bir saniye bile kapanmıyordu. Bir cüppe içinde veya kostüm giymiş ve papyon takmış bir siluet, bazen kendini küçük

köprü tarafındaki pencerede gösteriyordu. Garip insanlar, zenciler ve Asyalılar, kambur ve sakat insanlar birkaç gecede bir hem üstten hem alttan yıldızlarla istila edilmiş, ayaklar üzerindeki eve giriyorlardı. Aralarından biri, sabahın sarısında zift gibi karanlık bir şekilde kendini göstererek, çubuklardan oluşan küçük platformdan, su yosunlarından oluşan çamurun üzerine kehribar gibi parlak damlalar saçarak uzunca işiyordu. Sidik kokusu, garip bir şekilde laden reçinesi ve tütsü kokusuyla karışmış bir şekilde sürekli kulübenin üzerinde yüzüyordu.

O dönemlerde, şehirde, önce pazarda mango ve avokado satan zenci kadınlar arasında, sonrasında hizmetçi kadınlar ve çamaşır yıkayan kadınlar aracılığıyla bütün semtlere ve ortamlara girerek, vudu ritüellerinden çok daha garip ve daha korkunç, gökyüzünün gücünü sarsacak nitelikte Doğruların Hocası ve Kötü Papaz tarafından kurulmuş, şeytani bir entrikanın dedikodusu yayıldı. Seksekler gibi karmaşık kinayeler, korku ve isteriyle sarılı çocuksu derecede şeffaf imalar, sürekli zenginleştirilen kontrol edilemeyen yalanlar, gökyüzünün aynasına yansıtılmış bir sanrı gibi kolonyal şehrin üzerinde beliriyorlardı. Hiç kimse fantezinin karmaşık resimlerini parmağıyla dünyevi kaynaklarına kadar takip etmeyi cesaret edemiyordu; fakat tümünün göl kulübesinin kötü kokan kanalından (eğer ruhun geniz çukurları varsa) haberi vardı, herkes dünyanın iki yarısının, Işığın ve Karanlığın kritik toplumu büyük bir derecede aşan bir bilinircilik küresi içinde sapkın birleşmesinden bahsediyordu, tümü gerçekleşecek mahvedici patlamayı düşündüklerinde bile şimdiden çığlıklar atıyorlardı. Çöplerin bulunduğu bir meydanda, her bir kemiği farklı renkte bir insan iskeleti bulunduğunu fısıldıyorlardı terzi kadınlar, jüpon giymiş kadınların kulaklarına. Pire dolu dişi bir sokak köpeği önce iki yavru köpek doğurmuş, sonrasında mavi camdan bir bilye ve sonrasında başka iki yavru köpek. Küçük bir melez kız, bir sabah ayaklarının ve ellerinin tırnakları yarım

metre uzamış ve orak gibi kıvrılmış bir şekilde uyanmış ve o yüzden yatağından çırılçıplak çıkarak annesi onu, mutfak önlüğü ile boğana kadar bir hayvan gibi dört ayak yürümüş. Yaklaşık olarak on sene boyunca, kuzeydeki pamuk tarlalarında ve viski buharlarıyla dolu *bodrum katlarda* (33'den beri imbikler yasaldı ve gangsterlerin dönemi çöküşteydi) insanlar, tüm şehirde, Albino'nun, restoranlardan, genelevlerden ve müstehcen şeyler satan dükkânlardan oluşan ağlarının bağlantı noktalarını takip ederek gittikçe yayılmaya başlayan yeni tarikatın üyeleri olan Bilenler hakkında bir hikâye anlatanlar etrafında çömelerek ve sigara veya içki içerek toplanmışlardı. Bilenler her şey olabilirlerdi: limandaki fahişeler veya hamallar, *high-scholl* öğretmenleri veya makinistler. O yüzden de bir fahişenin tombul poposuyla sapkınlıklar yaparken, aslında kutsal şeylere ne kadar büyük bir saygısızlık ettiğinin farkında olmayabilirdin. Veya usturayı sabunlu yanağının üzerinde gezdiren kısa boylu ve kel bir Figaro'nun özel konuşmasını, kızıl renkli kafatasının altında ne kadar büyük bir gücünün toplandığını bilmeden dinleyebilirdin. Bilenler hiçbir dış işaretten anlaşılmıyorlardı ve bu, korkuyu ve gizemi, her birinin yanındakinin hakkındaki şüphesini artırıyordu. Etrafta konuşulanlara göre korkunç olan şey, kötülüklerin saldırısına uğramış olanların sığındıkları barınağı temsil eden kutsallığın, iyiliğin ve moral hayatın, ilk kez karanlık güçlerle işbirliği yapmış olmasıydı. Bunun amacı, ne iyiliğin ne kötülüğün, ne coşkunun ne dehşetin, ne hepsinin bir arada, ne de boşluğun, Başka Bir Şeyin, İnsanlıkdışı, Şeytanlıkdışı ve Kutsallıkdışı, akılla anlaşılmayan ve parmaklarla dokunulamayan bir şeyin, insanlığı karmaşık bir örümcek ağının içine almasıydı. Değişim için bir komplodan bahsediliyordu. Yeni bir dünyanın veya Başkabir-dünyanın veya daha doğrusu var olmayan ve adı olmayan bir şeyin kusmasından, boşalmasından, kanamasından, söylemesinden, işemesinden, burun deliklerinden parmaklar arasına üflemesinden, salyaların akmasından, dışkılamasından, irin

çıkarmasından veya düşünmesinden veya düşlemesinden her nasılsa terlemesinden bahsediliyordu. Bütün dinlerin papazı ile tüm aykırılıkların canavarının her gece buluşmuş oldukları pilonlar[12] üzerindeki kulübeden, yeni bir aletten yeni bir titreşim yayılıyordu. Mucizelere benzemeyen, hiçbir kuralı ve düzeni olamayan mucizeler, kozmosun frontal lopları ile düşünülmüş olabilen ya da en azından hiçbir şekilde kafatasındaki ceviz içleri ile düşünülemeyen bir Karşıt planı takip ederek, tamamen gerçekte olmasa da en azından dedikoduların ve yalanların kokusunda tomurcuklanıyorlardı. Nehrin kenarındaki kiraya verilen bir evdeki kızların tüm oyuncak bebeklerinin sıradan kumaştan elbiseleri altında etten ve deriden, kıllı canlı vulvaların, anüslerin ve göbeklerin çıktığını söylüyorlardı. Evinin balkonunda yelpazesini sallayan saygıdeğer bir kadının yüzüğü, bir büzgen kas gibi aniden büzüşmüştü ve tamamen kopan parmağı bir begonya saksısının içine yuvarlanmıştı. 4 Şubat 1932 tarihinin sabahında yüzlerce insan, otuz yıl önce yıkılmış olan doğudaki eski çimento fabrikasını, aşamalı olarak kaybolan bulutlardan oluşan bir temelin üzerinde, şehrin üstünde yüzerken gördüğünü söylüyorlardı. Yaşlı Hint bir kadının, yusufçuk gözleri ve yüzlerce eklemli bacakları olan ve yumurta dolu torbalarını arkasından taşıyarak ormanda kaybolan bir tenyayı dışkıladığını söylüyorlardı.

Polis birçok kez papazın kulübesine gitmişti, her tarafı didik didik aramıştı ve aynı evi paylaşan adamları yalan makinesinin karmaşık kayışları içinde sarılmış bir şekilde sorgulamıştı. Şüpheli hiçbir şey bulamamışlardı fakat polis amirlerinin dürüst oldukları hakkında kimse bir şey söyleyemezdi. Yanılmaz stratejik hisleri olan Bilenler, kesinlikle adli ekiplerin arasına da sokulmuşlardı. Binlerce sayfası olan "Değişiklik" işinin dosyası, on sene önce çıkmış olan Breton'un sürrealist manifestosu ile noktası ve virgülü ile uyuşuyordu:

12. Madeni direk. (ç.n.)

"*L'homme, ce rêveur définitif...*[13]" Polis karakolunun edebiyat grubunu yöneten ve kendileri de şiir yazan –biri Auden'in, diğeri ise E. E. Cummings'in stiliyle– iki amiri, çok bilindik psikanalist W. W. Schrinke'nin hizmetine verildiler ve birlikte, altı aydan fazla bir süre, içerisinde aralarından birinin daha sonrasında söyleyeceği gibi, çürümüş sıçanlar, kanlı yara bantları, dışkıyla pislenmiş gazeteler arasında, kanalizasyonda balık tuttukları hissiyle şehirdeki tüm dedikoduları, şikâyetleri ve ifadeleri incelediler. Beşinci aya doğru, devasa kolektif rüyanın gizli içeriği, bir balığın iskeletine benzeyen fakir ve simetrik şekli, halüsinasyonun solungaçları ve pulları arasından ortaya çıkmaya başladı: 1936 senesinin 5 nisanını 6 nisana bağlayan gecede, tarihin çılgın labirenti ve insan bedeninin içinde zafer için yarışmış olan güçlerin arasında, Aydınlık ile Karanlık arasında, bir uzlaşma ritüelinin gerçeklemesi gerekiyordu. Ritüel sırasında bir ölüm ve bir yeniden doğum gerçekleşecekti. Yeni doğan canlı, iyiliğin ve kötülüğün ötesinde olacaktı ve böylece dünyamızın zarının ötesine sokulabilecekti; fakat illüzyonu aşmak için gerekli olan büyük enerji korkunç bir cinayetle elde edilecekti. Metafiziğin ve dinin zerre kadar etkilemediği polisin de engellemesi gereken şey buydu. Bunun için önlerinde, göl evini gece gündüz takip edecekleri, gizli işlerinde Albino'yu rahatsız edecekleri ve özellikle de Schrinke'nin raporunda çok genç ve derisi siyah bir kadının olması gerektiği söylenen ("tahmin edilen" daha doğru bir kelime olur) kurbanı önceden bulmaya çalışacakları birkaç sene daha vardı.

Her sabah tek boynuzlu atı tekrardan bakire kızın eteklerinde dinlendiği imajını görmek için gözlerini altın brokarın üzerinde açtığı baldakenli yatağında uyandığında, Cecilia, kendini bildi bileli her çarşamba yaptığı gibi "amca Monsú"ya tembel tembel gülümsemişti. Bir zencinin özelliklerini taşıyan ve yün gibi saçları olan beyaz adam, niye haftada bir kez

13."İnsan (ademoğlu), o mutlak rüyacı (hayalci)." (ç.n.)

kızın uyanmasına şahit oluyordu? Niye önce Melanie sonra Vevé her zaman ona garip bir saygı gösteriyorlardı ve tüm kaprislerini yerine getiriyorlardı? Veya kızın kalçalarına altın iğneleri batırması karşısında sabırla bekleyen ve her gün kızdan bir gülümseme koparana kadar şaklabanlık yapan, tabaklar ve ananaslarla hokkabazlık yapan, bir sarhoş gibi sürünen, bir saksafondan kedi miyavlaması gibi sesler çıkaran ve sonrasında mutlu bir şekilde tekrardan işine dönen komik Cedric niye tüm bunları yapıyordu? Annesi babası olmayan ve geçmişe dair hiçbir iz bulunmayan, teyzelerden, amcalardan ve kuzenlerden oluşan o dünyada, gerçekte aralarında ne tür akrabalık bağları vardı? Kendini bildi bileli bu küçük dünyanın prensesi olmuştu: Albino, Melanie, Cedric, çok nadiren kardeş Armando (fakat o zaman Cecilia kendini garip hissediyordu; bir müzenin bir sergi parçasını veya akvaryumdaki bir balığı incelediğinde, onun seni incelemediği gibi, ona kül rengindeki büyük gözleriyle bakan büyük din adamına yöneltecek bakışları yokmuş gibi hissediyordu kendini), birkaç seneden beri de küçük hizmetçisi Vevé... Cecilia bu gizemlere takılıp kalmak için onlara (ve neredeyse başka hiç kimseye, eğer gölgenin altında, köşelerde oynayan veya spektral bir şekilde ortaya çıkıp yalınayak mutfağa doğru koşan zenci çocuklarını -hiçbir zaman kimin veya kaç olduklarını söyleyemezdi- saymazsa) çok alışmıştı; fakat yalnızlık anlarında, kristal aynanın karşısında, mavimsi havanın içinde muhteşem egzotik güzelliğine bakarak kendini, etli ve dövmeli dudaklarına parmaklarıyla dokunurken ve kendi kendine yüksek sesle, "Ben kimim?" diye sorarken buluyordu. Fakat kristal dişlerinin üzerine değen cam yüzüğün sesi ile yankılanan sesi duyulduktan hemen sonra, Vevé'nin kurdele dolu başı aynada beliriyordu ve hemencik yanına gelip saçlarına kemikten işlenmiş bir tarak daha takıyordu. O an hüzünlü soru büyük kolonyal kasanın boşluğunda, bir kaprisin ciddiyetsiz havasına bürünene kadar dağılıyordu.

Bütün sabah Melanie ile Vevé, kızı "törene" hazırlamak için uğraşmışlardı. Küçüklüğünden beri herkesin ona, önce onun hoşuna giden ve aynı zamanda korkutan birtakım masallar, sonrasında anlayamadığı kinayeler ve imalar şeklinde bahsetmiş olduğu büyük tören. Birkaç gün önce ilk kan damlaları abanoz gibi kalçalarında birtakım gözyaşı damlaları gibi aktığında, garip bir titremeye kapılmış olan Melanie, çenesi de titreyerek törenin yaklaştığını söylemişti. Cecilia'nın tam da o sırada ayak parmaklarını kemirmesi ve arka bacaklarıyla onları kaşıması için uzatarak oynadığı zayıf ve komik derecede büyük kulaklı bir kedi yavrusu, daha kız kalkmadan ağzını uzatıp âdetinin şebnemlerinden yalamıştı. O an Melanie bir dişi aslan gibi genişlemiş burun delikleri ve kırmızı gözleriyle bir şeytan gibi atlamıştı, kediyi başından yakalamış ve ikiye ayırıp et ve tüylü deri parçalarını, dişi tavus kuşu resimli İran halısı üzerine fırlatmıştı. Bu görüntü, kapalı deniz kabuğu içinde ilk kez bir erkeği arzulama spazmını hissetmiş olan Cecilia'ya hem kötü bir his yaşattırmış hem de zevk vermişti. Şimdi ipek iç çamaşırlar içindeydi, yüzüne ve göğüslerine kokulu yağlar sürülmüş, gözlerine zarif bir şekilde far çekilmişti ve *lamé* alevler, anakonda derisi ışıltıları, elektrik mavisi tonları taşıyan çiçekli ipek türbanı ile son derece uyumlu, muhteşem bir elbisenin içindeydi. Monsieur Monsú yaklaşık olarak sekiz saat süren kozmetik ve giyinme işlemlerine hiç sıkılmada şahitlik etmişti. Cecilia'ya, hasır bir koltuğun içine gömülmüş bir şekilde, mistik bir nişanlıya veya bir Tanrıça'ya bakıyormuş gibi bakıyordu.

Ve şimdi Cecilia, Cedric'in yanında, keçe şapkaları arasından uzun ve huzursuz kulaklar çıkaran katırların çektiği faytonların, limon rengi limuzinlerin arada bir ve hatta bir kereliğine parlak pencereleri ve abanozun içinde flamboyant[14] işlemeleri olan boş bir cenaze arabasının da görüntüsünü kapattığı yolun karşısındaki tıp dükkânının vitrinine bakarak, cam kapıdan bir türlü çıkamayan teyzesini sabırlı bir şekilde

14. Frapan, gösterişli. (ç.n.)

bekliyordu. En sonunda korkunç zenci kadın, altında (kız da şimdi fark etmişti) sıkıcı volütlerle Monsieur Monsú'nun bütün firmalarında bulunan aynı M'nin, hattat sanatı ile çizilmiş aynı M'nin bulunduğu bir ejderha başından ibaret olan dükkânın koyu kırmızı mürekkeple çizilmiş amblemini taşıyan bir çeşit kâğıt torbayı kucağında tutarak ve ciddi bir şekilde adım atarak kendini gösterdi. Torbadan, kahverengi kâğıdın köşelerinin üstünde pervanelerinde metal kelebeklerin parladığı, birtakım çok uzun vidalara benzeyen garip metal çubuklar, zarif deney tüpleri, karmaşık penselere benzeyen nikel aletler çıkıyordu... Zenci kadın, ayağının geniş ve mor tabanının bulunduğu *hatterie*[15] derisinden ayakkabılarının topukları üzerinde sesler çıkararak hızlı bir şekilde karşıya geçti. "Şimdi gidebiliriz, gerek olan her şeyimiz tamam. Ama o salak satıcı bana soru sormaya başladı ve o yüzden patronunu aramasını söyledim" diye fısıldadı zenci kadın, uçsuz bucaksız bir melankoliye kapılmış olan Cedric'in kulağına. "Bak, bir taksi! Onu çabuk çağır!"

"Olacak olanların hâlâ farkında değildim ve orada, katakompun içinde, o sarı, kabarık ve kanlı kelebekleri, kızların dillerini delip kanatlarını meşalelerin alevi altında kurutmaya çıktıklarını görene kadar da anlayamadım. Ancak o an nasıl bir oyunun parçası olduğumu anladım ve ondan kopamayacağımı bilemedim çünkü benim etim de aklım da aynı oyundan yapılmıştı. Bir döşemenin modeli içine dikilmiş bir kuş, kumaşın içinde bir delik bırakarak, oradan, benden daha kolay uzaklaşabilirdi." Maria ile Vasilica Tântava'daki çocukluk evinin toprak odasında yemeğe ara vermişlerken ve mısır ununundan yapılmış bulamaç, ahşap masanın üzerinde katılaşmışken, Cedric, şimdi içlerinde yansıyan ikonaların renkli hayaletleriyle dolu zenci gözleriyle hikâyesine gittikçe daha ağır, daha sancılı bir şekilde devam ediyordu. Köyün bütün köpeklerinin

15. Tuatara. Kertenkeleye benzeyen ve diğer sürüngenlerle kıyaslandığında oldukça uzun ömürlü olan sürüngenlerin ortak adı. (ç.n.)

havladıkları sarı, kaba ay, pencerenin bir köşesinde kendini göstermişti, kar ise durmuştu. Tek mumun ışığı, kızların yarı karanlıktaki yüzlerinde birtakım pirinç teller gibi ince ışınlarla ışıldıyordu. Zenci, odanın gittikçe daha loş havasında yalnızca yuvarlak gözleri ile dişleri parlayarak karanlığın içinde neredeyse kaybolmuştu. Meryem Ana ile Aziz George, baş melekler ve Birinci Dünya Savaşı'ndaki babamı gösteren fotoğraflar, bürümcük peşkirler hikâyenin maddesine garip bir şekilde uyuyorlardı; çünkü dünyanın bütün inançları büyüden oluşan kızgın gözler gizliyorlardı; tıpkı korkunç bir büyünün, en sonunda yolunu tek ve korkunç olan ilahın, bize hayat veren çömlekçinin, dokumacının veya genetik mühendisinin veya deli bilim adamın veya hahamın içinde bulduğu gibi.

"Taksi bizi büyük *swamp*'ın kenarına kadar götürdü. Direk, ayak topuklarımıza kadar gelen çamurun içine indik ve eğer tabanı çok geniş olan özel galoşlarımız olmasaydı, kurtlarla dolu milin içine dizlerimize kadar gömülürdük." Kadınlar eteklerini kaldırıp bir şemsiyeyi kapattır gibi üzerlerinden deri kemerler ile tutturdular. Birkaç saat önce evlerinden aniden uzaklaşmış olan Albino, onları karınca yuvasına benzeyen bir tümsek üzerinde bekliyordu. Çizmesinin üzerinde yağlı zarının içinde kan damarlarının belli olduğu bir sülük tembel tembel sürünüyordu. Bej kumaştan yapılmış kolonyal kıyafetleri içinde, iri ve hükmedici bir görüntüye sahip bir şekilde, elinde bir meşaleyle (çünkü gece çökmüştü, milyarlarca yıldız doğmuştu ve yalnızca batıda gökyüzü koyu kırmızı bir çizgiyle rengini hâlâ koruyordu) yavaşça indi ve kolunu zenci kıza uzattı. Melanie zorlukla nefes alarak arkalarından takip etti, Cedric ise şoföre beş kat daha fazla para vererek taksiye gitmesi için izin verdikten sonra omuzlarını titreterek ve dikkati dağılmış bir şekilde bir "*Dixie*"[16] söyleyerek onlara yetişmek için acele etti. Çamurun düzeyinden biraz daha yüksek olan sayısızca dönemeçli bir patikadan kayboldular. Çamurun kötü kokusu çok

16. Bir jazz türü. (ç.n.)

yoğundu ve burun delikleriyle değil, derinin tümüyle hissediliyordu. Kurbağaların grotesk vıraklamaları, gökyüzünün eğri kubbesinde ahenksiz çiçek salkımları açarak, kötü kokunun kalın sütunları üzerinde birtakım sarmaşıklar gibi yükseliyorlardı. Soğuk kemiklerine işliyordu. Tüm yabani irislerin, hasır otunun ve etobur bitkilerin yapraklarından, devasa yusufçuk larvaları korkunç yüz maskelerini, kıpırdak ve kör çenelerini öne doğru çıkarıyorlardı ve sivrisineklerden ümitsiz bir şekilde sakınarak uçsuz bucaksız *swamp*'la savaşanların kalça kemiklerini örten kıyafetlerinden parçacıklar koparıyorlardı.

Ay kocaman ve yuvarlak bir şekilde doğmuştu ve gök kubbesinin tam da ortasındaydı. Birden o kadar soğuk bir ateş yaydı ki Monsieur Monsú'nun meşalesi işe yaramaz oldu. Sarı ışığın altında, milyarlarca su birikintisi, benzin gibi kızgın bir şekilde yanıyorlardı. Ve filigranlarla kaplı garip kalıntılar kendini gösterdiler. Onları görür görmez, "Fakat bunlar tablodaki şatolar, diye düşündüm tüylerimin diken diken olduğunu hissederek. Monsú'da ben yalnızca haftada bir kez şarkı söylüyordum, geri kalan günlerde Tequila ve Red Fox'ta sahneye çıkıyordum; fakat küre şeklinde vişne rengindeki salonun sahnesinde her durduğumda, büyücü kadınların mağara ışıkları altında kendimi o parlak ve heykellerle dolu o spektral binaların arasında gezerken hayal ediyordum. Burada, *swamp*'ta yüzlerce dönemeci olan yolların merkezinde -varoluşlarından ilk kez haberim oluyordu- tablodakiyle aynı, büyük bir ihtimalle gündüzlerin ışığı altında yoğun renklerle boyanmış fakat şimdi aniden renksiz ve cansız bırakılmış, sanki göğem[17] etten yapılmış heykelleri olan solgun binalar yükseliyordu. Derry Fawcet, kontrbas çalan arkadaşımın bir takıntısı vardı, bulutsuz gecelerde bir terasa çıkıp bir teleskop kullanarak yıldızlara fotoğraf çekiyordu. Onun fotoğraflarındaki yıldızlar gece gökyüzündeki yıldızlar gibi sarı veya beyaz değillerdi,

17. Mor ile yeşilin birleşmesinden oluşan bir ara renktir. İnsan vücudunun morardığında aldığı renk. (ç.n.)

binlerce renk içinde parlıyorlardı: mor, pembe, yeşim taşı yeşili, siklamen, akaju... Gerçekte öyle olduklarını fakat gözlerimizin geceleri renkleri ayırt edemediklerini ve o yüzden onları anemik, acıklı, güzelliklerinden soyunmuş olarak gördüğümüzü söylüyordu bana. Karşımıza çıkan harabelerin solgunluğunu kendi kendime öyle açıkladım o zaman. Tablodaki binaların üzerinden yüzyıllar geçmiş gibiydi. Kâğıt gibi ince ve kırılgan olan duvarlarında hiçbiri sağlam değildi. Mermerleri düşmüş duvarların içindeki pencereler, beyaz delikler haline dönüşmüşlerdi. Ufalanmış duvarların kenar çizgisinde, ayın üzerine zift gibi karanlık yansıyan ağaçlar büyüyorlardı. Şeffaf çamur zambakları, denizanasınınki gibi reseptakulumlarını[18] yere devrilmiş bir heykelin kalçasına sabitlenmiş bir şekilde açıyordu. Duvarlardaki sanrılar, aynı derecede dilsiz olan yıldızlara sessiz bağırıyorlardı. Arada bir, porfir bir sütun, üzerinde boşluğa adım atan taş sandalet giymiş bir şehit ayağının kabartmalı olarak işlenmiş olduğu bir alınlık köşesini hala tutuyordu. Ve her şey, her şey –heykellerin ümitsiz yüzleri, sütunlar ve sütun başları, çatı iskeletleri ile pencere boşlukları ve kemer ayakları– her biri imalı bir yazı, rüyalardaki yazılar gibi çekilip ve adım adım kaybolarak saçılan görüntü merkezleri ve anlam düğümleri şeklinde düzenlenerek aynı filigranlı modeli taşıyorlardı. Ben de gözlerimi kısarak çözmeye çalıştım ve filigranın, mermer bir kadının memeleri arasında, kanatları açık bir kelebeği ve ağır bir alınlık üzerinde ise işaret parmağı eksik bir eli çiziyor gibi geldi. Duvarların içindeki oyuklarından düşüp sakatlanmış heykeller her yere saçılmışlardı ve kolları olmayan ve yüzüstü bir şekilde çamurun üzerinde yüzen birine ayağım takıldı. Soğuk ensesinin üzerindeki kurbağayı kovdum ve yüzünü aya doğru çevirdim. Çamurla kirlenmiş olmasına rağmen, Maria, senin yüzünü taşıdığını yemin edebilirim! Bu yüzden de Gorgonzola'da, lokalde yüzün beni çekti!..

18. Bir çiçek kümesinde, çiçek kümesi sapının çok sayıda çiçek taşıyan genişlemiş ucu. (ç.n.)

Tek bir kelimeyle o gün kendilerini bize gösteren harabeler, kötü kokan bir gülümseme sonucu aralarından yalnızca eğri ve kararmış dişlerin belli olduğu, bir zamanlar muhteşem olan dişlerin, acıklı, çürümüş ve kırılmış kalıntıları gibiydiler. Yıkıntıların bulunduğu girişte ve onlardan daha yüksek bir şekilde bir ojivin içindeki devasa bir revak, bir mucize eseri gibi ayakta kalmıştı. Birçok taşı düşmüş tepesinde ise bakımsız bitkiler büyümüştü. Albino tarafından yönlendirilmiş bir şekilde hepimiz revakın altından geçtik ve sönük ve dokunuşu tatlı olan mermerden bir duvarın dikdörtgen şeklindeki oyuğundan, yıkıntıların küflü karnının içinde kaybolduk. Karanlığın içinde kaybolmadan önce bir kez daha geriye doğru baktım. Gök kubbenin üzerinde batmaya başlamış olan ay (dolambaçlı patikanın bize götürdüğü şekle göre bazen sağımızda, bazen solumuzda olmuştu), tam da revakın apeksine yerleşmişti ve onunla birlikte, omuriliğim ile karın sinirlerimin anlamını benden daha iyi bir şekilde kavramış oldukları garip bir sembol oluşturmuştu.

Sonunda karanlığın karnına girdik. Gecenin porfir dudakları ve obsidyen nemfleri arasından. Yıldızlar kayboldu fakat yeniden yakılmış olan meşalenin ışığında, ilerlemiş olduğumuz granit vajinanın etrafında büyüleyici mineral taşlar, kristal önyüzlerini yakıp söndürüyorlardı. Ayak bastığımız su birikintilerinin içindeki semenderlerin ayaklarını ezmemeye, mağaraların korkunç kör örümceklerinin saçlarımıza ilişmemelerine dikkat ederek gittikçe daha derinlere iniyorduk. Yarısına kadar yeşil bir suyla dolu bir sarnıca benzeyen bir odadan, duvarları bir dondurucu gibi ince ve beyaz kristallerle kaplı olan bir odadan, bir duvarında kırık pisuarlar ile kireçlenmiş musluk kalıntıları taşıyan boruları olan fayanslı, dikdörtgen şeklinde bir odadan geçtik. Albino arada bir yüksek sesle bir şeyler söylüyordu ve damlayan sessizlik içinde, sesi o kadar sert ve müstehcen çıkıyordu ki onu her duyduğumuzda adrenalinden oluşan ekşi bir sel gibi bizi sancılar içinde bırakıyor-

du. Rengi solmuş derisi, sönük gözleri ve pamuk gibi saçları, onda, kanatsız böceklerle, dokunma organlarını ıslak taşlar üzerinde bırakan kabuklularla, yırtık pırtık ve çok aç yarasalarla aynı türden olan, toprağın derinliklerinde yaşayan pigmentleri ölmüş canlılardan birini görmeye sevk ediyordu.

Hortumlara benzeyen birtakım koridorlardan birinde Katolik papazların giydikleri geniş kıyafetler içinde kardeş Armando aniden karşımıza çıktığında, hedefimizin ortasına yaklaştığımızı bildik. Meşalenin ışığı onu karanlığın içinden çıkardığında, tüm koridoru kaplayarak ve tıkayarak o kadar kıpırtısız duruyordu ki bizi yüzyıllardır bekliyor gibiydi. Başının ucunda, Katolik papaz tıraşını örten, hiç şüphesiz hiçbir papazın daha önce giymediği gibi, çelikten, garip bir piskoposluk tacı giymişti. Bu anlaşılması imkânsız olan makineden, nikelle kaplı, şırınga iğnelerine benzeyen ve kardeş Armando sırtını döndüğünde göreceğimiz gibi kulak kepçelerinin arkasındaki çıkıntıları delerek kafatasına giren iki tane eğri boru çıkıyordu. Fakat şimdilik, papaz, Monsieur Monsú'ya hiçbir önem vermeden altın gözkapakları altında büyük ve kadifemsi gözleri olan genç kıza yaklaştı, parmaklarının uçlarıyla dövmeli dudaklarına dokundu ve alnının üzerine haç işaretini yaptı. Zenci kız utangaç bir şekilde gülümsedi ve bir şey söylemek istedi fakat papaz onu durdurdu. "Gelin, Bilenler sizi bekliyorlar" diye fısıldadı.

Çoook güzel bir film! Jerarfilip adlı çocuk başta, beyaz ve güzel bir atın üzerinde bir orman yolundan geliyor ve uzakta bir tepede, bir kale görünüyor. Sonra demir bir kapıdan kaleye giriyor ve kalenin içindeki bir yere, oradaki bir pazara gidiyor. Ve çocuk orada göbekli biriyle, köylülerin mallarını satmasına izin vermeyen bir jandarmayla dövüşmeye başlıyor. Tanrım nasıl da dövdü, neler yaptı ona! Ha-ha-ha! Kafasına hasır bir sepet geçirdi, bir sicimi kılıcıyla kesti ve başına bir tahta düştü, domuzlarla dolu bir ağıla itekledi... Bekçiler de geldi fakat çocuk üç-dört kişiyle birden dövüşüyor, birden kılıcına yükleniyor ve dördünü de çamurun içine yuvarlıyordu. Anam, nasıl bir dayak! Ve o kalenin kontunun kızı, hizmetçi-

siyle birlikte o da oraya gelmişti ve atının üzerindeydi. Ve kavgayı izliyor ve çocuk birinin poposuna bir tekme atıp onu... beş metre ileriye attığında, kız gülümsüyordu... Sarışın ve güzeldi prenses ve kaşları da alınmıştı: belli ki o zamanlar bile (saçma! Film öyle), kızlar şimdiki gibi süsleniyorlarmış. Ve çok çok asker geldiğinde ve üzerine saldırdıklarında, öyle ki çocuğun yapacak bir şeyi kalmadı, kız kaşlarını çattı, atını çevirdi ve gitti...

Tanrım, ne kadar da hoşuna gidiyordu! Nerede olduğunu tamamen unutmuştu, kendi eli üzerindeki Costel'in elini çoktan hissetmiyordu, bütün bedeni ve etraftaki tüm insanlar birtakım sanrılar, içlerinde hiç kimsenin doğmamış olduğu, kimsenin, hiçbir zaman algılamadığı evrenler gibi kaybolmuşlardı... Kız filmin içindeydi, yüzünün kasları, orada, gerçeklik ile rüya arasındaki pencerenin ötesinde savaşıp sevenlerin (fakat onlar hiçbir zaman sevişmiyorlardı, burunlarını sümkürmüyorlardı, yellenmiyorlardı, hıçkırmıyorlardı, geğirmiyorlardı, pantolonlarının fermuarını açık unutmuyorlardı) duygularını yansıtıyordu. Felç olmuş ve tamamen kendinden geçmiş bir şekilde filmi o kadar yoğun yaşıyordu ki film sanki sinema perdesine (kirli ve parçalanmış bir çarşaf) değil de, kendi kafatasının pürüzsüz kemiği üzerinde, frontal lopların karşısında, kortikal asosiyasyon alanlarının[1] birtakım flüoresan reklamlar gibi yanıp söndükleri beyaz etinde yansıtılıyormuş gibiydi. Şimdi süt gibi sıvılaşmış ruhu, sarı örgüleri ve ışıldayan gözleri olan prensesin bedeninin kirli bir grilikteki cam kabuğunun içine akıyordu, camı en zarif kenarlarına ve büklümlerine kadar dolduruyordu ve çemberli eteklerinin büyüleyici zırhından, ezbere bildiği sahneleri oynamaya başlıyordu. Hiç kimse bilmiyordu, hiç kimse Bilmemnerenin İvona'sının aslında, şimdi kızın bir Horla gibi veya şeytanlar tarafından ele geçirilenler gibi zapt ettiği, Ma-

1. İnsan beyin kabuğunda (korteks) basit bir duyusal uyarana belirgin bir şekilde yanıt vermeyen veya elektrikle doğrudan uyarıldığında hareket oluşturmayan bu yüzden sessiz alanlar denilen yerlerdir. (ç.n.)

ria olduğu gerçeğini bilmiyordu, tahmin edemeyecekti. Kızışmış ve dalga dalga kararan yüzü ile, perdenin dikdörtgenini yansıtan gözleri ile, Maria ezbere bildiği kelimeleri fısıldıyordu: "Oo, Şarl, Şarl, artık hiç gelmeyeceğini düşünüyordum..." ve İvona'yı da aynı kelimeleri onunla birlikte söylemeye zorluyordu. Maria, İvona'nın ince camı içinden, prenses ile Gérard Philipe her kucaklaştığında, çocuğun güçlü göğsünü hissediyordu. Ve çocuk, kızın babası olan ve onun casus olmayıp da aslında casusun kızını kaçırmak istediği, o çirkinin ya da işte ona dedikleri gibi Marmandac'ın olduğunu bilmeyen kontun adamlarının eline düştüğünde, birden izleyiciler onu "Pablo! Ta-ta-ta-ta" (yani filmin dilinde) diyerek duydular fakat yazı "Şarl, acaba artık seni hiç görmeyecek miyim?" diyordu. Fakat o, Pablo dedi, kendi kulaklarımla duydum. Ben de aynı şekilde anladım. Ve sonra kız kafası iyice karışmış bir şekilde ağzı açık kaldı ve sonra Şarl dedi. Evet, Şarl diye sonra dedi. Ben de duydum. Ama Pablo da dedi.

Maria bir film kahramanının şeklini ilk kez o kadar iyi, perdedeki rolünü değiştirecek kadar dolduruyordu. İvona replikllerini fısıldarken sevgilisinin ismini değiştirdiğini anladığında sarsılmıştı, kendini kaybetmişti. Daha sonraları, başka filmlerde, topraklarını sınırlandırdığı Volga, Floreasca ve Melodia isimli pis sinema salonlarındaki dehşete kapılmış tüm seyircilerin karşısında, bir sahneyi baştan sonuna kadar değiştirmeye, entrikaları dönüştürmeye, antipatik kahramanları yok etmeye, hiçbir mantığa dayanmadan onun en çok sevdiği karakterleri evlendirmeyi başarmıştı. Akşamları televizyonun karşısında otururken ve yapacak başka hiçbir şeyi olmadığı için kim bilir hangi melodramı sıkılmış bir şekilde seyrederken, Mircea, annesinin ayakları üzerinde renkleri solmuş bir battaniyeyle koltuğa kıvrılmış bir şekilde ayrılık sahnelerinde, bir çocuğun kaybolmasında (Hint filmlerinde), muhteşem fakat bahtı güzel olmayan bir kızın mutsuzluğunda nasıl ağlamaya başladığına şahit olacaktı. Hıçkırıklarını bastırarak

ağlıyordu çünkü yalnızca atleti ve iç çamaşırıyla kanepenin üzerine uzanmış Costel, onu duyduğu anda acayip şekilde dalga geçiyordu ve istediği kadar ağlayabileceği diğer odaya gidene kadar onu taklit ediyordu. "Kadın aklı, her an gözleriyle işemeye hazır..." Fakat Maria'nın avuçlarını sıkarak kendini bastırabildiği ve gözyaşları, televizyonun ışığında yanaklarında birtakım parlak su yolları gibi belli olduğu zamanlarda, çoğu kez, Mircea, aniden film kahramanlarının kaderinin değiştiğini, olayların iyiye dönüştüğünü ve aslında bir trajedi olan filmlerin mutlu düğünler, kati düşmanlar arasında barışmalar, kâfir ateistlerin dini seçerek sonlandığını görüyordu.

Perdenin üzerinde SO[2] kelimesi çıkıp kirli sarı ışıklar yandıktan sonra, Maria ve Costel, kız gülümseyerek, oğlan ise ışıktan dolayı kaşları çatık bir şekilde, birbirine bakmadan kalktılar ve kaba bir görüntüye sahip onlarca çocuk ile yalnızca gençlikleriyle çekici kızların arkasından, üzerinde mavi bir dikdörtgenin içinde IKIŞ[3] yazılı kapıya doğru, ayak bileklerine zincir takılmış köleler gibi, küçük adımlarla ve mekanik bir şekilde yürüdüler. Aynı karışık adımlarla, birinin ayaklarına basmamaya dikkat ederek ve özellikle de başkalarının kendi ayaklarına basmamalarına dikkat ederek, birilerinin sarımsak, başkalarının salam ve tümünün koyun postu kokusundan bayılmış bir şekilde dışarıya götüren dar koridordan çıktılar. Daha dışarıdaki ışığı görmeden, Maria, kalbinin mutlu bir irkilmesiyle ilkbaharın geldiğini bildi. Çünkü yakut renginde bir kelebek, arada bir ipliksi bacaklarını hareket ettirerek duvardaki bir borunun üzerinde yapışık bir şekilde duruyordu. Maria kelebeği, uzun bir süre açgözlülükle, bu keşfi sadece kendisi için tutarak seyretti. Kalabalığın içinde kaybolmamak için koluna asılmış olduğu Costel'e bile göstermedi. Ondan başka hiç kimse borunun kirli yeşili üzerinde bir kan lekesi gibi duran kadifemsi mucizeyi -sanki borunun üzerinde olma-

2. "SON" yazısının son harfi okunmadığı için. (ç.n.)
3. "ÇIKIŞ" yazısının ilk harfi okunmadığı için. (ç.n.)

yıp da, aslında kızın retinaları üzerinde durduğu yerden optik kiazmanın[4] derinliklerinde dönerek kafatasının yarımkürelerinde kanatlarını açıyormuş gibi olanı- görmüyor gibiydi. Ve gerçekten kelebek yalnızca Maria'nın geçişinde oradan ayrıldı ve sert kanatlarını otomatik bir oyuncak gibi tünelin içine sıkışmış kafaların üzerinden çırparak dışarıdaki rüzgârlı havaya çıktı.

Nedeni, Bükreş'in şimdi, pulsiyonları[5] ve hatıraları gün yüzüne çıkaran, mavi gökyüzünü yansıtan su birikintileri, bulvarlar boyunca sıralanan ağaçların siyah dallarında tomurcukları ve beyaz, eşit ve yoğun bir ışığın içinde parlayan pencereleri olan, sıcak ve güzel kokulu bir ilkbaharın içinde yüzüyor olmasıydı. Ani ılık rüzgâr esintileri kavşaklardaki insanların saçlarını ve yağmurluklarını karıştırıyordu, binaların ön yüzlerine takılmış kırmızı bayraklardan (çünkü 1 Mayıs günü yaklaşıyordu) çıtırtılar kopartıyordu, çırak gruplarının gülüşleri altından şık bir kadının şapkasını uçuruyordu. Sinemaların karanlık mağaralarından o kadar güneşten gözlerini kısmış ve üstdudaklarını kasmış olarak çıkan ilkel adamlar, kaldırımlara yayılıyorlardı veya direk, daha çok ıssız olan ve yalnızca bazen bir Volga'nın veya hırıltılı bir tramvayın geçtiği bulvara çıkıyorlardı. Yaz kıyafetlerine daha geçmemiş polisler, kabanlarına sarılmış bir şekilde ve başlarındaki Rus kalpakları ile, atı başkentin ortasına pisliğini bırakmış arabalı bir Çingene'yle sonuçsuz çırpınıyorlardı. Kaldırımlar boyunca sıralanmış kar yığınları neredeydi şimdi? Veya elinle dokunacak kadar aşağıya inmiş sütlü gökyüzü? Şimdi mavi, Universitate'deki heykellerin, aydınlık havada pembe bir şekilde parlayan her büyüklükte onlarca terasları bulunan kübist apartmanların, yapraksız, zift gibi siyah kavakların ve adi gürgenlerin açılmış dallarının kenarlarını hatasız bir şekilde çevreleyerek, sonsuza kadar yükseliyordu. Bu keskin kenarların etrafında,

4. Optik kesişmenin. (ç.n.)
5. Şişlikler. (ç.n.)

mavi, neredeyse ışığın saf rengini alacak kadar açılıyordu ve hemen daha üstte, sanki onu kaşlarımızın arasından çekilip şimdi kafatasımızın kenarında, Türk eyerinin içinde bulunan ve dikkatini yalnızca iç dünyamızın yabani ışığına vermiş olan, yok olmuş büyük epifiz bezimizle[6], üçüncü gözümüzle alnının şeffaf derisi içinden görebiliyormuşuz gibi bir bayılma ve coşku hissi yaşamadan bakamadığın, yer yer mor-lacivert renkler taşıyan derin ve yoğun bir şekil alıyordu.

Sonunda kaynayan boğazdan kurtulmuş olan Maria ve Costel de mutlu ve boş boş düşünerek, manzaraya karışmış bir şekilde, tarih girdaplarına ve kırılmalarına dalmış, kendileri ile dünyaları arasındaki farkı ayırt edemeden ve onları önceden seçmiş olup kaderlerini önceden belirlemiş olan bir akıl tarafından melankoli ile her tarafa saçılmış, evrenden daha büyük olan bir plajın bir kum tanesi üzerinde yaşadıklarını anlamadan, Universitate'ye doğru yöneldiler. Korkunç bir nöron komplosu tarafından tecrit edilmiş ve en sanrısal ayrıntılara kadar takip edildikleri için var oldukları umurlarında olmadan. Sinemaların bulunduğu bulvarın Orduevi tarafındaki kaldırımda, her bir binanın arka tarafı yontulmuş kirişlere dayanmış, tahtadan ve kâğıttan yalnızca bir ön yüz olduğu bir Bükreş'te, zamandan yoksun bir "şimdi" içinde kol kola yürüdükleri şekilleriyle, yalnızca bu tarikat için bir anlam taşıdıkları, canlı oldukları ve gözlerinin parladıkları umurlarında olmadan. Yeşilimsi ve göbekli bir şişenin içine cımbızla inşa edilmiş olan bir Bükreş'te.

Fakat tramvayların sıcak tenekelerine ve üniversitenin çatısındaki cumbalara yansımış gökyüzü boyunca kararmış ve tutkulu rüzgârın sürüklediği bulutlar ne kadar de gerçek duruyorlar! İnsanların yanaklarının üzerinden kayan beyaz ışık ne kadar da rahatlayıcı ve atardamar sistemi, genç etlerin kızgın havasında arzu, hayal ve adrenalin içinde yüzerek nasıl

6. Tam anlamıyla anlaşılmış bir organ olmamasına rağmen cinsellikle ilişkisi bilinir. (ç.n.)

da yeşilleniyor! İlkbaharın coşkusu içinde evlilik yaşı neredeyse geçmiş, şehrin kenarındaki bir mahalleden basit bir kız olan Maria, yavaşça kolunu sıktığı yanındaki acemi oğlanı sevebilecekmiş gibi hissediyor. Bazen gözünün kenarıyla yanında, güneşin sıvı balı içinde nasıl adım attığına bakıyor: çok, çok çocuksu. Çok zayıf, gözleri zift gibi siyah ve hastalıklı bir solgunlukta. Geriye doğru taranmış ve başının derisine yapıştırılmış, ceviz yağı sürülmüş saçları, hareketli suları olan siyah bir ayna gibiydi ve eğenin veya tornanın üzerine eğildiklerinde, bir saç tutamı yerinden açılıp gözlerine giren ve dakikada bir, sinirli bir şekilde onu elleriyle geriye doğru attıkları fabrika ile atölyelerde çalışan tüm oğlanların saç modeli bu olmasaydı, gerçekten çok komik görünürdü. Costel çok yakışıklı da çok uzun boylu da değildi, halı fabrikasındaki kızların değişiyle "yakışıklı" değildi fakat en azından mülayim ve ciddiydi ve bazen gözlerinde (daha sonra Maria kocasının "dönek" ve "garip" olduğu, aklından nelerin geçtiğini hiçbir zaman tahmin edemediği konusunda sürekli şikâyet edecek olmasına rağmen) sanki zaman zaman ITB - Bükreş Ulaşım İşletmesi atölyelerinde çalışan çırağın, şimdi başka bir tarafa, bilinmeyen bir yere gitmiş olan çırağın, beynindeki binaya ondan çok daha üstün biri yerleşmiş gibi sıcak ve düşünceli bir ifade vardı. Bu bakış, bu asil tasavvur, bazen özellikle akşamları, yüzüne yerleşen derin ve gerçek melankoli, yırtık pırtık bir pijama giymesine ve pis kokulu Mărăşeşti sigarası içiyor olmasına rağmen, onun değilmiş gibi duruyordu ve sahnede asil bir karakteri oynayan oyuncunun gerçek hayatta pek fazla düşünmeyen orta halli biri olabildiği gibi, gerçekten de onun değildi; çünkü o anlarda Costel tamamen kendinden boşaltılmıştı ve hiçbir şeyi düşünmüyordu. Banatlı çocuğu pek fazla benimsemeden, Maria, Costel'in görmemezlikten gelinmiş atası olan XVIII. yüzyılın büyük Polonyalı şair, oğlanınki ile aynı olan siyah gözleri içinden bir kez daha dünyaya bakmak için, buharın kahve fincanının üzerinde titrediği gibi, arapsaçına dönmüş iç organlarının

içinden kalktığı zamanlarda çocuğun yüzünde beliren o aldatıcı hüznü, o zamanlardan beri bile seviyordu; gerçekten seviyordu.

İki genç, sarı ve cam gibi soğuk havanın içinde önemsiz şeylerden bahsederek ve gülerek, Maria, oğlanın güldüğünde bile kaşlarının çatık kalmasına şaşırarak, oğlan tamamen parfümlü bir havadan inşa edildiğini hissederek ve bütün gücüyle kızın algoritmasını öğrenmeye, aklının tanımlanamaz işleyişini tahmin etmeye (karmaşık bir dişli çarkın içindeki ilk dişli tekerin dönme yönünü bilerek, sonuncusunun nasıl döneceğini tahmin etmeye çalıştığın almanaklardaki o problemler gibi), o mutlu, anlaşılması zor, tereddütlü gülümsemelerin, o kadar korktuğu o tatminsiz yüz ekşitmelerin, gözlerinin ve kaşlarının neredeyse belirsiz olan onaylamaların, ses tonunun aşamalı olarak değişmesinin, burun kanatçıklarının küçük irkilmelerinin ortaya çıkmasını anlamaya çalışarak, ilkbaharın sıcak amfetaminini içlerine çekerek, coşkulu bir şekilde kol kola ilerliyorlardı. Genç çırak, sevdiği kızın psikolojisini, projeksiyonlar ve teknik çizim grafiklerinden, yuvarlanma eğrileri ve hiperbollerden, kurallarını ve tekniğini bildiğin halde mümkün olan binlerce sonuç ve kombinasyonlardan her birini elde edebileceğin genişletilebilen fakat yine de kesin olan bir kauçuk geometrisinden oluşuyormuş gibi hayal ediyordu. Ve bazen bir laf söylediğinde veya kolunu biraz daha sıkı sıktığında, kızın beklediğinden tamamen farklı tepki verdiğini gördüğünde Costel, bulduğu cevapları mistik veya şiirsel saymıyordu ve tanımlanamaz cevabın kadın kaprisleriyle bir bağlantısını da kurmuyordu; tüm suçu kendi teknik kusurluluğunda, bütün dişli çarkların, cıvataların, kremayerlerin, Malta haçlarının yeterince dikkatli bir şekilde takip edilmemesinde buluyordu. Bazen, yalnızca atlet ve iç çamaşırı içinde kirada oturduğu evinin küçük ve paslanmış balkonundan Banat'ın bir şarkısını mırıldanarak:

Orduya giderdim ben
Hai tri-li-li-li-li
Tüfek koçandan olsaydı
Hai tri-li-li-li-li...

Hayallere dalmış bir şekilde yıldızlara bakarken Costel, takımyıldızların da bir çeşit makine olduklarını düşünüyordu ve parlak alanlarında torna yağı ve emülsiyon izleri bulmaya çalışıyordu. Bütün dünya, okyanusun dibindeki en miniskül kum tanesinin dönmesinin bir diğer uçta yıkıcı bir deprem meydana getirdiği, Antile'deki bir kelebeğin bir kanat çırpmasının Kansas'ta bir kasırgaya yol açtığı ve Rahova Sokağı'nda dolaşan serserinin şehvetli bir düşüncesinin Tanrı'nın kızgınlığını, yaşamın bulunduğu bir milyar dünyaya çektiği dişli bir çarktı. Hayalci paranoyak aklında ve kadın kirpikli gözleri altında, her şey geniş ve kristalin entrikalar şeklinde her şeye denk geliyordu.

Bulvardan çıkıp Ambasador Oteli'nin arkasında bulunan spektral[7] ve sesli sokaklara daldılar. Maria başındaki eşarbını çıkardı ve saç maşasıyla kıvrılmış büklümlerini arkaya doğru uçuşması için serbest bıraktı. Gündüz akşama dönüşemeye başlamıştı, fakat hava, içlerindeki ıssızlık ve sessizlikleri boşaltılmış olan binaların cam kenarlarına çarparak aynı derecede sıcak ve rüzgârlıydı. Adımları onları garip ve bir anlamda kaçınılmaz bir şekilde Maria'nın bir zamanlar terzi atölyesinin üst katında yaşamış olduğu sokağa götürdü. 43'te yaşanmış olan korkunç bombardımanın üzerinden on seneden fazla geçmişti ve semt, tamamen yeniden inşa edilmişti. Verona terzi atölyesinin bir zamanlar bulunmuş olduğu alanda şimdi anonim, yeşil renkli, girişte mavi camdan yapılmış bir levhası olan: "Verem Hastalıkları Laboratuvarı. 23 Ağustos Semti" yazan kare şeklinde bir bina vardı. Neredeyse tüm binalarda bu tarz mavi ve kırmızı levhalar vardı. Kırmızı bayraklar girişle-

7. Görüntüye dayanan, görüntüsel. (ç.n.)

rin üstündeki desteklerinden eksik olmuyorlardı ve üzerlerinde, başak bir taç içinde, çapraz olarak birbirinin üzerine yatırılmış, sarı kumaşla dikilmiş bir orak ile bir çekiç vardı.

Maria kaşlarını çattı ve yüzünde, derisinin altında sayısızca kas lifleri kasılarak, kafatasının içinde bulunan sicimlerden ve ince iplerden oluşan bir sisteme emrederek (Costel öyle düşünüyordu), tanımlanması zor olan heyecan dolu bir ifadenin oluşmasına katkıda bulundular. Geçmiş ergenliğin gölgesi, elmacık kemiklerinin ve çenesinin tepelerinden, ortaya garip yüzeyler çıkarıyordu; tepelerin üzerinden geçen bulutların parlayan güneşi aniden söndürüp soğuğu ve somurtkanlığı, resmen başka bir mevsimi getirdikleri gibi, kadının üstdudağının üzerindeki hendeği ve yanaklarındaki hafif vadileri getirmişti. Maria bir şeyler hatırlıyordu veya daha doğrusu pasif ve acı verici bir proses sonucu hatıralarından bir şeyler doğuyordu: Mioara ve Cedric. Ayakta kalan kapının eşiğinde, beyazlamış başını kollarının arasına almış olarak oturan Babacığım. Hiçbir zaman dönmeyecek olan, kara ve muhteşem ergenliği. Derecelendirilmiş minicik bir tüp, gözünün kenarındaki başını çıkararak, bir gözyaşı tanesi salgıladı. Kız, Costel'e bir zamanlar orada oturmuş olduğunu söylemeden, eski atölyenin bulunmuş olduğu yeri geçtiler. Yalnızca, sokağın sonuna doğru başını oğlanın omuzuna yaslamıştı ve eğik bir yüzle ve sulu bir çini mürekkeple dolu Modigliani gözlerle, öylece yürüyorlardı.

Maria şaşırmış bir şekilde tekrardan başını kaldırdığında, her bir harekette sesli titreyen öğle sonrasının şeffaf altını içinden on adım bile atmamışlardı. Karşılarında ise onu giydiren apartman bir moloz yığını haline dönüştükten sonra ayakta kalmış olan katran sürülmüş tel örgüden yapılmış asansör kovası, şekli olmayan aynı tüccar düşüncesi ile yeniden inşa edilmiş evlerin çatılarını geçerek ve kavak ağaçlarının uçları arasından hâlâ berrak olan gökyüzünde zift gibi karanlık bir şekilde doğarak, hala Maria'nın on iki sene önce bombardı-

mandan hemen sonra görmüş olduğu haliyle yükseliyordu... Siyah paralelyüzün tepesinde bulunan kocaman bir teker binlerce çelik telden örülmüş ve en üstteki ucunda, son katta, asansör kafesinin alttaki ucunda ise (şimdi evlerle ve bitkilerle kapatılmış) dikdörtgen, büyük denge ağırlığının bağlı olduğu kalın ve yağlı bir kabloyu tutuyordu. Kız gözlerine inanamıyordu: etraftaki her şey yıkılıp yeniden inşa edilmiş olduğu halde, bu sanrının ayakta kalmış olması nasıl mümkündü? Maria'nın o zamanlar, atalarımızın birtakım kemikleri veya büyük şehirlerin cam ve çelikten ibaret sanayi sonrası dönemine ait merkezlerde kutsanmış şehit kafatasları gibi saklanan, Hiroşima'nın ortasındaki Nükleer Kubbe'den veya Berlin'deki Hatıralar Kilisesi'nden haberi yoktu. Ve bilmiş olsaydı bile aralarında hiçbir bağlantı kuramazdı çünkü inanılmaz bir olay tüm analojileri siliyordu ve Maria'nın olgun bir kadın haline dönüştükçe aklının tamamen ona ait olmadığı, onu tamamen aşan bir oyunun oyunu olduğu fakat aynı zamanda ona dünyada eşi olmayan bir önem verdiği, utanç verici sanrı hissini pekiştiriyordu.

Costel'i iki-üç karışık sokak arasından neredeyse sürükledi, agorafobisi olan heykelli bir meydanı geçtiler ve birden kendilerini, asansörün koyu yeşil kapısının önünde, devasa anıtın ayaklarında buldular. Yılların kararttığı mat bir cam parçası, metalden yapılmış masif yüzeye tutuşturulmuştu. Kapının sağ tarafında, kirli, pirinçten bir levhanın üzerinde bir çeşit yeşil liken tarafından yerinde sabitlenmiş eski ve yıpranmış ebonit bir düğme duruyordu. Düğmenin üzerinde, bukleli ve süslü harflerle yazılmış bir isim okunabiliyordu: MARİA. Buklelerin izleri kirlenmiş, zorlukla seçilebiliyorlardı. Her ne kadar garip görünse de kızın kalbinin hızlı çarpmasına ve (o da asansörün kovasını görmüş, o da şaşırmış fakat teknik çizime tutkusu daha baskın olduğu için, daha çok "burjuva-toprak sahipleri" rejiminden kalmış nesnelerin mekanik kesinliğini hayranlıkla seyredip o tür asansörlerin fabrikalarda artık yapılmadığını

düşünen) Costel'in yanaklarındaki kanın kaybolmasına neden olan şey, asansör kapısının yanına cıvatalarla tutturulmuş bu levha değildi, bunlara neden olan, uzaktan görmüş oldukları ve şimdi boyunlarını yukarı doğru kıvırarak kulenin zirvesinde, yerden yaklaşık yirmi metre yukarıda asılı duran ahşap ve cam kafesin içinde belirsiz bir telaş olarak algıladıkları şeydi. Orada biri vardı, yalnızlığa terk edilmiş, spektral bir mimari olan ıssız semtin merkezinde ve üstünde, bir parıltı ve bir şimşek çırpınmasıydı. Maria'ya, Silistra'daki avlulusundaki tavus kuşun, Păunaş'ın gök mavili göğsünü hatırlatan, yanıp sönen mavi bir ışıktı.

Katran sürülmüş kulenin çevresinde otlar baş göstermeye başlamıştı. Costel, genç dokumacı kızı kapının önünde büyük gözlerle dona kalmış bir şekilde bırakarak etrafını dolaştı. Tel örgü ve demir çubuklardan ibaret olan yapının ilerisinde, yığılmış araba lastiklerinin bulunduğu bir meydan vardı; en dipte ise ortasında, üst kenara yakın bir yerde bir penceresi olan bir evin sarı arka duvarı. Pencerenin içinde, gözleri göz çukurlarının derinliklerine gömülmüş, plastikten, pembe, yuvarlak bir emziği şapırdatan yaşlı bir kadının başı. Kafasını mutlu bir şekilde titreterek tiksinmiş bir şekilde hemen arkasını dönen gence elini salladı. Meydanda, merdiven kovasının ayağından birazcık uzaklaşmış olan Costel, zirvede bulunan kabinin içini biraz daha iyi görebildi. Orada bir insanın bulunduğuna dair artık hiçbir şüphesi yoktu; fakat aynı zamanda bir kuşa benzeyen bir şey, kanatlı bir şey de vardı sanki. Maria'nın yanına döndü, bir elini omuzlarının üzerine uzattı (kadın sıcak ve korkmuş bir şekilde ona yanaştı), gözleriyle bir şey sordu ve kız onayladıktan sonra diğer elini uzatıp asansör düğmesine bastı. Ebonit silindir gıcırdayarak yuvasına girdi fakat o eski çerçevenin içinde cereyan yokmuş gibi -böyle bir olasılık mümkündü- hiçbir şey olmadı. Sessizlik, derin ve cızırtılı olmaya devam ediyordu. Şimdi şeffaf baldanmış gibi veya sıvı amberdenmiş gibi duran kızın bacaklarını açığa çıkararak

üzerlerindeki kıyafeti dalgalandıran, onlara sıcak ve güzel kokulu esintilerle çarpan rüzgâr bile, donakalmış semtin içinde yalnızca ışığın bir değişimi imiş gibi, etraftaki ağaçların yumuşak yaprakları arasında hiçbir fısıltı çıkarmıyordu. Akşamın ışığında yüzü neredeyse kırmızı görünen Maria, asansörün hareket etmeyeceğini önceden bilmişti. Pas kokan levhada onun ismi yazılıydı. Mememsi tepelerden oluşan zarif bir ağla birlikte filigranlar bırakarak düğmeye basacak olan onun parmağıydı. O zaman elini o kadar büyük bir zariflikle düğmeye doğru uzattı ki eli, pirinç levhaya beş parmağın ışıldayan deltası arasından dökülen dolambaçlı, yavaş akan bir su, floresanlı kan yuvarlarıyla dolu bir yalancı ayak gibi bedeninden akıyormuş gibi göründü (mamut kıllarından yapılmış yüzük, gemilerle, filikalarla ve su üstünde inşa edilmiş pitoresk evlerle dolu kanalların üzerinde bir köprü gibi yaylandı). Şeffaf oje sürülmüş tırnağında bir an için, etrafında binaların toplanmış olduğu, merkezinde ise kitabın bu sayfası üzerine, bir akvaryumun altın renkli hacmi üstüne eğilmiş gibi derin bir şekilde eğilmiş Mircea'nın ince yüzü ile turuncu, devasa gökyüzünün yansıdığı işaret parmağı, düğmenin içbükey yüzeyine zarif bir şekilde dokundu ve onu sarı levhanın düzeyine kadar itti. Ancak bir meleğin (veya Laplace şeytanlarının) bakışına sahip olan biri, ancak kan yuvarların veya foton dalgaların nesnelerin yüzeyleri üzerindeki kırılmasını değil de, beynimizin tümü bir göze, Tanrı'nın milyarlarca gözlerinden birine dönüşüyormuş gibi nesnelerin kendilerini oldukları gibi, beynimizin onları yapay olarak böldüğü tüm düzeylerde –matematik, fizik, kimya, biyoloji, felsefe, şiir– birden tüm detayları ile birlikte sunuldukları şekilleri ile algılayabilen bir göz, ancak parmak izlerinin kendilerine yollar çizdikleri cam gibi bir derisi olan parmağa onunla bir olacak kadar (fakat aynı zamanda düğmenin ebonitinin moleküllerinin her biri ile de) yaklaşan biri, iki evrenin buluşmasının garip ve beklenmedik gösterisine şahit olabilirdi. Kız düğmeye her ne kadar sert bassa da biri etten

diğeri bir zamanlar et olmuş iki alan arasında, küçük bir bölgenin kaldığını ve orada, *no man's land*[8]'ta, birtakım nöronların sinapsları[9] arasındaki gibi pazarlıklar yapıldığını, anlaşmalara varıldığını, esir değişimlerinin gerçekleştiğini ve kelimelerden değil de uzay burgaçları ve burulmalarından ibaret olan kompleks şifrelerin söylendiğini görebilirdi. Nöro-ileticiler düğmenin içindeki reseptörlere kemotaktik[10] olarak ilerleyen zehir gibi sarı-yeşil veya floresan-mavi ince fışkırıklar halinde salıveriliyor. Oraya, kilidin içine uyan birtakım anahtarlar gibi uyuyorlar, başka maddeleri açıyorlar veya bloke ediyorlar, katekolaminerjik şifrenin[11] içinde sonsuza kadar laflıyorlar ve en sonunda emiliyorlar, dağıtılıyorlar, başka maddelere dönüştürülüyorlar, daha sonra kozmosun böbrekleri tarafından teslim alınıyorlar ve yok ediliyorlar. Fakat bu sırada onların oryantal gevezelikleri, ara ara bulunan miyelin tabakası[12] çıkarılmış yuvarlak röleler içinden aksondan[13] aksona geçip, sayısızca aracılık, yeniden düzenlemeler, çarpıklıklar ve gecikmelerden sonra motor alana ulaşarak elektik motorunun taşlaşmış organizmasını yıllar süren hareketsizlikten sonra ilk kez harekete geçirerek uzun nöron kanallar aracılığıyla asansörün sinir sistemine işlemiştir.

Maria irkildi ve parmağını yanmış gibi çekti fakat aynı zamanda zirvedeki tekerin aniden hareket ettiğini ve siyah tel örgüden yapılmış kuleyi tümüyle titreten hırıltılı bir rotasyona

8. Sahipsiz toprak. (ç.n.)
9. Sinir sinyallerinin, bir sinir hücresinden diğer sinir hücresine iletildiği veya baskılandığı iki sinir hücresinin birbiriyle bağlantı kurduğu yer, kavşak. (ç.n.)
10. Kimyasal bir ajana doğru çekilmiş. (ç.n.)
11. Sinir impulslarının özellikle sempatik sistemde iletimini sağlayan katekolaminler içeren şifre. (ç.n.)
12. Sinir liflerinin çoğu miyelin adı verilen yağlı bir tabaka ile çevrilmiştir. Bu madde uyarı iletimini hızlandırır. Belli aralıklarla miyelin tabakası kesilir ya da büzülür ve bu noktalara Ranvier düğümü adı verilir. (ç.n.)
13. Akson (Yunanca, axis), bir sinir lifi olarak ta bilinir, bir sinir hücresinin (nöronun) ince, uzun bir çıkıntısıdır. Sinir hücresinin gövdesindeki elektriksel uyarıları uzağa iletir. Aksonun işlevi bilgiyi farklı sinir hücrelerine, kaslara, bezelere iletmektir. (ç.n.)

başladığını gördü. Asansör, vazelin sürülmüş raylardan kayarak ve dikdörtgen şeklindeki karşıt ağırlığı yukarı çekerek, gösterişli bir yavaşlıkla zemin kata yanaşmaya başladı. Kutunun alt tarafında bir bağırsak gibi kıvrılmış ve tozlu bir mekanizmanın içine tutturulmuş bir kablo parçası vardı. Her bir tavanın hizasından geçen asansör, rayların sonuna ulaşmış bir trenin gürültüsünü çıkarıyordu ve sonrasında, neredeyse sessiz bir şekilde kayarak bir sonraki tavana kadar olan mesafeyi yavaşça ölçüyordu. Saatler veya bin yıllar süren sonsuz iniş bittiğinde, asansör en sonunda zemin kattaki masif kapının önünde durduğunda, iki genç de birbirine sarılmış bir şekilde ve korkarak bir adım geriye attılar. Kabinde, mat camın içinden yalnızca çok silik bir ışıltı görünüyordu. İçeride olan şey çıkmayı istemiyordu veya çıkmak için gücü yetmiyordu. Maria, turuncu bir ışık dalgasının yüzüne savurduğu saçlarıyla çilingir çocuktan koptu, tekrardan asansöre yanaştı ve bir zamanlar parlak olan T şeklinde nikel kolu tuttu. Sola doğru çevirdi ve korkutucu bir gıcırdama sesiyle menteşeleri içinde hareketsiz kalmış kapıyı açtı. Birden gözlerinin önüne serilen, paslanmış ızgaranın eşkenar dörtgenleri tarafından bölünen olağanüstü görüntüyü görmek istemeyen kız, ızgarayı da bir yana katladı ve ancak o zaman şaşkınlıktan büyümüş gözleriyle gerçek anlamda baktı.

Ceviz ağacından lambrilerle kaplı odacıkta, etrafa prizmalar ve gökkuşağı renkleri saçan kristal camların arasında, bir sandalyenin üzerinde, süt gibi olgun derisi içinde göz kamaştırıcı görünen ve kucağında bir kuğu tutuyormuş gibi aynı derecede ağır olan, kadının göğüslerine ve karnına yaslanmış pençelerle biten altı tane sinirli bacakları, gizemli gözleri ve bir saat yayı gibi kıvrılmış hortumlu yuvarlak bir kafası olan kalın ve pelüş bedenli devasa bir kelebek tutan al yanaklı çıplak bir kadın oturuyordu. Dar alanda tam açılamayan kanatları kabini bir duvar kâğıdı gibi, aynen kaynak alevine bakamadığın gibi gözlerini yaralamadan bakamadığın elektrik mavisi ile örtü-

yordu. Kadın kırkın üzerindeydi. Bunu, cam gibi ve bilgili gözlerinin altındaki torbalar, uçları hafif toprağa doğru sarkmış ve içinden mavi kılcal damarlarının geçtiği beyazımsı kupları olan memeleri, birkaç derin katmanlarının boy gösterdiği karnı söylüyordu. Saçları asansörün yıpranmış zeminine kadar uzamıştı ve sağ baldırını açık bukleler ve lülelerle sardıktan sonra son filizleri yere değiyordu. Kucağında kelebeği taşıyan kadının ikonası yönünden, ilkbaharın baş döndürücü kokusu içinde çabuk eriyen bir parfüm esiyordu. Kaşları arasında ise devasa melankolik bir Omega kazılıydı.

Kadın, etrafı alacakaranlıkla sarılı iki gence bakarak uzun süre neredeyse hiç hareket etmedi. Ayağa kalktığında onlar kelimenin tam anlamındaki bir kadının kalça kemiklerinin gücünü ve aşağısına doğru kadifemsi bir çatlağın boy gösterdiği pubisinin bombeli beyazlığını kapatamayan kuru ve kıvırcık saç ağının zarifliğini hissedebildiler. Bir göz farı gibi mavi bir toz bıraktığı duvarların darlığından kurtulan kelebek birkaç kez kanatlarını çırptı. Açık halleriyle üç metreyi geçiyorlardı. Kadın kollarını halkalı bedenin etrafına geçirmiş bir şekilde kelebeği sımsıkı tutmuş olmasına rağmen, kelebek oradan kopmayı başardı ve yırtıcı bir kuş gibi meydanın üzerinde dönerek en sonunda dipteki evin sıcak arka duvarına kondu. Sarı duvarı neredeyse tamamen kaplayan açık kanatlarıyla, yakut rengine dönüşmüş güneş ışınları altında güneşlendi, sonrasında ise kanatlarını kapattı ve kavlamış duvarın altında büyümüş olan hindiba ve papatyalara doğru uçlu bir gölge göndererek öylece, bir güneş saati ibresinin bıçağı gibi kaldı. Kanatlarının alt tarafında, nesneleri yalayarak geçen ışığın altında, üst taraflarındaki maviden çok daha silik olan bir mavi fonun üzerinde damarlar ve sinirler öne çıkıyorlardı. Bacalı evin uçlu çatısının üstünde, hâlâ öğle sonrasının gökyüzünde, beyaz ve zorlukla fark edilen yeni ay kendini gösterdi.

Kadın, on iki sene boyunca garip bebeğini emzirerek ve belki de rüya görerek veya asansörün arka duvarındaki aynada

hipnotize olmuş bir şekilde kendisine bakarak beklemiş olduğu kutudan dışarı adım atarak "Sen Maria'sın" dedi. Meme bezleri gözyaşları bezleri gibi, aynı hormondan kaynaklanan değişiklikler olduğundan, kadın bebeğini sırayla, hem gözyaşı hem de süt ile beslemişti. Şimdi ilkbahara sarılmış olarak, zarif bir şekilde sıcak kaldırımda adım atıyordu. Costel ve Maria, ıssız sokakta, çok yavaş bir şekilde kadının sağında ve solunda yürüyorlardı. "Charlie senden bahsetmişti. Yalnızca bir an için görüştük fakat o bir an içinde her şeyi söylemeye vakit buldu. Bu seneler, karşıma çıkacağın güne kadar geçen seneler, o kadar çabuk geçtiler ki sanki bir kitaptaymışım da yazar, 'Ve on iki sene geçti' diye yazmış gibi... O kadar, bir cümlenin süresi kadar, beni ve çocuğumu sıvılaştırılmış zamandan oluşan bu ampulün içine kapattığı sonsuz bir cümle. Küçüklüğümde, binyıllar için şişesine kapatılmış cinin hikâyesini okuduğumda, öyle bir şey nasıl yaşanabilir diye irkiliyordum: Sonu olmayan bir suskunlukla bir hareketsizlik, kendi kendinin tadına varan kasılmış bir akıl, diğer taraftan çıkana kadar avuçların içine saplanarak büyüyen tırnaklar, yalnızca bir şey hissetmen için yabani bir şekilde diline batırılan dişler ve arada bir, devasa bir güçle içinde büyüyen isteri ve onun zehirli asitlerinde tamamen eriyen sen... Ağzını yırtan, gözlerini çatlatan ve dizinin oynak kemiğini etinden koparan olağan nesneleri olan dürüst, gerçek bir cehennemin adsız işkenceleri ne kadar tercih edilebilir! Bağırarak da kıvranarak da o zaman var olduğunu, bir yerden gelen ve bir yere, hatta başka bir korkunç acıya götüren bir tarihin parçası olduğunu biliyorsun.

"Bende farklı oldu ama; kadınlarda farklı oluyor. Ben krizalitimde yozlaşmış, gözleri olmayan, sinir sistemi olmayan, ümidi olmayan ve beklemeyen, yağ ve yumurtalarla dolu yalnızca bir karın şeklinde bir kabuklu bit dişisi gibi yattım. Düşüncelerini tüketene kadar düşünen ve sonra da zamanın sonuna kadar boş kalan bir bilinç gibi değil, çok daha büyük birinin bir düşüncesi gibi, bir kitabın içindeki bir harf gibi, bir

tablonun içindeki bir renk lekesi gibi. Acı çekmedim çünkü ben kendim acı dokumasının içine dokundum; çünkü başka bir düşünceye, dünyanın köklerindeki fantastik düşünceye aidim. Nasıl ki kutsal ekmek İsa'nın kendisiyse, benim mesajım içimde şifrelenmiştir, o mesaj benim ve parmaklarım, dudaklarım, belim, dalağım, omurgalarım ve kalın bağırsağım, bir tek sana iletilen bu mesajın kelimelerini temsil etmektedir. Beyin tarafından meydana getirilen ve yine de tam olan, kişilikleri ve arzuları olan, yeşil tonlu ela gözleri olan fakat yine de hiçbir içselliği olmayan, düşünmeyen, görmeyen, duymayan ve varlıklarından haberi olmayan, rüyada gördüğün o insanlardanmış gibi, başka birinin tarihinde yaşamak ne kadar garip bir şey. Başkasının romanında ikinci rolü oynamak ve devasa bir uydu karmaşası içinde değil de yalnızca bir tepsinin üstünde bir mektubu getirmek için orada olmak. Kalbin, vulvan, inancın cehennemin dibine kadar gitsin! Mesajı verdin mi? Artık ne bu kitapta ne de başka bir kitapta yer alacaksın. Ve müjdeyi getiren bir mesajı iletmek ne kadar da teselli verici... İnsanlarınkinden farklı bir ses sistemi ile, üçgen çalgı ve çan takımı sesleri çıkarabilen: 'Maria, sevin!' diyen, diz çökmüş, kanatları kabarık Melek olabilmek. Ve sonra da sonsuza kadar kaybolmak için değil de, bir zamanlar kıvrımı olduğun Akıl ile, o kıvrım düzleşiyormuş gibi veya arkasında yalnızca yüce gözlerinden gülümseyen ciddi bir yüz ifadesi bırakıp kaybolan bir gülümseme gibi, tekrardan bir olmak için çözülmek...

"Ben, çarşafın bu buruşukluğu, Tanrılığın bu kıvrımı. Bu kusurluluk, bu kalıntı. Korkunçluğu, eti ve aklı, göz kamaştırıcı güzelliğiyle aynı derecede aşan bu olumsuzluk. Kırbaç yılanıgiller, şeffaf kuyruklu yengeçler, ahtapotlar ve yalnızca dişten ibaret olan derin su balıkları, örümcekler ve uyuz böcekler, kamburlar, cüzzamlılar, geri zekâlılar ve alınlarında tek bir gözle doğmuş çocuklar, gençliğin zirvesindeki güzel bir kadından çok daha az çirkinlerdir. Çünkü o, Tanrı'dan koparılmış bir parçadır, onun ışık organlarının bir biyopsisidir,

bir damla sıvının fışkırdığı işkence verici bir lomber ponksiyondur[14]. O, mükemmeliyetin içinde, tüm canavarlardan ve bütün kâbuslardan daha da çok uzaklaştığı bir delik bırakıyor. Güzelliğe sahip olmak korkunç bir şey. On iki sene boyunca aynaya o kadar çok baktım ki benim günahım, en büyük ve bağışlanamaz günahım -çünkü kibir, güzelliğin yalnızca bir diğer adıdır- berrak ve çekilemez bir hal aldı. Yüzümdeki bir kırışıklığı veya bir gözaltı torbasını ne kadar büyük bir mutlulukla keşfediyordum! Alnım çillerle lekelendiği zaman ne kadar çok rahatlıyordum! Ve dudağımda bir uçuk çıktığında günlerce mutlu oluyordum; çünkü takımyıldızların derinliklerinde bir süpernova, yaramaz maddeyi mahvederek, bir sürü parseği[15] kanla doldurarak patlıyormuş gibiydi. Yaşlanarak, alevi gittikçe daha az kırıyordum, benim kıvılcımım, külün zarif dokusuna gittikçe daha çok bürünüyordu. Olmak istediğim tek bir şey var: Bir kitabın içinde bir harf, külden yapılmış bir kar tanesi... Dolayısıyla çifte çenem, sarkmış memelerim, çatlaklarla dolu karnım, varisli bacaklarım kutlu olsun ve hoş geldiler. Güzelliğin, bedenimin hatlarını aydınlatarak ve tekrardan sonsuz güzelliğe eklenerek bir plazma gibi içimden aktığını, hissediyorum..."

Sokağın sonuna ulaşmış, aralarında, meme uçları kaybolmaya başlamış ışığın içinde koyu kırmızıya bürünmüş büyük kadının bulunduğu Costel ve Maria, neredeyse ıssız bulvarın uçlu perspektifini süzerek durdular. Yine de arada bir, gençlerden, başlarında şapkalar ve kollarında çantaları olan liselilerden, saçları arkaya doğru taranmış üniversitelilerden, kaşları garip bir şekilde alınmış, Tomazian'ın radyoda şakayla söylediği gibi "kaşları deplasmanda olan" ve saçları bukleler halinde

14. LP, bir tıbbi teşhis ve bazen tedavi yöntemidir. Beyin omurilik sıvısı (BOS) örneği alınarak biyokimyasal, mikrobiyolojik ve sitolojik inceleme yapılabilmesi için bir tıbbi prosedürdür. Bazen de artmış kafa içi basıncı düşürmek için yapılır.
15. Gökbilimde kullanılan uzaklık ölçü birimidir. Paralaksı 1 olan bir gökcisminin uzaklığına denktir. (ç.n.)
1 Parsek, yaklaşık 3,26 ışık yılına eşdeğerdir.

yapılmış kızlardan oluşan gruplar geçiyordu; romanlarda ve dergilerde o kadar dalga geçilmiş "eskilerin" tekrardan "gündemde" olup olmadıklarını sordurtacak kadar fiyonk şeklinde bağlanmış kravat takmış, elinde kamıştan yapılmış bir baston taşıyan, şık dikilmiş bir takım elbise giymiş bir bey de görüyordun. Yolcular, köşede, bir tabutun kapağı duvara yaslanmış cenaze malzemeleri satan bir dükkânın önünde durmuş üç kişiye düşüncelere dalmış bir şekilde bakıyor olmalarına rağmen, sıra dışı bir şey görmüyorlar gibiydiler. Genelde yaptığı gibi ayaklarının ucunda yükselerek yürüyen, dizlerinin arkasına kadar gelen ve oradaki tatlı deriyi filizleri ile tahriş eden saçları olan asansördeki kadın, kapalı bir göze benzeyen o oval, bal rengindeki bir havadan oluşuyormuş gibi görünüyordu. Genç dokumacı kız, oradan geçenlerin, kadını yine de onlar kadar iyi görebildiklerini, fakat akıllarının onu kaydetmeyecek kadar Bükreş'in o nostaljik ve garip köşesiyle ve akşam vaktiyle o kadar iyi bağdaştırdıkları için, kadının ikonasının direk heyecanın ve rüyanın karanlık derinliğine indiğini tahmin etti.

Tekrardan donakalmış evlerin yanından geçerek döndüler. Mavi kâğıtla kaplanmış camların ve fon perdelerin arkasında yer yer birer ışık yanmıştı. Maria, büyülenmiş bir şekilde Silistra Sokağı'ndaki ev sahiplerinin odalarındaki muhteşem eşyaları hatırladı: pembe veya mavi renkli süngerden elbiseleri olan bebekler, boyalı tüyleri olan vazolar, yünden kedi yavruları sergileyen tablolar... O fon perdelerin arkasındaki odalarda da kim bilir bu türden kaç güzellik vardır! Kız, hayatı boyunca bibloları, makrameleri, çerçeveli fotoğrafları sevecekti ve on-on beş sene sonra, Ştefan cel Mare'deki evini, kocasının "Yine mi bir tavuk aldın? Görürsün sen, bir gün hepsini atacağım!" gibisinden dalga geçmelerini kabullenmiş bir şekilde karşı koyarak tanesi iki-üç leiye melekler, kaolin sincaplar veya ördek yavrularıyla dolduracaktı.

"Benim ne çocukluğum ne de gençliğim oldu. Doğmadan önceki sonsuzluğu hatırlamaya çalışıyormuşsun gibi, hafıza-

mı, onları bulmak için boşuna kazıyorum. Yine de orada, hiçbir şeyimizi temsil ettiğimiz ve hiçbir şey temsil etmeden ve göstermeden yalnızca bir şeyleri gösterilebilecek aparatın var olduğunun işareti olan, gri bir ışık, siyahın biraz daha açık bir tonu var. Görebileceklerini bilen fakat kaderlerinin bir kazası sonucu göremeyen körler vardır ve ayrıca bir şeyin eksik olduğunun farkında olmayan, birden alnımıza bir çiçek gibi bir duyu organı açılırsa veya güvelerinki gibi kabarık antenlerimiz çıkarsa nasıl bir şey hissedebileceğimizi hayal edemediğimiz gibi, onlar içinde görmenin hayal bile edilemez bir şey olduğu başka körler vardır. Her zaman var olmak için yaratıldığımı, körlerin veya ölülerin büyük ve berrak gözleri gibi sağlam bir akla ve bedene sahip olduğumu fakat yine de varlığı algılamadığımı bildim. Çürümüş yaprağı altında yaşayan spiral şekilde kıvrılmış bir çok bacaklı neler yaşıyor ki? Bir demlemenin içinde yaşayan bir terliksi hayvan dünyanın gösterilerinden ne kadarını hissedebilir ki? Bir tren hareket memurunun silik ve orta dereceli rüyasında yaşamışım gibi ben de yirmi seneden fazla bir süre için aynısını yaşayıp hissettim. Büyük bir ihtimalle ben de geceleri, ıslak bezlerin içine sıkı sarılmış bir şekilde, küçük kollarımı dışarı çıkarmaya çalışarak vızıldamışımdır, daha sonraları okula gidip teneffüslerde sınıf arkadaşlarımla itişmişimdir ve parmaklarım, yanaklarım ve dilim mürekkeple dolmuştur... Herkesin onu istediği gibi çevirebildiği, memelerinin acıyarak büyümesinden utanan ve bundan dolayı bir kızgınlık hisseden, on üç yaşlarında yumuşak ve hantal... İç çamaşırıma ilk pamuk parçasını koyan ve gittikçe büyüyen bir sinirle oradaki ıslaklığa katlanan bir kız da olmuşumdur. Belki de yüzü çıbanlarla dolu bir çırak bana kur yaptı ve bir palyaço rolünü oynayarak okul çantamı taşıyarak beni evime kadar götürdü... Hiçbir şeyden haberim yok. Tüm bunlar, dışarıdaki Ağustos ışığından dolayı ve arabaların ön camların parlaklığı ile renkli yazılarla dolu vitrinlerden dolayı gözlerini kısarak sinema salonun karanlığından çıktığında, aklında bütün diğer

şeylerle karıştırdığın bir filmin yapısı kadar bile değiller. Yalnızca şu kadarını biliyorum: bombardımana kadar bir Romen-Alman petrol şirketinin bürolarının bulunduğu bu binada yaklaşık bir sene boyunca asansör memuruydum. Bir sene boyunca, günde sekiz saat, asansörün kapısını açarak ve kapatarak, demir ızgarayı bir yana çekerek, düğmelere basarak, memur beyleri ve parfüm kokan sekreterlerini yukarı ve aşağıya taşıyarak, hayatı boyunca bu işi yapmaktan ve iki metre kare bile olmayan bu kutunun içinden emekliliğe ayrılmaktan başka bir perspektifi olmadan bu sandalyenin üzerinde oturdum. Bir gübre fabrikasında çalışan ve yalnızca birkaç ay içinde akciğerlerini dışarı tüküren bir işçi, onar tane tabak veya aynı zamanda sekiz bira götüren ve poposu çimdiklerden morarmış bir garson, tüm domuzlara ve sarhoşlara katlanmak zorunda kalan bir fahişe de olabileceğimi düşünerek her günümü dört duvar arasında geçirdim... Böylece en azından bir sandalyenin üzerinde oturuyordum, en azından bazen kibar beyler (benim dehşetime karşı, asansöre yalnız bindiklerinde ve yukarıya kadar götürmem gereken durumlarda onlar da neredeyse her gün bana dokunmaya çalışıyor olmalarına rağmen; bazen de bir asansör memuru için alışılmış olan bir şey de görüyordum: Sana bir şey gösteren bir bey ve hâlâ romantik hayalleri olan bakire bir kız olan sen, gözlerini sakınmaya vakit bulamadan, retinalarında o pembe çubuk ile kalıyordun ve onu aklından çıkaramadan bir gece boyunca yalnız yatağında ağlıyordun) bana gülümsüyorlardı, en azından hava kolonya ve Havana purosu kokuyordu... Kendi küçük gururlarım ve tatminlerim de vardı: Hızlı ve kesin bir hareketle asansörü tam katların karşısında, ne bir milimetre yukarı veya daha aşağıda durdurduğumda, herkesin bana hayranlıkla baktığını düşünüyordum... Akşamları, şirket kapandıktan sonra, ben de beli tutulmuş bir şekilde, bir rüyada gibi bir saatlik bir ilerleyişin sonunda, yatakta bir dişi köpek gibi kıvrıldığım küçük odama varmak için, sokakların külü içinden geçiyordum. Hiçbir za-

man hiç kimseyi görmüyordum, hiçbir yere çıkmıyordum. Her pazar istisnasız yağmur yağıyordu ve tek uğraşım ıslak pencerenin yanında oturup dışarı, evin arkasındaki avluya, oradaki ağacın yağmur altında nasıl titrediğini görmek için bakmaktı. Fakat evlenmemiş başka kızlar gibi düşler ve yakınmalar içinde kaybolmuyordum. Hiçbir zaman hiçbir şey yaşamamıştım, değdiğim her şey çok açık bir şekilde kül oluyordu. Tam da kimsenin beni seçmediği için benim bir seçilmiş olduğumu gittikçe daha açık anlıyordum. Seçilmiş değil çünkü bunun için kendimi çok ufak ve zayıf hissediyordum, yine de bir şey olacaktı, gerçek birkaç saat veya an yaşayacaktım. Benim olmasa da bir tarih içinde yaşayacaktım, tüm dünyalar arasında en gerçekdışı dünya olsa bile, bir dünyanın içinde bana ahenk ve saygınlık verilecekti. Çünkü sana gerçekliği veren madde değil, masaldır. Bir taşın içine oyulmuş olabilirsin ve sonsuz kumulların içinde bir yerlerde kaybolmuş bir şekilde var olmayabilirsin fakat bir rüyadaki bir hayaletsen, tam da rüyanın büyük ışığı seni kanıtlıyor, inşa ediyor. Ve orada, uyuyan birinin karmaşık hikâyesinde, hayattaki bir milyar dünyadan daha gerçeksin.

"Ve bir ilkbahar-yaz-sonbahar-kış gecesinde (eğer ki bir zamanlar sahip olduysam, günlerin ve mevsimlerin sırasını kaybetmiştim) ışık birden sönüp ve etrafımda bir sigaranın arabeski gibi başıboş yüzen bir korku kokusuyla kendimi asansörün son katında sıkışmış bulduğumda, aniden benim astral saatimin[16] geldiğini bildim. Dışarıda sirenler durmadan bağırıyorlardı, yaklaşan bombardıman uçaklarının motorlarını bir metafizik duyusu ile duyabilecekmişsin gibiydi ve kısa zamanda, korkunç bir şekilde şimşekler çakıp dilinin üzerinde paslanmış bir tat hissettiğin ve çocukların başlarına çarşafları geçirmiş bir şekilde çığlıklar attıkları bir yaz fırtınasındaki gibi, yer sarsılmaları ile patlamalar başladı. Bu tür göz kamaş-

16. En önemli saat anlamını taşımaktadır. Stefan Zweig'in değişiğiyle "yıldızının parladığı anlar" – "İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar" isimli kitabından. (ç.n.)

tırıcı bir şimşek tek bir vuruşla binanın tuğladan ve kireçten yapılmış etini parçalara böldü ve ayakta kalan tek şey, direklerden ve siyah tel örgüden oluşan iskeletti. İçinde, son katta, ahşap ve kristal kulübemde benim bulunduğum ve etrafında, ara ara sert bir şekilde, uçaksavarların atışları ve bombalardan oluşan halının alt üst edici patlamalarıyla aydınlanan gece Bükreş'in bulunduğu iskelet. Alttaki felaketin tam tersine, masif kristalden yapılmış gibi ilk çeyreğindeki ay, etrafına hareketsiz bir örümcek ağı örmüştü.

"O zaman kıyafetlerimi çıkardım ve orada, dar gerdek odamda, tamamen çıplak bir şekilde, ayakta, kanatlı damadı bekledim. O benim burada olduğumu, beni kabininden görmeden önce bildi, karnımın aşağısında salgılanan feromonları hissetti (beyin ve burun delikleri ile hissetti çünkü büyük beyin, koku soğanın korkunç kabarmasından başka bir şey değildir) ve katran ve metalden oluşan zigguratımın[17] üzerine pike yaparak indi. Ve bir anda, sarışın ve çıplak, güçlü, altın renginde cinsiyeti ereksiyon halinde, kürek kemiklerinin arasındaki kanatlarıyla ve gümüş bir kolyenin üzerinde bulunan boynundaki plaka numarasıyla benim kabinimde oldu. Ona asıldım ve on tane taçyaprağı olan bir çakranın mistik halesine girmişiz gibi her şey aydınlanmıştı, büyülü renklere bürünmüştü. Ondan koptuğumda, karnımın merkezine yalnızca sedef renkteki sıvıyı değil, zarif etten oluşan kanülü[18] bir anda birbirimize her şeyi söylediğimiz, birbirimizin hakkında metabolizmalarımızın kimyasından bütünlüğümüze, tercihlerimize, tecrübelerimize, hayallerimize kadar her şeyi bildiğimiz iki akıl arasında bir iletişim kordonu haline dönüşmüş gibi mutlak bir bilgelik de soktu. Luisiana, Baton Rouge'den Charlie Klosowsky idi. Malta'daki bir hava üssünden neredeyse her gün kalkan ağır bombardıman uçaklarına eşlik ediyordu. Teğ-

17. Ziggurat, (Akatça ziqqurrat, zaqā "yükselmiş yere kurmak") eski Mezopotamya vadisinde ve İran'da terası bulunan piramitlere benzeyen tapınak kulesidir. (ç.n.)

18. İçinde bir kanal bulunduran igne. (ç.n.)

mendi ve pervanenin kanatları görünmez olana kadar dönerken, aralarından akıllıca bir mekanizma aracılığıyla atış yapan zarif Spitfire'ının üzerinde, yaklaşık olarak bin uçuş saati vardı bile. Romanya'nın ve Balkanlar'ın üzerinde birçok kez uçmuştu. Ploieşti'nin yanındaki rafinerilerin çelik silindirlerinin nasıl havaya uçtuğunu, Câmpina'daki sondaların kibrit çubuklarından yapılmış gibi nasıl parçalara bölündüğünü seyretmişti; gökyüzünde, yakalamaca oyununda olduğu gibi IAR ve Stukas'larla birbirlerinin ardından koşuşturmuşlardı; bir obüs tarafından karnından vurulan bir bombardıman uçağının alev ve siyah duman toplarını, fakat üç bin metre altta, dünyanın bir harita gibi soyut çatlaklarında yükselen tozlu mantarları da görmüştü. Hayatı boyunca tek şey yapmış gibiydi: Saatlerce, kabininde yalnız bir şekilde, benim de asansörün kabininde düğmelere basıp katların birbirinin izleyişini seyrettiğim gibi, manevra kolunu tutmuştu, makineli tüfeklerin düğmelerine basmıştı, uçakların ön panellerinin gözlerine bakmıştı. İkimiz de inip çıkıyorduk, hiçbirimizin hatıraları ve özel hayatı yoktu. Dünyaya (fakat hangi dünyaya?) eş merkezli ışık dairelerinden oluşan bir halenin içinde birtakım böcekler gibi çiftleştiğimiz yalnızca o an için gelmiştik. Ve hep öyle kalacaktık: Ayakta, birbirimize yapışık, üst tarafta bakışlarımızla, alt tarafta milyarlarca bilgi bitin beni nasıl istila ettiğini hissettiğim seminal[19] kablo aracılığıyla birleşmiş bir şekilde. Birbirimizden koptuğumuz anda bile, bir adım geriye çekilip terle ıslanmış karnım ile göğüslerimi seyretmek için bir an daha durduğunda bile, o kapalı devrenin içinde, erkeğin kadının içine cinsiyeti aracılığıyla, kadının ise erkeğin içine bakışları aracılığıyla aktığı o dairenin içinde öyle kalmaya devam ettik. Ben de bir kez daha kıvırcık kıllı ve yine ıslak olan göğsüne, yumuşak cinsiyetine baktım ve sonrasında tekrardan gri kabinine döndü. O da savaş zamanındaki bir siyah-beyaz filmdeymiş gibi tamamen gri görünüyordu, açık veya kapalı

19. Meni ya da tohumla ilgili. (ç.n.)

gökyüzünde düşman avcı uçakları ile birbirlerinin arkasından koşmaya, belki de aynı gün düşürülerek veya yaşlanana kadar yaşayarak, torunlarını dizlerinde oynatarak ve savaşta nasıl savaştığını anlatarak devam etti. Artık kimin umurundaydı?

"Bana gelince on iki sena boyunca, yaşlanarak ve çocuğumu büyüterek kabinimde kaldım. En başından onu rahmimde hissettim; ilk önce korkutucu, kör, şansıma yumuşak fakat korkunç görünen ağız kancaları olan bir larva gibi. Çünkü onu karnım kristaldenmiş gibi görüyordum. Plasentamı bir lahana yaprağının üzerindeki bir tırtıl gibi kemiriyordu. Sonra da bacakları çıktı ve koltukaltlarına kanatlar filizlendi. Ve fallop tüplerime[20] bir böcek koleksiyon kutusuna gerilmiş gibi gerilerek ve onu bizim dünyamızdan ayıran jelatin tıpayı, hortumuyla emerek bir günden diğerine kelebeğe dönüştü. Doğduğunda, tümüyle kanatlarına sarıldı ve kan, plasenta sıvısı ve kendi dışkıları ile kirli bir şekilde çıktı. O yüzden onu günlerce salya, gözyaşı ve sütle temizlemem gerekti. Ancak bir hafta sonra parlak gözlü, yumuşak ve tazeydi ve o zamanlar ayna ile ızgara arasında bulunan alanda istediği gibi çırpabildiği kanatlarını açmıştı. Başlarda, kanatlarının uçları arasında iki avuçtan fazla mesafe yoktu ve mavileri şimdiki gibi ışıltılı değillerdi. Gün geçtikçe olgunluğa ulaşması gereken bir dişi. Her gün parmaklarımla karnının yumuşak tüylerini tarıyorum ve son kıvrımlarına doğru, gökyüzünü yüzlerce kilometre boyunca yalnızca onların antenlerinin algıladıkları parfümle dolduracak tüplerinin nasıl gelişmeye başladığını hissediyorum. Feromonlar: bir kilometre küp havaya bir molekül yeterli. Evet, yakında çocuğuma talipler gelecek..."

Talipleri çıkmışlardı bile fakat ne kadar da işe yaramazdılar! Meydandan önceki son dört katlı apartmanı geçen üçlü, siyah tel örgüden yapılmış kulenin arkasında, fantastik bir resim gördüler. Dipteki evin arka duvarı olduğu gibi kelebeklerle

20. Rahmin üst köşelerinden yumurtalıklara kadar uzanan, her biri yaklaşık 10 cm uzunluğunda iki borudur. (ç.n.)

doluydu. Ortada, asansördeki kadının büyük kelebeği ışıltılı kanatlarını tekrardan açmış bir şekilde kıpırtısız duruyordu. Uçlarında tokmakları olan antenleri, ağzında emziği bulunan ihtiyar kadının tekrardan belirdiği pencereyi simetrik bir şekilde içine alıyorlardı. Devasa kanatlarının etrafında, bir tanesi bile diğerine benzemeyen, tüm şekillerde, boylarda ve renklerde kelebekler gelmişlerdi ve simetrik ve düzgün bir şekilde dizilerek, görülmemiş bir güzellikte bir halı oluşturuyorlardı. Akşamın damıtılmış ışığında bile renkler, parlayarak ve bir anlamda birbirleri ile birleşip birbirlerinden uzaklaşarak yumuşak tonlarla kadifemsi bir şekilde buharlaşıyorlardı. Bütün bu süreç ile ise, meydana dalgalar getiriyorlardı, ortak bir kahverengiye bürünüyorlardı ve birden o kadar saf bir yeşil, gök mavisi, ağaç kavunu sarısı, akaju, kökboya bitkisi renkleri içinde parlıyorlardı ki onları kuvars bir prizmanın alevleri veya mor bir safran çiçeğinin üzerindeki sabah şebnemlerinin bir iğne ucuna benzeyen ışığı olduklarını düşünebilirdin. Üstteki yeni ay, güçlü ve keskin bir şekilde doğmuştu.

Altın renkli çıplak kadın, ağzını alttan bir deri dizgini tarafından tutulan dilinin yay gibi ucu görünecek kadar kocaman açtı ve keskin bir ses çıkardı. Devasa kelebek aniden duvardan ayrıldı ve gök mavisi kanatlarının esintisiyle diğerlerini savurarak, tekrardan boş alanın üzerinde döndü ve bir kır faresine saldıran bir atmaca gibi annesinin göğsüne saldırdı. Kadifemsi bedeninin uzunluğu neredeyse annesininki kadardı. Kadın onu kucakladı ve Maria'ya döndü: "Yakında olacak" dedi o kadar hüzünlü ve garip bir gülümsemeyle ki yıllar sonra bu gülümseme Maria'nın korkunç kâbuslarında yer alacaktı. Ve gençler kendine gelmeden önce kadın kelebeği asansörün içine itti, lifli saçlarına sarılmış bir şekilde, büyük ve ağır haliyle kızın önünde diz çöktü ve sağ elini öptü. Elinin üstüne yapışmış dudaklar Maria'nın beynine doğru yükselen ve bir an için kıvılcımlar çıkarmasına yol açan buharlaşan bir sıvı salgıladılar sanki. Costel sevgilisinin şakakları etrafında çok net bir şe-

kilde ışınlardan oluşan bir taç gördü (fakat çok kısa zamanda unuttu). Kadın kalktı, altları neredeyse hayvani olan, karanlık vulvası ile asil kalçalarını göstererek döndü, asansörün kabinine girdi, sandalyeye oturdu ve tekrardan kelebeği kucağına aldı. Tüm bu süre içerisinde hava başka pul kanatlılarla o kadar doluydu ki iki genç resmen onları soluyorlardı: burun deliklerinden akciğerlerine çekip, alveollerin içinde nasıl çırpındıklarını hissedip tekrardan akşamın içine salıyorlardı. Fakat sonunda karanlığın tam çökmesiyle ve yaz gökyüzünde (çünkü hiç şüphesiz ki yaz gelmişti ve gece sıcak ve güzel kokuluydu) ilk yıldızların belirmesiyle kelebeklerin tümü, aydınlık bir kapana giriyorlarmış gibi, asansörün dar alanını tümüyle doldurarak, asansöre girdiler. Kadın ve kelebek, ızgaranın demirleri arkasında artık gözükmüyorlardı. Maria metal kapıyı kapattı ve asansör zift kuleyi titreterek yavaşça yukarıya çıkmaya başladı. Zirvede, büyük tekerin altında durdu ve eğer ay, mavi bir şekilde kristal camlara vurmasaydı tamamen görünmez olurdu.

Maria kumral genci elinden tuttu ve hüzne kapılmış bir şekilde spektral sokaklardan evine doğru yola çıktı. Bir saatten fazla bir süre şehri hiç konuşmadan kat ettiler. Costel tamamen, parmaklarının dokunuşlarına bazen hafif irkilmeyle cevap veren kızın küçük ve yumuşak avucuna konsantre olmuştu. Hava boğucuydu ve yolun kenarındaki ağaçlar yaprak ve özsu kokuyordu. Bir tramvay hırıldayarak ve raylarda sallanarak terminale, Vatra Luminoasă'ya çekiliyordu. Çöpçüler çöp sepetlerini bordürlerin yanından itiyorlardı, yolu süpüren kadınlar ise süpürgelerine yaslanmış bir şekilde sigara içerek ikişer-üçer duruyorlardı. Birer fabrikanın atölye pencereleri aydınlıktı ve içeride kesik kesik çalışan makineler görünüyordu: gece vardiyasıydı. Sonunda Colentina Sokağı'na girdiler. Sabun fabrikasının bulunduğu taraftan çekilmez bozuk yağ kokusu geliyordu. Depolara benzer şekilde katranlı kartonla kaplı, alçak ve yıkık dökük evlerin yanından, iki tramvay dura-

ğı daha yürümeleri gerekti. Sonsuz öğle sonrası tarafından neredeyse onun haberi olmadan şeffaf fakat aynı zamanda delinmez bir kehribar yumurtasının içine sarılmış olan Costel -çünkü mucizeyi öngörmek için sol yarım küremizin yakından yakına kısa liflerden oluşan makramesinden farklı sinaptik[21] bir örgüye ihtiyaç vardır ve Costel sol yarım kürenin temiz bir tarikatçısıydı, melankolinin mantıkçısıydı- o zamanlar herkesin dudağında olan bir şarkıyı mırıldanıyordu:

Ve bir ve iki ve dokuz ve doksan dokuz,
Söyle Garofiţa söyle...

Ve kızın servikal kaslarının[22] kasılıp bakışlarını ona doğru çevirmesi için, ondan sonra ise ITB - Bükreş Ulaşım İşletmesi atölyelerinde çalışmış olduğu planya makinesindeki gibi başka bir becerikli manevrayla en azından küçük bir gülümsemesini, elmacık kemiklerinin hafif kalkmasını veya perioral[23] ve periorbital[24] büzgen kaslarının "aydınlanma" olarak adlandırılabilecek o yüz ifadesi içinde kompleks ve tanımlanamaz koordinasyonunu sağlamak için nasıl bir yayı veya kaldıracı harekete geçirmesi gerektiğini soruyordu kendi kendine. Hâlâ bakir ve Maria'dan dört yaş daha küçük olan oğlanın aklında, odasındaki kirli kitabındaki logaritmalar, sinüs, kosinüs tablolarına benzer kocaman bir tablo şekilleniyordu, binlerce jeste, kelimeye, beden hareketlerine, yüz ifadelerine, saç şekillerine, giyilen kıyafetlere, ayakkabılara, sigaralara, bulut şekillerine, kötü hava koşullarına, takımyıldızlarının pozisyonlarına, politik olaylara, kaldırımdaki küçük taşlara, bir anlık hatıralara tek ve değişmez bir ilişki içerisinde kızın yine aynı sayıda tepkisi

21. Sinaps, nöronların (sinir hücrelerinin) diğer nöronlara ya da kas veya salgı bezleri gibi nöron olmayan hücrelere mesaj iletmesine olanak tanıyan özelleşmiş bağlantı noktalarıdır. Sinaptik, sinapsa ait olan demektir. (ç.n.)
22. Rahim boynu kasları. (ç.n.)
23. Ağız çevresi. (ç.n.)
24. Göz çukuru çevresinde, göz çukurunu çevreleyen. (ç.n.)

denk geliyordu. Yalnızca, kızın, acemice tıraş olmuş yanağına hızlıca dokunması için aynı zamanda harekete geçirilecek ve senkronize bir şekilde çalışacak dişli çarkın yüzlerce parçasına, ona sarılması için yüz binlerce dişli tekerin ve iletim kayışlarının birbirinin içine girmesine, Maria'nın ona bir gün "Seni seviyorum" demesi için ise (ve bu noktada Costel onun bütün mekanik özelliklerinin artık hiçbir işe yaramayacağından hiçbir şüphesi yoktu) uzayda koşan fotonların sayısından daha fazla bileşeni olan, evrenden daha geniş ve kompleks bir dişli çarka gerek vardı. Şimdilik tabloda çok az kesinlik vardı; hipotezlerin, silmelerin ve düzeltmelerin sayısı ise fazaydı. Yakından yakına beklenmedik ve aykırı yönlere uzanıyordu.

Bulaşık artığı kokan zift gibi karanlığın içine dalarak yolun sağ tarafında bulunan sokaklar karmaşasının içine girdiler. Ağustosböcekleri cızıldıyor, köpekler havlıyorlardı ve arada bir, başında kasket olan yaşlı bir adam, başını avluya giriş kapısından dışarı çıkarıyordu, yolun yukarısına bakıyordu ve bir şeyler mırıldanıyordu. Sonrasında kapıyı kapatıp asmanın altında kayboluyordu. Başka bir avluda birkaç kişi, muşambayla örtülü bir masanın etrafında, bir ağacın dalında sallanan bir ampulün altında, akşam yemeklerini yiyorlardı. Binlerce küçük sinek ve sivrisinek, ampulün etrafında hızlı bir şekilde dönüyorlardı. Fakat evlerin çoğu, bir yıldız tozuyla örtülü bir şekilde sessizliğe ve karanlığa gömülmüşlerdi bile.

Loş bir fenerin aydınlattığı üçgen bir meydanın ortasında, çiçeklerden oluşan bir göbek ve gerçek boyutundan daha küçük olan, silahını öne doğru uzatmış alçıdan bir asker vardı. Bir kolu çoktan düşmüştü ve ardında betonların pekiştirildiği türden bir demir parçası bırakmıştı. Son derece hüzünlü bir yerdi. Onun içine girerek, seni çevreleyen her şey gibi solgun ve soyut oluyordun. Ama Maria, tam da orada durdu, Costel'e doğru döndü ve ciddi, neredeyse sert bir şekilde: "Beni öp" dedi. Banatlı çocuk aklının çatladığını ve dünyanın düzeninin sallandığını hissetti. Sonuç, nedenden önce meydana geliyor-

du ve zaman tersine akıyordu. Bir anda sonsuz ve hiçbir şeyi öngörmemiş olan tabloyu ateşe attı ve kendini canlı bir yem olarak, zıtlıkların zarif bir ışığın içinde, evrensel bir eritici içinde kayboldukları beyninin diğer küresine teslim etti. Kızı, filmlerde görmüş olduğu gibi, acemi bir şekilde belinden tuttu ve ağzını dili ve dudakları ile açmaya çalıştı fakat kız direndi ve öpüşmeleri beşinci on yıl için tipik, romantik ve saf bir öpüşme, her birimizin dünyaya gelmeden önce annesinin ve babasının öpüşmüş olduğunu düşündüğü gibi oldu. Tam da öyle olmuştu: Yapmacık bir tutku ve bir damla erotizmi bile olmayan bir Hollywood öpüşmesi. Birbirinden kopup Costel kendisine karşı yöneltilmiş yüzü görebildiğinde, Maria'nın yüzündeki ışık bile, parlayan gözlerini ve bir zamanların kusursuz divaların dişlerini öne çıkarmak için kasıtlı ışık efektlerinden ibaret, sahte bir ışık gibi duruyordu. Maria kollarını Costel'in boynunun etrafına geçirmemişti, dans edermişçesine, hafifçe omuzlarından tutmuştu. Kızın kendisi bile neden onu öpmesini istediğini bilmiyordu. Belki de korkudan. Aklına sürekli kelebekli kadının korkunç mesajı geliyordu. O seçilmişti, artık bu konuda hiçbir şüphesi yoktu; ama ne için? Ve niye tam da o? Tanrım, diye düşünüyordu, seçilmiş olmak, meleğin parmağını bir hançer gibi sana doğrultulmuş olarak hissetmek korkunç bir şey! Özgürlüğün bilinmezliğini terk etmiş olduğunu, ışık olduğunu, hayatının her anında takip edildiğini ve hiçbir şeyin, canının bile artık senin olmadığını hissetmek. Salt mutluluk için mi, işkence için mi seçilmiş olup olmadığının hiçbir önemi kalmayacak kadar güçlü ve anlaşılmaz birinin bakışlarının üzerinde durması korkunçtu. Her gün ümit ve ümitsizlikle dua etmeliyiz: "Tanrım, beni seçme. Tanrım seni hiçbir zaman tanımamamı, senin kitabında olmamamı sağla..." Maria şaşkınlıktan ve korkudan titriyordu çünkü artık kurtuluş yolu yoktu. Evet, çırağı korkudan öpmüştü, korkudan onu sevecekti ve korkudan onunla evlenip hayatı boyunca onunla kalacaktı. Bu durum o zamanlar o kadar netti

onun için! O da genç oğlana, sanki onu ilk kez görüyormuş gibi dikkatle baktı: acaba sevilmeye değer miydi? Hayatının erkeği o muydu acaba? Siyah gözler, solgun bir yanak ve hüzünlü birtakım dudaklar gördü. Birden her şey onun için önemsiz oldu. Niye tam da o? Niye tam da o?

Silistra'daki evinin avlu kapısının önünde iki eliyle de tutuşup biraz daha konuştuktan sonra ayrıldılar. Derin bir okyanusun dibindeymişler gibi, yıldızlar ise başka bir ayın dünyası altında yalnızca dalgaların yansımalarıymış gibi görünüyorlardı. Bahçedeki zakkum, tatlı ve baş döndürücü bir koku yayıyordu. Dudaklarını ancak değdirerek bir kez daha öpüştüler ve kız avluya girdi. Dişi tavus kuşu ile erkek tavus kuşu birer odun parçası üzerinde, tel kafesleri içinde uyukluyorlardı. Kızın geçtiğini hisseden Marinache kabardı fakat sesi boğazında ve ibiği gagasının üstünde sallanarak sönük ve gevşek kaldı. Mavi kâğıtla kaplı birkaç pencerede hâlâ ışık yanıyordu ve sakin bir şekilde konuşan veya kavga eden kadın ve erkek sesleri duyuluyordu. Kız neredeyse zift gibi bir karanlığın içinden dar merdivenden üst kata çıktı, her adımda korkunç bir şekilde gıcırdayan ahşap koridoru geçti ve küçük odasının kapısını açtı.

Ay, pencereden gir
Bizim küçük odaya gir

diye fısıldadı çünkü gerçekten ayın orağı, zemini ve yatağın bir kısmını maviye boyuyordu. Birden kendini korkunç derecede yalnız hissetti. Çarşafı başının üzerine çekerek yatağın içine kıvrıldı ve uzun bir süre bir çocuk gibi ağladıktan sonra uyuyakaldı.

Costel bir süre yıldızların sert kokusunun garip, nostaljik bir şekilde uzak köpek havlamalarıyla karıştığı mahallenin boğucu havasını soluyarak avlunun giriş kapısının önünde kaldı. Elleri cebinde, birkaç madeni parayı tüyler ve ekmek kırıntıları arasında hiç farkında olmadan çevirip duruyordu. Maria.

Onun için Maria kelebekli kadın olmuştu, hatta onun dudakları her erkeğin beklediği ve orada, meydanın loş ışığı altında onun emmiş olduğu mistik kelebeği temsil ediyorlardı. Sevgilisinin tamamen zihinsel olan görüntüsü (çünkü onu kucaklamış olmasına rağmen Costel hiçbir zaman, limanlarına imkânsız bir iletişimin filotillası olan ümitlerin, bakışların, dokunuşların, spermlerin, akşamların babafingolarına kadar dolu olan kalyonlarını göndereceği Maria ismini taşıyacak olan dokulardan, bezlerden ve hatıralardan oluşan bir imparatorluğun hâkimi olacağını hayal etmeye cesaret bile edemezdi) parlak bir imbikten akıyormuş gibi damla damla damar sistemine akıyordu, şimdi ay ışınlarıyla çevrili olan kalbine, kulak kepçelerinden ventriküllerine[25] süzülüyordu, sonrasında güçlü bir kasılmayla boyun atardamarlarına fırlatılıyordu, parmaklarını beynine doğru uzatan binlerce filament ve deney tüpüne bölünüyordu, aksonların borularında dolaşıyordu, her bir yıldızlı hücreyi ve her bir nörogliayı[26] birtakım büyüleyici spiroketler[27] gibi hastalandıran glikoz kılıflar içindeki aynı olan milyarlarca Maria, salonlarda ve koridorlarda buluşup, Merkür taneleri gibi daha büyük ve daha kutsal Marialar halinde birbirleriyle birleşiyorlardı ve bunu yüce salonda, grifonlarla[28] çevrili beynindeki yüce tahtta, ayaklarının ucunda iki yüzyıl önce yaşamış olan Polonyalı bir şairin hayran bakışları altında tek ve devasa bir Maria, içine ancak sığabildiği kafatasının tatlı şekillerini yansıtarak tekrardan titreyene kadar yapıyordu. Kızın penceresindeki ışık söndükten sonra Costel bir sigara yaktı ve her bir siluetin yaklaşmasıyla korkmuş bir şekilde irkilerek sıcak labirentin içinden döndü. Her bir adımda, kafatasındaki kadının yavaşça sallandığını hissediyordu.

25. Karıncık. (ç.n.)
26. Yunanca adı kısaca glia olan nöroglialar çoğunlukla sinir sisteminin tutkalı olarak bilinirler. (ç.n.)
27. Uzun bir eksen etrafında helezoni tarzda sarılmış, bükülebilir bir vücuda sahip bakterilere verilen ad. (ç.n.)
28. Kartal başlı aslan gövdeli ejderha. (ç.n.)

Kısa zamanda gece onun için şüpheli bir hal aldı. Çamurlu sokaklar çoğalıyorlardı, üstündeki yıldızlar ise aynı değillerdi: naif ve saf bir dekor gibi yakındılar. Evlerin, zorlukla fark edilebilen kenarları şekilsiz birtakım tümseklere dönüşerek yuvarlanıyordu, köpeklerin havlamaları ise net olmuştu ve gittikçe daha uyuşuk glissandolar[29] içeren birkaç gama üzerinde uzanıyorlardı. "Ne oluyor" dedi genç, elini saçlarının arasından geçirerek. Saçları şimdi bir lastik parçası gibi kompaktı. Eli yüzüne değdiğinde, yıpranmış, yumuşamış, porselen gibi yontulmuş yüz hatlarını hissetti. Görüş alanın kendisi bile, örümcek ağına dönüştü. Costel bir uyurgezer gibi sol eline baktı: parmakları yavaşça avucunun genişliğinde kayboluyorlardı. Bir anda hikâyeden çıktığını, her şeyin üzerinin karalandığı daha yeni oluşan, alanı ve zamanı daha yeni filizlenmiş uç kenarlara ulaştığını anladı. Yine de ondan geriye kalan tek şey ilerleme olana kadar ilerledi. Dünya şimdi tüm renkleri, küçük adamları ve ağaçları karıştırdığın oyun hamuru gibi kirli ve şekilsizdi. Kısa zamanda tüm özellikler son kılıfın içine, gecenin içine çekildiler. Ve o da düşünülmemişe, yazılmamışa, var olmamışa dağıldı. Üzerine eğilmiş olduğum ve artık tükenmez-kalemimin müstehcen çekirdeğiyle kirletmeyeceğim beyaz sayfaya.

29. Müzikte parmağı piyano tuşlarının üzerinden çabuk geçirerek çıkarılan ses. Bir sesten diğerine hiç durmadan ve aşamalı olarak geçilerek elde edilen bir müzik parçası. (ç.n.)

Üçüncü Bölüm

Kahverengi plastik kaplı defterimin önünde atletle durduğum yaz sonunun bu sessiz öğleden sonrasında, ellerime bakıyorum. Bu şekilde ellerim, pencerenin kırmızı altını üzerinde soluk fakat karanlık kenarlarla yansıyor. Yalnızca parmaklarımın ucunda, kanayana kadar kemirdiğim yırtık pırtık derilerinden bir yay gibi çıkan tırnaklarımın böceklerin karınları üzerindeki sert üst kanatları gibi büyümüş oldukları yerde sert olan kırışık ve yumuşak bir cam gibi yarı saydam olan ellerimi örten derime bakıyorum. Derimin altında, zarif bir şekilde ve tetikte, parmakların kaldıraçlarını harekete geçiren tendonlar bulunmakta. Parmaklar ise kendimizden emin olduğumuz için hareket ediyor. Çünkü derimizin sınırları ara-

sında yalnızca kan, lenf, hormon ve şeker akmıyor: daha önemlisi, inanç akıyor. "Bir hardal tanesi kadar inancınız olursa, dağa kendini denize atmasını söylerse o da kendisini denize atar": biz parmaklara dokunmalarını, gözlere görmelerini ve bacaklarımıza yürümelerini söylüyoruz ve bu madde parçaları bizim imparatorluğumuzda bulundukları için boyun eğiyorlar ve onlara emir verdiğimiz anda bize boyun eğeceklerinden eminiz çünkü bir anlamda tam da bu güven, emrin kendisidir. Bedenimizde arter ve damarlarla örülmüş, sinir ve motor son plaklarıyla düğümlenmiş, ozmotik[1] sıvılarla ıslatılmış şüpheye yer bırakmayan inancın, melek özelliğimizin kesinliğinin, bir dolaşım sistemi vardır. Çünkü her zaman biz, bunu, melek olarak adlandırdık: Ruhtan filizlenerek maddeyi hareket ettiren, şekillendiren ve boyun eğdiren, inançla giyinmiş olan aracıyı. Beynimizde bir metafizik vakum pompası bulunmaktadır, altın ışık uzun hortumlar aracılığıyla bedenimizin bütün ilçelerine, departmanlarına, kantonlarına inancın serumunda yüzen zarif haberciler gönderen sinirsel bir kalp. Ve onlar, zirkonyum testisleri ve ametist memeleri olan hermafroditler[2], çizgili liflerden oluşan yığınlara saldırıyorlar, onları kasıyor ve rahatlatıyorlar, ruhumuzun derinliklerinin istediği şeye doğru yöneltiyor ve parmak hareket edip, dağ kendini denize atıyor. Ah, Tanrım, derimiz, sınıra ulaşmış olan inancımızın içbükey bir aynadaki ışık gibi geri dönmek zorunda kalacak kadar sert, mat, içerisi o kadar parlak olmazsa! Umudumuzun ışığı bedenimizi bir açık mavi ve sodyum halesiyle kaplarsa! Kaşlarımızın içinden ateş köprülere benzer şekilde filigranlı ışınlar fışkırırsa ve masanın üzerindeki bir kibrite değerek ona hareket etmesini emrederse! Kaç kez bakışlarım masanın tahtasında ancak fark edilebilen bir kum tanesi üzerinde sabitlenmiş ve aklımda var olan bütün gücümle, "Hareket et! Hareket et" diyerek ve hareket ettiğini, mucizenin gerçekleştiğini hayal

1. Geçişimli. (ç.n.)
2. Erdişi. (ç.n.)

ederek delirene kadar, korku ve ter içinde eriyene kadar saatlerce bekledim... Parmağımın yıldız spektrumunun ona orada, yalnızlığının varlığında ulaşması içini parmağımı tam yanına koyuyordum. Kasılıyordum, kalbim zorla çarpmaya başlıyordu, şakaklarımdaki damarlar şişiyor, gözlerim çok ağır bir kaya parçası kaldırmak istiyormuşum gibi göz çukurlarından çıkıyorlardı; fakat hayır, melekler dermaya[3] iç tarafından dokunuyorlardı, terle birlikte çıkmaya çalışıyorlardı ve ilahi bir güç tarafından çekiliyorlarmış gibi tekrardan kalbe doğru iniyorlardı. Yeterli inancım yoktu ve salgıladığım inanç ise bedenimin kemik ve bağırsak çuvalını ancak doldurmayı başarıyordu.

Bazen kendimi inanç aracılığıyla en azından Bükreş'in kenar mahallelerine, bir hücrenin etrafındaki sert zar gibi şehri dönen çevre yoluna ve demir yoluna kadar uzanmış hayal ediyordum. Deli ve kaotik ulaşımı ile, her bir makinenin her bir parçasının çoktan moral açıdan ve fizik olarak yıpranmış olan sanayi platformları ile, bin bir çeşit ve renkte likenlerin açtığı üniversiteleri ve kütüphaneleri ile, donmuş heykelleri ile (ah, heykeller!), kolesterolden örülmüş birtakım kılcal damarlara benzer Dâmboviţa ve Colentina ırmakları ile, melankoliye batırılmış sakinlerin etrafında kristalleşmiş merkezdeki kübist apartmanları ile, çiçek açmış ıhlamur ağaçlarının bulunduğu gölgeli sokaklarda rastgele dolaşan dövmeli kalçaları olan kadınları ile, -şehir benim yapay bedenim olabilir, kendi adımı ona verebilirim ve kendi arzularım ile onu ıslatabilirim. Nehir taşından yapılmış bodrumlarında akreplerin ve vampirlerin kaynamasını kontrol ederdim, kafasını soğuk tuğlasına dayamış, bir duvarı ıslatan bir sarhoşun kanalından fışkıran çişinin her damlasının izlediği yolu hesaplardım, Telefon Sarayı'nın üzerindeki çanak antenlerinin parçaladığı bulutların şekilleriyle tutkulu bir şekilde oynardım, onlara çakmak, örümcek, Yehova, raptiye şekillerini verirdim, kabarıklıklarıyla yıldızlı

3. Cildin ikinci tabakası, altderi. (ç.n.)

gökyüzü boyunca korkunç küfürler yazardım... Aniden insanların, sıçanların, sineklerin ve bütün diğer canlıların üreme sistemindeki östrojen hormonların üremesini yasaklardım ve seneler boyunca canlı dünyanın melekleşme yoluyla nasıl parçalara bölündüğünü seyrederdim... bütün Ortodoks kiliselerini, etlerinin içinden duvarlardaki ikonaların her tarafa saçılmış altın ve açık mavi granüller gibi görüneceği yarı saydam denizanalarına dönüştürürdüm, özel kıyafetleri içindeki papazlar kilise mihrabının etrafında yavaşça çarpan kofullar[4] ve organeller[5] olurlardı, kilise cemaatinin üyeleri ise, El Greco'daki gibi lifli olurlardı: beyaz kıyafetleri üzerinde öldürücü hücre pilleri taşıyan solgun, yırtık pırtık saçaklar. Ve yüzlerce kilise, kubbelerini gökyüzüne doğru fırlatarak, gökkuşağı rengindeki dantellerini gittikçe daha yukarıda, saf havanın içinde uçuşturarak, şehrin derisinde canlı etten yuvarlak lekeler bırakarak apartmanların arasından, okyanusun dibinden yavaşça yükselirlerdi ve bu süreç ben, inancın görünmez avuçlarıyla titreyen çan kulesi kümelerini bir araya toplayıp mantarlarını birbirinin içine karıştırana kadar, birtakım üzüm taneleri gibi onları yavaşça ezene kadar, avuçlarımın içinde, ışıldayan gözlerimi yıkayacağım, mür[6], tütsü ve Hint sümbülü kokan, mavi jelatinden devasa bir çan kalana kadar devam ederdi.

Ah, Tanrım, yalnızlık deliliğin yalnızca bir diğer ismidir. Dişlerimin çürüme sürecini bile kendi isteğimle hiçbir zaman değiştiremeyeceğimi çok iyi biliyorum. Bedenimin bir ondalığına bile emir veremeyeceğimi biliyorum. Dışarıda olanlara gelince ama dışarıda ne var? Nesnelerin üzerine düşen ve gözlerimin merceğine -kafatasımın kemiğine saplanmış korkunç birtakım küreler- yansıyan fotonlar olmadan, dünya yankılar-

4. Bitki hücreleri yaşlandıkça plazmalarında oluşan ve içi hücre suyu ile dolu olan boşluk. (ç.n.)
5. Zarla çevrili, özelleşmiş hücre işlevi için gerekli enzim ve diğer elemanları içeren hücre içi yapı. (ç.n.)
6. Özellikle Yakın Doğu'da ilaç yapımında ve parfümeride yararlanılan, kokulu, yapışkan bir reçine türü. (ç.n.)

dan oluşan belirsiz bir çamur olurdu. Tıpkı dünyaları yalnızca önemsiz ağlarının titremesine yol açan şeyden ibaret olan örümceklerin dünyası gibi. Ölümün korkunç görüntüsü benim için var olmamak anlamına gelmiyor, var olmayışı olmayan bir varoluştur, sivrisinek, solucan, okyanusların derinliklerindeki kabukluların larvasının korkunç hayatıdır, hepimizin yan yana koyularak meydana getirdiğimiz canlı ve bilinçsiz ettir. Işığı sert, jöle gibi birtakım yumurtalarla görüyoruz, onu elektrik tepkilere dönüştürüyoruz ve bir kalker kabuğundaki ıslak zamk kümesine gönderiyoruz. Bir dalga boyunun sübjektif bir hisse nasıl dönüştüğünü, bir aslanağzı çiçeğinin taçyaprağını nasıl gördüğümüzü (Tanrım; ama nasıl görüyoruz onu?) hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Hayatımız boyunca hiç görmediğimiz, duymadığımız, tatmadığımız, koklamadığımız ve dokunmadığımız şeyin nasıl var olduğunu hiçbir zaman anlamayacağız. Hayatımızı, kendi evrenimizle sınırlı olan, leşimizin üzerinde bir kefen gibi, mumyaların yıldızlı bandajları gibi sarılı olan hayatımızı. Dünyamızı, hislerimizin alanı olan dünyamızı. Gözbebeklerimizi kaplayan kabarık ışık küfünü, kulak zarlarımızın üzerinde büyüyen sesli keçeyi. Bir orkidenin sapı gibi dilimizi, kırmızı olmayan, tatlı, ekşi, acı ve tuzlu olarak boyanmış dilimizi. Ve mukusun içinde yüzen, taçlarını burun deliklerimizin içinde açan, delikli mercanlara benzeyen küçük ağaçları. Ve içkulak odacığındaki kalker topakları. Ve sıcakla soğuğun ne olduğunu bilen sapları. Tümü, sinirlerimizin ağı üzerinde birtakım şeffaf damlalar gibi dağıtılmıştır. Bazen yalnızca sinir sistemime dokunmadan, etimi, iskeletimi, iç organlarımı eriten aşındırıcı sıvıdan oluşan bir banyonun içine daldırıldığımı düşünüyorum. Sonra oradan çıkarılıp her bir sinir lifim iyi bir şekilde gerilmiş olarak, milyarlarca dallanmalarım etrafında ince, beyaz ve koparılması imkânsız bir ipten yapılmış bir oya gibi dolaşarak, cam bir lamelin üzerine serilirdim. Beyni bir hücre

bedeni, omuriliği bir akson ve sinirleri sayısızca dendrit[7] olan bir nörondan başka ne olabilirim? Yalnızca ona dokunan şeyi hisseden bir örümcek ağı. Evet, hepimizin içinde tek bir nöron mevcuttur; insanlık, ümitsiz bir şekilde bütünlüğünü bulmaya çalışan dağınık bir beyindir. Ve sarsılmış bir şekilde Kıyamet Günü'nün ve ölülerin dirilişinin bunun olup olmadığını soruyorum: Yaşamış her insanın içindeki nöronu çekip çıkarmak, aralarında bir seleksiyon yapmak ve hayatta kalamayacakları "ağlamanın ve diş gıcırdamasının" olduğu yere atmak, kusursuz olanlardan ise onun aracılığıyla Ebedi İnsan'ın oransal kırılmasının bir üst basamağına bilinçsiz ve mutlu bir şekilde basacağımız, yeni, evrensel, göz kamaştırıcı, şahane bir beynin meydana getirilmesi. Ama "hayatta kalamayacaklar?" Ama katillerin ve günahkârların akılları, ruhları ve hisleri? Onlar da cehennemde sonsuzluğa kadar sapkın ve karanlık canlılarının en çirkin taraflarıyla yapılmış, Leonardo'nun canavarının onun yanında bir melek gibi güzel kalacağı bir canavar meydana getirmezler mi? Ve böylece, üst dünyada da eskiden var olan anlaşmazlık, her zaman var olan anlaşmazlık devam etmez mi? Çünkü ebedi işkence de iyi olamayışımızdan dolayı ortaya çıkan kötülük, ağlamak ve diş gıcırdatması olan sonsuz zulüm de bir var oluş değil midir? Ve var oluş oldukları için sonsuz bir güzelliğe sahip değiller midir? Dante'nin büyük türbinlerinde merkezkaç kuvvetle veya Bizans ikonalarının Deisis'lerinde ayrımsal damıtmayla ayrıştırılmış, pis kokulu katran tabakası üzerinde güzel kokulu yağ katmanı olan cehennem ile cennet, sonunda yine bilgeliktir. Cennet: sağ kol, sağ yarımküre, dişi, mülayim ve kabarık, korkunç derin su balıklarının flüoresan ışığıyla aydınlatılmış sonsuz ve durağan sular olan bilgelik... Cehennem: sol kol, sol yarımküre, güçlü şefaatçi ateş, yıkımın merkezinde bir dişi güvercin ruhunun saklanmış olduğu bilgelik. İyilik ve kötülük, hayatlarımızın

7. Bir nörondan diğer nörondan alınan elektrokimyasal uyartının somaya (hücre gövdesine) iletilmesini sağlayan, dal benzeri yapılardır. (ç.n.)

üzerinde iki volkan gibi çıkmış devasa iki Buda, karşıt fakat aynı zamanda bir mıknatısın zıt kutupları gibi benzeyen prensipler, sonunda bizi rüyasında gören büyük, eşsiz Beyin'in kırışık ve karışık yarımkürelerini oluşturmak için sinir liflerinden oluşan bir köprü aracılığıyla birleşiyorlar.

Bir gün oraya varacağız. *Videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem faciem ad faciem...*[8] Ve zaten orada olduğumuz için, oraya bir ayağımızı bastığımız için, amfibi olduğumuz için, paradoksal ve mucizevi bir şekilde zaten bizi anbean meydana getiren makinenin bir parçası olduğumuz için oraya varacağız. Ve o yüzden boyanmamızda, yontulmamızda, üretilmemizde, oya gibi işlenmemizde rol alıyoruz. Öyle olmasaydı parmağımızı bile kıpırdatamazdık çünkü etten, kıkırdaktan ve kemikten ibaret parmağımız bizi dinlemekle mecbur hissetmezdi kendini. Çünkü zaten Tanrılaşmakta bir rol alıyoruz, hepimiz, koltukaltlarımızdaki çalılıklardan, kalça kemiklerimizin yağlarından ve özellikle de omuzlarımızın üzerindeki kabuğumuzdan bizi bir mekik gibi örten güzel kokulu bir ışık salıyoruz. Bir gün bizi göklere yükseltecek olan Mandorla'dır bu, canlı bir embriyoyu içeren çekirdeğin kabuğudur. Evet, nöral embriyolarız, iki ortama, varlığımızın iki bölgesine ait, atalarına çeken organlar içinde karmakarışık olan iribaşlarız. Balinalar takımı gibi durağan etin sert toprağını terk edip yeni imparatorluğa ayak uyduracağımız, büyük bilgeliğin zihinsel sıvısı içinde tamamen onun bir parçası olarak, onun içinde planktondaki mikroskobik hayvanlar gibi veya okyanusu dolduran tek bir mikroskobik hayvan gibi kaybolup, ondan ayırt edilemez bir şekilde, sırtında trol teknelerinin ve balıkçı teknelerinin yüzdüğü bir deniz piresi gibi yüzeceğimiz zaman, ne kadar da garip olacağız...

8. Aziz Pavlus'tan bir alıntı: "Şimdi her şeyi aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz, ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz" yani Tanrı'yı şimdi sembolik olarak görüyoruz, fakat ölümden sonra yüz yüze göreceğiz. (ç.n.)

Saat neredeyse akşam altı, geç ve boğucu bir yaz... Tam, bin dokuz yüz seksen altı sene önce Yahudiye'den bir peygamber çıktı. Otuz üç sene sonra çarmıha gerildi fakat üç gün sonra dirildi ve göklere yükseldi. Fakat ondan önce geri döneceğine dair söz verdi. Şimdiye kadar dönmedi. Hâlâ şaşkın bir şekilde bakmış olduğum ellerimin olmasını, bu ertelemeye borçluyum. Henüz bir an içinde değiştirilmedim ve henüz yeni bir toprak ve yeni bir gökyüzü görmedim...

Bir galaksinin kenarında bulunan oval pencereli çatı katımın sandalyesinde oturmaya devam ediyorum. Çok yönlü ve yumuşak seslerle -çoğu kez pencerenin kenarına konup camım ötesinde bulunan mağaraya yuvarlak bir gözle bakan üveyiklerin kesintisiz şarkıları, başka bir dairelerde sifonun çekilmesiyle duyulan su sesi, apartmanın önünde park etmiş arabalarının arasında futbol oynayan çocukların çığlıkları- örülmüş akşam çöktükçe, sessizlik gittikçe daha kırmızı oldu. Şu an gecenin ortasında yazıyorum. Masamın üzerindeki lamba bir yağ lambasından fazla ışık saçmıyor ve o yüzden odamın köşeleri karanlık, yatağım ise zifftten bir üçgen içinde kayboluyor. Alkol ve ter buharı odayı dolduruyor. Çünkü aylar

sonra ilk kez evimde, yatağımda, tamamen karanlığa gömülmüş biri bulunuyor. Yalnızca başımı ve omuzlarımı masamın üzerindeki sarı ışık küresinden çıkarırsam ve gözlerimin yavaşça karanlığa alışması için zaman tanırsam, orada büzüşük bir yapı, gravür iğnesiyle yapılmış, asitlerin neredeyse hiç eritmediği bir plaktan bir ağ görüyor gibi oluyorum. Çok geç, bir insan şeklini örten ve aynı zamanda açık bırakan bir çarşafın büzüşük beyazını ayırt edebiliyorum. Her şey, tahta yatağa gelişigüzel atılmış, ağır, alçıdan bir mulaja, çıtaları gıcırdatan ve büken bir heykele benziyor. Fakat Herman hafiftir, kafatasına yapışık olan ve metabolizması bir alkol eritmesinden ibaret olduğu için bedeninin tüm diğer taraflarında yırtık pırtık olan bir deriden oluşan kaplaması tarafından ancak bir arada tutulan bir iskelettir. "Zavallı" diyordu annem yirmi sene önce, "o kadar genç ve saygılı, asansörde veya merdivenlerde denk geldiğimizde günde on kez bile 'Ellerinizden öperim hanımefendi' der, zavallı çocuk, bak ne hallere geldi, içkinin insanı ne hale getirdiğine bak..." Ben ise, bir gün Herman'ı kendim gibi tanıyacağımı tahmin etmeden, annemin elinden tutmuş ve korkmuş olarak omzumun üzerinden karanlığın içindeki siluete, asansörün kırmızı ve sarı ışıkları tarafından loş bir ışıkla aydınlatılmış, anormal bir şekilde bükülmüş sarhoşu hâlâ görebildiğim girişe bakıyordum. Boynu, boyun omurlarından biri omuriliğini yatay bir şekilde düzleştirene kadar dönmüş gibi bedeniyle dik bir açı oluşturuyordu, sürekli yere bakan başı ise oryantal bir boyun eğişin görüntüsüydü. Ona denk geldiğimizde korkuyordum çünkü sarhoşlar beni birtakım garip hayvanlar gibi korkutuyorlardı –onları bazen apartmanın arkasında bağırken ve küfür ederken duyuyordum– ve Herman iyiliğin ta kendisi olmasına rağmen elini başımın üzerine koyduğunda irkiliyordum, annem ise beni kendine doğru çekiyordu. Fakat o, kaküllü, kısa saçlarımdan elini çekmiyordu ve asansör ta yedinci katta bulunduğunda, bir dakikadan fazla bir süre için bu şekilde kalabiliyordu. Bu arada merdivenin

gölgesinde, düz bakmak için sarf ettiği çabadan kırışmış alnı ile kaşlarının altından çok mavi gözlerini göstererek bize bakıyordu. Yüzü genç, güzel ve zekiydi fakat ağır bir şekilde votka kokan nefesi, bizi asansöre sıkışmış bir şekilde beşinci kata çıkana kadar nefesimizi tutmaya zorluyordu. Arkamızdan mat cam şeritli metal kapıyı kapatıp kendimizi rahatlatıcı katımızda, 20 numaralı dairenin karşısında bulduğumuzda, asansör Herman ile iki kat daha çıkarken ve annemin kapıyı açmasını beklerken, birkaç kez derin derin nefes alıyorduk.

Genç, alışıldık "ellerinizden öperim hanımefendi"den başka, ağzını açmıyordu fakat bana gülümseyerek ve düşüncelere dalmış bir şekilde başımın tepesini okşayarak bakıyordu. Üzerinde sürekli aynı koyu renkli ve düzgün takım elbisesi ve boğazında düğmeleri açık, göğsünün yumuşak ve kızıl derisinin görünmesine izin veren beyaz gömleği vardı. Her zaman içkili olmasına rağmen ve annemle Lizeanu'da alışverişe gittiğimizde, onu neredeyse her defasında, sıradan sarhoşlarla meyhanede vakit harcarken görüyorduk, Herman sendelemiyordu, durmadan konuşmuyordu ve kıyafetleri sökük ve kirli değildi. Domuz bir Çingene olan, eve kendisi avazı tuttuğu kadar en sevdiği şarkıyı:

Annem ölsün, annem ölsün
Seni akşama
Mahalleyi şaşırtmak için
Terliklerle ve çıplak kaçırmazsam

diye kükrerken, keman ve akordeon çalan çalgıcılar eşliğinde dönen, pantolonları dizine kadar inmiş ve kıllı karnının üzerindeki balonunu kaşıyan Mimi ve Lumpă'nın babasından ne kadar da farklıydı! Veya 3. blokta oturan, siyah kurdunu çıkarıp atlarınki gibi kalın bir basınç ile dar geçidin duvarlarına, mobilya dükkânından almış oldukları kartonlarla oynayan çocukların arasında işeyen gri bir palto içindeki yaşlıdan.

Genç, Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki apartmanın son kattaki tek odalı dairesinde yaşlı, köylü annesiyle birlikte oturuyordu. Asansör yalnızca yedinci kata kadar çıkıyordu, ondan sonra tek odalı dairesinin kapısına, asansör motorunun bulunduğu odanın sürekli bir kilitle kapalı metal kapısı ile çamaşırhanenin cam kapısı arasında bölünen küçük sahanlığa, ulaşmak için merdivenlerden bir kat daha çıkman gerekiyordu. Dördüncü kapı ve benim için en gizemli olan kapı, terasa açılan kapıydı. Aslında gittikçe daha bulanık, daha derin olan eş merkezli gizemler bu sahanlıkla ve sadece onunla değil, yakından bağlantılıydılar... Ştefan cel Mare'deki apartmana ben beş yaşındayken taşınmıştık ve merdivenlerin, dar geçitlerin ve katların büyüklüğü birkaç sene boyunca bana keşif için geniş ve garip bir alan sunmuştu. Sekiz tane bloğu olan, ön yüzü panoramik pencerelerle mozaikli hale gelen, mobilya, küçük ev aletleri dükkânlarının ve televizyon tamiri atölyesinin bulunduğu giriş katlı o uzun apartmanın vizyonunun bana her zaman niye derin duygular yaşattığını bilmeden, hem gerçekte hem rüyalarımda veya daha doğrusu kesintisiz bir gerçeklik-halüsinasyon-rüya dizisinde birçok kez oraya döndüm. Hiçbir zaman yolun o bölgesini sakin bir gözle göremiyorum. Bir fotoğrafını çekersem resminin tamamen farklı bir şey göstereceğinden eminim: Gökyüzüne doğru fırlatılmış alınlıkları ve mazgalları olan Dâmboviţa değirmeninin devasa, koyu kırmızı şatosu ile yolun ötesindeki Bükreş'in sarı, pembe veya calcio-vecchio kübik binaları ve çatı denizi arasında, belki paslanmış tramvay raylarından oluşan yığınlarla dolu veya beton prefabriklerle dolu bir meydan veya çok basit bir şekilde üzerine dökülen bulutları yansıtan sarı bir bataklık görünürdü... Apartman, ona yapışık olan Emniyet'in izleme kulesi, Sirk Sokağı ve onun mavi mantarı, tümü, dalları Rönesans *entrelacs*'ı[1] şeklinde kıvrılmış (ve yıllar boyunca çok uzayan: şimdi, yazın, ailemin apartmanının balkonundan, kavak tüyle-

1. Mimaride şeritlerin birbirlerine dolanarak meydana getirdikleri süs. (ç.n.)

rinin yağışı altında, sokaktan hiçbir şey göremiyorsun, görebildiğin tek şey değirmenin devasa alınlığıdır), kavaklarla çevrili bu yapılar, gerçekte, duygusal bir derinlikten yoksun ve spektral bir şekilde ortaya çıkarak yalnızca benim beynimde yaşıyor gibiler. Her şey garip; çünkü her şey çoktan. Ve her şey, rüyayı hatıradan ayırt edemediğin o yerde olduğu için; çünkü o zamanlar dünyanın bu büyük alanları birbirinden ayrı değillerdi. Ve garibi yaşamak, bir duyguyu hissetmek, fantastik bir görüntünün karşısında dona kalmak her zaman aynı anlama gelmektedir: geri gitmek, geri dönmek, aklının arkaik merkezine inmek, insani bir larvanın gözleriyle bakmak, henüz beyin olmayan bir beyinle ve bizim, büyüyerek dağıttığımız şeyi acıtıcı bir zevk içinde birleştiren bir beyinle düşünce olmayan bir şeyi düşünmek. Sayısızca rüyamda, Ştefan cel Mare Sokağı'nda bulunan bizim oraya taşındığımızın ilk aylarında olduğu şekliyle, dördüncü bloğa, giriyordum: Koridor molozla doluydu, mektup kutularının kapakları olan metal pano bugün bulunduğundan farklı bir duvarda bulunuyordu, gazetelerle ve paketlerle, bugün artık var olmayan gizemli bir odacık –veya hiçbir zaman var olmamıştır– ve asansörün kapısına kadar götüren devasa basamaklar. Her şey bir bazilikadaki gibi büyük ve korkunç. Hâlâ daha da korkunç olan, asansör kovası takılmadan önce, onun büyük beyaz girişidir. Hiçbir kapı mevcut değil. Var olan tek şey, bir duvarın içinde dikdörtgen şeklinde bir oyuktur. Kireç parçaları ve katılaşmış kireçle dolu basamakları büyülenmiş bir şekilde çıkıyorum, devasa anakapının dibinde duruyorum ve duvarlarında birtakım kablo bağırsakların asılı olduğu, hırıldayan devasa kuyuya yukarı doğru bakıyorum. O sonsuz yükseklik midemi bulandırıyor, çömeliyorum ve biri aniden beni geri doğru çekiyor. Elimden tutan annem ve aynı moloz ile dolu merdivenleri çıkmaya başlıyoruz. Moloz bazen o kadar çok ki gri renkli yığınları resmen tırmanmamız gerekiyor. Daire kapılarının bulunduğu sahanlıklar arasında boş, korkunç, içinden değirmenin göründüğü

küçük pencereleri ve yalnızca bir kapısı, çöp fırının kapısı bulunan başkaları var. Çöp fırınları çok pis kokmaya başladı bile çünkü birçok aile, inşaatı henüz bitmemiş apartmana çoktan taşındılar. Boş sahanlıklardan, apartmanların bulunduğu sahanlıklardan daha çok korkuyorum. Orada her kapı farklı olmasına rağmen, birer kaktüslü veya zakkumlu devasa kasalar ve duvara yapıştırılmış kirli resimler ortaya çıkmış olmasına rağmen. Annemle birlikte olmasaydım hiçbir zaman eve ulaşamazdım çünkü kesinlikle katlar sonsuzluğa kadar yukarı ve aşağıya doğru uzanıyorlar. Issız sahanlıklarda kaybolmuş bir şekilde, korkudan ve yabancılıktan yabanileşmiş olarak sesim hiç kalmayana kadar ümitsiz bir şekilde bağırırdım. Sonunda evimize varıyoruz. Annem, küçük parçanın içeride kalmış olan kanatçıklarının yavaşça çekilmesine yol açan güvenlik anahtarının yivini anahtar deliğinde çevirerek kapıyı açıyor. Ancak ondan sonra gerçek anahtar ile açıyor. Büyük boş odalara giriyoruz, sonra da ön taraftaki odaya varıyoruz. Karanlık bir gece. Üçlü pencerede şehrin üzerindeki kanlı bir bulut görünüyor. Çok uzakta aydınlık reklamlar yanıp sönüyorlar. Odada yalnızca bir yatak ve bir sandalye var. Duvarlara badana yapılmamış ve tavanda iki örümcek bacağına benzeyen iki tane siyah tel kıvrılıyor. Henüz elektriğimiz yok. Genç ve güzel olan annem bir mum yakıyor ve küçük bir tabağa yapıştırıyor. Perdelerimiz yok, camda kireç noktaları var. Birbirimize sarılmış bir şekilde yataktayız ve aşk ve büyüyle eriyorum. Camın üzerinde yalnızca pıhtılaşmış kan şeridi, bir süre daha görünmeye devam ediyor, geri kalan her şey karanlık. Bir de cama yansıyan yuvarlak, loş, gökkuşağı rengindeki iğneleriyle mumun ışığı görünüyor. Güzel ve hüzünlü bir sessizlik yüzüyor. Annemin bedenine kıvrılmış bir şekilde ikimiz de kan şeridinin de yavaşça nasıl kaybolduğuna bakıyoruz...

Sonrasında annem mumun titreyen eliptik ışığında kalkıyor ve alacakaranlığın içinde yalnızca gözleri iki göl gibi berrak bir şekilde belli olan koyu renkli bir etten ibaret kadının,

şekli bozulmuş, sıkıştırılmış, titreyen kendi gölgesiyle özellik, kıyafet ve iç organ değiş tokuşu yaptığı, bir baledeki gibi devasa gölgesini tavana ve duvara yansıtıyor. Avucunu açıyor ve avucunda, kahverengi bir çiçeğin ortasında gibi, beyaz, ince, koyu-sarı ışığın içinde yarı saydam görünen bir fil var. Sandalyenin üzerine yerleştiriyor ve filin boynuna iple bağlı madeni parayı sandalyenin kenarında sallanmaya bırakıyor. Madeni para yavaşça dönüyor ve parlıyor, yere sönük kıvılcımlar saçarak yavaşça ışıldıyor. Madeni para yavaşça yere doğru inerken ağırlığı, kendini önce sağ bacakları, sonrasında ise sol bacakları üzerine bırakıp sallanarak yürümeye başlayan fili harekete geçiriyor. İkimiz de sandalyenin iki tarafında diz çökmüş, yarısı yabancı odanın aydınlık gecesinde eriyerek ve mutlu bir şekilde gülümseyerek fili seyrediyoruz. Fil arka tarafından aydınlatılmış bir şekilde, etraftaki hareketsizlik içinde, parlak hortumunu şekilsiz bir gölgeyle sandalyenin ahşabında uzatarak kısa ve kesik bir ses çıkararak milimetre milimetre, sonsuzluk arkasından sonsuzluk, uçuruma yavaşça eğilerek durduğu sandalyenin kenarına kadar dakikalarca ilerliyor. Madeni para yere yalnızca bir parmak mesafede duruyor ve yüzlerini, ayın aşamaları gibi değiştirerek sergiliyor...

Ştefan cel Mare Sokağı'na taşındığımızdan iki üç ay sonra, annem bazen yanlışlıktan, artık kurulmuş olan asansörün altıncı kat veya dördüncü kat düğmesine basıyordu. Karanlıkta çıkıyorduk çünkü kabinin ampulü her zaman çalınmış oluyordu ve bu yüzden en sonunda artık hiç takmadılar ve kabin demir sesiyle durduğunda kapıyı açıyorduk ve kendimizi yabancı ve korkunç bir dünyanın içinde buluyorduk. Dördüncü katta durduğumuzda şok o kadar büyük olmuyordu çünkü orayı hâlâ merdivenleri çıktığımız günlerden biliyorduk; fakat oturduğumuz katın üstüne çıkınca, korkudan gözlerimin göz çukurlarından çıktıklarını hissediyordum. O dünyalarda her zaman sessizlik ve ıssızlık söz konusuydu. Hava yeşilimsiydi ve görkemli sis içinden dehşetin görüntülerini ayırt edebiliyor-

dum. Görmeyi beklediğim tanıdık şekillerin üzerini -her bir özelliğini iyi bildiğim beşinci kattaki dairelerin kapılarını, Manu Bey'in kapısındaki mavi levha ile, polisin huni şeklindeki pirinç kapı dürbünü ile, Săndel'in annesinin kahverengi paspası ile birlikte korkunç, tehdit edici zihinsel görüntüler kaplıyordu: Başka kapılar, başka badanalar, elektrik panosunun kenarı başka bir renkle boyanmıştı, yerlerdeki mozaiğin modeli farklıydı. Bizimkisiyle aynı olan bir sahanlıktı fakat yine de tamamen farklıydı, genel olarak ne kadar benzese de özellikleri o kadar farklıydı, tehdit edici, soğuk bir şekilde bağıran ve kendimi tamamen kaybettiğim başka bir evrendi. Bir keresinde gerçekten de bizimkine benzer iki tane bloğu olan başka bir girişe denk geldik fakat orası 3. ve 4. blok değil, 6. ve 7. bloktu ve asansöre binip, 5. katta durup, yeşil demir kapıyı başka bir dünyada açıp merdivenlerden inene kadar buna kandık. Bazıları farklı bir şekilde aydınlatılmış olup uğuldayan bir sessizlikle kaplı, bazıları ise zift gibi bir karanlığa gömülmüş ve cehenneme iniyormuşuz gibi garip ve korkutucuydu... Bir hayvan gibi bağırıyordum ve beni sakinleştirmek için bağıran annemin elinden kendimi kurtarmaya çalışıyordum. Fakat bir kuş kalbi gibi çarpıyordum ve ancak kendimi dışarıda, yolda bulup tramvay rayları arasındaki elektrik direklerinin pembe ışıklı kürelerine baktığımda sakinleşiyordum. Kırmızı akşamın içinden tramvaylar ve arabalar geçiyor, mobilya dükkânının aydınlık vitrinleri ise tanıdık nesneleri sergiliyordu: koltuklar, kanepeler, çalışma masaları, abajurlu lambalar...

Hiç şüphesiz ki bloğumuzun sekizinci katı diğerlerinden daha gizemliydi. Zaten geç keşfettik: Luci ve Jean ile terasa çıkmak için oraya ilk kez çıktığımızda bizim apartmanımıza taşınmamızın üzerinden bir seneden fazla zaman geçmişti. Altı yaşına basmıştım ve devasa beton yapısından yalnızca bizim bloğumuzu ve aynı girişte bulunan karşıdaki bloğun koridorunu iyi biliyordum. Neredeyse her öğleden sonra çocuklarla boruların ve elektrik kabloların henüz döşenmemiş olduğu

kanalizasyon hendekleri arasında oynamak için apartmanımızın arka tarafına çıkıyordum. 1. blok hakkında duyduklarım belki hiçbir zaman keşfedemeyeceğim uzak bir diyar gibiydi. Her nerede olursam olayım, annem ve babam beşinci kattaki balkonumuzdan beni görmeliydiler ve o yüzden, onların bakışları, orada, yukarıda, yan yana duran kafaları ile, ötesinde bilinmezin beni yutacağı güvenli ve medeni dünyanın sınırlarını koyuyordu. Gerçek şu ki o zamanlar evren, evimizin üç odasından ve bir örümceğin bacakları gibi uzanan ve uzadıkça daha da büyük bir muğlaklık içine gömülen birkaç ekten oluşuyordu. Oldukça güvenli bir şekilde tek başıma hareket edebildiğim yarı gerçek ilk alandı ve onu, kötü ve yabancı yerlerden ilerledikçe annem ve babam tarafından belirlenen şehrin içindeki yollarımız takip ediyordu. Arkadaşım sadece, kale ve bazilikaların, su depolarının ve sarı gökyüzündeki ateş gibi bulutları delen su kulelerinin yanından, aralarında yürüdüğüm annem ve babamdır; başımın üzerinde sakince konuşan ve büyük heykelli yuvarlak meydanlardan beni çeken kocaman ve sıcak avuçlarında parmaklarımı sıkıştıran devasa arkadaşlarım ve sahiplerim onlardır; yalnızca onlar sonsuz kaosun bölgelerini barıştırabiliyorlardı. Tepkisel bir yay gibi, uyarıların beyinde bıraktığı bir iz gibi, milyarlarca adımdan sonra aşınan mermer basamaklar gibi, daha sık gidip geldiğimiz bazı yollar, onları çevreleyen gerçek dışı külden koparak "sertleşiyorlardı", yoğunluk kazanıyorlardı, tanıdık renk tonlarına bürünüyorlardı. Sica teyzenin (annemin kardeşi Vasilica) oturduğu Dudeşti-Cioplea tarafına götüren tramvay, kırmızıya boyanmış tek tramvaydı ve üzerinde Bükreş'in tek mavi gökyüzü şeridi bulunuyordu. Bu tramvaya bindiğimde, vatmanın yanındaki koltuğa oturmayı, metal bilye kolunu nasıl titrettiğini ve güneşliğin kalın ve mor camı içinden gökyüzünü seyretmeyi seviyordum. Kolun bilyesi pirinçtendi ve vatmanın sert avucunun içinde o kadar sürtünmekten parlıyordu, kıvrımında ise dışarıdaki ince havanın renklerinden on kat daha

koyu ve yoğun renklerle, geçmiş olduğumuz bütün semtlerin manzarası ile vagonun vinil ile kaplı olan üst kısmına sürekli çarpan, ahşap sandalyeleri ile ahşap sandalye kolları olan tramvayın ahşaptan yapılmış bütün iç kısmı toplanıyordu. Orada vatmanın yüzünü de görüyordum ve yakınlaştığım zaman yalnızca göz ve burun olan, salakça ve şaşırmış bir şekilde gülümseyen küçük yüzümü de görüyordum. O kadar tuhaf olmasına rağmen –aynı derecede "sertleşmiş" ve daha az garip olan Maica Domnului'da oturan sağdıçlarımıza götüren yoldu. Bizi oraya yine bir tramvay götürüyordu fakat yalnızca birkaç durak götürdükten sonra, sürekli çamurlu, çitleri deli bir şekilde pembeye, maviye ve yeşile boyanmış bir mahalle sokağına girmemiz gerekiyordu ve bitmez tükenmez bir yolun sonunda gemi şeklindeki eve ulaşıyorduk. Bu yeni sinirsel yolun üstünde gökyüzünün tamamen farklı bir görüntüsü vardı: büyük mercan resifleri, birtakım kuş tüylerine benzeyen bronşlarından soğuk havayı süzen, ilkbahar girdaplarında sallanan deniz zambakları, hep birlikte, bulutların kim bilir hangi kabarması sonucu aniden yönlerini değiştiren, güneşin altında parlayan balık sürüleri olan, güzel kokulu sıvı bir battaniyeydi...

Fakat sekizinci kat, soyut, yaşamak için uygun olmayan bir kattı. Orada, apartmanın tepesindeki havanın o kadar seyreltilmiş olması lazım ki sıradan hiçbir insanın yaşayamaması gerekiyordu. Merdivenlerden altıncı kata çıkmak zaten bir maceraydı. Yedinci kat neredeyse ulaşılamazdı fakat apartmanın canlı ve hareket eden ruhu olan asansör, Matto Grosso'ya, cengellerin derinliklerine giren bir ileri karakol gibi oraya kadar çıkmaya cesaret ediyordu. Sahanlıklar, aynı olmasa da tanıdık şeyleriyle hâlâ "aynı şekilde" idiler. Sekizinci katta –ve bu uzak ülke hakkında, biz çocuklar arasında kaç tane söylenti, efsane ve hikâye dolaşıyordu!– her şey değişiyordu. Her şeyden önce orada teras çıkışı bulunuyordu. Annelerimizle babalarımız bizi teras hakkında henüz hiçbir fikrimiz olmadığından yüz binlerce kez uyarmışlardı: "Terasa hiçbir zaman çıkmayın! Te-

rasa çıkmanız yasak!" Terası hayal bile edemiyorduk. Her hangi bir simge yerine bu kelime bize beynimizde korkunun yeşil ışığını yakıyordu. Daha büyük çocuklar terasa çıkmışlardı ve bu onlara şöhret ve kendilerine güven kazandırıyordu. Onlar, dışarıya açılan ızgaralı penceresi olan dar kapıdan, ötesinde bütün şehri görebildiğin beton korkuluktan bahsediyorlardı ve eğildiğin zaman bir kuyunun dibini gördüğün gibi, minicik arabalarıyla ve tramvaylarıyla yolu da görüyordun... Sekizinci katta asansör kovası da bulunuyordu ve hareket edip durduğu zaman motorun çıkardığı bir gök gürültüsüne benzeyen gürültüsünden de bahsediliyordu. Çamaşırhanede "ayıp şeyler" yapılıyordu (ve bunu söyleyenlerin ağzından başka hiçbir laf çıkaramıyordun). Ve yine sekizinci katta, diğer dünya ile olan sınırda, bir bekçi gibi Herman oturuyordu.

İlk kez sekizinci kata kadar çıktığım gün, iki tane oldukça garip şey başımdan geçmişti ve o yüzden o anki cesaretimi aklımdaki karışıklığa bağlıyorum. Güneş güçlü bir şekilde yanıyor olmasına rağmen havanın hâlâ musluktan akan su gibi soğuk olduğu sabah dokuz gibi, dışarı, apartmanın arka tarafına çıkmıştım. Bizim oyun alanımız olan inşaat malzemeleri, çamur ve hendek karmaşasında, henüz tek başınaydım. Okul oyununu oynayan kızların renkli tebeşirle yazdıkları eğri harflere dolu teneke kapısı olan beton duvarın diğer tarafında, değirmenin tuğladan yapılmış devasa şatosu yükseliyordu, onun yanında ise, birtakım ekler gibi, undan dolayı pencereleri mat ve sürekli bir sıcak ekmek kokusu içinde yüzen, duvarlarından, Pionierul Fırını'nın başka bir katına tekrardan girmesi için eğri boruların çıktığı basık bina vardı. Fabrikanın tuğla bacası apartmanımız kadar yüksekti, bazen ise zirvesinde, bulutlar arasında kaybolmuş kırmızı bir bayrak sallanıyordu. Tanrı bilir ne zamandan beri apartmanın avlusunda unutulmuş bir kompresörün kolunu sağa sola oynatıp durduktan sonra, kabinden indim ve bütün gün üzerinde olan çocukların ayak izleriyle dolu bir kum tümseğinin üzerinde kendime bir

uğraş buldum. Midye kokan ve üstteki kuru, tozlu tabakanın karşıtı, kızıl ve nemli kumun içinde dirseğime kadar gelen bir delik açtım. Parmaklarım nemden acımaya başlamıştı ve aniden çok fena acıdıklarını hissettim: Kazarken sert bir şeye çarpmıştım. Tünelimde ters bir şekilde duran nesneyi zorlukla çıkardım ve kumlu çamurunu sildiğimde nefesim kesildi: dönen silindiri, avucuma ancak sığan eğri kabzası olan, nikel namlusu bir ayna gibi parlayan, büyük, ağır, ve parlak bir kovboy altıpatlar silahıydı. Kendi kendime kimin olduğunu, kimin tarafından oralarda kaybedilmiş olduğunu sormak aklımın ucundan bile geçmedi. O zamana kadar benim sıradan, 2 leilik, yumuşak plastikten ve pembe renkli, içindeki kauçuk tadını almış suyunu sürekli emdiğim iki tane su tabancam olmuştu. Çok az, annesi ve babası zengin olan çocuklarda kovboy tabancası görmüştüm ve onlar da benim eşsiz altıpatlarımla kıyaslanamazlardı bile. Çünkü benimdi, ben bulmuştum ve artık bana aitti. Kompresörün kabinindeki yumuşak, vinil koltuğun üzerine yeniden çıktım ve buz gibi havada her tarafa ateş etmeye başladım. Soğuktan tüylerim ürpermişti fakat güneş ve kavak tüyleri, beton duvarın içine karışmış dağınık ve gür bitkiler, yine de bana çok sıcak bir yaz hissini uyandırıyorlardı. Ancak oyuncak bebeklerini ve ocağını güneşte, bir paspas üzerine yerleştirmek için dışarı çıkmış ilk kız çocuğunu hedef alarak kanalizasyon hendekleri boyunca koşmaya başladığımda, sabahın ikinci garip şeyinin farkına vardım: belimden aşağısı çıplaktı. Üzerimde belimde uçuşan ve kalçalarım ile "pipimi" ancak örten fakat koşup tabancamla ateş ettiğimde onları gözler önüne seren atletim vardı yalnızca. Atletim biraz uzun olduğundan, kısa bir zamandan beri tek başıma giyinmeme izin veren annem, külotumu giymeyi unuttuğumu fark etmemişti.

Utançtan bütün derimin yandığını hissediyordum. Atletimi yavaşça, çekebildiğim kadar aşağıya çektim ve çok yavaş yürüyerek kendi bloğumuza yöneldim. Kimse beni görmeden

koridora girdim ve hemen merdivenleri çıkmaya başladım. Çıplak ayaklarımla bastığım mozaik basamaklar, buzullar gibi soğuktu. İlk katlar korkutucu ve karanlıktı. Kimseyi bilmediğim ve duvarlarında ince boruların koştuğu ve elektrik panolarının serildiği gizemli birinci kat, ondan sonra gittikçe daha tanıdık ikinci, üçüncü ve dördüncü kat... Çocukları olan birkaç komşunun nerede oturduğunu biliyordum: Romică'nın annesi, Virgil'in annesi, Cristi'nin ve Çinli'nin annesi... Komik bir ismi -Corcodel[2]- ve bir yeraltı mezarı girişi gibi, siyaha boyanmış gösterişli bir kapısı olan dördüncü kattaki subay. Kulineac Bey'den sürekli Lola'nın havlaması duyuluyordu. Dinamo'da oynayan Popa'nın çok güzel, dışarıdan getirilmiş oyuncakları olan bir kızı vardı: içinde bir bebek olan bir bebek arabasını iten oyuncak bir bebek... Dairemizin kapısı muhtemelen benim bırakmış olduğum gibi yarı açıktı. Annem banyoda bir şeyler yıkıyordu ve kapıyı açtığımda elleri dirseklerine kadar köpüklüydü ve köpük başına da sıçramıştı. Yeşil ve yamuk, kocaman bir çamaşır sabunu lavabonun kenarında düşecek gibi duruyordu. Bağırarak, silahımla onu hedef aldığımda annem irkildi ve beni azarlamaya başladı. Ellerini havluya sildi. Kocaman idi. Yukarı doğru, tavanda bir yerde yansıyan yüzüne bakmaktan boynum ağrıyordu. Tabancayı hemen nereden aldıysam oraya götürmemi söyledi ve çıplak popomu da görünce birkaç tane şaplatıp kısa bir pantolon aradı. Ellerinden kopup tekrardan dışarıya koştuğumda, pantolonlarımı uyluklarıma kadar ancak çekebilmişti.

Matemli bir havası, tüm diğerlerinden farklı ve iki blok arasındaki girişte değil de apartmanın tam arkasında, mobilya deposunun girişinde bulunduğu için neredeyse 1. blok kadar gizemli olan 5. bloğun karşısındaki beton duvarın yanındaki kocaman rezervuarın üstünde önce Luci'yle sonra da Jean'le buluştum. Ve o yüzden tüm diğerlerinden daha karanlık olan deponun açık ağzı, neredeyse her zaman, direk asfaltın üzerin-

2. Erikten türetilmiş bir lakap. (ç.n.)

de duran veya bazen güçlükle kenevir kayışlar ve kancalarla donatılmış hamallar tarafından kaldırılıp atların çektiği kamyonlara yüklenen salon takımları, koridor dolapları, koltuklar, cam çerçeveleri ve paketleme kartonları arkasında saklanıyordu. Bazen Jean bir atı dizginlerinden tutuyordu ve kulağına "turic" diye fısıldıyordu ve at sandalyeleri ve masaları devirerek geri geri gidiyordu.

Bir süre, alttaki boşluğun pekiştirdiği metalik patlamaları duymak için ayaklarımızı büyük rezervuara vurarak, neredeyse sakin bir şekilde boş boş konuştuk. Yedinci katta oturan Jean, İtalyanların bulamaca "pulicika"[3] dediklerini ve o yüzden "sokakta 'pulicika! pulicika' diye koşabilirsin ve kimse sana bir şey yapmaz" diyordu, duvara tırmanmış, tombul ve kıvırcık saçlı Luci ise, kahkahalarla gülerek komik sözcüğü yüksek sesle söylüyordu. Bin bir şekilde sözü tekrarlamaktan sıkıldıktan sonra oyun oynamak için sayımız şimdilik çok az olduğundan, keşfe çıktık. Benim için bir ejderha yuvasından daha korkunç olan 5. bloğa girmemek için çok direndim. Kollarımdan tutup beni zorla götürmek istediklerinde kendimi çivilerle dolu bir odun yığını üzerine attım ve ayağım çizildi biraz. En sonunda, korkmuş bir şekilde, terasa bizim, benim ve Jean'ın bloğundan çıkarsak –çünkü Luci 3. blokta oturuyordu– benim de geleceğimi söyledim. Jean serseriydi, kötü konuşuyordu ve ayıp şarkılar ve şakalar söylüyordu. Yedinci katta oturuyordu, her zaman çok fakir giyiniyordu, annesi ise bir dilenciye benziyordu. Babası sirkte traktör sürücüsüydü, tekerlek üzerindeki evleri ve hayvan kafeslerini belirli yerlere çekiyordu. Fakat iyi arkadaştık çünkü sürekli gülüyordu ve dövüşen çocuklardan değildi. Asansöre ilk kez yanımızda büyük biri olmadan o gün binmiştik. Jean ayaklarının uçları üzerinde uzanarak 7'ye kadar yetişti. "Daha da yukarı çıkabilirim" dedi ve güçlü bir vızıltıya –o kadar güçlü ki biz bağırmaya başlamıştık– neden olan kırmızı düğmeye de bastı. Uslanmıyordu. Di-

3. Çocuk dilinde penis. (ç.n.)

lini çıkarmış bir şekilde aynada kendisine bakmak için zıplıyordu ve en sonunda üzerinde "Stop" yazan düğmeye de bastı ve asansörü katlar arasında durdurdu. Jean iki kat arasındaki beton zemini daha iyi görebilmemiz için kapıyı açarken, Luci, korkudan çıldırmış bir şekilde, "Söyleyeceğim seni! Seni annene söyleyeceğim!" diye bağırıyordu. "Burada kaldınız lan! Boku yediniz!" Ve gerçekten o korkunç kabinin içinde, annemizden ve babamızdan ve onlar tarafından, biz küçükler için, sonsuz bir buzulun içinde, sonsuz bir korkunun içinde kazınmış, gerçek dünyadan sonsuzluğa kadar ayrı kalacağımızı hissediyorduk. Jean tekrardan 7'ye basıp asansör apartmanın beton evreni içinde kendisine yavaşça yol yaparak harekete geçtiğinde, gözyaşlarım akmaya başlamıştı bile. Asansör durup aşağıya veya yukarıya doğru, bir tarafa veya başka bir tarafa doğru binlerce kilometre uzaklıkta olabileceğimiz kadar yabancı bir sahanlığa saldırmamıza kadar, penceresinde iki tane metal kapı daha belirip yavaşça kayboldular. Jean için orası en sıradan olabilecek yerdi çünkü orada oturuyordu. Tabancanın namlusu külotumun içindeydi ve üzerini atletimle iyice örtmüştüm çünkü kimin olduğunu bilip de beni ele verecekleri korkusuyla çocuklara söylememiştim. Şimdi korkudan, yaşıyor olmaktan çok ölü halimle, bedenimin bir parçasıymış gibi, yandığını hissediyordum.

Birbirimizin içine girmiş bir şekilde merdivenden yavaşça yukarı sıyrıldık. En baştan bile, merdivenleri çıktıkça daha da güçlü olan, yeni bir çeşit ışık çarptı bize. Diğer katların yeşilimsi melankolik havasından tamamen farklı, beyaz, yoğun, gerçeklik dışı bir ışıktı. Korkuluğu olan ilk merdiven, diğer bildiklerimizle aynı olmasına rağmen, 7 ile 8 arasındaki sahanlık yeni ve fantastik bir şekilde karşımıza çıktı: orada ne çöp fırının kapısı ne bir kalorifer bulunuyordu, çok yukarıda bulunan birtakım pencerelerden gelen bol ışığın altında, kireçlenmiş bir kutu gibi beyaz ve temizdi ve tamamen boştu. Işık oradan bir kristal gibi titreyerek, kalın şeritler halinde, eğimli bir şe-

kilde düşüyordu. Bildiğimiz merdivenlerden çok daha kısa bir merdiven daha çıktık. Yolumdan dönmek için her şeyi yapardım, korkum neredeyse çekilmez bir hal almıştı fakat ışıktan vücutların şekli aşınmış, saçları ışınlar içinde yüzen Jean ve Luci, duvarlara yapışık bir şekilde, kıyafetlerini kireçleyerek çıkmaya devam ediyorlardı. Merdiven kovasında bir kez daha döndük ve kendimizi, olağanüstü bir ışığın içinde, 8. katın sahanlığında bulduk. Işık, paslanmış kocaman bir kilitle kilitlenmiş teras kapısının ızgaralı penceresinden geliyordu. O parlaklığın içinde bir şeyi ayırt edebilmek, çok zordu. Birbirimizin içine girmiş bir şekilde ve her tarafa bakarak yavaşça bir şeyler ayırt etmeye başladık: bir duvara yaslamış eski bir bisiklet, içinde bir zakkum çiçeği bulunan çürümüş bir kasa, duvarlardaki şekilleri ancak belli olan birkaç kapı. Sahanlık diğerlerine kıyasla o kadar dardı ki kapılarını bize doğru iterek, kemiklerimizi ve etimizi çiğnemeye çalışarak bizi sıkıştırıyor gibiydi. Asansör kovasının bulunduğu taraftan durmadan duyulan tehdit edici bir mırıldama geliyordu. Birkaç dakika boyunca orada kaldık. Jean, terasın kapısını kilitli bulduğumuz için yavaşça küfür ediyordu. Penceresinden bir şeyler görmen imkânsızdı, metali beyazlayana kadar ısınmış bir fırının ağzına bakıyor gibiydin. O deli ışık çok temiz olan duvarlarda daha da güçlü oluyordu. Yaşlı bisikletin çerçevesi yanıyor gibiydi. Biz ise, selofan gibi şeffaf bir hal alan kıyafetlerimizin içinden, bir film üzerindeki birtakım gölgeler şeklinde, zarif, karanlık iskeletlerimizi ve iç organlarımızı, bedenlerimizin içini gördük. Biri asansörü zemin kata veya başka bir kata çağırdığında, motorun bulunduğu bölmeden bizi tamamen donduran bir çatırtı geldi. Donakalmış bir şekilde ve gözlerimiz kocaman açılmış, apartmanın yıkılmasını ve dünyanın sonunun gelmesini bekliyorduk.

O zaman, o katın tek sakininin kapısı açıldı ve eşiğinde Herman belirdi. Fakat farklıydı. Onun yüzü bir insan yüzü değildi. Bir porselen çaydanlık kadar büyük, dikenli bir salyan-

goz kabuğu tutan elleri, insan elleri değildi. Üzerinde ise göğsü açık, birbirinin içine geçen, birbirine bakan, birbirleriyle birleşerek, birbirini ısırarak ve parçalayarak oynayan en fantastik, canlı, kaygan desenlerle süslü ipekten bir sabahlık vardı sadece. İçine bizi, üç çocuğu, paslanmış bisikleti, teras kapısını alan çevreyi yansıtan yumuşak kristalden yapılmış bir ayna, büklümlü bir prizma gibiydi; fakat her bir yüzün yapısını anamorfozcu bir şekilde bozuyordu, en zarif mor ve en şehvetli kırmızı ve en unutulmaz yeşil ve en çocuksu sarı ve gökyüzü mavisi ve turuncu kıvılcımlarla dolduruyordu; öyle ki sabahlığın bir büklümünde uzanan Jean'ın saf yüzünde altın ve fildişinden bir geyikböceği beliriyordu ve geyikböceğinin alt çenelerinden ellerinde bereket boynuzları ile cehennemin bir girişini koruyan iki tane çıplak kadın heykeli oluşuyordu ve ipeğin her yeni hareketi ile her bir bereket boynuzu, engerek yılanı kafataslarından oluşan bir kalabalığa dönüşüyordu. Luci, eyerleri çiçek motifli bir at sürüsüne dönüşmüştü, çiçeklerin ortasında ise zehirli yılanlar ve tek boynuzlu atlar, paha biçilemez bir değeri olan bir mücevher için çekişiyorlardı, mücevher ise, çatlaklarında göletlerin ve kraterlerin göründüğü bulutlarla örtülü bir gezegendi, her bir göledin içinde ise Herman'ın insanlık dışı yüzü görünüyordu. Ben de sonu olmayan (ve aynı şekilde başlangıcı olmayan) bir an için kendimi gördüm fakat yalnızca gözlerden ibaret, solgun ve uçlu küçük yüzüm hemen, çarpan birtakım gökkuşağı renklerindeki ışınların merkezine, kıyafetin tümüne uzandı, onu tamamen kapladı, öyle ki Herman şimdi yüzümün soyunmuş derisiyle örtülüydü, gözlerimin uzun kirpikleri içine sarılıydı, dudaklarımın çekingen dağ çileği kırmızısıyla aydınlatılıyordu, kulağımın kenarındaki benimin siyah güneşiyle noktalanıyordu, ensemdeki saç telleri tarafından saçak saçak hale getiriliyordu. Görüntü yalnızca bir an sürdü, ondan sonra spirallerin spirallerinin spirallerine, kırmızının sarının yeşiline, yıldızların kertenkelelerinin bitkilerine, dünyaların dünyalarına, boşlukların

boşluklarına, yelkenli-aylara, yengeç-arabalara, eşekarısı-beyinlere, vulva-meleklere, bulut-adalara parçalandı... Herman havada yüzüyordu. Boynu kırık bir şekilde ve tarif edilemez bir yüz ifadesiyle kapının çerçevesinde havaya kalkmıştı, bizim yüzlerimizde ise korkunç, büyüleyici kıyafetin renkleri oynuyordu. Asansör öldürücü bir çatırtıyla yeniden harekete geçmeseydi hiçbir zaman bu büyünün içinden çıkmayacaktık. Aniden irkildik ve merdivenlerden aşağıya, arkamızda telaşlanmış komşuların kapıları açılırken kat kat inerek avazımız tuttuğu kadar bağırarak koşmaya başladık. Zemin kata nasıl ulaşıp bloğun cam kapısından nasıl çıktığımızı bilmiyorum bile... Ancak Silvia ve Marcela'nın renkli bir tebeşirle prensesler çizdikleri değirmenin beton duvarlarının büyük teneke kapısın önünde durduk. Nefes nefese kalmış bir şekilde, yukarıya, apartmanın terasına doğru bakarak duvara yaslandık. Ya Herman bizi takip ettiyse? Fakat hiçbir şey olmadı. Ancak öğle yemeğinin vakti gelmişti ve balkonların korkuluklarına dayanmış annelerimiz, bizi yukarı çağırıyorlardı. Önce kızlar gitti sonra da Luci. Jean patikadan uzaklaştı, ben ise pürüzlü beton duvarı tutmaya devam ederek tek başıma kaldım. Ne kadar da garip bir gün! Ve özellikle de kendimi ne kadar... sıra dışı, ne kadar farklı hissediyordum. Merdivenlerden aşağıya doğru koşarken arkamda güçlü bir tangırtı duymuştum ve tabancayı kaybettiğimi düşünmüştüm fakat karnıma yapışık olan namlusunu hissetmeye devam ediyordum. Sonunda annemin ince sesini de duyduğumda, eve döndüm ve ellerimi yıkamak için banyoya gittiğimde bir kereliğine tabancama bakmak istedim. Fakat tabanca artık yoktu, sert ve sıcak namlu ettendi ve benim bedenimden çıkıyordu. Çişimi yaptığım benim küçük ve şimdi garip bir şekilde sertleşmiş ve acıyan pipimdi. Her şey birkaç dakika daha sürdü ve o yüzden işler yoluna girene kadar telaşlanmama vakit olmadı ve bu, yıllar sürdü...

Şu anda Herman, karanlığın karaladığı yatakta, alkolden ağırlaşmış bir şekilde uyuyor. Onu buraya kadar zorlukla taşı-

yabildim. Çünkü birkaç saat önce katran gibi kalın alacakaranlığın içinde biraz hava almaya çıkmıştım. Ayaklarımın sürekli takıldığı buzdolabı iskeletleri, döşeme yayları ve kasa telleri ile dolu meydanın ortasından geçtim, ağaç çubuklarının, ufukta idrar gibi sarı, sonrasında pembe ve karşıda ise beyaza bürünmüş ayın parladığı derin mavi, derin çivit rengini almış olan gökyüzünün kadifemsi tonları üzerindeki hatasız resmini seyrettim... Sonu olmayan bir sondaya benzeyen, zirvesinde antenleri, büyük ihtimalle bir radyo rölesi bulunan devasa metal yapı, metalden dik ve dar merdivenden, koruyucu yüzüklerin içinden yukarıya kadar, çöken akşamın merkezine kadar, çıkmak için garip bir istek uyandırdı içimde. Alacakaranlıkta yüzen, balkonlarında sigara içen, kısık sesle konuşan, ağustosböceklerini dinleyen, yalnızca gömlek giymiş erkekler ve sutyen giymiş kadınlardan oluşan nüfusunu taşıyan balkonları, eski, birtakım kalyonlar gibi büyük evleri olan karışık semtlerin içinden geçtim. Ayakkabı ustası ve saat tamircisi dükkânları bulunan ıssız patikalardan indim, futbol hakkında konuşan polis devriyelerinden sakınarak Casa Poporului'un dev gibi şantiyesi yanından aktım ve sonunda, karanlığa gömülmüş sinemalı bulvara çıktım. Üç ampulde bir yanan sarı ampuller, binaları, hiçbir gerçeklik izi bırakmadan sönük kristallere dönüştürüyorlardı. Ağaçlar, dallarının gölgelerini kör pencereli birtakım duvarların üzerine uzatıyorlardı. Cedric, Vasili, Albino ve Herman'ı, el yazısı anlamsız ve sonu olmayan romanımı, bu okunaksız kitabımı düşünerek ellerim cebimde, yavaşça yürüyordum. Romarta'nın hizasında, her zamanki gibi üst üste ve birbirinin içinden çekilen, Orduevi'nin karşısındaki apartmanın kübist çatı katlarına bakarak ve çok güçlü bir şekilde orada, çok yukarıda, son küpün içinde, CEC'in büyük mavi reklamı altında oturmayı, akşamları, önündeki küçük sahanlığa çıkabilmeyi ve son C'ye yaslanmış bir şekilde, büyük şehre meydan okuyan bir Ferragus gibi, kimse tarafından fark edilmeden, şehri, takımyıldızlarının İran halısı altında serilen

sevgili ve gizemli şehrimi süzmeyi isteyerek, yolun karşı tarafına geçtim. Neredeyse boş sokaklarda arada bir ıhlamur kokan sıcak bir hava esiyordu. Troleybüsler, Universitate'deki kavşaktan birtakım cenaze arabaları gibi hüzünlü geçiyorlardı. Düşüncelerimle Paul'un ve kucağında sürekli beyaz panter yavrusunu taşıyan sirkteki kısa boylu Rus kızın garip, büyüleyici hikâyesine ulaşmıştım ve kararmış bronz koltuğun içine gömülmüş, 1848 Devrim'i yanlısı adamın heykelinin bulunduğu Rosetti Meydanı'na ulaştığımda, aklımda tekrardan rahatsız edici heceler dönmeye başlamıştı: NO-TO-KO... TO-KO-NO... NO-KO-TO... Yakında, farları yanan bir dolmuş taksi, şoförü ve yolcusu olmadan, küçük bir adanın kayalıklı deniz kenarına demirlemiş bir motorlu tekne gibi, heykelin kaidesi yanına çekmiş, bekliyordu. Heykelin yanına poposunun üzerine düşmüş, sırtı kaideye sabitlenmiş bronz levhaya dayalı bir şekilde, son yıllarda Bükreş'te çoğalmış olan dilencilerden veya sarhoşlardan biri sızlıyordu. Bulvarı geçip heykelin bulunduğu küçük parka niye girdiğimi bilmiyorum. Gece, mahallede olduğu gibi, zift gibi karanlık bir şekilde çökmüştü, bronz heykel neredeyse görünmez haldeydi, dilenci ise sıcak bir leke, spektral mermeri çamurlaştıran yapışkan bir sıvı gibiydi. Başı sonsuz bir eğilme, sonu olmayan bir aşağılanma durumundaymış gibi, gerçek dışı bir şekilde göğsüne yaslanmış bir fetüs gölgesine benziyordu. Herman'ı görmeyeli yıllar geçmişti fakat onunla her zaman tekrar karşılaştığımda o sanki sürekli benimleymiş gibi, bazen rahminin içine kıvrılmış bir embriyo gibi benim içime kıvrılmış gibi, başka zamanlar ise şehrin kuytu yerlerinden ve büklümlerinden çıkan bir gulyabani gibi hissettim. Önünde çömeldim, birkaç gündür tıraş olmamış sakalı ellerime batarak yüzünü avuçlarımın içine aldım ve kötü kaliteli içki kokan ağzının ağır kokusundan dolayı midem bulandı. Neredeyse elli yaşında olan Herman'ın saçları dökülmüştü, kafatasını her tarafa uzanan beyaz saçlar sarmıştı, yüzü ise acı çeken, acı için yaratılmış bir insanın yüzüydü.

Üzerlerine kaşları düşmüş, çapaklı süzgün gözlerini hiçbir yere bakmadan, baygınmış gibi yalnızca bir an için açtı, sonrasında ise gözkapaklarını indirdi ve ortalıkta fildişi gibi sarı, iki tane kornea çizgisi kaldı. Göz irislerinin bir zamanlarının gökyüzü mavisi, gece olduğundan dolayı ve hüzünlü ayın etkisi ile şimdi koma ve can çekişmenin bulanıklığını taşıyorlardı. Bizi evin yakınına götüren otobüs gelene kadar, onu yarım saatliğine yere bırakmak zorunda kaldığım, 343'ün istasyonuna kadar onu zor taşıdım. Bizi eski ve koyu kırmızı apartmanın son katına kadar götüren yorgun asansöre kadar sürükledim ve şimdi, yaşlı adam, ihtiyar, büyük günahkâr, ter içinde ve titreyerek benim yatağımda. Birkaç dakika önce, parmakları arasından büzüşük bir kâğıt parçası gördüğüm sol avucunu açmak için yazmaya ara verdim. Giysi tüylerini temizlediğim ve önemsiz şeylerle dolu kirli bir cebin içinde durmuş olması gereken kötü kaliteli kâğıt parçasında, tükenmezkalemle, ilk bakışta bir telefon numarasına benzettiğim, sonrasında bir matematik formülü olduğunu anladığım bir şeyler yazıyor. Formülü buraya, simgelerinden hiçbirini yanlış yazmayacağım ümidiyle, aynen onu anladığım gibi yazıyorum:

$$W(k) = \sum_{n=0}^{\infty} a^{-n} \cos(b^n k),\ b>a$$

Çocukluk yıllarımın o ilk ve tek ereksiyonunu, pıhtılaşmış kalın boya katmanları üzerinde çiçek açan zarif likenli ve çerçevelerin süngerini kemiren kör yengeçli, hafızamın gri galerisinde üst üste depolanmış eski resimler için her zaman gütmüş olduğum şaşkınlıkla hatırlıyordum. Amon'un boynuzunda ve mamillothalamic fasikül içinde, habenula çekirdeğinde ve fornikste, ensefalin kuvars kubbesi altında içlerinden boyaların ve oksitlerin aktığı ve elli tane eli olan ressamların kopyaladıkları, restore etikleri, kestikleri, karıştırdıkları ve ayırdıkları, pastişler, reprodüksyonlar, çoğaltmalar çizdikleri, tarihler değiştirdikleri ve imzalar taklit ettikleri, kafatasının sarı kemikten hüzünlü duvarlarında alnın ve şakakların frenolojik

kavislerine göre, hayal gücünün ve kurnazlığın, acımanın ve şüphenin çıkıntılarına göre şeklini kaybetmiş slaytlar ve retroprojeksyonlar yansıttıkları binlerce şeffaf tüp bulunmaktadır... Salonların zeminlerini büyük satranç tahtalarına bölen kareli taşları olan karmakarışık kinayelerle çizilmiş kubbelerin yanında, Kibrin göbeğinden ağır bir şamdanın çubuğunun aktığı, gösterişli ışıklıkları olan aydınlık ve snop müzeler de var, tekdüze bir asfaltın içinde boğulmuş olan resmi resimler de var, cam lamellerin altında, bembeyaz duvarlara serilmiş her bir devasa tuvalin yanında berrak etiketler de var... Fakat bunlar ziyaretçilerin bile duvarlara ve hatta hüzünlü tuvallerin üstüne, illüzyonist bir şekilde çizilmiş oldukları etçil çiçekler gibi tatlı tuzak müzelerdir. Orada her şey ama her şey yapmacıktır, bir başından diğer başına imal edilmiştir, birtakım çürümüş meyveler gibi kıvrımlara ve saplara asılmış bir şekilde sallanmaktadır. Rüyalarında başka rüyaları hatırlıyorken ve o rüyalarında hiçbir zaman gerçekleşmemiş olan şeyleri hatırlarken ve yemek yerken veya dikkatsiz bir şekilde bir kitap okurken aklında aniden beliren başka görüntüleri aslında onlar büyük gözlerle görmüş olduğun ve daha küçük ve daha az gelişmiş bir beyinle düşündüğün zamanlarda gerçekleşmiş birtakım olayların, uyarıların beyninde bıraktıkları sadık izleriyken, onları doğrudan iç bir şeytanın komik bir kaprisi olarak sayarken, nereye bakacaksın ve kime güveneceksin? Bitkisel liflerden oluşan bir örgünün üzerinde kirli bir bilyenin bıraktığı mıcır izlerini ördüğün yazı masanda, kahve fincanının filigranlı desenine bakarken ve desen aniden havada yüzüyormuş gibi gözükürken, ikiye bölünürken, ışıldayan, birtakım tapınakların ve geometrik şatoların pembe sütunları arasından görünerek aşamalı olarak kaybolan bir denizi olan sabahın bir manzarasına dönüşüp garip bir şekilde biçimini kaybederken ve sonrasında şekerin suda eridiği gibi erimesi için dakikalarca, saydam bir şekilde çalışma masanın üzerinde yüzerken – o zaman, senin dünyadaki durumunu gösteren üçboyutlu ve sonsuz bir

örümcek ağına benzeyen haritanın üzerinde, korkun ve şaşkınlığınla birlikte nerede olduğunu anlaman imkânsız: İllüzyonun çıkmazında, Düşün yolunda, Hafızanın parkında, Halüsinasyonun garında, Gerçekliğin semtinde... Daha olası bir şekilde katlı haritaya bir iğne batırıp karışık bir rotadaki birbirleriyle uyuşmayan noktaları, sayfaya dikey bir şekilde, gizli, hiçbir şeyden hiçbir şeye olan varoluşu delerek, bizim, kendimizin, hayatlarımızın paradoksal rotası ile duygusal uyuşmazlıkları birleştirdiğimiz gibi -doğum ile aşk, sanat ile delilik, mutluluk ile ölüm- birleştirdiğini hayal edebilirsin.

Daha sonraları, öğleden sonraları, yatak sandığımın üzerine oturmuş olarak ayaklarımı kaloriferin üzerine uzatıp Bükreş'in, katbekat, yolun karşısındaki apartmanın iskeletleri ve kalıpları arkasında nasıl kaybolduğuna baktığımda, kendisi bir olay temsil ediyormuş gibi değil de olasılık ve kurgu dereceleri farklı başka fizyolojik, zihinsel veya yalnızca hayali garipliklerin de -aklımın melankolik kesinliğini yırtık pırtık bir elyaf gibi ikiye katlayan zayıflık yapıları- içine girdiği bir takımyıldızı bütününün bir parçasıymış gibi çişimi yaptığım o önemsiz apandisimin, tarif edilemez ilk şişmesini hatırlıyordum. O zamanlar taşlı ve şimdikisinden iki kat daha dar olan Ştefan cel Mare Sokağı'na ağır düşen kar, şehrin devasa panoramasını karalıyor, gökyüzünün renklerini dünyaya yansıtıyordu ve saatlerce büyük gözlerle ve gözlerimi elimden geldiği kadar az kırparak sabit bir şekilde baktığım ev ve ağaçlardan oluşan karışımın retinamda kalan yeşilimsi hülyalarını semaya gönderiyordu. Bazen bakışlarımı, pencerenin üst köşesinde belirmesi ile birlikte tek bir kar tanesi üzerine sabitliyordum ve eğik ve hızlı düşüşünde onu takip ediyordum, öyle ki o saniyelerde bütün kristalin, yavaşça kaybolan tüm detaylarını görebiliyordum ve süt gibi gökyüzünde yansıdığı zaman onu kaplayan kirli griden başlayarak, evlerin çatılarında, pencereleri ile kapılarında ve yol kenarına birikmiş kirli kar yığınları üzerinde şekil kazandığı zaman elde ettiği, tüylerden ibaret

küçük bir hale taşıyan büyüleyici beyaza kadar, renginin metamorfozunu algılıyordum. Öğleye doğru gökyüzü kırmızılaşıyordu ve müthiş bir şekilde kar yağmaya devam ediyordu, ellerinde bidonlarla yolun karşısındaki avlulardan su almak için geçen (apartmanlarda sular çoktan boruları içinde donmuştu) paltolarına sarılmış insanların siluetleri binlerce kar tanesi tarafından silinerek bulanık görünüyordu; yukarıya doğru, alacakaranlığın alanındaki gri tüylere doğru baktığımda ise, oturduğum daire, hızla yerden kopan bir uzay aracıymış gibi, odamla birlikte, eğik bir şekilde yükseklere uçtuğum hissine kapılıyordum. Kalorifer çıplak ayak tabanlarımı yakıyordu, oda ise karanlığa ve yalnızlığa gömülüyordu. Ödevlerimi çoktan bitirmiştim ve hayatım o kadar boş ve melankolikti, yalnızca geleceği değil, şimdiki anları bile hayal etmede o kadar çaresizdim ki aklım, bir vakum pompası gibi hatıraların ince kemiklerinden garip bir iliği emiyordu. Ve bir su deposundaki gibi dönerek kafatasıma çıkan bu sıvı, vücudumun imparatorluğun her bir hücresinin, bezinin ve kıkırdağın salgıladığı bu metafizik interferon, aklımın ceviz içi şeklini dolduruyordu, onun tanenin acısı ile aşılanıyordu, bilincimi eritiyordu ve bu şekilde asalet kazanmış olarak, tekrardan hatıraların kanaliküllerine çekiliyordu. Geriye doğru, içime doğru dönüyordum, arkada ergen bedenimi çok bol bir kaban gibi sallanmasına terk ederek kalbimin kalbine iniyordum, omurgamın etrafından küçülüp inceliyordum, önceki şekillerime doğru, çekirdeğe doğru yaklaştıkça gittikçe daha zarif olan gelişme halkalarıma doğru emiliyordum; on beş yaşımdaki şeklimi dolduruyordum, onu, kendi karnımda benim özelliklerimi taşıyan ve benim gözleri olan bir fetüs gibi kıvrılana kadar sanal bir hale gibi on bir yaşımdaki, ondan sonra dokuz yaşımdaki, sonrasında beş yaşımdaki şeklim için terk ediyordum. O zaman, kış gökyüzünün depresif ve etli ekranında, kendi görme alanımdaki gibi, o kadar garip ve titiz halüsinasyonlar kıvrılıyordu ki fetüsten anneye doğru göbek bağı aracılığıyla

pompalanan hatıralardan başka bir şey olamazlardı; çünkü hafızanın tersine çevrilmiş film dünyasında çocuk annesini doğuruyor ve onu, anbean azalacağına, daha yoğun bir şekilde salgıladığı bir madde ile besliyor. Bugünkü ben, bir önceki gününkini içeren dünkü beni bir küre içine alıyorum ve bu böyle geriye doğru devam ediyor ve bu şekilde her biri bir öncekisine gebe fakat yine de çekirdek gittikçe daha karanlık ve alanlar daha saydam olacak şekilde içinden bir hale gibi çıkarak onun içinden doğan birbirinin içine gömülmüş matruşkalardan başka bir şey değilim. Tam da bu andan itibaren, bedenimin camsı alanı üzerinde ise bir saat sonra olacağım benim narin ışığım parlamaya başladı; çünkü astral bedenimiz, geleceğin kâhin ışığından başka bir şey değildir. Yaşamımızın absürt rotası, boşluğun eskimesinde sonunu bulana kadar, karanlıktan ışığa doğru, kurşundan kristale doğru, basıklıktan havaya yükselmeye doğru, her şeyden hiçbir şeye doğru inceliyor. Her bir anın beni ise, nedenselliğin tarifsiz eritrositleri arasında hareket ederek, bir öncekisine güçlü bir göbek bağı, iki arter ve bir damarla bağlıdır. Onun yanında üstü kapalı ve karışık bir vaskülarizasyon, mavi ve mor ince damarlardan oluşan bir örgü, matruşkaları anlaşılması imkânsız, bir şekilde kabarık bir koza içinde birbirine bağlıyor, öyle ki şimdiki an, esnek sinapslarıyla, bana benzeyen milyonlarca çocuk ve ergen çocuklardan birinin ağır gözkapaklarına ve Buda gülümsemesine dokunarak, onların akıllarından, boyun bezlerinden veya böbreküstü kapsüllerinden heyecanlar, kimyasallar, manzaralar, fikirler veya hayal edemediğim ve kendime açıklamaya cesaret edemediğim başka bir şeyler emerek, beş sene sonrası bir süre için bir dallanma ve yedi sene sonrası bir süre için başka bir dallanma gönderebiliyor. Bu kardeşlerimden bazıları ile (kalabalık ailelerde küçük çocukların büyümüş olanların kıyafetlerini giydikleri gibi tümü benim ismimi ve genetik kodumu taşıyan garip kardeşler) mümkün olabilecek tüm direk bağlantıları kaybettim fakat başkalarından, on binlerce dokunaçla besleni-

yorum. Onlar da ellerini ilişkilerden oluşan o kadar yoğun filumlar içinde, yaşların üzerinden uzatarak birbirlerinden besleniyorlar, birbirleriyle birleşiyorlar, birbirlerine karşı komplolar kuruyorlar ve hep birlikte, dört boyutlu bir alanı, şu anki benim sonsuz bir serinin içinde yalnızca bir spot, bir durum, bir izotop, sanalın şu anda geçmiş olan bile gerçeğin mucizesiyle bir buluşması olduğum benim gerçek varlığımı karartıyorlar. Çünkü çift boyutlu bir dünyada yaşayan birtakım canlılar, planlarını karşıdan karşıya geçen bir topu hiçbir şeyden doğan, sonrasında gittikçe büyüyen bir disk ve en sonunda kendisi de kaybolan bir noktaya kadar tekrardan küçülen bir nokta olarak gördükleri gibi, bedenimin barok anatomisi dördüncü bir boyut olan zamanı, eşzamanlı olarak hem ortaya çıkarıyor hem de saklıyor. Omuriliğimi böl ve beyaz bir diskin üzerinde gri bir kelebeğin resmini bulacaksın, bir ağacı kesiyormuşsun gibi gerçek varlığımı böl ve eş merkezli halkalar bulursun, Mircea'yı Mircea'nın içinde Mircea'nın içinde Mircea'nın içinde Mircea'nın içinde Mircea'nın içinde...

Karanlık çöktükten sonra bile ışığı yakmıyordum ve şehrin üç parçalı tablosundan geriye kalan tek şey çatıların üzerindeki karın flüoresan mavisi ile zift gibi karanlığın, odamda yoğunlaşarak beni hüzünle sarmasına neden olan, hâlâ beklenmedik düzeyde aydınlık kırmızı gökyüzü oluyordu. Diğer bir odada televizyon açıktı, annemle babam ise bir şeyler tartışıp aptalca kıkırdıyorlardı. Diğer yanda bulunan başka bir dairenin odasından boğuk patırtılar duyuluyordu. Bazen tahrikli ve ateşli gecelerde, vücudu yanan bir heykel gibi çarşafların arasında can çekiştiğimde, duvarın diğer tarafında fısıldamalar, gıcırdamalar ve inlemeler duyuyordum veya bana öyle geliyordu ve dizlerimin üzerine kalkarak tüm bedenimle soğuk duvara yapışıyordum, diğer tarafta olanları, bir kadının ve bir erkeğin birbirine zevk vererek, avuçlarıyla birbirlerinin erojen bölgelerini ve pubisin kıvırcık tüylerini hissederek, göğüs uçlarını ve kulak memelerini yiyerek, ıslak ve

çarpan organlardan oluşan bir birliktelikte yatakta nasıl savaştıklarını tahmin edebilmek için, nefesimi tutarak kulağımı duvara bastırıyordum. Kulağım donuyordu ve sancılanmaya başlıyordu, kalbim o kadar hızlı çarpıyordu ki bütün sesleri muğlaklaştırıyordu, bir yangında canlı canlı yanan biri gibi çırpınıyordum, bütün kireç, pijamalarıma ve derime bulaşana kadar duvar boyunca uzanıyordum ve saatlerce, bu şekilde, hüsranın bir alçak kabartması gibi kalıyordum. Ancak gerçek bir şey duyma ümidimi tamamen yitirdikten sonra ve yorgunluktan kalp çarpıntıları yaşamaya başladıktan sonra, yeniden, yatağıma uzanıyordum ve tam da yatağımın üst kısmında uzun, dar bir kapının duvara açıldığını ve orada şehvani, mavi bir kadının bana yapışıp bacakları arasındaki örümceği bana verdiğini rüyamda görmek için uyuyorum. Söz konusu örümcek amazon, bir yengeç gibi büyük ve kaslı, gerçek bir örümcek ve ben onu bütün avucumla göğsünden yakalayıp kadının pubisi üzerinden çekiyorum. Kadının bacaklarının arası ise, bir oyuncak bebek gibi pürüzsüz kalıyor. Çevirdiğimde, örümceğin karnında, titreyen bacakları arasında, tam da Ştefan cel Mare Sokağı'ndaki apartmana taşınmadan önce, beş yaşımdayken yatmış olduğum "Emilia Irza" Hastanesi'ndeki küçük kızlarınki ile aynı (bunu tam da rüyamda hatırlıyorum) dar ve kırmızı bir yara beliriyor. Örümceği elimden fırlattım ve bütün gücümle bacaklarının arasına girmeye çalıştım ve damlalarım karnını ince ve sedef fışkırıklarla çizene kadar Silvia ile birleştim. Ayağa kalktım ve etrafa baktığımda odasının duvarlarının siyah bir kadifeyle kaplanmış ve bir alveol gibi dar ve yuvarlak olduğunu fark ettim. Üç veya dört kat çıktıktan sonra spiral şeklinde metal bir merdiven beni dışarı çıkardı. Tekrardan Ştefan cel Mare Sokağı'nda, gecenin içinde büyülü bir şekilde aydınlatılmış küçük ev aletleri dükkânının vitrinleri karşısındaydım.

Annemin şimdi bile niyedir bilmediğim bir nedenden dolayı "Emilia Irza" Hastanesi'ne yattığında beş yaşındaydım ve

evde bana bakacak kimse olmadığı için beni de pediatri bölümüne yatırmıştı. En azından bana her zaman böyle söyledi. Daha sonraları, mutfakta ocağın üzerindeki havalandırmadan girip çıkan eşek arılarını seyrederek geçirdiğimiz sıcak yazlarda, ağzından bir şeyler almaya çalışmıştım fakat hafızamdan silinmeyen ama aynı zamanda tarif edilemez bir şekilde annemin hafızasından silinmiş olan görüntü ve olaylarla ilgili başka şeyleri sorduğumda yaptığı gibi inatla karşı koymuştu. Mesela küvetin başında büyük ve rengi solmuş bir ısıtma kazanının bulunduğu karanlık bir banyoda görüyorum kendimi. Isıtma kazanının küçük deliğinden, odayı aydınlatan tek şey olan üflecinin donmuş mavi alevlerini görüyorum. Aynı zamanda, algıladığım tek ses alevlerin kesintisiz duyulan sakinleştirici ve hüzünlü fısıltılarıdır. Sonrasında bir su sıçraması. Elimi suyun içinden çıkarıyorum ve üzüm tanelerine benzeyen mor damlalar, içinden bir göğem balık gibi küçük bedenimi gördüğüm suyun son derece karanlık alanına damlıyor. Teneke küvetin içindeki güçlü bir kokusu olan mor suyun içinde, boynuma kadar gömülmüş şekildeyim. Beynimde çok net bir şekilde "Potasyum permanganat" diye duyuyorum. Ve annemin bir şişeden o kötü kokmayan sıvıyı küvete döktüğünü ve sonrasında, yoğun gölgenin altında, çürük çiçek suyunun içinde yumuşamam üzere, beni orada bıraktığını (niye?) biliyorum. Bataklık, menekşe, sabit kalem, rahim kokuyordu. Kristalin içine gittikçe kenetlenen bacaklarımı ve kollarımı hissedemeyecek duruma gelene kadar kıpırtısız sıvının içinde eriyordum. Parmaklarımdan düşen her damla, mor suyun yüzeyinde sanki labirentli yapısı olan kulak kanalım o an oluşturuluyormuş ve sonrasında tekrardan petrous çıkıntısında çözülüyormuş gibi genetik, beklenmedik bir gürültü çıkarıyordu. Her bir damla kokleamı baştan yaratıyordu. Sonunda annem geliyordu ve saçlarımı ıslatarak ve yavaşça enseme masaj yaparak zarif bir şekilde başımı da potasyum permanganat içeren suyun içine batırıyordu. Gözlerimi sıkı bir şekilde kapatarak, yüz maskemi genişleten ve

daraltan suyla birlikte kendimi, parlayan kollarımı ve bacaklarımı ovalayan, suyun aynasından kopardığı mor paçavralarla bedenimi sıçratarak yıkayan devasa kadının ellerine teslim ediyordum... Annem terliyordu ve küvetin içine, uçlarında kocaman, koyu kırmızı ovalleri bulunan ta o zamanlardan sarkmış memelerinden, potasyum permanganatın aslında annemin teriymiş gibi, annemin içi komple potasyum permanganatla doluymuş gibi mor damlalar akmaya başlıyordu. Fakat daha sonraları, bu kimyasal ve kokulu banyo ritüelinin Puccini Sokağı'ndaki villada mı yoksa terminalin yanındaki apartmanda mı olup olmadığını bilmediğim o banyonun içinde bir kez değil uzun bir süre gerçekleştiğinden emin olmama rağmen, annem hiçbir zaman bu hatıramı doğrulamamıştı. Aynı şekilde 14 yaşlarımda, annemin ve babamın bir dolaplarında bulduğum, başparmak kadar kalın ve sarı bir sıvı ile dolu olağanüstü ampul serum paketinin neye yaradığını hiçbir zaman anlamadım. Uzun ve oldukça dar kapağında da – ve neredeyse mistik "potasyum permanganat" terimi gibi, olağanüstü ilacın ismi aklımdan değerli taşlarla işlenmiş gibi parlayarak yükseliyor– mavi ve düz harflerle QUILIBREX yazan beyaz kartondan bir kutuydu. İçinde bir karton çerçevenin içine dizilmiş, aynı şekilde inceltilmiş sivri uçlu cam silindir şeklinde onlarca ampul vardı. Altın gibi ışıkta sıvısı parlayan her bir ampulün üzerinde çok küçük bir şekilde okunaksız bir şey yazıyordu, içlerinde ise birtakım canlılar bulunuyordu: kuyruklarında siyah çizgileri olan, zarif dantelli pembe tonlu veya nemli derileri vitiligo varyasyonları ile mermere benzeyen küçük kurtlar, bacakları daha yeni çıkmış zor ayırt edilebilen sürüngenler, çok dikkatli bir şekilde bir kitap okuyan ve sanki bir kurşunun içine oyulmuş bir böcek kadar bir Sibylla, beş santimetre uzunluğu olan bir sperm, derisi içinden beyni zehir dolu bir poşet gibi görünen şeffaf bir embriyo... Ampullerden birinde, güvertesinde ipek apoletleri olan bir amiralin ellerini arkasında birleştirmiş bir şekilde volta attığı küçük bir yelkenlinin de bulunduğunu hatır-

lıyorum. Annem kararlı bir şekilde Quilibrex kutusunu hatırlamıyordu veya hatırlamak istemiyordu. Niye aylarca o potasyum permanganat banyolarını yapmıştım? Acaba korkunç veya yalnızca rahatsız edici bir deri hastalığım mı olmuştu? Derimin altında, ayak tabanlarının kalıntılarından uzun liflerin çıktığı kör uyuz böcekleri mi kaynıyordu? Veya saçlarımın ince ağaçlı cengelinde bitler mi kaynıyordu? Ampullere gelince benim için olmadıkları konusunda yemin edebilirim. Voila'da her basit soğuk algınlığı için sayısızca kez popomu penisilin ve streptomisin ile delik deşik yapmışlardı; fakat her defasında, gece yarısı kalbi olmayan bir cellat tarafından uyandırılıyormuşum gibi hemşire tarafından uyandırıldığımda, iğnenin küçük şişelerin lastik tıpayı nasıl deldiğini ve oradan can çekiştirici bir kokusu olan beyaz maddeyi nasıl çektiğini görmüştüm. Daha sonraları küfün penisilin koktuğunu ve tam tersi olmadığını hep söylemişimdir. Durumu kabullenmiş fakat yine de korkmuş bir şekilde gözlerimi kısıyordum ve pantolonları dizine kadar çekilmiş, el kadar çocuk olan ben, ispirto sürülmüş kalçama hafif ve hızlı vuruşlara tahammül ediyordum ve derimle etime girerek orada canlı bir acı olan küflenmiş suyunu bırakan iğnenin işkencesine katlanıyordum. Fakat kalın ve altın gibi ampullerden bana hiçbir zaman iğne yapmamışlardı. Annem veya babamdan başkası için olamazlardı. Yaklaşık olarak bir hafta boyunca onlarla oynadın ve sonrasında hiçbir iz bırakmadan kayboldular.

Ağustos sonunun bir sabahında son kez, üç yıl boyunca oturmuş olduğumuz Floreasca'daki sarı villamızı bir aysberg gibi arkamızda bıraktık ve annemle el ele, beni parayı tam verip bir şeyler almaya gönderdikleri sokağımızın sonundaki marketin yanından, kendimi kaybetmiş olduğum ve morarana kadar çığlıklar atmış olduğum berberin önünden geçerek, semtin ıssız sokaklarında yola çıktık, birkaç otobüse bindik ve şehrin anlaşılmaz bölgelerini altüst ederek devasa bir yapının önüne ulaştık. Binlerce penceresi olan o ön cephenin arkasın-

da bir hafta geçireceğimi, ondan sonra da villadaki dairemize hiç dönmeyeceğimi ve başka bir apartmanın içinde bulunan ve o andan itibaren yaklaşık olarak yirmi beş sene boyunca yaşayacağım çok daha büyük bir spirali dolduracağımı bilmiyordum. Şimdi, "Emilia Irza" Hastanesi'nin sisli ön cephesinin, oraya taşınmamızdan on beş sene sonra Ştefan cel Mare yolunun karşısına dikilen apartmanın ön cephesi gibi, operküllerden, ve eğer hayat ve hayat hakkındaki düşünceler, tesadüfi bilincin dışında meydana gelenler ve diğer taraftan, jestler müdahale ettiklerinde tüm diğer inançların solduğu, toza dönüşüp kayboldukları jestler alanı ayrı ayrı var ise, (burada, defterimin içinde) aklımın yumuşak etinin, (gerçek hayatta ise) etimin gevşek meditasyonunun salgıladığı, yapılandırdığı ve oturduğu spiral şeklindeki salyangozun gittikçe daha geniş olan bölmelerini birbirinden ayıran su geçirmez zarlardan başka bir şey olmadıklarından o kadar eminim. Beyinleri farklı bir şekilde gelişmiş, değişik bir şekilde çaprazlaşan bağlantıları olan ve bu bağlantılarda görüntülerin heyecan ve istekle daha yakından alakalı oldukları ve her bir olayın kafa karıştırıcı bir sürpriz gibi yapılandırıldığı canlıları temsil eden ve doğumumdan iki buçuk yaşıma kadar (Silistra'da), ondan üç yaşıma kadar (Floreasca terminalinin yanındaki apartmanda) ve ondan sonra Puccini'deki villada benim olmuş olduğum pireler takımına ait larvanın önceki hayatları, annesinin genital karnında hızlı göz hareketleri ile rüya gören gerçek fetüsünkinden çok düşük bir düzeyde biraz daha gelişmiş olan diğer fetüs hayatları, hastanenin bulanık filtresi içinden, pencerelerle dolu duvarın arkasındaki kişi için, Ortaçağ'da yazılan hayvanlar hakkındaki hikâyelerdeki hayvanlar kadar veya yıldızların koloidal süspansyonunda yaşadıkları söylenen humanoidler kadar yabancı olan bir takım büyülü, ardışık reenkarnasyonlar gibi ortaya çıkıyorlardı.

Kreş yolumuzda beni ve annemi karşılayan ve uyarıların beynimde bıraktıkları izleri şiirlerime o kadar beklenmedik

bir şekilde nüfuz eden *illo tempore*[1] içinde kaybolmuş eski, efsanevi ateş kırmızısı şafak vakitleri ile uyum sağlayan soğuk bir sabahı hatırlıyorum:

ah anne, seni ne kadar sık rüyamda görüyorum!
devasa sabahların içinde seninle el ele yürüyoruz
asit için damacanalarla dolu fabrika bahçelerine varıyoruz
mekanik halılardan tüylerle dolu atölyelere giriyoruz
veya, sabahın siyah saatlerinde
küçük dükkânları olan bir sokaktan ele ele yürüyoruz
ve kırmızı saç sobaların gazlarını söndürüyoruz...

Fakat onları ateş kırmızısı ince bir suyla yıkayarak ve öteye zarif ve sonsuz amber gölgeleri uzatarak, yüzleri ve kıyafetleri ısıtan güneş doğuşlarının ufka kadar kırmızılaştırdığı asfaltlar, yeri ve zamanı belirlenemeyen o görüntüler için "hatıra" kelimesini kullanmam saçma ve olağanüstü ise, annem ve babamdan ve evimden ilk ayrılışı temsil eden hastanedeki o tarif edilemeyen bir haftalık kalışımı da –ne kadar da garip– sahne sahne bölebilirim.

Beni ikisi birlikte götürdüler. Gümüş nitrattan oluşan kalın katmanında yalnızca görüntüleri değil aynı zamanda duyguları, heyecanları, sesleri ve kokuları sabitleyen bir dizi fotoğrafa bakıyormuşum gibi ne kadar üşüdüğümü hatırlıyorum. Üzerimde aynı dönemde çekilmiş fotoğraflardan birinde de yer aldığım gibi, göğsüne iki tane saten mantar işlenmiş, yivli, lacivert tulum vardı. Fotoğrafta üçü de benden büyük, başlarında örtülü üç kızdan oluşan bir grup çocuğun ortasında, Ştefan Gheorghiu Akademisi'nin bahçesindeyim; yanımızda ise ayakta, babamın iş arkadaşı, 60'lı yıllarda çok moda olan bir çeşit reglan giymiş Estera teyze var. Estera teyzenin saçları tel gibi ve sol elinin parmakları arasında bir sigara var. Benim göğsüm dışa çıkık, yüzüm oldukça dolgun, rengim solmuş ve

1. O eski günlerde. (ç.n.)

saçlarım bir yana taranmış. Hastanenin bahçesine girer girmez sonu olmayan yeşilimsi koridorlarda kaybolduk. Önümüzdeki mat, beyaz pencereli kapıları sürekli açan ve biz geçtikten sonra kapatan beyaz giymiş bir hemşire bize eşlik ediyordu. Duvarlar boyunca, yanlarında nikel tükürük hokkaları bulunan numaralı kapıların arasında, mide bulandırıcı ve büyüleyici anatomik karışımlar içeren vitrinler vardı: hiçbir şey sormaya cesaret edemeden büyük gözlerle baktığım kalp dilimleri, kolon parçaları, gelişimin farklı aşamalarında olan fetüsler. Tüylerimi ürperten yalnızca, tek bir bedenden eğik iki bedenin çıkacağı şekilde karınları birleşik, ıslaklıktan parmakları kırışmış sadece iki bacakları olan iki tane siyam bebeğin yüzdüğü yarım metrelik kavanoz oldu. Çıplak kafataslarına ve dona kalmış gözlerine baktığında iki yaratığın cinsiyetini söylemek mümkün değildi; fakat ortak pubisleri, kız pubisiydi. Bazen korkuluklu bir merdiveni inip çıkan, gittikçe daha fazla üst üste gelen koridorlarda, rengi solmuş kırmızı sabahlıklar giyen yaşlı hastalar da bekliyordu. Annem, hemşireyle birlikte bir odaya girdi, babam ile ben ise önündeki salonun vinil koltukları üzerinde kaldık. İki dakikadan fazla yerimde duramadım; sonrasında tüm o vitrinlere ve duvarlardaki derisi soyulmuş insanlı posterlere, büyük gözlerle bakarak buz gibi odanın içinde yaklaşık on beş dakika kıpırdadım. Bir kaidenin üzerinde, bir tarafında hâlâ insani bir yüzün, bir göğsün ve bir kolun bulunduğu, diğer tarafında ise çeneye saplanmış önü açık dişlerin sırıttığı ve göz kürelerin camdan bir top gibi parladıkları alçıdan bir mulaj vardı. Farklı renkte olan her organ, daha içeride olanlar da görünsün diye, derisi soyulmuş taraftan uzaklaştırılabiliyordu ve o yüzden çok kısa zamanda, elimde bir pan flüt gibi tuttuğum bir kaburga kanatçığı ile kaldım. Arkaya doğru taranmış saçlarında henüz hiç beyazı olmayan babam –benim şimdi olduğumdan çok daha gençti– sinirden kırmızılaşmış bir şekilde, bana vurmak için ("Dikkatli ol, ben fazla bilmem! O kemikleri hemen geri koy!") kalktı fakat tam da o

sırada annem çıktı. Bir zamanlar beyaz puantiyeli fakat şimdi arka planın rengiyle karışmış, mavi pazen, kirli sabahlığı içindeki ve başında aynı kumaştan bir başörtüsü olan annemi zorlukla tanıyabildim. Beni kucağına aldı ve benim şanssızlığıma ve babamın sinirden patlamasına, bir çeşit Çingene aksanı olan bir kilise ayini gibi sürekli, "Annen seni yesin! Yavrum! Ne yapacaksın sen on gün annesiz?" diyerek beni bir mahalle şefkatiyle tekrar tekrar öpmeye başladı ve en sonunda beni yere bırakıp hemşirenin ellerine teslim ettiğinde kendimi rahatlamış hissettim. Babam da (yanaklarımda tıraş olmamış sakallarını ve kolonya ve ceviz yağı hafif kokusunu hissediyorum) öptü ve annemle bir şeyler fısıldamak için orada kaldı. Onları orada, yüksek ve dar salonda, karşı karşıya durmuş, ellerini tutmadan, birbirlerine hiç gülümsemeden, çok ciddi konuşurken hatırlıyorum.

Beyazlar içindeki kadın (Alman yüzlü, sarışın, saçları kısa, "kaşları deplasmanda") tarafından yavaşça başka koridorlarda sürüklenirken, onları terk etmekten hiç korkmadım. Bu güvenim ile annem ve babamdan ayrılmanın ve hastaneyi bir çeşit şaşkın memnuniyetle keşfetmenin büyük macerasının içine girmem, benim için anlaşılmaz. Normal hayattan koparılmış, tek başıma geçirdiğim o hafta, belki de sonrasında yaşayacağım sıradan hayatımın asimetrik, kaprisli ve tamamının kapsanması imkânsız mazisine oyulmuş, incilere benzer kapalı, diğer her şeyden soyutlanmış, küre şeklinde fakat aynı zamanda aynı derecede değerli dünyalarımın bir modelini temsil ediyordu. Daha sonraları beni kamplara ve gezilere veya evden uzaklaştırıcı kim bilir başka nedenlerle gönderdiklerinde, benimkiler, onları umursamamam karşısında nasıl bir öfke sergileyeceklerini bilmiyorlardı. "Bizi özledin mi?" diye soruyorlardı sürekli. Benim cevabım ise her zaman dürüst ve naif bir şekilde, "Hayır" oluyordu. "Bu tavrınla hayatta çok şey kaybedeceksin" diye tekrarlıyordu annem üzülmüş bir şekilde ve ekliyordu: "Bu kadar soğuk bir çocuk hayatımda görmedim." Bunun anlamı, altı

yaşından sonra beni öpmesine ve sevmesine izin vermeyişimde saklıydı. Ellerimi göğsüne yaslayarak ve başımı çevirerek onu hep reddediyordum. Ergenlik çağlarımda kamplara gittiğimde hiçbir zaman onlara mektup yazmıyordum ve telefon açmıyordum. Babam da şehir dışına çıktığında aynısını yapıyordu, terk edilmiş ve bir anlamda kırılmış annem, sık sık iki tane yabaniyle birlikte yaşadığından yakınıyordu. Neredeyse annem hakkında yazdığım her satırda ortaya çıkan sevgi ve hatta tutku (ve neredeyse yalnızca onun hakkında yazdım) beni her zaman hazırlıksız yakaladı ve kendi kendime yalnızca birtakım kötü edebi yaklaşımların etkisi veya bu dünyada annemi her şeyden çok sevdiğim bir çağın olup olmadığı sorusunu sordurttu. Fakat o zaman nasıl bir anlaşmazlık, nasıl bir hüsran, nasıl bir ihaneti ona karşı güttüğüm hayranlığımı, soğukluğa ve belki de daha derinlerde nefrete dönüştürdü? Evet, çoğu kez bana, ona bir "düşman" gibi davrandığımı söylüyordu ve doğum günlerimde bana bir kıyafet aldığında yüzüne "ben öyle bir şey giymem" dediğimde veya hazırladığı zavallı yemek çeşitlerini, değişmez ve gayri şahsi bir şekilde "Sevmiyorum" diyerek hiç dokunmadan bıraktığımda nasıl ağladığını hatırlıyorum. "Tıpkı babansın. Daha yeni evlenmiştik ve işten geldiğinde onu sıcak yemeklerle bekliyordum. Ben de ondan bir övgü, güzel bir laf bekliyordum... O yiyordu ve hiçbir şey demiyordu. Ve sabrım kalmayıp çorbanın, etin veya ne yaptıysam nasıl olduğunu sorduğumda, tabağın üzerine eğilmiş bir şekilde yalnızca, 'Nasıl olsun? Yemek işte!' diyordu. Öyle dediğini duyduğumda öfkeden ölüyordum..."

Sonunda, zemini bir satranç tahtası gibi beyaz kırmızı mozaikten başka, yeşilimsi koridorlarda el ele yürüyerek hemşireyle tek başımıza kaldık. Soğuk ve geniş koridorları geçtik, başka mermer merdivenleri çıktık ve en sonunda binanın diğerlerinden tamamen farklı başka bir kanadına ulaştık. Koridorun her iki tarafında da, neredeyse bir takım metal çubukların ucunda büyük beyaz kürelerin sallandığı tavana

kadar yükselen, son derece büyük kapılar bulunuyordu. Birçok kapı açıktı ve eşiklerinde bazıları yalnızca meraklı başlarını çıkarmış, bazıları koridora çıkmış, benim yaşlarımda ya da benden biraz daha büyük, hepsinin üzerinde de benim daha önce hiç görmediğim, düğme yerine ara ara fiyonk şeklinde bağlanmış beyaz ipli pijamalar olan kız ve erkek çocuklar vardı. Pijamalar yıkanmaktan solmuştu fakat bir zamanlar canlı renklerle boyanmış ve hayvan figürleriyle (zürafalar, zebralar, filler, maymunlar...) süslenmiş oldukları belliydi. Tüm koridoru, yerlerinde oyuncakların saçılmış olduğu, neredeyse boş ve hayatımda görmüş olduğum en büyük odalar olan (rüyalarımdaki baş döndürücü şatolar hariç) odaların içine bakarak bir başından diğer başına kadar kat ettik, oralardan geçerken de, çocukların küçük elleriyle bana dokunmalarına ve ismimi sormalarına izin verdim ve koridorun en sonunda bulunan, bu kez tamamen ahşaptan olan (diğerlerinin mat camları vardı) bir takım kapıların önüne ulaştık. Hemşire iki beyaz kapıyı da sonuna kadar açtı ve yukarıdan aşağıya kadar rafları olan odadan, bir buhar gibi yeni yıkanmış çamaşır kokusu geldi. Güzel bir şekilde katlanmış ve kusursuz dizilmiş yüzlerce, binlerce solgun pijama rafları dolduruyorlardı. Kenarlarında, yaklaşık aynı mesafede çizilmiş ve kumaşın tüm alanında tekrarlanan, sadece ve sadece kuş ve hayvanları temsil eden desenleri belliydi. Hemşire biraz duraksadı, bana baktı, alt raflardaki pijamaları karıştırdı ve aralarından beyaz filli, mavi bir tanesini çekerek, üst tarafını açtı ve çekici bir şekilde gülümseyerek bana gösterdi. Niyedir bilmiyorum, dirsekleri dokumanın içinden görünecek kadar aşınmış o pazen kumaş parçası bana son derece güzel göründü. Onu giymek için sabırsızlanıyordum. Aslında o gün bana her şey, ışık, aniden değişmiş gibi ve gördüğüm her şey bir çeşit duygusal tüylerle kaplanmış gibi alışılmadık ve büyülü geliyordu.

Hemşire pijamayı kucağıma bıraktı ve beni yavaşça ensemden yönlendirerek koridorun ortalarında bulunan ve eşiğinde

bir kızın durduğu camlı kapılardan birine kadar götürdü. İlk andan itibaren kızın yüzünde o kadar kötülük ve düşmanlık gördüm ki aklım, kaçınılmaz olarak, annelerimizle babalarımız beni, onu ve Marian'ı oynamak için bıraktıkları her seferinde istisnasız olarak yüzümü çizen, yaşlı sağdıçlarımızın torunu Aura'ya gitti. Kızın yanından geçerek odaya girdim ve odanın ortasına oturmuş, bitik bir oyuncak bebeğin saçlarını tarayan, ilk kıza korkunç derecede benzeyen ve o da bana oldukça tatminsiz bir şekilde bakan başka bir kız gördüm. Hemşire bana başka hiçbir söz söylemedi. Beni soydu, altlı üstlü pijamayı giydirdi ve yatağımı gösterdi. Odada etrafları metal korkuluklarla çevrili (aralarından biri yatağa çıkabilmem için aşağıya doğru iniyordu) yalnızca üç tane demir yatak, üç sandalyeli bir masa, iki tane aynalı lavabo ve duvarlardan birinde bir etajer bulunuyordu. Kapının karşısındaki duvarda bizim boyumuzda birinin –başımızın tepesi pervazların altına kadar geliyordu– yalnızca gökyüzünün göründüğü devasa pencereler vardı. Beyazlar içindeki kadın bize yalnızca, "Uslu olun" diyerek odadan çıktığında, bütün dikkatim odanın diğer sakinlerine yöneldi.

Kapının eşiğinde gördüğüm ilk kızın ismi Carla idi. Benden biraz daha büyüktü, her halde altı yaşına girmişti bile. Yüzündeki saf, geometrik, her gün yaptığı yaramazlıklardan koparılıp çıkarılmış kötülük o kadar belirgindi ki, fiziki bir özellik gibi, gözlerinin üzerindeki bir zar, bir siğil veya ikinci bir burun gibi duruyordu. Sonrasında kızın yüzünün normal bir yüz olarak kalması için, basit, lokal bir ameliyatla alınabileceğini düşünüyordun. Carla'nın gözleri kedilerinki gibi eğik ve karanlıktı ve içlerinde şaşı bir şey vardı; gülüşü ise, otuz yaşında sahip olacağı, üst üste çıkmış, suçlu ve iki yüzlü, solucanların ince kan damarları olan derileri gibi saydam dudaklarını sanat eserlerinden yapılmış bir kolaj gibi yüzüne yapıştıran olgun bir kadın gülüşü idi. İki kız arasında şef olan oydu, "*tichitana*[2]" oyununu o icat

2. Özel bir anlamı olmayan, çocukların kendi aralarında uydurdukları kelimelerden birisi. (ç.n.)

etmişti ve bir haftalık morarmalarımın, izlerimin ve çizikle-rimin nedeninin çoğu oydu. Kızlarla tek başıma kaldığım ilk an-lardan itibaren, Carla lavabonun yanına bir sandalye çekti, üzerine çıktı ve hemşirenin bardağın içine, diğer iki diş fırçası-nın yanına koyduğu diş fırçamı aldı. Beni donduran -çünkü daha önce hiç böyle bir şeyle karşılaşmamıştım- bir nefretle halının üzerine fırlattı. Her zaman en küçük ben olmuştum ve her nerede oturduysam en çok da ben şımartılmıştım. Kucak-tan kucağa gezdirilmiş, Victoriţa'nın çalıştığı kreşten yürüttüğü şekerlerle, bisküvilerle ve lokumlarla tıka basa doldurulmuş-tum; çocuklar ise hem villada hem apartmanda, onlara şiir okumam için -"Stiopa Polis Amca" ve "Olenka Büyüdü" şiirle-ri- ne kadar temiz olduğuma ve altın rengi saç örgülerimin na-sıl parladığına hayranlıkla bakarak her zaman etrafımda toplanmışlardır... Düşmanlığı bilmiyordum ve beklemediğim bir anda babamın beni yakalayıp, hareketsiz hale getirip burnu-mu sıktığında ve annem, ağzıma ilaçlı bir kaşık sokup içindeki safrayı yutmam için beni zorladığında ve onu çığlıklar atıp çır-pınırken ağzımın kenarlarından akıttığımda başıma vurduğun-da bile, beni korkutan tek şey durumun gaddarlığıydı çünkü annem ve babamın beni sevdiklerini ve bana iyilik yapmak is-tediklerini biliyordum. Fakat Carla'nın benim zavallı diş fır-çamla ne zoru olmuştu? Ve niye benimle konuşmuyordu da yalnızca onların oynadıkları yerden uzaklaşmam için bana ba-ğırıp duruyordu? Niye daha sonraları küplerimi[3] yıkıp oyun-caklarımı parçalıyordu? Bunları düşünürken, daha sonraları başka erkek çocuklarla dövüştüğümde onları yenmiş olmam veya dayak yememin hiçbir önemi olmadan ağladığım gibi ağ-layasım geliyordu.

Bambina'nın yüzü, beton gibi mat ve kül rengi gözleri dışın-da, Carla'ya benziyordu. Tek fark, ilkinin yüzünde gelişmiş kö-tülük, burada, bütün yüzünü parlak ve eşit şekilde örten bir balığın yüzme kesesinin zarı gibi ince olmasıydı. Bambina ar-

3. Küp şeklinde oyuncak. (ç.n.)

kadaşı gibi saldırgan değildi, çok yüzlüydü ve düşünerek hareket ediyordu. Kolları ve bacakları, bedeni gibi ince ve bir Çingene gibi esmerdi. Hiçbir zaman direk insanların gözlerine bakmıyordu, hemşire geldiği zaman ise dünyadaki en uslu çocuğuna dönüşüyordu: her nerede olsa da yüksek topukların çıkardıkları sesten çok kolay ayırt edilebilen ayak sesleri duyulduğunda, masaya koşuyordu, oturuyordu ve bacakları birbirine yapışık ve dirseklerini vücudunun yanına çekmiş bir şekilde sessizce oyuncak bebekle oynamaya başlıyordu ve o yüzden sürekli övgü sözleri alıyordu. Hemşire ona hep "melek" diyordu ama ben en başından beri karşımda kimin olduğunu anlamıştım ve yine yerden alıp yıkayıp ve şimdilik yatağımın kolalı çarşafı üzerine koyduğum diş fırçam sayesinde. Diğer çocukları görmek için koridora çıktığımda, belli bir süre kapıya tutunarak sallandım, sonrasında ise tekrardan büyük, beyaz mağaranın içine girdim. O zaman Bambina'yı diş fırçamı çiş dolu lazımlığa batırırken yakaladım. O zaman bile kızları bize bakan hemşireye söylemeye aklımdan geçmedi. Davranışları beni o kadar şaşırtıyordu.

İkisinin de saçları bir hiddet gibi dikti ve tüm günü bizi komşu odadan ayıran duvara saatlerce terliklerinin topuğuyla vurarak, duvarın bir deliğinden çıkan ve stor perdelerinin indirildikleri sert kumaştan yapılmış geniş kurdeleyi çekerek ve özellikle de yüzlerini kırana kadar, asker ve boksör olduklarını söyleyerek kafa kafaya tokuşturdukları, alçıdan başları olan, çirkin birtakım bez bebeklerle oynayarak geçiriyorlardı. Akşamları, bebeklerin gece intikam almak için geleceklerini söyleyerek birbirlerini korkutuyorlardı ve o yüzden, yatmadan önce, bebekleri grotesk derecede büyük düğümler yaparak iplerle ve sicimlerle bağlıyorlardı. Ben zamanımı daha çok koridorda veya pencere kenarında geçiriyordum. Son güne kadar kendi oyuncaklarım olmadı ve iki kız da onların kirli bebeklerine baktığımı gördüklerinde bile bana bağırmaya başlıyorlardı. Hoşuma giden başka bir şey, yatağımın metal korkuluğunu

kaldırıp indirmekti ve iznimiz olmamasına rağmen, diğer salonlardaki çocukları görmek için koridorda dolaşmak veya lavaboların altında bulunan lacivert çiçekli fayansa, çift görmeye başlayıp süsen olan etraftaki çiçekler farklı bir kabarıklık elde ederek birleşene kadar dakikalarca bakmaktı. O an kendim bile, o anlatılmayacak kadar derin süsen bahçesine girmek için, aralarında bedensiz ve hareketsiz gezmek için, havada, eşit mesafelerde, sonsuzluğa kadar aşağıya ve yukarıya doğru, ileri ve geri doğru yüzmek için yalnızca koyu bir mavi ile boyanmış çiçeklerin olduğu o dünyaya bürünmek için, gerçeklikten koptuğum hissine kapılıyordum. Başıma fırlatılmış bir terlik veya yanağımı lavabonun sifonuna yapıştıran bir itekleme beni geri, salona getirene kadar kendimi tamamen unutuyordum.

Rengi solmuş pijamalar içindeki kızlardan, özellikle de benim onları anlama çaresizliğimden dolayı farklı dünyaların insanlarıymışız gibi tamamen soyutlanmıştım. Zamanın büyük bir bölümünde, yalnızca seslerden ibaret olmayan, aynı zamanda jestlerden, dokunuşlardan ve hatta kokulardan (konuşmalarını öngörmeye başladığım anlarda, aralarından biri, havayı bozduğunda) ibaret, farklı ve inanılmaz bir hız ve kesinlikle gerçekleştirdikleri bir dilde konuşuyorlardı. Çok daha geç, Vollapük ve Esperanto hakkında okurken, Carla ve Bambina'nın nasıl konuştuklarını hatırladım ve normal seslerin gırtlaktan çıkan garip seslerle, sağır ve dilsizlerin işaretleriyle ve katatonik şizofrenlerinki gibi davranışlarla karıştığı dillerini "*tichitana*" diye adlandırmak geçti aklımdan. Çünkü pratikte en çok duyulan kelime "*tichitan*" veya "*tikitan*" idi ve bu kelimeyi, kocaman açılmış gözler ile hayali birtakım tırnaklarla göğüslerinden bir şeyi koparıyorlarmış jesti takip ediyordu.

Akşam yemekleri neredeyse büyülüydü. Hemşire katlanır bir sandalye üzerinde yanımızda oturuyordu, masada ise yalnızca tabakları ve yakın yüzlerimizi açığa çıkaran loş bir ışık

saçan bir lamba yanıyordu. Beyaz ve büyük göğsü ışıktan bir aysberg gibi doğan hemşirenin yüz şekli bile yarı gölge içinde kalıyordu. Tabaklarımızda her akşam aynı tek yemek çeşidi vardı: Neredeyse tamamen şeffaf ve derisinin içinden daha karanlık, amber renginde iç organlarının fark edildiği, titreyen bir denizanasına benziyordu. Küçük kaşığını içine sapladığın anda denizanası kıvrılıyordu ve acıdan çekiliyordu. Çok az tatlandırılmış, yanık şeker kremasına benzer tatsız bir tadı olmasına rağmen, hepsini bitirmek zorundaydık. Eğer o titreyen jöle bir çeşit ilaç değilse, bir hafta boyunca hiç ilaç almadığım anlamına gelmektedir. Fakat ilaç olması büyük ihtimaldi çünkü hemşirenin sonun kadar, son lokmaya kadar oturduğu tek zaman buydu. Çoğu kez kızlar, özellikle de Bambina, eğilerek kusuyordu ve halıyı peynirleşmiş bir çeşit macunla kirletiyordu fakat hemşire hiçbir laf söylemeden bir tabakta başka bir denizanası getiren ve yeri süpüren temizlikçi kadını çağırıyordu hemen. Daha sonraları da Voila'daki revirde, "Emilia Irza" olacak deliliklerin bir alametiymiş gibi, bu, bütün geceyi masanın başında geçirmek anlamına gelse de çocuklar tabağı bitirene kadar kurtulamıyorlardı.

Üstü kapalı bir şekilde kızlardan garip konuşma şekilleriyle laf almaya çalışan hemşire, kelimelerden çok, jestlerle anlatılmış bir hikâyeyi öğrendi. Carla, arada bir, revakı, galerileri ve heykelleri ve zemininde muğlak bir deseni oluşturan parlak mozaikleri olan beyaz mermerden bir şatonun içinde kıvırcık saçları kalçaların altına kadar inerek çıplak bir şekilde ("ve büyük kadın göğüslerim de vardı" diye göstermişti o, parmaklarını göğsünün etrafında döndürerek) gezdiği aynı rüyayı görüyordu ve hiçbir mobilyası veya resmi olmayan, sonsuz perspektiflerle dolu, tuzun içine kazınmış gibi şeffaf şato, aniden çok renkli ve tembel kelebeklerle doluyordu. Carla birinin ortasında gökkuşağının bütün renkleriyle parlayan kristal bir anıt keşfedene kadar, hareketsiz salonların içinde başıboş dolaşıyordu. İçeride, gri renkli karnının üzerinde nemli delikleri,

ortasında, ucunda büyük bir süt tanesinin büyüyüp küçüldüğü, kısa bir hortumu olan yüzü çok muğlak bir şekilde çizilmiş, kompleks ve zarif anatomili bir varlık bulunuyordu. Skrotum gibi kırışık zarlar, yavaşça kalkıyorlardı ve o varlık, insan gözü gibi gözler açıyordu (burada Carla gözkapaklarını kapatıyordu sonra da gözleri sanki kanını donduran bir dehşetin karşısındaki gibi iki tane büyük küre şeklini alana kadar, olağanüstü bir yavaşlıkla açıyordu; aynı zamanda, sol elinin tırnakları ile kalbini damarları ile birlikte göğsünden sökme jestini yapıyordu). O zaman heykeller canlanıyorlardı, kaidelerinden iniyorlar, kabrin etrafına toplanıyorlar ve aralarında, Carla'nın aynı bir dizi rüyadan sonra öğrenmiş olduğu ve gündüzleri alıştırmalar yapabilmesi için Bambina'ya da öğrettiği o alışılmadık dilde konuşmaya başlıyorlardı. Carla, hemşirenin bütün kurnazlıklarına rağmen, heykellerin aralarında konuştukları hakkında bir kelime bile söylemedi.

Kız bütün bu rüyayı, sanki biz, kendimiz görmüşüz gibi direk bir şekilde beyinlerimize yansıtmıştı; çünkü sözleri ile jestleri dalgaların siyah zirvelerinde yalnızca birtakım akşam ışıltıları gibiydi: üstü kapalı, renksiz, akşam yemeğinin sofra duasının ortamında hızlıca erimiş. Yemeklerimizi yiyip bitirdikten sonra üçümüz de her gece olduğu gibi, yataklarımıza gidip çarşafın altına kıvrılıyorduk. Hastanenin odaları o ana kadar oturmuş olduğum tüm odalardan çok daha yüksekti, çok yukarıda ise, uzun metal çubuklarla tavana asılmış devasa beyaz küreler vardı. Uyumadan önce bakışlarımı, kahverengi bir karanlığın içinde sisli bir ay gibi yüzen aralarından birinin üzerine sabitliyordum. Kıpırdamaya başlayana kadar bakışlarımı üzerinden almıyordum: sağa... sola... bir yana... diğer yana... kavisinde yansıyan yatağımın görüntüsüyle birlikte... bir yana... diğer yana... ve sonunda kızların kötü yüzleri ile ellerinin küplerden oluşturduğum yapıları nasıl devirdiklerini rüyamda görmek için oflayarak uykuya dalıyordum...

O zamanlar, günler de dekorlara benzer şekilde hiç tartışmasız olarak bugünkü günlerden daha büyüktüler. Uykudan uyanmak, sabahlar ve öğle yemekleri arasında, akıp giden bulutların, beyaz kanatlı büyük pencerelerde güneşi kapatıp açtıkları ritme göre uçuşan, altın ve gölge değişimleri içeren buzlu körpe ışık sonsuzlukları geçiyordu. Kızların yüz hatları, yatakların metal korkulukları, lavabonun altındaki süsenlerin koyu mavisi, çirkin oyuncak bebeklerin her bir özelliği: gözlerinin ve burunlarının çizilmiş olduğu alçıya batırılmış parlak karton kabukları, onları gören benim gözlerim değil de bir çeşit soyut bilinçle en değersiz detayları ateşe veren keskin ve acımasız gayri şahsi bir *camera lucida* [4]imiş gibi, birbirlerinin arka planında güçlü ve üç boyutlu olarak birbirinden ayrılıyorlardı. Her şey dünya başlangıcı renklerinde ve resimlerinde yanıp dönüyordu. Pencerenin yanındaki yerimden Carla ve Bambina, kötülüğün küçük tanrıçaları balelerini sahneliyorken onlara bakıyordum. Cam gibi parmaklarıyla yatakların çarşaflarını nasıl uzun şeritler halinde parçaladıklarına ve bu kurdelelerle bebeklerin gözlerini bağlayıp göğüslerine sapladıkları bir kontrplak yongasıyla nasıl öldürdüklerine bakıyordum. Ellerinin değdiği bütün eşyaları odanın ortasına atarak birtakım yabaniler gibi kaba bir şekilde zıplamaya başladıklarında, küçülebildiğim kadar küçülüyordum. Diğer odalara "av peşinden" gidip arkalarından, yüzlerini ekşiterek yere devirip çimdikledikleri, saç kıllarını kopardıkları ve ayak tabanlarıyla kaburgalarına vurdukları küçük bir oğlanı sürükleyerek getirdiklerinde müdahale etmeye çalışıyordum. O zaman bana da beni yakalıyorlardı ve birtakım kediler gibi yüzümü ve omuzlarımı çiziyorlardı. Arkasından, *tichitana* dilinde konuşarak ve çırpınarak, sonunda hemşire girip ikisini de saçlarından tutup oradan uzaklaştırana kadar, yan yana, saatlerce terlikleriyle duvara vuruyorlardı. O zaman çığlıklar atmaya başlıyorlardı ve tüm suçu benim üzerime atıyorlardı:

4. Ressamların çizimde kullandıkları bir optik cihazdır. (ç.n.)

odanın içindeki bütün dağınıklığın, gürültünün ve her şeyin nedeni bendim.

Öğle sonraları sanki sıradan bir mimarinin kubbelerine benzer şekilde, daha da yüksekti. Öğle yemeğinden sonra iki saat uyumamız gerekiyordu fakat hiç birimiz uyumuyorduk. İki kız da yan yana olan yataklarında ayağa kalkıyorlar, ellerini ve pijamalarını çekiştirerek birbirini yataktan devirmeye çalışıyorlardı; ben ise camdan bulutların parlak kenar çizgilerine, onların şekil değiştirmesine, pencerenin kanatlarından birine doğru yavaş ilerleyişlerine bakıyordum. Eylül akşamının nasıl geliştiğine bakıyordum, beynimin temelindeki epifiz bezi, mevsimin dönmesiyle birlikte ışığın dönmesini de algılıyordu, gözbebeklerim genişliyor ve atalardan gelen narin bir hüzün, akşamın çöküşüyle aynı ritimde göğsümü kaplıyordu. Duvarlara kırmızı sıvıdan flüoresan kurdeleler seriliyordu, salondaki hava ise kahverengi bir tona bürünüyordu. Pencerelerin uzun dikdörtgenleri açık maviden sarıya dönüşüyorlar, sonrasında ise, odadaki her şeyi kirleten olağandışı, kaşları çatık bir turuncu içinde sönüyorlardı. O zaman sessizlik ve can sıkıntısı çekilmez bir hal alıyordu ve her bir eşyanın içinden (ancak o zaman) ağır bir ilaç, hastane kokusu yayılmaya başlıyordu.

Bu an, gün boyunca beklediğim anı temsil ediyordu çünkü onunla birlikte Carla ve Bambina büyük birtakım oyuncak bebekler gibi ve beklenmedik derecede zarif bir şekilde pijamalarını çıkarıp yataktan iniyorlardı ve salonun içinde dans etmeye başlıyorlardı. Dizlerimin üzerine kalkıyordum ve ağzım açık kalmış bir şekilde, akşamın ışığında bir fanusun içindeki iki balık gibi dönen, koyu kahverengi, çıplak küçük bedenlerine bakıyordum. Pencerelerin ışığını arada bir yakalayan gözleri, bir an için ışıldayıp hemen sönüyorlardı. Yerlere uzanıp aşınmış halının üzerinde yuvarlanıyorlardı, köprü hareketini yapıyorlardı, ellerinin üzerinde yürümeye çalışıyorlardı, kol kola tutunup dönüyorlardı... Hemşirenin (ondan çok korkuyorduk) hiçbir zaman o saatte gelmediğini biliyorduk ve o yüzden,

oyunlarını bir çeşit tedbirli hayranlıkla seyrederek çekingen bir şekilde ben de yataktan iniyordum. İnce göğüslerine ve parlak pubislerindeki vajinaların zarif çizgisine meraklı gözlerle bakıyordum. Villadayken Anişoara ile doktorculuk oynadığımız olmuştu ve bodrum katta, yeşile boyanmış odanın içinde, birçok kez külotlarımızı indirmiştik fakat şimdi farklı bir şey gibi geliyordu bana; çünkü şu an karanlık odanın içinde dans eden kızlar Anişoara ile olan görüşmelerimin o tehlikeli suç ortaklığını ve ayıbını desteklemiyor gibiydiler. Bana "Külotumu indirerek iğne oyununu" oynamayı öğreten villadaki kaba ve salak kız, çıplakken bir çeşit hayalci hayranlıkla incelemişti beni fakat ben muhtemelen o kadar umursamazdım ki Anişoara'nın külotsuz görüntüsünü hiç hatırlamıyorum, hatırladığım tek şey annem ve babam tarafından yakalanma korkusuydu.

Fakat şimdi olanlar bir büyüydü. Ne Carla ne de Bambina, akşamın asitleri, şimdi temiz ve yumuşak birtakım maskeler gibi ifadesiz olarak kalmış yüzlerindeki kötülük kabuğunu eritmiş gibi, artık kendileri değillerdi. Onları tanıyamıyordum. Dansları ancak pencerelerin arka planında görünecek kadar karanlık olduğunda, Afrika heykelleri gibi siyah ve zayıf olan iki kız, gözleri parlayarak benim yanıma, cama yaklaşıyorlardı ve benim pijamamı da çıkarıyorlardı. Arkaya doğru eğiliyorlardı ve bacakları arasındaki yakut rengi küçük çiziklerini, şanlı ve gurur verici bir şeymiş gibi muzaffer bir şekilde bana gösteriyorlardı. Müthiş güçlerini onaylayarak birbirlerine gülümsüyorlardı, onlara nasıl baktığımı gördüklerinde zafer kazanmış gibiydiler; fakat küçük cinsel organım tam tersine, çok bilindik adiliklerini geri, bakışlarının içine getiriyordu. Cinsel organımı çekiyorlardı, onu kesmek isterlermiş gibi yapıyorlardı ve en sonunda sanki orada hiç yokmuşum gibi sırtlarını bana dönüyorlardı. Sonrasında tekrardan hemen giyiniyorduk çünkü akşam yemeğine, bize, son lokmasına kadar yememiz gereken yanık şeker şurubu sürülmüş alışılmadık denizanasını

getiren sarışın hemşirenin adımları duyulmaya başlıyordu. Son akşamımda, o tatsız eti çiğnerken ağzımda bir lastik pipet gibi bir şey hissettim: parmaklarımla başı yeşil, beyazımsı bir damar çıkardım, tabağın kenarına koydum ve sonrasında kustum. Hemşire hemen yenisini getirdi.

Diğer salonlardaki çocuklar, bizim görünüşte olduğumuz kadar bile sağlam değillerdi. Her birinde aklıma güçlü bir şekilde kazınmış bir sakatlık vardı. Birinin ellerinin parmakları kabuklu bacakları gibi her yöne açılmıştı. Başka birisinin odası sürekli çok ağır bir şekilde çiş ve akçaağaç kokuyordu. Yüz hatları çok az belirgin olan zayıf ve çekingen biri, Carla ve Bambina uzun süre pusuda durduktan sonra onu yakalayıp bizim odamıza sürüklediklerinde, avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Bir sülük gibi çırpınan çocukla, pijamasının altını dizlerine kadar indirip bir kez daha nadir bir çiçeğe bakıyorlarmış gibi kız cinsel organı mı yoksa erkek cinsel organı mı olup olmadığı hakkında hiçbir şey söyleyemediğin karışık tomurcuğuna bakmak için yarım saat boyunca boğuşuyorlardı. Orada, avuçları, kolları olmadan, kanatlara benzer şekilde direk omuzlarından çıkan, mutlu, gülen ve herkesle konuşan tatlı ve hareketli küçük bir kız da vardı. Herkes sarışın bir oyuncak bebek gibi beline kadar gelen saçlarına ve mavi gözlerinin ışıltısına hayranlıkla bakıyordu. İki çocuğun, korkunç poliomyelit sakatlıkları vardı. Tümünün üzerinde, hayvan resimli ve dosyalardaki gibi kumaş kurdeleli, aynı rengi solmuş pijamalar vardı.

Hastaneden çıkmadan bir gün önce, mevsimlerin değişeceğini haber veren süt gibi beyaz bir sabahta, annem ve babamın beni ziyaret etmeleri, hiç kimseyle konuşup oynayamadığım o günlerin tek gerçek şeyi olmuştu. Aniden, genç ve esmer ve neredeyse tavana kadar olan boylarıyla kol kola girmiş, üzerlerinde yağmurluklarla karşıma çıkıverdiler ve üzerime korkunç bir sevgiyle çöktüler. Birkaç dakika içinde, etrafım ağır bir şekilde boya kokan yeni oyuncaklarla çevriliydi: masal manzara-

ları içeren, gittikçe küçülen ve birbirinin içine giren karton küpler, yan yana koyarak kare şeklinde tablolar oluşturduğun başka ahşap küpler: ortaya bir hindi, bir domuz, bir inek sergileyen görüntüler çıkıyordu ve onlarla şatolar da inşa edebiliyordun ve özellikle de cam gözleri ile cilalı bir eyeri olan beyaz bezden yapılmış bir at. Bu oyuncağı o kadar sevmiştim ki on dört yaşımda bile kirden neredeyse kahverengiye dönüşmüş, her tarafı tükenmezkalemle çizilmiş, gözleri düşmüş ve derin kesiklerde içindeki talaşın narin kabalığı açığa çıkmış, şeklini kaybetmiş kurda benzeyerek salon dolabımızda bir yerde hâlâ duruyordu. Annem ve babam uzun kalmadılar. İkinci gün beni eve, "göreceksin, daha büyük ve yeni bir eve" götüreceklerine dair söz verdikten sonra, aynı derecede yabancı ve değişmiş olarak çıktılar. O an hastaneden ayrılıp ayrılmamanın benim için hiçbir önem taşımadığını anladım: süsen çiçeklerinin stereoskopik alanının içinde kaybolarak veya dikkatim dağılmış bir şekilde *tichitana*'nın çılgın ses tonu değişikliklerini dinleyerek duvarların nasıl karardığına ve güneşle birlikte nasıl aydınlandığına bakarak hayatım boyunca orada kalabilirdim. Ve her zaman, kendimi, omuriliğimin çizgisine birtakım omurgalar gibi serip durduğum dakik, küresel, inci-dünyalarımın gidişatına daha geç bıraktım ve orada, dış bir neden, farklı plasenta yapıları ve farklı amniyon suları, farklı cennetleri ve farklı ilahları olan o ardışık karınlardan kürtajımı hızlandırana kadar, başkalaştırılmış bir şekilde, oradaki havanın yapısına, bulutların ışıltısına ayak uydurmuş bir şekilde kaldım... Annem ve babam gittikten sonra, halının üzerinde atım için kuleler ve piramitler inşa ederek kaldım. Fakat bir süre sonra, çişten döndüğümde, o kadar çabayla dengesini sağladığım, boyu benim kadar olan kulemi, yıkılmış ve yere saçılmış bir şekilde buldum, yakut rengi cilalı eyer ise atın dolgun bedeninden sökülmüştü.

İkinci gün kıyafetlerimi getirdiler, ekşi bir şekilde kokan kırışık pijamam ise cam bir lamelin üzerindeki bir anatomik ka-

rışım gibi zeminin üzerinde kaldı. Hemşire, büyük sarışın kadının onlardan talep ettiği gibi benimle vedalaşmayan Carla ve Bambina'nın düşmanca bakışları altında elimden tuttu ve tekrardan birlikte, derisi soyulmuş adamın alçı mulajının bulunduğu odaya varana kadar koridorların ve buz gibi merdivenlerin kıvrımlarını kat ettik. Annem ve babam belki de görünmez bir doktorla konuşmak için tekrardan yan odaya girdiler ve o yüzden, zeytin yeşili odanın içinde adımlarımın zeminin karo taşlarında çıkardığı sesleri dinleyerek tekrardan tek başıma kaldım. Bir hafta öncesi gibi, yarısı, sarı boyadan derisi, bir kaskete benzeyen saçları ve kahverengi meme uçları olan bir insan olan, diğer yarısı ise kan gibi kırmızı sinir kaslarından, mavimsi düğümlü damarlardan ve fildişi gibi kemik başlarından ibaret bir kalabalık, bir kâbus canavarı olan, kolsuz ve bacaksız heykele yaklaştım. Kafatasında, yüz iskeletinin üzerinde açılmış bir kanatçık aracılığıyla beyni görünüyordu. Hiçbir zaman bir kurban bu kadar acı çekmemişti, bu kadar yabani ve bilimsel bir şekilde işkence görmemişti. Diğerlerine küçük mıhlarla tutturulmuş, söz konusu bedenden ayrılan her bir organın üstüne, eskimiş bir yazıyla, aynı zamanda kaideye sabitlenmiş ve benim için dikenli birtakım süslerden başka bir şey temsil etmeyen, bilge açıklamalar içeren bir levhanın üzerine de dizilmiş olan küçük rakamlar yazılmıştı. Trajik heykelin karşısında, bakışlarım, göz kaslarının Tanrı'ya bir adağını sunan birtakım eller gibi destekledikleri küre şeklindeki gözün içinde kaybolmuş bir şekilde donakaldım. Mavi porselen gözün irisi, içinde bir ışık parçasının parladığı sarı bir camdan yapılmıştı. Derisi canlı canlı soyulmuş adamın yalnızca göbeğine kadar geldiğim için, korkutucu rakursisini[5], mürekkep rengindeki çiçeklerle dolu kırı incelediğim gibi, otohipnoza, kendini unutmaya, aniden rölyef kazanan ve kenarları çekin-

5. Güzel sanatlarda bazı nesne ve figür boyutlarının, perspektifin etkisiyle kısalması. Resimde bir nesne veya figürü derinlik duygusu verecek şekilde çizimi. (ç.n.)

gen altın renkli çizgilerle boyanarak aydınlanan heykelin etrafındaki varlık, aşamalı olarak kaybolana kadar inceliyordum. Ve ancak o an ve ancak o an adamın çığlıklar attığını anladım. Adam sesi kısık bir şekilde, durmadan, yabani glissandolarla, ses borusu parçaları ve soluk borusu mukozasından kan ipleri öksürerek bağırıyordu. Bir sırtlan gibi, sopayla öldürülen bir sokak köpeği gibi, yağın içine canlı canlı atılmış biri gibi, bir yarasa doğuran bir kadın gibi. Bedeninde inanılmaz kasılmalar vardı, kanlı beden parçalarını, arterlerden fışkıran kanın bulaştığı odanın tavanına doğru yükseltiyordu. Onunla birlikte dehşetten bağırmaya başladım, birlikte bağırıyorduk, birlikte çırpınıyorduk. Kemikleri yumuşak olan küçük kafatasımda, çığlıklar, göz kamaştırıcı, öldürücü, nabzı olan, çekilmez bir sarıya boyanıyorlardı. Kulaklarımı ellerimle kapatmış bir şekilde bağırıyordum ve bütün varlığım boğazımın ve ağız boşluğumun aracılığıyla, çığlığın içine geçiyordu, çığlık anatomisi olan bir çığlık bedenini giydiriyordu, öyle ki bağıran artık ben değildim, çığlık beni bağırıyordu, ben, nefes borusunun ağzına ve gırtlak kapağına çarparak, dilinin üzerinden süzülerek, onun çığlık dudakları arasından geçebilmek için incelmiş, çığlığımın ses telleri arasından sıyrılarak geçmiş biriydim.

Annem ve babam beni bu şekilde buldular: alçı heykelin ayaklarının ucunda karo taşlar üzerine kıvrılmış ve avazım çıktığı kadar bağırarak. Sararmış yaprakların ve uçuşan örümcek ağları arasından hastanenin kapısından çıkana kadar kasılmış bir şekilde bağırmaya devam ettim. Issız bir durakta tramvayın gelmesini uzun süre bekledik. Tramvayı rayların üzerinde yorgun bir böcek gibi sallanarak ve olduğu gibi kırmızı bir şekilde gelirken gördüğümde hâlâ iç çekiyordum ve kirpiklerim tamamen kurumamıştı.

Belki de bu kitabın çekirdeğinin çekirdeğinde sarı, göz kamaştırıcı, mahvedici bir çığlıktan başka bir şey yoktur... Dün gece gücüm tükenmiş bir şekilde sırılsıklam çarşafların arasında uyuyakaldım ve bir tarlada donakalmış bir ceset gibi, karşısında ölümün, başıboş bir telaş olduğu bir varlık yokluğu içinde üç veya dört senelik bir boşluktan sonra tekrardan gece "vahiyi" haline (aslında hiçbir zaman bu halim için uygun bir isim bulamadım, burada kullandığım ise bana zayıf, işaretlenmemiş gibi geldiği için kullanıyorum; çünkü aslında "temel" rüyamın sınırsız deliliğinde -fakat burada özellikle de "beni" işaretleyen harflerin belirtilmesi gerekiyor- hiçbir şey bana vahiy edilmiyor, belki sadece vahiyin kendisi vahiy ediliyor:

Bu mat, yoğun, dizlerini göğsüne bastırıp acımasız bir şekilde çırpınmalarına karşı koyarak birinin seni boğmak için yüzüne bastırdığı bir yastık gibi öldürücü bu dünyada, vahiyin var olduğu vahiy ediliyor) girene kadar yattım. Sen, Gizemin etrafında durmadan dönerek kaygılı bir şekilde rüyalarda ve öngörülerde dolaşırken, canlı ışık iç sisternanı çevreleyen sert fildişinin içinde şans eseri beliren bir gözenek gibi –bir çürüğün galerisi gibi karmakarışık bir gözenek– aniden bakışlarının önünde ölümsüz iç ateşin tarafından aydınlatılmış bir tünel açılabilir. Fakat tünelin içinde müthiş hızlı bir şekilde kayarken, alevin altında gözlerinin çözüldüğünü, kulakların büzüldüğünü, dilinin sıvılaştığını ve kaynadığını, derinin ağaçlarınki gibi kabuklaştığını, burun mukozanın büyük sıcak içinde sindirildiğini hissedersen, Gizemin içinden neyi kapsayabilirsin? Vahiyi yaşayabilmek için, birleşmenin gerçekleşebilmesi için, kül sayfa rulosunda, çözülmüş gülün merkezinde, canlı olan senle buluştuğunda senden geri kalan ne var ki? Ölüm gülümüzün merkezidir çünkü yanarak çözülmüş bedenimizin merkezinde, korkunç bir tomurcuk gibi sıkı sıkı sarılmış karaciğerimizin, beynimizin ve akciğerimizin kül taçyaprakları arasında, azı dişlerimizin çırpılmış granülleri arasında, kemiklerimizin beyaza kadar yanan kibrit taneleri arasında bir şey daha var ve her şey o şeyin içinde yer alıyor. Tünel düz bir çizgiye girdiğinde ve fırının ağzı cam gibi duvarları eriterek alevlerle onu yaladığında, fantastik bir hızla direk körlüğün ötesindeki körlüğe, sağırlığın mezbahadaki bir çığlığı ifade ettiği sağırlığa yöneldiğinde, ateşi kuru çırpılar gibi yakan ateş kabarmaları siyah güle çarptığında, sayfaları (böbrekler ve omurgalar, hatıralar ve istekler, teoriler ve ilahlar) ayrılıp geriye doğru yuvarlanarak bir kez daha yanıyor, gül kupasının merkezinin merkezinin merkezinde ise alevlerin mimarisine, harap etmenin hiyerarşisine nüfuz edebilen yok edilemez kuvars küre beliriyor. O zaman o, ateş sisternanın ortasında, ateşi yansıtarak, canlı gücün kaynağı oluyor ve baş-

lardan beri bu böyleydi çünkü hiçbir zaman bir gizemi kendin inşa etmeden yaşayamazsın.

O kadar sayfa içinde anlatmaya çalıştığım ve ilk kez, neredeyse Colentina Hastanesi'nden çıktıktan hemen sonra ya da neredeyse hemen sonra, on altı yaşımda görmüş olduğum o "rüya" söz konusudur. Ondan sonra, yeni detaylar eklenerek veya bazı unsurlar olmadan, bu on dört sene içinde çeşitli versiyonlarda belki yirmi kez tekrarlandı. En başta korkunç derecede sık, yaklaşık olarak ayda bir kez (nöroloji belgeleri arasında hastalığımın tanısını kendim koymak için ateşli bir şekilde aradığım zamanlardı); zamanla aralarındaki sıklık derecesi azaldı ve her şey "iyileşmeye" başlamış gibi göründü. Belki de dün yazdığım sayfaların bir sonucu (çünkü çığlıklar atan ve etrafa kan fışkıran mulajın görüntüsünü ayrıntılı bir şekilde anlatırken deliliğe çok yakın bir şey hissetmiştim) bu gece gördüğüm rüya, önceki rüyalarımın şablonunu izledi, ondan önce görmüş olduğum rüyanın üzerinden iki sene geçmiş olmasına rağmen aynı derecede altüst edici oldu. Genelde, vahiy rüyamın infilak ettiği anların etrafında –fakat nasıl bir tül kaldırılıyor? Tam tersine, tüller kaldırılmıyor, alnında Shiva'nın elmasını taşıyan gökyüzü türbanı olan dura materin narin yumurtası etrafındaki kalınlık çok büyük olup bütün kozmosu (hayali zamanın, uzaya uzandığı tüm yönlerinde eşlik ettiği, sonu olan fakat limitleri olmayan bir kozmos) delinemez bir elyaf ile doldurana kadar sanki üst üste yığılıyor, sıklaşıyor,– uykusuzluk sırasındaki benliğimi bastırma durumları gibi, rüyayla ilişkili hareketlerim de büyük derecede artıyordu. Gözlerimi kapatıp yatağın içine kıvrılır kıvrılmaz gözkapaklarımın altında canavarlardan oluşan bir kalabalık çıkıveriyordu hemen. Çürümüş kafatasları, tanımlanamaz yüzler, kulağıma söylenmiş korkunç derecede fısıltılar benimle, çoğu kez tamamen felç olmuş bir şekilde uyanıp aklım ısrarlı bir şekilde, inanarak ve hiçbir şüphesi olmadan kesin emirler vermeye çalışıyor olmasına rağmen dakikalarca en küçük bir hareket

bile yapamadığım sabahlara kadar uğraşıyorlardı. Dağa, kendini denize atması için emir veriyormuş gibiydim.

Ve sonunda uyuyabildiğim fakat uyduktan sonra da uyanıp bir mumya gibi hâlâ çarşaflar içinde sarılmış bir şekilde yatakta kalktığım hissini yaşadığım gece geliyordu. Bilincimdeki ikiz iki tane kişi birbirinden ayrılıp, aralarından biri ansefalimin etrafındaki içeriyi dışarıdan ayıran metafizik deriyi geçip (nasıl bir osmoz ile? Nasıl bir tünel efekti ile?) birkaç metre uzaklıkta duruyormuş gibi kendimi yukarıdan, tavanın etrafından görmem bana hiçbir şüphe uyandırmıyordu. Oda, zeytin yeşili, hafifçe dönen bir ışığın içine gömülmüştü. Her şey yerli yerinde olmasına rağmen (masamın üzerinde İngilizce defterim, bir önceki gece bıraktığım gibi açık duruyordu, akşamdan beri sandalyenin arkalığına koymuş olduğum pantolonlarım ise, rüyamda ikinci gün gerçekte bulacağım gibi halının üzerine düşmüşlerdi), odanın içinde, kendimi kötü hissederek veya ayrıntıları bizimkisiyle aynı fakat yabancı bir gezegende akıl almaz nedenlerle çok sadık, çok incelikli bir şekilde yeniden inşa edilmiş bir dünyada uyanmışım gibi uyurgezer bir buğu yüzüyordu. Ve aniden sesi algılamaya başlıyordum. Aslında her zaman var olmuş gibi geliyordu bana; fakat binyıllar boyunca benim algılama kapasitemin çok altında gelişmişti, neredeyse salt bir sessizlikten yola çıkarak gittikçe artmıştı, hedefini arayan bir ok gibi kulaklarımı (veya titreşim ile his arasındaki ara yüzde bulunun şakak kemiklerimdeki alanı) aramıştı ve en sonunda başlangıç noktasından milyon kez daha fazla artmış bir şekilde aklımın duyusal büyük kapısından içeri sıyrılmıştı. En başta bir sineğin kanat çırpışı gibi küçük ve zararsız, ancak duyulabilen gürültü, bir siren sesi gibi fakat sadece kendine ait olan bir sıklık ve parmakların arasında hafifçe bir petunyanın taçyapraklarını ovalıyormuşsun gibi neredeyse dokunabilir bir yumuşaklık veren özel bir glissando ile inip çıkıyordu.

Yalnızca birkaç saniyede gürültü bedene bürünüyordu ve sarı bir renk alıyordu. Kafatasımda, gittikçe daha güçlü bir şekilde, daha hızlı aşağı ve yukarı, aşağı ve yukarı doğru hareket ederek, asimptotik bir şekilde "duyulabilirden" "yükseğe" çıkarak, katlanma düzeyinin üstüne çıkarak, altın bir çığlığa dönüşene kadar bir tirbuşon gibi dönüyordu. Bu ses artışının sonu olmayacak gibi hissediyordum ve mahvedici bir histeri, sesin deli artışıyla senkronize edilmiş bir korku beni sarıyordu, bana el koyuyordu, kişiliğimi kaybetmemek için gösterdiğim bütün çabalarıma rağmen yerime geçiyordu. Rüyamın ikinci kısmı başladığı an, ses kulağımı geçmişti, belki de eritmişti ve kulağım aleve dönüşüyordu. Aniden görünmez birtakım eller bacaklarımdan yakalıyordu ve çok acımasız bir şekilde beni çarşafımla birlikte yataktan yere sürükleyip karşıdaki duvarın mobilyalarına çarpıyordu. Başka rüyalarda bu sürükleyiş burada bitmiyordu. Gittikçe artan bir hız ile, beni garip odaların içinden, tünellere benzer şekilde ağaçlarla kaplı yollarda taşıyorlardı ve bu süreç, hız, şimdi bedenimi yakmış, kafatasımı paramparça hale getirmiş ve varlığın kendisi ateşin içinde çözülüp, kaynayan ateş sıklaşarak, büyüyerek, konsantre olarak, sonsuza kadar artarak onun yerine geçip uzayın tümünde, tüm zamanlarda, bütün varlığımda zafer kazanmış bir şekilde genişleyen eski gürültünün alevleri ile birlikte sonsuz olana kadar devam ediyordu. Saniyede milyarca kez inip çıkan ateş çığlığı, benim ve Tanrı'nın çığlığı, korkum ve zaferim, dehşetin ötesinde dehşet, mutluğu milyarlarca kez geçen mutluluk....

Tekrardan kendimi yatağımda buluyordum ve uyanmışım gibi geliyordu. Odanın yeşili kendi içine kıvrılmış aynı olağanüstü ışığı döndürüyordu. Yanaklarımda birtakım gözyaşları kurumuş gibiydi. Kalkıp annemi aramaya gidiyordum. Geceyle sabahın buluştuğu anlarda gibiydim. Evimizin hâlâ alacakaranlığın içinde kaybolmuş koridorlarında ve odalarında ilerliyordum. Kapılar, üç odanın içinden yavaş ve eşit bir şekil-

de ilerlememe izin vererek önümde kendiliğinden açılıyorlardı. Salonun kapısı açıldığı anda, pencereden Dâmboviţa değirmeninin üstünde doğan küçük ve kırmızı, parlaklığı olmayan sabah güneşini görüyordum. Dağınık divanın üzerinde annem ve babam, uyuyorlardı. Annemin başı komple çarşafın altındaydı ve öyle bir kıvrılmıştı ki tuhaf derecede küçük görünüyordu, babam ise sırtüstü yatıyordu, kırışık pijamasının düğümleri açıktı, başında, saçlarını arkaya doğru yapışık tutması için düğümlenmiş bir kadın çorabından yapılmış bir bere vardı. Anneme yaklaşıp ona garip bir şiddetle bakıyordum. Neredeyse hemen gerçekten uyanıyordum ve dün gece gibi, belli bir süre mutlak bir kafa karışıklığı halinde kalıyordum. Sonrasında saçma birtakım hareketler yapıyordum. Banyoya gidiyordum ve bir süre hiçbir şey düşünmeden aynada kendime baktıktan sonra bir elimin tırnaklarını kesmeye başlıyordum. Veya birkaç kez ispirto şişesinin kapağını açıp kapatıyordum. Başımın bütün derisi bir kızgın metal ağıyla kaplanıyormuş gibi yanıyordu. Otomatik olarak, hemen tekrardan uyuyakaldığım ve birkaç saat boyunca, sabaha kadar hiç rüya görmeden yaşadığım yatağıma geri dönüyordum.

Alacakaranlığa gömülmüş odaların rüyamdaki bu dolaşmalarımdan birinde, salona girdiğimde, annemin divanın nevresimlerinde olmaması beni şaşırttı. Yalnızca babam vardı. Yüzü duvara dönüktü, üzerinde yalnızca atlet vardı ve eşit şekilde nefes alıp veriyordu. Bir şey kaybetmiş olma duygusu ve huzursuzluk beni hemen uyandırdı. Sabah olup annem sütten döndüğünde, kızgınlıktan kararmış bir şekilde, bana "bu baban" tekrardan gazetedeki arkadaşlarının aklına uyup, bilmem kimin doğum gününü kutlamak için birlikte bara gittiklerini söyledi. Annem, babamın harcadığı paralar için o kadar kızmıştı ki, o gece tek başına bırakarak küçük odada yatmıştı... Demek ki rüyam, bir anlamda, bedenimden ayrı olarak olsa bile, karanlık odalarda gerçekte dolaşmışım gibi, garip bir kehanet türü içermişti.

Her şey, atölye derslerinden dönerken kötü ve soğuk bir yağmura yakalanmış olduğum 1973 yılının geç sonbaharıyla birlikte başladı. Bir dakikanın içinde formam sırılsıklam olmuştu ve saçlarımdan, yakamın altına giren, sırtımın çıplak derisinde zikzaklar çizen ve kemerimin üstünde genişleyen sular akıyordu. 5 numaralı tramvay hattındaki manzara hüzün vericiydi; fakat hızlı yağan yağmurun altında bütün evler, gökyüzü gibi topraktan ve zifttenmiş gibi duruyorlardı. Ölü yapraklar arabaların ön camlarına ve duvarlara yapışıyor, su birikintileri içinde çürüyor, bacaklarını açıp çitlere dayanarak yağmurun altında işeyen deli bir kadının bükük omuzlarına konuyorlardı. Eve vardığımda, su kulaklarımın üzerine geçecek şekilde başımı suya sokarak, komşulardan gelen garip derecede net gürültü seslerini dinleyerek –insan sesleri, köpek havlamaları, bir çamaşır makinesinin hırıltısı– sıcaktan neredeyse kendimi kötü hissetmeye başlayana kadar içinde uzun süre kaldığım bir banyo yaptım. Ondan sonra, bütün gece, aynanın karşısında, art arda keşfetmiş olduğum şairleri vurguyla okudum ve her zaman en sonuncusu en büyük, dahi ve tek olarak geliyordu bana. Neredeyse her zaman, salonda, televizyonun mavi halesi içinde birtakım ölüler gibi duruyor olmalarına rağmen, annem ve babamın dalga geçmelerinden çekindiğim için yine de düşük sesle okunan nutuklarımın duygusallığı tüm sınırları aşıyordu. Mısraları, elimde kitapla yatağın kenarına oturmuş bir şekilde, transa girmiş gibi yüzümün kaslarını oynatarak ve söz konusu kaslar acımaya başlayıp trompetçilerin peribukal sfinkteri gibi bir süre için uyuşana kadar fısıldıyordum, kekeliyordum ve havlıyordum. Her bir mısraı mutlak bir yoğunlukla yaşamalıydım çünkü her biri, bir açıklama, acınacak haldeki hayatıma, kör ampulleri ve eski mobilyası olan odama, iç bir aydınlık getiriyordu. Mısraları aynada gözlerime bakarak ve "yoğun", "kâhin", "saf", "tutkulu" yüz hareketleri yaparak okuduğumda, iç kimyam bile değişiyor gibiydi: saçlarım –ve sadece başımdaki değil, kollarımdaki

tüyler de bacaklarımdaki tüyler dahi– diken diken oluyordu, gözlerim genişliyordu, alnımı örten akne solgun derimin üzerinde yanmaya başlıyordu... Terliyordum, her zaman düğmeleri kopmuş pijamamı ıslatıyordum. Bir yerde duramıyordum, yüceliğe kapılmış bir şekilde, yağmurun damla damla düştüğü Bükreş'in panoramasına okumak için pencerenin yanına gidiyordum:

Kertenkelelere benzeyen kız,
Mezarı örten taşın üzerinden kalk!
Hayatını kurtarmak için
Derelerin aktığı yere git.

Karşıda, *Köpek* abinin köpeği, yağmurun içinde siyah bir bez gibi kıvrılmış duruyordu; her birinin başında dikenli taçlar olan, tramvay rayları arasındaki ışık direklerinde çarmıha gerilenler ise, kasım yağmurunun damlalarını hissetmek için kanlı yüzlerini gökyüzüne çeviriyorlardı. Raylarda, arka platformlarında metalden, çıkıklı sarı darağaçları olan, neredeyse sadece servis vagonları geçiyordu. Yatak sandığımın üzerine oturuyordum ve ayaklarımı "deneme" için açılmış kaloriferin sıcak dilimlerine yaslıyordum. Dışarısı tamamen kararıp bütün şehir eski çocuk kitaplarının birtakım resimlerindeki gibi, gümüş bulutların ve ayın altında zarif bir şekilde kaybolana kadar öylece oturuyordum. Akşamı çürüten tek şey, birtakım fosforlu derin su balıkları gibi uzaklarda yanıp sönen neon reklamların yeşil, mavi, yakut rengindeki okunaksız harfleriydi. Çocukluğumdaki gibi, bir reklam söndüğünde gözlerimi kapatıyordum, yediye veya on bire kadar sayıyordum ve tekrardan açtığımda reklamı tekrardan yanarken görüyordum. Böylece sonsuza kadar, karanlık boşlukları atlayarak, onu yanar şekilde tutabilirdim; çünkü merkezdeki yüksek apartmanların zirvesinde bulunan dikdörtgen veya daire ışık söndükten sonra geride kalan karanlık alan, aniden gece panoramasının

geri kalanından çok daha siyah oluyordu. Odadaki ışığı artık açmıyordum ve yaklaşık gece ikiye kadar öylece, mavi ışıltılı pencereden karanlığa bakarak ve kendimi derisi şeffaf ve gözleri olmayan, duvarlara, dokunma organlarından oluşan ince demetlerle dokunan bir mağara hayvanı gibi hissederek kalıyordum.

Ve o gece, o kadar kasılmaktan ve burulmaktan, yüz maskemi bronzdanmış gibi ağır hissederek uyudum. İkinci gün rengim solmuş ve sersem bir şekilde uyandım. Dişlerimi yıkadığımda, aslında henüz tam olarak anlamadan olağanüstü bir şeyin gerçekleştiğini fark ettim: ağzımı çalkaladığım soğuk su, dudaklarımı sıkıyor olmama rağmen serbest bir şekilde ağzımdan akıyordu, üstdudağımın sol kenarındaki kas yumuşaktı, çaresizdi ve hafifçe çarpıyordu. Garip ve neredeyse komikti. "Ne oluyor?" diyordum kendi kendime ve tekrardan ağzıma su alıp tüm gücümle ağzımda tutmaya çalışıyordum. Fakat dudaklarımı ve yanaklarımı ne kadar çok kasarsam, buruk, türbülanslı sel, üstdudağımın gevşek gediğinden o kadar çok fışkırıyordu. Banyodan çıktım ve yaklaşık bir saat boyunca bir kramp veya gözkapağının atması gibi sonunda durmasını ümit ettiğim bu garipliği düşünmemeye çalışarak kendime yapacak bir iş buldum. Fakat anomali ısrarla devam etti. Artık ıslık çalmayı bile başaramadığımı fark ettim, zarif tüylerle kaplı dudağımın yaklaşık bir santimetrelik o alanı ise midyelerin eti gibi yumuşaktı. O zaman bile korkmadım fakat daha yeni elde ettiğim bir hünerle övünüyormuşum gibi salakça gülerek, başıma gelenleri anneme de (devasa poşetleri tarafından aşağıya doğru çekilmiş bir şekilde pazardan yeni gelmişti) gösterdim. Annem korktu, köylü bir şekilde elini ağzına götürdü ve daha çok fısıltılı bir şekilde, "Aman Tanrıııım" dedi. Hemen onunla birlikte Acil'e gittik. Cumartesiydi ve nöbetçi odasında kimse yoktu. Sadece muşamba ve antibiyotik kokuyordu. Sonunda orta yaşlı kadın bir doktor geldi, bana baktı ve sonrasında doğru çıkan bir tanı koydu: "*a frigore*" diye de adlandırılan

büyük bir ihtimalle sol periferik, yüz felci; çünkü yüzün yarısını harekete geçiren sinir aşırı soğuk nedeniyle kulak düzeyinde bölünmüştü. Bir gün önce başımın üst kısmına vuran soğuk yağmur, beni mahvetmişti. En kısa zamanda tedaviye başlamak için mutlaka bir nöroloji bölümüne yatırılmalıydım ve o yüzden kadın doktor birkaç şaka daha yaptıktan sonra aynı günün öğleden sonrasında ulaştığım, Colentina Hastanesi'ne gönderdi.

Ştefan cel Mare Sokağı'nda bulunan hastanenin IV. ek binasında -ışıldayan bir koyun içinde yan yana demir atmış İspanyol kalyonlarını andıran, pruvaları ile pupaları camlı verandalarla sivriltilmiş sarı ve ufalan binalar- yaklaşık olarak otuz tane yatak vardı. Sakinleri, seyrekleşmiş, yıpranmış ve ütü izleriyle dolu koyu kırmızı sabahlıkları içinde tekdüze hale gelmiş olmalarına rağmen, benim için, hastaları daha iyi tanımaya başlamamla birlikte her biri kendi hastalığı, kişiliği ve hikâyesiyle kısa zamanda farklılaşmıştı. Pazartesi sabaha kadar bana hiçbir tetkik yapılmadığından bir yandan, yüzümün bir tarafındaki felcimin aşamalı ilerleyişini, yüzüm -ve bu özellikle güldüğüm zaman belli oluyordu- korkunç bir soytarının yüzü haline dönüşene kadar ağzımın birleşme noktasının, çene sinirimin, sol elmacık kemiğimin, gözkapağımın, bir saatin yelkovanın ilerleyişi gibi yavaşça kuşatılmasını takip etmek için; diğer taraftan da bir ay boyunca verandadaki küçük masada kibrit kutularına sonsuz 21 oyununu oynayacağımız genç insanlardan oluşan bir grup insanın içine, daha sonraları kadın Doktor Zlătescu'nun ve hemşirelerin bize söyleyecekleri gibi "anaokulu" grubuna dahil olamam için yeterince zamanım oldu. Diğerlerini daha üstün körü tanıdım: Yatağının ucunda sürekli hayaller kurarak oturan ve ona yakınlaştığın zaman göğsünden farklı insanlardan oluşan bir grubu sergileyen ve isimleri akrabalık ilişkileri ile başka özellikleri her defasında değişen, siyah beyaz bir fotoğraf çıkaran multipl sklerozlu eski bir doktor; sınırda, hiçbir şekilde adını koyama-

dığım bir tarihte, "Macarlarla olan çatışmalarda" başına levyeyle vurulmuş bir adam; L-dopa ile ağzına kadar tıka basa doldurulmuş bir Parkinson hastası; saten fiyonklu kadın iç çamaşırı giymiş, InterContinental'de çalışmış bir barmen; sürekli ter kokan, (korkunç derecede) Reiter sendromunu yaşayan -kendi dişlerinin ona karşı komplo kurduğu hissine kapılmıştı ve gerçekten dilini ve yanaklarının iç kısmını ısırma tepkisini bastıramıyordu- şişman ve antipatik biri. En azından seksen yaşında, tamamen çökmüş bir yaşlıyı hatırlıyorum -"komünistlerden önce" *Universul* dergisinde Romanya'daki sosyal pislik hakkında röportajlar yazdığıyla övünen, Ionescu Bey: "Bayım, onları kırbaçlıyordum, hiç acımadan kırbaçlıyordum! Politik gazeteciliğin korkusuydum, bayım! Bucşescu da Vosganian da Lacheris de geliyorlardı bana, Samurcaş bile geldi bir keresinde büroma ve bayım, önümde diz çöküyorlardı, milyonlar veriyorlardı, yeter ki ben şüpheli işleri hakkında hiçbir şey yazmayayım! Yolsuzluk rejiminin keneleri, likenleri, örümceleri, onları öyle adlandırıyordum! Ve milyonlarını yüzlerine fırlatıyordum!" Kafatasında bir takım varislere benzer şekilde damarları olan, gözlerini korkunç derecede açmış ve sürekli inleyen dişsiz yanakları olan tamamen kel, yaşlı adam, derin bir nefes almak için bir anlığına duruyordu ve konuşmaları sırasında bize tükürükler saçarak aynı bunaklıkla devam ediyordu: "Beni kadınlarla ayartmaya çalışıyorlardı, metresler ve lüks fahişeler gönderiyorlardı... Aklının ucundan bile geçmeyen kadınlar, yanıma, gazeteye uğradılar; burada, dizlerimin üzerinde (Oteteleşanu açık hava restoranında sahne alan) Debora Zilberştain ve Angelica Ducote ve Bisquit'ten (aa, hayır, Gorgonzola'dan) Mioara Mironescu ve Eftimiu'ya *le carnaval de Venice* yapmak için giden Vetuţa... Hepsi bayım, hepsi benim oldu ama yergileri yine de yazdım, alçaklar! Ionescu ismini duyduklarında Azrail'i duymuş gibiydiler, bayım!" Yaşlı adam, Camil Petrescu'yu, Homer Patrulius'u ("tek dahi buydu" diyordu "Lovinescu, bayım: 'Dâhisin, bay Patrulius,

dâhisin!" diyordu), Minulescu'yu, Corduneanu'yu" benim ceplerimi bildiğim gibi" biliyordu... Arada bir hemşire, ölü bir ata batırabilecek bir umursamazlıkla kalçasına bir iğne batırmak veya zarif bir şekilde penisin ucunu parmaklarının arasına alıp sondanın pembe yılanını sokmak için (bu, Ionescu beyin çişini yapabildiği tek yoldu) sözlerini kesiyordu. Neyse, hatıralarımın kırışıklarının bir yerlerinden, kırılgan ve solgun, uzun boylu bir adam da beliriyor, sürekli pencerenin kenarında oturan ve ufka bakan bir çeşit yeşil ıstakoz. Galiba sıra dışı bir akromegali hastalığı vardı. Onu yalnızca, diğerlerinin de fark ettikleri anda, ziyaret günlerinden birinde, yanında on-on iki yaşlarında bir kız olan bir kadın birisine geldiğinde, fark edebildim. Son derece uzun adam birden canlandı, bir hayalet gibi kıza yakınlaştı, onu bir tarafa çekti ve büyücü jestleriyle yaklaşık yarım saat boyunca ona bir şeyler söyledi. Anne ile kız, salonu terk ettiklerinde, "Hayal kurmayı unutma" diye seslendi arkasından sönük ve karga gibi sesiyle.

Fakat bu insanlarla çok az işim oldu. Geceleri bazıları rahatsız edici derecede inleyip yakınıyorlardı, aralarından biri ise insanı dehşete düşürecek kadar dişlerini gıcırdatıyordu. Benim yakınlarım (fiziki olarak da çünkü bizim "anaokulumuzun" yatakları giriş kapısının etrafında yan yana dizilmişti) başkalarıydı. Yatağımın karşısında, bir komodinle ayrılmış, dışkı renginde derisi olan kafası direk şekilsiz göğsünden çıkan, 55 yaşlarında bir ayakkabı ustası, zavallı bir kamburun çile yatağı bulunuyordu. Pazen pijamanın içinden, biri sırtında, biri önünde iki tane baş, kendilerine yol açıyor gibiydi. Tüm şanssızlıklarının yanında, kambur adam, küçük ayakkabı atölyesinde, kısmi felç hastalığına yakalanmıştı. O yüzden, yataktan kalkması mümkün olmayan, salondaki tek çaresizdi ve herkesin nefret odağıydı çünkü günde en az bir kez, hemşirelerden biri "sürgüyü" altına koyup bir süre sonra kirli kâğıtlarla örtülü bir şekilde götürdüğünde, odayı aşırı derecede kötü kokutuyordu. Zavallı adam, utancından yerin dibine girmek isti-

yordu. Sık sık melankoliye kapılan bu Leopardi ile uzun uzun konuşuyordum. Akşamları, kadranı kireçlenmiş ve haki, kumaş kordonlu, yaşlı saatini kolundan çıkarıyordum, çekmeceye koyuyordum, sabahları ise tekrardan bileğine takıyordum. Bu acılı adamının kaşları arasında, derin kırışıklıklar vardı. Yalnızca ailesi geldiği zaman biraz aydınlanıyordu: Başından, tam da dikiş izleriyle kesişen ve saçlarına kadar uzanan yay şeklinde mavi bir yara izinin bulunduğu alnından ameliyat olmuş oligofreni hastası bir kadın ve ayakkabı ustasının gurur kaynağı normal bir kız. Zamanın üç çeyreğini ondan bahsederek geçiriyordu: ne kadar iyi bir öğrenci olduğundan, nasıl oynadığından...

Sabahlardan birinde, doktor ziyaretinde, ayakkabı ustası Paul Bey, birden konuşamadığını fark etti: kekeliyordu, kelimelerini bulamıyordu ve yüzü, ayıp organlarının kanla dolduğu gibi kırmızılaşmıştı. Dehşet bir korkuya kapılmıştı. Kadın doktor onu sakinleştirmeye çalışmıştı fakat kambur adam birden ağzını tavana doğru açtı (ama dişlerinde ne vardı da bu kadar garip duruyorlardı? Hatalı bir yerleştirme mi? Her bir dişin üzerinde dini kabartmalar, manzaralar, kesişen patikalı bahçeler sergileyen tartar birikimleri mi?) ve ince, komik sesler, kapana kapılmış tilki sesleri çıkardı. Kısmi felci ona izin verdiği kadar bu şekilde bağırdı. Yüzü kırmızıydı gözyaşları ise şakaklarından akıyordu. Sonunda ona sakinleştirici yaptılar. Akşama doğru kendine gelmişti ve mutlu bir şekilde gülümsüyordu. Kamburunun ve felcin yanında Tanrı'nın onu kekeleme ile de cezalandırdığını düşünmüştü. Bu onu çıldırtmıştı: "Hastaneden bir de kekeleyerek dönmüş olsaydım, Smârdan'daki şeytan çocuklar ne derlerdi?" Fakat bu, yalnızca dayanağı olmayan bir korku olmuştu. Sağımda, at yüzlü, zayıf ve tamamen geri zekâlı, futbolcu, Oltenia'lı, sivilceli bir çocuk vardı. Benden yalnızca bir gün önce gelmişti. Bir kez sahada düştüğünde kulağından kan akmaya başlamıştı. Gece uyandığında yastığı kıpkırmızıydı. Kâkülleri, küçük ve küre şeklindeki gözleri, du-

daksız ağzı ve her tarafını kaplayan sivilceler, haçlılarla ve bekâret kemerli eski filmlerdeki "işe yaramazların" klasik görünüşünü andırıyordu. Çok normal bir şekilde bir akşam yatıp ondan sonra sekiz gün boyunca uyandırılamayan, uyandığında da karnı çok acıkmış bir şekilde gözlerini mutlu açan, yanındaki sevimli ve ahlaklı çocuk gibi o da tahlil aşamasındaydı. Bu olayın üzerinden bir aydan fazla geçmişti, beyni bilmem kaç kez taranmıştı ama EEG'si her zaman normal çıkmıştı. "Hiç kimse neyim olduğunu bilmiyor" diyordu o herkese gurla. Onunla edebiyattan bahsediyorduk, Tzara ve Voronca'nın şiirlerini okuyordum ona hevesli bir şekilde, o ise Mandiargues ve Beckett'ten bahsediyordu. Beni güldürmek hoşuna gidiyordu çünkü o an (hastalığım ilerlediği için) sol tarafım, ayın görünmez yüzüne benzer şekilde taş gibi, kaskatı ve gizemli bir şekilde kalırken yüzümün sağ tarafı canlanıyordu, ağzımın kenarı mutlu bir şekilde kulağıma doğru kalkıyordu, gözüm daralıp parlıyordu. "Riga Crypto ve Lapon Enigel gibisin!" Kepçe kulaklı ve kırmızı gözlü, büyük, köylü bir çocuk olan salondaki tek epileptik de yine 17-18 yaşlarındaydı. Hastanede kaldığım sürece tek bir kriz geçirdi fakat şiddetli, korkunç bir krizdi: Kazığa oturtulmuş gibi bir çığlıkla, yataklar arasındaki alana aniden düştü ve klonik hareketler başladı. Hemen bir doktor yetişti ve kasılmaların şiddeti düşüp mavi pijama içindeki beden kıpırtısız halde yerde kalana kadar, sert bir şekilde avuçlarını ağzının ve burnunun üstüne bastırdı. Fakat o ana kadar hiç kimseyi korkutmamıştı, tam tersine göllerden çıkan hortlaklar ve geleceklerini avucun içi gibi bilen şanslı doğmuş çocuklar hakkında, detaylar içinde kaybolan, saçma, çocuksu birtakım hikâyelerle bizi eğlendirmişti. Aşırı derecede uyuyan futbolcu (ismi George idi), epileptik ve ben, "anaokulunu" oluşturuyorduk ve zamanımızı yatağın üstünde veya verandada özellikle iskambil oynayarak, fıkralar anlatıp ve hemşireleri ispiyonlayarak birlikte geçiriyorduk. Hastanede geçirdiğim son haftada, bize, kim bilir neyden ameliyat geçirmek isteyen

on yaşlarında bir çocuk katılmıştı: apandisitten sonra bademciklerini çıkarmışlardı, şimdi de karnında akut sorunları varmış gibi yapıyordu (kadın doktor öyle diyordu). Yalnızca ameliyat sözü geçtiğinde, küçük püskülü hemen sertleşiyordu, bu da futbolcuyu gülmekten yıkıyordu. Tabii ki eşek, bir sürü salakça detay ile diseksiyonlar, rezeksiyonlar, kafatası kesmeleri anlatarak ve zevkten dört köşe olduğunu taklit ederek, küçük hastanınkini günde yirmi kez de "kaldırmaya" dikkat ediyordu. Fakat çocuk alışılmadık iskambil oynama özelliğiyle bütün dalgalardan kurtulmayı başarıyordu. Çok basit bir şekilde bizi 21 oyununda bitiriyordu. Onlarca kibrit kutumuzu alıyordu. Tabii olağanüstü önsezileri ona 14 veya 15'te durmasını söylüyordu veya tam tersine ellerindekinin toplamı 19, hatta 20 olduğunda bile bir kâğıt daha çekmesini söylüyordu.

Benim tedavim kortizon bazlıydı. O yüzden tuzlu yemem yasaktı, eğer verandadaki masalardan her birinin üstünde bulunan tuzun yerine geçen berbat potasyum klorür hoşuma gitmezse. Birtakım vitaminler de alıyordum ama Tanrı'ya şükür, hiçbiri iğne şeklinde değildi. Alacağım ilaçları, hemşireler her tarafımı inceledikten (daha öncesinde tahlil kâğıdı üzerinde "genital organların durumu" bölümünün de olduğunu gördüğüm için, beklediğim ve aynı zamanda korktuğum gibi, pijamamın pantolonunun içini tetkik etmemişlerdi, hemşireler oraya resen "normal" yazmışlardı) sonra, ayak tabanımı bir yale anahtar ile kazıdıktan, gözlerime pamuk soktuktan ve diğer reflekslerimi de lastik çekiçle kontrol ettikten sonra, ilk tahlil gününden beri kadın doktor kararlaştırmıştı. Bu tahlil beni beklenmedik düzeyde tahrik etmişti. Biri sarışın ve balık etli, diğeri ise kızıl saçlı hemşirelerin üzerinde, içlerinde çok kolay bir şekilde, özellikle de eğildikleri zaman, külotlarının ve taktıkları zaman sutyenlerinin göründüğü beyaz önlükleri vardı. Her gün iç çamaşırlarının renklerini ve hatta desenlerini –benekler ve çiçekler– biliyorduk (ve arkadaşlarımla birlikte bunun üzerine konuşuyorduk). Kâğıt gibi ütülenmiş önlükler

bazen düğmelerin arasından, içlerinden memelerin yuvarlaklığını veya biraz şanslı olsan etrafında bir tekeri olan bir meme ucunu görebildiğin geniş açılar yapıyorlardı. 16 yaşında olduğum için ve hormonlar beynimi ıslatan kanda istediklerini yaptıkları için, ikisiyle de yattığımı, art arda birer gece inlemeler ve diş gıcırdamalarıyla kesişen gecede yatağıma gelecekleri hayal emekte hiçbir zorluk yaşamıyordum. Üçüncü bir hemşire daha vardı, kamburun ona dediği gibi, "bir melek", neredeyse bedeni olmayan, yani kadın özellikleri olmayan, diğer ikisinde olduğu gibi yüzünde hiçbir tiksinme ve aşağılama belirtisi taşımadan en itici işleri yaparak (birtakım hastaların idrar yollarına sondayı takmak, bir makat sarkmasını azaltmak, sürgüleri taşımak), sessiz bir şekilde hastaların arasında kayan ince ve solgun yüzlü bir kız. Bu ilk tahlilden sonra hemşire, hastalığımın tanısını koydu, göreceğim tedaviyi belirledi ve hatta sözde şakacı bir tonla oldukça muğlak bir tahmin yaptı: "Şimdi dişsiz bir ihtiyar kadından, evlenme çağında genç kız yapmamızı bekleme" dedi.

Dışarıdaki hava pisti, yavaşça ve salakça yağmaya devam ediyordu, verandanın penceresinden görünen az sayıdaki ağaçların dallarında yalnızca birkaç tane sararmış yaprak vardı, patikalar ise siyah, ıslak ve sisliydi. Akşamları özellikle yemekten sonra zamanımın büyük bölümünü okuyarak geçiriyordum. Haftada iki kez "ışına" gidiyordum ve başka günlerde, yine iki kez, masaja. Tedavimin bir parçasını oluşturuyorlardı. Bu süre içinde yüzümün felci tam felce dönüşmüştü. "Güzel" ve tipik bir olay olduğu için, hayatlarını bizim salonumuzda geçiren tıp öğrencileri, yedi-sekiz kişilik gruplar halinde sık sık ziyarete geliyorlardı, bir yatağın etrafını kuşatıyorlardı ve birer tanı koymak için çabalıyorlardı. "Yüzüne bakın" diyordu doktor benim etrafıma toplandıklarında. Güzel kızlar ve kısa kollu doktor bluzları giymiş erkekler. "Simetrik mi, asimetrik mi?" "Asimetrik!" diye atlıyordu bir kaçı; fakat sakallının onaylamayan yüz ifadesinin sonucu, diğerleri daha

da yüksek bir sesle "Simetrik, Simetrik!" diye bağırıyorlardı. "Oğlum, şimdi gül!" diye ekliyordu hocaları, ben ise sirkteki bir maymun gibi dediklerini yapıyordum. "Asimetrik!" diye bağırıyordu hepsi zafer kazanmış bir şekilde. Sonrasında, bilmem ne reflekslerini belirlemeye çalışarak gözlerime pamuk sokuyorlardı. Hocanın gittiği anda rahatlayacağımı biliyordum. Erkekler, kızların popolarını çimdikliyorlardı, verandaya çıkıp sigara içiyorlardı, vişne rengi sabahlıkları veya çizgileri ağarmış keçe gibi sert pijamalar içindeki hastalara artık hiçbir önem vermeden şakalaşıp kıkırdıyorlardı.

Işın tedavisine gittiğimde, geniş ve soğuk, morg gibi korkunç koridorlardan geçerek iki kat iniyordum. Her birinde genelde hiç kimsenin oturmadığı iki üç tane vinil koltuk ve bir kimonoya benzeyen puantiyeli sabahlık giymiş zayıf birer kadının konuşuyor olduğu duvara asılmış, birer ankesörlü telefon vardı. Kenarlarında mavi oksijen silindirleri bulunan karanlık bir koridora giriyordum, göz kenarımla, bir muşamba perdenin aralığından yoğun bakım salonunun cehenneminden sönük görüntüler yakalıyordum ve sonunda, elektrik aparatlarla dolu dar salona ulaşıyordum. Ben bile, ebonit düğmeleri ve zırhlılarınki gibi sağlam vidalarla tutturulmuş kadranları olan bu kutuların garipliğini ve gülünçlüğünü anlayabiliyordum. Kadranların içinde, kuyruk takımları bile olan yay şeklinde iğneler hareket ediyorlardı, harfler ile semboller ise, çini mürekkebiyle eski bir el yazısıyla yazılmıştı. Kablo ve teller arasında süründüğün, sayısızca teneke mufun, olağan plastik bereli fişlerini beklediği, potansiyometreli ve voltametreli panoların tramvay vatmanlarının panolarına benzedikleri bir televizyon tamir atölyesinin arka deposu gibi idi. Birinin önünde sandalyede oturuyordum ve genelde *Sportul* gazetesine dalmış doktor, vazelin içine batırılmış ve çoğu kez yara bandıyla yapıştırdığı iki elektrotu şakaklarıma yerleştirmek için şüpheci bir sihirbazın yüzüyle yaklaşıyordu. Sonrasında ebonit düğmeyi belli bir dereceye kadar çeviriyordu ve klasmanlar

ile spor yorumları içeren sayfaların arkasında kaybolarak kendi köşesine çekiliyordu. Bana kalan bir saatlik bekleme ve huzursuzluktu. Elektriğin geçişinde iletkenleri örten vazelin, kaynayıp kabarcıklar yapıyormuş gibi hafifçe çatırdıyordu. Gözlerim kapalı bir şekilde, hayalimde, elektron sıvısının kafa derimi nasıl kat ettiğini, kafatasımın kemiğini kazdığını ve beynimi saran kalın ve büzüşük parşömen sayfalarını deldiğini takip ediyordum. Sonrasında karışık ve analjezik omuriliğime dalıyor, ağ ve yapıları araştırıyor, nöroiletken iletileri için uygun ortamlar kuruyor, gizemli alkovlarda uyuyan prensesleri kaldırıyor, bodrumlarda kaynayarak yengeç ve uyuz böcek kancalarını çoğaltıyor, akıldan daha geniş olan kaolin salonlarındaki kuvars kürelerin titremesini sağlıyor. Beynim ırzına geçilmiş, aşağılanmış fakat aynı zamanda gizemli bir mür sürülmüş şekilde, damarcıklarımın suladığı karmakarışık dudaklarını yavaşça açıyordu, etçil bir Şeria suyu ile sulanmış sadece süt ve balın aktığı bir ülke gibi çiçek açıyordu. Ben de mor cereyanın ırmağı tarafından kazınmış karstik manzaraya iniyordum. Yukarıya doğru uzanan trajik ve yüce yapıları, yelkovanlı uçlarını bir nöron kalabalığının içinden uzatan güneşin altında yanan çok karışık şatoları, zemininde şeffaf ve ıslak hayvanların dolaştığı kareli salonları, renkli bilgiden oluşan girdapları, yeşim taşı makaralarına sarılmış yılan yumakları inceliyordum. Aksonların bataklığını hafif iridyum gemilerle geçiyordum, maket ile dendritlerin ve dokunaçların başını kesiyordum, korkunç kasırgalara benzeyen kâbuslarla savaşıyordum, mavi sisler arasında çoktan beklediğim limanı, bir eğlence parkının büyük dönme dolabı gibi *petrous* çıkıntısından kalkan karşı kulak kokleamı görene kadar, birtakım kutsal habercilerin gözlerine bakmaya cesaret ediyordum. O zaman sersem bir şekilde gözkapaklarımı açıyordum: saat geçmişti. Doktor geride parlayan şakaklarımı bırakıp acımasız bir şekilde yara bandımı çıkarıyordu ve elektrotları alıyordu. Her ışın tedavisinden sonra, öğleden sonraları gözlerim boşluğa bakar

şekilde, hiçbir şeyi hayal etmeyen bir hayalci gibi, hiçbir düşüncesi olmayan derin düşünen biri gibi fakat hayatımı devasa bir yaz gökyüzü gibi geniş ve temiz hissederek kalıyordum. Arkadaşlarım bana bir şeyler sorduklarında cevaplıyordum, yemek saati geldiğinde yemek yiyordum fakat orada değildim ve özellikle de oralı olmadığımı, etrafımdaki renkli şekillerin, seslerin sanatı ve son bahar bulutların ihaneti gibi, benim dünyamınkiyle aynı olmalarına rağmen (tam da aynı oldukları için) büyük ve aşağılık bir oyundan başka bir şey olmadıklarını hissediyordum. Bakışlarımı hiçbir yere yöneltmeden her şeye bakıyordum, gözlerimin küreleri sapıyorlardı; sağ hayalet ile sol hayalet yavaşça birbirinden kopuyor, dünya ikiye bölünüyor ve bir çeşit narin, kahverengi-kırmızı ve sonrasında altın rengi buharın içinde eriyordu... Soğuğun ve boşluğun içinde titreyen, yalnızca ikonalarınkine benzer bir altın rengi kalana kadar... Sonrasında salondaki görüntüler geri geliyordu fakat çocukluğumda öğleden sonraları uyumaya çalışırken yüzüm duvara dönük bir şekilde kanepenin duvara yapışık tahtasının çiçekli kumaşına baktığım gibi baktığım, rölyefleri ve anlamları olmayan bir çeşit barok örgüsü gibiydiler: bir büyüteçten bakıyormuş gibi görüyordum onları, bütün dolambaçlı çizgilerini ve kavşaklarını takip ediyordum, renk tonlarındaki her değişikliği fark ediyordum, ve belki bir tek kumaşı imal edenin kumaşı bildiği gibi bütün özellikleri ile bilecek hale geliyordum, fakat niye bildiğimi bilmiyordum, aklımın, şimdi görme alanımın merkezinde, yüzeyini yalayıp geçen bir ışığın altındaymış gibi her bir ipini ve renkli her bir milimetresini gördüğüm üç boyutlu bir şekilde parlayan o kumaş parçasını, niye tekrardan oluşturduğunu bilmiyordum. Senin parçası olmadığın, her kimsenin görüp de sonrasında senin aklına, etine çizdiği görüntüler korkunç... Neyse, saatlerce süren boşluktan sonra kendi hislerime geri dönüyordum, endokrin bezlerimi ve derimi, tarihimi ve değerlerimi, pijamalarımı ve iskambil kartlarımı buluyordum. George'nin fıkralarına tekrardan yü-

zümün yarısıyla gülüyordum, geceleri ise uyumadan önce, iki hemşirenin kalçalarını tekrardan hafızama geri çağırıyordum ve nemli ve sıcak çarşafın içinde arkalarına geçip tekrar ve tekrar onlara sahip oluyordum. Sabahları tekrardan kamburun saatini koluna takıyordum, sonrasında doktor ile hemşireler geliyorlardı, zaman, üç çeyreği yumurta ile dolu olan bir alt âlem omurgasızın aldırmazlığı ile kendi kendini yeniliyordu...

Tedavimin son bileşenini masaj oluşturuyordu. Hastaneden çıktıktan sonra uzun bir süre daha aynanın karşısına geçerek, yaşlandığını hisseden bir kadın gibi, masajı kendi kendime yaptım. Parmaklarıma birazcık talk pudrası sürerek, derimi şakaklarıma doğru uzatarak ve her gün şaşırmış bir insan gibi kaşlarımı kaldırırsam alnımın sol tarafındaki çizgilerin gittikçe daha çok nasıl belirginleştiğini (hastanedeyken yok olmuşlardı) takip ederek alnımdan başlıyordum; kaşlarım, gözlerimin alt ve yan kısımları ile devam ediyordum; sonrasında da kör masörden öğrendiğim dairesel hareketlerle, dakikalarca ısrar ettiğim elmacık kemiklerime ve yanaklarıma iniyordum. Kortizon ve elektrik tedavisi, sinirimin yenilenme-

sini tetiklemiş fakat yüzümün sinirleri bir süredir rastgele geliştiğinden yüzümün simetrisi bozulmuştu, bu da ana hareketlerimi geri kazanmanın bedelini teşkil etmişti. Dudaklarıma ve çeneme çok daha çok masaj yapıyordum, sonrasında ise her defasında ne kadar ince olduğuna ve parmaklarımın altında ne kadar çabuk kızardığına şaşırarak boynum ile bitiriyordum. Sonrasında yüzümün kaslarında yumuşak bir kasılma hissederek uzun süre aynada kendime bakıyordum. Ölüm gibi solgun ve gözaltlarında morarmış göz torbaları olan bir ergen başı, aynanın hapishanesinden bana geri bakıyordu. En son, elimde bir kitapla yatağa uzanıyordum ve akşam, beni her zamanki gibi kitap okuyarak ve yalnızlıktan çıldırarak buluyordu.

Fakat hastanede kaldığım sürece yüzümün masaj seansları, haftada iki kez, kör masörün odasında yer alıyordu ve yüzümün balmumu toprağını, yalnızca onun bir heykeltıraşın elleri gibi geniş ve yumuşak elleri şekillendiriyordu. Kör adam, bir aysberg gibi etrafa soğuk saçıyordu. İlk seans için yuvasına indiğimde bana tamamen yabancı olmadığını anlamama rağmen, her zaman ondan korktum. Birçok kez onu kızıl saçlı, çok belirgin bir şekilde allık ve ruj sürmüş, tilki kürkleri içine sarılmış bir kadınla Ştefan cel Mare Sokağı'nda kol kola gezerken görmüştüm. Aşırı derecede gürbüz, alışılmadık şekilde geniş yüzlü kör adam, onu geriden iten birine karşı koyuyormuş gibi yürüyüşüyle havayı delerek ilerliyordu. Masör, odasında, alçak mobilyalar ve etajerler arasında, kıllı kollarını açıkta bırakan beyaz tişörtü içinde, daha da etkileyici görünüyordu. Bir idolün devasa heykelinin bütün mağarayı etrafında topladığı gibi o da aynı şekilde odayı dolduruyordu. Kör adam içeride siyah gözlüklerini çıkarıyordu ve o yüzden, ölü gözlerinin kürelerinden dolayı bombeli olan güzel kirpikli kapalı gözkapaklarını görebiliyordun. Uyuyan veya karışık ve çözümü olmayan bir problemi düşünen bir adamın gözleriydi.

Masaj seanslarına gittiğimde hiçbir zaman kendimi rahat hissetmiyordum. Işına gitmeyi her zaman tercih ederdim. Her şeyden önce masaj odası, benim salonuma çok uzaktı. Onlarca kat inmem ve yüzlerce ıssız koridordan geçmem gerekiyormuş gibi geliyordu. En başlarda her zaman kayboluyordum ve hep kadın salonlarına, radyoloji odalarına veya laboratuvarlara veya tamamen hiçbir çıkışı yokmuş gibi görünen yeşil ve soğuk odalara denk geliyordum. Bir keresinde bir koridorun sonundaki beyaz ve anonim bir kapıyı açtığımda, bir yatak odasına, daha doğrusu parfümlerle dolu bir tuvalet masası olan ve nevresimlerinin içinde, vişne renkli kapaklı bir kitap okuyan genç bir kızın kıvrılmış olduğu büyük bir yatağı olan bir kadının özel odasına rastladığımda, ne kadar şaşırdığımı hatırlıyorum. Kapıyı duyan kız, korkmuş bir şekilde kalktı ve büyümüş gözlerle bana bakarak bağırmaya başladı. Bir an için tuvalet masasının berrak aynasında siluetimi gördüm: yarı açık kapının eşiğinde, kız kadar korkmuş bir şekilde kalan, sabahlık ve pijamalar içinde özensiz giyinmiş bir çocuk. Çünkü bu özel yatak odasının bir hastanenin içinde ortaya çıkmasını ve onun içindeki muhteşem esmer güzelliğin garipliğini bir tarafa bırakacak olursak, iki yana çekilmiş köpüklü perdelerin penceresinden, eski, kararmış binalarla çevrili ve ortasında yedi yaşımdan beri okuduğum -gerçekten okuyordum, yalnızca karıştırmıyordum- ve tekrardan okuduğum ansiklopediden çok iyi bildiğim, atlı bir heykelin olduğu bir meydan görünüyordu: Montevideo şehrinin merkezindeki Simón Bolívar'ın heykeliydi...

En sonunda, beyaz ve işlevsel olarak da herhangi bir doktor odasına çok benzeyen masaj odasına varıyordum. Masör beni sesimden tanıyor ve sabahlığım ile pijamalarımı çıkarmamı söyleyerek odanın ortasında bulunan kaplamalı bir sandalyeye oturmam için buyur ediyordu. O, bir berber veya bir dişçi gibi ayakta, arka tarafıma geçiyordu ve birden başımın alışılmadık derecede büyük eller tarafından yakalandığını ve güçlü bir şe-

kilde beyaz ve yumuşak bir duvara bastırılıyormuş gibi kör adamın karnına bastırıldığını hissediyordum. Eğer kesintisiz yapılıyor olsaydı masajın yirmi dakikadan fazla sürmemesi gerekiyordu ve büyük adam çok kolay bir şekilde kapının ötesindeki adımlarını, fısıltılarını ve değişik ses tonlarını algıladığı birçok hastanın sırada beklediği günlerde öyle de oluyordu. Fakat tek "müşteri" olduğum zaman parmakları bir saat bile yüzümde geziyordu, bazen konsantre olmuş bir şekilde, kemancının parmakları gibi özel sinir gruplarına basarak ve titreyerek, bazen tamamen dikkatleri dağılmış bir şekilde, yalnızca çok hafif bir şekilde göz kürelerime, dudaklarımın birleşme noktalarına, boynumun sıcak etinde yavaşça çarpan şahdamarlarıma dokunarak. İlk seanslarda kör adam yüzüme sessiz bir şekilde masaj yapmıştı veya en fazla benim nasıl bir cevap verebileceğimi bilemediğim bir görüşünü söylemişti: "Çubuk kraker gibi kırılgan kemiklerin var. Hiçbir zaman boksör olma." Sonra da tekrardan sessizliğe gömülüyordu ve kulaklarımda, etimi benim hayal ettiklerime göre, denizanalarının şapkası gibi şeffaf olup içinden temiz ve beyaz bir şekilde bir ırmak yatağındaki bir taş gibi parlatılmış kafatasımın fil dişisi görünene kadar yoğuran, talk pudrası ile kaplı parmakların un hışırdamasından başka bir şey duyulmuyordu. Aynı baskı hareketlerinin, çekmelerin ve parmak titremelerin ebedi tekrarı, neredeyse başımın tamamının içine gömüldüğü karnın garip ısısı ve odanın içinde yüzen körlüğün gizemli ışığı beni, derin korku, o kadar derin ki onu aslında korku değil de hüzün, ümitsizlik olarak adlandırabileceğim gergin ve hoş olmayan bir duruma taşıyordu. Körler. Kör olmak. Görememek. Daha küçüklüğümden beri büyüklere boşuna anlatmaya çalıştığım birtakım düşünceler kafamı yormuştu hep ve sadece tüm kızların ve erkeklerin kafa yordukları ikilem söz konusu değil: çocukların dünyaya nasıl geldikleri sorusu. Burada en azından, cevabı veya cevabın tamamını henüz öğrenemediğimi biliyordum çünkü delinmez bir entrikanın içinde birleşmiş

büyükler (Eleusis Gizemleri'ni başlatan onlarmış gibi, biz küçükler ise, kafirlermişiz gibi; ve gerçekten bütün gizemler ve belki de tüm dinler bu ilk dışlamayı bir model olarak almıyorlar mıydı? Seks, ergen olmakla erişim kazandığın bir çeşit ölümsüzlük değil mi? Hayatı iki aşamaya, biri larva, diğeri ise bilincin ebedi ışığı altında yandığın aşamalara bölen o değil mi? Yetişkinlerin karşısındaki çocuk, yetişkinlerin simalarının değişmesi ile ve kutsal bedene bürünmeleri ile olacakları melek karşısında temsil ettikleri şey değil mi? "Çocukken çocuk gibi konuşur, çocuk gibi anlar, çocuk gibi düşünürdüm; yetişkin biri olunca çocukça davranışları bıraktım. Şimdi her şeyi aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz, ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz..."[1]) hiçbir şeyin bizim gerçeği bilmeye susamış akıllarımıza ulaşmasına izin vermiyorlardı. Şimdi ölümün doğum sancısından sonra bize söz verilen hayatla ilgili gözlerimiz olmadan göreceğimiz, kulaklarımız olmadan duyacağımız ve dudaksız şarkı söyleyeceğimiz şekli düşündüğümüz gibi (yanlış ve delice), o zamanlar annenin poposundan veya karnının kesilmesiyle çıkan çocukları düşünüyordum. Büyüklerin, dişleri arasından yalnızca, "Soracak başka bir şey bulamadın mı?" deyip sert ve kızgın (bir anlamda kıskanç) bir sessizlik içine gömüldükleri "çocuklar –nasıl yapılıyor– ve nasıl doğuyor" sorusundan çok, aklımı, annemin ve babamın cevap vermeyeceklerini bildiğim ve cevabı bilmemem gerektiğinden değil, onların da cevabı bilmedikleri için de değil, benim ne istediğimi anlayamadıkları için, beni rahatsız eden şeyi onlara anlatamadığım için cevap vermeyecekleri başka şeyler kurcalıyordu. Beline kadar çıplak olan annemin dokuduğu İran halısını bir çatalla bastırırken, arkasında, yatakta otururken sayısızca kez ağlamaya başladım. Bu dünya, içinde hiçbir canlı yaşamasaydı, yani hiç kimse onu görmeseydi, nasıl olurdu diye sormak istiyordum; fakat ani korkumu düşünceye bile çevirme potansiyeline sahip değildim, soruyu

1. *Korintliler*, I, 13, 9-12. (ç.n.)

sormak ise, hiç. Aslında arada bir, ani bir aydınlanma yaşıyordum: dünya, onu hiç kimse görmese de var olabilir. Fakat o zaman nasıl olurdu? Rengi de olmaz, tadı da olmaz, sertliği de olmaz, kokusu da olmaz... Ve yine de gördüğümüz ve algıladığımız dünya kadar var olurdu. Odanın içinde etrafıma bakıyordum ve dokuma tezgâhının, sandalyenin, yatağın, yumuşak memeleri göğüslerinde asılı duran, kıvırcık saçları kemik kürekleri arasına inen annemin bile, renkten ve her şeyden yoksun kaldıklarını fakat bir biçimde şekillerini koruduklarını düşünüyordum ve geride kalacak ve kimsenin görmediği anlarda odamız olacak olan, içinde, çimento sandalyenin, yarısı dokunmuş çimento halısı olan çimento dokuma tezgâhının ve yatağın kenarında taşlaşmış çimento annemin zorlukla fark edilebildikleri çimentodan yapılmış bir çeşit sığınak olan o pütürlü ve ümitsiz griyi "görmeye" çalışıyordum. Fakat bunun bile bir görüntü olduğunu ve bir manzaranın yalnızca özünü görmek için gözlerini kıstığın gibi, yarısı kapalı aklım tarafından "görülmüş" olduğunu biliyordum. Fakat aklım tamamen kapansaydı veya daha da fazlası, hiçbir zaman gözler ya da akıl var olmasaydı, insan ayağının basmadığı yerler nasıl bir şey olurlardı? Şekilsiz ve renksiz nasıl var olabilirlerdi? O zaman dünyayı, bütün dünyayı, var olan her şeyi nesnelerin bulunduğu daha yoğun, daha çamurlu alanları olan büyük bir karanlık gibi hayal ediyordum. Onlar da yavaşça çözülen topakları olan, sonsuz bir bataklıktı. Hiçbir yerde, hiçbir ışık, hiçbir ton, hiçbir gürültü yoktu, var olan tek şey, birtakım mobilyaların tamamen karanlığa gömülmüş bir depoya üst üste atıldıkları gibi atılmış, daha büyük veya daha küçük çamur topakları olan bir karanlıktı.

Belki de körlerin karşısındaki huzursuzluğum da buradan kaynaklanıyor. Küçükken hepsinin o bataklığın içinde birtakım iribaşlar, dik boyunlu, acemi ve dikkatli görüntülerini dünyaların bir kenarına, güneşli ve renkli olan kenarına yansıtan fakat içlerinde, derilerinin altındaki gecenin içinde, derin su

balıkları gibi başka dünyalar ile, belki korkunun ve belki depresyonun dünyaları ile sessiz bir şekilde iletişime geçecekleri dokunaçlar ve komik organlar yansıtan birtakım amfibiler gibi yaşadıklarını hayal ediyordum. Onlar, kimsenin görmediği canlının nasıl olduğunu biliyorlardı. Bundan daha da fazlası, onun ajanları, ispiyoncuları, beyaz dünyadaki ileri karakoluydular. İçinden irin salgılayan kornealarını gördüğün, çoğu kez yarı açık gözleri arasından, ölüme veya can çekişmeye veya yalnızca hiçbir şeyin görkemli sükûnetince takip ediliyordun. O zamanlar, aynı anadan ve babadan kardeş körlerin aslında birçok çeşit olduklarını ve körlüğün, gelişmiş bir taksonominin konusunu teşkil ettiğini bilmiyordum. Daha sonraları, göz küreleri, gözkapakları ve kirpikleri olmayan, bir fildişi miğferi gibi pürüzsüz olan alınları, dudaklarına kadar uzayan, ispirtolu büyük silindirlere kapatılmış yeni doğanlar gördüm. Kör olarak doğanları ve sağlam gözleri ile sağlam göz sinirlerine rağmen, yalnızca sanal olarak işlev oldukları için hayatları boyunca kör kalanları duydum; tam tersine, oksipital bölgesindeki görme alanları normal gelişmiş olmasına rağmen optik kiazmalarındaki veya retinalarındaki bir atrofi veya disfonksiyondan dolayı göremeyenleri; iki gözünde de katarakt olanları veya göz içi sıvıları kan ile dolmuş olanları; balıkların yanal çizgileri ile veya ilk spermin ona dokunup ucundaki kimyasal kapsül aniden üremenin devasa güneşini matlaştırarak patladığında övülün ne hissettiklerini bilemediğimiz gibi görmenin ne olduğunu bilmeyenleri; gözlerinden biri diğerinden daha sakat olmamasına rağmen sol tarafları görmenin ne olduğunu bilenleri fakat sağ tarafları bilmeyenleri; görüntüleri normal görenleri fakat ne gördüklerini anlama kapasitesine sahip olmayanları; derin bir gece ile çevrili oldukları hissine sahip olanları ve her yerden gelen sönük bir ışığı algılayanları; körlükleri korkunç birtakım psikolojik dramlarının maddeleşmiş şekli olanları (çünkü gözler ile testisler arasında, üst küreler ile alt küreler, gözlerin kısırlaştırılması ile sökülüp çıkarılması arasında her zaman sadik ve

aynı zamanda kurtarıcı bir bağışlanma olmuştur); bir eleğin içinden görüyormuş gibi görenleri ve rüyada gibi görenleri duydum... Körlük pürüzlü ve kademelidir, kimse de tam olarak görmemektedir ve kimse derin bir kör değildir. Nasıl ki dünyaların tüm maddesi sonsuz derecede yoğun ve sıcak bir uzay noktasından açıldıysa, nasıl ki bütün hayat kaynar okyanusun içindeki ilk koaservattan dallandıysa, görme hissi de aynı şekilde ilk terliksi hayvanın bedenindeki ilk kromatin noktasından meydana gelerek hayvanların eti içinden çıkıp berraklaştı. Onun kırmızı lekesi, şekiller ve renkler olarak ayrıştırılmamış yoğun ve saf ışığı görüyordu yalnızca. Salyangoz gözünün siyah ince çizgisi pullu boynuzlarından çıkıp ucunda belirdiği gibi, sürekli kendinden uzaklaşarak ve özelliklerle kabararak nesillerin borularına çıkan ışıktır o. Ve belki de görme hissinin gelişiminin sonunda, dağın Zen kıssasındaki gibi, saf ışığa tekrardan fakat farklı bir şekilde, aniden beyine dönüşmüş bedenimiz ile, ve sadece göz olan beynimiz ile, ve aniden ışığın içinde dağılmış gözümüz ile derin bakmaya başlarız... Ve büyük birleşme yalnızca o zaman gerçekleşecek ve bu dört gücün bir tek gücün içinde birleşmesi değil, onu gördüğü dünya ile gören gözün Bütün olarak adlandırılacak devamlı bir dünya-göz veya göz-dünya şeklinde birleşmesi...

Zamanla masör daha konuşkan hale gelmişti ve hastanedeki tedavimin sonlarına doğru, parmaklarının yüzümdeki gittikçe daha esrarengiz, daha karışık hareketlerine benden bir cevap, havada kalan bir cümlenin devamını, benim için tamamen karanlık olan bir imaya bir belirti beklermiş gibi üstü kapalı, sanki kendine söylermiş gibi fısıltılı, garip, karışık hikâyeler eşlik etmeye başladı... Odasına girip sesimi tanıdığında (sonrasında büyük ihtimalle adımlarımı veya başka sesleri de tanımaya başlamıştı: kim bilir, kıyafetlerimin hışırtısını, kapı koluna elimi basma şeklimi veya kapıyı tıklatma şeklimi) donmuş yüzünde, devasa Buda gülümsemesinde bir şeyler değişiyordu. Kaşları arasında, sanki o yerde bir göz tomurcuğu,

gören bir siğil çıkmaya uğraşıyormuş gibi garip bir kıvrım beliriyordu. Arkama geçiyordu ve ritüelini hafızamda o kadar canlı kalmış olan sıra dışı efsanelerle süsleyerek yerine getiriyordu. Yine de en başında kör adamın anlattıkları, tanımadığı bir çocuğa özel ve tabii onun için o kadar acı verici şeyler anlatıyor olması biraz rahatsız edici olsa da o kadar garip bir hava yoktu. Fakat bunu rahat ve bir balığın şişko sırtına birkaç damla limon sıktığın gibi, itiraflarını çekilebilir hale getiren, yarısı bilimsel yarısı otoironik bir ilgi ile yapıyordu.

Görme hissini kaybetmeden önce "mavi gözlü çocuklarda" çalışmıştı. O zamanlar bu tabiri bilmiyordum ve o yüzden, "Nerede?" diye sordum. O ise kıkırdayarak cevap verdi: "Ehe, omuzlarında Çobanyıldızı taşıyan çocuklarda" ve iş hayatını yalnızca bu tür üstü kapalı cümlelerle anlatıyordu ve o yüzden en sonunda, evinde politika konuşulmayan işçi bir ailenin çocuğunun o zamanlar o kadar saf olan aklımda, masörü, hepsi uzun boylu ve sarışın, ışıltılı mavi gözleri olan insanüstü insanlardan oluşan meleksi bir locanın ortasında gördüğüm büyülü ve karışık bir imaj oluştu. Onları bir heykel gibi çıplak, Helen yüzlerinde gözleri huzursuz ve rahatsız edici bir hale bürünecek şekilde gerçekten mermer gibi beyaz hayal ediyordum. Omuzları, bardaklardaki çıkartmalar gibi berrak burçlar oluşturarak yanan takımyıldızlarıyla süslüydü. Kör adamın onları başka bir şekilde adlandırdığı gibi "Mutlu çocuklar" Yengeç, Akrep, Oğlak veya Başak burcu olabilirlerdi. Bu, hiyerarşideki derecelerinin ne kadar yüksek olduğuna bağlıydı. Onlar aramızda dolaşıyorlardı fakat yine de görünmezdiler, her şeyi duyuyorlardı, evlerimizin özelinde konuştuklarımızı bile; fakat yine de hiç kimsenin gizemli buluşmalarını nerede gerçekleştirdikleri, nasıl bir toprak altı kanallar ağında hayatlarını sürdürdükleri hakkında hiçbir fikri yoktu... Hepsinin gözlerinin mavi olması kanlarının, ilahlarınki gibi ve örümceklerinki gibi mavi olmasından kaynaklanıyordu. Satın alınamaz ve mesafeli, kozmosun başka bölgelerinden gelen, sahip

cinsinden olan sarsılmaz ve gizemli bir mutluluğu yaşayan bu "oğlanlar" (doğal bakirliklerinin bir göstergesi), bir şekilde eski zamanlarda (birtakım söylentilere göre yaşlı kral Burebista'ya kadar uzanıyorlardı: çünkü onun büyük papazı olan Dekeneu'nun damarlarında, yaşamış olduğu kutsal dağın yüksekliğinden dolayı, yükseklerin az olan oksijenini emmek ve astral bedeninin sistemleri ile mekanizmalarına taşımak için daha uygun bir kan olan ağır bir şekilde siyanür kokan mavi bir sıvı vardı) soyumuzun politik yapılarıyla karışmışlardı fakat özellikle son on yıllarda onların hükümdarlığı mutlak, muzaffer olmuştu. Meleklerden daha üstün bir sırada yer alan bu gözeticiler, hava şatolarından, kartal bakışlarını toprağı çalışanların, salaklıkları içerisinde yükselttikleri karınca yuvalarına gönderiyorlardı ve arada bir dehşete düşmüş insan topluluklarına saldırıp birer faniyi göklere kaçırıyorlardı. Hiç kimse yollarına nüfuz edemezdi ve hiç kimse düşüncelerini anlayamazdı. İki kişi bir yatakta uyuyorlardı: biri alıp götürülüyordu, diğeri bırakılıyordu; iki kadın tarlayı kazıyorlardı: biri alıp götürülüyordu, diğeri bırakılıyordu. Her nerede bir leş varsa, kartallar oraya saldırıyorlardı.

Bu vizyonu, karışık konuşan masörün talk dolu parmaklarıyla, gözlerimi açmak istermiş gibi gözkapaklarımın üzerinde ısrar ettiği zaman yaşıyordum. Beş sene önce, arkasından görme hissini kaybetmiş olduğu "kaza", onu muzaffer mezhepten tamamen çıkarmıştı. Tabii ki bu mezhep çerçevesinde, mükemmeliyetine leke getirecek hiçbir sakatın yeri yoktu. Masör çok fazla şey görmüş olduğu için kör kalmıştı ve bundan çıkardığım sonuç, kaderin bu ayrıcalıklı insanlara birtakım huzursuzluklar da sakladığıydı: toplayabilecekleri bilgi miktarı sınırlıydı ve paylarını ölümden önce tükettiklerinde, kör, sağır veya hayatlarının geri kalan bölümü için hissiz kalıyorlardı. Sokakların, metronun ve balıkçıların somut çamuru içine düşmüş melekler, mavi kanlarının sırlarını kendileriyle mezara taşıyorlardı.

İsmi ruhun kurumasına ve çile çekmesine gönderme yapan gizemli toplantı odaları olan "Secu Manastırı"nın başpiskoposlarından biri olmasaydı, kör adam görme hissini kaybetmiş birçok insan gibi fırça yapmak zorunda kalacaktı. Colentina Hastanesi'ndeki iyi maaşı ve evine yakın masör pozisyonu böyle ortaya çıkmıştı. Her zaman bir diva gibi giyinen muhteşem karısı, onu her gün kaldırımda, gündüz sarmaşığıyla dolu çitlerin yanında karşı karşıya gelenlerin bakışlarını gururlu bir şekilde yenerek götürüp getiriyordu. O, gaddar bir gardiyan tarafından bir asma tahtasına doğru sürükleniyormuş gibi göğsü önüne çıkmış bir şekilde kadına bütün gücü ile karşı koyuyormuş gibi duruyordu. Başımın tepesine yavaşça ve kesintisiz yağdırdığı dağınık gevezeliğinin cümlelerinden biri, bir an için dikkatimi çekti: "Ve bu odaya görme hissimi kaybettiğim için mi ulaştım, yoksa tam da buraya gelmem gerektiği için mi görme hissimi kaybettim, bilemiyorum..." Bir an için yüzümün tozlu derisine yaptığı atışlarına ara vererek sessiz kaldı ve sonrasında görme kaybına uğradığı matemli prosesi anlatarak laklağına devam etti. Başkasının hikâyesiymiş gibi biraz neşelenmiş dudaklarının ucundaki aynı ses tonu, kelimeleri özünden tamamen boşaltıp kâğıttan bir şatoymuş gibi havada bırakmasaydı, hikâyesinin başlangıcı korkunç ve şaşırtıcı olurdu.

Dinleme (her halde rahiplerin odalarında yaptıkları dinlemelerden biri diye çeviriyordum ben) ile geçmiş bir günün akşamında, oturduğu apartmanın koridoruna girmişti. Bütün apartmanlarda olduğu gibi koridordaki ampul çalınmıştı ve o yüzden kadifemsi kapkaranlık dilimler, asansörün bulunduğu tarafa yığılmışlardı. Orada, birtakım adamlar arkadan saldırıp ona narkoz vermişlerdi ve büyük ihtimalle bir arabayla onu şehrin başka bir bölgesine taşımışlardı. Devasa bir salonun ortasında, belki de yerden binlerce metre yüksekte bir bazilikanın görkemli tonozu altında uyanmıştı. Gözün alabildiği kadar açık bir tarla gibi uzanan, beyaz ve kırmızı karolarını tek bir sis

çizgisinde karışana kadar kenarlarına doğru gittikçe daha çok toplayan karo taşlı zeminin ortasında, kristal bir sandalyeye bağlıydı. Kubbenin devasa yarım küresini yer yer delen ışıklıklar olduğu için, eğri ışık sütunların dilimlediği içerideki hava, jelatinli ve soğuktu. Görme alanının kenarında, tam da onun karşısında birtakım noktaların neredeyse fark edilmeyecek şekilde hareket ettiklerini ayırt edene kadar, belki de günlerdir ışık lekelerinin bir ayna gibi parlatılmış tatlı zemindeki yer değiştirmesini, koyu kırmızıya kadar kararmalarını, sonu olmayan salondaki havanın alevlenmesini ve sonrasında karanlığın düşmesini ve tekrardan ve tekrardan sabahın olmasını korkmuş bir şekilde takip ederek orada duruyordu. Noktalar, ışıldayan sandalyeye bağlanmış adamın sabahlardan birinde yalnızca yaklaşık yüz metrelik bir mesafede, bedenlerinde zarif büklümlerle değil de birtakım üst kanatlar gibi keskin birtakım açılar gibi dökülen beyaz, sert papaz kıyafetleri içinde dağınık bir insan grubu fark edene kadar, birkaç gün boyunca, yavaş yavaş büyüyerek, saatlerce bir ışık lekesini kat ederek, tekrardan, saatlerce yarı gölge içine girerek ilerledi.

"Kısa zamanda" diye anlatıyordu kör adam, "Birtakım tarikatlara ait, yaklaşık kırk din adamı, etrafımda hışırdayan cüppelerden oluşan bir yarım daire kurdular." Ellerinde, yalnızca onları gördüğümde terimin derimde girdaplar oluşturduğu anlaşılmaz ve korkunç aletler vardı. Yalnızca bir tanesinin elleri boştu; fakat bunun yerine, omuzlarına platin ince zincirlerle tutturulmuş efodun[2] üstünde, içinde uzun kökleriyle, etrafa sönük bir hale saçan bir insan dişinin göründüğü kuvars bir kutu parlıyordu. Somurtkan papazın başında, boru uzantıları kafatasını delen çelikten bir piskoposluk tacı vardı.

"Sorgu –çünkü böcek yüzlerinin ciddi ve tehdit edici ifadelerinden, bu anlam çıkarılıyordu– saatlerce, devasa küre içine akşam çökene kadar sürmüştü. Şimdi papazların ellerindeki yalnızca karışık penseler, vidalar ve neşterler ile kristal kutucu-

2. İbrani rahiplerinin dinsel törenlerde giydikleri giysi. (ç.n.)

ğun içindeki diş, fosfor gibi parlıyorlardı. Başpiskoposlarının yalnız veya hep birlikte koro şeklinde veya sanki ani bir ilham gelmiş gibi aralarından biri tarafından yüzüme tükürük saçılarak bağırdıkları kelimeler, bilinmedik bir dilin kulak zarıma kazınan işaretlerdi. Sonunda bana doğru yığıldılar ve avuçlarını başımın tepesine ve omuzlarıma koydular. Altın iplerle dikilmiş kıyafetleri, acı ve güve kokuyorlardı. Başpiskopos başıma gözlerimin hizasında iki tane mekanik sapı olan vidalı bir çember yerleştirdi. Gözkapaklarımı o küçük kıskaçların içine tutturdular ve zarif vida ayarlamalarıyla acımaya ve parçalanarak kanamaya başlayana kadar birbirlerinden uzaklaştırdılar. Göz kürelerim, her savunmadan yoksun, tamamen açık kaldılar ve korkunç işkenceyi hissetmeye başlamıştım bile. Ateşin içinde kızıştırılmış bakır kopçalar, alnımın çukurlarındaki narin yumurtaları kıracaklardı.

"Fakat öyle olmadı. Papazlar, belki de kristal tahtın arkasına geçerek önümden çekildiler. Ufukta devasa bir gözkapağı yarısına kadar açılmaya başlayıp salona, altın bir savaş baltasının bıçağı gibi göz kamaştırıcı bir ışık çizgisinin girmesine izin verdiğinde, bir ip gibi ince, tek bir ses, salonun soğuk jelatini içinde sesli bir nakış dikiyordu. Bir hayvan gibi böğürdüm çünkü o ışık, ışık değildi; o ışık bir ışık dünyasının ışığıydı, beyaz ve baş döndürücü ateş değildi, ateşten ve kalsinasyondan[3] bir dünyanın ateşiydi. Opal gibi şeffaf gözlerim, dile getirilemez işkence ve şehvet içinde ölürken, çıplak bedenimin derisi görmeye başlıyordu. Gözkapağını yavaşça açan fırının ötesinde, göğsümle ve kollarımla bu dünyaya ait olmayan şekiller ve sanrılar, kaymalar ve kasılmalar görüyordum. Bağırarak kemerlerimi koparmaya çalıştığım sırada bir göz küresinin içinde olduğumu, miniskül bir toz tanesi gibi bir gözün -ama hangi ilahın? Hangi devasa atlas heykelinin gözü?- iç sıvısı içinde yaşadığımı ve şimdi o gözün daha üst dereceli bir dün-

3. Bir maddenin nemini ve karbondioksit gibi uçucu maddelerini uzaklaştırmak için o maddeyi erime noktasının altında ısıtma (kavurma) işlemi. (ç.n.)

yaya doğru açıldığını biliyordum. Uykusunda dünyamızı yoğuran bu varlığın rüyayı meydana getiren serebral yapılarından kaçırılmıştım ve optik kiazma ile sinir içinden taşınmıştım, retinanın çok renkli halısı içinden süzülerek geçirilmiştim ve kristalin kürenin merkezinden göz kamaştırıcı, göz kamaştırıcı bir dünyaya bakmak için zorlanmıştım... Gözkapağım gittikçe daha fazla kalkıyordu, ışığın ötesindeki ışık, gözbebeğimden inerek devasa bir sütun gibi çarpıyordu bana, salonun içi, görme kaybının çekilemez rengiyle dolmuştu ve karşısında gözlerimin sadece çatlamış olması, ilahi bir teselli olarak algılayabileceğim o işkencelerin ortasında, bir çeşit ses veya gören derime yapılmış bir çeşit kaligrafik desen, Bilenlerin garip efsanelerini, hem alan olarak hem zaman olarak aynı derecede geniş olan (ve, istihbaratın başlarından biri olarak az çok hakkında bir şeyler bildiğim – çünkü tüm bu teşkilatlar, tarikat ve entrikalar aralarında birtakım nöron ağları gibi bağlıdır) küresel komplolarını, gerçeği delme insanlık dışı çabalarında gökyüzüne ve cehenneme doğru kopmalarını anlatıyordu bana.

"Ben ise, Tanrı'nın yolları içimde doğması için, kör oluyordum. Bundan böyle, mavi gözlü çocukların karanlık güçlerinin, onun karşısında bozuk bir karikatür ve eğri bir istiare ifade ettikleri bilinmedik bir güç tarafından zulüm için seçilecektim fakat kehanet için de. Burada, benim odamda, sertleşmiş-salyadan oluşan parlak kapanının merkezindeki bir örümcek gibi, beni tanıma kapasitesine sahip olanı, parmaklarını benim gözkapaklarıma uzatacak, şifalı tırnağıyla gözkapaklarıma dokunacak, çatlağı çatlatacak ve gözlerimin körlüğünü kör edecek olanı bekleyecektim. Kuşlarınki gibi ince kemikleri olan ergen bir çocuk olacaktı –bu, kristal tahta bağlanmış şekilde işkence çekerken çığlıklar attığım sürede beliren o konuşan ışık dövmesi aracılığı söylenmişti bana. Birkaç senedir onu bekliyorum ve görme hissimi geri kazandırması için değil– çünkü o tarif olağanüstü görüntüleri gördükten

sonra, görme özelliği ne kadar anlam taşıyabilir; ama Onu, gönderileni, gönderilecek olanı, aynı zamanda hem orada hem burada olan o Elçiyi görmek için. Bu arada görme kaybına uğramanın bütün işkencelerinden geçtim: Alanların aşamalı olarak sönmesi; yarasalardaki gibi, gürültü görüntülerinden oluşan bir ses hâkimiyetinin genişlemesi; konuştuğum kişilerin uydurduğum yüzlerini içeren, en canlı flüoresan ve elektrik renkler içinde gördüğüm halüsinasyonlar, fakat bunlar akromegaliklerin, kiklopların, kafa derisi yüzülmüşlerin, satirlerin, tırtılların, kafataslarının ve bukalemunların yüzleri idi; her taraftan birinin sana yaklaştığını hissettiğin kanını donduran dehşetler; sana isminle hitap ederek boğazını almayı söyleyen sesler... Ve sonunun sonunda, köstebeğin dibi olmayan çukur, derin körlük..."

Masör, bir şekilde beni oraya, var olması mümkün olmayan oval bir rahme dahil etmek istermiş gibi, kafamı kabarık karnına gittikçe daha çok itiyordu. Bütün yüzüm derisi soyulmuş gibi yanıyordu ve gerçekten o gün, masajdan döndükten hemen sonra aynaya baktığımda, yüzümü kırmızı ve aniden birkaç kilo vermişim gibi tamamen içine çekilmiş gördüm. O günden sonra, çok belirsiz bir şekilde tekrardan irade gücümün hâkimiyeti altına giren perioral ve orbital kaslarımın bir ilerleme kaydettiğini de fark ettiğim doğru. Fakat o an ne yüzümün sıyrılmış derisi ne de iyileşme işaretleri umurumdaydı çünkü masaj odasında, geceleri kelebek gibi ışıldayan büyük parmaklar son kez yüzümde kanat çırptıktan sonra, muhteşem ve korkunç bir şey olmuştu. Pijamamın üstünü tekrardan giydim ve her zamanki gibi, çıkmadan önce masöre teşekkür etmek için ona doğru döndüm. Kar gibi beyaz ve kör bir aysberge benzer bir şekilde, sessizlik kokan kör beyaz bir balina gibi, odayı doldurduğunu gördüm. Şimdi, onun yanında yüz yüze durduğumuz şeklimizle, kendimi, başına gelenlerden bitkin, altın ve fildişinden yapılmış canavarın karşısında sarsılmış, anonim bir hayran gibi hisse-

diyordum. "Sen Mircea'sın" diye fısıldadı o zaman, neredeyse duyulmayacak kadar yavaş bir sesle. Sonrasında buzdan kafatasının içinde son derece insani duran, iki tane büyük, parlak, ela göz açtı.

Varşova Paktı'nın tankları Çekoslovakya'ya girdikten birkaç ay sonra, Romen İstihbarat Teşkilatı'nın V. Müdürlüğü, bazıları kafa karıştıran ve daha önce hiç söz edilmemiş, devlet sırrının ölçeğinde en üst basamakta yer alan bir sürü yeni misyonla görevlendirilmişti. O dönemlerde insanların çocukları kaçırıldı (hem kız hem erkek çocuklar), birtakım askeri araçların lastiklerinde kan taşındı, yeraltı donanımlar kuruldu (nükleer santraller mi? sığınaklar mı? anti atomik sığınaklar mı?), görünürde terk edilmiş veya Çingenelerin oturduğu evlerde, çift duvarlarla korunan son derece modern matbaalar ortaya çıktı. Fundeni Hastanesi'nde, bir uzay laboratuarına benzeyen bir klinik, fiziki açıdan, duruş ve ses

olarak devlet yöneticisine benzedikleri tespit edilen vatandaşlara, karışık estetik ameliyatlar yaptı. Ameliyattan sonra milli kahramanla aynı görünen bu vatandaşlar, birtakım kazalar sonucu ölü ilan edildi ve onlara cenaze törenleri düzenlendi.

Bu misyonların aşırılığı ve seri-roman gizemleri, dehşetleri gözle görülür şekilde meydana getirenlerin –doktorlar, polisler, işçiler ve papazlar– üzerinde kazandıkları mutlak güç ve aynı zamanda parti ile devlet yönetimi tarafından gittikçe daha çok şereflendirilmeleri, (bazen parti toplantılarına Politik İcra Bürosu'nun üyeleri bile katılıyorlardı) istihbarat görevlileri psikolojilerinde derin değişikliklere yol açtı. Çoğu, çocukluğu savaş zamanında geçmiş ve 50'li yılların zulüm dalgası geçtikten sonra ergenliğe ulaşmış yeni bir neslin parçasıydılar. Birçok kez onlardan, "yaşlılar" hakkında birtakım moral özelliklerini kaybetmiş salaklar veya ahır kokan odalarda iğrenç bir şekilde terleyerek kurbanlarını ayaklarının altına alan saldırgan gaddarlar olarak bahsettiklerini duyuyordun. Gittikçe daha çok dışlanan eski meslektaşlar, hâlâ üniformaları hiçbir şekilde üzerlerinde durmak istemeyen bir takım köylüler gibi görünüyorlardı. Neredeyse imza atmayı bile bilmiyorlardı ve içki aldıkları sırada ağızlarını açtıklarında, "kukla" (sinirle ve nefretle onlar da yeni gelenleri böyle adlandırmışlardı) jönleri Făgăraşi'larda devletin düşmanlarını nasıl avladıklarıyla ilgili çok iyi bilinen hikâyeleriyle bıktırıyorlardı. İstihbarat ordularının kahramanı haline gelen ve şair yoldaşları tarafından yazılan şiirlerle övgüler getirilen Çingene Belate Alexandru tüm bu efsanelerde en çok küfredilen kişiydi: "Belate? E, ben anlatayım size Belate'yi. Bu, salaklığından öldü, çünkü daha ayaktayken sonu hazırlandı ve düşmanlarına, zaten olduğu gibi, yalnızca bir karga olarak düşürülmesinden başka bir görev kalmadı. Şair yoldaş, cenaze tabutundaki bayrağa o şiiri yazarken durumu bilmiyordu:

Alçakça sırtından vurulan
Devletin askeri
Bizim en sevdiğimiz kahraman: Belate!
Kıpırtısız düştü
...Sigarası ise, yalnızca çeyreğine kadar içilmiş kaldı."

Genç subaylar Belate'yi ve tabii ki "kendi sidiklerini içecek duruma gelmiş olan" televizyon kanalındaki düşmanlar hakkında bir şeyler duyduklarında, çıldırdıklarını hissediyorlardı. Onlar hiçbir zaman ellerini bu çeşit cinayetlerle kirletmezlerdi. Onlar, lavanta kokan tertemiz kostümleri içerisinde, kitapevlerinde moda kitaplar arıyorlardı, birbirlerine yalnızca küçük bir kahve ve bir kanyak (misafirlerini masaya buyur ederek çorbalarla tıkayarak değil tabii ki) ikram ederek eşleriyle ziyaretlere gidiyorlardı, akşamları Select veya Boema'da toplanıyorlardı... Ergenlik çağlarında tümü, şimdi gerçekleşmiş şey olmayı hayal etmişlerdi. Tümü *Gecenin Yarısında Bir Yıldız Düşecek* ve *Hayalet Ajanın Sonu*'nu tutkuyla okumuşlardı ve kendilerini, mesela Hercule Poirot ve efsanevi Heracle özünü temsil eden, gizemli olayları çözen ve ülkelerine sahte kimlikle dönen, eski savaş katilleri olan emperyalist ajanları yakalayan lekesiz ve temiz sivil subaylarla, binbaşı Frunză ile, kaptan Lucian ile bağdaştırmışlardı. Siyah gözlük takmış ajan en sonunda savunmasız bir şekilde koltuğa yığılmış bir şekilde kaldığında, "Bay Pietraru, kimsin sen aslında?" diye sormayı hayal ediyordu. "Acaba bu borç alınmış isim altında eski SS subayı Horst Müller saklanıyor olmasın?" Ve bu soru üzerine, söz konusu kişi, hiç kimse müdahale edemeden önce, dişleriyle bir siyanür ampulü kırıyordu...

Hayır, komiserleri o kadar filmin konusu olmuş devlet istihbaratı, artık burjuva-toprak sahipleri rejiminin güvenini temsil etmiyordu fakat Dej'in ve Drăghici'nin toplama kamplarının ve kurt-köpeklerinin istihbaratı da değildi. Modern bir kurum haline dönüşüyordu, üniversitelerin sıralarından daha

yeni çıkmış bir teknik adamlar ordusu oluyordu ve olağanüstü, neredeyse kutsal bir sosyal rolü vardı. Devlet sanayileşiyordu, Romen mucize Batı'nın tüm dudakları üzerinde geziyordu, GSMH'nin yıllık artış oranı dünyada en üst sıralarda yer alıyordu. Partinin yeni lideri gençti, toplum kurallarına aykırı davranıyordu ve Rusların karşısında takdir edilecek bir cesareti vardı. Fıkralar onu solu işaret edip sağa dönen bir şoför gibi anlatıyorlardı. Refahın işaretleri: yabancı sigaralar ve içkiler, dolu restoranlar, herkese yetecek kadar buzdolapları ve televizyonlar, beş sene boyunca yalnızca yoğurt ile ekmek yediğin sürece, komşularını bir Dacia ve hatta en şanslı olanlar için Skoda veya Wartburg (veya aslında niye bir Fiat 600 olmasın?) otomobiliyle şaşırtma olanağı. Tüm bunlar şehirlerde ve köylerde gözle görülür işaretlerdi. Politik gözaltına almalar durmuştu ve birkaç komünist lidere yeniden görevler verilmişti. Gerçekten, sivil istihbarat subaylarının seçkin sınıfı için tek çıkış yolu, yalnızca sanayi istihbaratmış gibi duruyordu. Çünkü toplumun sosyal ve vatansever sorumluluğu büyümüş olmasına rağmen, her zaman, sahil kentlerinde bir yabancının konuşmaya başladığı aşağılık bir herifin, bir tomar yeşil para karşılığında, Romen araştırmalarının sonucunu satması beklenirdi.

Gerçeklerin aslında tam da böyle olmadıkları '68 olaylarından sonra çok net bir şekilde ortaya çıkacaktı. Bir tüccar evinin 1. katında bulunan Dristor'daki bürosunda, hiçbir firması olmadan, tüm bunların karşısında bir çeşit uykulu dalgınlıkla düşüncelere dalan üsteğmen Ion Stănilă'nın arkadaşlarının hâlâ araştırma laboratuvarlarını takip etmekle meşgul olduğu gerçekti: silahlar Tohan ve Sibiu'da, kimyasallar Turnu-Severin'de, muğlak fakat çok gizli olan bir şey Apuseni dağlarında idi, artı Bükreş'in çevresindeki sanayi platformlardaki rutin. Her gün, beyaz önlükler giyip kısa kimya, fizik veya metalürji kurslarında kazandıkları asgari düzeyde alansal bilgilerle araştırmacı rolünü oynuyorlardı. Yıllardır araştırma alanında

çalışan aralarından bazıları, oldukça iyi anlamaya ve bilimsel bir ad kazanmaya başlamışlardı. En çok kıskanılanlar, büyükelçilikleri ve temsilcikleri saran, bizim diplomatik-istihbarat ağımızı oluşturan, Batı'ya gönderilenlerdi. Tanrım, nasıl da bir perspektif: yıllarca, bazen on yıllarca, Batı'da yaşa ve bankada döviz topla! Bazıları, en iyileri, sahte kimlik ve temiz belgelerle, en farklı alanlardaki stratejik noktalara gizlice sokuluyorlardı ve orada yaşayıp orada evleniyorlardı, çocukları oluyordu ve hiç kimse, hiçbir zaman gerçek kimliklerini öğrenemiyordu. Üsteğmen, ürkmüş ve hayran kalmış bir şekilde, düşman bir dünyanın omurgasına saplanmış olarak durmanın, neredeyse kendi ismini ve misyonunu unutacak kadar onunla karışmanın, işini o yerin kurallarına göre yapmanın ve çocuklarını ona göre büyütmenin, arkadaşlıklar kurup birlikte bir şeyler içmeye, futbol maçlarına gidip, onlarla geçirdiğin tüm bu süre içerisinde yine de çok uzak olmanın, açgözlü ve acımasız bir dünyanın bir yalancı ayağı, bir sapı olmanın acaba nasıl bir şey olduğunu düşünüyordu? Yıllarca süren uyuşukluk, asalaklık, taklitçilik yıllarından sonra tekrardan görevlendirilmek acaba nasıl bir şeydi? Birden şifreli işareti alman ve aniden içinde, kırışmış orta halli mühendis yüzünün altında, obez bir kadından bıkmış gözlerinin önünde başka bir dünyanın şeytanının uyanması, acaba nasıl bir şeydi? Hâkimiyet altına alınmış, arada bir içine demir bir elin girdiği bir eldiven olmak, kendine ait olmamak acaba nasıl bir şeydi?

Ion Stănilă, çalışma masasının üzerindeki Yoldaş'ın portresine sönük bir şekilde yansıyan yüzüne dalgın bir şekilde bakarak, içinden öyle bir şey yapamayacağını itiraf etti. Gizli ajanlar, onun, insanüstü düzeye yükselttiği kahramanlarıydı. Ona gelince... buraya kadar gelmiş olması yeterliydi. Ailesinin tümü hâlâ köyde yaşıyordu. Erkek kardeşi 58'de, her şey ortak hale getirilirken, o kadar dayak yemişti ki, bir kalçası eğri ve bir eli sakat kalmıştı ve eğer ona terminallerindeki bu işi bulmamış olsaydı, kilisenin kapısında dilencilik yapardı. Luca da yerleri

hortumla yıkıyor, araba tamircilerine arada bir sigaralar ve ekmek gidip alıyor, ne yapsın o da... Annesi ile babası, atları verip ambarlarında bir tek arabaları (geçen yaz Măgureni'ye gitmişti ve kauçuk lastikleri olan arabalarının mavi sirenler ve kırmızı çiçekler çizilmiş güzel panolarının kavlamaya başladıklarını görünce hüzne kapılmıştı) kaldığından beri bunamışlardı sanki, çocuk gibi olmuşlardı. Sürekli belediyeye, köy meclisine bağlarını almamaları için aradan iyi bir laf sokmak zorundaydı... Ama o, yüksek bir maaşı, aynı derecede ödenekleri, *calciovecchio*[1] tarzında boyanmış, iç merdiveni olan bir villası ve en önemlisi yanında, restoranda karşılaştıklarında herkesin salyası akarak baktığı bir kadını olan bir istihbarat subayıydı. "Kırmızı *deux-pièces*'[2]i içinde, yine kırmızı, ince topuklu ayakkabıları ile poposunda bile çilleri olan benim kötü kalpli Musevi kadınım girdiğinde, garsonların bile ağızları açık kalıyor. Athenée'deki Aynalı Salon'un halısında elinde küçük kol çantasıyla büyük memeli ve şehvetli haliyle yürürken, herkesin içinden ona neler neler yapmak geçiyor..." Evet, başkalarından çok daha şanslı olmuştu. Çoğu, bir kademede veya başka bir kademede, kendileri bile bilmeden, boyunlarını kırmışlardı ve yüzde yüz, üniversitedeki propaganda sekreteri (aaah, ülkeden kaçacağım... ay!, koy! daha sert koy... Avrupa'da konuşacağım... uuuh! koy bana sevgilim... kıçımdan da... ahh! ahh! defolsun komünistler!..) yani sevgili karısı, herkesin korktuğu prensipleriyle onu korumamış olsaydı o da kırardı. Örneğin Dunăreanu: bir salaklıktan dolayı düşmüştü. Bir eğlence sırasında saygısız bir şey söylemişti... Dubcek hakkında bir şey... veya Tanrı bilir ne, yalnızca bir fıkra gibi fakat onu ele verecek iyi kalpli arkadaşlar çıkmıştı ortaya. Şimdi kim bilir hangi ilçe okulunda vatan tarihi dersini veriyor. Mărioara ile Costică'nın durumu tamamen farklı olmuştu: yoldaşlar ikisini birden almıştı, birini heykel temizleme işinden, diğerini Grozovici So-

1. Yüzeylere pütürlü bir özellik kazandıran bir çeşit sıva. (ç.n.)
2. Etek ve ceketten oluşan bayan giysi takımı. (ç.n.)

kağı'ndaki ITB -Bükreş Ulaşım İşletmesi atölyesinin frezesinden. "Yoldaş, bir istihbarat subayları okuluna gitmek ister misin? Lekesiz dosyalar: politika yapmamış fakir köylülerin çocukları. Ficătari'dan veya Râmnicu Sărat'tan başka hiçbir yerde akrabaları yoktu. Yedi sınıf okumuş, çırak meslek okulunu bitirmiş seki çocuklar. 59'da böyleydi. Onu seçip hemen Băneasa'ya göndermişlerdi. Costică ise bırrrr, bırrrr, bırrr (subay, altdudağını birkaç kez gıdıkladı: yalnızca dudaklarını birbirlerine vurarak kaldı). Doktor kontrolünde böbreklerinde bir nodül bulmuşlardı. Sonrasında, istihbarat için uygun olmadığından gazeteci olması için Ştefan Gheorghiu'ya göndermişlerdi. Oğlu, sümüklü Mircişor –o zaman olsa olsa... üç yaşındadır... (yani hâlâ Silistra Sokağı'nda oturuyorlardı)– akıllı Marioara ona: 'Yavrum, babanın gazeteci olmasını ister misin?' diye sorduğunda, ağlamaya başlamış: onun için gazeteci kelimesi gazete satan yırtık pırtık giyinmiş bir sarhoş anlamına geliyordu. O zamanlar (hatta şimdi bile bazen bir tanesini sokaklarda görüyorsun) omuzlarına bir kayışla bağlanmış pembe karton bir kutunun içinde gazete tomarlarını taşıyarak sokaklarda geziyorlardı: '*Informaţia*! *Informaţia*!' Sıradan insanlar için gazeteci veya çöpçü, aynı anlama geliyordu. Yalnızca iki sene önce, Moşi'lerde, bere ve krepon kâğıt borazanları satan birine bürünmüş halde, örümcek-kadının üst bağlantı noktalarını yakalamak için çaba gösterirken, barakanın yanında bile bu tür bir budala görmüştü: ayakta zor duracak kadar sarhoştu, gözlerini panolara çizilmiş maymun terbiyeci kadının memelerine dikmişti ve çantasındaki gazeteleri çamurun içine dökülüyorlardı...

Yahudileri uzaklaştırmaya başladıklarından beri (müdürümüzün büyük bir antisemit olduğu söyleniyordu) Estera'nın ismi artık Emilia olmuştu. Yalnızca yakınları ona eski ismiyle hitap ediyorlardı. Her sene fakülte sekreterleri ile sınıf birincilerini –Çinliler veya Koreliler gibi saçlarını kestirmiş yakışıklı oğlanlar ve eteklerinin boyu dizlerinin altına düşen kızlar– va-

tan ve parti sevgisinin "sevdiğin insan" için güdülen sevgiden çok daha önemli olduğunu söylemek için Hukuk Fakültesi'nin amfisine çağıran yoldaş Stănilă Emilia, birkaç sersem öğrencinin salaklıklar yapmaya başladıkları 56'nın kışında, muhteşem olmuştu. Hemen harekete geçmişti ve ilk yaptığı şey, tüm kavgacıları içine alan bir liste oluşturmak olmuştu, ondan sonra da söz konusu öğrenciler uygun kişinin eline düşmüşlerdi. Subay bunları aklına getirince gülümsedi: deli kadın! Camların yukarıya kadar buz çiçeklerle dolduğu o gecelerde, kuvvetli bir şekilde Estera'yı arkasından yakaladığında, kadın, son derece tahrik olmuş bir şekilde fanteziler kuruyordu: Fakültenin tuvaletindeydi, pisuarların yanına diz çökmüştü ve kızmış öğrenciler art arda ve tümü birden ona aklına gelebilecek her şeyi yapıyorlardı... Üniversite partisinin hiyerarşisinin en üst noktasına o zamanlar ulaşmıştı ve şimdi tekrardan çıkacaktı çünkü onu başkente çağırmışlardı. O da birkaç kez toplantılarda söz alırken görmüştü kadını, konuşma kabiliyeti çok gelişmişti: her cümlenin bir alıntısı vardı. Yönetimdeki değişikliklere çok iyi ayak uydurmuş, Rus yanlısından, milliyetçiye dönüşmüştü; Stalin'in unutulması ve terörün kalkmasıyla (veya yaşlanmasıyla?) birlikte, Ceauşescu'nun isminin Dej'in isminin yerine geçtiği gece orgazmları, dramatik özellikleri biraz kaybetmişlerdi fakat uzamışlardı ve daha dikkatli bir şekilde ortaya atılıyorlardı.

Üsteğmen Ion Stănilă, Devlet İstihbarat Müdürlüğü'nde zekiliğiyle öne çıkmamıştı. Fakat bunun yerine bir köylü kurnazlığı, ona tuzaklardan, kötü kalpli iş arkadaşlarından, çok kirli ve çok fazla şey bilecek hale gelebileceği işlerden kaçmasına yardım etmişti. O zamana kadar çalışmaları rutin olmuştu. Birkaç fabrikadan ajanlar bulmuştu ve o yüzden çalışma masasının üstünde sürekli kötü bir gramerle yazılmış ve her ne kadar uğraşırsan bir şeyler çıkarman imkânsız can sıkıcı raporlar vardı: biri ne yapmış, diğeri ne demiş... "Dün 26 C '967, maaş günü ve Usta Boţan Ilie birada, bok dolu kazandaki cehen-

nemdeki Müdür ile ilgili hikâyeyi söyledi. Ve komünizmin, tembellerin toplumu olduğunu söyledi, Almanlar'da bizdeki gibi işten kaçmak yokmuş. Onlarda, mühendisler, popoları sandalyelerin üstünde oturuyomuş ve gözleri üretminde imiş..." İhbarların çoğu politik fıkralarla ilgiliydi. Bir kişiyi nasıl da böyle bir şey için gözaltına alabilirsin, özellikle de fıkraların, senin arkadaşların olan Buzeşti'deki özel ekip tarafından Fransız koleksiyonlarından çıkarılıp, uyarlanıp oluşturulduktan sonra kuyruklardaki dedikodularla birlikte ortaya atıldığını bildiğin sürece... Ve birinden diğerine Çeklere, Bulgarlara, Ruslara, Polonyalılara atıyorlar ve o yüzden bütün toplama kampının, yalnızca Kadar'ı, Brejnev ile değiştirerek ve Walter, Ulbricht'i Çavuşesku ile değiştirerek aynı fıkralara gülmesi hiç de şaşırtıcı değil. Sokağa çıkacaklarına, gülsünler. Veya Özgür Avrupa dinlesinler. İlk olarak çok sayıda insan dinlemediği için, ikinci olarak da dinleyenler bile yalan ve provokasyon olduğunu söyledikleri için. Gençler müzikle uğraşıyor. Onların da bir supabı olması gerekiyor, aksi takdirde, salaklıklar yapmaya başlarlar.

İki sene önce, üstü kapalı evlerde (aslında, bir anahtarlarını verip kendileri fabrikada oldukları sürece barakalarını kullanma hakkını tanıdıkları birtakım çekiççilerin pis evleri: arkadaşlarının çoğu bu evleri kullanıyorlardı, aslında daha çok "sikişme evi olarak" kullanıyorlardı çünkü oraya kadınlar getiriyorlardı) haberci kuşlarla buluşma rutininden çıkarılmış, ilk kez daha farklı bir misyonla görevlendirilmesi şaşırtmıştı. Avrupa'nın bütün doğusunda, serbest-çalışanlardan oluşan seyyar grupların, şenliklerde veya semt kenarlarındaki meydanlarda kendini gösteren göçebe sirk çalışanlarının, sirk dünyasının artistik fenomenini yasal bir şekilde merkezileştirme ve Moskova'daki Büyük Sirk modeline uydurarak, devletin kontrolü altına sokma çalışmalarına karşı koyan grupların ortaya çıktığıyla ilgili bilgiler vardı. Tabii ki ip üzerinde oynayanlar, alev ve kılıç yutanlar, güçlüler, cüceler, hokkabazlar ve

hayvan gösterileri her zaman var olmuştu fakat şimdi olanlar tamamen farklı gibiydi. Gdansk'tan Grozni'ye kadar, her taraftan gelen buna benzer yaklaşık olarak yirmi grubun takip ettiği yollar saçmaydı, görünüşte onlara hemen kazanç getirecek kaynaklar yoktu. Çoğu kez fuarların ve her sene düzenlenen şenliklerin alanlarına yerleşiyorlardı fakat geleneksel şenliklerinin yapıldığı tarihlerden çok farklı tarihlerde geliyorlardı. Özel hazırlanmış tenteleri olan bazı atlı arabalar ve zıngırdayan tenekeleri olan GAZ-lar, çember şeklinde dönüyorlardı, başkaları ise uzun düz bir yoldan sonra, bazen kanola ve ayçiçeği tarlalarından geçip aniden sola büyük bir büklüm yapıyorlardı. Bir emir gibi, bütün gruplar gösterilerini aynı zamanda, aynı gün, aynı saatte yapıyorlardı ve bu, sirk oyuncularının garip manevraları hakkında ilk bilgilendirilen (nasıl bir rastlantı sonucuysa?) KGB subaylarını ya tüm gruplar tarafından çok iyi bilinen ve bir tren seyir programı gibi, tam tamına uyulan, önceden hazırlanmış bir planın ya da konvoylar arasında süreklik sağlanan bir iletişimin olduğu konusunda düşündürmüştü. İkinci hipotez en baştan düşmüştü. Radyo, posta güvercinleri veya elçiler aracılığıyla hiçbir fiziki kontağın olmadığı görünüyordu. Politik, askeri ve hatta sanayi bir istihbarat ağının var olma potansiyelinin de olmasına rağmen (bazı sirk oyuncularının fotoğraf makineleri vardı –çok eski oldukları doğruydu, ters görüntüyü direk camdan yapılmış mat plakalar üzerinde oluşturan, gerçek dagerreyotip fotoğraf makinelerindendi– ve onları kullanıyorlardı), devlet düzenine karşı (bu yönde kanıtlar vardı) önceden hazırlanmış muhtemel bir komplo fikri, sosyalist istihbarat teşkilatı için bir çalışma hipotezi haline geldi. O zaman, Moskova'dan uydu-devletlere gönderilen bu olaya karşı koymak için genel bir plan düzenlenmişti. Aslında bizde, Ruslara karşı ilk isyan, ilk milli gurur sıçrayışı, iki sene sonra değil de o zaman, 1966 yılında, gerçekleşmişti: İstihbarat yönetimi, arkasını "büyük şefe dayadıktan sonra", çok taktikli bir şekilde, bizim durumu-

muzda, lokal düzeyde bir planın gerekli olduğunu öne sürerek, Sovyet planını reddetmişti. Milli planın çok gizemli bir ismi vardı: "Akçaağaç Operasyonu" ve bu, her hangi gizli nedenden dolayı değil, yalnızca bu operasyondan sorumlu binbaşının isminin Paltin (Akçaağaç) Bădescu olmasındandı. Biraz da fizyognomi[3] ile ilgilendiği için -binbaşı, doktorasını, daha yeni araştırılmış bir konu olan "cinayet kromozomu" ile ilişkilendirdiği Gall ve Lombroso'nun eserleri üzerine kriminoloji alanında yapmıştı- subay, operasyon için, Moşilor'daki ortama tamamen dahil olacak "popüler" yüzlü birtakım kişilerin seçilmesine karar vermişti. Bădescu, binbaşının Fellini vizyonunda, söz konusu misyona katılacak ideal ajanların salak, guatr, rosacealı sarhoşlar, dişlerinin ortasında teneke bir dişleri olan brakisefal kafalılar, yüzleri tozlu ve başında sarmalar olan kadınlar, ıslak dudaklı ve şaşı bakışlı çirkin ergenler gibi görünmeleri gerekiyordu. Tüm bu özellikler için tamamlayıcı bir oligofreniye de gerek olduğu için ortaya bir paradoks çıktı: tüm sanatçılar gibi, binbaşı da duygusal dünyada mükemmeliyetinin var olmadığını kabul etmek zorunda kaldı. Leonardo da Vinci'nin kendisi, elinin aklını takip edemediğini söylemiyor muydu? "*La polizzia e una cosa mentale*"[4] dedi kendi kendine Paltin Bădescu ve ne varsa onu kullandı.

O zamanlar Ion Stănilă olan üsteğmen, Moşilor'da, kötü kokan fuarın kalabalığında, şıra tezgâhları ve köfteli '66'nın sonbaharında, krepon kâğıt ve alüminyum folyo fesleri, pullu borazanlar ve karton gözlükler satmaya bu şekilde başlamıştı. Kadın, tuz ve çürük kokan balık hali ile Obor semtinin hali arasındaki büyük meydanın kaldırımları çamurlar altında görünmez olmuştu. Hayvan ve hokkabazlık gösterilerinin sergilendiği barakanın dibinde zincirler delice dönüyorlardı. Motorları, dans eden Arap kadınların ve insan yüzlü develerin

3. Yüz okuma sanatı. (ç.n.)

4. Leonardo da Vinci "La pintura e una cosa mentale" diye yazıyordu. Buradan yola çıkarak "La polizzia e una cosa mentale" demiş yazar.

çizildiği panolarla gizlenmişti. Büyük bir insan kalabalığı, uçları merkezkaç kuvvetten dolayı donmuş bedenlerden oluşan yelkovanın altında toplanmıştı. Elini cebinden çıkaracak kadar yer olmadığı gibi görünse de toplum büyük dalgalar halinde meydana, şıra tezgâhlarına, kirli ahşap kapları olan peynir satıcılarının bulunduğu köşeye ve bombeli mat şişelerdeki popüler meyve suyunun 75 kuruşa satıldığı kasa yığınlarına doğru ilerliyordu. Başında bir fes ve kelebek hortumuna benzeyen ve havayla dolduğu anda aniden şişen bir borazanın içine üfleyip duran kalın keçeden yapılmış, sanki bir tiyatro kostümleri yığınından çıkarılmış gibi kırışık bir kaban içindeki subay da sirk gösterilerinin düzenlendiği barakanın yanında kendisine bir köşe bulmuştu. Önündeki masanın üzerinde, bir lastiğe asılı, içleri talaş dolu renkli toplar, kuyruklarında renkli tüyleri, yavruağzı ve koyu maviye boyanmış kuşlar, diplerinde kurşun olan selüloitten yapılmış hacıyatmazlar ve kırmızı selofan mercekli güneş gözlükleri de vardı. Etraftaki yırtık pırtık giyinmiş ve kötü havadan dolayı sümükleri akan çocuklar, ellerini sürekli bir şeyler çalmak için uzatıyorlardı veya bir fes veya bir top istiyorlardı ve o yüzden gözlerini dört açmış teğmen, sirk girişini de ancak gözetleyebiliyordu. Arada bir, önünden geçen bir çocuğun başına, meydanın içinde canlı bir reklam gibi dolaşsın diye, krepon kâğıttan bir fes takıyordu. Malı, İstihbarat Teşkilatı'nın deposundan almıştı ve her şey deftere kaydedilmişti fakat şimdi ne kadar küçük de olsa bir kazanç elde etmek için parmakları kaşınıyordu sanki; ve en başta, üstlerinin kararlaştırdığı fiyattan 50 kuruş daha fazla istemeye başladı, sonrasında ise bir leie bile çıktı. Müşterilerle pazarlık yapıyordu, fuarlardaki gibi işte ve paraları sayarken onlara kazık atmaya çalışıyordu. Hatta ilk günün öğlen vaktinde bile, kendini aniden misyonunu unutmuş şekilde yakaladı. O kadar efordan yüzü kızarmış bir şekilde malını överken, yanından yüzlerce şüpheli geçebilirdi. Gece, çilleri karanlığın içinde şekilli bir bisküvinin üstündeki bir tarçın pudrası gibi

loş bir şekilde yanan karısının yanında yatakta dönüp dururken, teğmen Stănilă, retinalarında, çok net bir şekilde, renkli plastik kemerli teneke saatlerden oluşan yığınlar, hakemlerinki gibi düdükler, lastik toplar, bir makaranın üzerinde koşan fareler ve altın bir paranın ağırlığıyla ilerleyen oyuncak filler görüyordu.

Subay, şimdi Dristor'daki odasında üstünü beklerken, istemese de ondan sonra yüzlerce ve binlerce kez tekrardan yaşamış olduğu gibi tekrardan yaşadığı maceranın içine ancak ikinci gün girdi. Palyaço, mayo içinde şekilsiz kadınlar ve bir kız başı ile göğsü olan devasa bir örümceğin –ama kızın kan kırmızısına boyanmış altdudağında vampir dişleri vardı– resimleriyle kirletilmiş barakanın yanına, şenlikteki köşesine dönen istihbarat subayı, bütün gücüyle o açılan küçük borazanlar içine üflerken, aniden, barakanın girişindeki platformda bulunan sunucuya ağzı açık bakan kalabalığın içinde korkunç derecede tanıdık bir yüz gördü. Buz gibi soğuk bir adrenalin akıntısı arterlerini doldurdu. Tanrım, o mayıs akşamı, Ghica Tei Parkı'nın karanlık kırmızı havası içinde ağır ağır hareket eden karafatmalar, baş döndürücü leylak kokusu. Puşkin heykelinin kaidesinin içinden korkunun yeşil imparatorluklarına yaptığı o iniş... Şeffaf bir cehennemin şatoları ve salonları üzerindeki havaya kalkışı... Ve kapağı sedef kakmalarıyla süslenmiş epinetin[5] karşısında oturan, oval pencerenin içindeki prensesin, mavi saten çemberli eteğinin içindeki perinin sfenks yüzü... Gözlerindeki hüzün ve ensesindeki, derisi soyulmuş korkunç tümör... Şimdi yırtık pırtık bir yağmurluk içinde olmasına rağmen, bulanık bir uçukla işaretlenmiş dudakları soluk olmalarına rağmen, ayaklarında, üzerine lastik galoşlar geçirilmiş erkek botlar giymiş olmasına rağmen, oydu. Sunucu mikrofona bir şeyler bağırıyor ve kaba hoparlörlerden siyah bir kamyonunkine benzeyen bir hırıltıdan başka bir şey çıkmıyordu. Yanında, geniş ve bitkin yaşlı bir ka-

5. Epinet: Telli ve klavyeli eski bir müzik aleti. (ç.n.)

dın, bir çeşit lobutlar çeviriyordu. Lamé[6] elbisesi onu zayıf düşmüş bir denizkızına benzetiyordu. Siyahlar içindeki adam en sonunda, mikrofondan vazgeçerek, "Buyurun, biletlerinizi alın! Gösteri hemen başlıyor!" dedi ve ağızları açık olarak bakanların bir kısmı fakat çok azı ve özellikle de çocuklu olanlar, barakanın girişindeki platformun basamaklarını çıktılar ve biletlerini aldılar. Bir zamanlar, geçirdiği açıklanamaz bir transta gördüğü ve şimdi, aniden bir rüzgâr esintisinin getirdiği bir kanalizasyon kokusuyla birlikte gerçeği doldurmuş varlığın üzerinden gözlerini alamayan subay Stănilă'nın uyduruk tezgâhının üzerinden bir sürü eşya buharlaşmıştı. Oradaydı, somuttu ve Obor'un çamurları üzerine sıçrıyordu, ensesindeki bir ayva büyüklüğündeki şişliği bile eğri yüzler, dişsiz ağızlar, çapaklı gözler ve gut şişlikleri olan parmaklar arasında, yerli yerindeymiş gibi durduğu köylü, kavgacı bir kalabalığın içindeydi. Kız da barakanın girişindeki platformun basamaklarını çıkıp biletini aldı. Subay ikinci kez fakat şimdi başka bir nedenden dolayı misyonunu tamamen unuttu. Renkli ıvır zıvır ve alüminyum folyo fesler olan valizini kuru bir sesle kapattı, tahta seyyar tezgâhını bir yana çekti ve valiziyle birlikte kendini, şimdi kasiyere dönüşmüş lamé elbise içindeki kadının karşısında buldu. Elinde biletiyle, diğerlerini otomatik bir şekilde takip ederek ve kafası allak bullak olmuş bir şekilde kıza bakarak barakanın içine girdi.

Salon, içeriden, alacalara boyanmış barakayı dışarıdan gördüğünde zannettiğinden çok daha genişti. En dipte, arka fon olarak altın renkli folyodan yıldızların yapıştırıldığı mavi bir kumaş parçası olan bir sahne görünüyordu. Başka hiçbir dekor yoktu. Duvarlar jel sürülmemiş tahtalarını sergiliyorlardı, zemin aynı tahtalardan yapılmıştı ve sayıları yaklaşık on beş olan sandalye sıraları, sinemadakilere benziyorlardı: Birbirine yapıştırılmış, numaralandırılmış arkalıklar; sandalyelerin oturulan kısımları ise vidalar içinde yukarı ve aşağıya doğru

6. Dokusunda çoğunlukla gümüş ve altın renginde tel bulunan ipekten, pamuktan veya yünlü kumaş. (ç.n.)

oynuyorlardı. O zamanların tüm gösteri salonları gibi mide bulandırıcı bir şekilde petrol bazlı bir sıvı kokuyordu, yerde ise, hiçbir zaman süpürülmemiş çekirdek kabukları ile,

Midenize iyi gelen
Tuzlu ve haşhaşlı
Simit

kırıntıları, tükürükler içinde yüzüyordu. Biri, belki bir önceki gösteride, bir rakı şişesini yere düşürmüştü ve şimdi, yalnızca içkinin buharları ile sarhoş olacağın kadar çarpıcı kokuyordu. Subay heyecandan başında unuttuğu fesi ve gözündeki karnaval gözlükleriyle en arkadaki sıralardan birine oturdu ve önüne sürekli koyun derisinden gocuklar giymiş ve şapkalar takmış iri köylüler oturdukları için yerini birkaç kez biraz sola veya biraz sağa değiştirdi. Göğsü o kadar hızlı çarpıyordu ki sadece kalbi değil, akciğerleri de gırtlağı da omurga kanalları içindeki omuriliği ve gangliyonları da ateşli ve boğucu bir şekilde aynı zamanda çarpıyor gibiydi. Kiremit rengindeki yağmurluğu içindeki genç kadın, ucuz saç tokalarıyla tutturulmuş topuzu altında öne çıkan kocamam yarasıyla üç sıra önde, sakin bir şekilde oturuyordu.

İlk önce sahneye, saçaklı mayo içinde, kırmızı, zenci kadınlar gibi kabarık dudaklı ve boynunun arkasından geçirerek mercan, siyah ve altın renkli halkaları olan, kaygan hareketli büyük bir yılanı ellerinde döndürüp duran yapılı bir kadın çıktı. Kadın yılanla birlikte dışarıdaki hoparlörün ikizi bir hoparlörden çıkan hırıltılı, çatlak bir müziğin eşliğinde dans ediyordu ve yılanı bir koluna sarıyordu, sonrasında göğüslerinden geçiriyor ve en sonunda sıkıca başından tutup değerli taş gözlerinin içine bakıyordu. Arada bir yılan, ince ve çatallı, silindirik ve küçük bir kurt gibi ıslak dilini dışarı çıkarıyordu. Sabit bir şekilde bakan kadın, aniden ağzını açtı ve yılanın kafasını kalın dudaklarının arasına alarak içine doğru çekmeye

başladı. Yılan, santim santim kadının, şimdi damarları opera sanatçılarınki gibi şişmiş ve genişlemiş boğazına giriyordu. Dansöz kadının ağzının rujlu halkası, kaygan bedenin kalınlaşmasıyla gittikçe daha fazla genişliyordu, gözleri ise, kadın bir yılan yıldızı haline dönüşmüşçesine, cam gibi parlak ve aynı zamanda bulanık olmuştu. Kaslı ve canlı silindiri yutması birkaç dakika sürdü ve sonunda yılan, göze batan bir makyaj yapmış kadının boğazında ve midesinde tamamen kayboldu. O zaman kadın, kösnü bakışını geri kazanana kadar, arada bir dönüp beyaz kalçalarını ilk sırada oturanların burnu altında oynatarak, sallantılı göbek dansına devam etti. Sonrasında tekrardan kıpırtısız kaldı, karnı hıçkırık tutmuş gibi birkaç kez kıpırdadı, boğazı tekrardan genişledi ve yılanın parlak başı, şişmiş bir dil gibi tekrardan dudakları arasında göründü. Kadın, yılanı hemen yakaladı ve bedeninde koyu kırmızı ruj izleri taşıyan yılanı yavaşça dışarı doğru çekti. Bir kafes getirdiler ve içinden siyah bir tavşanı kulaklarından çekerek çıkardılar. Yere bırakılmış yılan, bedeninin ilk üçte birini kaldırdı, döşemenin üstünde zıplayan tavşana doğru bıraktı ve ani bir sıçramayla sol kulağını soktu. Tavşan dondu, tüm bedeni çırpındı ve aynı anda, bacakları hafif titreyerek bir yana devrildi. Kadın, tekrardan kulaklarından yakalanmış leşi zafer kazanmış bir şekilde seyircilere gösterdi ve yılanın ağzına tatlı bir öpücük kondurarak zarif alkışlar içinde uzaklaştı.

Sonrasında şalvar giymiş, göğüsleri çıplak iki Çingene erkek, teğmenin, dirseğinde çok fena bir yarası olduğunu fark ettiği, üzeri giydirilmiş bir şempanzenin çığlıkları eşliğinde meşaleler çevirdiler. Şempanze dirseklerini bükerek, uzun ve tüylü kolları üzerinde takla atarken, dirseğini sürekli koruyordu. Boynunda garip derecede kalın bir zincir vardı. Zincirin diğer bir ucu ise siyah takımını çıkarıp şimdi gömlek ve kısa pantolon giyerek hayvan terbiyecisi rolüne bürünmüş sunucunun elindeydi. Maymunun gözleri o kadar mutsuzdu ki, çocukluk yaşını geçmiş biriysen, gözlerine bakmak imkânsızdı.

Girişte ilan ettikleri "sayısızca yabani hayvanlar" onunla bitiyordu. Arkasından, metalik bir şekilde parlayan altın renkli bir elbise içindeki iri kadından başka biri olmayan, kılıç uçlarında uyuyan kataleptik kadın çıktı.

Subay, sahnede olup bitenlerin karşısında şaşırmış ve gözleri büyümüş bir şekilde kendini tekrardan şenliklerin büyüsüne kaptırdı. İçindeki köylü, sıcak bir mutluluğa sarıldı çünkü küçüklüğünde bu tür şeylere, üzerindeki derisini bile vermeye hazır olmasına rağmen, hiçbir zaman tahterevalliye binmemiş, hedefe atış yapmamış ve hayvan ve hokkabazlık gösterilerine de girmemişti. Yalnızca gösteriden önce, içeri girecekler için on kat daha fazlasının söz verildiği giriş platformunda sunulanlarla tatmin olmuştu. Şimdi girmişti, içerideydi ve sabırsız bir şekilde gösterinin bir numaralı cazibesi olan örümcek-kadını bekliyordu. Örümcek-kadın yıllar önce onların oraya, Teleorman'a da gelmişti fakat kısa zamanda sahneye çıkmaktan vazgeçmişti çünkü ortalıkta dolaşan dedikoduya göre, öküz dili adamla evlenip hamile kalmıştı. Şimdiki belki oydu ama bu durumda yaşlı olması gerekiyordu veya belki de kızıydı. Her nasılsa, Stănilă, girişte, barakanın duvarlarında siyah yelesini ve safra gibi yeşil gözlerini, küre şeklindeki kör memelerini ve canavarın büstünün ortaya çıktığı siyah bacaklar kalabalığını tanımıştı: Şenlik ressamlarının kilise ressamlarına benzer şekilde kendi kanonları varmış gibi, hatıralarındaki panolarında olanlara aynıydılar.

Sonunda sahnenin yıldızlı arka planında yeterince garip bir gösteri daha sahnelendikten sonra (bir masanın üstünde, su dolu bir cam sürahinin içinden, tarçın rengi küçük bir ağacın kuru ve zarifçe açılan dalları çıkıyordu. Birçok dalın ucunda, egzotik balıklar dalların içinden su emerek renkli tüllerini çırpıyorlardı. Bazen küçük dalı ağızlarından bırakarak ışıldayan birtakım yusufçuklar gibi, hızlıca şenlik salonunun içine dalıyorlardı ve sonrasında, cam sürahinin içindeki dallara dönüp tekrardan kıkırdaklı dudaklarıyla başka bir dalın ucunu yaka-

lıyorlardı) karanlık ve sessizlik çöktü. Sonrasında çok acıklı bir ses, ters bir ses duyuldu fakat canlı canlı doğranın bir insanın ses borusundan çıkan bir sese benzer bir dış titreşim kaynağından doğan bir ses gibi değil; her bir seyircinin duysal korteksinin derinliklerinde, ses düzeyini, yüksekliğini ve ses tınısını algılayan karmaşık nöronların içinde oluşan ve şimdi o sesi Sylvian'ın fisürünün yanında kıvrılmış bir şekilde hiçbir şeyden meydana getirdikleri bir ses. Örümcek ve kadın çığlığı medial geniculate nucleas'ın sinapslarını ve aksonlarını yakarak, elektrik bir cereyanın frekanslarında kodlanmış bir şekilde, Ranvier'in ince tüpleri içinde düğümden düğüme atlayarak, ventral koklear nucleus içine inerek ve beyinsapının içindeki üst oliver yapıları tarafından süzülerek, koklear sinirinin akuaduktunu doldurarak efferent yollardan aşağıya doğru, kolikulus inferiora iniyordu. Elektrik çığlık, kafatasının sert petrous çıkıntısını geçiyordu, garip mağaralar ve çatlaklar dolduruyordu, damla taşlar arasında hüküm süren ellerinde bebekli Madonnaları korkutuyordu ve en sonunda, iç kulağın kıvrımlı salyangozunun içine giriyordu. Binlerce ışıldayan ırmak şeklinde açılıp her biri, ucunda, örtülü zar ile baziler zar arasında, sarı, jelatinli bir lenf içinde spiral boyunca dizilmiş ince kıllı şeffaf birer hücreyi suluyordu. Kaynar yağa atılmış birinin, diri diri derisi yüzülmüş birinin, genel metastaz halindeki bir kanser hastasının, insanüstü çığlığına benzeyen çığlık, burada, Reissner zarını dolduran endolenfin bir titreşimi haline dönüşüyordu, sonra da oval pencerenin içinde aniden dalgar koparan perilenfe gönderiyordu. Çekiç, örs ve üzengi, birtakım araba organları gibi, mekanik titreşimi hemen teslim alıp kir dolu kulak yolu aracılığıyla havayı titreten kulak zarına gönderdiler. Ve dış kulağın onlarca kepçeleri çığlığı, havayı alternatif olarak yoğunlaştırarak ve seyrekleştirerek, dehşeti sahneye doğru yönlendirerek, bir reflektörün kırmızı spotunun aniden yanıp tüm seyircilerin çığlıklar atan örümcek-kadını gördükleri sahnenin bir kenarına yoğunlaştırarak

birtakım megafonlar gibi daha güçlü hale getirdiler. Ona bakanların beyinlerinde doğan can çekişme bağırışları ağzına giriyorlardı, soluk borusunu genişletiyorlardı, akciğerlerinin bronşlarını deliyorlardı, şakaklarında kalın damarlar şişiriyorlardı. Tümü onun içine toraksını kat eden, göğüslerini zehirleyen ve parkenin üzerinde korkunç tırnaklarla biten siyah, kıllı bacaklarının yaylarını, yumurta ve bağırsak dolu yuvarlak ve zarif karnını, içinden şeffaf bir ipeğin aktığı ucundaki boruları genişleten dehşeti pompalıyorlardı. Ve hiç kurtulma şansı bırakmadan sıkı bir şekilde kendisine sarılmış ve bacakları arasına ritmik bir şekilde çarpan erkeğin altında orgazm çığlığı atan bir kadının sesinde, biri, bükle saçları ve bir çocuğunki gibi nazik teni olan güzel başın sesi, diğeri ise rahim, yumurtalık ve fallop tüpleri, vajina ve dudaklardan oluşan pelvik hayvanın sesi olmak üzere iki ses ayırt edebildiğin gibi, (üst üste gelen iki ses ve herhangi bir kadının değil, sevgilinin ve sevgilinin değil, her hangi bir zamanda bir erkeğin altında çığlıklar atmış bir fahişenin tahrik olmuş ve tatlı inlemeleri; tam da bu karışımdan meydana gelen iki ses) şenlikteki Sfenks kadının dehşet verici çığlıklarında da, çok net bir şekilde, biri içinde amniyotik bir acıma hissi doğuran, diğeri ise, damarlarındaki kanını donduran ve dehşetten aklını alan hem kadının sesini hem örümceğin sesini duyabiliyordun.

Örümcek-kadın kanlar içinde yüzen sahnenin köşesinde duruyordu ve bir insan için çok uzun olan boynu üzerinde ya da daha doğrusu şeffaf bir çiçek sapı üzerinde, başını bir o yana bir bu yana çevirerek, bir yabani hayvanınki gibi yeşil gözlerle bir şey bekliyormuş gibi salonun karanlığını dikkatle inceleyerek çığlıklar atıyordu. Reflektörün spotu, sinemadaki gibi arkadaki duvardan geliyordu ve yakut rengi ışık silindiri, karşısına çıkan başları ve sandalye arkalıklarını karanlıktan soyuyordu. Kötü sigara dumanı, canlı külden çiçek motifleri çizerek kalın ışığın içinde dönüp duruyordu. Saçları diken diken olmuş ve gözleri büyümüş subay –hayatında hiç hayvan ve hokkabazlık

gösterilerine girmemiş Ilie Apetrechei'in oğlu, Teleormanlı Ionică– tamamen, kadın büstü olan örümceğin görüntüsünün hâkimiyeti altında olmasına rağmen, daha yakın bir plandaki canlı, nemli ve ufak bir görüntü aniden dikkatini çektiği için göz küreleri, şarap rengindeki ışığın üzerinde şekillenen önündeki başlardan birine doğru yöneldi. Şiddetli bir şekilde irkildi ve kendi misyonunu, gerçekliği hatırlardı. Kafasını kaşımak istediğinde fesinin alüminyum folyolu karton kenarına değdi. Sinirli bir şekilde kafasından çekip yere fırlattı. Çünkü birtakım ışıltılı saç lülelerin buharı ile çevrilmiş olan o baş, hiç şüphesiz Şüpheli Kadının, herkesten daha güzel olan ve bir kâbus sanrısı gibi itici olan, şişik enseli prensesin başıydı. Şimdi, bir bebeğin kafatası kadar, derisi soyulmuş ve damlayan tümörden, hafifçe çırpınarak cam gibi parlak bir canlı çıkıyordu. Öne eğilmiş ve tamamen kasılmış subay, iki topluiğne gibi antenleri ve siyah, mat gözleri olan o kurtçuğun kozadan çıkabilmesi için bacaklarının üzerine nasıl dayandığını gördü, sonrasında ise, kozadan tamamen sıyrılmış bir şekilde, üzerindeki sıvıyı silkerek ve karnı kabarıp incelerek, kızın başının tepesine nasıl çıktığını gördü. Bu pompalama hareketi ise kırışık iki kanadını açığa çıkarıyordu. Küçük canlı, kanatlarını daha fazla açıyordu, onları düzleştiriyordu ve kurutuyordu ve en sonunda proleter prensesin bir taç gibi parlak saçları üzerinde muhteşem bir kelebek kanatlarını açtı, subayın hayatında görmüş olduğu en büyük kelebekti ve çok renkli bir yusufçuk gibi reflektörün ışığına girip çıkarak salonun içinde uçmaya başladı. Lobacevski'nin (ah, Herman!) hiperbolik şekilli şelalesini takip eden daireleri, aniden çığlıklarını farklı bir şekle sokan, bir miyavlama gibi tatlı glissando-lar ile değiştirerek safra gibi yeşil gözleri ile kelebeği takip eden Sfenks kadına, gittikçe daha çok yaklaşıyordu. Kelebek son turunda, Sanrının tutkulu kadın ağzının yanından uçarken, uzun ve yapışkan bir dil, zarifliğini kırarak, halkalı bedenini sararak, onu yakaladı ve aç bir şekilde onu çiğneyen ağzının içine çekti. Uzun bir süre, ağzının kenarında kurumuş

kanat uçları göründü ama daha sonra onlar da örümcek-kadının boğazından kaydı...

"Kesin! Kesin! Işıkları açın!" diye bağırdı aniden Stănilă ayağa fırlayarak. "İstihbarat!" Spotlar söndü ve acayip bir kargaşa koptu. İnsanlar birbirine sürtünerek ve birbirlerinin ayaklarına basarak her tarafa koşuyorlardı. "Cehennemin dibine! Işıkları açın!" diye bağırdı tekrardan subay sahneye ulaşmaya çalışarak ve yün gocuklar içindeki bedenlere çarparak. Şimdi biliyordu: temas gerçekleşmişti! Kelebek, mesajı temsil ediyordu! "Hırsızlar çetesi!" diye haykırdı çıldırmış bir şekilde en sonunda pis kulislere, aslında güvelerin yediği eşyalarla dolu bir baraka olan kulislere ulaştığında. Gösteriyi tanıtmış ve pencereden süzülen gündüzün gri ışığında memur yüzlü, zavallı bir adam olan sunucuyu, yakasından yakaladı. Çenesi sivilcelerle dolu hafif bir kadından başka bir şey olmayan örümcek-kadın, tam da bedeni etrafındaki bezden yapılmış, iplik dolu siyah ve kıllı bacaklarını uzaklaştırıyordu. Yılan yutucu kadın, sabahlık içindeydi ve şempanzenin başını bir çocuk başı gibi eteğinde tutarak bitlerini temizliyordu. Laméler içindeki kadın da korkmuş bir şekilde elinde bir gazete parçasıyla içeriye daldı ve şaşkınlıktan barakanın kapısını açık bıraktı. "Aha! İşte kanıt! Kendi kendinizi ele verdiniz!" Stănilă kadının tuvaletten dönerken yanında getirdiği gazeteyi elinden çekip aldı, açtı ve...

İki sene sonra subay gözlerinin önünde hâlâ iki karış büyüklüğünde ve boşuna çözmeye çalıştığı bir başlıkla, bulanık ve okunaksız bir makale görüyordu. Söz konusu makalenin ortasında Doğu Avrupa'nın, sosyalist toplama kampının bir haritası bulunuyordu ve üzerinde, Doğu Almanya'dan başlayarak, Çekoslovakya, Macaristan ve Romanya'nın üzerinden inerek, tekrardan Rus steplerinin ortasına doğru çıkarak büyük harflerle:

GÖZ KAMAŞTIRICI

yazıyordu.

Üsteğmen, ellerinde tarihi önem taşıyan bir makalenin bulunduğunu biliyordu. Harfler, dünyanın kavisinde görünmez izlerle bir kelime çizmek için (kimin gözü için?) ormanların içinden giden, suların üzerinden geçen, doğrudan dağları çıkan ve sülfürlü bataklıklara dalan seyyar karavanların rotasından başka bir şeyi göstermiyorlardı. O, tek başına, istihbaratçı Stănilă Ion, muhteşem özellikleriyle Varşova Paktı ülkelerindeki devlet gücüne yöneltilmiş bir komployu (faşist? Amerikan? *Bilim ve Teknik* dergisinde okuduğu uzaylıların?) açığa çıkarmıştı. Tabii ki onun bulduğu şey politik-diplomatik dominonun yalnızca bir taşıydı; fakat temel bir taşıydı. Üstleri bu taşın önemini ancak anlayabiliyorlardı. Kendine gelince, bir gün eve gidip Musevi karısına sarılıp kulağına: "Karıcım ben bir binbaşıyım!" diye fısıldamasından daha büyük bir zafer olamayacağını hayal ediyordu. O zaman karısı kulağına, "Bir binbaşının nasıl seviştiğini çok merak ediyorum" diye fısıldardı ve ikisi de villanın gösterişli koridorundaki halının üzerine çökerlerdi...

Fakat ne yazık ki tüm bunlardan (neredeyse) hiçbiri gerçekleşmedi ve Stănilă ancak iki sene sonra apoletinde zaten var olan yıldızlarla aynı, yalnızca bir yıldız daha aldı. Salakça bir yükselme. Hakkettiğine göre değil de kıdeme göre. Çünkü bir panik anından sonra sirk görevlileri kimliğini göstermesini istemişlerdi, o da üzerinde hiçbir belgenin olmadığını fark etmişti. Kalabalığın içinde yakasının altındaki rozetini bile almışlardı. O zaman onu yuhalamaya başladılar ve "Deli! Defol buradan, defol!" diye bağırarak ellerine ne geldiyse ona doğru attılar. Maymun da sırtına atlayarak saçlarını adamakıllı çekmişti. Her tarafı çizilmiş ve Çingenelerden dayak yemiş, palyaço makyajı bulaşmış, çıra isinden gözleri görmez hale gelmiş bir şekilde, örümcek-kadının muhteşem bir tekmesiyle direk tekerlekler üzerindeki barakanın arkasındaki ve neredeyse akşama kadar içinden kalkamadığı su birikintisinin içine gönderilmişti. Kalktığında, gökyüzü boyunca ancak kan

renginde bir şerit görünüyordu. Tekerlekli ev yok olmuştu ve ıssız meydanın ortasında yalnızca hayvan ve hokkabazlık gösterilerinin sergilendiği tahta baraka kalmıştı. Arka planda, hareketsiz zincirler, üzüntülü bir mantar gibi semanın üzerinde şekilleniyordu. Çok uzakta, bir direğin kör lambası, yerin hüznünü daha da artırıyordu. Tabii ki şenlik eşyalarıyla dolu valiz de kaybolmuştu. Subay, otobüsteki bilet satan kadınla bilet alacak parası olmadığı için kavga ettikten sonra, evine zar zor yetişti. O berbat günün son sürprizi onu tam da çılgınlıklar yuvasında bekliyordu. Orada karısını büyük bir zevkle bir binbaşının nasıl seviştiğini öğrenirken buldu... İki büyük top ile süslenmiş kızıl poposu, Estera'nın saten çoraplar içindeki bacakları arasına güçlü bir şekilde pompalayan, direk kendi şefi olan, Paltin Bădescu söz konusu idi. Çamurlar içinde yatak odasının kapısının kanadına yaslanmış bahtsız teğmen, tekrardan insanlığın yöneticilerine atfettirilen tutkulu ayıp sözler duymak zorunda kaldı...

Tekrardan hatırlamanın bu moral bozucu noktasına gelen Bükreş'in anonim binasındaki çalışma masasının başındaki üsteğmen, donmuş parmaklarının uçlarıyla göz kürelerini bastırarak başını ellerinin arasına aldı. Mavi-yeşil fosfenler,[7] Rorschach testindeki mürekkep lekelerini hatırlatan bulanık bir halı çizene kadar bastırdı. O zamanlar görme alanında yalnızca ve yalnızca... görmüştü fakat subay ondan sonra olanları hatırlamayı reddetti ve ümitsiz jestlerle, bilincine saldıran nefret ve dehşet dolu, yanıp sönen görüntüleri uzaklaştırdı: deli gömleğinin sert dokuması, sakallı doktor, sakinleştiriciler, diğer hasta ile birbirlerine saldırmaları, kaçma denemesi ve gece, yalnızca pijamaları içinde tramvayın ıssız hattında eve doğru koşması. Tekrardan yakalanışı ve iki haftası kayışlar içinde geçen güvenliği arttırılmış salonda altı ay kalışı... Sonrasında, kendine tamamen hâkim bir şekilde hafif ve aklı berrak bir

7. Gözlerimizi kapatıp göz kapaklarımızı parmaklarımızla bastırdığımızda ortaya çıkan ışıklı pırıltılar. (ç.n.)

şekilde uyandığı ve son derece önemli bir konu için üstlerinin onunla bağlantıya geçmesini talep ettiği sabah... İstihbarat onunla ilgilenmişti ama ancak tekrardan birbirinden daha kafa karıştırıcı olan, sorular ve görüntüler birleştiren sayısızca teste maruz kaldığı bir hafta sonra. Sonunda Stănilă kendini, müstehcenliğini ve alçaklığını acımasız birtakım insanüstü insanlar karşısında sergileyen, beyni çıplak bir beden içinde olan, tamamen bir araştırma nesnesi, bir kobay olarak zannetmeye başlamıştı. Onu 550 sorusu ile dört tane geçerlik ölçeğine ("?", "L", "F", ve "K") ve dokuz tane klinik ölçeğe (hipokondriazis, depresyon, histeri, psikopatik sapma, erkeklik-dişilik, paranoya, psikasteni, şizofreni, hipomani) çarmıha gibi geren "Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri"ni uyguladılar. Arkasından Galton'un, Jung versiyonundaki kelime eşleştirme testi, Rosenzweig 24 resimli engellenme testi ve 48 tane akıl hastasının resimlerini içeren Szondi testi geldi... Onun bir tek... görebildiği, Rorschach'ın (Herman Rorschach – tuhaf değil mi?) resimlerindeki kömür, mürekkep ve kandan korkunç kelebekler. Leonardo da Vinci, Botticelli olarak da adlandırılan messer Sandro di Mariano'dan, boya içine batırılmış bir süngerin duvarın üstüne bıraktığı tesadüfi lekeler aracılığı ile hayal gücünü geliştirmeyi öğrenmişti. İçlerinde manzaralar ve savaşlar, garip pozisyonlar şeklinde dönük sarı insan bedenleri, fakat en çok kendini görebiliyordun çünkü *ogni pintore depinge se*[8]... Normal ve ağırbaşlı bir aklın yalnızca bir tek cevabı olabileceği: afazi; ve büyük bir ihtimalle her zaman cevap bu resim ve sözlerden oluşan çığı, Koch'ın ağaç testi ve Machower'in insan resimleri testi sonlandırmıştı.

Büyükbaş hayvanlarınki gibi bir başı ve ela gözleri olan ve yatağının yanında elleri cebinde ona fazla önem vermeden bakarak ayakta kalan son derece iri bir adamın ziyaretini kabul ettiğinde pijamalar içindeki teğmenin kafası testler ve paratestlerden dolayı hâlâ karışıktı. "Köle bir soydan geliyorum!"

8. Her ressam kendini çizer. (ç.n.)

diye tekrarladı daha sonra Stănilă Ion sayısızca kez; fakat sadece bu olaya bağlı olmadan. "Biz köylüler, soylu biri geçtiği zaman şapkasını göğsüne götüren lanetli birtakım köleleriz gerçekten." Gerçek olan şu ki, o gün, hastane odasında, daha yabancı adam kimliğini göstermeden, komik, dik pozisyonunu almıştı. Ve adam zaten bunu yapmakla kendini yormamıştı. Ona eşlik eden doktor, kendini o kadar kaybetmişti ki başka bir kimliğe de gerek yoktu. Tek bir işaretle doktor kayboldu ve arkasını kısa ve eziklik doğuran bir konuşma takip etti. Yabancı, örümcek-kadınlı projektör oyunuyla ilgili bir lafına bile inanmıyordu. Genç teğmeni yalan söylemekle suçlamadığı da doğruydu. Orada, hayvan ve hokkabazlık gösterilerinin sergilendiği barakada başka bir şeyin gerçekleştiğine inanıyordu; subayın o kadar dehşet verici bir şeyi öğrenmiş olduğu ki, ifşanın önünde aklı kilitlenip onu bir zehir, hazmedemediği bir nesne gibi kustuğuna ve yerine Stănilă'nın hatırladığı hafif senaryoyu çizdiğine inanıyordu. Gerçeğin izleri bilinçaltında hâlâ duruyor olabilirdi ve o yüzden üstü olan subay, (Romen bir istihbaratçı mı? KGB'li mi? ikisi birlikte mi?) bilinci şartlı reflekslerden temizlenmiş bir şekilde sorguya tutulmasını öneriyordu ve aslında bu bir emirdi. Zaten başka bir yolu olmayan Stănilă bunu kabul etmişti. Neyin söz konusu olduğunu biliyordu: onların da bazen kullandıkları, Jagodka şartlı reflekslerden temizleme metodu. Her zaman kendine üst düzey istihbaratçıların amital ile yapılan sorguya nasıl dayandıklarını sormuştu. Her neyse, bu metot kendini bütün işkencelerden daha işe yarar olduğunu ispatlamıştı ve sorgu tekniğinde bir devrim oluşturmuştu. Yalnızca Güney Amerika'daki (Stănilă o zamanlar öyle düşünüyordu) geri zekâlılar hâlâ elektrikli kıskaçlar kullanıyorlardı. Kana susamış hayvanlar.

Hatta o gece bile, derisi altından bir ampul kafein yapılmıştı. Tabii ki etkisi, bir kahveninkine kıyasla daha hızlı oluştu ve özellikle de "daha saf" oldu. Aklı bir kristal gibi parlıyordu. Daha zeki ve konuşmaya daha açık hale geldi. Yatağının yanın-

da, bir taburenin üstünde oturan kendisinden daha kıdemli olan subayı, Moşi'lerdeki vizyonunun her detayı ile gerçek olduğu konusunda ikna etmeye çalıştı. Kelebeğin kanatlarındaki desenleri ve renk tonlarını bir filmi sahnelere böldüğün kesinlikle betimledi. Kelebeğin mesajı temsil ettiğini söylerken neye dayandığını gösterdi. Seyyar grupların Doğu Avrupa haritasındaki rotalarını, geçtikleri en önemsiz yerleşim yerleriyle birlikte, aklından sözlü olarak oluşturdu. Aslında haritanın tümü yoğun bir ışık altındaki gibi gözlerinin önünde şipşak bir şekilde parlıyordu. Etrafta bir sis gibi yüzen makalenin başlığını da okumaya çalıştı fakat tekrardan çözemedi. Yaklaşık on beş dakika sonra, bu kez damardan, çok yavaş bir şekilde sodyum amitten oluşan bir karışım, 100 ml steril suya 10 gr şeklinde enjekte edildi. Bir şimşek çakması gibi kan damarlarının iç filumlarını, sanki flüoresan bir renkle işaretlenmişler gibi, gördü –hissetti, tanıdı, yaşadı. Şahdamarları, zarif parmakları olan iki el gibi şimdi mutluluktan parlayan beyninin kutsal mandarinini yüceltip besliyorlardı. Ve aşkın uğultulu alevi altında tüm eti kelimelere dönüştü. Bedeninin haritası, dilinin kahve buharları gibi dönüp kaybolan haritası oldu. Derisi ve sinir sistemi sözdizimi yapısını, bağımlı, bağımsız, birleşik cümlelerin dallanan ağını, fiil ve özne gruplarını, derin ve yüzeysel yapıları, dilin derisi soyulmuş işlevsel bedenini oluşturdular; kemik-sinir sisteminden morfoloji, konuşma parçalarının kas grupları ile yan yana sıralanmış kemikler doğdu ve kelime çekimlerinde, fiil çekimlerinde, kelime eklerinde kasılarak gevşediler; madde ve bezlerden oluşan kaynayan karın, epitelyumların ve mukusların ve pürüzsüz kasların ve bakterilerin ve kusmuğun ve salyanın ve mide suların ve fermente olmuş dışkıların ve insülinin ve dudakların ve anüsün ve yemek borusunun ve rektumun ve bağırsakların ve on iki parmak bağırsağının ve safra kesesinin ve açlığın ve doyumun birleştikleri, anlam alanları doğurdukları ve anlaşılmaz Yunanca ve Türkçe kelimeler, argo ve jargon halinde katman-

laştığı kelime haznesini oluşturdu; fonetik, ses arpında tatlı parmaklarla esen ilah ve ılık rüzgâr şeklinde solumun sisteminden yükseldi; gül bahçesindeki mistik beden, güneşin omzunun üstüne eğilmiş ay (astral bedenimizin içinde güneşin ve ayın ebedi ensesti) olan hayal gücü ise, eşey bezlerden, bacaklar arasındaki grotesk canavardan, yağlı torbalarında dikilen testislerden ve yumuşak derisi içine gizlenmiş lastiktenmiş gibi organın mor renkli ucundan, dünyaya sırasıyla, aynı derecede kızışmış olarak hayatın sedefi ve artık suyu olan, en saf ve en iğrenç maddesini sıçratan kurdun deliklerinden doğuyordu. Hiçbir zaman, hiçbir muhteşem çiçek bu kadar çirkin bir kökten açmamıştır.

Kelimelerden oluşan karmaşık bir hale dönen, hücre hücre buharlaşmış subay, annesinden emdiği sütü bile söyledi.

Dev gibi adam o zaman öğrendiklerini görme kaybıyla ödemişti. Fakat şimdi, bana, taze kar kokarak, tekrardan açılmış gözleri ile bakıyordu. Parlayan gözbebekleriyle yüzümün, göğsümün, kollarımın yükseklik kotalarını ve rölyeflerini, sanki bir gün küçük detaylarla anlatması gerekiyormuş gibi ve hayatta kalıp kalmayacağı buna bağlıymış gibi tarıyordu. "Sen Mircea'sın" diye tekrarladı ve bana doğru bir adım attı; açık ve ela gözlerine rağmen beni hâlâ en fazla etrafa saçılan güçlü bir mavi ışık şeklinde görebiliyormuş gibi, bir kör adımı daha. Bir ritüelle beni boğmak istermiş gibi kollarını bana doğru uzattığında, kapıyı devirerek odasından kaçtım ve hâlâ buz gibi havanın içinde titreyen bir "Mircea!" duyarak, hasta-

nenin zeytin yeşili koridorlarına daldım. Kirli ampullerin altında bir deli gibi koşuyordum, köşeleri dönüyor ve omzumla arkalarında aynı hüzünlü ve soğuk perspektiflerin açıldığı (sağında ve solunda kapılar olan sonsuz koridorlar, sahanlıklarında tükürük hokkaları bulunan birbirleriyle aynı olan katlara götüren geniş merdivenler), menteşeli kapıları itiyordum. Katlanılmaz bir şekilde içimde yükselen korku, ne yaptığımı anlamakta beni engelliyordu: Duvarlardan gelen soğuğa rağmen ter, pijamamın göğüs kısmını ıslatmıştı. Bazı açık kapılardan, tekrardan kâbus sahneleri gördüm: karınlarına garip kanüller sokulmuş yaşlıların yattığı yarıya kadar muşambayla örtülü beyaz yataklar, nikel musluklu yapay anüslerden dışkılayan başka yaşlılar... Özel bisikletlerde pedal çeviren poliomyelitli, etrafında hiç etleri olmadan direk derinin içine sarılmış uyluk kemikleri olan çocuklar... gözlerini döndürerek mastürbasyon yapan çıplak kadınlar... Tüm pencerelerinden içeri sızan mistik bir akşamüzeri ışığıyla aydınlanan kendi salonumuza kadar hiç durmadım, bu da koridorlarda yarım günden fazla kaybolduğum anlamına geliyordu. Verandada birtakım azizler gibi akşamın altın renginde yüzerek, dokuz taş oynayan veya yatakta, ellerini başının altına koymuş bir şekilde yatan hastaları seyrederek, ancak o zaman rahatladım. Yatağıma girdim ve yan bir şekilde, yüzüm, sırtüstü yatmış, ağzı açık horuldayarak uyuyan kambura dönük bir şekilde nevresimlerimin içine kıvrıldım. Sakat kolu, solgun parmakları açık, yataklarımızın arasındaki boşlukta asılı duruyordu. Adam uyuyordu. O an elimi uzatıp parmağımla ayakkabı ustasının kararmış tırnaklarına dokunsaydım? Onun kurban edilmiş bedenine sokulsaydım? Korkmuş gözlerle tavana bakan, yarısı çürümüş, dışkılarla kirlenmiş felç olmuş bir kifoz hastası olarak sonsuzluğa kadar orada kalırdım. Benim ergen bedenime giren o ise, pencerelerin ötesinde bulunan, güneşin altında altın gibi parlayan, sonbaharın dünyasına doğru koşardı. Gülümsedim çünkü sonuçta bu deri ve et değiş tokuşu beni rahatsız etmezdi. O kadar eziyet

çekiyordum, o kadar bilinçsiz ve hüzünlüydüm ki, hastanenin fısıltılı hayatına sonsuza kadar razı olurdum. Kendimi bir hale gibi korkunç semptomlarla çevrilmiş, hemşireler tarafından sevilen, diğer hastaların hürmet ve düşünceli bir şekilde baktıkları, salondaki en eski hasta olarak hayal ediyordum. Onlar sürekli değişirlerdi, en ufak iyileşme belirtisini hissettiklerinde, hayatın alacakaranlık cengeline atılmak için her zaman hazır olurlardı; fakat ben hareketsiz evrenimin ortasında sabahların, akşamların ve gecelerin, yazların ve kışların bir Çin kutusunun üzerindeki şeffaf minelerinin sayısı kadar yavaşça çöktüğü, ebedi Hasta olurdum. Aynı salondaki aynı yatakta, seni hiçbir sürprizin beklemediği aynı mülayim ve beyaz günü yerinde tutarak, otuz... kırk sene: O zamanlar mutluluğu bu şekilde hayal ediyordum. Tabii ki sancılarım olurdu, safra kesesi gibi acı ilaçları yutardım, geceleri iğne için beni uyandırırlardı fakat dileklerim, hatıralarım ve gelecek planlarım olmazdı. Belgelerim ve kimliğim olmazdı. Hiç kimsenin kaderi benim bir kelimeme bağlı kalmazdı. Hiçbir zaman kötü olma işkencesine ve iyi olma pişmanlığına katlanmak zorunda kalmazdım. Kapalı bir alanda, bir barınağın içinde temiz bir hayat, kuru ve ılık derin düşünceler: o zamanlar bunu istiyordum ve belki de şimdi de...

Akşam yemeğinden sonra yaklaşık bir saat daha lafladık, gazeteleri karıştırdık... Gülümsemeye çalıştığımda ağzımın kenarındaki bir kas çok hafif bir şekilde kasılıyordu ve bu olay, üç hafta sonra ilk kez gerçekleşiyordu. İkinci gün bunu anneme gösterdiğimde onun sevincini düşünüyordum. Annem tüm ziyaret günlerinde, haftada üç kez, torbaları çorba ve pilavla dolu bir şekilde bana gelmişti. O kadar ağlıyordu ki gözleri şiş geliyordu. Hastaneye geldiğinde kendini tutması ve cesaretimi kırmamak için gelmeden önce ağlıyordu. Ona ilk kez bir iyileşme işareti gösterecektim. Işıklar kapandıktan sonra bunu düşünerek uyudum ve ekşi uyanmalar, kafatasımdaki projeksiyon makinesi, yılanlardan oluşan bir sicim gibi düğümlenmiş

bir film rulosunu oynatması gerekiyormuş gibi tekrarlanan arapsaçı rüyalar eşliğinde kötü uyudum. Belki de içimdeki bir şey, annemin beni ikinci gün bodrumda, canını vermek üzere olanların arasında bulacağını biliyordu.

Gece yarısı aniden uyandım, aklım sanki hiç uyumamışım gibi berraktı; fakat yalnızca o gece değil, hayatımda hiçbir zaman uyumamışım gibi, uyumanın ne olduğunu bilmiyormuşum gibi. Bir kahve tanesinin içindeki bir yontu gibi berrak, berraklığa adanmış bir ulusal marş gibiydim. Gözlerimi açtığımda benim yüzüme birkaç santimetre mesafede başka bir yüz gördüm. Benzersiz bir şeffaflık içindeki sonbahar ayının ışığı, sönük olanın elmacık kemiklerini ve çenesini öne çıkarıyordu, gözlerini ise karanlık ve ışıltıların içinde bırakıyordu. "Melek", kalçaları ve kemikleri olmayan, kimsenin bakışlarıyla soymadığı üçüncü hemşire, başımın ucunda diz çökmüş bir şekilde, yüzünde hiçbir ifadesi olmayanların deli ifadesiyle yüzüme bakarak, sessiz ve hareketsiz duruyordu. Hiç şaşırmadan bir dirseğimin üzerine yaslandım, ona gülümsedim ve elimi kolunun üstüne koydum. Kolu, bir çiçek sapı gibi ince olmasına rağmen somuttu ve sıcaktı. Hemşire, sanki bunu bekliyormuş gibi aniden kollarıyla boynuma sarıldı ve beklenmedik bir enerjiyle battaniyemin altında kendine yer yaptı. Cinsiyetim bir saniyede sertleşti ve aniden, erotik kimyasal sismik bir dalgayla istila edilmiş aklımdan, en sonunda ilk kez sevişeceğim, bir kadının bacakları arasındaki tünelin içine ilk kez gireceğim düşüncesi geçti. Saatlerce yolun karşısındaki evlerde bir hareket beklediğim zamanki, yan odada, erkeği bacakları arasına girmiş bir kadının inlemelerini duyma ümidiyle duvara bastırdığım kulaklarım buz gibi olduğu işkence ve ıslak hüsran geceler telafi edilecekti ve belki de küçük kalmış birtakım kıyafetler gibi unutulacaktı da. Şimdi hemşire bana sahip olmaya çalışıyordu, üzerimdeydi, boynumu ve çenemi öpüyordu ve bir elini önce karnımın aşağısını sonrasında ise soğuk avucuna alıp güçlü bir şekilde sıktığı sert etten oluşan barı okşayarak pija-

mamın altına sokmuştu. Onu devirdim ve okşamalarına cevap verdim. Zorlukla öne çıkan fakat yarı karanlık içinde zift gibi karanlık ve beklenmedik derecede büyük meme uçları olan göğüslerini hissettim ve elimi, tahmin edilemeyene ve anlaşılmaza, Gizeme, Bahçeye, Zafere, Korkuya, varlığımızın sınırsız deliliğinin ateş sarnıcına Girişin bulunduğu, her erkeğin kafasında derinleşen o alana, karanlık orman, kutsal koruluk olan o kıvırcık kürklü bölgesine kadar indirdim. Çünkü Yin ve Yang'ın Çin mandalasında, karanlığın, ışığın ortasında bulunduğu gibi, aynı şekilde erkeğin beyninde, kendini cinsiyet ve kaderinin ötesinde, hepimizin gelmiş olduğu saf krallıkta bulmak için kendiyle sevişmeye, hayatı boyunca inmeye çalıştığı, bir rahim, bir mağara, derinlikleri etli olan ve aynı zamanda tüten etçil bir çiçek gizleniyor.

O gün erkek olsaydım her şey kayıp olurdu ve ben belki kurtulurdum. Fakat hemşirenin orada, *inter urinas et faeces*[1], iç bir güneşi olmuş olsa bile hiçbir şekilde ona ulaşma yolu yoktu. Onun rahim şatosu gizliydi ve Haşhaşilerin kalesi gibi fethedilemezdi. Kadının bir çiçek sapı gibi ince bacakları arasında vitrinlerdeki mankenlerinkinden bile daha utangaç bir vulva çizilmişti. Girilecek hiçbir şey, fethedilecek hiçbir şey yoktu. Belki birkaç saat boyunca battaniyenin altında çıplak çırpındık ve en sonunda sancılı ve sıcak bir şekilde parmaklarının ve karnının üzerine boşaldım. Yan yana, karın karına, aynı plasenta sıvısı içinde yüzen ikizler gibi, hüzünlü ve duruma katlanmış bir şekilde uyuduk. Karada çırpınan bir balık gibi çırpınırken, kızın bana fısıldadığı sözler, "Sonuna kadar git! Sonuna kadar!" sözleri, iyice uykuya dalana kadar kulaklarımda yankılandı.

Sabah, her şey yalnızca bir halüsinasyonmuş gibi yatakta yalnız uyandım. Yalnızca yanıma oturmuş futbolcu, mutlu bir şekilde bana göz kırptı. Acaba bir şey mi hissetmişti? Hisset-

1. Annenin karnında "idrar ile dışkı arasında" meydana gelen bebeğin kaderine gönderme yapan Aziz Pavlus'tan bir alıntı. (ç.n.)

memesi de imkânsızdı. Yalnızca şimdi yatağın ne kadar fazla gıcırdamış olması gerektiğini anlıyorum. Yine de bana hiçbir şey söylememişti. Hepimiz, laflayarak doktorun ziyarete geleceği saati bekliyorduk. Sonbahar hafif bir şekilde kışa doğru kayıyordu ve o sabah, pencerelerden ilk kar tanelerini görmüştük. Birkaç gün içinde odamızın penceresinden birkaç tane patikasını görebildiğimiz (verandaya çıktığımda, Ştefan cel Mare Sokağı'na doğru, önümde hastaların sigara satın aldıkları yuvarlak tütün dükkânını ve karşıdaki evlerin ara sıra bir tramvayın geçmesi ile kapatılan çürük tahta çitlerini içine alan, dar bir perspektif de açılıyordu doğrusu) hastane bahçesi yalnızca bir parmak kalınlığında erken gelmiş karla kaplanacaktı ve o yüzden bir zamanlar yeşil bir denizin üstünde sallanan birtakım kalyonlara benzeyen eskimiş ustukadan[2] pavyonlar, Kuzey Kutbu'na gerçekleştirilen bir seferin, üzüntülü, ebedi bir alacakaranlığın pembeye boyadığı sonsuz buz parçaları arasında kalmış gemilerine benzeyecekti. Fakat odanın içi sıcaktı ve kimlikleri ile görevlerini ve hatta Pick'ın hastalığını ve trigeminal nevraljiyi ve yüz felcini ve uyku hastalığını sergileyen ve bir çeşit canlı anatomik karışımlar haline gelmiş, garip bir şekilde hafızalarını bile kapıda bırakmış sakinleri, acı çekmenin kardeşliği içinde değil de, mavi pijamaları içinde, yatakların başına kıvrılmış ve konuşarak sorumsuzluğun ve çocuksu davranışlarının kardeşliğinden oluşan nazik bir Qumran içinde yaşıyorlardı... Büyük pencerelere kar yağarken, kapalı ve sıcak alandaki hastane hayatı, o kadar büyülüydü...

Doktor ziyareti sırasında Bay Ionescu tekrardan arıza çıkarmaya bir neden bulmuştu. Şimdi onu sistematik bir şekilde göz ardı eden hemşirelere takılıyordu. Komik olan iki tane kısrağın iğneleri, bizi kızdıran bir çeşit nefretle kırışık, kalçalarına kelimenin tam anlamıyla yaşlı bir ata batırırlarmış gibi batırıp etine sert bir şekilde birkaç santimetre küp gönderdikleri sadizmin onu hiç rahatsız ediyor olmamasıydı; mesanesi

2. İnşaat terimi: yalancı mermer. (ç.n.)

patlayacak kadar dolmuş bir şekilde, hemşirelerden biri idrar yoluna bir sonda takmaya karar verene kadar yarım gün çırpınarak ve ağzı köpürerek bağırması da onu rahatsız etmiyordu; onunla dalga geçiyorlarmış gibi cepleri sökülmüş, kürek kemikleri arasında büyük bir yırtığın sarktığı ve keçesinin her tarafı seyrekleşmiş bir sabahlık vermiş olmaları da rahatsız etmiyordu. Onun için kabul edilemez tek şey, kızların edepsiz bir şekilde giyinmiş olmalarıydı. "Sürtükler! Külotlarınız görünüyor önlüklerinizin içinden! Sen sutyen bile takmamışsın, yüz metreden belli! Benim zamanımda bir kadın erkeklerin arasında bu şekilde dolaşsın! Crucea de Piatră'da bile böyle bir şey mümkün değildi arkadaş çünkü polis gelip onları hemen götürüyordu! Ahlak bozuluyor, dünya bir elma gibi çürüyor, arkadaş! Dünyanın sonu geliyor! Benim zamanımda kadınlar böyle miydi? Evet, orospular da vardı fakat ne kadınlardı! Zengin olan daha fazla jüpon giyiyordu ve arkadaş, en sonuncusunu çıkardığın anda ne kadar da utangaç ve maceracıydı, bir kumru gibi kızarıyordu ve yüzünü çarşafın içine gömüyordu. Göğüsleri dışarıda sallanarak erkeklerin burunları dibinde dolaşmıyorlardı, özellikle de bizim gibi zavallı birtakım hastaların önünde. Utanın! Utanın!" Yaşlı adamın öfkeden gözleri yerinden fırlarken, kızlar küçük ilaç masalarının bölümlerini karıştırarak gülmekten yıkılıyorlardı. Her yatağın yanından geçip komodinin üstüne, özel bir oyuğun içine birkaç tane ilaç veya birbirlerine değdiklerinde mutlu ve tatlı bir şekilde çıtlayan renkli kapsüller bırakıyorlardı. Bir gün, bizi sürekli korkunç diş gıcırdatmalarıyla uyandıran, gece diş gıcırdatması hastalığı olan bir yaşlının masasında unuttukları yarısı yeşil, yarısı turuncu bu tür uzun bir kapsülün içinden, karışık bir iç yapısı ve dört tane siyah eklemli bacağı olan, hafif mor, şeffaf bir larva çıkmıştı ve altlarda bir yerlerde kaybolana kadar komodinin üstünde sürüklenmişti. O günden sonra hepimiz kapsülleri dikkatle açarak yalnızca içindeki acı tozu yutmaya başladık. Hepimiz hemşirelerden birinin sırtı dönük, yatağı-

mızın yanında olduğu ânı yakalıyorduk ve onu kucaklıyormuşuz, popolarına yapışmış önlüklerinin altındaki iç çamaşırlarının baskısı gerçekten bir camın içinden görünüyormuş gibi görünen muhteşem kalçalarını okşuyormuşuz, orta parmağımızı bacaklarının arasındaki karanlığa sokuyormuşuz gibi yapıyorduk... Fakat sonrasında bu oyuna son veriyorduk, bir bardak suyla ilaçlarımızı alıyorduk ve kahvaltının gelmesini bekliyorduk: tereyağlı ekmek (tuzsuz) ve teneke bardaklarda çay.

Haftanın o gününde yaptığım gibi, saat on birde, tekrardan ışın tedavisini yaptığım odaya doğru, hastanenin koridorlarında yola çıktım. Bu kez, oraya çok kolay, bir saniyede ulaşmışım gibi geldi. Koridorların yeşilimsi geniş labirenti, sonunda belki de yarı karanlıktan dolayı bana koyu kırmızı ve gizemli gibi görünen bir kapısı olan tek bir koridora inmişti (en azından benim aklımda). Fakat girdiğimde, sanki teknik müzeden getirilmiş gibi Volta'nın zamanından kalan makine yığınları olan banal ve acınmayı hak eden elektroterapi odasını buldum. Altıncı sınıftayken ben de karton, tel ve bir reçel kutusundan bir voltametre yapmaya çalışmıştım: Burada olan bütün aparatlar, öğrenciler tarafından atölyede, aynı maddelerden yapılmış gibi duruyorlardı. Fonksiyonlarını yerine getirdiklerinin tek kanıtı derecelendirilmiş yeşil ve kalın camlar içindeki teneke iğnelerin hareket ediyor olmasına rağmen, hâlâ çalışıyor olmaları olağanüstüydü; Odanın içinde doktordan kalan tek şey sandalyenin üzerinde sayfaları açık unutulmuş *Sportul* gazetesiydi. Fakat doktora ihtiyacı olan kimdi? Daha önce de oturmuş olduğum çinko kaplı teneke canavarın önüne oturdum ve şakaklarıma bir yoğurt kavanozundan biraz vazelin sürdüm. Sonrasında elektrotları şakaklarıma yerleştirdim, yara bandıyla yapıştırdım ve tellerin ucundaki fişi ebonit mufun[3] içine soktum. Sonrasında iğnenin canlanıp ekranı üzerinde yavaşça hareket edişine bakarak, potansiyometreyi hafifçe sağa çevir-

3. İki elektrik borusunu uç uca eklemekte kullanılan küçük boru parçası. (ç.n.)

dim. Aynı zamanda bir anlamda rahatlayıcı bir şekilde ısınmış vazelinin küçük çıtırtılarını duymaya başladım. Sonrasında, tekrardan hayalimde ışınların aklımın imparatorluğu içindeki olağanüstü rotasını takip ederek gözlerim kapalı bir şekilde kıpırtısız kaldım. Orada terk edilmiş şehirler, kristal sütunlu konaklar, altın aparatlı işkence odaları vardı. Bacalarından mor bir dumanın çıktığı çöp fırınları vardı. Beyin omurilik sıvısının tembel bir şekilde aktığı kanallar boyunca dizilmiş Flaman evler vardı. İridyum çeneleri olan bukalemunlar vardı. Arada bir mineral taşların parlaklıklarının karşısında gözlerim kamaşmış bir şekilde, örümcek ağına sarılmış çıplak bir kızın veya patlayacak kadar şişmiş karnı gecenin içine ışık ve kan tanrıları saçmak için bir nar gibi açılan hamile bir kadınının veya bir şeker kabuğu içinde kalmış yaşlı bir kadının karşısında duygulanmış bir şekilde gizemli delikli akıntıyı takip ederken, buz tutmuş bir odanın yankıları ile, aklımda aniden, "meleğin" kelimeleri, onun ses zarlarının ve kıkırdaklarının hayatlarında söyleyebileceklerinden çok daha net bir şekilde yankılandı: "Sonuna kadar git! Sonuna kadar!" Sonrasında tanımlanamaz, istila edici, mahvedici, o kadar yoğun ve içinde o kadar kapalı ki seslerden değil, olaylardan oluşan başka bir ses, beynimde sakin ve güçlü bir şekilde "Mircea" diye fısıldadı. Bir an için devasa evren bu ismi taşıdı. "Buradayım Tanrım" diye fısıldadım ben de gözlerimi açarak. Benden neyin istendiğini biliyordum bile. Ve her şey çoktan gerçekleşmiş gibiydi çünkü vazelinin yanaklarımdan ve boynumdan süzülerek kadranlardan ve tellerden oluşan arapsaçının önünde durduğum halimle uzun bir süre hiçbir hareket etmedim. En sonunda elimi uzattım ve potansiyometrenin düğmesini parmaklarımın arasına aldım. Şimdi bile ebonitten sert yivleri hissediyorum. Artık kendi bedenimde değildim. Her şeyi sarı maddeden oluşan bir apartmanın içindeki, unutulmuş bir efsaneyi, anlaşılması imkânsız bir kinayeyi sahneleyen bir duvar içine oyulmuş bir görüntü gibi algılıyordum. Sakin, içine girilmesi imkânsız olan

hemşire, nefes borusu, dil kemiği, dili, bademcikleri ve damak kemiği olmadan, "Sonuna kadar!" diye emrediyordu. Duygusal görüntü içinde bir şeyler hareket etmeye başladı. Birtakım parmaklar, ebonit bir düğmeyi gittikçe daha fazla sağa doğru çeviriyorlardı. Teneke bir iğne, o da, iki tane ifadesiz ela gözün bakışları altında dereceli bir pencerenin içinde sağa doğru kayıyordu. Bedenimin cam ampulü içinde, bir Sibylla gibi hava sızdırmaz bir şekilde kilitlenmiş olarak, hayatımın en deli hareketini, belki de her şeyi başlatan hareketi yaparken, kendime bakıyordum. Belli bir süre, garip iç yapılarımın nasıl sallanmaya başladıklarını, sanrılarımın ve taş gargoylerimin yerlerinden kopup kaldırımda nasıl bin bir parçaya bölündüklerini, tapınakların kuvars arkitravlarının zikzak şeklinde nasıl çatladıklarını ve devasa çok bacaklılardan ve termitlerden oluşan bir nüfusun kafatasımda nasıl yayılmaya başladığını takip ederek potansiyometreyi çok yavaş bir şekilde çevirdikten sonra, düğmeyi ani bir hareketle sonuna kadar çevirdim!

Tuvaletten dönen doktor beni, klonik hareketlerle sarsılmış, ağzımın kenarında kırmızı bir köpükle (bir dişim kırılmıştı ve yanağımın iç kısmını ısırmıştım) ve pijamamın pantolonları sırılsıklam bir şekilde yerde bulmuştu. Şakaklarım yanık kokuyordu. Beni bodruma, önce damardan glikozla sonrasında ise burnumun bir deliğinden sokulmuş bir tüple besledikleri bir haftadan fazla kalmış olduğum yoğun bakım odasına götürdüler. Bu süre içinde ise epileptik krizler her gün tekrarlandı. Gözlerimi tekrardan açtığımda akşamdı ve yerin binlerce kilometre altına gömülmüş -bütün tarihin ve şekillerin ve zamanların bulunduğu yerde- can çekişen insanlarla dolu odada kuru bir hüzün yüzüyordu. Hastalar alçı çarşaflarına sarılmış bir şekilde masalarının üstünde yatıyorlardı. Mum gibi yüzü olan beyazlar içindeki bir hemşire serum askısı yanında donakalmıştı. Şırınga kutularıyla dolu nikel vitrinler kahverengi havanın içinde yavaşça titriyorlardı. O yerde bir hafta daha kaldım. Orada olmadan şekiller algılıyordum. Ku-

lağım ve duyma hissim olmadan sesleri –inlemeler, adımlar, bir çıtırtı– ayırt ediyordum. Bazen biri dışkılıyordu. Biri işiyordu. Bir suret, bir kopya, bir resim, bir mankendim, hareket eden ve konuşan; fakat bir film rulosu üstünde yalnızca bir emülsiyon lekesi olan bir film kahramanının, gördüğünü görüyordum, hissettiğini hissediyordum, düşündüğünü düşünüyordum. Ondan geride kalan tek şey bir resmi olan çoktan ölmüş bir dede, kibirli görünüşün ve kıvrılmış bıyıkları altında ne kadar ümitsizlik ve dehşet gizliyor? Ben de çoktan ölmüştüm. Benden de sakladıkları tek şey hayalimdi. Sırlı alanlar, ebedi gece, lahitleri üstünde alçı heykeller... Boynuma kadar karaciğerime, safra keseme, sinirlerime ve bağırsaklarıma sarılmış bir şekilde tekrardan uykuya dalmalar... Kendi karnıma kıvrılmış bir şekilde, Homunkulusumun yivli kaslarında bir trişin gibi bir asalak hayatı yaşayarak... Kendi aynama canlı bir buhar üfleyerek...

Yoğun bakım odasının birkaç dakikadır seyredildiği akşamlardan birinde, birden seyredenin benim olduğunu hissettim. Taze ve rahat bir şekilde, bilincimin hiçbir çatlağı olmadan, neler olduğunu ve nerede olduğumu çok iyi bir şekilde bilerek yatağımda kalktım. Tek başıma, egzotik bir parazit gibi, yavaşça burun deliğimdeki tüpü çıkardım ve sonrasında yüzümü yokladım. Gülümsemeye çalışarak –zaten tahmin etmiş olduğum gibi– ağzımın kenarını kaldıran kaslarımın esnekliğini ve uysallıklarını fark ettim. Büyük bir ilerleme kaydetmiştim. Sol gözümü bile kırpabiliyordum –evet, sağ gözümden daha yavaş ve eksik bir şekilde olduğu doğru– ve kaşlarımı kaldırabiliyordum. Birkaç ay boyunca gülümseyişim eğri kalacaktı ve hayatım boyunca yüzümde hafif bir asimetri olacaktı. Nemden o kadar uzak kalmış sol gözümün dünyası, garip zeytin yeşili tonlar içinde alacakaranlık, karanlık bir dünyadan ibaret olacaktı, fakat sağ gözümdeki renklerin parlaklığıyla birleştiğinde beni rahatsız etmeyecekti. Tam tersine, bu şekilde dünyamın, hastalığımdan önce fark edemediğim ve rüyada her bir şeklin

bir heyecan tarafından gözeneklerle aydınlatıldığı gibi karşıma çıkan özel bir rölyefi var.

Odamızdan sorumlu olan Doktor Zlătescu, sanki sadece bunu, kendime gelmemi beklermiş gibiydi. Yatağıma doğru sinirden kızarmış ve dişlerini sıkmış, bir hiddet gibi saldırdığında, kendime geleli bir saat bile olmamıştı. Beni bin bir türlü şey yaptı, kafayı yemiş, intiharcı, ne yaptığının farkında olmayan, geri zekâlı çocuk, o çılgın hareketi yaparken cevap beklemeden (çünkü sinirinden birini dinleyecek halde değildi) aklımda ne olduğunu sordu. Tanrı korusun geberebileceğimin farkında değil miydim? Annemin ve babamın ne hallere düşeceklerini düşünmemiş miydim? Ya onun hayatını mahvedeceğimi? Çünkü hastanede kaldığım sürece benden o sorumluydu. Korkmuş ve bodrumun ebedi alacakaranlığı içinde edepsiz bir şekilde yaptığı gürültüden utanmış bir şekilde onu dinliyordum. Zaten ona nasıl bir cevap vereceğimi bilmiyordum. Bir süre sonra bitkin bir şekilde durdu, yatağımın kenarına oturdu ve uzun bir sessizlikten sonra bana bakıp gülümsedi. Gülümseyen bir maske gören bir bebek gibi, ben de refleksten dudaklarımın köşelerini kaldırdım. "Doğru yoldasın yaşlı kadın" diye ekledi ve biraz saçlarımı karıştırdı ve sonrasında çıktı. Doktor Zlătescu'yu yaklaşık olarak yedi-sekiz sene sonra, güneşli bir günde Magheru'da tekrardan görecektim. Onu gördüğümde üniversite arkadaşımla birlikteydim ve Folklor dersinin asistanının dedikodusunu yapıyorduk. Yazın ortası ve yerlerdeki asfalt eriyor olmasına rağmen, başında, içinden, her taraftan kepekli saç tellerinin çıktığı yünden, grotesk bir bere vardı. Fosforlu yeşil elastan elbisesinin göğsünde, izci rozetleri ve madalyonları vardı. Kim bilir hangi çöpte bulduğu beyaz muşamba, kesik kol çantasından bir ordu komutanının sarı kurdeleleri çıkıyordu. Yüzünde deliliğin korkunç maskesiyle eski kadın doktor, park yerindeki bir işareti göstererek durmadan konuşuyordu... Bütün gün altüst edilmiş bir şekilde dolaştım. Akşam şehrin bana inlemeleri ve görüntüsüyle cevap verdiği,

hayatımın merkezi cümlesini –"Tanrım, ne oluyor? Tanrı aşkına ne oluyor?"– durmadan tekrarlayarak, sodyum alevi gibi sarı alacakaranlıkta, penceremin önünde birkaç saat kaldım.

Annem her gün gelip başımda ağlamıştı, alnımdaki terden yağlanmış saçlarımı yana çekmişti ve serum askısındaki şişeleri düzeltmişti. Beni, eski kalker katmanları halinde soyulan narin kafatasıma, yüzlerce volt sokmama neyin neden olduğunu o da anlayamamıştı. Beni tekrardan salona taşıdıklarında biraz kendine geldi, özellikle de ona fazla çaba göstermeden gülümseyebildiğim için. Sürekli en başından beri fark ettiğim, bir araba tamircisine benzeyen kararmış ve delikli elleriyle berbat halini benden gizlemeye çalışıyordu ve bunlar hakkında bana hiçbir şey söylemek istemiyordu: Sözde lavaboyu temizlemişti veya altındaki sifonu açmaya çalışmıştı, pek iyi hatırlamıyordu... Ancak yaklaşık on gün sonra eve döndüğümde (bu süre içinde bana birkaç kez EEG yapıp hiçbir şey bulamadılar) ne olduğunu anladım: Annem korkunç bir şekilde babamla kavga etmişti ve babamın, yüzüne o kadar çok kez söylemiş olduğu gibi, onun sırtından geçinmemesi için, bütün çabalarıyla kendine bir iş bulmaya, o da para kazanmaya çalışıyordu. Bu pis işi kim bilir hangi gazete ilanından bulmuştu. Gerçek şu ki bir gün eve, çelik telden oluşan bir simit ve mengenesi de olan garip bir çeşit matkap, aslında bir yay yapma makinesiyle gelmişti. "Bu iş sizin için değil, hanımefendi" demişti çekingen bir şekilde ilanı veren atölyenin ustası; fakat annem ısrar etmişti ve şimdi yaylar, parmaklarına çarparak ve ellerinin üst taraflarını çizerek eğri ve birbirinin üstüne binmiş veya açılmış ya da her neyse sadece olmaları gerektiği gibi olmadan çıkarken, evde, mutfakta, siyah tel spiralleri arasına dolanmış bir şekilde, ağlayarak ve kollarından yakınarak bu işi yapmaya çalışıyordu. Matkap çalıştırıldığında tüm apartmanı uyandıracak şekilde bağırıyordu. Annem acı ve nefretle karışık bir çeşit kendini feda etme ve herkesi mağdur etme hisleriyle bu salaklığında birkaç ay boyunca ısrar etti ve bu süre

içinde tek bir yay bile üretemedi. Saçları kızgın demir tozu kokuyordu, elleri yara bereydi fakat her gece, hiç kimsenin sözünü dinlemeden, kızarmış gözleri sabit bir şekilde bakarak kör bir delilikle, işkencesine dönüyordu ve ben kollarından tutup mantıklı bir şekilde onunla konuşmaya çalıştığımda aklını kaybetmiş gibi çırpınıp bağırıyordu: "Rahat bırak beni! Sen işime karışma sümüklü! Rahat bırak beni!" Onun babamı cezalandırma anlayışı buydu.

Ağır bir kış geçirmiştik, Ştefan cel Mare yolu boyunca sıralanan kahverengi kar yığınları, bir insanın boyunu fazlasıyla geçiyorlardı. Art arda sıralanmış kar araçları, kaldırımın yanında donakalmışlardı, gocuklar içindeki kafalarında Rus kalpakları olan şoförleri ise, daire şeklinde oturmuş, rakı içiyorlardı. Sabahleyin pencereler yukarıya kadar donmuşlardı: alt taraftaki kabarık buz çiçekler tamamen mattı ve Art Nouveau ritimleriyle kıvrılıyorlardı, üst kenara bir avuç mesafede ise, buz tepecikler şeffaflaşıyorlardı, ıslak ve dalgalıydılar ve yatağımın sandığı üzerine çıkarak, ayakta, karlar altındaki şehri seyretmek hoşuma gidiyordu. O zaman hava süt gibiydi ve sis o kadar yoğundu ki hızlı kar taneleri ancak fark edilebiliyorlardı. Çatıları kar altında kalmış ve bacalarından dumanlar yükselen Bükreş, bir çocuğun çizdiği bir resimdeki gibi görünüyordu. Kar araçlarına ve dökülen tuza rağmen tüm sokaklar hemen, akşam çökene kadar sütlü kahve su birikintileri içinde kirlenen bembeyaz kar katmanlarla kaplanıyorlardı. Akşam da erken çöküyordu, yoldaki lambalar yanıp, kar dolu gökyüzü gece boyunca öyle kalacağı kırmızıya kararğı vakitte, öğleden sonrası saat dörtte. O zamanlar, neonların ışığı altında karın öfkeli bir şekilde yağışını seyrederek ve arabalarla tramvayları sayarak kaç gecemi pencerenin önünde geçirmiştim... Bir keresinde, hangisi olduğunu söyleyemediğim bir kışta (Çocukluğumda mı? Rüyada mı? Başka bir hayatta mı?) aklımda, açıklığa kavuşması yönünde hiçbir ümit olmadan arada bir gelip gitmesi için yalnızca küçük bir parçası –hayali-

min sancılı moru... karlı bir tepe... eski bir pencere...– kalmış olan belirsiz ve büyüleyici bir şey gerçekleşmişti. Aklımda başka hiçbir şey kalmamıştı fakat bu hiçbir şey içinde tarif edilemez bir insan ve haller karmaşası, bir çeşit kehanet, bir hale, büzüşük kalpli bir mutluluk vardı...

Ve ilkbaharda, nisanın geç bir vaktinde, geceleyin, aleve kadar yükselen o korkunç, korkunç gürültülü ilk "rüyayı" gördüm. Uyuyan bedenimden zafer kazanmış bir taç gibi açılan uyanık veya ultra-uyanık aklımın şeffaf altın havasında bir spiral görünmüştü. Yan yana dizilmiş tane spirallerden oluşan uzun ve narin bir yay, tane spiralleri ile uzunlamasına bir eksenin etrafında dönüyordu ve devasa uzunlukta daha kalın bir tüp oluşturuyordu. Bu yeni yay da yan yana tane spirallerle dönerek yüzlerce kat daha büyük olan yenisini oluşturuyorlardı ve bu tüp da bir eksenin etrafında dönerek sıkı bir şekilde birbirine yakın olan esnek daireler oluşturuyordu. Bu yeni tüpten başkası oluşuyordu ve bundan başkası, sonsuza kadar aşağıya ve yukarıya doğru böyle devam ediyordu ve bu yüzden her spiral tanesinden, hiçbir kısıtlama olmadan varlığın bir düzeyinden başkasına inip çıkabiliyordun, spirali aynı zamanda her tane spirali ile birlikte kavrayabiliyordun, aynı zamanda evrenin hükümdarı ve hiçbir şeyin hiçbir şeyi olabiliyordun... Üçüncü ve dördüncü düzeyden yukarı doğru başlayan gofrajlı tüplerin görkemi ancak hayal edilebilirdi, diğerleri ise katlanarak o kadar çok büyüyorlardı ki parçalanmaya ve deliliğe açılarak tüm akılların kristal kasasını kırıyorlardı. Yine de altın ve boşluk gürültüsü her yeni düzeyde artarken, spirallerle gürültü bir olup, yüzüm, Tanrı'nın üflemesi karşısında bir avuç toz gibi dağılana kadar onları da takip ettim. O an salt mutluluk ve işkenceden kömürleşmiş bir şekilde, onlara birtakım bıçakların sert bıçakları gibi dokunabilmeme rağmen hatırlayamadığım cümleler haykırdım. Benim olduğum uzaysal olmayan boşluk hacmi ve ışık karanlığı bir süre sonra, devamlılığı olmadan bir asimetri kazandılar ve derin su balıklarının biyoe-

lektrik kuyruklarıyla ebedi karanlığı ve soğuğu süpürdükleri gibi ben de bir Varlığın yakınlaştığını hissettim. Kozmoslardan oluşan bir varlıktı. Ve her bir kozmosun, hayatı olan dünyaları vardı. Ve her birinin bir insan kalabalığı vardı. Ve onların maddesi ateşti. Düşünme güçleri ise Süpernovalar gibi parlıyordu. O varlığa karşı kelimeler haykırıyordum o da bana cevap veriyordu.

Rüyamın ortası, kapısı, vulvası, tanımlanamaz artık. Bulutlar içinde havaya kalkmış bir şekilde dairemizin o kadar bilindik odalarını dolaştığım başka bir rüyada uyandım. Sabah beş, güneş kırmızı bir bilye gibi Dâmboviţa değirmeni üstünde, annem ve babam terlemiş bir şekilde kırışık battaniyelerinin içinde uyuyorlar, annem için bir sevgi dalgasına kapılmam, bir mumya gibi çarşafın içine tamamen sarılı bedenine yaklaşmam, sonrasında otomatik olarak, hiçbir şey düşünmeden sokak tarafındaki odamda yatağa dönmem... Ve kafam son derece karışık bir şekilde uyanmam, banyoya gitmem, küçük absürt jestler, ele geçirilmiş bir hayvan gibi bütün bedenimle titremem... Her şey, neredeyse aynı olarak, onlarca kez bugüne kadar (evet, geç bir vakte kadar) on dört sene boyunca tekrarlanacaktı. Ve ondan sonra her defasında, bazen birer hafta bile, yazgımın içime nüfuz eden hissine tamamen dalarak, her şeyi olduğu gibi bıraktım. Bir şeye doğru çağırılıyordum, işaretler görüyordum, tesadüfler çoğalıyordu, aklımda kaçınılmaz ve garip görüntüler kendilerini gösteriyorlardı fakat anlamanın ön odasında tutulmaya devam ediyordum. Eğer yazgımda işkence varsa ebedi işkenceyi tercih ederdim. Geçmişim, anahtarı temsil ediyordu, bulanık işaretler onu okunabilir gibi gösteriyorlardı, muazzam okumaya bir şekilde başlamam gerekiyordu fakat anlamamı birden aydınlatacak hiçbir yıldız, kendini göstermiyordu. Hayatımın dizilerinin (sesler ve dokunuşlar, bulutlar ve şehirler, gülmeler ve solucanlarla dolu toprak) yatay veya dikey, soldan sağa veya sağdan sola doğru okunup okunmadıklarını veya çocukluğumun *boustrophe-*

don'unda[4] ileri ve geri yürümem gerekip gerekmediğini, resimlerden oluşan veya fonetik bir yazı olup olmadığını, bir yazı olup olmadığını bilmiyordum. Resimler ve aydınlanmalar, çiçek saplı, labirentli vinyetler ve frizler, deri sayfaları olan eski kitabı süslüyorlardı. Her bir sayfanın filigranında, tek bir nabızda çarpan, paragrafları sulandıran mavi ve kırmızı damarcıklardan oluşan bir dokuma görüyordun. Ağaç gibi dallanan sinirler, her bir harfi bir diş gibi hassas yapıyorlardı. Lenfin içindeki antikorlar yanlışlara saldırıyorlardı. Çünkü parşömen bir şehidin daha yeni sıyrılmış derisi gibi canlıydı ve mürekkep ile kan içinde yüzüyordu. Fakat benim derimde yazılı veya orada, göğsümün meme uçları arasına dövme yaptırılmış şey, benim için şimdilik tamamen belirsizdi. İyi bir görüşün okumayı bilmeyen birinin işine yaramadığı gibi, düşünme ile kafa yormalarım hiçbir şeye yaramıyorlardı. Haftalar süren çaresiz dalgınlıklarımdan sonra, arayıştan vazgeçip günlük mutsuz hayatıma dönüyordum.

4. Bir satırın sağdan sola ve soldan sağa yazıldığı eski bir yazı şekli. (ç.n.)

Kardeş Armando sönük bir şekilde parlayan kuvars çiçeklerle dolu yeraltı koridorda "QUILIBREX!" diye seslendi ve lastikten yapılmış anti kimyasal bir kostüme tamamen sarılı ve suratında bir gaz maskesi olan gardiyan, her birimizin avucuna beyaz karton bir kutudan, birtakım çok pahalı şekerler gibi çıkardığı, uçları keskin, kalın ve sıcak cam birer silindir tutturduktan sonra geçmemize izin verdi. Kendi ampulümü pantolonumun cebine soktum ve uzun bir süre aklımdan çıktı. Gittikçe daha engebeli olan yoldan, zift gibi karanlık göllerden geçerek, etlerinin içinden damarlarının dallanma şekli görünen ve pigmentlerini kaybetmiş hücreleri olan yarasaların uçuşlarından sakınarak durmadan inerken, arkada kalbini

durduran bir güzellikte karst şekiller bırakarak, tavandan omuzlarımıza inen komik derecede uzun antenli kabuklular tarafından ısırılarak ilerlerken, göz ucuyla abislerin tefsirci rahiplerine bakıyordum: önümüzde, her zamanki gibi yolumuzu metal bir meşaleyle aydınlatan papaz yürüyordu. Müttefiki Albino'yu yalnızca boynumu çevirip arkaya doğru baktığımda görebiliyordum ve bu, yasak ya da yerinde olmayan bir şey gibi duruyordu çünkü Monsieur Monsú bakışlarıma her denk geldiğinde öfkeli bir şekilde bana önüme bakmam için bir işaret yapıyordu. Ya da belki yalnızca bataklığın zemininde gittikçe sıklaşan çatlaklara dikkat etmemi söylüyordu: dipleri görünmeyen fakat yeşilimsi bir ışık saçan kuyular. Albino, şimdi ölü olan ve yüzünde, gölgesini sütten bir gezegen üzerinde bırakan miniskül bir uydu gibi yüzen ahududu tanesiyle birlikte, grubun en gerisindeydi. Mağara biliminin bir ilahıymış gibi, binlerce şeffaf kabuklu, sürekli hareket eden antenlerinin milyonlarca ışınıyla etrafını sararak, kafasının ve omuzlarının üstünde kaynıyorlardı. Gündüzün ışığında yılanlarınki gibi sönük olan gözleri şimdi bir heykelinkine benzer şekilde, iris ve gözbebekleri olmayan, yalnızca hafif bombeli iki ovaldi. Bu ikisinin arasında biz yürüyorduk, Zenciler, daha da köle, daha da çaresiz, daha da boyun eğmiş, neslimizdeki herkesten daha da büyülenmiş bir şekilde. Hamitikler, Cushiticler, Etiyopyalılar. Zombiler. Zincirlenmiş, işkence çektirilerek, güve kanatları gibi beyaz eller tarafından kamçılanmış. Fildişi Sahili'ni, pisliğin kalyonlarında terk ederek. On beş krallığın taş ocaklarını, genelevleri ve ortak çukurları doldurarak. Ve her şeye rağmen bir kendimiz kral olarak, kemiklerden daha beyaz olan dişlerimizin hükümdarı olarak, pigmentlerimizin konfederasyonuna, bacaklarımızın arasındaki toteme hükmederek... Fakat ruhların garip taş ocaklarında hiç kimsenin hükümdarı değildik artık. Melanie, duvarlara sürtünüp mineral taşların narin saçaklarını koparan bütün suaygırı sağrısı hacminden bir tilki koltukaltının kokusu ile terliyordu. Fantastik makyajı,

meşalelerin akvaryum ışığı altında daha da canlanan Cecilia'yı elinden tutmuş, sürüklüyordu: gözkapaklarındaki altın takımyıldızlar bir planetaryumdaki gibi duvarlara ve tavana yansıyordu. "Bak, kozmosla çevriliyiz!" diye fısıldadı bana gülümseyerek, piskoposluk tacının ince borularının, stereotatik bir kararlılıkla beynine girmeleri üzere deldikleri kulağın arkasından iki tane kan çizgisinin nasıl aktığına bakarak yakından takip ettiğim kardeş Armando. Kan, papaz kıyafetlerinin yakasını kirletmişti bile ve bir nakış ipi gibi orada altın iplerle karışarak melekler ve kasımpatılar çiziyorlardı.

Yol iniyordu ve başka türlü olamazdı bile çünkü alanın lifleri, kendileri, çirkin, ağır bir çile sonucu şekillerini kaybetmiş gibi aşağıya doğru koşuyorlardı. Zarlarının kabuğu altında parlayan binlerce anatomik detayları olan şeffaf böcekler, gittikçe büyüyor ve daha saldırgan oluyorlardı. Örümcekler, bacaklarının garip bir hareketiyle bize doğru salyalarını sıçratıyor ve bizi kurumuş yarasa, aksolotl[1] ve çocuk iskeletlerinin göründüğü parlak ağ makaralarına çekmeye çalışıyorlardı. Duvarlarda mozaikler çizen mineraller sürekli renklerini değiştiriyorlar gibi duruyorlardı ve gözlerimizin önünde, mermer, pirit, porfir ve kaya kristallerinin beklenmedik karışımlarından doğan garip ikonalar beliriyordu. Vasilica, bir duvarda Aziz George'yi onu bildiğimiz gibi uzun saçlı ve yakut rengindeki peleriniyle gördüm; fakat şimdi atından düşmüştü ve bakışlarında sarı bir korkuyla sağ eliyle bir kendini savunma hareketi yapıyordu ve safra kesesi gibi yeşil ejderha, mızrağını ona saplayıp zafer kazanmış bir şekilde burun deliklerinden ateş saçıp kanatlarını dünyanın üzerine açmıştı. Ve zirkonyum çivilerle çarmıha gerilmiş bir kadın gördüm ve siyahlar içindeki üç erkek, haçın ayaklarında ağlayıp bakır gibi kırmızı saçlarının son lülelerini öpüyorlardı. Ve eteklerinde, iki parmağıyla kutsayan, çıplak ve tombul küçük bir kız çocuğunu tutan, muhteşem ela gözleri

1. Doğru. (ç.n.)

olan bir adam da gördüm. Bütün bu hayaletler ipek bir giysinin suları gibi birbirinin içinde eriyorlardı...

Gecenin iç organlarında, buzulların tatlı aynası üzerinde ayaklarımızı şıpırdatarak, fiiller kadar büyük dikitleri çıkarak, buzul yarıkları üzerinden atılmış sicim köprülerin üstünde sallanarak yüzyıllarca yürüdükten sonra kendimizi etin içinden ilerlerken bulduk. Aşamalı olarak, çekingen bir şekilde, birçok geri çekilmeler ve ani öne sıçramalar sonucu, tünelin duvarlarının, şimdi devasa bir damarın içinden yürüyormuş hissini vererek ne zaman ısındığını, yumuşadığını ve çarpmaya başladığını anlayamamıştık. Ayaklarımızın altındaki doku gittikçe daha esnek bir hal alıyordu; kalın, hiyalin duvarın içinde ise mor çekirdekli sayısızca küçük hücre görünüyordu. Şeffaf böcekler kalmışlardı fakat artık saldırmıyorlardı: karınları zevkten çarparak duvara yapışık duruyorlardı. Uzun ve sert hortumlarını mağaranın epiteliyumuna sokmuşlardı ve oradan siyah bir kan emiyorlardı. Kanın mideye kadar takip ettiği yol ise renksiz bedenler içinden hafifçe görünüyordu. Bir türlü bitmeyen sakin inişimizde yüzlercesini ayaklarımızın altında çiğniyorduk. Zamanla, et boru lümenini o kadar daralttı ki, zorlukla ilerleyebiliyorduk. Önümüzdeki duvarlar birbirlerine yapışıyorlardı, boşluk sanala dönüşüyordu ve kardeş Armando sedef bir sümüğün altında gizlenen sıcak kasları elleriyle iki yana açarak bize yol yapıyordu. Sümüklü böceklerin bacakları gibi sulu, büzüşük ve belirsiz bir parfüm sürmüş kadın etinden dalgalar içinde yüzüyor gibiydik. Ve beklenmedik bir anda, nihai bir hareketin sonunda Işık çıktı.

Cedric'i bir korku sardı ve bir an için sustu. Gecenin yarısıydı ve küçük ve donmuş kış yıldızları Tântava'nın üzerine iğneler gibi iniyorlardı. Fakat kafesli küçük pencerelerden, yaşlıların evine, gecenin kristal havasının bir ışık çizgisi bile girmiyordu. İki kız kardeş, hikâyeyi, rakı bardakları içine aynen nineleri gibi mahvedici Çingene tohumunu serpip, sonucu (zehirli bu ilacın kim bilir hangi kimyasal mutasyonu ile)

deli gibi birleşme isteği değil de, kurgu imiş gibi, ellerini ağızlarına götürmüş ve gözbebekleri genişlemiş bir şekilde dinlemişlerdi. Kirişin altına, kurutulmuş fesleğen buketi yanına eğri bir şekilde yerleştirilmiş ayna, düzensiz sularında, bir adım ötesindeki ışığın, toprak gibi kahverengi görünmesine yol açacak kadar loş aydınlatan, uçlu ışınlarla ve gökkuşağıyla çevrili duvardaki lambayı ikiye katlıyordu. Ayna bir tek koyun ve kutsallık kokusunu ikiye katlayamıyordu. Koku, bir başka ışık gibi kazıklar üzerinde duran yatağın üzerindeki yün battaniyelerden, üç ayaklı sandalyelerden, üzerinde bulamaç kırıntıları kalmış yuvarlak küçük masadan, duvarlardaki ezilmiş cam çerçeveleri içindeki sarı resimlerden çıkıyordu. Maria duvarlardaki peşkirlere düşüncelere dalmış bir şekilde bakıyordu: bazılarını savaştan önce kendisi dikmişti. Altlarında, kobalt mavisi ve koyu kırmızılar içine taş baskıyla yapılmış zavallı kâğıt ikonalar, şimdi, güç dolu mandalalar haline dönüşmüşlerdi. Rakı bardaklarını tekrardan tokuşturdular, birkaç ceviz daha kırdılar... Yıllar sonra küçük Mircea da ilk odada bulunan merdivenden çatının siyah kirişlerine ve aralarından biri çıngırdayan cevizlerle dolu çatının garip bölmelerine yakından bakmak için çatı katına çıkacaktı. Işıklıktan gündüz ışığının yan bir sütunu iniyordu, geri kalan her şey ise zift gibiydi. Bir kenarda, destekleyici birtakım kirişler arasında, ortasında her zaman karnının tersinde kırmızı haçını taşıyan donakalmış tombul böceği bulunan büyük bir örümcek tekeri parlıyordu. Çocuk, mısır taneleriyle onu bombalıyordu fakat çirkin hayvan, etrafını çevreleyen ağda sayısı gittikçe artan delikleri fark etmiyormuş gibi yaparak, yerinden hareket etmeyi hiç uygun görmüyordu. Mısır tanelerinden biri yalnızca ona değdiği zaman bacaklarını azıcık kıpırdatıyordu, fakat bir saniye sonra, şişman karnının küresini hareket ettirmek acayip derecede zor bir şeymiş gibi tekrardan donakalıyordu. Örümceğin umursamazlığı ve gücü, cüssesine uymuyor gibiydi, bir öküzün, bir su aygırının umursamazlığı ve gücü gibiydiler. Mircea bir sopayla

onu kızdırdığı zaman, hayvan savaşıyordu ve son ana kadar kaçmıyordu, son anda ise ipten ipe kayıyor ve zeminde o kadar hızlı koşuyordu ki çocuk korkuyor, elindeki sopayı düşürüyordu ve çatı katının açık kepengini zorlukla buluyordu. Hiç şüphesiz ki örümcek onu arkasından yakalayacaktı, pantolonunun paçasından girecekti, gömleğinin altından sırtına tırmanacaktı ve ensesine zehirli köpek dişlerini sokacaktı. İkinci gün dikkatli ve rengi solmuş bir şekilde tekrardan merdivenden çıktığında çocuk rahatlayacaktı, canavar kim bilir hangi delikten yüzüne sıçramak için pusuya yatmamıştı: Parçalanmış tekerini onarmıştı ve etrafa soğuk ve güç yayarak, karnı doymuş bir şekilde bir rulman bilyesi gibi ağır bir şekilde tekrardan ortasında duruyordu...

Kırılmış sert kabukların ortasından, meydana ceviz içleri çıkıyordu. İki kız kardeş onları tuza banarak sessizliğin içinde çatırdatıyorlardı ve sonrasında avuçlarında ikişer ikişer başkalarını kırıyorlardı. Cedric cevizlerden birinin içinde kim bilir hangi hayvanın titreyen küçük pembe beyninin buldu. Kılcal damarlarla dokunmuş sert zarını çıkardı ve zevkle ağız damağında ezdi. Gecenin yarısı geçmişti ve sobanın içinde yalnızca köz kalmıştı.

"Kardeş Armando'nun arkasından hepimiz devasa salonun içine girdik. Devasa? Salon? Fakat ufku, bizim dünyamızınki gibi uzak olan bir dünyaydı. Kubbesi –çünkü apeksi bizim girişimize onlarca kilometre uzaklıkta ve gök kubbemizin yüksekliği gibi tahmin edilmesi zor olan bir yükseklikte bulunan bir yarımküre gibi duruyordu– tam da yerden başlıyordu ve nişleri, Arnavut bacaları, kitabeleri olmayan kusursuz pürüzsüzlükte sarı bir kaolinden oluşuyor gibi duruyordu. Hesaplanamaz yarımkürenin altındaki ışık, ortasından geliyordu: kubbenin ortasından zeminin ortasına kadar inen saf, sıvı, alevden bir sütundu. Kaynağı o kadar uzaktı ki, zemini, yüzlerimizi renklendiren ve bizi karışık duygularla sarhoş eden en zarif mor, yavru ağzı, körpe yeşil ve turuncu renkleri ile parla-

yan gökkuşağı renklerinden oluşan, tamamen kusursuz çizilmiş bir çember şeklinde göz kamaştırıcı, pürüzsüz bir aynadan oluşuyor olmasaydı, kuvars ateş, hiçbir zaman salonu doldurduğu gibi dolduramazdı. Ayak tabanlarımızın altında hafif, kristalin, masif camdan yapılmış karo taşlarının çıkardıkları sese benzeyen bir ses çıkaran, ılık bir buz gibi tatlı yüzeyli ilahi disk, milyarlarca eş merkezli, elle dokunulamaz hendek ve çizgilerle doluydu, ortasından kenarlarına kadar ise, refleks sönük simetrik üçgenler açılıyordu. Daha sonraları anlamış olduğum gibi, bir tane değil de bütün dünyanın üzerinde dağılmış milyarlarca girişi olan Bilenlerin gizli salonu bu şekildeydi. Yalnızca herhangi bir mağara veya herhangi bir kapı değil de -salakça bir deponun veya bir yeraltı mezarının giriş kapısı bile- herhangi bir yılan deliği, bir kadının bacakları arasındaki her hangi bir vulva veya herhangi bir fotoğraf makinesinin lensi bir Girişi temsil ediyor olabilirdi. Herhangi bir kitap, herhangi bir tablo, herhangi bir düşünce bir giriş olabilirdi. Çünkü dünyamızın merkezinin merkezinde, epifiz övülünün içinde, çiçeğin merkezinde, gözün kalbinde ve kalbin gözünde, ateşin ateşin ateşin ateşinin ateşinde bulunuyorduk... Hayatlarımızın merkezindeki ışık sarnıcı için üç ismi temsil eden gerçeğe, iyiliğe ve güzelliğe, bedenimizi beyin ve cinsiyet arasında yararak göz kamaştırıcı, göz kamaştırıcı tek bir güneş içinde birleştiren o şimşeğe çok yakındık (sanki bedensiz bir şekilde, birbirinin üstüne çıkmış ezik bedenlerden oluşan dikey bir bataklık, kendisi hayat olmadan, hayatın mistik alanını meydana getiren yumuşak ve sulu bir makine, aşkla hiçbir bağlantısı olmadan aşkın şehveti, tam tersi olmasına rağmen düşünmenin büyüklüğü olan bedenlerimizi ancak o zaman keşfetmişiz gibi kendi üzerimizdeydik)...

Merkeze doğru ilerleyerek hayatımızdan yıllar kaybettik ve bu süre içerisinde hiç yemedik, içmedik ve uyumadık yalnızca arada bir, kulağımızı ona yapıştırarak ve milyarlarca sesin korosunu dinleyerek zeminin sıcak aynası üzerine uzandık.

Avuçlarımızı gözlerimizin iki yanına yerleştirip aynanın derinliklerine baktığımızda kollarını bize doğru uzatan ve işkence veya zevk içinde haykıran tamamen çıplak erkeklerden ve kadınlardan oluşan halklar görüyorduk. Acaba batmış bir dünyanın melekleri miydiler? Bazen komple kıvırcık saçları kalçaların altına inen bir kızın bakışlarını yakalıyordum. O zaman kız kendini yavaşça yere bırakıyordu –o adaların pütürlü toprağı– şakağı ile göğüslerini toprağa yapıştırıyordu ve ortasındaki narı değerli bir taş gibi parlayan sağrısını tatlı bir lordoz içinde kaldırıyordu. Fakat tam da kürek kemikleri arasındaki irin salgılayan o kabuk niye vardı? Tüm o halklar hastaydı ve sakattılar. Her birinin başka bir utandırıcı kusuru vardı, yüz binlerce hastalık, sekellerini, acıklı fakat aynı zamanda büyüleyici bir şekilde altımızda sergiliyorlardı. Çünkü Yunan yüzü, boynunun tendonları Adem'in elmasını ezecek kadar yukarıya doğru çevrilmiş o genç erkeği, tam da sol koltukaltında çıkmış olan o zehirli antraks, eşleri arasından çıkarmamış olsaydı, ona gerçekten varlık vermemiş olsaydı, söz konusu genç şeklini, içinde eriyerek çok iyi doldurmuş, ona çok iyi uymuş olurdu. Tümü, onlara ad, özellikler ve hatta belki de can veren o yaralar aracılığıyla yaşıyorlardı. Tavşan dudaklar, parmaklar arasındaki zarlar, sirozdan şişmiş karınlar, karpuzlar kadar kasık fıtıklar, cüzzam ve uyuz, aksi takdirde can sıkıcı mükemmeliyetin mührünü taşıyor olacak pembe bedenlere asillik katıyorlardı. Sürekli gözlerimizi arayan yüzlerine yeşil, cam gibi bir gölge düşüren, yarı değerli bir taş gibi zeminin içinden onlara, saatlerce bakıyorduk. Sonrasında ise küçük alayımız, her defasında aynı düzende, uzaklardaki sıvı alevi bakışlarıyla tarayarak ve aralarına gökkuşağı taneleri konan kirpiklerini kısarak tekrardan harekete geçiyordu. Ve sıvı akit zeminin altında ne kadar da devasa bir manzara görünüyordu! Nasıl da batmış bir kıta! Binlerce, zirveleri sislerle sarılı mavi dağlar, Amazon'dan daha geniş nehirler, görülmemiş bir bitki örtüsü, insan gözlü yusufçukların otladığı kırlar... Sonsuz

olmalarına rağmen her bir yaprağı ve her bir yaprağın damarları bir minyatür ressamının hassasiyetiyle çizilmiş ormanlarda kaynayan Ortaçağ'da yazılan ve hayvanlara ait hikâyeler içeren kitaplardaki hayvanlar... Ortalarında mercan geçitlerle ulaşılan adalar bulunan göller... Biz ise altın ve yakut rengi bulutların üzerinden, bizimle oluşumumuz arasındaki şeffaf doluyu eritecek, dünyanın trajik gidişatına müdahale edecek kapasitede olmayan işe yaramaz bir Tanrı'nın adımlarıyla geçiyorduk...

Çok büyük zaman dilimleri (on yıllar? yüz yıllar? anlar?) arasında, alev sütun, eğik bir şekilde bir şimşek gibi çakıyordu, zeminin bazı yerlerine değip sonrasında diskin siyah merkezine dönüyordu. O zaman, ortaya, çapları metal çizgiler düz görünecek kadar büyük olan sirküler hendeklerden, bir tuvalin üzerindeki karışık yansımalara benzer nesneler ve canlılar çıkıyorlardı. Gerçek miydiler? Basit birer hayalet miydiler? Bunu hiçbir zaman öğrenmeyecektim çünkü onlara yalnızca bakışlarımla dokunmaya cesaret ettim. Bu şekilde, ışının bir nanosaniye kadar parlamasından, yalın ön cephelerini iç kulağınkine benzeyen yarı sirküler hendekler içinde yansıtan dört bin Flaman eviyle birlikte Amsterdam şehri ortaya çıkmıştı. Ve bombardımanın yerle bir ettiği evin eşiğinde başını avuçlarının arasına alarak ağlayan ve yanında sarımsak kokan sepeti duran Badislav Dumitru çıktı. Ve göğsündeki cam kutunun içinde Hristiyanlık için şehit olmuş şehidin dişini taşıyan, özel bayramlık kıyafetlerini giymiş Bârzava Irmağı kenarındaki köyün papazı çıktı. Ve Herman'ın, Anca'nın kusursuz bir küre şeklindeki kafatasına dövmeyi yaparken kullandığı garip aletlerden biri. Ve iliak kemiklerden oluşan devasa duvar ve Victor, karanlıklar içindeki gizemli erkek kardeş, büyük ve gerekli ve imkânsız Victor. Ve kucağında beyaz panter yavrusunu tutan kısa boylu kadın. Ve birinci bloğun iç bahçesindeki kuyudan çıkrıklarla yükselen Deli Dan. Ve Devlet Sirki'nin parlak pencereli tozlu mavi mantarı. Ve hadım edilmiş

Efraim'in faytonu ve birden canlanıp Bükreş'in beş yüz heykeli ortasında onları başkaldırmaya cesaretlendirerek nutuk çeken Lenin'in heykeli ve Maria'nın Costel'i Govora'da gördüğü gün bakmaya zamanı olmadığı bulutlu bir yapı (nimbus?) ve Uranüs'teki odacığında çılgın, sonu olmayan bir kitap yazan Mircea (hangi Mircea?) ve cehennemin dibinde, alevlerin ortasında çıplak bir şekilde bağıran Fulcanelli ve New Orleans ve Antarktika'nın buzulları ve metafizik bir ipe dizilmiş evrenin boncukları ve oransal kırılmalar ve şehitleri ve mezarları ile ulusal tarih ve onun bilgisi ve müsaadesi olmadan Costel'in gözlerinden bakan XIX. yüzyılın Polonyalı şairi Witold Csartarowsky ve biz, Monsieur Monsú, kardeş Armando, ben, Cecilia ve Melanie, ve sen, Vasilica ve özellikle de sen Maria (yüzlerce durumda); ve bu ceviz ve bu küçük sandalye ve bu cam lamba ve Tântava ve herkes ve her şey... Öyle ki belli bir süre sonra kendimizi artık hiç yalnız hissetmiyorduk: hepimiz, evrenle bir olmuş bir şekilde, bize izin verildiği kadar onu algılayarak ve yaşayarak oradaydık. Ve o zaman hepimizin Bilenler olduğumuzu, zamanın ve uzayın tümünde ve bütün varlığımızda masumiyet için yer olmadığını, hepimizin henüz neyi bildiğimizi bilmeden bildiğimizi biliyor olduğumuzu anladım. Yeryüzündeki tek bilmeyenin, onun tek bir hareketinin şeffaf evreni matlaştırması için, değişen ve büyülü sanalı, kutup ışıkları gibi gerçeğe ve gerçekliğe değiştirmesi için doğacak olduğunu anladım. Ortasına doğru ilerlerken, disk dünyaya dönüşüyordu."

Kısa zamanda, küçük alay, o kadar duvar, fıçı, halat, başka bir dünyaların ve yüzyılların milletleri, şenlik canavarları, (gondola ile geçtikleri) pis kokan lagünlar, her adımda karşılarına çıkan heykeller –Hitler ve Kafka ve Lombroso ve Puşkin– trol tekneli ve balinalı deniz kolları arasından zorlukla yürüyecek yer buluyordu... Zift sürülmüş üç tane ahşap çarmıha, zengin oryantal kıyafetleri içindeki Gaspar, Melchior ve Balthazar'ın olduklarını anladıkları üç tane kişinin gerilmiş olduğu

Căpăţânii tepesinin yanından geçerken hiç şaşırmadılar. Marconi'nin komik aparatı karşısında dalgalar aracılığıyla gelen ilk mesajı aldığında da şaşırmadılar: *from quiqui quinet to a michemiche chellet and from a jambebatist to a brulo brulo*[2]... Ve bu yüzden ülkeleri ve denizleri, yüzyılları ve küreleri geçerek en sonunda merkezin merkezine, gizemin gizemine, göbeğe vardılar. İlerisinde boşluğun başladığı keskin kenarın üzerinde bulunuyorlardı. Diskin ortasındaki siyah deliğin çapı yaklaşık birkaç yüz metreydi. Ne düşünebildiğin ne de bakabildiğin dikey ateş ırmak, delikle birlikte yüce ve kutsal bir mandala –yin ve yang, madde ve ruh, yataylık ve dikeylik, kadın ve erkek, titreyen ebedi bir birleşme içinde olan vulva ve penis, başlangıcı ve sonu olmayan ateş– oluşturarak direk onun içinden iniyordu... Eritilen inci uğultusuna benzeyen sıvı sütunun uğultusu, birtakım büyük sularınki gibiydi. Bedenlerinin yarısı aydınlatılmış, yarısı o dünyanın ışığı altında yanmış bir şekilde orada durdular. İnsanlık, bütün insanlık onların arkasında akmıştı ve onlarca kilometrenin üstünde yayılan bedenlerden oluşan bir amfi tiyatro gibi etraflarını çevrelemişti. Ve garipti çünkü bir yaşlının, çocuğun, dilencinin, kralın veya kardinalin yüzü, her ne kadar uzakta olup da görme alanının kenarında başka binlerce yüzle kil rengi bir çizgi içinde erise de kusursuz bir şekilde çizilmişti ve onu daha gerçekten algılamadan tanıyabilirdin. Herkes kendini, her şeyden önce onlara bakan gözlere yarım metrelik mesafedelermiş gibi, görüyordu. Mesela Cedric, *swamp*'ın katakomplarına tümü gelmiş The Crest semtindeki komşularını tanımıştı. Hepsi aralarında konuşuyorlardı ve sesleri gündüzsefası sapları gibi devasa bir ağacın köklerinde birbirleriyle birleşiyorlardı, altın ve rüzgâr şelalesinin büyük sesi. Yalnızca bir simanın üzerine konsantre olduğunda, fahişe veya rahip her ne kadar uzakta olsa da ses direk kulağında veya deliliğin imalı sesleri gibi, beyninin duyusal alanında doğuyormuş gibi, o an sesini de duyabiliyordun.

2. Finnegans Wake de Joyce'den bir alıntı. (ç.n.)

Kardeş Armando bütün sesler sakinleşene kadar bekledi. Sesler sustular. Alevden oluşan meşe ağacı monoton akıntısı içinde inleyip titriyordu; fakat kısa zamanda onun haykırışı sessizliğin bir tanımı oldu ve artık hiç kimsenin algılayamadığı o, aniden kesilseydi, o zaman gerçek sessizlik, herkesin kulak zarından kan akıtırdı. Ve o yüzden hükümdar, diskin ustura kenarına seyrek adımlarla yakınlaştığında, topuklarının tatlı alan üzerindeki Chopin dokunuşu gibi zarif tıkırtısını algılayabildiler. Tüm dinlerinin papazı, yüzü yakut rengindeki akıntıya dönük bir şekilde tam da hiçbir şeyin kenarında durdu. Kollarını kaldırdı. Papaz kıyafetlerinin kolları, son derece zayıf kollarını açığa çıkararak omuzlarında kalın büklümler oluşturdular. O an onlarca metre genişlikteki ışık saçan sütun, şevkini söndürdü ve şimdi, kubbenin apeksinden, çok iyi bir şekilde hem doğurucu sperme hem de erimiş bir beyine fakat en çok da Bizans tanrılarının halelerini süsleyen eski ve hasta incilere benzediği için aynı zamanda müstehcen ve kutsal olan, sedef renginde bir sıvı akıyordu. O zaman muhteşem kubbenin altındaki hava, sıcak ve yarı saydam bir kahverengiye doğru soldu ve en başta kaolin sarısı olan duvarlar, ince bir deriden oluşuyorlarmış gibi çarpmaya başladılar ve şeffaf bir etin hiyalin arka planında kırmızı ve mavi kılcal damarlardan oluşan belirsiz bir mozaiğinin rengini aldılar. Bazıları etrafa baktıklarında, kendilerini, tepegöz bir varlığın karnındaymış gibi hissediyorlardı ve amatör astronotların inatçılığıyla duvarların ince derileri ötesinde, kalın bağırsağın zengin bir şekilde sulandırılmış kıvrımlarıyla sirküler kasları olan idrar torbasını ayırt ediyorlardı. Başkaları kendilerini beynin bir karıncığında olduklarını zannediyorlardı ve birincilerin bağırsak olarak algıladıkları büklümlerin, aslında beyin büklümleri oldukları ve mesane olarak adlandırılan şeyin nöral hormonlar içinde yüzen epifiz olduğu hakkında yemin ediyorlardı. Ve bu loş ışık sonucu zeminin devasa diski, yansıtıcı özelliklerini tekrardan kazandığı için, şimdi üst ile altın, mutlak kimlikleri içinde,

varlığımız homojenleşip hiç kimsenin gerçekten kim olduğunu söyleyemeyecek hale gelene kadar (aynanın yüzeyinde ayakta duran mı yoksa tabanlarından çıkıp Nadir'e doğru yükselsen mi?) gerçek ve sanal parçaları karıştırarak saniyede milyarlarca kez birbirinin yerine geçtikleri bir küre içinde yüzüyorduk. Aslında ikisiydi çünkü herkesin hayatlarının bir ânında veya başka bir anında hissettikleri şey ancak şimdi görünüyordu: gerçekliğin gerçeklik dışının yalnızca özel bir durumu olduğu ve hepimizin, kendimizi her ne kadar somut hissetsek de bizi yaratan ve içine alan kim bilir hangi başka bir dünyanın yalnızca bir kuruntusu olduğumuz...

Şimdi büyük bir gizem, delici bir melankoli, mağaranın organik seması altında tek bir varlık şeklinde eriyen insanlığın tümü etçil bir çiçekten, yapışkan incilerini sabahın ilk ışıkları altında yansıtan bataklığın içinde açılan bir güneş gülünden başka bir şey değilmiş gibi, fındık rengindeki yarı gölge içinde ince çiçek saplarından sallanan birtakım cam bilyelere benzeyen etraftaki milyarlarca gözün içinde yansıyordu. Tümü işaretler ve mucizeler, zavallı dünyevi yemeklerine, kutsal protein ekleri bekliyorlardı. O gözler, sülfürlü bataklıkların üstünden rüzgâr tarafından getirilen kim bilir hangi kaybolmuş meleğe nasıl yapışırdı; zarif, düşünceli ve açgözlü bir şekilde omuzlarından, kılağı içine oyulmuş kaburgalarına, iridyum telinden sandaletlerinden dökülen altın saçlarına nasıl da dokunurdu... Dünyaların çöpüne Kutsal Kitap'ı getirmeye gelen onu, korkunç bir kucaklama içinde nasıl hareketsiz hale getirebilirdi. Sonrasında sivrisinek larvalarıyla dolu tatsız sular içinde steril bir şekilde döllenmiş rüzgârın etrafa saçtığı geride kalan kanat ve kemiklerden yüzlerini çevirmek üzere onu gözleriyle içine çekerek, aydınlık organ ardından organ, ünlü ardından ünlü onu nasıl hazmedebilirdi... Sonrasında tekrardan berrak ve masum (açlığın simgesi) hale gelmiş o gözler, yüzyıllar ve binyıllar boyunca başka bir elçi, başka bir Müjde nasıl beklerdi...

Kardeş Armando çok sayıda dinleyicisine döndü ve titreyen sütuna yansıyarak konuşmaya başladı fakat yüzü o kadar karanlıktı ki hatları, yalnızca, böceklerin delinemez maskesi üzerindeki birtakım zarif çizgi modelleri gibi görünüyorlardı. Konuştukça garip metalik piskoposluk tacı tek tek metalik taçyapraklarını açıyordu ve en sonunda, konuşmasının bitişinde başpapazın gül rengindeki beyni çelik bir çiçeğin ortasında açık ve savunmasız kalacaktı. Bir şırınga iğnesi gibi ince boru, oraya sarı, kabarcıklar oluşturan veya besleyici, belki de iki özelliği de taşıyan... bir sütün girmesini sağlayarak sol yarımküresindeki Wernike'nin bölgesini suluyordu.

"İlahlar var, Tanrı var, diyordu o. Sayısızca, grotesk ve trajik ve benekli ve acımasız din, dünyamızın bizi kat edip yaratan şeye dokunmasını sağlayan duyusal organlardır sadece. Onlar, yaklaşan ilaha dokunmamızı? onu çekmemizi? uzaklaştırmamızı? öldürmemizi? sevmemizi? sağlayan böceklerin antenlerini, tırtırların dokunaçlarını, ön hislerin açık gözlerini temsil etmektedir. Dinlerin ebedi şizofrenliğidir. Kurallar ve yasaklar içinde karışmış, vizyon ve kanlarla kirletilmiş, bilinç ve mutluluk karşısında babasının kral olmasını istemiş ve onun yerini almak için onu katleden bir cinayete benzer şekilde, başka bir bilinç ve başka bir mutluluk dile getirerek bilinç ve mutluluğa karşı çıkmaktadırlar. Dinlerin deliliği ve her şeye rağmen tek yol; çünkü aklımızın (kapılar ve çıkışlar algıladığımız organ) hayal edebildiği dünyamızdan tek çıkışı, evrenin yaşadığı tek büyük amacı temsil etmektedir. Çünkü dünyada varlığımıza karşı büyük bir komplo hazırlandı: Her şey, dokunduğumuz ve sert hissettiğimiz kalem, bir dişimizin sancısı, aynı olan günler, her sabah eşyaları aynı yerde olan aynı odada gözlerimizi açmamız, hiçbir zaman aniden yeşile dönüşmeyen güneş, her şey, her kanıta karşı, varlığın var olduğu, dünyanın gerçek olduğu, gerçek bir dünyada gerçekten yaşadığımız konusunda bizi ikna etmek istiyor. Sakin olmamız gerektiği, doğmamız, yaşamamız ve rahat ölmemiz gerektiği konusunda ikna etmek

istiyor. Fakat karşımdaki duvar nasıl da var olabiliyor? Kulağımızdaki sesler bir an için kesilsin, derin düşünceye daldığımız tek bir saf an olsun ve tüm deli propaganda yerle bir olur ve biz deliliğimizle deliliğe basarak, akıllarımızın kemiklerini çözmeye başlarız. Çünkü hepsi, hepsi, her ne kadar korkunç, orantısız, sirküler retinalarını döndürerek, bellerinde sıçan kafataslarını zıngırdatarak, insan dişleriyle taçlandırılmış, altın ve mürle tükürülmüş şekilde katatonik danslar içinde donakalmış olurlarsa olsunlar, asetilkolinesteraz ile birlikte nöronlar tarafından meydana getirilmiş hayaletler olan ilahların ve şeytanların kendileri, yamyam ağızlarla veya ağızsız olarak, sürekli aynı şeyi, aynı şeyi söylüyorlar: Sen buralı değilsin. Senin krallığın burası değil. Sen çıkıp daha önce bulunmuş olduğun ve farkında olmadan özlediğin kendi dünyanı bulmalısın. Çıkışı aramalısın, hayatının amacı bu, bulunduğun düzeydeki oyunun kuralı bu. Her şey seni hiçbir çıkışın olmadığı konusunda ikna etmek için komplo kurmuş durumda ve sen aramaya başlayana kadar gerçekten yok. Ve bir anlamda, ümit ve inançla kat ettiğin alan, arkanda katılaşıp aniden ilah taçyaprağının derisinde açılan bir gözenek gibi, sadece senin olan, sadece sana açık olan çıkış tünelini inşa ediyormuş gibi, arayışın kendisi çıkışı temsil etmektedir. Hiçbir din, hiçbir kilise seni doğrudan oraya götüremez. Dualarla oruçlar yardımcı olamaz. Kiliseler, rüyalar gibidirler: O kadar işe yaramaz seramik katmanları içindeki maden filonları inceciktir. İnanma sanatı, bir tarafa bırakma sanatıdır. Fakat ritüellerde olan her şey yüzyılların bozulması altında titreyerek bir simgeyi, bir işareti temsil etmektedir: bir mucize, bir halüsinasyon, bir felaket, ışınlardan oluşan bir üçgen içinde sakallı bir yüz; burada bulunulacak hiçbir şey yok fakat arayışına buradan başlayabilirsin. Yahudiye'nin üzerinde bombalardan oluşan bir halı gibi patlayan mucizeler. Bir an için birtakım insanların göz kürelerine gösterilen Krişna'nın milyarlarca yüzü. Turkuaz devler, Bardo Thodöl dinleyenlerin kafataslarındaki ilahlar-tanrıçalar. Ko-

anlar ve mandalalar ve Büyük Taşıt ve Küçük Taşıt ve Tabor ışığı ve iç dua. Bütün zevk teknikleri, kutsal bitkiler içindeki bütün alkaloidler ve damıtılmış olanlar (meleğin hamuru ve pudrası ve hız ve yolculuk ve çim ve Yakup'un merdiveni ve kamçı), bütün rüyalar, bütün mantralar –her şey buraya, bu salona götürüyor ve siz, hepiniz, sonsuz sayıda çok olan yollardan birinde arayışınızı gerçekleştirerek buraya ulaştınız. Belki de hepiniz varlığınızın derinliğindeki canlı alev sarnıcı içinde bir Kurtuluşu görüyorsunuz. Ve gerçek odur ki, biz burada her hangi birimizin merkezindeyiz çünkü bir kuleden iniyormuşuz ve inişimizi bütün kulelerin inşa edilmiş toprağın içine uzatıyormuşuz gibi içimize dalsak, hepimiz aynı zamanda herkesin olan ve hiç birimizin olmayan büyük ortak salonda buluşuruz. Fakat vahiy ancak şimdi başlıyor.

"Çünkü kiliseler geçmişe yolculuk yaptıran makinelerdir ve kutsallık ilk çocukluğumuzun hissetme şeklidir. Geçmiş her şeydir, gelecek hiçbir şeydir. O yüzden eziciler, o yüzden parlak akik kubbeleriyle, Merkür heykellerin yaşadığı nişleriyle bizi korkutuyorlar ve şaşırtıyorlar. Biz çok küçük olduğumuz için onlar devasalar. İnsan akarlar olarak tapınak ve bazilikalar içinde, sirküler labirentleri olan tatlı, mozaikli mezar taşlarının üstünde yürürken, ojivlerin damarlarında tavanın sonsuzluğa kadar yükselişine bakarken, gösterişli rozetler içinden filtrelenmiş o kadar ışıktan inlerken, çocuk beynimizle gözlerimizi açmış olduğumuz evi, renkleri ve ses düzeylerini algılamaya öğrendiğimiz, fantastik odayı hatırlamaktan, çocuk beynimizle tekrardan görmekten başka bir şey yapmıyoruz. Ve özellikle de ilahların –annemizin ve babamızın– gözlerimiz, duvarlar, mobilyalar ve resimlerle karışarak –ancak anlam kazanmaya başlayan alanda– çizgileri nasıl değiştirdiklerine bakmaktan başka bir şey yapmıyoruz. Evet, kilisede Annemiz ve Babamız ile buluşuyoruz, efsaneler onlardan bahsediyor. Onların amblemleri dünyanın bütün ikonostazlarını süslüyorlar çünkü nazar boncukları, idoller, ilahlar, oldukları şey olan

onlardır... Dinlerin katılığı, seslerin monotonluğu, tütsüleyişlerin kokusu, aklımızda (veya göbeğimizde veya cinsiyetimizde veya kalbimizde) daha körpe, daha çıplak olduğumuz bölgede, günlük kurtuluşların (emmek, kundağa sarılma, dışkıların salgılanması, rüya dolu uyku) pasif oyuncuları olduğumuz hayatlarımızın prekambriyenine doğru bir boru hattı açıyorlar. Sonrasında uyanma, ilahların gülümseyişi, aynı şekiller: tavan, duvarlar, mobilya ve resimler, sonrasında dile getirilmeleri imkânsız duygular; çünkü dil, bizim bugün böyle adlandırdığımız şeylere karşı yalnızca gölgelerin gölgelerini değil, daha fazlasını: İhanetin, bükülmelerin, mecburi etimolojileri temsil eden korkunun, gerçek aşkın ve nefretin fosilleşmiş toprağında yalnızca duyguların yüceltilmesi sonucu ortaya çıktı. Çünkü artık hiçbir zaman bebekliğimizde yaptığımız gibi bütün gücümüzle ne işkenceler içinde ne de Iov'un ümitsizliği içinde zırlayacağız ve her ne yaparsak Tanrı'yı bir zamanlar annemizi, sevgi yalnızca sevgi değilken ve biz yalnızca biz değilken ve annemiz yalnızca annemiz değilken kendimizi kaybetmiş, mahvedici tutkuyla sevdiğimiz gibi sevemeyeceğiz, o sevme yeteneği bize verilmeyecek. Kutsallığın özünün özü: tekrardan hatırlama. Hafızadan önce gelen hafıza. Büyük bir kısmı miyelinden yoksun, başka bir şekilde gören, düşünen ve hisseden, Çıkışı temsil eden meydana geldiğimiz çekirdeğe daha yakın olan bir ensefalin dünyasına taşınma. Olgunlaşma, ihanet daha embriyo aşamasından başlıyor. O zamandan beri temel aksonlarımız miyelinden oluşan sargı bezleri içine sarılıyor ve böylece birbirlerinden ayrıştırılmış, mumyalara dönüşmüş bir şekilde her ne olursa olsun birbirlerine hiçbir zaman değmeyen akson uçları aracılığıyla, ancak iletişimi sağlayarak basit mantıksal kablolar haline dönüşüyorlar. Aklın bütünlüğü, nöronların özel, epidermik teması anlamına gelen şey daha ilk çocuklukta gittikçe daha fazla yıkılıyor. Hayati devrelerden sonra, mumyalanma sırası duygusal olanlara geçiyor. Beyaz madde sararak, bölerek, tecrit ederek, yabancılaştı-

rarak uyuz gibi beynin kenarlarına doğru yayılıyor. Ve ergenlikte oligodendrositler nerdeyse tamamen zafere ulaşıyor: düşüncenin kendisi miyelinle kaplanıyor. Böylece unutuyoruz, kendimizi unutuyoruz ve göz kamaştırıcı haznemiz, hayatlarımızın merkezi plazma kanalı yalnızca rüyalarda, ritüellerde, psikozlarda, *per speculum in aenigmate*[3] karşımıza çıkıyor... Ah, yalnızca bir kez, yalnızca bir mistik, meditasyon veya yetenekle kafatasındaki bütün nöral maddeyi harekete geçirerek, kritik düzeyi bir milyar kez aşarak, orijinal parlaklığı onararak alçak beyaz maddeyi eritmeye başarırsa! Nasıl bir birleşme, nasıl muhteşem bir kıvılcım ve kozmosun ve mayanın bütünüyle nasıl bir erimesi gerçekleşir! Hiçliğin içinde incilerden oluşan nasıl bir gül! Bu başlangıç ve sonuncu ve eşi benzeri olmayan bu ateşin etrafında kanatları birtakım küçük sinekler gibi kömürleşerek azizler ve aydınlatılmışlar, tanrılar ve baş melekler kaybolurlar... Somonlara benzer şekilde bu mistik, zamanın uğultusu içinde çırpınarak, karşı akıntıları alnıyla yararak, çağlayanların ve şelalelerin üst noktasını atlayarak geriye doğru, gittikçe daha saf, daha tatlı, daha soğuk sulara doğru, ırmağın yeraltında kaybolduğu noktaya kadar, piritlerin ve akiklerin krallığına kadar yolculuk yapabilmeli. Simultane bir şekilde hepsi mantıkdışı ve sıkı bir şekilde kapatılmış olan kendi teolojisinin, ruh biliminin, biyolojisinin, jeolojisinin ve hiçbir şey biliminin yaşlarına nokta nokta denk gelen bütün yapısını geriye doğru kat etmiş olur: Neokorteksin altı katmanı boyunca pia materin altına iner, limbik sistemin içinde derinlere dalar, paleonsefalon ve omurgaların onlarca zafer takı içinde kaybolur, büyük çırpınışlar ve çabalarla merkezi sinir sistemini antikorların kendi etinden et olduğunu tanıyamadıkları bedeninin lahitinde gömülmüş bir yabancıya dönüştüren beyin-kan bariyerini aşar, somatiğin içinde vücut

3. Aziz Pavlus'tan bir alıntı: "Şimdi her şeyi aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz, ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz" yani Tanrı'yı şimdi sembolik olarak görüyoruz, fakat ölümden sonra yüz yüze göreceğiz. (ç.n.)

sıvıları ve dokularla kirlenerek düşer, sonrasında ne büyük işkencelerle ikinci beden-dünya (çünkü iç içe girmiş Rus bebekleriz) olan ikinci bariyeri aşar ve en sonunda, dünyanın altın tepsisini de aşarak, mutlu boşluğun aynı ışığına varır çünkü zaman ve yer ve varlık hepsi bir...

"İlahlar var; fakat İlah nerede? Kulelerinizden, dönen fenerlerinizden niye buraya geldiniz? Salyangoz şeklindeki merdivenleri buraya, herkesin içine, İçinize, ulaşana kadar niye kendi içinizde indiniz? Her hangi bir dalışın (düşüncelere, rüyalara, vaftiz kurnasına, denize, okumaya) buraya getirdiğini mi tahmin ettiniz? Apartmanın yeşilimsi merdivenini her basamağını indiğinde veya bodruma veya dağlardaki mağaraya; bu bölgelere yakınlaştığını mı tahmin ettin? Size bakıyorum, hepiniz buradasınız: gerçek ve sanal ve illüzyonist. Gerçek insanlar, kitap veya film veya bilgisayar oyunları kahramanları, Zohar gibi mat, akik gibi yarı saydam veya derinliklerin kurtları gibi şeffaf; hepiniz ne için buradasınız? Tabii ki Onun için. Yaratıcı için. Yoğuran için. Dokuyan için. Hepimizi kayalar gibi sert dizleri üzerinde tutan ayakkabı ustası Arepus için. Bizi rüyasında gören beyin için ve kızışmış ve zevkten inleyerek içinden fışkırdığımız cinsiyet için. Başlayarak-kurtaran ve sürekli başlamak için artık kurtarmayan için. Bir dişi kelebek gibi o buradan feromonlarını dünyaya saçtı ve siz şimdi, kutsallığın içinde yüzerek, hayatın özlemini yani kurtuluşun özlemini o kadar derin, ah o kadar derin yaşayarak karnı etrafında dönüp duruyorsunuz!

"Fakat buraya geldiğinizde hiçbir ilah görmediniz. Yalnızca serebro-genital bir mağara ve ışıktan bir Ekskalibur gördünüz. Akıldan ve cinsiyetten daha büyük olan tası ve kılıcı; fakat bir ilah da değil. Ve o zaman, aranızdan biri bir örümcek gibi tekrardan 'Tanrı öldü!' diye bağırabilir ve biz kendimizi birden can çekişerek, çırpınarak, inatla çıkışlar arayarak, merdivenlerin yerlerini değiştirerek, çıkmaz mağaralar bularak ve tekrardan silindire dönerek, ani şimşekler ve kıvrımlı bir titreşim

sonucu hareketsiz kalarak ve en sonunda art arda birtakım ampuller gibi sönüp kavanozun dibinde bizden geride kalan yalnızca çürümüş gövdeler, kurumuş üst kanatlar, ölü gözler olarak kendimizi ölümün bir silindirinde bulabiliriz. Ve bu şekilde bile zafer bizim olur. Çünkü kavanozun gri mucidi, onu zannettiği gibi ümitsizlikle değil, saf ve taze mutlulukla doldurdu. Çünkü silindir nereden geliyor? Ve merdivenleri kim inşa etti? Ve katlı titreşim kimin parmaklarından doğuyordu? Onun bizi öldürmesi onun büyük acıma hissinin yanında, bize yaşamaya izin verdiği zaman kalbinden doğan istila edici sabrının yanında hiçbir şey. Onu yaşayarak tanıdık. Var olarak kurtulduk ve paramparça edilmiş, her bir kemiğimiz ezilmiş olsa bile sonsuzluğa kadar kurtulmuş olacağız. Tanrım, hiç kimse gözlerini açtığında senden başkasını görmüyor! İşkenceler içinde çalıştırılan hiç kimse senin isminden başka bir ismi dile getirmiyor. Ve yaşayarak 'Tanrı öldü!' diye bağıran, larinksini senin nefesinin alizeleri ile harekete geçiriyor.

"Hayır, İlah ölmedi o her an var ya da daha doğrusu her an olacak. Çünkü hepimiz bir gün onun bedeninde organlar, bezler, sistemler; talamusunda nöronlar; yumurtalarında spermler veya maddesinin derinliklerinde yalnızca kuark olma hasretini yaşıyoruz. Ve bütün dünyamız yalnızca bir yansıma, kendisine doğru kendi atılışı. O, Olan-Değil, çok daha fazlası: Olacak-Olan. İlah ölmedi, tam tersine daha doğmadı. Hepimiz onun geleceği öngörme özelliği ile (çünkü bizim etimiz bir alamet, bir müjde) zaten aydınlatılmış bir şekilde bir gün o olacağız, o bizi bir gün doğurmak için bir gün bizden doğacak. Ve şairin şiirlerinin kelimesiz şekilleriyle şekillendirildiği ve ondan önce geldikleri gibi, Tanrı'nın kendisi yaratmayı yaratmak için yarattığının merkezinden doğuyor. Bütün dünyalar var olmak için varlar. Tümü kendi ilahlarına gebe, monadlar[4] ışık heykellere gebe kadınlardır, yıldız-ağaç çiçek açmıştır ve

4. Bölünmez birlik; bazı felsefecilere göre dünyayı oluşturan, sonsuz küçüklükte ruhsal-maddi varlıklar. (ç.n.)

çiçeklerin yumurtalıklarında boşluk ve mutluluk var. Bütün yaratanlar yarattıklarının yaradılışlarıdır ve delinemez bir ikilik meydana getirerek onları yaratmak için doğuyorlar.

"Biz yaradılışız. Üst bir dünyada biri bizi harf be harf yazacak veya siluetlerimizin yüceliğini ve groteskini özellik be özellik çizecek. Ve yapabildiğimiz her bir hareketi bir gün bir yapıtta tarif edileceği için yapabiliyoruz ve yazılmayacak hiçbir şeyi düşünemiyoruz ve yaşayamıyoruz. Ve ağızlarımıza konulanı konuşuyoruz ve bize görmek için verilen şeyi görüyoruz ve yaşamamız gereken olarak yazılan şeyi yaşıyoruz. Fakat yaratılmadan önce bir yaradılışız çünkü yaratılmanın içinde her zaman yaratmak vardır. Burada, varlığın kenarında bir taçyaprağın üst geniş kenarındayız çünkü merkez, iç bir kenardan başka bir şey değil ki. İnatla, çırpınmalarla ve uykusuzlukla yıllarca kendi içimize inerek, dişlerimiz param parça olana kadar dişlerimizi sıkarak, arkamızda salyalı bir kan, dışkı, mantıklı prosesler, kalsiyum ve korku izi bırakarak, birden hayatımızın sonunda kendimizi bulmak için buraya ulaşıyoruz; gözlerimizin önünde devasa bir merdiven gibi yükselen fakat hiçbir basamağını çıkamadığımız hayatımızın karşısında ve acizliğimiz bizi engellediği için değil –hayır, eksik olan iradedir– burada, sonsuzluğun geçilemez kenarında bulunduğumuz için ve kaç tane basamağı çıksak da yine kenarda kalırız ve çıktığımız her bir basamakla birlikte varlığımızın ışığı bin kez artsa bile, bir sonraki basamağın önünde aynı derecede zındık, aynı derecede sınırlı ve hayatımızda çıkmış olduğumuz her hangi bir basamağın karşısındaki gibi mat oluruz. Bu şekilde Yakup'un merdiveninde, ilahın kenarlarında, vahiyin meydanlarında, uzaklardaki ateş kaynağına özlemle bakarak sonsuzluğa kadar kaybolmuş bir şekilde dolaşacağız. Çünkü sonsuzluğa dereceli olarak giremezsin. Mucize ardışık adımlarla verilmemektedir. Duvarların ötesinde başka duvarlar vardır ve duvarların ötesinde başka duvarlar; ve mucize, aynen gülün kendi içini temsil etmeyip de taçyaprak, kenar ve alanla-

rın kokulu sarılışında ibaret olduğu gibi, sıkı bir şekilde birbirine sarılmış sonsuz duvarların perspektifidir. Ve kristal gülü birden iridyum sapından koparacaksın çünkü taçyapraklarını tek tek koparmak hiçbir işe yaramıyor.

"Ve yaratılmadan önce yaradılış olduğumuz için bu taçyaprağın üst geniş kenarında sürekli kalacağımız sonsuz korkusundan dolayı buraya yaratılacak olanlar toplandık (çünkü Bilenler, bunu biliyorsunuz: bir gün yaratılacağınızı ve bilmeyenlerin, bir yazarın bir kitapta 'çok bacaklılar', 'kahraman', 'gülümseme' yazmadan önce çok bacaklıların, bir kahramanın veya gülümsemenin var olmayacağı gibi bu dünyada hiçbir zaman var olmayacaklarını, ve aslında siz bunları bilerek zaten varsınız ve var olarak, yalnızca görünürde olsa bile zaten kurtuldunuz). Bütün doğmamışların dehşet bağırışlarını hayal ediyorum, var olmamak hep kendinden korku ve dehşet, hep cehennem çığlıkları olmalı. Korkudan, bir çocuğun karanlık bir odada annesini çağırdığı gibi, ilahımızı çağırarak kendi derinliklerimize iniyoruz. Bilmediğimiz şey o ilahın da bu süreç içinde korkudan mızıldandığıdır çünkü o da bir kadının bir çocuk doğurmadan anne olamadığı gibi henüz ilah değil. Dünya ve onun ilahı, Dünya ve Tanrı birbirine karşı, korkunun içinden bu şekilde zırıldıyorlar.

"Annemizi doğurmak için buradayız. Bizi doğuracak Olanı doğurmak için. Çıkışın bizim için yasak olduğu ve başka dünyalarda doğmayacağımız doğru. Hiçbir zaman bu karından çıkmayacağız fakat hepimiz Onun doğacağı karını temsil ediyoruz; çünkü her bir dünya, şişen ve sancılar içinde olan bir karındır. Biz görünürde bizim dünyamızda büyüyen fakat gerçekte, o bizim planımızın içinde bir dalganın zirvesi gibi hayal edilemez üçüncü bir boyuta doğru yükselerek, bizi görmek için, bizi tarif etmek için, bizi bedeninin inci heykelinde asılı durduğumuz şeklimizle hece be hece ve sıra be sıra yaratmak için bize doğru bükületeceği için daha uzun boylu, devasa bir dünyada büyüyecek olan onun aracılığıyla, onu icat ederek, ta-

sarlayarak kurtulacağız. Ondan göreceğimiz tek şey parçalar olacak çünkü o bizim dünyamıza, onun üzerine derin bir şekilde eğildiği şekilde dikey olarak bulunmaktadır. Onun ardışık bedenlerini göreceğiz: birkaç ayda, bir yılda, üç yılda, beş yıl ve üç ayda, beş yılda, üç ay ve bir saatte, beş yıl ve üç ayda, bir saat ve dört saniyede... Mekanik mikrotomda şaşırtıcı derecede ince dilimlere nasıl kesildiklerini göreceğiz, sonrasında iyot yeşili ve fuksin ile renklendirilen (çünkü onlar aslında şeffaf-parlaktırlar ve bizim saydam illüzyonumuzda tamamen kaybolurlar) Amann laktofenolunda sabitlenmiş mikroskobik karışımları göreceğiz, fakat bir filmin kahramanları ve karanlık salondan onlara bakan yüzlerce göz onları yansıtan kalın ışını göremeyecekleri gibi, bizim hayatlarımızın diskleri ile eş düzlemli olmayan her şeyi kaybedeceğiz. Onu aramızdan büyüyerek göreceğiz fakat o aramızda olmayacak, onun var olduğu şey haline gelmesini sağlamak için sağduyulu, ardışık olarak hayatına müdahale edeceğiz, hiçbir şeyi, hiçbir şeyi şansa bırakmayacağız. Çünkü en küçük hadise bile –görünmeyen bir ipe asılı duran ve çırpınan küçük bir kurt, beklenmedik bir şekilde çenesine değen bir kar tanesi, aramızdaki her hangi birimizin sesinde bir değişiklik– bizim tek dünyamız olan kitabın bir harfini, bir sırasını veya bir paragrafını değiştirecek. Yersiz bir hapşırmayla aramızdan biri kaybolur. Bir kirpik titremesi ve o hiçbir zaman, hiçbir şey yazmaz. On binlerce baş melek tarafından başında bekleniyormuş gibi başında bizim beklediğimiz, melek grupları hizmetindeymiş gibi hizmetinde bizim olarak büyüyen oğlan, bilgelik ve güç içinde büyüyecektir, fakat şan içinde büyüdüğü süreyi hiçbir zaman göremeyeceğiz. Çünkü o, artı olarak, bizim yalnızca önemsiz, silik bir yansıması olduğumuz şanın boyutuna sahip olarak, aynı zamanda hem bizim aramızda hem daha büyük bir dünyada bulunacaktır. Ve o şan dünyası da ilhamının altın haykırışlarında onu yazan başka bir ilahın olduğu ve onu da başkasının yazdığı bir hiperşan dünyasının önemsiz, silik diyagramından başka bir

şey değil... Ve gittikçe daha yoğun ve ağır altın tünel, ipin yalnızca sonsuz bir ışık noktasını temsil ettiği ve birbirinin içine girmiş boncukların göz kamaştırıcı merkezleri tarafından delindikleri bir boncuk kolyesi gibi sonsuzluğa kadar uzuyor. Ve sedef kürelerinin her birinin diğerinin üzerine temel kurduğu, tam da bir gün onu sanaldan, gerçeklik dışından ve gerçeklikten oluşan sonsuz bir titreme, şeffaflıklardan ve matlıklardan oluşan bir dans içinde, en ekstatik yıldıza dönüşen ipin etrafında doğurabilmek için altındakinden doğduğu o kadar tuhaf..."

Çelik çiçek, şimdi ortasında kardeş Armando'nun kendi ağırlığı altında ezilmiş beyninin çarpmasını sergileyerek tamamen açılmıştı. Mucizelere aç insan yığını ona kabarık bir ekmekmiş gibi arzuyla bakıyorlardı ve belki de hepsi doyup geride daha bir sürü kırıntı dolu sepetler kalacak şekilde tümüne bölüştürülmesini bekliyorlardı. İlk sıralarda bir yerde, cılız bir kadın, kucağında, bir çeşit gururla içinde sarı bir fetüsün güçsüz ve tembelce yüzdüğü camdan kalın bir silindir tutuyordu. Cebimdeki ampulü hatırladım. Elimi cebime soktum ve onu kızgın ve sert şekliyle yakaladım. Fakat onu dışarı çıkaramıyordum çünkü etimden etti, fışkırmaya hazır tohumu ucuna kadar gelmiş ereksiyon halindeki cinsiyetimdi. Acaba o toplumun içindeki erkeklerin tümü ereksiyon halindeler miydi? Küçük erkek çocukları da mı? Annelerinin sırtındaki çiçekli şallar içinde uyuyan bebekler de mi? Hiç kimseye belli etmeden solumdaki çirkin, kırmızı ağızlı, miyop, terler içindeki bir cüceye baktım: evet, kalkık organı pamuk pantolonun içinden belliydi. Kutsallığa yaklaşmanın tuhaf bir etkisi olduğundan artık hiç şüphem yoktu ve aynı şekilde bütün kadınların ve kızların vulvalarının da tatlı bir şekilde ıslandıklarını biliyordum. Çünkü her rüya görüşümüzde, rüyamızın içeriği ne olursa olsun, rüyamızın büyük ışığı yanağımızın kokusuyla aynıymış gibi ve pubis derimizin kadifemsi dokunuşuyla kıllarımızın sertliği diğerininmiş gibi, rüya bizim iç partnerimiz,

erkeksek, kadınmış, kadınsak, erkekmiş gibi: bizi tahrik ediyor, menilerimizi, kaygınlaştırıcıları tetikliyor, akıllarımızı hayallerle ve sarılmalarla kızıştırıyor... Rüyamızın rahmine boşalmak, salyangozlar gibi kendimizi döllemek, kafatasımızın kaolin duvarları arasında kendimizle sevişmek, sürekli bunu istiyoruz ve belki de her zaman bunu istedik...

"Bizim, hepimizin burada doğduğumuz gibi o burada doğacak" diye devam etti papaz, "çünkü bizim bütün akıllarımız ve bütün cinsiyetlerimiz burada buluşuyor. Bütün rahimler birbirleriyle burada kesişip tek bir rahme dönüşüyor. Dünyamızın merkez noktası her birimizin varlığının merkez noktasıdır. Bir zamanlar döllenmiş bütün kadınlar, bütün insanlar her ne kadar farklı olsalar da insan fikri içinde bir araya geldikleri gibi burada döllenmişlerdir. Onu bir gün, bir yerde gerçek ve canlı bir kadın doğuracak fakat her şeyden önce biz onu burada tasarlamalıyız. Her kimse bir peygamber modeline sahip olmadan nasıl peygamber olabilir? İlahların var olduğunu bilmezsek nasıl bir gün bir ilah doğabilir?"

Kardeş Armando dokuları hızlı girdaplar şeklinde sarılıp dönen süt ve spermden oluşan uğultulu sütuna döndü. Kollarını ona doğru açmış bir şekilde, bilinmedik bir dilde onunla konuştu. Bazen Somalyalı zencilerin gırtlaktan çıkan seslerini veya Aramilerin kalın seslerini tanıyor gibiydim. Dogonların ağız şapırdatmasını, Cavalıların kelimelerini. Konuşmasının obsesif bir ses değişmesiymiş gibi "*Tikitan*" diye sesleniyordu çok sık ve bu kelimeyi söylediğinde (havladığında? işkenceler içinde lanet okuduğunda? dişlerini gıcırdattığında?) kollarıyla da, yarısı, altın efodun ve giysilerinin brokar kollarını ikiye katlayan pelerinin altında kalan bir hareket yapıyordu. Tırnaklarını göğüs kafesine batırıyormuş, kaburgalarını deli bir çabayla yerinden söküp çıkarıyormuş ve kalbini eşsiz bir dehşet ve teslimiyetle dikey Şeria'ya uzatmak için, köklerinden koparıyormuş gibiydi. Sütun, büyük papazın sesinin barbar ünsüzleri, sıslamaları ve glissando-ları tarafından sanki kırbaçlanmış

bir şekilde, sıvı altının yoğunluğunu ve ışığını yakalayana kadar, titreyerek ve uçuşarak tekrardan yanıyordu. Tuhaf yalvarışı karşısında büyülenmiş olarak kaldığımdan, o zamana kadar hareketsiz kalmış toplumun içinde belli bir süredir bir telaşın yaşanmaya başladığını zorlukla fark ettim: Teker teker, saçları yüzlerce örgü şeklinde örülmüş, beline kadar çıplak onlarca kız, Belladonna gözbebekleri büyümüş bir şekilde etraftakileri omuzlarıyla ve kalça kemikleriyle iterek öne çıkıyorlardı. Bazılarının meme uçları yeşim taşından cam gibi yüzüklerle delinmişti. Başkalarının memeleri arasında mor renkli gamalı haç dövmesi vardı. Kısa zamanda yüzün üzerinde kız, papaz ile toplum arasındaki alanı doldurdular. Çıplak ayaklarıyla bastıkları yerde, şeffaf taştan tatlı zeminin üzerinde, ayak tabanlarının buharlarla çevrilmiş ıslak izleri kalıyordu ve sonrasında yavaşça kayboluyorlardı.

"*Tikitan!*" diye haykırdı son bir kez papaz ve yüz kız da bir yankı gibi kutsal heceleri tekrarladı. Dişetlerine kadar kaba mavi dövmeleri olan kalın dudaklı ağızları açık kaldı, kırmızı ve şehvetli dilleri ise parlak dişlerinin yayı altında bütün uzunluklarıyla kendilerini gösterdiler. Garip ve korkunç bir vizyon: Kızlar gözleri büyümüş ve dillerini tamamen çıkarmış bir şekilde titriyorlardı. Kas grupları bacaklarında ve kollarında fakat omurgalarında da epilepsi hastalarda olduğu veya büyük isterik krizlerdeki gibi ayrı bir hayat gibi çarpıyorlardı. Kaslı dillerinde tat alıcılarının dokusunu büyüten ufak kabarcıklar belirdi. Bakılması mümkün olmayan beyaz yaralara dönüşene kadar büyüdüler ve şehit kızların boğazlarından doğum inlemeleri gibi inlemeler koparak art arda çatladılar. Kabarcıklardan kanatları hâlâ ıslak, kıvrılmış hortumlarının ucunda parlak bir sıvı tanesi bulunan yüzlerce ve binlerce kelebek çıktı. En başta embriyolar gibi solgun kelebekler, kısa bir sürede sürekli değişen, kadifemsi veya metalik renklerle boyandılar ve paramparça olan dillerin üzerinden uçtular. Kısa zamanda bütün mağara onlarla kaynıyordu fakat Çin balıkları gibi göz-

leri ve kanatlarının ucunda bir karış uçuşan kuyrukları olan en büyük ve güzel olanlar, tembel bir şekilde uçurumun kenarındaki çelik ve beyin çiçeğin etrafında dönüyorlardı.

"*Tikitan!*" diye mırıldandı insan grupları ve ben de kendimi onlarla birlikte barbar kelimeyi tekrarlarken buldum. Genç kızlar zeminin üzerine yığılmışlardı ve orada ölü gibi yatıyorlardı. Jelatinli etlerini yalnızca birer ürperti harekete geçiriyordu. Şimdi kanatları tavus kuşu gözleri veya mercan dallarıyla dolu onlarca kelebek, pelüş ve kadifeden oluşan yoğun bir polen gibi, kardeş Armando'nun çıplak beyni üzerinde kaynıyorlardı. Aylar önce, yer kürenin sayısızca yerinde, genç kızlar, çiçek dolu kırlarda dolaşmışlardı. Hiçbir yerden gelmiş büyük ve ağır bir kelebek, onların etrafında dönmüştü ve kızlar orada, kadife çiçekleri ve küpeçiçekleri arasında uzanmışlardı ve iç bir dürtüyle, sanki kışın bir kar tanesini yakalamak isterlermiş gibi, küçük yabani hayvan dillerini çıkarmışlardı ve kelebeğin oraya konmasına ve kanatlarıyla kedilerinki gibi çizgili şatolarını okşamasına izin vermişlerdi. Altı bacağın dil mukozaları üzerindeki ufak telaşı, kendini beklenmedik bir zevk olarak kanıtladı, fakat kısa sürede açık bir acı yerini aldı. Çünkü kanatlı canavar, dişli yumurta borusunu, kırmızı etlerine sokmuştu ve haşhaş tohumlarına benzer küçük tohumlarla onları döllemişti. Sonrasında kızı, çiçekler arasında masallardaki uçan bir kahraman tarafından ırzına geçilmiş gibi ağlayarak bırakarak, tekrardan uçmuştu ve kaybolmuştu.

O zaman papazın beyin kabuğu etrafa, kelebeklerin kanatlarını kuru birtakım yapraklar gibi kömürleştiren ateşten bir hale saçmaya başladı. Sonrasında pembe ve salyalı beyni, hidrojen dolu bir balon gibi arkasından omuriliği çekerek, onu omurgaların sarı kanalından kurtararak yükselmeye başladı. Asil maddeden boşaltılmış olan bedeni, daha gerçek olan bu ikinci bedenini salonun bir jöle gibi kalın havasında serbest ve parlak bir şekilde yüzmesine izin vererek, bir cariyenin tülleri gibi yere yığıldı. Orada, başlarımızın üzerinde, Cecilia'nın çe-

kilemez işkencesinin sürdüğü kadar, hareketsiz bir şekilde kaldı. Çünkü kısa sürede grubumuzun içinden, beyaz Pierrot yüzünün zenci özelliklerini her zamankinden daha fazla vurgulayan Albino çıktı. Arada bir öküz damarından yapılmış kırbacını asker çizmelerine vuruyordu ve kardeş Armando'nun büzüşük bedeninin yanına ulaştığında, kırbacıyla onu uçurumun kenarından itti. Sonrasında sert bir şekilde gruplara karşı döndü, ilk sıralarda olanlara saldırdı ve inleyerek, bütün gücüyle, kırbaçtan etrafa kan damlaları, parmak ve yarılmış kulak parçaları saçılmaya başlayana kadar vurdu. İnsanlar, Hükümdarın etrafında, fakat ona uzak bir yerde, öküz damarı tarafından kemiklerine kadar yarılmış yerde yatan bedenlerle dolu bir amfi tiyatro yay şeklini alana kadar, çığlıklar atarak birbirine çarpıp birbirinin üstüne çıktılar. Sessizlik şimdi mutlaktı, boğazları kesilmiş, gözleri çatlamış bazı yaralılar bile inlemeye cesaret edemiyorlardı. Bu sessizlikte çizmelerinin çelik tabanlarının şeffaf karo taşlar üzerinde çıkardığı tıkırtı dehşet vericiydi. Dünyaların merkezindeki şelalenin sessizliğine gelince, mistik, negatif, onun yanında her hangi bir gürültünün eksikliği korkunç bir kakofoniyi temsil edeceği bir sessizlikti. Duymanın dışındaki, kulağın dışındaki, bilincin dışındaki, Dıştan gelen bir sessizlikti. Monsieur Monsú refleks bir hareketle koloni üniformasını düzeltti ve sedef rengindeki akıntıya döndü. Kırbacının sapıyla havada karmaşık, anlaşılması imkânsız ve semada hayali bir makrame gibi bir saniye kalan bir örgü çizdi. Yağlı sütunun akıntısı aniden durdu ve bu kez dünyevi ve yağlı sessizlik bizi bir ter gibi kirletti. Sütunun kenarları, ortada, siyah uçurumun üzerinde yüzen, tek bir küre, bir katedral büyüklüğünde sedef bir inci kalana kadar, yavaşça merkeze doğru çekildiler. İnci, belki de inanılmaz derecede yoğunluğunu artırarak, hızlı bir şekilde küçüldü ve en sonunda büyüklüğü, merkez çapı, kolları ve bacakları açık bir kişinin boyu kadar olan bir alan kadar kaldı. Süt damlasının içinde, etrafa gökkuşağı gibi şimşekler saçan, göz kamaştırıcı kristal

bir tabuta dönüşene kadar, garip kimyasal prosesler meydana geldi...

Korkunç kubbenin altındaki kelebekler, iç yayları sürekli açılan anahtarlı bir oyuncak gibi kanatlarını gittikçe daha az çırpmaya başladılar ve en sonunda, binlerce sayıda, zeminin üzerine yığıldılar ve neredeyse aynı anda orada çürüdüler. Ve yırtık pırtık keratinlerin, kararıp küflendiğinde, böceklerin iskeletleri ve kafatasları oldukları ortaya çıktı; fakat iğneler gibi zarif kemikleri, dünyanın göbeğindeki tabutla aynı göz kamaştırıcı kuvarstan yapılmış gibiydiler. Jöle gibi etleri havada saçıldıktan sonra kemikleri de her biri iki parça, her bir parça iki fragmana, her bir fragman iki granüle, her bir granül iki tane mor ve turuncu kıvılcıma, her bir kıvılcım pudra şekeri gibi beyaz iki tane toz tanesine ayrılmak üzere kırıldı. Birkaç saniye içinde ayak topuklarımıza kadar arada bir küçücük birer kristali parlayan, ince, dalgalı bir kumun içine gömülmüştük.

"Hiçbir şey, hiçbir şey yok" dedi düşük bir sesle Albino, derin sessizliğin içinde. "Rüzgâr tarafından şişirilen ve koparılan örümcek ağlarıyız. Bir sabun kabarcığı üzerinde ışık dalgalarının karışımıyla meydana gelen koyu, çok renkli, nemli, ümitsiz çizgileriz... Sabun kabarcığının derisinde, yumurtalarımızı ve pisliğimizi orada bırakan uyuz böcekleriyiz... Dünyamızın ağırlığı ve anlamı yok. Kendisi de bir sahte imge olan gerçeklik dışının sahte imgeleriyiz. Ve bu gerçeklik dışının merdiveni, yalnızca üst ve alt başından, şeffaf yaprak üstüne şeffaf yaprak şeklinde, kalınlığına bakıldığında, gerçekliğe kadar matlaşır. Fakat bir üst veya alt başı yok ve oradan bakacak göz de yok. Yaprak üstüne yaprak, dünyamız ince derilerden oluşan bir kitaptır. İnce derilerin de kan damarları ve sinirleri var. Ve pis ter glomerülleri.

"Eskiler bunu bildiler ve söylediler: her bir dünyanın bir kitaptan oluşan bir kitap olduğu ve her bir Kutsal Kitap'ın içinde bir Kutsal Kitap'ın bulunduğunu. Bir keresinde güneş bütün bir öğleden sonra yerinde durdu ve bir keresinde gölge on ba-

samak geri gitti. Başka bir zaman ise her şey dona kaldı ve çobanlar yemeden yiyorlardı ve kuşlar ötmeden ötüyorlardı... Ve Yehova ateş ve bulut direği içinde, çobanların hikâyelerini anlatan iki tane sayfa arasında, kız öğrencilerin dikişlerle süsleyip yaptıkları bir kitap ayracı gibi beklenmedik bir şekilde ortaya çıkıyordu... Yerinde durup da geriye giden zaman değildi, uzun parmaklar sayfaları karıştırıp sevdikleri bir bölüme çeviriyorlardı.

Çocuk ve reprodüksiyonlarıyız; fakat kimin? Altın ve dışkılarla hattat sanatıyla yazıldık; fakat kimin için? Sonunda hayatımızın fakir hikâyesini kim okuyor? Tabii ki yalnızca O, Yazar. Ve yalnızca bir kez, yazdığı sürede okuyor. Çünkü dünyaların ikiye katlanması, onları bir göbek borusu birbirine bağlıyormuş gibi ve kablonun aracılığıyla iki taraftaki okuma ve yazma aynı zamanda kesişiyormuş gibi, bir yazma-okuma sürecidir; çünkü o, Ruhunu, borunun içinden üfleyip sabun kabarcığımızı şişirirse, biz de onun kavisinde yüzünü yansıtıyoruz ve borunun içinden zirkonyum larinksini görebiliriz. Ve her kim ki, somonların ırmağın kaynağına doğru çıktıkları gibi, kutsamanın korkunç akıntısına karşı yüzebilirse, illüzyonun kabarcığından çıkar ve bizi Onun ağzına, Onun akciğerlerine bağlayan bağı geçer. Oraya, alveollerin içine yerleşir, orada İbrahim'in göğsünde delice çoğalır, bir organdan diğerine bulaşarak, karaciğerinde, testislerinde kaybolur. Hiyerarşiyi anarşik girdaplarla doldurur. İlah tahmin edilemez işkenceler içinde ölür ve onun çığlıkları İlahın öldürülmesinin ebedi tacını oluşturur. Çünkü hepimiz, zamanımız geldiğinde Tanrımızı öldürüyor ve yiyoruz, başka bir şekilde onun ta kendisi olamayız, onun içinde olamayız ve o da bizim içimizde olamaz. Bu yüzden inanç cinayettir. Dua, çarmıha gerilmektir. Aşk işkencedir. Hayranlık, Cherub meleklerinin geniş kollarıyla kendini boğmaktır. Hayatlarımızın *Deisis*'i sonu olmayan bir işkencedir. Bu yüzden bütün ilahlar doğranmıştır, sakat bırakılmıştır büyük çivilerle çivilenmiştir. Kardeş Armando size birleşme-

nin yolunu, ben parçalanmanın yolunu gösterdim ve hiç kimse size: 'Seçin!' demiyor.

"Bizi icat edecek varlığı icat edeceğiz fakat saf ışıktan olmayacak. Dünyamız bir elmas değil. Toprağın içinde leşler parlıyor ve kokuyor. Bağırsaklarımızda kurtlar var, kurtlar içinde bağırsaklar var ve onların bağırsaklarında kurtlar var. İlahi Dante de kötü bir koku ile meşe ağacının kabuğuna işiyordu. Fakat alçakgönüllü fahişe zarif bir şekilde topraktan vazoya bir süsen yerleştiriyor. Bu yüzden Yaratıcı erkek ve ışık olacak; fakat siyah ve köle bir kadın da olacak. Bir melek beyni ve bir dişi köpek kalbi. Yarım küreler, şizofreni ve paranoya yalnızca bu şekilde geride bırakılabilir ve cinsiyetler, kadın ve erkek iptal olacak ve güçler, hükümdar ve köle bir olacak ve mucizelerin mucizesi, iyilik daha da fazla parlamak için kötülüğün aracılığıyla bozulacak, kötülük ise karanlıkta muzaffer olmak için iyiliğin aracılığıyla yükselecek ve onların buluşmasında ve onların üzerinde, kendi içlerinden çıkmak için ve birleşmek için yaylanacakları yerde, aynı olduklarını, ışık ve karanlık olduklarını tek bir coşkun kelime içinde ispatlayacaklar:

GÖZ KAMAŞTIRICI."

"Göz kamaştırıcı!" diye haykırdı herkes, dakikalar veya yüzyıllar önce "*Tikitan!*" diye haykırdıkları gibi. Ben de damağımın korkudan uyuştuğunu hissederek onlarla birlikte haykırdım. Bu süre içinde Albino dönüşüyordu. Her zaman bir ölününki gibi soluk yüzünün derisi şimdi şeffaflaşmıştı. İçinden, uçlarında beyaz sinirlerle tutturulmuş kırmızı ve çizgili yüz kas grupları görünüyordu. Gözlerinin ve ağzının çevresinde et halkaları açılıp büzüşüyorlardı. Sonra eti de şeffaflaştı. Buhar ve rüzgâr hayaleti içinden baş kemiklerinin birleşme yerleri mor olan fosfor yeşili kafatası belirdi. Konuşmasının sonuna doğru kemiği bulanıklaştı fakat sonrasında donmuş bir su gibi berraklaştı ve içinden siyah bir kanın geçtiği beyni,

şimdi cam çanın altında devasa bir kurbağa gibi çarpıyordu. Dibinde, hipofiz bezi yalnızca bir safir tanesi gibi yanıyordu. Onun, bir salyangozun boynuzuna benzeyen bir sapın üzerindeki yavaş ve çekingen bir şekilde, alnının kemiğinin içinden geçene kadar yüzeye doğru göçünü takip ettim. Orada, kaşları arasında, ucu aşağıya doğru dönük olmasaydı, ilahi olarak adlandırılabilecek, üçgen şeklinde mavi bir göz gibi açıldı. Monsieur Monsú'nun boynu da kolları da şeffaflaşmıştı ve bir çeşit kristal pullarla kaplıydılar. Şimdi büyüleyici bir canavar suaygırı derisinden kırbacını karşımızda çevirip duruyordu.

Mora boyanmış devekuşu tüylerinden görkemli peruğu havada uçuşan olağanüstü güzellikte tergal kumaşlar içine sarılmış olan Melanie, kucağında kâğıt torbası ile öne çıktı. İçini yere döktü ve bir çocuğun acemi yeteneğiyle çubuklar, Malta haçları, cıvatalar, küçük dişli çarklardan ve alüminyum gibi sönük bir şekilde parlayan kelepçelerden oluşan tuhaf makineyi kurmaya başladı. Şimdi bir kav mantarı gibi solmuş Leon kristalini, spiral şeklinde bıçakları olan bir obtüratörün içine yerleştirdi. Oluklu borular, kayışlar ve renkli plastik içinde elektrik iletkenleri makinenin bazı bölümlerini birbirine bağlıyordu. Tüm bu parçalar, bu dişli çarklar, torbaya nasıl da sığmışlardı? Nereden çıkarmıştı, Melanie'nin şıringaları ve o büyük bıçakları? Paslanmış basınçölçerleri olan mavi oksijen silindirler hiçbir yerden çıkmış gibiydiler.

"Bir gözünü kapat" diye devam etti Albino, "ve yalnızca tekiyle bak: dünyayı bir tabağın üzerindeki bir resim gibi yassı ve soluk göreceksin. Şimdi gözünle bak ve gizli boyut patlayacak: su derin ve berrak olacak. Anaglifin alçak kabartma, kabartma, heykel şeklinde şişmesi için tek bir uyuşmazlık, beynin altındaki iki kürenin bir açı farkı yeterlidir ve belki de gözlerimiz birbirlerinin içine bakacak kadar aynı noktaya yönelebilirlerse heykel de birçok boyutu olan bir şey şeklinde, hayal edilemez bir nesne şeklinde kabarabilir. Şimdi birçok renkten oluşan bu halıya, bu soyut leopar kürküne bak –ve gerçekten

salonun siyah uçurumun ötesinde bulunan uzak duvarının tümü safir, elmas, beril ve krisoberillerden oluşan devasa parlak bir dikdörtgenle kaplandı– fakat onu birden algılayarak, içinde çözülerek hayallere dalmış bir şekilde ve dikkatin dağılmış bir şekilde bak. Gözlerinin küreleri daha dikkatli bir şekilde aynı noktaya yöneleceklerdir. Hayali olan sol ve sağ görüntü, hologram canlanana kadar ve bizi içine alan Kitap'ın muhteşem sanrısı hiç kaybolmayan bir zafer içinde ortaya çıkana kadar birbirinin üzerine kayacaklar, birbiriyle uyuşacaklar, üst üste çıkacaklar."

Şimdi devasa bir kelebek bir akvaryuma benzeyen mavi ışıktan bir küp içinde önümüzde kanatlarını açıyordu. Vişne rengi kadife göğsünde, gökyüzü ile yeryüzü arasında havada kalan mezarın elması, sanki ipliksi bacaklarının koruması altına alınmış bir şekilde parlıyordu. Vizyon, yalnızca birkaç dakika, bakışlarımız yorulup parlak lekeler tekrardan şekillerini kaybedene kadar sürdü. Kanatlı kağnı nereye kaybolmuştu?

Aynı şekilde, dünyamızın renkli gösterisi üzerine, etrafına anlamsız yığılmış nesneler ve olaylar üzerine derin düşünebilirsin. Sırayla her birini al ve onlara dokun, onları kokla, onlar hakkında düşüncelere dal: boşuna. Kaos sürekli artacak. Çünkü gizem sonsuz gizemlerden oluşan bir dizinin babasıdır ve çözümler her zaman kısmidir ve kendilerini tüketmektedirler... Fakat her şeyi beynin yarımküreleri birleşip ve hafif derecede farklı olan iki görüntü, rasyonel ve duygusal, analitik ve sentetik, şeytani ve ilahi, kadınsı ve erkeksi görüntüler, birbirinin üzerine kayana kadar bir anda düşün, dağınık ve hayalci bir şekilde düşün. Lekelerden oluşan halı aniden kayboluyor ve binlerce boyutta, saniyeler için veya binyıllar için berrak bir şekilde Tanrı'nın olağanüstü yüzünü düşünebiliriz. O zaman, sürekli aynalar ve gizemlerde kısmi olarak gördüğümüz şeyleri, yüz yüze görürüz. Yüz yüze; çünkü bizim yüzümüz onun yüzünün içinde yer alıyor. Göz göze; çünkü bizim göz kürelerimiz Onun göz küreleridir...

Kardeş Armando'nun beyni insanların üzerinde çok köşeli ışınlar saçarak ateşten bir direk gibi çarpıyordu. Medüller kuyruğu devasa kubbeli salonun havası içinde bir kamçı gibi hafifçe dalgalanıyordu. Uzunluğu boyunca zarif, flüoresan bir dövme, katekolaminerjik, noradrenerjik, asetikolinjik nöronların karmaşık rotalarını gösteriyordu: garip bir şekilde kesişen ve örülü olan kırmızı, siyah, mor ince damarlar. Beyni, kuyruğunun spiral hareketleri sonucu, devasa zenci kadının özenle ve bir *mantis religiosa*'nın[5] bilinçsizliğiyle inşa ettiği korkunç yapıya doğru yavaşça kaymaya başladı. Bir ameliyat mı? Elektroşok mu? İşkence masası mı? Serbest bir işkencenin bir tecavüz makinesi mi? Hidrolik silindirler içindeki bir pencerede külbütör ve kremayerler yanıp sönüyorlardı. Donuk bir sıvının içinde, oryantal bilge gözleri olan şişmiş bir fetüs yüzüyordu. Kafatasının üzerine, diş plastiğiyle, kabloları makinenin içine giren ipliksi elektrotlar yerleştirilmişti. Dişli çarkın anahtarlarına bağlı, camdan bir çanın altında, kurşun bir Sibylla, harflerin siyah örümceklerini, anlatılmayacak kadar kuru bir parmakla takip ederek, kalın bir kitaptan bir şeyler okuyordu. İki tane endüktif bobin arasına, ahşap bir panoya gerilmiş, korkunç şekilde derisi soyulmuş bir kedi, makinenin son organik parçasını temsil ediyordu. Sedef rengindeki birkaç siniri, ustalıkla etinden ayrılmıştı ve kanıtlayıcı bir şekilde şehit edilmiş bedeninin sağında ve solunda, numaralandırılmış birtakım çini mürekkep harfleriyle yazılmış zarif bir ağ şeklinde gerilmişti. Hayvan, dikey gözbebeği olan gözlerini berrak bir şekilde çeviriyor ve arada bir bıyığı çarpıyordu.

Sarı ter damlaları içinde kalan, işini bitirmiş Magdalenian'lı kadın, abanozdan yapılmış bir idol gibi kıpırtısız kaldı. Koltukaltı ve danaayağı kokusu, göğüsleri metalik-yeşil veya siyanür-mavisi olan ve onu kısa zamanda hareket eden zırhlardan oluşan canlı bir gömlekle kaplayan binlerce böceği çekiyordu.

5. Peygamberdevesi türü. (ç.n.)

Albino, yeni mağara böceği görüntüsü içinde, kristal pullardan oluşan derisi altında iki tane belirsiz atavik şişik gibi kalan gözlerini kaybetmişti. Fakat onun yerine alnındaki göz büyük bir safir gibi yanıyordu ve önüne doğru soyut konik bir ışık saçıyordu. Onun bakışları altında Cecilia'nın çikolata rengindeki teni büyüleyici bir maviye büründü. Evlenme çağına gelmiş kız aloe ve Hint sümbülü ile yağlanmış, dudakları, meme uçları ve hiçbir kıl tanesi bile olmayan pubisin altındaki zarif kıvrımları siyaha boyanmış bir şekilde artık çıplaktı. Yere bakan altın tozu saçılmış sürmeli gözkapakları, takımyıldızlarını devasa kubbenin üzerinde her zamankinden daha deli bir şekilde yansıtıyordu, öyle ki boğucu ve aydınlık bir yaz gecesi yaşıyorduk. Boynunda, iridyumdan bir ipte, kuyumcunun aletleri değmemiş olan, işlenmemiş yedi tane zümrüt taşı sıralanmıştı. Her birinde, ters şekilde birer İbrani harf yazılmıştı. Kulaklarında, iki küpe gibi iki tane büyük, çizgili dikenli salyangoz kabuğu asılı duruyordu. Krem-sarı bir akik taşı göbeğinin deliğini kapatıyordu. Fakat gerçekten şaşırtıcı olan tırnaklarıydı.

Hem ellerinde hem de ayaklarında yoğun, gerçek dışı ve bir rüyada görülüyormuş gibi sıvıydılar. Ve her birinin derinliklerinde kabarık, çok küçük fakat optik anahtarlardaki ünlü anıtların (veya utanmaz kadınların) fotoğrafları gibi yine de çok net bir görüntü vardı. Zenci prensesin tırnaklarına her ne kadar uzaktan bakıyor olsaydın da çok net bir şekilde Giotto-esque resimlerini görüyordun ve tek bir detayın üzerinde yoğunlaştığın zaman (bir duvardaki diş taneleri, bir kenarın Kibeleleri, sarı bir çanın ucundaki tepe çiçekleri, her hangi bir dokunun çiçekli ve kertenkeleli işlemesi) detaylarının detaylarını da büyüklüğünün binde birine kadar aynı derecede net bir şekilde görüyordun ve cilalı tırnakların burguları içinde derinleştiğinde kuarkların, büyülerin ve güzel kokuların atomikaltı dünyasını görüyordun... Ellerindeki tırnaklarında Ortaçağ şatoları ve firavun incirlerinden oluşan naif bir arka planda, Yeni

Ahit'ten senaryolar resmedilmişti: taştan, çıplak duvarları olan odasında bir rüyaya gülümseyen ve çıplak bir omzunu örterek uyuyan Hazreti Meryem ve aynı zamanda yatağının yanında parmakları arasında üç tane kupası olan bir zambak tutarak onu uyandırmaktan çekinerek ayakta duran baş melek; budama bıçağıyla ağaçtan bir haç yapan Çocuk İsa ve keçileriyle çıkmış diğerleri kendilerine ağaçtan düdük yaparken; yine o (her halde yedi yaşlarında), ilk kez onu meleklere tanıtmak için göklere götürecek bir Mandorla'ya binerken; çölde, kumun içine kıvrılmış ve avuçların arasında bir yılanın üçgen kafasını tutarak şeffaf gözlerine bakan ergen İsa; bir kayanın köşesine oturup alacakaranlığın Şeria Nehri'ne yansıyışına bakan İsa ve Yahya; ölülerin arasından dirilişinin ertesi gününde aynanın karşısında kelimesiz bir şarkı söyleyerek saçlarının arasına bir kurdele ören Yiros'un kızı; kısık kirpikleri arasından kristal uzay gemisine bakan ve üç kulübe için (biri Musa için, diğeri İlyas, diğeri İsa için) gerekli ağaç dallarını nereden keseceğini düşünen Tabor Dağı'nda Petrus; cezaya çarptırıldığı yerde tek başına kalmış ve bacakları arasından beyaz bir damla kayıp giderken İsa'nın toprağa çizdiği yazıyı çözmeye çalışan zina işlemiş kadın; Nasıralı'nın şakaklarından etrafa yayılan üçgen şeklindeki ışığın karşısında şaşıran, gümrük vergisi toplayanlar ve günahkârlarla birlikte Matta'nın evinde yemek yiyen İsa; kolları işkenceli bir şekilde haçın ağacının ardından bükülmüş, yüzü acıdan yeşermiş fakat yine de üçünün önünde diz çökmüş Meryemlere gülümseyen Dima; ve Kudüs'ün üzerine saçılmış, her biri inanılmaz, anlaşılmaz, hayal edilemez fakat gerçek olan bir Kurtuluşun haberini veren trilyonlarca yıldız...

Fakat Cecilia'nın ayaklarındaki tırnaklar tam tersine Eski Ahit'ten aydınlanmalar sergiliyorlardı: çocuğunun prepüsünü yüzük parmağına yerleştiren ve gururlu bir şekilde kanatlı adama: "Artık benim kan eşimsin" diyen Sippora; mahvedici aletini hazır duruma getiren ve insanlar üzerine Dan'dan Beer-

Şeba'ya kadar veba saçan Yebusi Araunah; kanlı dokumalardan oluşan bir karmaşanın içinde İsabella'nın kafatası, bacakları ve avuçları; ve kalın yüzükleri olan bir parmağı kemiren insan gözlü bir dişi köpek; ipek kirpikli, tatlı Filistinli karısını son kez kucaklayan ve kalbi kırık bir şekilde Tanrı'nın yanında kalan Maaseh; uçmak için kanatlarını yeni açmış bir uğurböceğini parmağının üzerinde tutan, derisi bebeklerinki gibi pembe olan, şişman, ihtiyar ve mutlu Eyüp; erkeksi bacakları arasındaki yerini dehşetle sıkan ve sırada olan geceyi düşünen, daha 12 yaşında bile olmayan ve süslenmiş bile olan gelin; dünyevi olmayan bir anatomisi olan garip gözleriyle altında sergilenen Yadudiye'nin çorak görüntüsüne bakan, gökyüzü gibi geniş kubbenin üzerindeki safir tahtındaki Tanrı; kuru kemikler vadisindeki toprakla dolu göğüs kafeslerinde ve kemiklerinde aniden büyüyen yabani zambakları dikkati dağılmış bir şekilde toplayan Zülkifl; aslanlı çukurdan çıkarılmış ve günlerce hâlâ hayvan testisleri kokan Daniel; bir hırsız gibi ormanlar, üzüm bağları ve meyve bahçeleri üzerine düşen ve belirsiz bir zafer içinde her şeyi tahrip eden Nefret Günü...

Büyük kadın evlenme çağına gelmiş kıza yanaştı, beklenmedik bir hassaslık ve zariflikle elinden tutup onu boşluğun yanındaki makineye doğru götürdü. Dar şasinin üzerine uzattı ve ayak bilekleri ile kol bileklerini kelepçelerle tutturdu. Aziz Andreas'ın alüminyum haçına bu şekilde gerilmiş olan Cecilia sıradan bir birleşme için yapılmamış olan hayvan cinsiyetini, sfenks vulvasını, kıvrımlı taçyaprakları olan bir çiçeğe benzeyen siyah cinsiyetini gözlerimizin önüne serdi. Melanie'nin hızlı bir manevrası sonucu, hidrolik silindirler harekete geçtiler ve metalik çerçeve, dikey pozisyonuna gelene kadar kalktı. Altüst edici bir güzellikte olan Cecilia, Afrikalı kızların yabani gülümsemeleriyle fakat aynı zamanda herkese gizemli çiçeğini göstermenin verdiği sapkın bir kız edasıyla gülümsüyordu. Başını bir omzunun üzerine yaslamış, gözleri şeffaf bir sisle kaplanmıştı. Kambur bir şekilde durduğu akvaryumunda sü-

resinden önce doğmuş olan bebek, sarı gözler açtı ve çok az şekillenmiş olan ağzı, egzotik bir balığınki gibi açılarak hiç duyulmamış olan sözler söylemeye başladı. Üniforması bir gaz gibi gökyüzüne doğru buharlaşan Albino, yavaşça ameliyat masasına yakınlaştı. Skrotumu içinden fildişi filigranlı testislerinin göründüğü yumuşak bir cam gibi olan yarı saydam cinsiyeti, ereksiyon halindeydi ve hepimiz korkunç papazın, kıza ritüeller eşliğinde tecavüz edeceği ana şahit olacağımızı zannettik. Fakat bunun yerine hayal edilemezi hayal edemiyorduk. Ve tarif edilemezi tarif edemiyorum. Saatlerce, genç kızın etten, kandan ve sinirden oluşan bedeni bütün insani acıyı hissetti ve tüm sınırlarını geçti. Düşmanların eline geçen, onlarca sene yeraltı zindanlarında tutulup her gün hükümdarın gözleri altında işkence çektirilen pagan savaşçılar mutlu olmalıydılar. Canlı canlı yakılan, derisi soyulan ve kanserliler mutlu olmalıydılar. Fakat yine de kızın çığlıkları çekilemez bir zevkin çığlıkları gibiydiler ve yüzündeki büzüşük dudağı ile kısık gözleri mahvedici bir ekstazı gösteriyorlardı. Korkunç olmasına rağmen, kelimelerin anlatabildikleri tek olay, daha öncesinde gerçekleşenlere kıyasla zarif bir harekete benzeyen bir hareketti: Albino, bir bıçağın tecrübeli çevikliğiyle, Cecilia'nın karnını hiçbir damla kan akıtmadan yardı ve oradan, bir anatomik karışımı kadar temiz, iki tane açık kanat tarafından korunuyormuş gibi uçlarında yumuşak deri saçakları arasında iki tane küçük değerli taşa benzer şekilde yumurtalıkları bulunan fallop tüpleri tarafından korunan rahmini çıkardı. Ancak o zaman, bütün zindeliği o zarif organında saklıymış gibi, zenci kızın bedeni yumuşak ve gri renkte öldü ve gözlerimizin altında sarı bir şekilde saçılmış kemikleri yere serpilip çürüdü. Yalnızca sol kolunun önkol kemiği metal kelepçenin içinde kaldı. Sonrasında kemikleri de toza dönüştü, toz ise cam gibi yerde kayboldu.

Monsieur Monsú, açık sağ avucunda, ince deri tüllerinden kanat çırpan rahim kelebeği tutuyordu. En sonunda uçtu fakat

birçok kelebeğin mekanik kanat çırpmaları ile değil, jelatinli bir çevre içinde dalgalanmalarla sanki; tıpkı okyanusun dibindeki şeffaf canlıların rüyada ilerliyorlarmış gibi derinliklerde ilerledikleri gibi. Boşluğun üzerinde uçan küçük canlı, dünyaların merkezindeki elmas hücreye yöneldi. Ona, hipnotik yolculuk eonlarından sonra dokundu. Orada, parlayan kutunun içine kıvrıldı, kristal toprağa kök uzattı ve periton tacını açtı. Ortasında, sürekli değişen resimleri ve iyonosferin içinde büyüleyici kabarıkları olan, sedef renginde filigranlı bir övül, gittikçe daha çok gelişmeye başladı. En sonunda, fallop tüpleri ve kıkırdaklarla birlikte rahmin kendisi yalnızca büyük tanenin, kuvars kabuklu yumurtanın zorlukla fark edilebilen bir detayı gibi kaldı.

Yumurtanın üzerinde donuk renklerle çizilmiş, kesişen ve hareket eden bir labirent dövmesi yapılmış gibi duruyordu ve bu yüzden en başta, bir kahve fincanındaki gibi, daha çok tahmin edilebilen illüzyonist birtakım çizgilerden başka hiçbir şey anlaşılmıyordu. Hacmi büyümeye devam ettiği için, alanı gittikçe genişliyordu ve en garip, en anormal desenler, çizgilerden oluşan örgünün içinden oluşmaya başladılar. Yüz hatları kömürle çizilmişe benzeyen, saçları çileci yanakları boyunca siyah kıvırcıklar halinde dalgalanan genç bir erkeğin yüzüydü. Sağ gözü bir lütuf kıvılcımıyla canlanmış, sol gözü ise trajik ve üstü örtülü bir ayna gibi mat olan hafif asimetrik, sert ve hayalci gözlerinin altında mor göz torbaları vardı. Bıyığının ipliksi telleri altındaki ağzı, şehvaniyetleri inkâr edilmiş, eritilmiş, amaçları değiştirilmiş ve dudaklarının birleştiği noktadaki acı kırışıkları tarafından yeniden düzenlenmiş olmasaydılar bir kadının ağzı olurdu. Ve daha dikkatli baktığında bu portrenin her bir özelliğinin aslında daha küçük bir boyutta çizilmiş başka desenlerden oluştuğunu, bu desenlerin ise gözün onlara değdiği anda tümü parlak derecede net olan desenlerden oluştuğunu fark ediyordun ve bu yüzden bir kaşın bir kıl tanesinin perspektiflerini derinleştirerek dünyanın gösterisine sonsuza kadar dalıp yanağın devasalığındaki bir pikseli keşfederek baş-

ka yıldızları, cennetleri ve ilahları olan semaları keşfedebiliyordun. Bütündü, ve bütün bütünün kalbine akıyordu, gerçek el ile hayali el, saniyede milyarlarca kez yoğunluğunu ve kaderlerini değiştirerek birbirlerini çiziyorlardı. Mandylion'du, Vera İcon'du, her zaman aramış olduğumuz, dünyanın her yapısında gördüğümüz insan eli değmeden yapılmış insan yüzünün görüntüsüydü; çünkü bizim için dünyanın kendisinin de, ilahların da Tanrının da – insan yüzü var. Bu yüzden trajedinin içinde derinleşmiş bir şekilde ve Gomorra'nın sülfürü kokarak, bedenimizin tarlasına onlarca bin korkunç hastalık ekerek, hiçbir zaman yarınki günden emin olmadan ve bir an daha gülümsemek için çırpınarak, kırk günlük bebeğin, üzerinde iki tane gözün çizilmiş olduğu beyaz bir sayfaya gülümsediği gibi gülümsüyoruz yine de...

Bir uzay gemisi gibi etrafa ışınlar saçan omurga kuyruğunu bir yılan gibi kıvıran kardeş Armando'nun beyni de kalabalığın bir milyar kafatası üzerinden, üstünde bulunduğumuz diskin ortasındaki neredeyse bütün alanını kaplayan büyük küreye doğru yönelerek göç etti. Yumurta, sürekli başka kanallar, başka kurumuş denizler ve başka kıtalar göstererek, başka ateş demetleri saçarak ve onları beyazı ve sarısından oluşan karnının içine emerek dikey aksın etrafında ağır bir şekilde dönüyordu. Tek başına seyir halinde olan beyin, bilinçaltı bir plinin, başka bir boyutta gizli yol gösterici bir tüpün üzerinde kayıyormuş gibi güneşe yaklaşıyordu. Orada, duyulmayan fakat bütün bedenle hissedilen, onu algılayan organdan daha yoğun bir fısıltı vardı; birden uyanmış ve korkmuş bir şekilde, "Tanrım, buradayım" cevabından başka bir cevap veremediğin gecenin ortasındaki o fısıltı. Fısıltının, çağrışın üzerinde yalnız olan sperm kayıyordu; bilyonlarca desibelden oluşan fısıltı, milyarlarca gigatonluk şok dalgası, altın erkeğin içinden uçtuğu yol gösterici tüptü. Bütün salon, içinde bulunan tüm milletlerle birlikte, deprem içinde, sallantılar içinde titriyordu. Övül fısıldıyordu, bir isim fısıldıyordu. Yumurtanın içindeki yüz,

sakin, monoton, acele etmeden, yüce bir melek gibi güçlü bir şekilde bir fısıldıyordu, bir isim fısıldıyordu. Kendi ismini fısıldıyordu. "Tanrım, buradayım" diye cevaplıyordu beyin, sperm ve dehşet içinde mutlu, ekstaz içinde korkmuş olan cevap bir ses değil, ilerlemenin ta kendisiydi.

İribaşın cam kabuğundan bombeli alnı, en sonunda, filigranlı devasa karına yalnızca bir avuç uzaklıkta durdu. Sert zarları karşılıklı olarak kendilerini yansıtıyorlardı, alnın noktalarında, titreyen küreleri gittikçe daha büyük daireler içine almak için, renkli girdaplar meydana geliyordu. Orada bir diyalog kuruluyordu, kanallar ve frekansların yönü değiştiriliyordu, şifreler veriliyordu, yüzlerce anahtar aynı sayıda hava ve boşluktan oluşan kilidin içine giriyorlardı, dönüyorlardı, dişli çarklar ve kamları kaldırıyorlardı, kimyasal anahtarları serbest bırakıyorlardı. Ve birden ince deriler değil, aralarındaki alanın kendisi bir kapı gibi açıldı, birden zarlar arasında hiçbir alan kalmamıştı ve sperm ile övül, beyin ile cinsiyet, uzay ile zaman bir olmuşlardı.

Ve uzay-zaman-beyin-cinsiyet yoğuruşuna başladı. Korkunç şeyler meydana geldi. Mucizeler yaşandı. Bir genelev matematiği, yüce bir dışkılama icat edildi. Kavramsal bir kusma, melek gibi bir geğirme. Gerçek bir rüya, ölü bir hayat. Bir kahkahaydı; fakat gülmenin mi ağlamanın mı kahkahasıydı? Bir vahiydi; bir peygamberin mi, bir delinin mi? Her şeydi, fakat hiçbir şeye o kadar çok benziyordu... O can çekişmesine, fakat ölümün değil, yoğuruşun can çekişmesine, o ağlamaya, fakat doğumun değil, son bayılmanın ağlamasına donakalmış bir şekilde bakıyorduk. Felaket ve harap etmenin gürültüsünü görüyorduk, ateş ve buz renkleri duyuyorduk. Dış patlama - iç patlama pürüzlük kokuyordu. Atomlar güneş sistemleriydi, takımyıldızları ise fermiyonlardı Ah, cehennem cenneti, karanlık ışık!

Bu yaratığın kenarının ortasında bir neden-sonuç yeşerdi. Hava-etini düzeltti, şeffaf matlıklarını dindirdi. Geçmiş-gele-

ceğini düzene soktu, eşya-kelimelerini dinledi. Karmanın yellerinden, alacakaranlık diyarın korkunç bardosundan, bir çocuk doğacaktı. Olacaktı çünkü iki tane çekirge gibi çiftleşen annesini ve babasını görüyordu bile; uzay-zaman-beyin-cinsiyetten oluşan girdap kana batırılmış parmağıyla bir Caudine kapısını, bir zafer takını çiziyordu bile. İki tane kromozom takımı birleşecekti, evet ve hayır belki içinde nikâhlanacaklardı; ve sonrasında oluşumun bariyerini geçmiş bile olan yumurta, devasa özetine, hayatın gittikçe daha karmaşık, fakat içerdikleri metnin anlamından dolayı değil, ilki bir nokta, ikincisi bir çizgi, üçüncüsü bir alan, dördüncüsü bir hacim, beşincisi Möbis'in şeridi, altıncısı Thomist kırlangıç yuvası imiş gibi – ve süreç Tanrı'nın üssü Tanrı'da olduğu milyar sayfaya kadar böyle devam etmektedir, sayfalarının kendi yapılarından dolayı karmaşık olan sayfalarını karıştırmaya başlayacaktı. Mitoz ve mayoz, iki, dört, sekiz, on altı, otuz iki, altmış dört, morula, blastula, gastrula, büzüştükleri zaman yumuşak bir cam gibi parlayan üç tane embriyo tabakası, sarılıyorlar, emiliyorlar, tüpler ve tomurcuklar oluşturuyorlar, yıkıcı noktalara bölünüyorlar, yüzler, kollar ve bacaklar, organlar ve ince deriler, sistemler oluşturmak için yeniden buluşuyorlar. Balık, yılan, kurbağa, memeli, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci hafta. Altıncı, yedinci ay, sekizincindeki takla. Kara suların ortasında, kapalı gözkapakları ve gülümseyen bir yüzle lotus çiçeği üzerindeki yüzme. Altlarındaki göz kabarıklıkları birtakım yunuslar gibi sakince kayan, kirpiksiz kocaman gözkapakları. Bilgelikten parlayan inci bir deri.

Hepimize, Kutsal Kitap müjdeleniyordu. Çünkü bir insanın doğuşundan daha müjdeli bir haber olamaz. Ve her bir doğum bir din oluşturuyor, müjdedir. Ve dinin kendisi Doğum'dan başka bir anlama gelmemektedir. Bize Yolumuzu gösteriliyordu, Basamaklar belli ediliyordu. Mutluluklar dile getiriliyordu. O kadar göz kamaştırıcı görmemezlikten göz yuvalarından

çıkmış bile olan gözlerimiz embriyoyu, çocuğu, mucizeyi, ödülü göreceklerdi. Zenciler ve beyazlar, Asyalılar, kadınlar, erkekler ve çocuklar olarak uçurumun kenarında mutluluğu bekliyorduk. Işıktan ışık alacaktım ve artık hiçbir zaman ölmeyecektik...

Ve o an son derece küçük felaket gerçekleşti. Ve bir zamanlar, başlangıcın-başlangıçlarında, ilk şartlardaki fark edilemez bir asimetrinin en başlardan beri var olan gücü ikiye, sonrasında dörde böldüğü ve sonsuz derecede kızgın ve yoğun olan noktadan dünyanın havai fişek patlamasına yol açtığı gibi, ve Antillerdeki bir guava yaprağına konmuş bir kelebeğin kanatlarının bir titreşimi Colorado'da bir kasırgaya yol açtığı gibi, ve Ruhun nereden gelip nereye gittiğini bilmediğin gibi – güzel kokulu içinin içinde, saf yılanlardan oluşan kromozom yumağında bir girdap, bir molekülün alanından daha küçük olan bir olasılık rüzgârı döndü. Bir doğru yazma modelindeki bir harf, ters döndü, o maddenin yağlı stereokimyasında bir şey kaydı. Belki de aramızdan birinin bakışı (önkolunda bir rakam dövmesi bulunan iskelet gibi kadının mı? patlak gözlü hidrosefalin mi?) miniskül trajedinin gerçekleşmesi için yeterli oldu; çünkü her zaman gözetim tecrübeyi değiştirir. Ya da belki yer çekimi gibi tarif edilemez ve dokunulamaz Kötülüğün kendisi, ilahın kalbine, oluşumuna, dünyaları karıştıranla aynı altüst edici bir parmağını sokmuştur. Aynı şekilde mutluluğumuzun ortasında kininden bir kamelya yeşerdi.

Çünkü yumurta bu kez farklı kökenleri ve özellikleri olan bilginin etrafında bir ikinci merkezini döndürüyordu. Ve bir zar kıkırdaklardan oluşan bir perde gibi kendi ile kendi arasını buharlaştırıyordu. Kendinin kendini aynı fakat tamamen farklı görebileceği bir aynadaki gibi; çünkü birinin sağı diğerinin solu ve ikincisi birincisi için bir canavar olduğu için, kalbi sağında olup beyninin sağ yarım küresiyle konuşup sol

yarım küresiyle acıdığı için. Beyaz ve siyah daha farklı ve daha yabancı değiller. Bizim dünyamız içine kapanık bir hal alıyordu çünkü gerçekten orada doğan İkinci Örnekti, Kopyaydı. Son derece çok yaylanmış alınlarını neredeyse birbirine değdiren, karşı karşıya duran, birbirine dumanlı gözlerle bakan hayalci iki embriyonun arasındaki aynanın alanı. Tek yumurta ikizler dünyaya gelecekti fakat aslında Yabancılaşma doğacaktı. Gözlerimin içindeki yaşlarımın lensleri içinden kıyamet gününe bakıyordum. Ne oluyordu? Bizim ilahımız hangisiydi? Bu okunamaz kitabın, bu kitabın âlemi ne olacaktı?

"Ve Maria, o an, hücrelerin (o ayna gibi ince deriyle ayrıştırılan -veya birleştirilen- iki morula, blastula, gastrula) o yansıtıcı deriden ayrılarak çift çoğalmasını takip ederken, aniden mahvedici bir şimşek bizi yardı: Ateş sütun tekrardan ortaya çıkmıştı ve şimdi bizi parlak diskinin zeminiyle bir yaparak, bizi onun içine dahil ederek, kanımızı, tendonlarımızı ve sinirlerimizi sayısallaştırarak, onları hafızaya, saf, holografik, yok edilemez bir hafızaya dönüştürerek, aramızda dolaşıyordu. Tekrardan evimizdeydik, her şeyi gören, bilen, anlayan merhametli hafıza olan Akasya'daydık. Koruyan, seven ana-hafıza. Ve göz kamaştırıcı, göz kamaştırıcı disk, dünyaların yıkım çatırtısıyla göz kamaştırıcı bir şekilde temellerinden koptu, salonun kubbeli tavanına doğru havaya kalktı, onu çok köşeli binlerce yonga ve parçalara ayırdı ve Maria, o an, diskin alanında eşit dağılmış olan gözlerimize, hiçbir zaman göremeyeceğin, hiçbir zaman görmemen gerektiği, hiçbir zaman söylenemez olan şey gösterildi. Ve disk, gittikçe daha hızlı bir şekilde, ortasında ışıktan oluşan canlı hazneyi taşıyan, milyarlarca renk içinde parlayan, ihtişamdan bir küre belirene kadar, kendi aksı etrafında döndü. Ve küre, hüzünlü ve ela gözlerini aydınlatarak Onun başının tepesine, siyah saç tellerinin üzerine kondu. Çünkü yoğun bir dünya, yoğun bir ışık içinde Oydu

ve Onun omurgası boyunca, şeffaf eti içinde, altı tane etçil çiçek gibi altı tane çakra açılıyordu.

Yedinci çakra olan Sahasrara, elmas küre, şimdi başının tepesinde yanıyordu."

Geçmişim, anahtarı temsil ediyordu, bulanık işaretler onu okunabilir gibi gösteriyorlardı, muazzam okumaya bir şekilde başlamam gerekiyordu fakat anlamamı birden aydınlatacak hiçbir yıldız, kendini göstermiyordu. Hayatımın dizilerinin (sesler ve dokunuşlar, bulutlar ve şehirler, gülmeler ve solucanlarla dolu toprak) yatay veya dikey, soldan sağa veya sağdan sola doğru okunup okunmadıklarını veya çocukluğumun boustrophedon'unda ileri ve geri yürümem gerekip gerekmediğini, resimlerden oluşan veya fonetik bir yazı olup olmadığını, bir yazı olup olmadığını bilmiyordum... Her bir sayfanın filigranında, tek bir nabızda çarpan, paragrafları sulandıran mavi ve kırmızı damarcıklardan oluşan bir dokuma görüyordun... Çünkü parşömen bir şehidin daha yeni sıyrılmış derisi gibi canlıydı ve mürekkep ile kan içinde yüzüyordu.
Fakat benim derimde yazılı veya orada, göğsümün meme uçları arasına dövme yaptırılmış şey, benim için şimdilik tamamen belirsizdi.

Romanya'nın yaşayan en büyük yazarı kabul edilen Mircea Cărtărescu, Nobel Edebiyat Ödülü'nün de en kuvvetli adayları arasında gösteriliyor. *Orbitor* ise Cărtărescu'nun başyapıtı, onun Nobel'e uzanacağını müjdeleyen olağanüstü bir anlatı. Çevrildiği ülkelerde de büyük ses getiren üç ciltlik bu nehir romanında rüyalar, sanrılar, puslu anılar eşliğinde Romanya tarihinde mistik bir yolculuğa çıkarıyor okuru. Tuhaf bir aile, gezgin bir sirk, zombi orduları, gizli polisler, Amerikan savaş pilotları, New Orleans yeraltı cazcıları ve totaliter bir rejim dolaşıyor anlatıcının düşlerinde. Çizdiği savaş, cinsiyet, ölüm ve yıkım tablosu Salvador Dali'nin düş âlemini andırıyor. Ama bu düş âlemi aynı zamanda tanıdığımız bir dünyanın yansıması.

Orbitor romanında güçlü ve özgün sesi, edebiyat tadı veren üslubu ve şiirsel diliyle görkemli bir katedral inşa ediyor Cărtărescu.

AYRINTI • EDEBİYAT
ISBN: 978-975-539-950-8
9 789755 399508
30 TL